sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com

දේශීය වෛද්‍ය ඖෂධකෝෂය

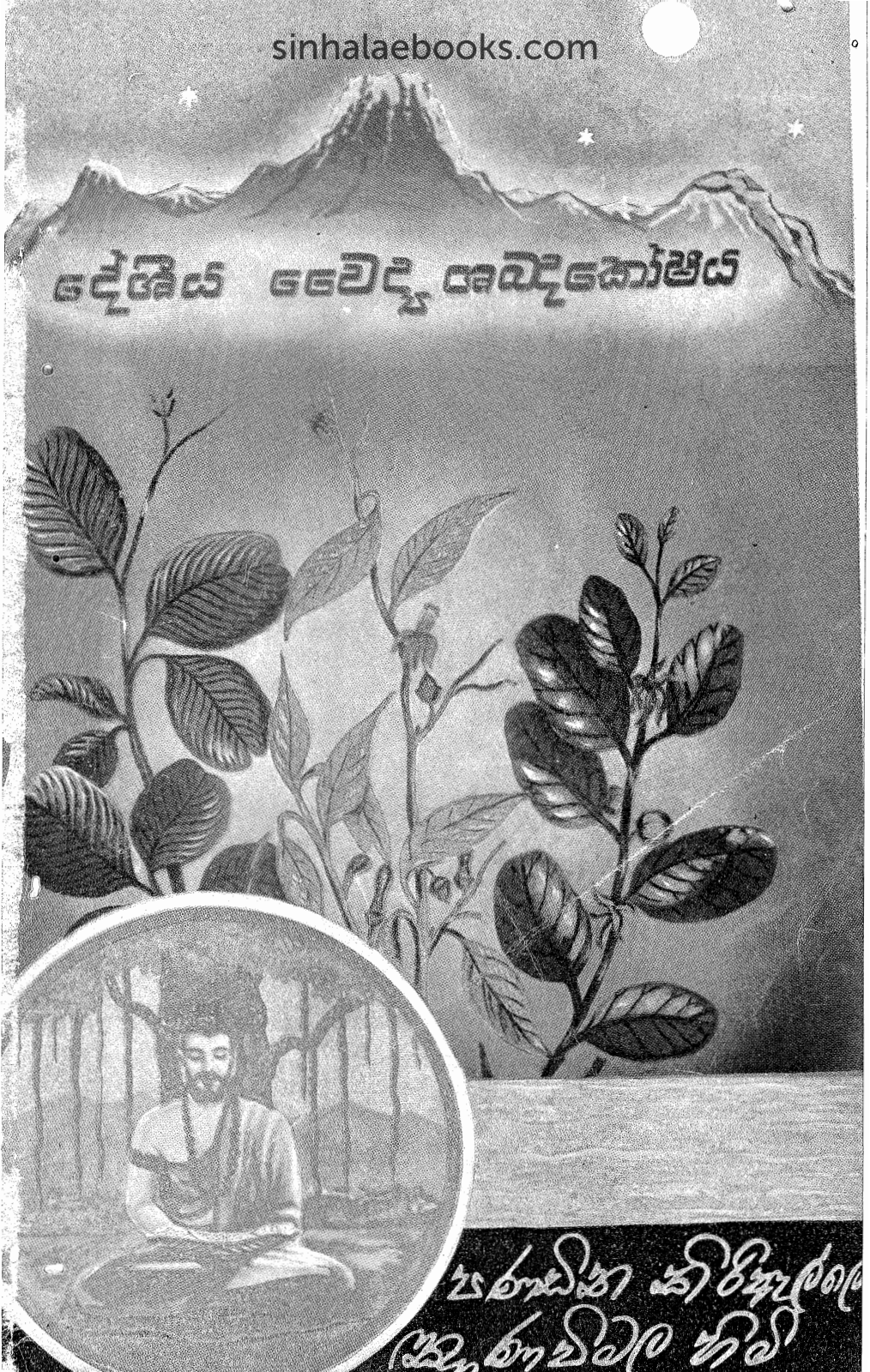

පණාවිටා කිරිඤ්ඤලෙ
සුගතදාස විජේ හිමි

sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com

දේශීය

වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂය

පණ්ඩිත

කිරිඇල්ලේ ගුණවිමල හිමි

sinhalaebooks.com

පණ්ඩිත
කිරිඇල්ලේ ගුණවිමල ස්ථවිරයන් වහන්සේ
ශාසනෝදය පිරිවෙණ
මාරපණ--රත්නපුර

පිට කවරයේ චිත්‍ර ය

මෙහි යටින් සාගරය ත්, උඩින් හිමාලය ත්, මැදින් ගස් තුනක අතු කැබලි තුනකු ත්, පසෙක ගසක් යට ඍෂිවරයෙකු ත් දිස් වෙ යි. මෙයින් අදහස් කරන්නේ සාගර පත්ලෙහි පටන් හිමාලය කන්ද මුදුන දක්වා ඇති හැම දෙයක් ම දේශීය ඖෂධ සඳහා අවශ්‍ය බව යි. රිකිළි තුන පිළිවෙළින් රත් හඳුන්, රුකඟුණ හා මදුරා යන දුර්ලභ ගස් වර්ග තුනේ අතු කැබලි ය. පසෙක සිටින්නේ රුකඟුණ රුකක් යට වාඩි වී පොතක් බලමින් සිටින පුලස්ති ඍෂිවරයා ය.

ප්‍රථම මුද්‍රණ ය—1959

sinhalaebooks.com

දේශීය
වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂය
සිතියම් සහිත යි

රත්නපුර—මාරපණ
ශාසනෝදය පරිවෙණාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත
කිරිඇල්ලේ ගුණවිමල සවාමිපාදයන් වහන්සේ
විසින් ලියන ලදී.

රත්නපුරේ
ශාසනෝදය මුද්‍රණාලයෙහි
මුද්‍රිත යි

1959

sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com

ප්‍රස්තාවනා

දේශීය වෙදකම

මින් සූ විසි ශත වර්ෂයකින් ඔබ්බෙහි දැමරික ක්‍රියා නිසා රටින් පිටුවහල් කළ විජයාදි දැමරික පිරිස මෙහි පැමිණ මෙම දිවයින වඩාගා වාස ය කරන්ට මත්තෙන් මෙහි විසූ දක්ෂ යක්ෂයෝ, ලෝකයා මවිත කරවන යක්ෂ වැඩ කළෝ ය.

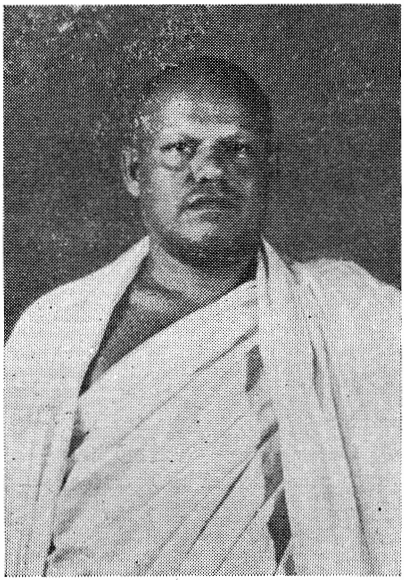

වාල්මීකි සවකීය වානේ තුඩින් ලබ්ධියෙන් අඩ්ඩ වූ දුෂ්ට රවනාවක් කොට "ලඞ්කා වාසීහු මිනිසුන් කන යක්ෂයෝ" ය යි ලෝකයා හමුවේ අසත්‍ය වාර්තා වක් පිහිට වූ නමුත්, විමසුම් සහිත ව ඒ රවනය කියවන විට එ කල ලොව විසූ අතිශිෂ්ට මනුෂ්‍ය යෝ නම් "ලක්දිව විසූ යක්ෂ යෝ ම ය" යි සිනිය හැක.

ඔව්හු නුබ ගැබ වලාවන්හි ගැටී යන සේ උස් ව ගිය මහා මන්දිර සහිත සකලාඞ්ග සම්පූර්ණ මහා නගර නිර්මාණ ය කළෝ ය. ඖෂධීය රස පෙරන යන්ත්‍රයේ පටින් ආකාශ යාත්‍රාව අවසන් කොට ඇති යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සෑදූ වෝ ය. ඒ ආකාශ යාත්‍රා වලින් ලෝක වාර්තා පිහිටෙව්වෝ ය. නාඩි ශාස්ත්‍ර ය රසායන විද්‍යාව ඇතුළු වෙදකමෙහි ත් දක්ෂ ව විසූ හ. යන්ත්‍ර-මන්ත්‍ර සහිත ඉන්ද්‍රජාල ශාස්ත්‍රයෙහි මෙන් ම සංගීතයෙහි ද කෙළ පැමිණියෝ ය. නොයෙක් විෂය යන් පිළිබඳ අගනා ග්‍රන්ථ සමපා දනය කළ හ. ඉන්දියාවේ දෙවියන් සමග සටන් කොට ඔවුන් තමා ඉදිරියේ දන ගැස්ස වූ හ.

sinhalaebooks.com

ලාඛිකයන්ගේ මේ අප්‍රතිහත දියුණුව දඹදිව විසූ දෙවියන්ට භයට කරුණු වුනා පමණක් නොව ඔවුන්ගේ ඊර්ෂ්‍යාව ද දියුණු කළේ ය. ලඞ්කාවේ ජාතික හා ආගමික ශිෂ්ටාචාරය උඩ ගොඩනැගුණු ශ්‍රී විභූතිය මිකා දැමුවෝ මින් අවුරුදු හය දහසකට පෙර අසුර යුගයෙහි මෙහි පැමිණි චන්ද්‍රවංශික කාඤ්ඤස්වාමි ප්‍රමුඛ කොට ඇති ඉන්දියානුවෝ ම ය.

ශත වර්ෂ විසි පහකට පමණ පෙර දේව-යක්ෂ(රාක්ෂස)-නාග යන ගොත්‍රත්‍රිකයන් අතර බෙදී ගිය රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ ඇති වූ ආභ්‍යන්තර පක්ෂ භේද නමැති අර්බුදයෙන් පෙළී පෙළී ක්‍රමයෙන් පරිහානි පක්ෂයක ගමන් කරමින් සිටි සමයක මෙහි පැමිණි විජයාදි දැමරික පිරිසට මෙම දිවයින තමන් සතු කර ගැණීම වඩා අපහසු කරුණක් නො වී ය. විදේශිකයන් යටතට පත් වන රටවල සවදේශිකයන් හා ඔවුන්ට අයත් ශිල්පශාස්ත්‍ර ත් පිරිහීම නො වැළැක්විය හැක්කකි. එ කල විජයාදීන් අතින් සිදු වූයේ ද ඒ පාරම්පරික ජාතික විනාශය ම ය.

දේශීය වෙදකමේ සවර්ණමය යුග ය

රාවණ සමය ලඞ්කා දේශීය වෙදකමේ සවර්ණමය යුගය ලෙස සැළකිය හැකි යි. ජගත් පූජ්‍ය වෛද්‍ය පරම්පරාවක ආදි කර්තෘවරයෙකු වූ ද, පුලස්තිපුර අග්‍ර රාජධානිය කොට රාජ්‍යානුශාසනය කළා වූ ද, මහර්ෂි පුලස්තිතුගේ මුණුබුරු වූ වෛද්‍ය ශිරෝමණි ශ්‍රී ලඞ්කාධිපති රාවණ අධිරාජයා ලොව විසූ ශ්‍රේෂ්ඨ වෛද්‍යවරයන් අතුරෙන් ප්‍රමුඛස්ථානයෙහි ලා ගැණේ. මෙ තුමා ජීවත් වූයේ වික්‍රම සංවත්සරයෙන් 1207 වසකට පෙර ය යි ඇතැම් භාරතීය පඬිවරයන්ගේ මත ය යි. බුද්ධ වර්ෂයෙන් යට 1844 වසකට පෙර ය යි රාජාවලියේ කියා තිබේ. මේ කරුණු අනුව බලන කල නිගමනයකට බැස්ස හැක්කේ දඹදිව දස දේශයක් යටත් කළ නිසා ඒ දස දෙස කිරුළු අනුව "දශිස්" ය යි විරුද නාමයකින් හැඳින්වෙන මෙ තුමා මින් අවුරුදු හාර දහස කට පෙර ජීවත් වූ බව යි. එ කල ලක් දිව යන්ත්‍ර-සූත්‍ර අතින් මෙ කල යුරෝපය මෙන් ම කර්මාන්ත යුගයක පැවති බව රාවණ—රාම යුද්ධයෙහි දී පාවිච්චි කරණ ලද නාගශර—අග්නිශර ආදිය ගැණ කියවීමෙන් පමණක් නොව කාර්මික රටකට අයත් රාවණ රජුගේ ඇඳුමෙන් ම හැඟේ. සිය සොහොයුරාට ත්, මොහුට ත්, අහස් යාන තිබුණු බව ද සඳහන් වේ.

රාවණ තෙමේ දක්ෂ රසායන වෛද්‍යවරයෙකි. ඉගෙණ ගත් ගුරුවරයෙකු ගැණ කියා නැත. නමුත් අනුන් අතින් නො මැරෙන වරයක් ලබා ගැණීම සඳහා බ්‍රහ්මයා සතුටු කරණු වස් ගොකර්ණ

sinhalaebooks.com

ශ්‍රමයට (1) වී තපස් රැකි බව කියැ වේ. බ්‍රහ්ම තෙමේ ආයුර්වේදයේ ප්‍රණෙතෘවරයා යි. රාවණ රජු ඔහුගෙන් බලාපොරොත්තු වූ වරය ගැණ සිතන විට ඔහු බ්‍රහ්මයාගේ වෙදකම ඉගෙණගත්තා පමණක් නොව ක්ෂණික තුවාල වලින් දිවි ගලවා ගත හැකි රහස් ඖෂධ යොග ගැණත් ගෝකර්ණාශ්‍රමයෙහි දී දැනගෙණ තිබෙන බැව් සිතිය හැක.

රාවණ--රාම යුද්ධයෙහි දී බරපතල තුවාල ලැබූ (මියගිය) අයට පණ දුන් බවකුත් කියවෙන නිසා බ්‍රහ්මයා සතුටු කොට ඉගෙණගත් ඒ විශෙෂ වෙදකමෙන් ද අදහස් පරිදි ප්‍රයෝජන ගත් බැව් සිතන්ට ඉඩ තිබේ. එසේ ම මින් පෙර හෝ පසුව නො පැවති ලෙස යන්ත්‍ර—මන්ත්‍ර ආදි ගුප්ත විද්‍යාදිය ත් දියුණු ව පැවති බැව් "අහසේ වලාකුල් තුළ සැඟවී සිට පහර දීම" "අදෘශ්‍යමාන ව සිට පහර දීම" ආදී ඒ පිළිබඳ කථා වලින් හැඟේ.

අකී ප්‍රකාශය

මෙය රාවණ රජ තුමා විසින් නිපදවන ලද ග්‍රන්ථ (**1. කුමාර තන්ත්‍ර—2. අකීප්‍රකාශ—3. නාඩිප්‍රකාශ—4. උඩිස්තන්ත්‍ර**)අතුරෙන් එකකි. පාණිනී සංස්කෘත ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රය හකුළුවා **පාණිනී ව්‍යාකරණය** කළාක් මෙන් ද, ගෞතම ඍෂි න්‍යාය ශාස්ත්‍රය හකුළුවා **ගෞතමසූත්‍ර** කළාක් මෙන් ද, චරක තෙමේ අග්නිවෙශ තන්ත්‍රය හකුළුවා **චරක සංහිතා**ව කළාක් මෙන් ද, රාවණ මනුජේන්ද්‍ර තෙම සකල ආයුර්වේදීය ග්‍රන්ථසාරය උදුරා මේ **අකීප්‍රකාශය** කළේ ය. නොයෙක් රෝගාබාධ සඳහා නියමිත අකී වගී ඇතුලත් ශතක දශයකින් හෙවත් ශ්ලෝක දහසකින් පරිමිත මේ ග්‍රන්ථය ප්‍රකාශ කර තිබෙන්නේ සිය අඟ මෙහෙසිය වූ **මන්දෝදරී** සමග සංවාද මුඛයෙනි. යන්ත්‍රානුසාරයෙන් වාෂ්පකර ඖෂධ සාරය පෙරා ගන්නා (අකී) ක්‍රමය මේ ග්‍රන්ථයෙහි සඳහන් ව තිබෙන නිසා මෙසින් හැඟෙන්නේ එ කල යන්ත්‍ර—සූත්‍ර පමණක් නොව වෙදකම ත් මෙ කල අපර දිග ක්‍රමයෙහි එන ලෙස පැවති බව යි.

---

1 ගව (ගෙරි) කණක හැඩහුරුකම ඇති වරායක් අසබඩ පිහිටි අස පුවකි. ත්‍රිකුණාමළයට පෙර **ගොකර්ණ** යන නම ව්‍යවහාර වූ බව ඒ පෙදෙසෙහි තිබී සොයා ගත් ශිලා ලිපියක සඳහන් ව ඇත, ගෝකර්ණයක හැඩහුරුකම ඇති වරාය තිරිකුණාමළේ වරාය බව ත්, දැනට වැඩි කොටසක් මුහුදට දිය වී ගොස් තිබෙන ගල් පර අතර වූ පැරණි දේවාලය රාවණ රජු ඉගෙණ ගත් පැරණි ගෝකර්ණාශ්‍රමය බව ත් සිතීමට ඉඩ තිබේ

sinhalaebooks.com

ශ්වාස රෝගයට ධන්තූරාකීය, කෘමි රෝගයට විඩඞ්ගාකීය දැයි මෙසේ රසායන විද්‍යානුකූල ප්‍රත්‍යක්ෂඵල ලැබෙන ඖෂධයන් ගෙන් සම්පූර්ණ ආදිම ලාඞ්කික වෛද්‍ය ග්‍රන්ථය වූ **අකිප්‍රකාශය** 1945 දී විශෙෂ සංස්කරණයකින් යුක්ත ව මුද්‍රණයට පැමිණවීමි. මෙම කරුණු නිසා අෂ්ටාඞ්ග සමුපෙත දෙශීය වෙදකමේ සවර්ණිමය යුගය **රාවණ සමය** ලෙස පිළිගත හැක.

දඹදිව හා අපර දිග වෙදකම

උත්තර-දක්ෂිණ භාරතීය (ආයුර්වේද-සිද්ධ) වෙදකම් ද මෙ පමණ හෝ මීට වඩා පැරණි බැව් නොයෙක් සාධක අනුව සිනිය හැකි. පසු කලක දී මේ දෙ වෙදකම ලාඞ්කික වෙදකම හා හුවමාරු කර ගෙණ තිබෙන බැව් දෙ රටෙහි ම තිබෙන පොත් පත් සසඳ බැලීමෙන් පෙණේ පෙර දිග ධර්ම දූතයන්ගේ, දේශ සංචාරකයන්ගේ හා වෙළඳුන්ගේ මාර්ගයෙන් අරාබිය පාරේ අපර දිගට ගියේ ද මේ වෙදකම ම යි.

ආයුර්වේදයේ සම්භව ය

ලෞකික කටයුතු වලින් වෙන් ම හිමාලපර්වත ප්‍රාන්තයෙහි විවේක ජීවිත ගත කරමින් විසූ ඍෂීන් විසින් මනුෂ්‍යත්වය ඉක්මවා ගිය සර්වඥ බුද්ධීන්ගෙන් හිමාලය පර්වත මුදුනෙහි පටන් සාගර පතුල දක්වා ඇති හැම ද්‍රව්‍යයක ම විද්‍යමාන රස—ගුණ—ඕජා පරීක්ෂා කර බලා තමන් වෙත පැමිණි කීකරු ශිෂ්‍යයන්ට උගන්වන ලද සත්ව ජීවිත ආරක්ෂා කිරීමේ විද්‍යාව ආයුර්වේද ය යි.

අර්ථීන වේදයෙහි උපාඞ්ගයක් වූ මෙ ම ආයුර්වේදය ආදියෙහි අධ්‍යාය දහසක ඇතුළත් කරණ ලද ශ්ලෝක ලක්ෂයකින් පරිපූර්ණ වි ය. අනාගතයෙහි උපදින මිනිසුන්ගේ අල්පායුෂ හා අල්ප බුද්ධිය ගැණ සැළකූ ඒ රුෂීහු ශල්‍ය, ශාලාක්‍ය, කාය චිකිත්සා, භූත විද්‍යා කෞමාරභෘත්‍ය, අගද තන්ත්‍ර, රසායන තන්ත්‍ර, වාජීකරණ තන්ත්‍ර යන අෂ්ටාඞ්ගයකින් යුක්ත වන සේ සුදුසු ප්‍රමාණයකට ඒ වෙදකම සකස්කළ හ. ඔවුන්ගේ බුද්ධි ප්‍රභාවය හා එ කල පැවති ග්‍රන්ථ සඞ්ඛ්‍යාව න් දෙස බලන විට මෙය අතිශයොක්තියක් නොව සම්පූර්ණ සත්‍යයක් ම බැව් අවිවාදයෙන් පිළිගැණීමට ඉඩ තිබේ.

ව්‍යාප්තිය

පෙර දඹදිව දියුණුව පැවති **නාලන්ද—තක්ෂිලා—වික්‍රමශිලා** විශ්වවිද්‍යාලයන්හි උපාඞ්ගයක් වශයෙන් ආයුර්වේදය ද ඉගැන්වූ හ. වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය විෂයෙහි භාරතීය විශ්ව විද්‍යාලයවල පැවති දියුණු

sinhalaebooks.com

තත්වය දැනගත් යොනක (යවන-ග්‍රීක) යෝ ද එ කී විද්‍යාල වලට බැඳී ආයුර්වේදය හදාළ හ. "යවනයෝ ජාතියෙන් ම්ලෙච්ඡ වුව ද ඉගෙණීමෙහි අති දක්ෂයෝ" ය යි කුලවාදයෙන් මත් වූ ඇතැම් බමුණු ඇදුරෝ ග්‍රීක (යවන)යන්ට පරිභව කළ ද, ඒ සටහන් වලින් ඔවුන් දඹදිවට පැමිණ ඉගෙණ ගත් බව ත්, ඉගෙණීමෙහි අතිදක්ෂයන් බව ත්, ඉගෙණ සියරට බලා පැමිණීමෙන් පසු ඉගෙණගත් ශාස්ත්‍රය වඩා ත් ක්‍රමානුකූල ලෙස සකස්කර අනික් අපර දිග රටවල ද බෙදා හැරීමෙන් දැන් පවත් නා අපරදිග වෙදකම ඇති වූ බව ත් පිළිගත හැකි ව තිබේ.

වෙනත් ආයතන හා පුදුම උපාධි

මෙ ම විද්‍යාල හැර ශිෂ්‍යයන් පුහුණු කරණ දිශාපාමොක් ආචාරිවරුන්ගේ පාලනයෙහි පැවති වෙනත් විද්‍යායතන ද පැරණි දඹදිව තිබුන බව පෙණේ. **ජීවක කොමාර භච්ච** ද එ වැනි තැනක උගත් තෙකි. හෙතෙමේ යමක් වරක් ඇසූ පමණින් අමතක නොවන තරමේ බුද්ධියක් ඇති ඉගෙණීමෙහි අති දක්ෂයෙකි මෙ සේ සත් හවුරුද්දක් ඉගෙණීම ලැබූ ඔහු දිනක් සිය ගුරුවරයා වෙත පැමිණ 'දැන් සත් වසක් ඉගැන් වූ හැම දෙයක් ම ප්‍රගුණ කළ නමුදු මෙ ම ශිල්පයෙහි නිමාවක් දක්නට නැත. එම නිසා මෙය කෙළවර වන්නේ කවදා ද" යි ඇසී ය. ඇදුරු තෙමේ ද "එ සේ නම් සිසු දරුව! උදැල්ලක් අතට ගෙණ යොදුනක් දිග—පළල ඇති තක්ෂිලා වනය හාත්පස ඇවිද බෙහෙතට නො ගන්නා යමක් සොයා ගෙණ එව" යි නියෝග කළේ ය

අයම්-විතරින් යොදුනක් තැන් වනය පරීක්ෂා කළ ඔහුට බෙහෙතකට නො ගන්නා කිසිවක් සොයා ගත හැකි නො වී ය. ඒ බව ගුරුවරයා වෙත පැමිණ සැළ කළ විට ඔහු කීයේ "දරුව! තොපගේ දිවි පෙවෙත රැක ගැණීමට කටයුතු කර ගත හැකි තරමේ වෙදකම ගැණ සුළු දැනීමක් තිබෙන නිසා ඉගෙණීම නවත්වා ගම-රට බලා ගොස් වෛද්‍යවෘත්තියෙහි යෙදීමට සුදුසුකම් ඇත" යනු යි.

එ කල පැවති වෛද්‍ය විද්‍යාවේ දියුණුව මැන ගැණීමට මෙය කදිම නිදසුනකි. ජීවක පෙණී සිටි පරීක්ෂණය ත් එයින් ලැබූ උපාධිය ත් සුළු එකක් බැව් දිසාපාමොක් ආචාරීන්ගේ වචන වලින් පෙණේ. "වැඩිය නොවෙ යි, අද මේ පරීක්ෂණය සඳහා පෙර-අපර දෙ දිග වෛද්‍ය විශෙෂඥයන් හෝ උදීහිද විද්‍යඥයන් ඉදිරිපත් කළොත් එයින් කීදෙනෙකුට සමත් විය හැකි ද" යි සිතා බැලීම ඒ විශෙෂඥයන්ට ම භාර දීම වඩා සුදුසු ය යි සිතමි. දිග—පළල යොදුනක් ඇති කැලයක තිබෙන වෘක්ෂ—ලතාදියෙහි ගුණ'ගුණ තබා නම් ටික ව ත් කිව හැකි වුවහොත් පුදුමයකි. මෙය විනය පිටක—මහාවග්ග පාලියෙහි (ශ්‍රී මුඛ දෙශනාවෙහි) ඇතුළත් කථා පුවතකි.

sinhalaebooks.com

මෙසේ ඉගෙණීම ලබා සමාජයට පැමිණි ජීවකයන් විසින් කරණ ලද වෙද හෙදකම් කිපයක් ගැණ ද එහි ම සඳහන් කර තිබේ.

1. සාකෙත නගර වැසි සිටුවරියකගේ සත් හවුරුදු හිස රුදුවක් එක නශ්‍යයකින් සුව කිරීම.
2. බිම්සර රජුගේ භගන්දලාබාධය එක ම ලේප(පැලැස්තර)යකින් සුව කිරීම.
3. රජගහ නුවර සිටුහුගේ මොළය කමින් සිටි පණුවන් දෙදෙනෙක් හිසෙහි ශල්‍යකර්මයකින් අස් කොට සුවපත් කිරීම.
4. බරණැස් සිටුහුගේ බඩෙහි වූ ගෙඩියක් බඩ පලා (ශල්‍යකර්මයකින්) අස් කොට සුවපත් කිරීම.
5. චණ්ඩප්‍රද්‍යෝත රජුගේ පාණ්ඩුව ගිතෙල් මිශ්‍ර එක ම රසායනයකින් සුවපත් කිරීම හා—
6. එක් වරක් චුම්බනය (ඉඹීම) කිරීමෙන් දස වරක් විරේක වන ඖෂධ බහා ලූ නෙළුම් මල් තුනක් බුදු රදුන්ට පිදීමත් ය.

මෙයින් හිසෙහි කළ ශල්‍යකර්මය ඉතා බරපතල එකකි. තෙල් අප්‍රිය කරණ චණ්ඩප්‍රද්‍යෝත රජුට ගිතෙල් පෙවීම ද **ශෙද ගැට** හෙළි වන රස මුසු කථා පුවතකි. එ කල මේ ශල්‍යකර්ම සඳහා සිහි නැති කිරීම පිණිස **පමාගිනි** නමැති චූර්ණයක් පාවිච්චිකරණ ලද බව පෙණේ.

ඇත අතීතයෙහි ශල්‍යකර්ම අතින් ද පෙර දිග් වාසීන් අපර දිග ඉක්මවා තිබෙන බැව් මේ විනය පිටකාගත සත්‍ය කථා ප්‍රවෘත්ති වලින් සිතා ගත හැක අපර දිග් වැසියන්ට මේ ක්‍රම සොයා ගත හැකි වූයේ ඉතා මෑතකදී හෙයිනි.

ව්‍යාජ වෛද්‍යවරයෝ

ජීවකයන් වැනි ශ්‍රෙෂ්ඨ වෛද්‍යවරයන් විසූ සමයෙහි ද රට මුලා කරණ, අවිනීත බොරු ටෙටල්කාර වෙදුන් දඹදිව විසූ බව විනය පිටකයේ එන එක් කථා පුවතකින් පෙණේ. ජීවක වෛද්‍යවරයා එක ම පැලැස්තරයෙන් සුව කළ රෝගයක් වූ භගන්දර රෝගය වැළඳුන භික්ෂු නමක් වේළුවන විහාරයෙහි විසී ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන්ගේ නේවාසිකාගාර (සෙනසුන්) පරීක්ෂා කරමින් වඩින වේලෙහි, ඒ භික්ෂු නමට ශල්‍යකර්මයක් කරමින් සිටි **ආකාසගොත්ත** නමැති වෙදෙක් උන් වහන්සේ වඩිනු දුරදීම දැක "ආගච්ඡතු භවං ගොතමො, ඉමස්ස භික්ඛුනො වච්චමග්ගං පස්සතු සෙය්‍යථාපි ගොධාමුඛං" (පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස ! මේහි වඩිනු

sinhalaebooks.com

සේක්වා, මේ භික්ෂුවගේ තලගොයි කටක් වැනි කහල මාගීය බලන සේක්වා)යි කවටකම් කළේ ය. මේ ගැණ සංවේගයට පත් උන් වහන්සේ ට සම්බාධස්ථානයෙහි ශල්‍යකර්ම පිළිබඳ ශික්ෂාපද පවා පණවන්ට සිදු වි ය.

අතීත ලඞ්කාවේ පැවති වෛද්‍ය සේවය

වෛද්‍ය සේවය පිළිබඳ සවණිමය යුගය වූ රාවණ සමය ගැණ කලින් ලියා ඇත. එය ඉතිහාසයට පෙර ලියූ භාරතීය ලේඛන වල සඳහන් ප්‍රවෘත්ති වලින් ලබා ගත් සම්පිණ්ඩනයකි. මින් පසු මේ ගැණ තොරතුරු දැක්විය හැක්කේ විජයාදී ඉන්දියානුන්ගේ ලඞ්කා ආක්‍රමණයෙන් පසු මෙ ම දිවයිනෙහි ලියවී තිබෙන වංශකථා—අට්ඨකථා—ශිලා ලිපි හා වෙද පොත් අනුව ය.

එයිනු ත් මහාවංශයෙහි සඳහන් වන පළමුවැනි ප්‍රකාශය ලක් දිව ශෙෂ ව විසූ රාක්ෂසයන්ගේ සහාය ද ඇති ව නැදැයින් සහිත ඉන් දියානු රජ වරුන් නසා, අනුරාධපුරය සකලාඞ්ග සම්පූර්ණ මහා නගරයක් ලෙස ගොඩනංවා, එහි ම වෙසෙමින් සම සැත්තැ වසක් ලඞ්කා රාජ්‍යානුශාසනය කළ පණ්ඩුකාභය රජු සමයෙහි ය.

අනුරාධපුර සමය

1. පණ්ඩුකාභය(ක්‍රිසතු වර්ෂයෙන් සට377-307)රජ තෙමේ අනුරාධ පුර නගරයෙහි සූතිකාගාරය (තිබ්බිරිගෙය)ක් හා ආරෝග්‍ය ශාලාව (ගිලන්හල) ක් පිහිට වූයේ ය. (මහාවංශ - 10 පරි: 102 ගාථා)

2. දුටුගැමුණු (ක්‍රි: පූ: 101—77) සමයෙහි ලක්දිව පුරා පැවති ආරෝග්‍ය ශාලා රජයෙන් පාලනය වූ අතර, ගර්භිනී මව් වරුන් ට අවශ්‍ය ආහාර—පාන—ඖෂධ ආදිය ත් චින්තඞ්ගුවන්ට පාරිතෝෂික දීම නා ත් රජුගේ පෞද්ගලික භාණ්ඩාගාරයෙන් සැපයූහ.(මහාවංශ-පරි: 32 ගාථා - 38)

3. බුද්ධදාස (ක්‍රි: ව: 398—426) රජ දක්ෂ ශල්‍ය වෛද්‍ය වරයෙකි. එකල රෝගීන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ගමක් පාසා රෝ හලක් හා සත්‍රාගාර ශාලාවක් ද, අඞ්ග විකල වූවන් හා අන්ධයන් වෙනුවෙන් වෙන් වෙන් වූ රෝ හල් ද කරවූහ. මෙකල යුද්ධ භටයන් වෙනුවෙන් යුද්ධාරෝග්‍ය ශාලා ද, තිරිසන් සතුන් වෙනුවෙන් පශු වෛද්‍ය ශාලා හා පශු වෛද්‍ය වරයන් ද ඇතිවීම වැදගත් සිදුවීමකි.

මේ ආරෝග්‍ය ශාලාවල නඩත්තුව රජයෙන් සිදු වන අතර වෛද්‍ය වරයන්ගේ නඩත්තුව සඳහා ඒ ඒ ගම් වල කුඹුරු වලින් ලැබෙන අස්වැන්නෙන් දහයෙන් කොටසක් ගන්නා ලද බව ද පෙනේ.

sinhalaebooks.com

4. දෙවෙනි උපතිස්ස (ක්‍රි: ව: 426—468) රජු කල මහ ජනයාගේ පොදු ප්‍රයෝජනය සඳහා මහාරෝගය ශාලා ත්, අඹයන්, කොරුන්, හා ගර්භිනී මව් වරුන් සඳහා වෙන් වෙන් වූ ආරෝගය ශාලා ත්, කරවන ලදහ. (මහාවංශ – පරි: 37 – ගාථා 182)

5. දෙවෙනි දප්පුල (ක්‍රි: ව: 792—797) රජු පොළොන්නරුවේ හා පදවිය ප්‍රදේශයේ ආරෝගය ශාලා නංවා ඒවායේ පැවැත්ම සඳහා ගම්වර පරිත්‍යාග කළේ ය. මෙතෙමේ අඹයන්ට හා අඹගව්කල වූවන්ට ද නොයෙක් තන්හි ආරෝගය ශාලා පිහිටවූයේ ය. (මහා—පරි. 49 ගාථා: 18—19)

6. සිව් වැනි කාශ්‍යප (ක්‍රි: 896—913) රජු වසංගත රෝගීන් සඳහා අනුරාධ පුරයේ හා පොළොන්නරුවේ ගිලන් හල් ඉදිකර දිවයිනේ නොයෙක් තන්හි පුණ්‍යාරෝගය ශාලා ද පිහිටවූයේ ය. (මහා—පරි: 52)

7. පස් වැනි කාශ්‍යප (ක්‍රි: ව: 913—923) රජු අනුරපුර රෝහලක් ගොඩනැංවී ය (මහා—පරි: 52. ගාථා 57)

8. සිව්වැනි මිහිඳු (ක්‍රි: ව: 956—972) රජු ලක්දිව රජය මගින් පාලනය වන ගිලන් හලක් පාසා බෙහෙත් හා යහන් ද සිය වියදමින් බෙදා හැරියේය. ඔහුගේ පුත්‍ර තෙමේ අනුරාධපුර නගරයෙහි උපාසක – උපාසිකා දෙපිරිසගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ආරෝගය ශාලාවක් ඉදි කළේ ය.

පොළොන්නරු යුග ය

ත්‍රිසිංහලය එක් සේසත් කොට පොළොන්නරුව අග්‍ර රාජධානිය වශයෙන් ගෙන විසූ මහා පරාක්‍රමබාහු (ක්‍රි: ව: 1153—1186) රජු කල ලඞ්කා වෛද්‍ය සේවය ක්‍රමානුකූල ලෙස ඉතා උසස් තත්වයක දියුණුව පැවති බැව් මහා වංශයෙහි සඳහන් වෙයි.

ඔහුගේ ඇමති මඬුල්ලෙහි **මහ වෙදනා—සුළු වෙදනා** නම් වලින් **වෛද්‍ය ඇමති—වෛද්‍ය උප ඇමති** පදවි දෙකක් ද තිබුන බැව් මහා වංශයෙහි හා ශිලා ලිපියක ත් ලියවී තිබේ.

එකල රෝහල් වල සිටි එක් රෝගියෙකුට සාත්තුකාර සේවකයෙක් සහ සේවිකාවක් බැගින් පත් කර තිබුන බව ත්,[1] රෝහල් මනා පාලනයකින් යුක්ත ව පැවති බව ත්, යුද්ධය වැනි හදිසි අනතුරු

---

1 එහෙත් "වෛද්‍ය සේවය හොඳට ම දියුණු කරලා" යයි කැමොර ගසන මෙකල ඇඳන් වීසි හතරක වාට්ටුවකට ම සාත්තු කාරයන් කී දෙනෙක් සිටිත්ද යි සොයා බලන්න.

sinhalaebooks.com

වලින් තුවාල ලබන අය සඳහා සේවය කිරීමට පුහුණුව ලැබූ සත්‍රී—පුරුෂ දෙ පක්ෂයේ ම ප්‍රථමාධාර කණ්ඩායම් සිටි බව ත් මහාවංශයෙහි විස්තර කර ඇත. මේ රජ තෙමේ ඒ ඒ විකිත්සාවන් පිළිබඳ දක්ෂ වෛද්‍ය වරයන් ගෙන්වා තනතුරු වලින් හා ඔවුන්ට සුදුසු වැටුප් වලින් ද සංග්‍රහ කළේ ය. වංශ කථා වල දැක්වෙන ඉහත සඳහන් කරුණු තත් කාලීන සෙල් ලිපි වලින් ද අනාවරණය වෙයි. වංශ කථා වල සාමාන්‍ය වශයෙන් ලියවී තිබෙන කරුණු පිළිබඳ සම්පූර්ණ පැහැදිලි විස්තර දත හැක්කේ සෙල් ලිපි වලින් බැව් මේ තාක් සොයා ගෙන තිබෙන සෙල් ලිපි කිපය පරීක්ෂා කිරීමෙන් ප්‍රකට වන වැදගත් කරුණකි. ලක්දිව පුරා විසිර පැවති වෛද්‍ය ශාලාවන්හි පාලන ක්‍රම ය පිළිබඳ කරුණු ඇතුළත් වී ඇති, මේ තාක් සොයාගෙන තැති ඒ ඉතිරි සෙල් ලිපි රාශිය ද සොයා ගැණීමෙන් පසු අපේ පැරණි වෛද්‍ය සේව ය පිළිබඳ පැහැදිලි වාර්තාවක් ලඞ්කාවාසීන් ඉදිරියට පැමිණෙනු ඇත.

1. සිව් වැනි කාශ්‍යප රජුගේ කිරිබත් වෙහෙර ශිලා ලිපිය.

2–3. එ ම ශතවර්ෂයට ම අයත් **සෙතල් නඞන්** නමැත්තාගේ හා **දෝනිවලංක** නමැත්තාගේ සෙල් ලිපි දෙක.

4. පස් වැනි කාශ්‍යප රජුගේ මැදිරිගිරි ගල් කණු ලිපිය

5. ඔහුගේ ම අභයගිරි විහාර සෙල් ලිපිය

6. මිහින්තලා කන්ද පාමුල පිහිටි දෙරටුපාල රූපයේ කොටා තිබෙන ශිලා ලෙඛනය

7. සිව් වැනි මිහිඳු රජුගේ අභයගිරි විහාර සෙල් ලිපිය

8. ඔහුගේ ම මිහින්තලා ශිලා ලිපිය

9. මහ පැරකුම්බා රජු කල **සුළුබදනා** නම් නිලධාරියෙකු විසින් අනුරපුර මල්වතු ඔය අසල පිහිටුවන ලද සෙල් ලිපිය

දැනට සොයාගෙන තිබෙන මේ සෙල් ලිපි වලින් ලඞ්කාවේ පෙර පැවති ආරෝගය ශාලා වල පාලනය — සේවක පිරිස හා නඩත්තු කිරීම පිළිබඳ හැම දෙයක් ම පැහැදිලි වෙයි.

sinhalaebooks.com

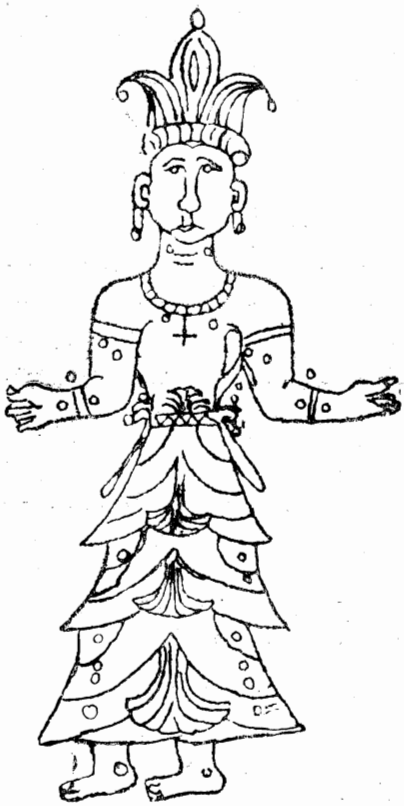

සාරාර්ථ සංග්‍රහවේ ශල්‍යසථාන දක්වා ඇඳ තිබෙන ප්‍රස්ථකාළ සිතියමක්

එ කල බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා විසූ සඞ්ඝාරාම වලට යා බ ද ව උන්වහන්සේලාගේ ප්‍රයෝජනය පි ණි ස ආරොග්‍ය ශාලා තිබුන බැව් මේ ශිලා ලිපි වලින් පෙනේ. ඒවායේ වසන රෝගී භික්ෂූන් ට ගිහි උපසථාය කයන් මෙන් ම පැවිදි උපසථාය කයන් වහන්සේලා ද උවටැන් කරන්නට ඇතුවාට සැකයක් නැත. බුදු රජානන් වහන්සේ ගිලානොපසථානයෙහි අ නු ස ස් වදාරා ඇති හෙයිනි.

එසේ ම ප්‍රධාන නගර වල භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ හා (අන ගාරික) උපාසක—උපාසිකාවන් ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස වෙන් වෙන් වූ රෝහල් තිබුන බව ත් ඒවායේ පාලනය රජය මගින් හා සැදැහැවතුන් ගෙන් ලැබුන පරිත්‍යාගවලිනුත් සිදු වූ බව ත් මේ ලිපි වල සඳහන් ව ඇත. (එ හෙ ත් මෙ ක ල භි ක්ෂූ න් වහන්සේලා වෙනුවෙන් වෙ ම ඔසු හල් තබා, රජයේ රෝහල් වල උන්වහන්සේලා වෙනුවෙන් වෙන් වූ උපසථාන ශාලා (වාට්ටු) හෝ නැත්තේ මිසදිටු පාලනයේ ආභාසයෙන් තාම ත් මෙ ම දිවයින වැසී තිබෙන නිසා ය.)

පස් වැනි කාශ්‍යප රජුගේ මැදිරිගිරි ශිලා ලිපියෙහි "එහි වූ සඞ්ඝාරාමයට යා බ ද ව පිහිටි ආරොග්‍ය ශාලාවට, එ ම සඞ්ඝාරාමයට අයත් ඉඩම් බදු කරන්නන් විසින් එ ම ඉඩම් වල හදිසි අනතුරු වලින් මැරෙන එළුවන් හා කුකුලන් සැපයිය යුතු බව" සඳහන් ව තිබේ. ප්‍රාණඝාත අකුශලයට ත් අසු නොවන පරිදි ආරොග්‍ය ශාලා වේ නේවාසික ඇතැම් රෝගීන්ගේ දෛනික ආහාර සඳහා අවශ්‍ය මාංශ වශයෙන් මෙ ම **ත්‍රිකෝටි පරිශුද්ධ මාංශය** ම ලබාගත් බව ත් මෙයින් පෙනේ. එ කල ආගම ත් රකිමින් වෙද කම ත් නො අඩු ලෙස කළ බවට මෙය කදිම නිදසුනකි. (රට ඔසුහල් වලින් බෝවුන මස් මාළු පිස්සුව අපේ පැරණි රෝහල්වල තිබුනේ නැත. අහිංසක ආහාර-පාන වලින් රෝග සුවකළ ඒ පැරණි වෛද්‍ය වරයෝ අවශ්‍ය ම අයට පමණක් මෙසේ ලබාගත් මස්-මාලු දුන්හ.)

sinhalaebooks.com

පක්ෂාඝාත වැනි අසාධ්‍ය රෝග වලින් පෙලෙන රෝගීන් **මහා සෙඩදයෙන්** සෙවද කිරීම හා **බෙහෙත් ඔරුවෙහි** බහා ලීම **ත්** එකල පැවැති ප්‍රත්‍යක්ෂ වෛද්‍ය ක්‍රම දෙකකි. මෙයින් **මහා සෙඩදය** බුදුරජා තන් වහන්සේ විසින් නියම කර වදාරණ ලද්දකි.

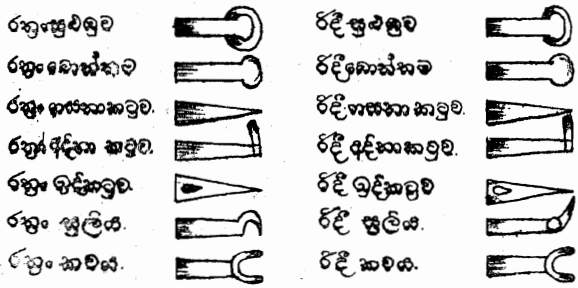

(පැරණි ශල්‍යායුධ)

බුදුධදාස රජ තුමාගේ සාරාර්ථ සඞ්ග්‍රහවෙහි
පුස්කොළයක ඇඳ තිබෙන සටහනක්

වාත රෝගීන් සඳහා හැ ම රෝහලක ම මිනිස් සිරුරක හැඩ හුරු කම අනුව සකස් කළ බෙහෙත් ඔරුවක් ද විය. ලී – මැටි – ලෝහ හා ගල් වලින් තැනූ ඒ ඔරු වලින් දැනට ඉතිරිව ඇත්තේ ගල් වලින් තැනූ ඒවා පමණකි. ඒ ඔරු පැරණි රෝහල් තිබුනු තැන් අපට පෙන්වා දෙන සළ කුණු වශයෙන් සැලකුව ද ප්‍රයෝජනවත් ය.

පැරණි ආරෝග්‍ය ශාලාවල නටය

සිව් වැනි මිහිඳු රජුගේ මිහින්තලා ශිලා ලිපියෙහි සඳහන් වන මිහින්තලා සඞ්ඝාරාමස්ථ ආරෝග්‍ය ශාලාවේ නටබුන් මිහින්තලා කන්ද නගින විට පිය ගැට පෙළ පසෙක දී දැක්ක හැක. ගරා වැටී තිබෙන ඒ ගොඩනැගිල්ලේ නෂ්ටාවශෙෂ පරීක්ෂාවෙන් බලන විට එය ද නවීන ක්‍රමානුකූල ලෙස ගොඩනගා ඇති රෝ හලකට නො දෙවෙනි වන සේ ගොඩනගන ලද මහල් කීපයකින් යුත් වඩා ශක්තිමත් සෙල් මුවා පහයක් බැව් නිගමනය කිරීම අපහසු කරුණක් නොවේ.

මේ කරුණු අනුව සලකන විට **සූතිකාගාර—සන්ථාගාර—පශු වෛද්‍යාගාර** ඇතුළු මහාරෝග්‍ය ශාලාවන් ගෙන් යුත් ජාතික සංස්කෘතිය ත්, දේශීය සභ්‍යත්වය ත්, ආගමික පරිසරය ත් රැකෙන පරිදි ගොඩ නැගුනු සකලාඞ්ග සම්පූර්ණ වෛද්‍ය සේවයක් පෙර අප සතුව පැවති බවට කිසිම සැකයක් නැත.

(අතීත සිදඩි මෙසේ වුව ද දැනට මෙ ම දිවයිනෙහි තිබෙන්නේ විජාතික සංස්කෘතිය, විදෙශීය සබ්‍යත්වය, හා මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය රැකෙන පරිදි සවදේශීය ධනයෙන් ගොඩ නැගුනු විදේශීය ලක්ෂණයන් ගෙන් අනුන මහා වෛද්‍ය සේවයකි. මේ ඇද කුද මගහරවා ගැණීමේ ශක්තිය ඇත්තේ ජාතික හැඟීම් ඇති මහජනයාට පමණකි.)

sinhalaebooks.com

ලඞ්කාවේ (ලියන ලද) පැරණි වෙද පොත්

1 කුමාරතන්ත්‍ර ය
2 අක්ෂි ප්‍රකාශ ය
3 නාඩි ප්‍රකාශ ය
4 ඊඩිස් තන්ත්‍ර ය
5 සාරාවලී සංග්‍රහව
6 රස ප්‍රදීප ය
7 ප්‍රයෝගාර්ණව ය
8 ප්‍රයෝග රත්නාකර ය
9 ද්‍රව්‍යාවලි ය
10 පජී සන්න ය
11 ප්‍රයෝග කෝෂ ය
12 භෙසජ්‍ය මඤ්ජූසාව
13 යෝගාර්ණවය
14 ප්‍රයෝගරතනාවලි ය
15 පාණ්ඩ ශුද්ධි ය
16 ප්‍රයෝග කෝෂ ය
17 බිඳුසාර ය
18 ප්‍රයෝග සංග්‍රහව
19 බුද්ධවෙදෙහ ය
20 භිෂක් මුෂ්ටි ය
21 මහායාන ය
22 භිෂක් මත ය
23 මූලාගම ය
24 යෝගමාලාව
25 යෝග සතක ය
26 යෝග සමුච්ච ය
27 සාරසංක්ෂේප ය
28 ප්‍රයෝග සමුච්ච ය
29 යෝගාශීති ය
30 වරසාරාවලී සංග්‍රහව (සාරාවලී සංග්‍රහ සන්න ය)
31 සාරසංග්‍රහව
32 නාගඛිදි ය
33 සිද්ධිසාර ය
34 වරයෝගසාර ය
35 යෝගරත්නාකර ය
36 කරඹගලේ අත් වෙද පොත
37 යෝගපිටක ය
38 ඉත්තෑගලේ අත්වෙද පොත
39 චින්තාමණි ය
40 ශ්‍රී රත්නසේකරගේ චිකිත්සා පොත
41 රජගෙයි ඇස් වෙද පොත
42 අභිනව මාධව නිදාන ය
43 ශ්‍රී වීරපරාක්‍රම නරෙන්ද්‍රසිංහ රාජ වෛද්‍යවරයාගේ අත් වෙද පොත
44 කැඩුම්-බිඳුම් වෙද පොත
45 වරයෝග සිතුමිණ
46 භෙසජ්‍ය මඤ්ජූසා සන්න ය (ශ්‍රී ශරණඞ්කර සඞ්ඝරාජ)
47 වෛද්‍ය චින්තාමණි ය
48 ගෙඩි වෙද පොත
49 යෝගධාරණ ය
50 යෝගසාර ය
51 ගව වෙද පොත
52 ඇහැළපොළ අධිකාරම්තුමාගේ අත් වෙද පොත
53 මඩුවන්වෙල අලි වෙද පොත
54 මාකඳුරේ අලි වෙද පොත
55 හිඟුරේ පිස්සුබළු-පිස්සු මී විෂ වෙද පොත
56 පඬුවස් නුවර කැඩුම් -බිඳුම් වෙද පොත
57 වාගිරිගල සර්ප වෙද පොත
58 සුළුගුළු පීනස් වෙද පොත
59 දෙරටියාවේ ඇස් වෙද පොත
60 මාරපණ පිස්සු වෙද පොත
61 මාරපණ මීමස්මොර (අපස් මාර) වෙද පොත

සංස්කෘත-පාලි-සිංහල භාෂා වලින් ලියන ලද මේ පොත් වලින් මුද්‍රණය වී ඇත්තේ ඉතා සුවලපයක්. එයිනුත් පොත් 7 ක් පළ කර වන ලද්දේ මා විසින් ය.

sinhalaebooks.com

වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දියුණුව

වෛද්‍ය සේවය මෙන් ම වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය ද ලක් දිව ඉතා දියුණු තත්වයක පැවති බැව් පොළොන්නරුවෙන් අවසන්වුනු ශාස්ත්‍රාලෝකය නැවත ත් දැල්වෙන සමයක (දඹදෙණි සමයේ දී) පස්මුල පිරිවෙන් භික්ෂූන් විසින් ලියන ලද "හෙසජ්ජ මඤ්ජූසා" නමැති පාලි ග්‍රන්ථයෙන් පෙණේ. පඳිති සම සැටකින් අවසන් වන ඒ පොත සකස් කිරීමේදී—

1 අග්නිවේශ ය
2 අමිත ප්‍රභෙද ය
3 අමෘත මාලාව
4 අෂ්ටාඞ්ග සංග්‍රහව
5 අසිත සංහිතාව
6 ආලම්බායන ය
7 ඔෂධබභ්‍ය ය
8 කාකනීය ය
9 කාත්‍යායනීය ය
10 කාශ්‍ය පෙය ය
11 කුමාර සංහිතාව
12 කෘෂ්ණ පුරාණ ය
13 ඛරනාද ය
14 ඛරපාණීය ය
15 ගෞතමෙය ය
16 චකබුසෙන ය
17 චණ්ඩ කාශ්‍යපෙය ය
18 චන්දට ය
19 චරක ය
20 චිකිත්සා කලිකාව ය
21 ජතුකර්ණ්‍ය ය
22 ද්‍රව්‍යාවලි ය
23 නාගාර්ජුන ය
24 නාරායනීය ය
25 පජ්ජ සත්න ය
26 පාණ්ඩ ශුද්ධි ය
27 ප්‍රයොග කොෂ ය
28 ප්‍රයොග රත්නාකර ය
29 ප්‍රයොගරත්නාවලි ය
30 ප්‍රයොග සංග්‍රහව
31 ප්‍රයොගාර්ණව ය
32 බාහට ය
33 බිඳුසාර ය
34 බුද්ධ වෙදෙහ ය
35 භද්‍ර සොණකීය ය
36 චිකිත්සාමෘත ය
37 භාරද්වාජ ය
38 භාලූක ය
39 භික්ෂක් මත ය
40 භික්ෂක් මුෂ්ටි ය
41 හෙල ය
42 හොජ්‍රාජ් ය
43 මහා කාශ්‍යපෙය ය
44 මහායාන ය
45 මාණිභද්‍ර මත ය
46 මූලාගම ය
47 යොග මාලාව
48 යොග ශතක ය
49 යොග සමුච්ච ය
50 යොගාශීති ය
51 වට්ටකගහ ය
52 වඩ්ඩකගති ය
53 වරරුචි ය
54 වෛදෂ ය
55 වෛදෙහ ය
56 සාරසංග්‍රහව
57 සාරාර්ථ සංග්‍රහව
58 සිද්ධයොග ය
59 සිද්ධයොග සමුච්ච ය
60 සුශ්‍රුත බාහට ය
61 සුශ්‍රුත ය
62 හරිශ්චන්ද්‍ර ය
63 හාරිත ය
64 හිරණ්‍යකක්ෂ ය

sinhalaebooks.com

යන මේ පොත් හැට හතරෙ (64)න් ඖෂධ යෝග (වට්ටෝරු) දෙ සිය හත (207) ක් රැගෙණ තිබෙන බැව් එහි ම දක්වා තිබේ. දඹදෙණි සමයේ වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය හදුරනුවස් භාවිත කරණ ලද මේ පොත් වලින් වැඩි හරියක් ගැණ කිසිම තොරතුරක් දැනගන්නට නැත. ඒ පොත්වල සඳහන් ඖෂධයොග පාලි භාෂාවට පෙරලා ගාථා වශයෙන් නිබන්ධන ය කර තිබෙන හෙයින් අභාවයට ගොස් ඇති ඒ පොත් වල තමිළය හෝ කවර භාෂාවකින් ලියන ලද ඒවාදැයි දැන ගැණීමට පවා ක්‍රමයක් නැත.

එහෙත් ඒ පොත් වලට තබා තිබෙන නාමයන්ගේ ස්වරූප ගැණ සළකා බලන විට වැඩි හරියක් ම ලඞ්කාවේ දී ත්, ඉතිරි හරිය ඉන්දියාවේ දී ත්, ලියන ලද ඒවා බැව් සිතීමට ඉඩ තිබේ.

ලක් දිව හෝ දඹදිව නැති මේ පොත් වල පිටපත් වලින් සම හරක් සතුරු ආක්‍රමණ වල දී විනාශ වන්ට ත්, ඉතිරි හරිය පොත් එකතු කරන්නන්ගේ මාගී යෙන් විදෙශ වල පුද්ගලයන් හා පුස්ත කාල සතුව ඇතුවාට ත් කිසි ම සැකයක් නැත.

ආයුර්වේද වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂ ය

සංස්කෘත – හින්දි – වංග – හා ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවලින් ඉන්දියානු ඖෂධ වගී පිළිබඳ ව ලියන ලද ශබ්දකෝෂ මහත් රාශියක් ඇති මෙකල ආයුර්වේද වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂයක් සිංහලයෙන් පිළියෙළ කිරීම භාරදූර කාර්‍යයක් නොවේ.

මතභෙද සහිතවූ ත් දුර්ලභවූ ත්, වඩා ප්‍රයෝජනවත්වූ ත් ඖෂධ වගී වල ඡායාරූප සහිත විශෙෂ හැඳින්වීම් ද ඒ පොත් වල ඇත. එසේ ම ඒ ඒ වෘක්ෂ ලතා ආදිය කවර පවුලකට අයත් දැයි බේරුම් කර ගැනීමට පහසුවන පරිදි ලැටින් භාෂාවෙන් ව්‍යවහාර කරණ වචන ද එයින් පොත් කීපයක ම තිබේ.

ඉහත සඳහන් භාෂාවලින් ලියා තිබෙන ඉන්දියානු අකාරාදි හා ද්‍රව්‍ය ගුණ නිඝණ්ඩු කීපය මේසයක් මත තබා ගෙණ නිවිහැන හිල්ලේ පුටුවක් මත වාඩිවී සිංහලයෙන් ආයුර්වේද (සංස්කෘත) ශබ්ද කෝෂයක් පිළියෙළ කළ හැකි යි. එය එ පමණ භාරදූර වැඩක් නොවන බැව් මා කියන්නේ ඒ නිසා ය.

දේශීය වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂ ය.

ලඞ්කාවේ දේශීය වෙදකම පිළිබඳ ව ශබ්ද කෝෂයක් පිළියෙළ කිරීම පොත් පත් පෙරළීමෙන් පමණක් නිවිහැනහිල්ලේ කළ හැකි පහසු වැඩක් නොවේ. දේශීය (සිංහල) භාෂාව මෙන් ම

sinhalaebooks.com

දේශීය වෙදකම ද අවුරුදු දහස් ගණනක් පැරණි ය. ඇත අතීත යෙහි යම් යම් ඖෂධ වර්ග වලට ව්‍යවහාර කළ නම් මධ්‍යකාලීන යුගයේ දී විදේශිකයන් ගේ බලපෑම් ආදි නොයෙක් කාරණ නිසා වෙනස් ව තිබේ. එ ම ඖෂධ වර්ග ම මෙකල ඊටත් වඩා වෙනස් නම් වලින් හැඳින් වෙ යි.

පැරණි දේශීය වෙදකමේ පරම්පරා වශයෙන් එන ඇතැම් හස්තසාර ඖෂධ වලට ලැටින් වචන තබා සංස්කෘත වචන වත් සොයාගන්නට නැත. ඒ ඖෂධ වර්ග ගැණ ඉන්දියානුවන් තුළ හෝ යවනයන් තුළ දැනීමක් නොතිබුන හෙයිනි. එසේ ම ඇතැම් ඖෂධ වර්ග 1. උතුරුමැද, 2. වයඹ, මධ්‍යම, ඌව උතුර, 3. ඌව දකුණ, ගිරුවා, දකුණු, 4, සපරගමු, බස්නාහිර, වශයෙන් එක ම ලඞ්කාවේ ප්‍රදේශ හතරක හතරාකාරයකින් හැඳින් වෙ යි.

මේ හැර **කඹුළු කඹුප්පුවා, ඩෙදරාලගෙ මෝ, සම්සක් පිපෙනා මල්, භූමි අවතාර, පබ්බැඳි ආරච්චිල** ආදි රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරුවල එන ගුඝාර්ථ (අර්ථය සැඟවූ = ප්‍රහෙලිකා) නම් ද තිබේ. මේ වචන වැඩි වශයෙන් යෙදී ඇත්තේ පැරණි දේශීය වෙදකමට අයත් සර්ප විෂ – කැඩුම් බිඳුම් – මාලේ (ප්‍රදර), අතීසාර, සෙංගමාල (කාම්ලා) හා ජලභීතිකා (පිස්සුබළු) උවදුරු පිළිබඳ ව ප්‍රතිකාර ලියා තිබෙන රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරු වල ය.

මේ ශබ්දකෝෂය සඳහා කළ හැටි

පළමුවෙන් ම ඉන්දියාවේ හා ලඞ්කාවේ මුද්‍රිත පොත් කියවා බලා මේ රටේ වෙදකමට අවශ්‍ය වචන එකතු කළෙමි. දෙවෙනි ව මේ තාක් මුද්‍රණය වී නැති වෙදපොත් – වට්ටෝරු වෙද පොත්– බෙහෙත් වට්ටෝරු හා බෙහෙත් වදුල් පොත් ද එකතු කර කියවා බලා දුරවබෝධ වචන එකතු කළෙ මි.

ඉන්පසු චිත්‍ර ශිල්පියෙක් හා ආධාරකාරී කීප දෙනෙක් ද කැටුව ලඞ්කාවේ නොයෙක් පළාත්වල ඇවිද බෙහෙත් වර්ග ගැණ සාකච්ඡා කිරීම් ත් මතභෙද සහිතවූ ද දුර්ලභවූ ද රහස් බෙහෙත් වශයෙන් පවතින්නාවූ ද ඖෂධ වර්ග වල ලක්ෂණාදිය සහිත චිත්‍ර පිටපත් කර වීමිත් කළෙමි. මෙහි ඇතුළත් වන චිත්‍ර අතුරෙන් අබින්, සුං, වව්වනාවි, ඉන්දියානු ගොඩකදුරු යන හතර වර්ගය හැර ඉතිරි සියල්ල ම ඒ ඒ වෘක්ෂ ලතාදිය ඉදිරියෙහි තබා අඳින ලද නියම සටහන් ය.

මේ සියල්ල සූදානම් කර අතට ගෙන පොතේ වැඩ ආරම්භ කොට පොත ලිවීම ත්, මුද්‍රණය ත් එක වරම නිම කළෙමි. දේශීය වෛද්‍ය ශබ්ද කෝශයක් ලිවීම එපමණ පහසු නැත කිවේ ඉහත සඳහන් දුෂ්කර කම් නිසා ය.

sinhalaebooks.com

අශාස්ත්‍රීය වචන හා මගේ පරමාර්ථය.

වෙනත් භාෂාවල වචන තත්සම් - තත්භව වශයෙන් තවත් භාෂාවක ව්‍යවහාරයට ඊමේදී "කලකට පෙර දෙළපාරක තිබුන ගල් පතුරු කැලි රළවේගය නිසා කල්යාමේදී රවුන්ගල් කැට වන්නාක් මෙන් ව්‍යවහාර කරන්නන්ගේ භාෂා නමැති රළවේගයට අසුවී නිෂ්පත්තිය පවා සොයාගන්නට බැරි තරමට කැඩී බිඳී රවුන්වී පොත්පත් වල හා ව්‍යවහාරයෙහි පවතී"යි. මට අසුවූ එබඳු හැම වචනයක් ම ඒ ඒ තැන්වල සටහන් කර තිබුන පිළිවෙළට ම මේ පොතට ඇතුළත් කර අදහස දුන්නෙමි. එසේ කළේ දේශීය ශබ්ද කෝෂයකින් අප කවුරුත් බලාරොත්තු වියයුතු ප්‍රධාන කාරණය දේශීය වෙදකමේ තිබෙන වචන තේරුම් ගැණීමට මගක් පාදා ගැණීම නිසා ය.

"මේ පොතේ සිංහල - පාලි - සංස්කෘත - ද්‍රවිඩ - හින්දි ආදි භාෂාවල අශාස්ත්‍රීය වචන ත් තිබෙනවා ය" කියා පාඨකයන් තුළ වැරදි අදහසක් ඇතිවීමට ඉඩ තිබේ. එ සේ ම මේ ගැණ උරණ වන ඇතැම් භාෂාධරයන් මගේ ඇඟට කඩා පනින්නට ත් මෙය ඉඩ ඇති කරණක් විය හැකි හෙයින් මගේ ආරක්ෂාව පිණිස පොතේ තත්වය විදහා පෑම මා සතු යුතුකම ය.

යාපුර, දඹින්නරු, සුළුබුරුද, යහවපු, කිරබේරිය, නවැඟිලි, තිදළ ආදි පැරණි ශාස්ත්‍රීය වචන මෙන් ම වැග්‍ර, වාහුවාර, බකුල, කටාර්යම්, කළුපතික්කිල, කැලෙන් කැපූ පොත්ත, අල්සෙරෙප්පාඩි, ආදී අශාස්ත්‍රීය වචනද මෙහි ඇතුළත් කර ඒවායේ අදහස් ද ප්‍රකාශ කර ඇත.

එසේ ම මුද්‍රිත පොත් වලට වඩා මුද්‍රණය නො වූ පුස්කොළ ලියවිලි (පොත්) වල ත්, වහරෙහි ත් ඇති වචන වැඩි වශයෙන් තිබෙන මෙහි ශබ්දකෝෂයෙන් පොත් බලන පිළිවෙළ අනුව වචන අගට පොත් හැඳින් වීමේ ක්‍රමය නො යෙදුවෙමි. සොයා ගැණීමට පහසු නො වූ ඒ පොත් වලට ලකුණු දැමීමෙන් ලැබිය හැකි ප්‍රයෝජනයක් නැති හෙයිනි.

මේ රටේ පැරණි පුස්කොළ පොත පතක — බෙහෙත් වදුලක හෝ බෙහෙත් වට්ටෝරුවක තමන්ට නොතේරෙණ වචන තිබේ නම් මේ ශබ්ද කෝෂ ය පෙරලා බලන්න. ලක් දිව දැනට හැම තැන ක ම ඉතිරි ව තිබෙන එ වැනි ලේඛණ වල ඇති නො තේරෙන වචන හැකිතාක් දුරට සොයා මේ පොතට ඇතුළත් කර ඇති හෙයින් බොහෝ විට එහි තේරුම හා සම්කිසි විස්තරයක් ද මේ පොතේ තිබෙන්ට පුළුවන.

මගේ නිගමන ය

වෙදකමක-භාෂාවක-ශාස්ත්‍රයක හෝ සම්කිසි කර්මාන්තයක කටයුතු සඳහා ව්‍යාප්ත ව පවත්නා වචන සඞ්ඛ්‍යාව ද ඒවායේ දියුණුව හෝ පරිහානිය මැන ගැණීමේ එක් ක්‍රමයකි. දේශීය වෙදකමට

sinhalaebooks.com

අයත් වචන මහත් රාශියක් තිබේ. මේ ගැණ ලියවී තිබෙන **ද්‍රව්‍ය වලිය** නමැති පොතට දැඹදෙණි කාලයෙන් පසු කුමක් වී දැයි දැන ගන්නට නැත. පැරණි පොත පතෙහි හා වහරෙහි තිබෙන වචන ප්‍රමාණවත් පරිදි එකතු කර අදහස් දැක් වූ වෙන පොතක් ද නැත.

කලක සිට පැවති මේ අඩුපාඩුව පිරිමසාලීමේ අදහස මා තුළ ඇති වූයේ මීට සිව් වසකට පෙර ය. මෙ සේ ම මෙම දිවයිනට අඩු-පාඩුවක් ව පැවති පාලි ත්‍රිපිටකයේ කටයුතු ප්‍රමාණවත් පරිදි අවසන් කර තබා මේ සඳහා ඉදිරිපත් වීමට කල්පනා කළෙමි.

මෙ වැනි පොතක් ලිවීමට මට වඩා සුදුසුකම් ඇති ගිහි-පැවිදි පින් වතුන් කොපමණවත් සිටින බව මම දනිමි. එහෙ ත් ඒ කිසිවෙකුගෙන් කලක සිට මේ රටට අවශ්‍ය ව තිබෙන **දේශීය වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂයක්** පිළියෙළ කිරීමේ කාර්‍ය ය ඉටු නො වූ නිසා හැකි පමණ උත්සාහ ගෙණ මෙහි වැඩ නිම කළෙමි. ඒ මගේ ප්‍රයත්නය කොපමණ දුරට සාර්ථක වී තිබේ දැ යි තීරණය කිරීම පාඨකයන් සතු කාර්‍යයකි.

ශාස්ත්‍රීය අනුස්මරණ

පොත සකස් කිරීමේ දී රත්නපුර - ගම්පහ ශාඛා ඖෂධාලයා ධිපති **කවිරාජ් පී. බී. ජී. ජයවීර** වෙද මහත්මයා ඇතුළු **ශාසෙත්‍රාදය** පාරිවෙණික ආදි ශිෂ්‍ය පිරිස ගෙන් හා පොතේ ඇතුළත් ඇ තැම් ඖෂධ වගී නිරාකරණය කර ගැණීමේ දී ක්‍රියා කෞශල්‍යයෙන් මෙන් ම, පෙනුමෙන් ද ලඞ්කාවේ ජීවමාන වෛද්‍ය ඍෂි වරයා ලෙස අප රට වාසීන්ගේ ගෞරවාදරයට භාජන වී සිටින **ගම්පහ සිද්ධා සුර්වේද විද්‍යාලයාධිපති පණ්ඩිත ජී. පී. චික්‍රමාරච්චි උත්තර මන්ත්‍රී තුමා** ගෙන් ද ලැබුන උපකාර ඉතා අගය කොට සලකමි.

පොතේ පිට කවරය ඇතුළු වෘක්ෂ - ලතා වල චිත්‍ර සියල්ලක් ම පිළියෙළ කළ රත්නපුරේ **ඩී. පී. සේනාරත්න මහතා** අතින් සිදු වූයේ ද වටිනා සේවයකි.

විශෙෂ ආධාර.

මේ පොතෙන් ලඞ්කාවාසීන්ගේ පොදු ප්‍රයෝජනය හා දේශීය වෙදකමේ දියුණුව ගැණ ත් සිදුවන ඉමහත් සේවය වටහාගත් **සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය** මගින් රුපියල් පන් දහස(Rs, 5000/=) ක් ද කැටවල හා නුගේගොඩ ශ්‍රී ධන්වන්තරි ඖෂධශාලාධ්‍යක්ෂධිපති **ඩබ්ලිව්. ඒ. බිංගිරි මහත්මයා** වෙද මහත්මයාගෙන් රුපියල් පන් සියය (Rs, 500/=) ක් ද කලවානේ ඖෂධාලයාධිපති **ඇන්. ආර්. සයිමන් වෙද මහත්මයා** ගෙන් රුපියල් සියය (Rs, 100/=) ක් ද පරිත්‍යාග වශයෙන් ලැබුන බව ත් මේ ආධාර පොතේ මුද්‍රණ කටයුතු සඳහා බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව ත් නව ත් මේ සඳහා අවශ්‍ය හැම ආධාරයක් ම **කොළඹ සීමා සහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගමෙන්** ලැබුන බවත් කෘතඥතා පූර්වක ව සඳහන් කරමි.

මෙයට,

1959-1-24. **පණ්ඩිත කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල ස්ථවිර.**

ශාසෙත්‍රාදය පිරිවෙණ,
මාරපණ-රත්නපුර.

sinhalaebooks.com

දේශීය වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂයේ

චිත්‍ර

නම	පිට
අංකෙන්ද	1
අක්මැල්ල	2
අනින්න	14
අබින්	17
අරුඳ	28
ආපසු මදු	37
ඇට්ටමුරා	41
ඉකිරිය	43
ඉරරාජ	47
ඉහිපැන්න	49
ඊතණ	49
උල්වැරණියා	55
එක් පෙති පියුම්	58
ඒකාවේරිය	59
කකුළු සුං	63
කට්ටකුමන්ජල්	66
කටුපිල	68
කඳුලැස්ස	72
කන්සා	75
කප්පරවල්ලිය	78
කපුකිනිස්ස	80
කපුරු	81
කලුකැම්මේරිය	92
කලුකොහිල	93
කලුවාල (කලුවා අල)	93
කාකබෝඩි (කවුඩුබෝ)	97
කාලමේඝ-(වල්බිත්කොහොඹ)	104
කැපුන්කිරිය	108
කිඹුල්වැන්න	111
කිරිගොප්ප	112
කිරිතුග-(කලහ ගස්)	112
කිරිවල්ලා	113
කුකුරුමාන්	116
කුඩුවෙළඟ	119
කෘෂ්ණවානතිකා(ඇද්දෙම්ට)	130
කෙළිඳ	133
කොකුම්	135
කොතලාහිඹුටු	137
කොබ්බෑ (කොබ්‍යා)	138
කෝවක්කා	142
ගණිතිශා (සුවඳ හිඟුරුපියලි)	156
ගම්ළු (ගම්මාළු)	159
ගරුඬරාජ	161
ගලිස්	162
ගස්පෙනෙල	163
ගැටනෙටුල්	165
ගුරුළුරාජ	169
ගුරුන්ද-(අරිමේද)	171
ගොදිව්-(ඇත්අඹ)	173
ගොඩකදුරු-(ලඹකා)	175
ගොඩකදුරු-(ඉන්දියා)	175
චාල්මුග්‍රා-(වවුල්මුග්‍රා=තුවරක)	189
චීන අල-(අලබේත්)	192
ජයපාල	199
තරණ	211
නිත්තවැල්	217
නිප්පිලි	218
තුම්පත්කුරුඳු-(තුම්පත්කුරු දෙහි)	223

sinhalaebooks.com

නම	පිටු
තුඹකරිවිල	224
තේජපත්‍ර	229
තොලබෝ	231
දත්කැටියා	236
දූත්ත	243
දිවිපහුරු	245
දුනුම්ඩලා	249
දුහුදු (දූදු)	252
දෙඩම්පනා	257
නගා මැරූ අල	266
නවහන්දි	270
නැටවි	273
නියඟලා-(ලියනඟලා)	275
නිල් නිටුල්	277
නිල්අවරිය	278
නොනන්කෙන්ද	283
පටිඛාතු	286
පත්කැල	288
පතරාජ	290
පඹුරු	293
පැණිබැවිල	301
පැණිවරා	302
පිටසුදු පලා	303
පිවරි	308
පුපුල	311
පුවහු-(ප්‍රියඞ්ගු)	312
පෙරුංකායම්	317
පොඩි අරිසි	319
බක්මි	325
බකිනි	325
බඩකිරිල්ල	326
බින්නුග	332
බුරුල්ල ගස	335
බෙහෙත් අනෝදා	336
බෝම්-(උළුල්)	338
මකුණුවැන්න	345
මදනකාමපූ-(වැල්)	349
මදනකාමපූ-(ගස්)	349
මදුර-(මදුරා=මතුර)	351
මරිතොණ්ඩි (හෙන)	356
මලිත (මලඉත්ත)	358
මස්බැද්ද	360
මහ හැඩයා	361
මාදම්	366
මාසක්කා	368
මිදි	370
මුඛමහණ	373
මුරුවා වැල්	375
මුවකිරිය	376
මුස්සැන්ද (බුස්සැන්ද)	377
මුනමල්	379
මොණරපහුරු	383
යකිනාරන්	385
රට අරළු	392
රත්කිහිරිය	393
රත්හඳුන්	395
රත්කිරිගොකටු	396
රත්මානිස්ස	397
රත්ත	402
රුක්ගොකටු (කණකක්ෂීර)	404
රුකහුණ (අහුණ කරගස)	406
රෝහිතක	409
ලුණුකැටියා වැල්	413
ලුණුවරණ	414
ලේවැරැල්ල (අයාපාන)	415
ලොත්සුඹුලු	416
වච්චනාවි	419
වඳුරුමැ වැල්	421
වනරාජ (ලංකා)	423
වනරාජ (ඉන්දියා)	423
වවුලැටිය	428
වැල්කැප්පෙට්ටියා	435

sinhalaebooks.com

නම	පිට
වැල්පෙනෙල	435
විෂකුම්බ	441
වෘද්ධදාරු වැල්	445
වෙල්ලන්ගිරිය	448
වෙල්ලන්ගිරිය (කළු=වල්)	448
ශතපුෂ්ප (සතකුප්ප)	453
ශ්‍රී හස්තිනී (ඇත්සොඬ)	465
සක්මල්	468
සන්නිනායන් (ශවිත්‍රාරි)	471
සප්සඳ (සස්සඳ වැල්)	472
සමදරා (තික්ත සමදරා)	474
සල්	477
සල්වැන්න (ශාලපර්ණී)	480
සව්කෙන්ද (යවකෙන්ද)	481
සාම්බ්‍රාණි (කුන්දුරුක්කන්)	483
සිරතේක්කු	488
සිරිවැඩි බැවිල	489
සිවිය වැල්	490
සීඅක්කා	491
සුදුහඳුන්	495
සුලුනයි	500
සුවඳ අගිල්	501
සෙන්කොට්ටම්	504
සේරු	505
හිඟුල්	517
හීන්තඹල	519
හුලන්හිත්	520
හොඬල	522

උපග්‍රන්ථය 525 – 528
ශුද්ධි පත්‍රය 529 – 530

sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com

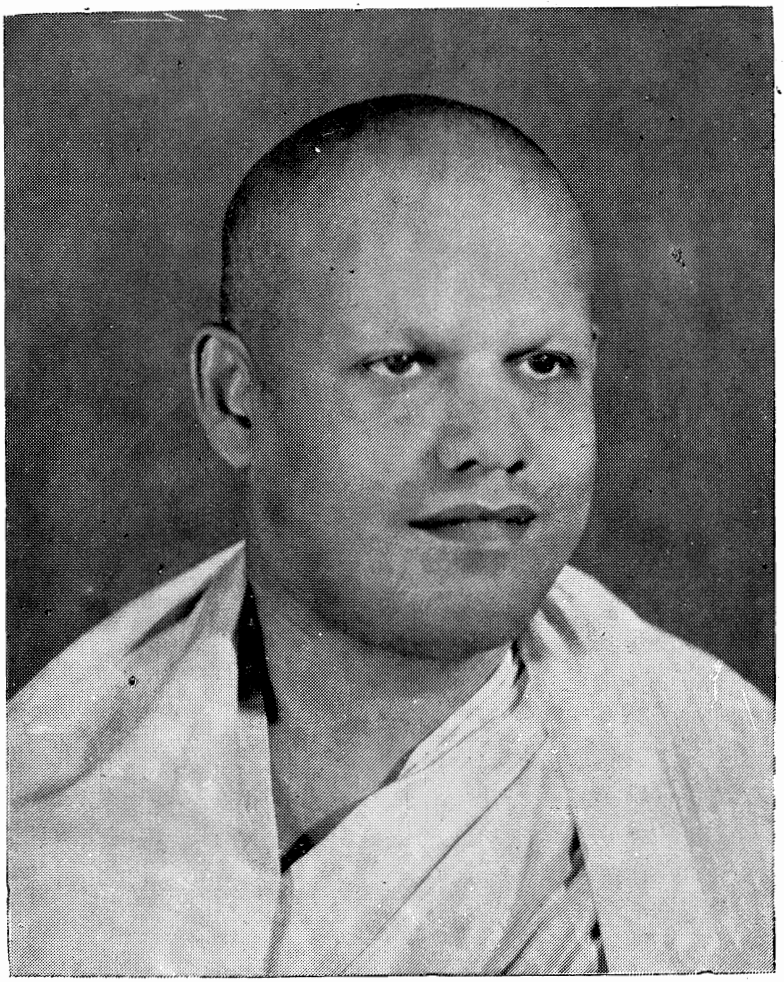

Pandita
Kirielle Nanawimala Thero

sinhalaebooks.com

දේශීය
වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂය

යෝ'පූර්ව වෛද්‍යය නමොසතු තසෙම

අංකෙන්ද — අංශුධර

අ

අංකෙන්ද

Acronychea Laurifolia

වර්ණයෙන් බෝඹු කොළ වලට සමාන පේර කොළ වැනි බොකුටු ගැසී තිබෙන කොළ වලින් සහ සුදු පාට කඳකින් යුත් අඩි 25 ක් 30 ක් පමණ උසට වැවෙන මේ ගස් වර්ගය දේශීය වෙද කමේ ඉතා උපස් තැනක් ගණියි.

පොඩි කළ විට මොලයට කා වදින "ටර්පන්ටයින්" වැනි තද සුවඳකින් යුත් මේ ගසේ කොළ සහ පොතු හිස සිසිල් කරණ තෙල් වර්ගය හා තුවාල තෙල් සෑදීමට ත් පාවිච්චි කරති.

මේ ගසේ කොළ – පොතු වෙනත් ඖෂධ වර්ග සමග කොටා මලවා ඉදිමුම් බැස්සවීමට ත් කැඩුම් – බිඳුම් වෙද කමට ත් බදින ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. මේ ගස් වල අමු කඩල ඇට ප්‍රමාණ ගෙඩි සෑදෙයි. ඒ අමු ගෙඩි නිල් පැහැයෙන් සහ ඉදුන විට කළු පැහැයෙන් ද යුක්ත වෙයි.

ගෙඩි කළු සහ සුදු පාට ඇති අංකෙන්ද වර්ග දෙකක් තිබේ. එහෙත් දෙ වර්ගයේ ම ගුණ එක සමාන යි.

අංශුක – කොල්ලම් කොළ, කොකුම්

අංශුක කණ්ටක-(තීක්ෂණ කණ්ටක)ධන්වයවාස,මේ ද්‍රව්‍යය වෙනුවට අපේ රටේ ගන්නේ හැල් කසබිලියා (වැල් කහබිලියා) ය.

අංශුධර–වරා ගස

sinhalaebooks.com

අංශුපති-වරා ගස

අංශුපර්ණී- (අංශුපර්ණිකා) අස්වැන්න

අංශුමත්-සෝ ම ල තා ව, සොම්වැල, හෙම්ලිය

අංශුමත් ඵලා-කෙසෙල් ගස

අංශුමතී-ශාලපර්ණී,(සල්වැන්න)

අංශුවත් ඵලා-කෙසෙල් ගස

අංසුමයතී-අස්වැන්න, පුස්වැන්න

අංශ්‍රිප-ගස, රුක, වෘක්ෂය

අංශ්‍රිසකන්ධ-පඳුර, =(ගු ම් බ ය = ගොමුව)

අක්-බුළු, ඇස්, ගස් මුදුන, පියා ගස, එඩරු ගස

අකක-වරා ගස (අකී)

අකකනාල-වරා දඬු

අකකාපාත-බොහෝ විට ගල් උඩ වැවෙන තද දිය ගතියකින් යුත් කොළ පැලවෙන,පිලිස්සුන තුවාල වලට සහ අශ්මරි රෝග යට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. පතොක් වර්ගයට අයත් මේ පැලැටි යේ කොළ අඟලකින් $\frac{1}{8}$ ක් පමණ ඝණ ය.

අකෙකා-වරා ගස

අක්ක්‍රකකරා-අක්කර පච්චා

අක්ක්‍රා-අක්කරපච්චා

අක්ක්‍රාන්තා-හෙළ බටු ගස, බටු ගස

අක්ක්‍රා පටු-අක්කර පච්චා

අකඛ-බුළු ගස

අක්තුරු-බුළු ගස

අක් පතුරු-බුළු ගස

අක්පුෂ්ප-බුළු මල්, යොන් තුඹ

අක්බෝ-බුළු ගස

අක්මැලි-අක්මැල්ල

අක්මැල්ල

අක්මැල්ල-කාෂ්ණාර්ජක

Spilanthes Acmella

මෙය දකුණු ඇමෙරිකාව ජන්ම භූමිය කොට ඇති තද දිය ගතිය සහිත දඬු හා කොළ වලින් යුත් පැලැටියකි. මෙහි දඬු හා කොළ වල යටි පැත්තේ රේඛා කිළිටි රත් පැහැයෙන් පැහැපත් ය. තුර්කි තොප්පි වැනි ක්‍රමයෙන් සිහින් ව හා උස් ව යන මේ පැලැටියේ සැදෙන කහ පාට මල් කපුරු වැනි කා වදින කර රසය කින් යුක්ත ය. දත් කැක්කුම සැදුන විට මේ මල් දත් අතර තබා රිදෙන තැන් වලට තද වන සේ විකාගෙන සිටීමෙන් එකෙණෙහිම වේදනාව අඩු වෙයි. මේ පැලැටිය සෙම් රෝග - ඉදිමුම - දත් කැක්කුම් යන ආබාධ වලට ඖෂධයක් වශයෙන් යොදති.

sinhalaebooks.com

අක් මුල් නැති වැල්- මෙය පොළවේ පැලවී ගසක් හෝ වැලක් සිදුරු කරගෙන එහි රසය උරා බොමින් පොළවේ සම්බන්ධය හැර වතුපාළු වැල් උඩ වැවෙන මල් හා ගෙඩි ඇති පොල් ඉරටු පමණ මහත කදකින් යුත් වැල් වර්ගයකි. ඉදිආප්ප මෙන් ඝණ ව වතුපාළු වැල් උඩ ම වැවෙන මේ වර්ගයෙහි වැල් වල කෙඳි මිස කොළ පාහැදිලිව පෙනෙන්නට නැත. වතුපාළු වැල් වැනසීමට ස්වභාව ධර්මයෙන් ලැබී තිබෙන දායාදයක් වූ මේ වැල් සහ සහ කොළ පාටින් යුත් දෙ වර්ගයක් තිබේ.

අක්ලිකා-අවරිය රුක
අක්සත-වී පොරි
අක්සය-පුළු ගස, කලං තුන
අක්සිරෝ-උළුවා හාල්
අක්සීර-මුරාංගා ගස
අක්සීව-මුදු ලුණු
අක්සු-බුලු ගස
අක්සොන්නා-නෙල්ලි
අක්සෝට-බුළු, (අක්ෂාට)
අක්සෝල ඇට-ඉහිනි ඇට
අක්ෂ-සුවස ලුණු, බුලු ගස, තුන් කලද, රුද්‍රාක්ෂ වෘක්ෂය, දෙව් මහරි ගස, ඝියල් ගස
අක්ෂක-බුලු ගස, කොබු ගස
අක්ෂකබීජ-සුදු අලරිය =(හෙළ (සුදු) කණේරු)
අක්ෂකාරිකා-කෝමාරිකා
අක්ෂගන්ධිනී-මහ බ්විල
අක්ෂත-සාල්, විලද, බැදි හාල්, බුලු ගස
අක්ෂතණ්ඩුලා-නිදිකුම්බ
අක්ෂතා-කකුළු සුහු =(කකීටක ශ්‍රිඛිනි)
අක්ෂතෛල-බුලු ඇට තෙල්
අක්ෂධර-ගැට නිටුල්
අක්ෂධූර්ති-ගැට නිටුල්
අක්ෂපිණ්ඩ-සංඛපුෂ්පි (සත්මල්)
අක්ෂපීඩ-කසඹිලියා වැල්
අක්ෂභ්‍ය-සුවස ලුණු
අක්ෂර-සැබෝ ගස, ජලය
අක්ෂව ප්‍රමෝදනී-දිවුල් ගස, හෙළ බටු ගස
අක්ෂවීර්‍යවත්-එළ කණේරු
අක්ෂව්‍ය-දිවුල්, ගිවුලු (ජිවුල්)
අක්ෂශෂ්‍ය-දිවුල්, ගිවුලු, සුවසලුණු
අක්ෂාර-සවිඳ ලුණු, කොතඹුරු (කොත්තමල්ලි) යව, මුං
අක්ෂාර ලවණ-සවිඳලුණු, මුදුලුණු, හෙළ කිහිරි, යව, මුං, තල, කොත්තමල්ලි, කිරි, ගිතෙල්
අක්ෂික-මිරිකුළු, (මුරාංගා) සැවැන්න, මුදු ලුණු, රත් කිහිරිය වෙසෙසත්, (පතහි)
අක්ෂිතුත්ථ-රිදී තුත්තම්
අක්ෂිපීඩක-යක්බේරිය
අක්ෂිපීලක-යක්බේරිය
අක්ෂිපීලු- මහා නිම්බ, වල් බිම් කොහොඹ (ලුනුම්දෙල්ල)
අක්ෂිප්‍රසාධන-ලොත්, හෙළ ලොත්
අක්ෂිප්‍රසාධනී-අවරිය, බේරු
අක්ෂිබ-මිරිකුළු, (මුරාංගා)අසු ගස්
අක්ෂිභෙෂජ-ලොත් වෙසෙසක්
අක්ෂිභෙෂජ- කසිස්, මස්බැද්ද, (මැඩහඳු)
අක්ෂික- පතහි ගස (393 පිට බලන්න)
අක්ෂිර-මුදු ලුණු, ලුණු, උලුවාහාල්
අක්ෂීව-මුරාංගා, මුදුලුණු, අහුගස, අහුනු ගස
අක්ෂු-බුලු ගස
අක්ෂුක-කොල්ලම් කොළ, (තමලු පත්) තමාල පත්‍ර

sinhalaebooks.com

අක්ෂුර-නීරමුල්ලිය, (ඉකිරිය=කටු ඉකිරිය = කොකිලාක්ෂ)
අක්ෂෙත්‍රා-නෙල්ලි (ආමලකී)
අක්ෂය-වරා ගස
අක්ෂව්‍ය- ගල්පියල් ගස, (ගල් මොර ගස) වන මොර ගස
අක්ෂා-මොර ගස, (පියා ගස)
අක්ෂාහාර-රට ඉඳි ගස
අක්ෂෝට-ගල් පියල් (මොර) ගස
අක්ෂාඩ-ඉඟිනිඇට, ගල්මොරගස
අක්ෂෝල-මොර, මස්මොර, ඉඟිනි ඇට
අක්ෂෝලික- සාතාවාරිය, අමුක් කරා, කවෙළු, කිරි කවෙලු (කා කොලි=ක්ෂීර කාකොලි) මොර ගස
අක-වරා, මදටිය දෙක හමාරක හෝ වීඇට විස්සක බර, බාගය, තුන් කලද, බුළු ගෙඩිය, සුවස ලුණු
අකටපි-වානේ (ලොහ වගීයක්)
අකර (අකරා) -නෙල්ලි
අකකීර-අක්‍රූපට්ටා
අකිත්-ගැටපිච්ච (සොහොඹු)
අකිතත්-කලුකැම්මේරිය
අකිල්-අගරු, අගිල්
අකිල්කට්ටෙයි-අගිල්, අගරු
අකුව-අසමොදගම්
අකුප්‍ය-රත්, රිදී
අකුර-දලුව, පැලය
අකුරු පස-නුග, බෝ, දිඹුල්, ඇස තු, පුලිල යන පස් වගීයේ දළු,
අකුලී-රණවරා
අකොට-පුවක් ගස
අඛට්ව-ගල් පියල් (මොර) ගස
අඛිලිකා-හීන් කරිවිල වැල
අගහිජාලා-මල ඉත්ත. (මලිත්ත= මලිත)
අගහිමන්ථ-සිහින් මිදි
අගහිමාලි-අක්මැල්ල
අගහිසඤ්ඤිත-රත්නිටුල්
අග්ති-ගිනි, රත්නිටුල්, දුත්ත
අග්නික-නිටුල් (රත් නිටුල්), බැවිල, කේසර බැවිල, වැල්බැවිල, බදුල්ල, අසමෝදගම්
අග්නිකදම්බිකා- දේවදාලිය වැල්
අග්නිකා- බදුල්ල, ලියනඟලා, අසමෝදගම්
අග්නිකාණ්ඩ-සැමගස, අගිල් දර
අග්නිකෘත්-කජු ගස
අග්නි කෙත-රන් මහනෙත් (රතු පුල්)
අග්නි ගර්භ- අග්නිජාර වෘක්ෂය, සැම ගස
අග්නි චක්‍රක- සෙත් කොට්ටම්, බදුල්ල
අග්නිජ්වාලා-සිවිය, ඇත්වගපුල්, මලිත මල්
අග්නිජ- අග්නිජාර වෘක්ෂය, බදුල්ල ගස
අග්නිජිහ්වා-ලියනඟලා(නියඟලා)
අග්නිදමන-නිණිහිරිය
අග්නිදමනී-මිදි, සිහින් මිදි
අග්නිදීප්තා-දුදු වැල්
අග්නිදීපන-බක් මී, මහ බක් මී, ලුණුවරණ ගස්
අග්නිදීප්‍ය-රත්නිටුල්
අග්නිධමන-වල් කොහොඹ, මහා නිම්බ වෘක්ෂය (ලුණු මිදෙල්ල ගස)
අග්නිනියාස-අග්නිජාර වෘක්ෂය, =(පශ්චිම සමුද්‍ර ප්‍රදෙශයෙහි හට ගන්නා ඔසු වෙසෙසක්)
අග්නිපාලින්-නිටුල් ගස
අග්නි පුණ්‍ය-මුවකීරිය
අග්නිපුෂ්ප-මුවකීරිය(සෝමලතා)

sinhalaebooks.com

අග්නිඵලා-දූදුවැල්
අග්නිබීජ-මහමිදි
අග්නිභ-රත්රන්
අග්නිභා-දූදුවැල
අග්නිභාස-කොකුම්, දූදු
අග්නිමණි-සූර්යකාන්ත ගස
අග්නිමථන-මහමිදි
අග්නිමපිනී-සිහින් මිදි
අග්නිමන්ථ-මිදි, සිහින් මිදි
අග්නිමසූරක-අසමෝදගම්
අග්නිමාල-රත්නිටුල්
අග්නිමාලි-රත්නිටුල්
අග්නිමුඛ- බැමිතිරිය, බදුල්ල, සෙන්කොට්ටම්, කොකුම්, කලු වැල්, ලියනහලා
අග්නිමුඛ ලවණ- නිටුල්මුල්, තිප ල්, දත්ත මුල්, තිරුස්සවාලුමුල්, කොට්ටම්
අග්නිමුඛී-සෙන්කොට්ටම්, බදුල් ල, ලියනහලා, රසකිඳ, තිප්පිලි
අග්නියව- ගල්කුරපලා, යාපුර
අග්නිරන්ධ්‍ර-කොබුගස, කෝන්ගස
අග්නිරෝහිණී- මාංශ රෝහිණී වැල,(ලේවැරුල්ල) තුන්දෙසින් උපදනා රෝග විශෙෂයක්
අග්නිවත්‍ර-බදුල්ල, නිටොල්
අග්නිවල්ලභ-දුම්මල, සල්ගස,හල් දුම්මල
අග්නිවිවර්ධන-කොරාසානි
අග්නිවීජ-සිහින්මිදි
අග්නිසාර-රසඳුන් (රසාඤ්ජන)
අග්නිශිඛ- කොකුම්, ලියනහලා, සිරිලගස, නිටුල් ගස, කිඩාරම්, ලාඩගලී වෘක්ෂය
අග්නිශිඛා-ලියනහලා, කොකුම්
අග්නිශෙඛර-කොකුම්, වනුක්, ලියනහලා, නිටොල්ගස
අග්නිෂෙටාම- සෝමලතාව= (මුව කිරිය)

අග්නිසම්භව- වනුක්, අග්නිජාර වෘක්ෂය
අග්නිහානි-මන්දග්නිය
අග්නිහොත්‍ර-ගිතෙල්
අග්නෙය-- පළිඟු (සූර්යකාන්ත පාසාන)
අග්‍රගන්ධ-අක්මැල්ල
අග්‍රගන්ධක-බෙලි (බෙලිගස)
අග්‍රජා-වල්ගාම්රිස්,(රුහැණිය) එල්වලු (එලවාළුක)
අග්‍රපර්ණි-වඳුරු මෑ
අග්‍රපුෂ්ප-හෝපලුමල්, (හොමුවඟ)
අග්‍රඵල-කුඹුක්ගස
අග්‍රබීජ-රන්වන් කටුකරෝෂණ
අග්‍රලොහිත-සුලුකුර
අග්‍රව්‍රීහි-ඌරුහැල් (වී වර්ගයක්)
අග්‍රපා-තිපල්(අරලු, බුළු, තෙල්ලි)
අඟන-හෝපලුගස, දියපරඬලා
අඟුනු-අඟුන (අඟුන වර්ග තුණකි. රුකඟුන (ගස්) තිත්ත අඟුන (වැල්) සහ කිරි අඟුණ (වැල්) කියා ය. මෙයින් රුකඟුන ගස මහත් ගුප්ත බලයක් ඇති තේ ජාන්විත දුර්ලභ වෘක්ෂයකි. ඒ ගැණ ඡායාරූප සහිත විස්තර යක් 406 වැනි පිටෙහි ඇත.අනික් වැල් දෙවර්ගය කෘමි රෝග හා විෂනාශක ඖෂධ වර්ග වෙති. තිත්ත අඟුන වැල් බරවා රෝග යට ත්, කිරිඅඟුන වැල් වියරු බලු විෂට ත්, ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ වර්ගදෙකකි.මේදෙවර්ගයේ කොළ මැල්ලුම් වශයෙන් සතියකට දෙවරක් වත් ගන්නේ නම් ශරී රයට හිත කර ය. නීරෝගී භාවය ද ගෙණ දෙයි.
අඟුරැලි වී-වී වර්ගයක්
අඟුරු-සුවඳ අගිල්, මුරුංගා

sinhalaebooks.com

අඟුරුසිංසපා

අඟුරුසිංසපා- ඉන්සලු ගස, ඇට්වේරිය ගස
අඟුලු-තාල්වැල් (තැල්වැල් ගැණ විස්තරයක් 215 පිටේ ඇත)
අඟුළු-මත්ස්‍ය විශෙෂයක්
අඟුළුවැල්- එගහවලි නම් ලතා විශෙෂය, කිඳිවැල්, අඟුණවැල්
අග-ගස, පර්වතය
අගජ-ගල්සෙවෙල්
අගබීජ-අඹ ඇටය
අගඩා-කුඩුලු දෙහි(ගඩාදෙහි)
අගඩි-බුලු හෝ තොටිල ගස්
අගතති- කතුරුමුරුංගා, වේලා, පිළගස
අගද- ඇත්තෝරගස, කොට්ටම්, අඹ, විෂ, ඖෂධය
අගදවාප්‍ය-කොට්ටම්
අගදබීජ-අඹ ඇට
අගන්ත-කසඹිලියා වැල්
අගන්ත පබුලුව-ගස් කහඹිලියා
අගස්ති-සුවසලුණු
අගම්‍ය-දේවදාලියවැල්
අගරි- මාන්දම්-බාලයන්ට සැදෙන රෝගයක්
අගරි-දේවදාලිය වැල්, විෂ
අගරු-කලුඅගිල්,සුවඳ අගිල්, කලු වැල්, මී විෂ නසන ඖෂධයක්. අගිල්, සඳුන්,
අගරුක-කලුවැල්, කලු අගිල්
අගරුචූර්ණ-අගිල්සුණු
අගරුසාර-කලුඅගිල්, යකඩ,
අගරොන්-හිණිපුපුරු (ගිණිපුළිඟු)
අගල්ආදුර-ආඩතෝඩා (වැටහිර= වංඇපල)
අගල්පසඟ- ආඩතෝඩා පඤ්චාඞගය
අගළු-අගිල්=(අගරු)

අඩෙකාල

අගස්ති-කතුරුමුරුංගා, වේලාගස
අගස්තිකා- හෙළ කතුරුමුරුංගා ගස
අගස්තිද-හෙළකණේරු, කුකුරුමාන්, (කුකුරුමුවන්)
අගස්ත්‍ය-මුරුංගා ගස
අගස්ත්‍යාහ්වය-හෙළ කණේරු, රත් කතුරුමුරුංගා ගස
අගාස්මොහිණී-දේවදාලියවැල්
අගිර-රත්නිවුල් ගස
අගිල්-කළුවැල්, (කාලාගරු)
අගුකර්ණී-මීනුගවැල, මීකන්පලා, ගොටුකොළ
අගුරු- ඇට්වේරිය, අගිල්, සුවඳ අගිල්, එන්සාල් ගස
අගුරුගන්ධ-පෙරුම්කායම්
අගුරුශිංශපා-ඇට්වේරිය ගස
අගුරුසාර-කලු අගිල්, යකඩ
අගුරුසාරා-ඇට්වේරිය ගස
අගුඩ-සුදු එරඬු ගස
අගුස්ගන්ධ- පෙරුම්කායම්, කස්තුරි, සුදු ලුහුනු
අඝන-දීකිරි, (මිදිච්ච කිරි)
අඝාට-සැබෝ
අඩකන-රුකහුණ ගස
අඩකු-කීකිරිඳිය
අඩකුට-පයේ මාපට ඇඟිල්ල
අඩකුර-මූලබීජය= (මොටෙයියා, කොන්ඩිය, පැළැටිය)
අඩකුරපත්‍ර-ඉළුක්, පැළැටිය
අඩකුරබන්ධුක-කාවලුණු
අඩකුශාවාස-කොල්ලම් කොළ
අඩෙකන්ද-අංකෙන්ද ගස
අඩෙකල්-වැල්අහුණ දෙවර්ගය
අඩෙකාට-රුක්අහුණ, පුවහු
අඩෙකාලල-දේවදාරු (සුරදාරු)
අඩෙකාල- රුකහුණ, පළොල්, පුවහු

sinhalaebooks.com

අඛගග්‍රහ-ශරීර වේදනාව
අඛගජ්-ලේ, කෙස් (හිසකේ)
අඛගජ්වර-රාජයක්ෂ්ම රෝගය
අඛගජා-තුන්ලෝවිජය, (කංසා)
අඛගදාහ-ශරීරයෙහි දැවිල්ල
අඛගනා-පුවහු ගස, වම්බොටු
අඛගනාදිය-හෝපලු(අශොක)
අඛගනාප්‍රිය- හෝපලු මල්, පුවහු, රැකහුණ, කිණිහිරි, අරුද
අඛගපාතක-පිතෙන් උ ප ද නා රෝගයක්
අඛගප්‍රිය-කැකිරි, කෝවක්කා
අඛගභඩිනී-මිදිගස, මුද්‍රප්පලම් වැල
අඛග භෙදන-පුස්වැන්න
අඛගරක්ත-කුඩුවෙලහ ගස
අඛගරිය-ලියනහලා වැල
අඛගසාර-සිංසපා, (ඇව්වේරිය)
අඛගසුන්දර-ඇත්තෝර ගස
අඛගලෝඝ්‍ර-අමුඉහුරු
අඛගවසෙන්‍රාත්ථා-සුදු අ ස මෝ ද ගම්
අඛගවිකුර්ති-අපස්මාර (මී ම ස් මොර) රෝගය (අවයව වෙනස් වීම)
අඛගශොථ-ඇඟ ඉදිමීම
අඛගසෙන-කතුරු මුරුංගා ගස
අඛගාරක-කීකිරිඳිය, ර න් ව න් කටුකරඬු, අහුරු
අඛගාරකා-අහුරු (අඛගාර)
අඛගාර පුෂ්ප-අහුන ගස (අ හු න කරගස)
අඛගාර මඤ්ජරී- සි රි තේ ක් කු, කරඳ ගස, ඔලිඳවැල්
අඛගාරමඤ්ජී-මඟ කරඳ ගස
අඛගාර වර්ණී-සිරිතේක්කු
අඛගාර වල්ලරී-මහුල්කරඳ, හුනිඳ
අඛගාරවල්ලි-හහුලු, ඔල්ඳ, සිරි තේක්කු, රත්කරඳ
අඛගාරවල්ලිනී-තැල්වැල්
අඛගාරවෘක්ෂ-අහුන ගස (අ හු න කරගස)
අඛගාරවෙණු-රතුඋණගස් වෙසෙසක්
අඛගාරා-අහුණ ගස (අ හු න කර ගස)
අඛගාරී-ලියනහලා වැල
අඛගාරිකා-අහුරු, වැලුක්, මල් කැකුල
අඛගාරිත-කැල, මල් කැකුල
අඛගුන-වම්බොටු
අඛගුල-එරඬු ගස (නවැඟිලිගස)
අඛගුලි-(තුන්පත්) පුළිල
අඛ්ශ්‍රී-ගස්වල මුල්,(පතුල= පාදප= පේ)
අඛ්ශ්‍රීග්‍රන්ථික-නිප්පිලිමුල්
අඛ්ශ්‍රීනාමක-රුක්මුල, ද ම න ක වෘක්ෂය
අඛ්ශ්‍රීපර්ණී-පුස්වැන්න, (පෘෂ්ණී පර්ණී)
අඛ්ශ්‍රීබලා-පුස්වැන්න
අඛ්ශ්‍රීවල්ලිකා-පුස්වැන්න
අඛ්ශ්‍රීසකාඛ-ගොප්ඇටය
අඛ්ශ්‍රීසඛි-ගොප්ඇටය
අඛ්ශ්‍රීෂ-තල්ලේ උපදින රෝගයක්
අච්චාරු-ලූනු, මිරිස්, අඹ ආදිය එකට දමා කාඩි (ච් නා කි රි) යෙන් පැසවා ගන්නා, අමු ආහාර (පැහි) වෙසෙසක්
අවඡි-පබලු (ප්‍රවාල)
අවඡිල-තලින් කළ කල්කය
අවඡාන පඨිකා-සීරුස්ස
අවඡිනන පත්‍ර-ගැට නිටුල් ගස, කොළ ඇති ගස

sinhalaebooks.com

අවජුක-කොබු ගස, රංජන පුෂ්ප වෘක්ෂය
අවජ්‍යුතාවාස-ඇසතු රැක, (බෝ) දිඹුල් ගස
අව්‍යතා-අරලු, (හරිතකී)
අවලජගු-අවල්ගුජ, (බෝදි ඇට)
අවරණා-යෝනිරෝග විශෙෂයක්
අවලපාසාන-ගල්කාන්දම්
අවාරිසා පලු-ව ඳු රැ මැ වෙ සෙ සක් (අවර)
අවිර පලලව-රැක්අත්තන ගස
අජුජුක-නෙළ අඳු (තලා වර්ගයක්)
අජුජුන-කුඹුක් ගස
අජ්ඛටා-පිටවක්කා=(බිම්නෙල්ලි =නවනැඹිලිය)
අජ-මැඩහඟු, සන්නිය
අජඅං-මැඩහඟු(මෙෂශෘඞ්ගි)
අජක්ෂීර-එළුකිරි
අජක-සිහිත්තලා, වේලා ගස,සුළු කුඹුක්
අජකර්ණී-සුලුකුඹුක්
අජකර්ණික-පියාගස, හල්ගස
අජකව-වේලාගස, රන්මානිස්ස
අජකා-නේත්‍ර රෝග විශෙෂයක්
අජකාජාත-නේත්‍ර තාරකාවෙහි ඇතිවන රෝගයක්
අජකෙශී-අවරිය ගස (නීලිකා)
අජග-වේලා, වේලිප්පරිත්ති
අජගද-රම්මානිස්ස
අජගන්ධ-අමුක්කරා, වේලා, රම්මා නිස්ස
අජගන්ධා-අසමෝදගම්, වේලා ගස
අජගන්ධී-වේලා ගස, මස්බෑද්ද
අජගන්ධිනී-මැඩහඟු වැල
අජගල්ලිකා-වේලාගස,බාලරෝග විශෙෂයක්
අජඝෝෂ-සන්නිපාත ජ්වර විශෙෂයක්, වේලිප්පරිත්ති
අජටා-බිම්නෙල්ලි (පිටවක්කා)
අජඩා-වඳුරුමැ, බිම්නෙල්ලි
අජතෙක්ක-වැටකොලු
අජථ්‍යා-බෝලිද්ද
අජදණ්ඩී-බ්‍රහ්මදණ්ඩී වෘක්ෂය
අජනික-වංඇපල (වැටහිර)
අජනිකා- අඩනහිරිය, (භූමිනාද)
අජතිකෙශිකා-බේරු,තෙල්බේරු, වැල්තිබ්බටු
අජපල්-කොට්ටම්
අජපාද-ගල්කප්පරවල්ලිය
අජපාලක-උපුල් කොළ
අජපොටා-වල්ඉද්ද
අජප්‍රියා-සැමගස්, හැලඹ, ඛෙබර, (මසන්)
අජබලා-කලු තලාගස
අජභක්ෂ-සීනියාගස
අජමොද-(අජමොදා) අසමෝදගම් =(අජමෝදගම්, = ආදිමෝදගම්, =ආදිමෝජගම්)
අජයා-කන්සා
අජර-රත්රන් (සුවර්ණ)
අජරා-කෝමාරිකා, ව ඳු රැ මැ, කෘෂ්ණවෘඩ්ධදරුලතා(වෘඩ්ධදරු =ගිරිතිල්ල= මාබණ්ඩා වැල්)
අජරි-විෂ සහිත අලුවගීයක්
අජලිකාරිකා-නි දි කු ම් බා වැල්, (ලජ්ජාලතා)
අජලිනාමක-පුවඟු, රැ ක ගු ණ (ගස් අගුණ)
අජලොමා-එලු ලොම්, රන්වන් කිකිරිඳිය, වඳුරු මැ
අජවල්ලි-මැඩහඟු (වේ ලි ප් ප රිත්ති
අජශෘඞ්ගිකා- (අජශෘඞ්ගී) මැඩ හඟු, කකීටකශ්‍රිංගී

sinhalaebooks.com

අජශී–සීනක්කාරම්
අජසිඟු-මැඩහඟු, (අජශෘඞ්ගී)
අජහරණ–ආඩතෝඩා, (වංඇපල)
අජහා–වඳුරු මැ (වාජීකරණ බෙහෙතක්)
අජාක්ෂි– කොට දිඹුලා ගස (විෂ කුම්භ)
අජාගර–කීකිරිඳිය
අජාජී–දුරු, සිඟින් දුරු, කොට දිඹුලා ගස
අජාජිකා–දුරු, (සුදුදුරු, කළුදුරු)
අජාදනි–කහඹිලියා, වැල් කහඹිලියා
අජාප්‍රසි–නියඳ (සර්ප විෂ නාසක ඖෂධයක්)
අජාප්‍රියා–ඩෙබර (මසත්)
අජාලෝම–රන්වන් කීකිරිඳිය
අජාශ්වා–වඳුරු මැ
අජීර්ණ ග්‍රහණී–අ ජී ර්ණ ය හා ග්‍රහණිය
අජීර්ණ හරණ–හිඟුරු පියලි
අජීර්ණ මාන්දම්–අජීර්ණය සහිත මාන්දම
අජීර්ණ රුජා–අජීර්ණයෙන් ඇති වන රුජාව
අජෙය–කුඹුක් ගස (අර්ජුන)
අඤ්ජන–අඳුන්, විෂ්ණු ක්‍රාන්ති, මයූර තුතු
අඤ්ජනකලලු– රසාඤ්ජන (රස දුන්)
අඤ්ජන නාමිකා–ඇසිපියෙහි හට ගන්නා පිළිකාවක් (නගතය)
අඤ්ජනමසි–අඳුන් (අඤ්ජන)
අඤ්ජනවිත්–අඳුන් දමන ගුලාව (කොපුව), කුඩා භාජනයක්
අඤ්ජනාදි ගණය–රසඳුන්, හොය දුන්, පුවඟු, නා කෙසරු, පියුම් කෙසරු, වැල්මී යන මේ ගණය පිත්, ලේ, විෂ, දූවිලි නසන්නේසි.
අඤ්ජනාදිකා–නිල් කපු ගස
අඤ්ජනාවතී–කළු කපු ගස
අඤ්ජනාශ්වයා–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
අඤ්ජනික–අරත්ත
අඤ්ජනිකා–නිල් කපු ගස
අඤ්ජනී–කටුකරෝහිණී, කළුකපු ගස, සේරු ගස
අඤ්ජලී–පලම් හතර, පත, රාත් තල් බාගය
අඤ්ජලිකාරිකා–දඹින්නරු, (වැල් මදට හෝ නිදිකුම්බ)
අඤ්ජලිකා–නිදිකුම්බා ගස
අඤ්ජලිනාමක–පුවඟු ගස
අඤ්ජීරා–අත්තික්කා
අඤ්ජීර–කොටදිඹුලා ගස
අටටාකොඩි–මුවකිරිය
අටටික්කා–දිඹුල් (උදුම්බර)
අටටිල–අෂ්ඨිල =(වාත රෝගයක්)
අටටිලය–ඇට (ඇට කටු)
අටටුප්පු– අටලුණු (සවිද, සුවස, කළු, මුහුදු, පාංශු, බළල්, උද්භිද, රෝම) යන ලුණු අට වර්ග ය.
අට අක–කලද (මදටිය විස්සක බර)
අටගුණ–ඉඟුරු, (මහෞෂධ)
අටබෙර–අරක්කු (අක්)
අටමහාරෝග–වාත,ප්‍රමේහ,කුෂ්ඨ, අර්ශස්, භගන්දර, අසමරි,මූඪගර්භ, උදර යන රෝග අට
අටර–පලම් දහ අට
අටරූඛ– (අටරූෂ=අටරූෂක=වංඇපල=අගල් ආධාර = වැටකිර)
අටරෙ–කොඩිබැගස(කොඩ්‍යාගස)

sinhalaebooks.com

අටලුණු-(අටවුපපු) ලුණු අට වර්ගය (9 පිටේ විස්තර කර ඇත)
අට්යල්-එරඬු ආදී ඇට වල මිදි
අඩ-බාගය (පංගුව=කොටස)
අඩක-පලම් හැට හතර
අඩ කලස-පලම් හැට හතර
අඩගජ-පෙති තෝර
අඩඩග-තිරිඟු (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
අඩප්පර-කම්මුල් ගාය, ඇකන් සාව හෝ ගව බළු ආදි තිරිසන් සතුන්ට සැදෙන කටින් සෙම දමා ඇස් වපර (උඩ ඉන්දී) වී ඇලයට වැටී වෙවුලන මාරාන්තික රෝගය
අඩපලම-කලං ශස
අඩමතා-නැලිය, පලම් දහසය
අඩස්සි මාන්දම්-අඩස්සිය සහිත මාන්දම් රෝගය
අඩස්සිය-හිරවීම, තුන් දෙස නිසා මල මූත්‍ර හිර වීමෙන් වන රෝගයක්
අඩසඳ-පෙනෙල වැල් (අඩිවඳ්‍රා)
අඩහු-දෙල් (ලබුජ)
අඩණ හිරිය-යක්බේරිය
අඩහාර-අඩන හිරිය, ලුණුවිල
අඩුකකුසෙම් පරතිපු-වද මල්, බඳු වද මල්
අණඩ-බිජු, (බිත්තර)
අණඩග-තිරිඟු (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
අණඩගජ-පෙති තෝර ගස
අණඩජ-කස්තූරි (මෘග මද)
අණඩපණි-ලූනු පැල
අණඩහසතීන්-තෝර ගස
අණඩිකා-මුං, (මුං ඇට)
අණුමුජ්ටි- වල් කොහොඹ, ලුණු මිදෙල්ල ගස
අණුරේවතී-දැන්ත ගස
අත්-එරඬු (එඬරු ගස)
අත්කසා-කැමට ගන්නා කහ
අත්තන-කළු අත්තන, හෙළ අත්තන, තුන්බෝ අත්තන, රට අත්තන යනි වර්ග කීපයකි. ඇතැම් සිංහල වෙද පොත් වල උමතු, මතු මතතා යන නම් ද අත්තන වලට ව්‍යවහාර වී ඇත.
අත්ති-අ ත් ති ක් කා, (දි ඹු ල්= උදුම්බර)
අත්තෙල්-අත් යන්ත්‍ර වලින් හෝ කැකැරවීමෙන් සිඳ ගන්නා තෙල්
අත් පත්‍ර-අත්තන
අත් පෝටය-වැල් ඉද්ද
අත්වන-රුක් අත්තන (හත්වන)
අත්සුණු-අග්ගලා වර්ග
අත්‍යගන්ධා-වච්චනාවි (කාල කූට)
අත්‍යවඡ්දන-මහ කපු
අත්‍යන්තසුකුමාර-පද්ම බීජ, වරා සාල් (වරක නම් ධාන්‍ය විශෙෂය)
අත්‍යම්ලපණි-වල් දෙලුම්
අත්‍යම්ලා-සි ය ඹ ලා, ලප්නාරං (සිදරත්)
අත්‍යකී-එළ වරා ගස
අත්‍යාල-රත් නිටුල්
අත්‍යුහ-කළු මල් සේපාලිකා
අතන්විලිනදි-හරක් ලෙඩක්
අතපත්තා-අත්තන
අතවි ජම්භීර-ව ල් දෙ හි, (ව න දෙහි)
අතස-එළ රිතණ, කුසතණ
අති උග්‍ර ගන්ධා-අසමෝදගන්
අතිඋඩයන්-අතිවිඩයන්(අතිවිෂා)
අතික්-යොහොඹු (ගැට පිච්ච)
අති කටුක තික්තක-සත ගස
අතිකණට-හීන් ගොකටු, කහඹිලියා, (සවාස-තී ක්ෂ ණ ක ණ්ටක)

sinhalaebooks.com

අතිකඨින–දුහුදු ඇට, (දූදු ඇට)
අතිකණ්ටක–ඛන්වයවාස.දුරාලභා (250 පිටේ දුරාලභා බලන්න.)
අතිකන්දු–හබරල ගස (හැතිකණි)
අතිගන්ධා–සපු ගස් (සපු මල්)
අතිගුහා– පෘෂ්ණිපර්ණී, පුස් වැන්න
අතිචිත්‍ර–ඉකිරිය ගස, ගැට තුඹ, බිම්තල්
අතිචණ්ඩා–වඳුරු මෑ (කපිකච්ඡු)
අතිචරා–මැණික්වැන්න
අතිජිත්‍රක–ගැටතුඹ, රැක්අත්තන
අතිජිත්‍රා–ශතපුෂ්ප, සාතාවාරිය
අතිජ්‍රා–අමුක්කරා, සාතාවාරිය
අතිජ්‍රාවිභ–වාතරෝගයක්
අතිතික්ෂණ–මුරුංගා ගස, මිරිස් ආදී කුළුරස වර්ග, අසමෝදගම්
අතිතීව්‍රා–ගෙළ හීතණ
අතිත්‍රජ (අතිත්‍රජා) –ගල් මද
අතිතෙජන–(අතිතෙජනී) මුරුවා (මුරුවා දූල්)
අතිදීප්ති–සුදු මල් ඇති තලා ගස
අතිදීප්‍ය–රත්තිටුල්
අතිදුරාලභා–වඳුරු මෑ
අතිදුෂ්ට–ගොකටු ගස
අතිධවල – අතිධවලා = කුඩා හෝ මහ වතුසුද්ද)
අතින්තු–ඉන්සලු ගස
අතිපත්‍ර– (අතිපත්‍රා) තේක්ක ගස, බැවිල ගස්, මුරුවා වැල්
අතිපත්‍රක–හබරල, තේක්ක ගස හෝ වැඩිපුර කොළසැදෙන ලුහුනු වර්ගයක්
අතිපර්ණී–අස්වැන්න
අතිපර්ණී–අස්වැන්න
අතිපරිත්ති–පෙතන් ගස
අතිපිච්ඡ–සුදු බතල
අතිපිච්ඡිලා–කෝමාරිකා
අතිප්‍රසර–ගොකටු (නෙරෙන්චි)
අතිප්‍රසි–නියඳ (විෂනාශනී)
අතිබලා–කොටිකන් බැවිල (අස් බැවිල)
අතිමඞ්ගල්‍ය–බෙලි (බිල්ව)
අතිමුඤ්ජුලා–පෙනි රෝස
අතිමතුරන් – වැල්මී = (අතිමදුර හෝ අදිමදරන් කියා ද යෙදේ).
අතිමදරා–වැල්මී (මධු යෂ්ටිකා)
අතිමන්ථ–සිහින් මිදි
අතිමන්දු–රත්තිටුල්
අතිමුක්ත–යොහොඹු, (ගැටපිච්ච)
අතිමුත්– ගැටපිච්ච (යොහොඹු වැල්) කොබු
අතිමොදනී–සීනිද්ද ගස
අතිමොදා–සිහින් මිදි, සීනිද්ද
අතියුක්ත–යොහොඹු (ගැටපිච්ච)
අතිරක්ත–හිඟුල් (සාදිලිඛගම්)
අතිරක්තා–වද ගස
අතිරස–මස්බැද්ද, දූප වගීයක්
අතිරසාඤ්ජනී–මුරුවා වැල්
අතිරාහා–මස්වැන්න
අතිරෙවක– කවෙලු (කාකොලී) අෂ්ටක වර්ගයට අයත් ඔසුවක්
අතිරෝග–රාජයක්ෂ්ම රෝගය
අතිලම්බී–භාතාවාරිය
අතිලිප්තා–රසකිද (කිදිවැල්)
අතිලුහා–පුස්වැන්න
අතිලොහිත ගන්ධ–දමනක වෘක්ෂය
අතිවරා– පුස්වැන්න, මැණික් වැන්න, ගොඩපියුම් (එක් පෙති පියුම් = මීතඹර)
අතිවිඩයන්–ඉවද, (අතිවිසා)
අතිවිසා–අතිවිඩයන්
අතිවිසානිකා–මස්බැද්ද,(මැඩහඟු)
අතිවෘතතපුෂ්ප–කෙසෙල් ගස
අතිවෘෂ– කර්කටකශ්‍රිංගි (කුකුළු සුඟු = කකුළු සුං)
අතිවෘගත් ඵල–කොස් ගෙඩි
අතිශාකා–හීන්සාරණ(සුලු බ්‍රරුද)

sinhalaebooks.com

අතිසාරිවා-ඉරමුසු (අනන්තමූල)
අතිශුභා-අස්වැන්න
අතිශුක-යව (බාර්ලි)
අතිශුකජ-ගොධුම (ධාන්‍ය)
අතිස්කන්ධා-(රතු) කොල්ලු
අතිසය්‍යා-වැල්මී (මී වැල්)
අතිසාම්‍යා-හුනිද වැල, වැල්මී
අතිසාර-පැපිලිය, (පත්පාඩගම්)
අතිසාරඝ්න-පැපිලිය
අතිසාරඝ්න-ඉවද, (අතිවිඩයන්=අතිවිසා)
අතිසාරභෛෂජ-ලොත්, (ලොධ්‍ර) ලුණුවරණ ගස
අතිසාරස්‍යා-රත්ත, (රාස්නා)
අතිසෞම්‍යා-වැල්මී (දුව මී)
අතිසෞරභ-අඹ හෝ මී අඹ ගස
අතුපීඩයම්-ඉවද, (අතිවිඩයන්)
අතුරුමා-අක්මාව
අතුල්වාදම්-හරකුන්ට වැළඳෙන රෝගයක්
අතුලාම්‍ර-අඹගස
අද්ද-අමු ඉඟුරු
අද්දක-අමු ඉඟුරු
අද්දිඟුරු-අමු ඉඟුරු
අද්‍රක - අද්‍රික = වල් කොහොඹ හෙවත් ලුණු මිදෙල්ල
අද්‍රමාසා-මස්වැන්න
අද්‍රවා-අස්වැන්න
අද්‍රික-තොටිල, ලුණු මිදෙල්ල, ගල් මද
අද්‍රිකණී-කටරොලු වැල
අද්‍රිකා-කොතඹුරු, (කොත්ත මල්ලි) වල් කොහොඹ
අද්‍රිජ-ගල්මද, ගල් සෙවෙල්, සිවංගුරු
අද්‍රිජතු-ගල් සෙවෙල්
අද්‍රිජා-කුරුඳු ගස, සිංහල තිප්පිලි
අද්‍රිභූ-මීකන් පලා, කටරොළු
අදරම්ත්‍රා-ඇත්සැටිය (ශ්‍රී හස්තිනී)
අදරිය-ආචාරියාපලු (අවරකරල්)
අදල-මිදෙල්ල ගස, රණවරා, කෝමාරිකා
අදස්ත-අඹ (සමීප=සිඳ්ධාර්ථ)
අදු-සතකුප්ප (ශතපුෂ්ප)
අදුරිකා-කිණිහිරි ගස
අදුරිපළු-ආචාරියා පලු (අවරකරල්)
අදික-ගල්මද, මිහ කොහොඹ
අදිකර්ණ-කටරොලු
අදිමංස-ඇස්, විදුරුමස් යනාදි සෙහි හැදෙන මස් දළු
අදිමදිර-අදිමදිරන් =(වැල්මී)
අදිමරං-වැල් තිබ්බොටු
අදිමොද-අසමොදගම්
අදිරන්-රසදිය
අදිරපටන්-විලඳ (ලාජා)
අදිරෂ්ට-විලඳ
අදිඝ්-වැල් තිබ්බොටු
අදිලට්ට - (අදිලට්‍යා) - දුම්මල
අදිසම්භව-මුහුදු ලුණු
අදිසාර-ලෝකඩ
අදු-අදු තලා-තද සුවඳකින් යුත් සපීසින් අප්‍රිය කරණ තලා වර්ගයේ පැලැටියකි.
අදුතලා-තලා වර්ගයක් (අදු)
අදුන්-කුඹුක්, වැලිකහ, අඤ්ජන
අදුන්-[අඤ්ජන] කසටගස, කරඳ, අර්ජුන [කුඹුක් ගස]
අදුන්මැලි-අදුන්මැල්ල ගස
අධ්‍යක්ෂ-කිරිපලු ගස, එළවරා ගස
අධ්‍යණ්ඩා-පිටවක්කා, වඳුරු මෑ

sinhalaebooks.com

අධවගවාක්ෂ-ඇම්බරැල්ලා ගස
අධවජා- බෝලිද්ද, කසාවන් බෝලිද්ද
අධවශල්‍ය-කරල් සැබෝ ගස
අධවසිඳුක-නික ගස (සිඹුවාර)
අධවාන්තශාත්‍රව-තොටිල ගස
අධඃපුට-පියල් ගස (මොර ගස)
අධඃපුෂ්පී-කරල් සැබෝ, යොන් තුඹ, ශතපුෂ්ප
අධඃශෙඛර-එළ සැබෝ ගස
අධඃසල්‍ය-කරල් සැබෝ
අධක්ෂා-කිරිපලු ගස
අධම-ඇඟුල්වේ (ඇඟුල් ඇඹිලිය) හෝ ගොරක
අධරා-අමුත්තරා, මේවන්, හානාවාරිය
අධරාරුහ-බෙලි ගස (බිල්ව)
අධිකණ්ටක- ඛන්වයවාස, දුරාලභා, යවාස
අධිකාර-දුදු වැල්
අධිවජිත්‍රා-ශතපුෂ්ප
අධිඵලා-අධිත ඵලා-නෙල්ලි
අධිවිශාපහා-අතිවිඩයන්
අධොඝණ්ටා-සැබෝ ගස
අධොමුඛ-ගොදිව් ගස
අධොරෙවන-ඇසළ ගස
අන්කෙල්-වැලහුන
අන්කෝල-රුකහුන
අන්තඃසත්වා-බදුල්ල ගස
අන්තපුෂ්ප-ඇස්බැවිල
අන්තර්මුඛී-විශ්‍රාවනයෙහි යොදන යන්ත්‍ර විශෙෂයක්
අන්තර්වාදි-අන්ත්‍රවාදි රෝගය
අන්තරස-නෙල්ලි
අන්තසේනාඵලා-එළකටු වැල් බටු
අන්තසාර- අඳුන්, රසඳුන් (රසාඤ්ජන)
අන්තසුසිර-වැලුක්, රඹුක්
අන්තික-කොල්ලම් කොළ
අන්තිකා-සතලා හෙවත් හිඟුරු වැල්
අන්ත්‍යක-කොල්ලම් කොළ
අන්ත්‍යපුෂ්ප-මලිත්ත ගස
අන්ත්‍යවෙශී-ගෝනල අල වර්ගය හෝ ගෝනකොළ.(ගෝනකොළ ගෙවල් සෙවිලි කිරීමට ගන්නා ශක්තිමත් කොළ වර්ගයකි. දිග අඟල් 12 ක් පමණ හා පළල අඟල් 2 වත් 3 වත් අතර ඇති මේ කොළ සෙවිලි කළ ගෙයක් දශ වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් දිරාපත් නොවී (නොතෙමී) පවතී යි. දිය සීරාව ඇති කඳු රැලි වල හා ඇල-දෙල ආදී ජලාශ අසල පඳුරු වශයෙන් මේ වර්ගය වැවෙයි.)
අන්ත්‍යාදරි-ඇඟුල් වේ
අන්ත්‍රවල්ලී- සෝමවල්ලී ලතාව (සොම් වැල් = හෙම්ලිය)
අන්ත්‍රවෘද්ධි-එනම් රෝගය
අන්දර-අන්දර ගස්
අන්දරතාමරෙසි-දිය පරඬැල්
අන්‍ද්‍ර-රන්වන් වේලා
අන්‍ද්‍රභස්ත-රන්වන් වේලා, (රම්මා නිස්ස)
අන්‍ද්‍රිමතුරෙසි- වනුක්, සෙන්දිරික්කා
අඤ්ජ-ගස්කැලිය, කලුවර
අඤ්ජනිකා-ගස්කැලිය
අඤ්ජනිතන ග්‍රහ-අඤ්ජනිතනා නම් යකින්න විසින් උපදවනු ලැබෙන යි සැලකූ බාල රෝගයක්
අඤ්ජමූල-ඕදවිය, මාරා
අඤ්ජමූසිකා-දේවදලිය

sinhalaebooks.com

අඤ්ජ්‍ස්-ගස්කැලිය
අඤ්ජුමූල-මහරි ගස
අන්තක්කා-අන්නාසි
අන්තගන්ධි-අතිසාරය
අන්තජා-හික්කා රෝගයක්
අන්තතාලෙසි-අන්නාසි
අන්තමය-ශුක්‍රල ධාතුව
අන්තව ද්‍රවශූල-උදර රුජාවක්
අන්තාවේරිය-සු ව ද ඇ ති ගස් වර්ගයක්
අන්තාසි-එනම් ඵල වර්ගය
අන්තාසිප්පු-අනිත්ත
අන්‍යතෝවාස-නෙත්‍ර රෝගයක්
අන්‍යදූරි-ඇඟුල් වේ (ගොරක හෝ ඇඟුල් ඇඹිලිය)
අන්‍යපර්ණි-අස්වැන්න
අන්‍යලෝහ-ලෝකඩ
අන්‍යසව-කිරිපලු
අන්‍යසංයුත-තලප, (ලේහ)
අන්‍යෙද්‍යුෂ්ක-විෂමජ්වර රෝ ග යක්
අනංශුමත්ඵලා-කෙසෙල් ගස
අනක්ක-පෙනෙල, වැල් පෙනෙල
අනග්නා-කපු ගස
අනග-සුදු පාශානම්, (වෙ ල් ල ප් පාසානම්)
අනඟප්‍රිය-හෝපලු (අශෝක)
අනඩුජිහ්වා-ගොදිව් ගස
අනද-දෙමට ගස
අනද්‍ය-හෙළ අබ
අනන්ත-කහඹිලියා, නික, ඊතණ
අනන්තක-දෙඹ, බටදෙඹ, බට ගස
අනන්තමූල-ඉරමුසු-අක්මැල්ල
අනන්තමූලී-කහඹිලියා වැල
අනන්තා- හෙළ ඊතණ, යවාස, නෙල්ලි, රසකිද,ඉරමුසු, සිහින් මිදි ගස, රුක් ගොකටු, නිය ඟලා

අනන්තාස-අන්නාසි
අනමන-ඇඟුල් දෙඩම් හෝ පැණි දෙඩම්
අනල-රත් නිටුල්, බදුල්ල ගස
අනලග්‍රහ-ලියනඟලා වැල
අනලද-ජටාමාංශ
අනලනාමා-නිටුල්, රත් නිටුල්
අනලප්‍රභා-දූදු වැල
අනලවපු-ලියනඟලා වැල
අනලි-කතුරු මුරුංගා ගස, මූණ මල් ගස
අනාක්‍රාන්තා-කටුවැල්බටු
අනාගික-කලු අගිල්
අනාදරී-ඇඟුල්වේ
අනාමය-වම්මුතු, (කලාඳුරු)
අනායස්‍රජක-අගිල්
අනායස්‍රිතිකතා-බිම් කොහොඹ

අනිත්ත

අනිත්ත — ශ්‍රුතිකපර්ණි

Rhinacanthus Communis

චීනය ජන්ම භූමි කොට ඇති මෙය මහ නයි කොළ වලට මදක්

sinhalaebooks.com

සමාන අඩි 2½ ක් පමණ උස ට කටුකරඹු පඳුරු වැනි පඳුරු වැවෙන පැලැටියකි. මේහි මුල්ව ලහා කොළ වල යුෂ සර්ප විෂ ට ත් කල් ගිය හොරි-දද-පණු කැවිලි-කඩුවේගත් ආදි ලේ විෂ වීමෙන් සමේ සැදෙන සියළු ම රෝග වලට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ය. විශෙෂයෙන් සුවනොවන (දෙමළ)හොරි වලට මේ යුෂ ඉතා ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. අනිත්ත ලංකා වෙහි ද වැවී තිබෙන පැලැටියකි.

අනින්ජිල්-අඟුනවැල්
අනිනූනා-ඇත්බැවිල, අනෝජා
අනිමුක්තක-කොබු
අනිල-තේක්ක ගස
අනිල කපිත්ථක-මහා ඇම්බරැල් ලා ගස
අනිලඝ්න-බුලු
අනිලඝාතක-බුළු
අනිල නිශ්‍යාස-පිසල් ගස
අනිලරූපු-එරඹු
අනිලහර-කලු අගිල්
අනිලාටිකා-රතු සාරණ, (රතුසුළු බුරුද)
අනිලාන්තක-අඟුන (කර) ගස
අනිලාපහත්- රත්පාට කොළ ලු
අනිලෝචිත-උඳු (ධාන්‍ය)
අනිවරා-පුස්වැන්න හෝ මැණික් වැන්න
අනිෂ්ටා- කුළුරුණ (කටුකරෝෂණ)සිරිවැඩිබැවිල, ගස්කැලිය
අනිස්-කපුස්නිස්ස-(ලතා කස්තූරි)
අනීකාම්-කලභගස (කිරිනුග)
අනීලි-වැළුක් (උක්වගීයක්)
අනුකුම්භී-දැත්ත (දන්තී)
අනුකූලා-දැත්ත ගස
අනුකූලිනී-හීන්දැත්ත
අනුදක්ෂ-තුවරලා (තගර=කළුවැල්)
අනුපජ-අමුඉඟුරු
අනුපාන- බෙහෙත් සමග මිශ්‍ර කරණ මීපැණි ගිතෙල් ආදී අනුපානය
අනුපායන-බඩට කෂාය විදීම
අනුපුෂ්ප-හොමුගස, බටගස
අනුබන්ධී-හික්කා රෝගය
අනුභූති-තිරස්සවාලු
අනුමාර්ජ-මුවැන්න
අනුරූහා-හීන්වම්මුතු (හීන් කලාඳුරු)
අනුරේවතී-හීන් දැත්ත
අනුෂ්ණවල්ලිකා-ඊතණ
අනුෂ්ණවල්ලී-නිල් ඊතණ
අනුස්ත-මහනෙල්, උපුල්
අනෝජාමල්-අනෝදා ගසේ සැදෙන රත්වන් පාට මල්
අනෝදා-අනෝජා, මේවායේ කොළ තුවාල වලට අඹරා ගැම සඳහා පාවිච්චි කරති. මහ බැවිල වලට ද අනෝජා නම ව්‍යවහාර කරණ බව පෙනේ.
අනෝතා-(අනෝදා)=ආත්තා (වැලිආත්තා, කටු ආත්තා, රට ආත්තා යයි තුන් වර්ගයකි.)
අනෘජු-තුවරලා ගස
අප්-වතුර (ආපො)
අප්ජ-සක්, නෙළුම්
අප්ද-වම්මුතු, (කලාඳුරු)
අප්දි කළු-මුනුදුපෙණ
අප්දිමණ්ඩුකී-මුතුබෙල්ලන්ගෙන් උපදින මුතු
අප්බීජ-මුදු පෙණ
අප්පමාරිස-සුළුකූර
අප්පිත්ත-රත්නිවුල්
අප්පුරුවම්-මිණිරත්
අප්පොට-වල් ඉද්ද
අප-ඉරිවේරිය

sinhalaebooks.com

අපත්‍ර-පතොක්, දළුක්, කොළ නැති අංකුර

අපත්‍යජීව-බුත්සරණ ගස

අපත්‍යසිඳකාත්-බුත්සරණ ගස

අපරණණා-මුං (මුංඇට=මාසක)

අපරරක්ෂ-කාලවර්ණ ගෙඩි

අපරාජිත-මදටිය, මාරා, ඊතණ, මිදි, සේපාලිකා, කටරොළුවැල

අපරාජිතා-කටරොළු, විෂ්ණුක්‍රාන්ති

අපරිම්ලාන-(රතු) කටුකරඹු ගස

අපශොක-අශොක (හෝපලු)

අපස්මාර-වස්මර (මී මැස් මොර) රෝගය

අපාංපිත්ත-නිවුල් ගස

අපාකශාක-අමුඉඟුරු

අපාකෘෂ්ණක-අමුඉඟුරු

අපාඛගක-(අපාමාගී) සැබෝ ගස

අපාන්ඩර-මගමෙවන්

අපාන-එනම් වාතය, ගුදය

අපාමග-සැබෝ ගස

අපාමාගී-කරල් සැබෝ, හෙළ හෝ රත් කරල් සැබෝ

අපුවඡ-ඇට්ටේරිය ගස

අපුල්වා-දඹ ගස

අපුෂ්ප ඵලද--කොස් ගස

අපුෂ්ප-නුග. අත්තික්කා, දිඹුල්, ගස්කැලිය

අපූරණී-ඉඹුල් ගස, කපු ගස

අපෘථක් තුව්-පේර ගස

අපෙතරාක්ෂසී-තලා ගස

අපොතා-කලුතලා, අඳුතලා

අපොදක-නීතිය වැල්(නිවිතිවැල්)

අඵල-පිවුල,(හිඹුල්) වෘක්ෂය

අඵලා-බිම්නෙල්ලි,(පිටවක්කා) කෝමාරිකා, ගි න් ක රි වි. ල, නෙල්ලි ගස, පල නොගන්නා වෘක්ෂය

අඵෙන-මුදුපෙණ, අබින්

අඵෙන ඵල-අබින් ගසේ ගෙඩි

අඵෙල-අබිං (අභිඵෙන)

අබිජ-මිදෙල්ල ගස

අබිජකෙශර-පියුම් කෙසුරු

අබිජවීජභෘත්-එ ල ක ණේ රු ගස

අබිජාහ්වය-ඉරිවේරිය

අබ්ද-වම්මුතු,(කලාඳුරු)

අබ්දනාද-මගකුර, සුළුකුර, ගොටු කොළ

අබ්දමණ්ඩකී-මුතු ඇටය

අබ්ධි කඵ-මුදුපෙණ

අබ්ධිජ-මුදුපෙණ

අබ්ධිඵල-සමුද්‍රඵල නම් ඖෂධ විශෙෂය

අබ්බර-මිණිරන්

අබ්බැස්ස-ඖෂධ වර්ගයක්

අබ්බිකඵ-මුදුපෙණ

අබ්බිකා-කොතඹුරු, කො ත් ත මල්ලි

අබ්බිජ-මුදුපෙණ

අබ්බ්‍රිකා-කොතඹුරු, (කො ත් ත මල්ලි

අබ්භක-මිනිරන් (අබ්භ්‍රක)

අබ්භ්‍රවාටිකා-ඇම්බරැල්ලා

අබපන්නේ-අබපැනෙහි

අබයා-අරලු, (අමෘත ඵල)

අබරක්කු-මිනිරන්, අභ්‍රක

අබල-ලුණුවරණ

අබලසාර-සල්ගස

අබලා-සිරිවැඩිබැවිල

අබලු-අබපියල්ල

sinhalaebooks.com

ලෝකයා අතර සැලකිලිමත්වන පමණට ම එය පළමුවෙන් සොයාගැනීම පිළිබඳව ද නොයෙක් මතභෙදවලින් ගහන ව පවත්නා ඖෂධයකි අබින්. ක්‍රි: පූර්ව තුන්වැනි ශතවර්ෂයේ විසූ ග්‍රීක්වරුනුත්, ක්‍රි: ව: 9 වැනි ශත වර්ෂයට පෙර විසූ චීන්නුත් අබින් ගැන දැන සිටි බැව් වාර්තා ගත වී තිබේන් නිසා මේ වර්ගය පළමුවෙන් සොයාගත්තේ පෙරදිග ද අපරදිග දැයි නිශ්චය කිරීම දුෂ්කර ය.

අබින් – අහිඵෙන
Papaver Somniferum
ගෙනි – මල් – කොළ සහිත
අබින් ගසක කොටසක්

භගවත්සිං (H. H. Bhagvat Sinh Jee M. D. Etc.) ගේ අදහස – බටහිර ආසියාව පළමුවෙන් සොයාගත් අබින් ඉන්දියාවට ප්‍රථම වරට ලැබුනේ අරාබියෙන් බවයි.

"ග්‍රීකයන්ගෙන් අරාබි ජාතිකයෝත් ඔවුන්ගෙන් ඉන්දියන්වරුත් ඔවුන්ගෙන් ලංකිකයෝත් මේ ද්‍රව්‍යය ගැන දැනගත්හ" යනු ද තවත් මතයකි.

එහෙත් ධර්මාශොක සමයේ සිට ඉන්දියාවත්, දේවානම්පියතිස්ස සමයේ සිට ලංකාවත් අතර ගණුදෙනු කරණ චීනුන්ගෙන් මේ ද්‍රව්‍යය ගැන අපට දැනගන්ට නොලැබුනාය යි සිතීම සාධාරණ නොවේ. චීනය ලංකාවත්, ඉන්දියාවත් අතර හුවමාරුකරගත් ද්‍රව්‍යවල නම් සඳහන්වන පැරණි ලෙඛණයන්හි අබින් ගැන ද ඇතුළත් ව ඇතුවාට කිසිම සැකයක් නැත.

අහිඵෙන (Opion = Opium)

අහිඵෙන යනු මීට ව්‍යවහාර වන සංස්කෘත නාමයකි. "එය අරාබි – පාර්සි ජාතිකයන් විසින් අබින් හැඳින්වීමට පාවිච්චි කරණු ලබන ඇෆ්යන් (Afyun) යන වචනය අනුව සාදගත් සංස්කෘත වචනයකි" යන ඇතමුන්ගේ මතයෙහි ඇති සත්‍යයක් නැත.

ග්‍රීකයෝ අබින් ගෙඩියේ ඉස්ම (කිරි) වලින් මෙය සාදගන්නා නිසා මේ වර්ගයට "ඕපස්" (Opos= Juice) ය යි ව්‍යවහාර කළහ. ඒ

sinhalaebooks.com

අබින් අබින්

අනුව ඔවුන් අතර භාවිතයට ආ "ඕපියන්" (Opion) යන වචනය අරාබි-පාර්සි ජාතිකයෝ ඔවුන්ට උච්චාරණය කළහැකි වන පරිදි "ඇෆ්යන්' (Afyun) කියා සකස් කර ගත් බැව් පෙනේ. එම නිසා අප අතර දැනට ව්‍යවහාර වන පැරණි ම වචනය ග්‍රීකයන් අතින් සකස් වූවක් බැව් සිතීම නිවැරදි ය.

මේ ද්‍රව්‍යයේ ක්‍රියාකාරී බලය පරීක්ෂා කළ පෙරදිග වෛද්‍ය වරයෝ නාගවිෂ (අහිඵෙන) මෙන් ම අබින් ද වැරදි ලෙස පාවිච්චි කිරීම මනුෂ්‍ය ශරීරයට අන්තරාය කර නිසා අහිඵෙන (නසිවිෂ) යන අර්ථානු ගත නම් මේ ද්‍රව්‍යයට තිබුවාට කිසිම සැකයක් නැත. වාක්විද්‍යාව අනුව සලකන විට "අබින්" යන සිංහල වචනය "අෆ්යන්" "අහිඵෙන" ශබ්ද දෙකෙන් කොයි එකකින් හෝ බිඳ ඒමට ඉඩ ඇති බව පෙනේ.

අබින් ගැන ආයුර්වේද ලේඛන

අබින් ගැන දැනගැනීම කොතෙක් පැරණි දැයි හරිහැටි නිගමනය කළ හැකි නොවුව ත් ඉන්දියාව ත්, ලංකාව ත් එය ඖෂධයක් වශයෙන් පිළිගෙන අවුරුදු අටසියයකට වඩා පැරණි නැති බැව් ලියා තිබෙන පොත පත අනුව නිගමනය කළ හැකිසි. භාවප්‍රකාශ, සාරඞ්ගධර හා රාජ නිඝණ්ඩුව යන ඉන්දියානු සංස්කෘත පොත්වල අබින් ගැන සඳහන් ව තිබේ. මේවා අවුරුදු අටසියයකට වඩා පැරණි නැත. ඊට පෙර ලියන ලද රාජවල්ලභ, චක්‍රදත්ත, වඞ්ගසේන ආදී විශාරදයන්ගේ කෘතිවල අබින් ගැන සඳහන්ව නැත.

ඖෂධ යෝගයන්හි ලා අබින් ඇතුලත් කර තිබෙන පැරණිම ලාංකික වෙද පොත යෝගරත්නාකරය යි. එය කුරුණෑගල් සමයේ අවසාන භාගයෙහි ලියන ලද අවුරුදු පන්සියයකට වඩා පැරණි නොවූවකි. ඊට පෙර විසූ මයූරපාද, පඤ්චමූල පරිවෙණාධිපති, බුද්ධදාස, රාවණ ආදී විද්‍යාදයන්ගේ කෘතිවල අබින් ගැන සඳහන් ව නැත.

අබින්කෑම පැතිරී ගියේ කෙසේද?

දෙලොස්වැනි ශතවර්ෂයේ ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කළ අරාබි (මුසල්මානු) ජාතිකයන්ගෙන් අබින් භාවිතය හින්දුන් අතර ද විශාල ලෙස පැතිරී ගිය බව පෙනේ. අබින් ස්නායු (නහර) දුර්මල කරණ, ධාතු සර්ම්හත (වියලීම) ය කරණ, කාමෘසාව වර්ධනය කරණ, නිද්‍රාජනක ද්‍රව්‍යයකි. තියුණු මද්‍යසාර වර්ගයක් පාවිච්චි කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිඵල මේ වර්ගයෙන් සවලපයක් අනුභව කිරීමෙන් ම ලැබේ. එම නිසා මත් පැන් පානය තහනම් කර ඇති ආගම් දෙකක් අදහන ස්ලාම්, හින්දු ලබ්ධිකයෝ ඔවුන්ගේ ආගමික ප්‍රතිපත්තියක් රකිමින් කාරියත් කර

sinhalaebooks.com

අබින් අබින්

ගැනීම සඳහා "මත්පැන් පානය වර්ජනය කිරීමෙන් පසු මත්පැනෙහි එබූ පාන් අනුභව කරණ අපේ ඇතැම් අභිදූප වීරයන් මෙන්" මෙය දිගට ම කරගෙණ යයහ.

ඉන්දියාවේ හා ලඞ්කාවේ ඇතැම් කොටස් ආක්‍රමණය කළ යුරෝපීය ජාතියක් නිසා නදින් පැතිරී ගිය උපදංශ (පරංගි) වැනි රාත්‍රි කාලයෙහි අතපය රුදුවෙන් නින්ද නොයන භයහර පාප රෝග වලින් පෙළෙන අයට ස්තායු අප්‍රාණික (නහර හිරිවැටීම) වීමෙන් වේදනා සහනයත්, වහා නිදිගැන්වීම ත්, අබින් පාවිච්චි කිරීමෙන් ක්ෂණික ව ලැබෙන හෙයින් අබින් කැම වඩ වඩා ත් පැතිර ගියේ යැ. වින්නු අබින් දුම් බීම සඳහා පාවිච්චි කරති. එය අබින් කැමට ත් වඩා අන්තරා ය දායක ය.

ඖෂධයක් වශයෙන් අබින් යෙදීම

මේ ආදී කරුණු උඩ මද්‍යකාරක නිද්‍රාජනක ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් භාවිත වී ආ අබින්වලින් ගුල්ම රෝග (පණ්ඩුගාය), අතීසාර, ලේ වමනය, ජලසන්නිය, කොළරාව, බඩවැලේ ආබාධ, විෂමජ්වර, හා මූත්‍ර දෙෂ ආදි රෝග නිවාරණයට ලැබිය හැකි ක්ෂණික ගුණ පරීක්ෂාකර දැනගත් පෙරදිග වෛද්‍යවරයෝ අබින් ඇතුලත් ගුලි, කල්ක, ලෙහ, මොදක, අකී, අරිෂ්ට, ආශව, පිළිබඳ බෙහෙත් වර්ගවලට සකස් කිරීමෙන් ඖෂධයක් වශයෙන් අබින් ද ආයුර්වේද වෙදකමට ඇතුලත් කර ගත්හ.

අපරදිග වෛද්‍යවරයෝ මෙහි ඇති ලෙඩ සුව කිරීමේ බලය ආයුර්වේද වෛද්‍ය වරයන්ගෙන් උගත් බැව් දැන ගන්නට තිබේ. ඔව්හු අබින් වලින් සාදා ගන්නා Morphia සහ Codlia වැනි වශයෙන් පාවිච්චි කරති.

අබින් පිළියෙල කරගන්නා ක්‍රමය

පැපවාර් සම්නිපිරම් (Papaver Somniferum) නම් ගසේ නොපැසුනු (මල් පෙති වැටෙන්ට කලින්) ගෙඩි වලින් සූරාගන්නා කිරි වැනි සුදුපාට ද්‍රවය (ඉස්ම) එකතු කර පවනේ වේලෙන්ට දමති. විය ලුනායින් පසු එකට කැටිකර ගන්නා කාලවර්ණයෙන් යුත් ඒ ද්‍රව්‍යය අබින් නමින් හැඳින් වේ. අබින්ගෙඩි සැහැල්ලුයි, තිත්තයි. මේ ගෙඩි සහ ඇට මිනිසුන්ගේ ආහාර වශයෙන් ගනිති. ගෙඩි ව්‍යඤ්ජන ලිණි සත්, ඇට මස් වයී රස කිරීමට හා කැස්ස, ඇදුම, බඩේගාය යන මේ රෝග සුව කිරීමට ත් පාවිච්චි කරති.

sinhalaebooks.com

උත්පත්තිස්ථාන වශයෙන් අබින් වර්ග තුනකට බෙදත හැක. තුර්කි අබින්, (ටාර්කි ඕපියම්) -මිසර අබින් (ස්මාර්නා ඕපියම්) ඊජිප්තු අබින් (ඊජිප්සියාන් ඕපියම්) කියා සි- මේවායින් තුර්කි අබින් ශ්‍රෙෂ්ඨයි. අනික් දෙවර්ගයට වඩා අධික වීර්‍යයක් ඇති හෙයිනි. ඉන්දියාව, චීනය, මිසරය,තුර්කිය, යන රටවල සහ ඇතැම් යුරෝපීය රටවලත් අබින් වැවීම කරති. ඒ හැම රටක ම, අබින් නිෂ්පාදනය හා වෙළඳම ආණ්ඩුව සතු ය.

අඹුජ-අසමෝද, කරගස, බුජරුක
අඹුජ මෝජ- අසමෝදගම්
අඹකහ- කහ වර්ගයට අයත් එ ප මණ කහපාට නැති අල හා, කහ කොළ වලට වඩා තද නිල් පැහැ යෙන් යුත් කොළ ඇති පැලැ ටියක්
අඹකෙඳි- අන්කෙන්ද
අභ්‍ර- මිණිරන්, කපුරු,
අභ්‍රක- මිණිරන්
අභ්‍රනාමක- වම්මුතු (කලාඳුරු)
අභ්‍රමාංසි- ජටාමාංශ වර්ගයක්
අභ්‍රවාටික- ඇම්බරල්ලා ගස
අභ්‍රාවහ- කොකුම්
අභ්‍රොත්ථ- දියමන්ති
අභ්‍යඞ්ග- තෙල් ආදිය ඇඟ ගැම
අභ්‍යුෂ-විලඳ, හබලපෙති
අභ්‍යෝනියොමක- පුවඟු, රුක් අතුණ,
අභය- සැවැන්දරු, (සුවඳ ගොට) අරත්ත,
අභයද- බිම්නෙල්ලි
අභයා- අරළු, සැවැන්දරා, හෙළ නික ගස, නිවිඟ ගස
අභයාදි ගණය- අරළු, නෙල්ලි, නිප්පිලි, රත්නිවුල් යන මේ ගණය සියළු ම උණ, හා සෙම් රෝග නැසීම ත් මල බිඳීම ත්, බල වැඩිවූ ත්, බඩගිනි වැඩිවී ම ත් කෙරේ,
අභිනවොද්භිද- අංකුර ය
අභිමදී- සුරා වර්ග
අභිරු- සාතාවාරිය, මහ සාතා වාරිය, කටු සෙවෙල්,
අභිරුකා- සාතාවාරිය,
අභිරුපත්‍රී- සාතාවාරිය,
අභිවණී- තලිස් පතුරු
අභිසුත- කාඛිදිය,
අභිහිතා- දීයතිප්පිලි
අභීෂ්ට- තල්ගස
අම්කෙන්ද- අංකෙන්ද ගස
අම්බ- ඉරිවේරිය, අඹ, ජලය
අම්බකා- බෝලිද්ද, ඇඹුලැඹිලිය, දියමිත්ත,
අම්බද- කලාඳුරු, (අඹ)
අම්බපාන- අඹපැන්
අම්බර- මිනාම්බර
අම්බරද- කපු ගස
අම්බෂ්ටි- මහ දැත්ත
අම්බරාතක- ඇම්බරල්ලා ගස
අම්බරී- අඹ ගස
අම්බරීභව- රෝමලුණු
අම්බරීෂ- ඇම්බරල්ලා ගස
අම්බලමදී- මහ කරඹ
අම්බෂ්ටි- මහ දැත්ත
අම්බෂ්ටක } ඇඹුලැඹිලිය, දිය-
අම්බෂ්ටා } මිත්ත, බෝලිද්ද
අම්බෂ්ටාදිගණය- ඇඹිටිය හෝ, දියමිත්ත, මලිත මල්, ලෝධ්‍ර, දඹඉදින්තරු, (වැල්මදට) පියුම්

sinhalaebooks.com

කෙසුරු, වැල්මි, තොටිල, (සුලන්සිප්) බෙලි, යන මේ ගණය පැසුණු අතීසාර ජයගනී.

අම්බස්ටි-ඇඹුල්ඇඹිලිය, දියමිත්ත
අම්බා- දියමිත්ත
අම්බාටක- ඇම්බරුල්ලා ගස
අම්බිකා- ලුණුවිල
අම්බිල- ඇඹුල්
අම්බු- ජලය, රාස්නා වැල්, ඉරිවේරිය
අම්බුජ- දෙහි
අම්බුක- හෙලවරා ගස, රතු එරඹු ගස, දෙල්ගස
අම්බකන්ද- කටුසෙවෙල්
අම්බුක සේරුකා-වම්මුතු, කලාඳුරු,
අම්බුකේශර-ලප්තාරං ගස
අම්බුකොතපල-නෙළුම්
අම්බුවාමර-පෙඳ (දීය සෙවෙල්)
අම්බුජ-ඉරිවේරිය, නිල්-රතු පාට ඇති නෙළුම්, මහනෙල්, මිදෙල්ල ගස
අම්බුජ ඉජ්ජාලා-දියමිදෙල්ල
අම්බුට-අස්මන්තක වෘක්ෂය
අම්බුතාල-සෙවෙල්
අම්බුද-වම්මුතු (කලාඳුරු) ජලය
අම්බුදය-ඉරිවේරිය
අම්බුධර-වම්මුතු, (කලාඳුරු)
අම්බුධි-මුදු ලුණු
අම්බුධිප්‍රසවා-කෝමාරිකා
අම්බුනාමක-ශ්‍රීබේර
අම්බුනාමන්-ඉරිවේරිය
අම්බුපත්‍රා-පිටවක්කා
අම්බුපුලලු-ඊතණ
අම්බුපුෂ්ප-හොමුවගු
අම්බුප්‍රසාද-ඉඟිනි ඇට
අම්බුප්‍රසාදනී- ඉඟිනි
අම්බුභාත්-වම්මුතු
අම්බුමයූරක-දියසැබෝ
අම්බුමුච්-වම්මුතු
අම්බුයෂ්ටිකා-ද ම් දෙව්සුදු (සිරි තේක්කු)
අම්බුරු පත්‍රක-මදටිය හෝ මාරා ගස
අම්බුරුහා-ස්ථල පද්මිණී (ගොඩ මානෙල්)
අම්බුරුහිනී-පද්ම ලතාව
අම්බුල්-නෙල්ලි
අම්බුවලලිකා-කරිවිල
අම්බුවලලී-හිත්කරිවිල
අම්බිවාස්විනී-රත්පළොල්
අම්බුවාසී-රත්පළොල් (රත්පුලිල)
අම්බුවාහ-වම්මුතු (කලාඳුරු)
අම්බුවාහිනී-හෙල පළොල්, රත් පළොල්
අම්බුවිස්‍රවා-කෝමාරිකා
අම්බුවෙතස- ඇඹුල්වේ-(ඇඹුලැඹිලිය හෝ ගොරක)
අම්බුශිරිෂි } දිය මහරි
අම්බුශිරිෂිකා }
අම්බුශ-දියකොලොම්, දියමිදෙල්ල
අම්බුසයන-රත් ප ළො ල්, (ර ත් පුලිල)
අම්බුසපිනී-පුඩාවෝ (කුඩැල්ලෝ)
අම්බුසර-බක්මී, බකිනි, සුලුබක්මී
අම්බුසාදන-ඉඟිනි ඇට
අම්බුසාරා-කෙසෙල් ගස
අම්බුසාහ්‍ව-කොඳ ගස
අම්බුද-කලාඳුරු
අම්බුලු-ඕළු, සුදු ඕළු
අම්භාරිභව-රෝම ලුණු
අම්භස්-වතුර, ශ්‍රීවේර
අම්භසානී-දියමිත්ත
අම්භොජ- රත් නෙළුම්, ජ ල ය, හොමුවගු
අමෙහාජනාල-නෙලුම් අල

sinhalaebooks.com

අමෙහාජා-වැල්මී
අමෙහාධ
අමෙහාධර } කලාදුරු, (වම්මුතු)
අමෙහාරුහ- හෙ ල පි යු ම්, සුදු තෙලුම්
අමල්-අඹමල්
අම්ම්‍ර-අඹ, කාඩිදිය, ඇඹුල්, ඇම් බරුල්ලා ගස
අම්ම්‍රත-උග්ගස
අම්ම්‍රාතක-ඇම්බරුල්ලා ගස
අමල-ඇඹුල් කාඩිදිය, කිරල, දෙහි, විතාකිරි
අමලක-දෙසි, කොස් ගොත්ත
අමලකරඤ්ජ-ඇඹුල් කරඳ
අමලකා-සියඹලා, ඇඹුලැඹිලිය
අමලකාඤ්ජකා- කාඩිදිය, ඇඹුල්, විතාකිරි
අමලකාණ්ඩි-සුදුපුණු
අමලකෙශර
අමලකෙශරී } ලප්තාරං,(නස්තාරං)
අමලකොශ-සියඹලා
අමලවාඩෙගරි-ඇඹුලැඹිලිය
අමලවුක්‍රිකා-සියඹලා
අමලවුඩ-ඇඹුලැඹිලිය, ඇඹුල් පලා
අමලජ-කාඩි, දෙහි
අමලජම්භීර-ඇඹුල් දෙඩම්, දෙහි
අමලටක-අස්මනතක වෘක්ෂය
අමලත්වචි-පියල්ගස
අමලදෙලක-ඇඹුලැඹිලිය
අමලද්‍රව්‍ය-ඇඹුල්වේ (ඇඹුලැඹිලිය හෝ ගොරක)
අමලනායක-ඇඹුල්වේ
අමලනිම්බුක-ඇඹුල් දෙඩම්, දෙහි
අමලනිශා-හිඟුරුපියලි
අමල පත්‍ර-සිය ඹ ලා කොල, ඇඹු ලැඹිලිය
අමලපත්‍රක-ගස් රුක්අත්තන
අමලපත්‍රා-හීන් කලාදුරු

අමලපත්‍රිකා- සියඹලා, (සිනිඹලා) දියමිත්ත
අමලපත්‍රී-පලාශි ලතා
අමලපත-දෙහි ගස
අමලපනස-කොස්ගොත්ත
අමලපර්ණී-මකුලුවැන්න, කොතු රුබැදීද (මිකන්පලා)
අමලපර්ණිකා-පලාශි ලතා
අමලපාදප-සියඹලා
අමලපුර-සිනිඹලා, (සියඹලා)
අමලපුෂ්පිකා-වල්හණ ගස
අමලපුෂ්පක-කොබෝලිල
අමලඵල-(අඹ ඵල) නත්තාරි ඵල (නස්තාරම් ගෙඩි)
අමලබදර-ඇඹුල් බෙබර
අමලභෙදන-ඇඹුල්වේ
අමලමදී-ඕඟ කාරඹ
අමලලෝනිකා-ඇඹුලැඹිලිය
අමලවාටිකා-බුලත් වැල
අමලවිපුල-ඇඹුල්වේ, (ගොරක හෝ ඇඹුලැඹිලිය)
අම්ලවෙතස-ඇඹුල්වේ (ඇඹුලැඹිලිය) ගොරක
අම්ලවෘක්ෂ-සියඹලා ගස
අම්ලශාක-සියඹලා, ඇඹුලැඹිලිය
අමලශාකාඛ්‍ය-ඇඹුලැඹිලිය
අම්ලෂ්ටා-ඇඹුලැඹිලිය
අම්ලසම්භානිකා-සියඹලා
අම්ලසාර-කාඩි
අම්ලහරිද්‍රා-හිඟුරුපියලි
අම්ලා-දෙසි, සියඹලා, තෙල්ලි,
අම්ලාටත-කටුකරඹු ගස
අම්ලාඛ්‍ය-මහ රට දෙහි
අම්ලාතක-කටුකරඹු, ඇඹුල්වේ
අම්ලාතකී-පලාශි ලතා
අම්ලාදන-කටුකරඹු
අම්ලාන්-උලුපියලි, කටුකරඹු, ඔඳු වද

sinhalaebooks.com

අම්ලායනී-ඉද්ද වෙසෙසක්
අම්ලාවරඵල-දෙහි ගෙඩි
අම්ලිකා-ඇඹුලැඹිලිය, සියඹලා
අම්ලි-දියහොමු, සියඹලා, ඇඹුලැඹිලිය
අම්ලෝත්තම-දෙලුම්
අම-කොළටන්, ඉරිවේරිය
අමක-එරඹු ඇට
අමකයි-එරඹු ඇට
අමඛාල-එරඹු
අමණ්ඩ-එරඹු ගස
අමත් දිහි-හුත් කිරි බැවින් වෙන් වූ, දුඃඛභාවයට නො පත් කිරි
අමත-රසකිඳ, අරලු
අමතා-නෙල්ලි, රසකිඳ
අමදුම-දේවදරු ගස
අමනැල්-කොට්ටම්බා ගස
අමභව-ගුගුල්,
අමර- රසදිය, දේවදාරු, සඳුන්, දලුක් ගස, තවහන්දි ගස,
අමරකණ්ටිකා-හාතාවාරිය,
අමරකණ්ඨ-ගජතිප්පිලි
අමර්කාලික-ගුගුල්
අමරකාෂ්ඨ-දේවදරු
අමරකුසුම-කරාබුනැට්
අමරජ-ඉඹුරු, ගුරුන්ද, දේවදරු, නුග,
අමරදරු-දේවදාරු
අමද්විජ- ගොකටු, කුසතණ, නෙරෙන්වි
අමරපුෂ්ප-වැලුක්, අඹ, වැටකේ ගස්
අමර පුෂ්පිකා-සතපුෂ්ප
අමරභව-ගුගුල්, හෝරෝජිත
අමරයත-සුදුදම්
අමරවෙල්ලි-අක්මුල් තැති වැල්
අමරස-අරලු හෝ රසකිඳ
අමරසීප-දෙව්අබ
අමරා- කිඳි, ඊතණ, දේවදාලිය වැල්, හෙළදඹ, කෝමාරිකා, නුග
අමරාහ්ව-දේවදරු
අමරිකා-කලුනික, තිත්ත කැකිරි
අමරී-නිල්ඊතණ, කලුනික, මුරුවා වැල්
අමරෙන්ද්‍රතරු-දේවදරු වෘක්ෂය
අමල-පලිඟු, ඉගිනි ගස, නෙල්ලි, කලුනික
අමලං-මිනිරන්
අමලක- වංඇපල, (අගල්ඇදුර= වැටකිර=ආඩතෝඩා)
අමලදීප්ති-කපුරු
අමල පර්ණී-මකුලුවැන්න
අමලපත්‍රිකා-දියමිත්ත
අමලපුෂ්පක-කොබෝලිල
අමිලා- පිටවක්කා, අවරිය ගස, දලුක් ගස, නෙල්ලි ගස
අමලාජ්ඩටා- පිටවක්කා, (බිම් නෙල්ලි)
අමලි-රසකිඳ
අමලු-පලිඟු
අමා-කිඳි, වතුර
අමාපල-අරලු
අමාලිය-රසකිඳ
අමිස්-ආහාර
අමිසි-සතපුෂ්ප
අමීලාත-කෝමාරිකා
අමු-කොල්ලු
අමු ඇට-අමු නම් ධාන්‍ය වර්ගය
අමුක්කිරම්-අමුක්කරා
අමුක්කරා-අස්ගොඳු, (අශ්වගන්ධ)
අමුක්කුසන්නි- සන්නිරෝගයක්

sinhalaebooks.com

අමුකපුරු–බඩහමු පිදෙනවිට බණ්ඩියට පාතින් එකතුවන රාත්‍රියට කණාමැදිරියන් මෙන් දිලිසෙන මැලියම් හෝ කපුරු ගසෙන් ලබාගන්නා සුද්ධ නොකළ කපුරු

අමුකුලාසි–ඉද්දද ගස

අමුජමොද– අසමෝදගන්, ඉද්ද ගස

අමුත–හින්අරත්ත, කුඩාකලුවා

අමුල–ඉද්ද

අමුලා–කොකුම්, වනුක්, නියගලා

අමුව–තල ඇට තුනක බර

අමුසාල්– එනම් ධාන්‍ය වර්ගයේ සහල්

අමුහැර–නොපිසූ ආහාර ද්‍රව්‍ය

අමෙධ්‍ය–වර්වස්, (අසුචි)

අමොඝා– වලහසාල්, අරලු, එන්සාල්, පළොල්, රත් පළොල්

අමොධා– වලහසාල්, දුම්මැල්ල, අරලු

අමෘණාල–සැවැන්න (සැවැන්දරා)

අමෘත–කිරි, අමාව, උග්ගස, අත්තන, අරලු, නෙල්ලි, ගිතෙල්

අමෘතකණු–රසකිඳ වර්ගයක්

අමෘතකුණ්ඩලී–රසකිඳ

අමෘතජටා–ජටාමකුට (ජටාමාංස)

අමෘතඵල–නෙල්ලි, පේර, මිදි

අමෘතඵලා–නෙල්ලි, (ඇඹුලු ඵල) මිදි

අමෘතභවා–අරලු

අමෘතලතා–රසකිඳ වැල්

අමෘතවල්ලරී–රසකිඳ, නිවිති

අමෘතවල්ලී–රසකිඳ හෝ කිඳිවගී

අමෘතවල්ලිකා–රසකිඳ

අමෘතසඞ්ක– තුත්තම් හෝ රිදී තුත්තම්

අමෘතසඤ්ජීවනී– ගොරක්ෂ දුඟා, (දියලබු)

අමෘතසම්භවා – නෙල්ලි, (ඇඹුල ඵලා) රසකිඳ

අමෘතසාර–ගිතෙල්

අමෘතසාරජ–උක්සකුරු

අමෘතසුව–අඩිනහිරිය, (අඩහැර)

අමෘතා– රසකිඳ, බුලත්, අරලු, නෙල්ලි, නරිඅල, උග්ගස්, ඉකිරි, පිටවක්කා, බෝදි ඇට, සුදු පාසානම්

අමෘතඵල– දුම්මැල්ල, (තිත්ත පතෝල)

අමෘතාභි–අරළු

අමෘතාවහ–ගිතෙල්, කිරි

අමෘතොත්ථා–සාලාමිශ්‍රි

අමෘතොද්භව– කැනහිල් අල, (සාලාමිශ්‍රි) බෙලි ගස

අමෘතොද්භවා– ලසුණු, (හෙලුහුණු) බුලත්, දුහුදු, කැකිරි

අමෘතොපහිතා–සීනමුල්

අමෘතොත්තාර– ගොන්කැකිරි, මහ ගොන් සුතු කැකිරි

අය–නෙරෙන්ච්. (ගොකටු,)යකඩ, කලු අගිල්, කළුවැල්

අයඃ–යකඩ

අයඃකාන්ත–කාන්දම්

අයඃශිද–ගස්රැක් අත්තන, හෝ රැක්අත්තන

අයන–පියාගස (පියල්ගස)

අයල්–අගිල්

අයවරි–වදකහ

අයස්–යකඩ

අයසකාන්ත–කාන්දම්

අයසසාර–වානේ

අයසි– යක්බෙරිය. (භූ මි නා ද) යකඩ

sinhalaebooks.com

අයා–එන්සාල්
අයාඛ්‍යා–වදුරු මෑ, එන්සාල්, මහ එන්සාල්
අයිඤ්ජප්පු–පස්ලුණු (පංච ලවණ)
අයිරාවත–තාරත්, සිත් තාරත්, වේලිප්පරිත්ති
අයිරිකකය–වරාගස
අයිවිරලි–තුඹකරිවිල
අයුක්ශද–පුවඟු, රුකඟුන, (ගස් අඟුන)
අයුග්මක–රුක්අත්තන ගස
අයුග්මවජ්ද–රුක්අත්තන ගස
අයුග්මපත්‍ර– රුක්අත්තන කොළ
අයුග්මපර්ණී–රුක්අත්තනගස
අයෙලු–අගිල්
අයෝ–යකඩ
අයෝමල–යඛොර
අයෝනි– පුවඟු, රුකඟුන, (ගස් අඟුන)
අයොමුසල–රඹුක්, වැලුක්
අයොරජ–යසුනු (යහුනු– ය කඩ කුඩු)
අයෝසාර–යකඩ
අර්කාල්–අටෙන් පංගුව
අකී–වරා, හෙල වරා, පලිඟු, මද්‍ය සාර, තඹ, ප බ ලු, ක පෝ තාඤ්ජන. (ගොයඳුන්)
අකීකානතකා–කවුඩිකැකිරි, කෝ වක්කා
අකීගන්ධිකා–කිරිබඳු අල
අකීවජ්‍ඤ–වරාමූල
අකීවඤ්ඤ–රත් හඳුන්
අකීජ– වරාමල, වරා කරල
අකීදල–කොබෝවක්කා, වරාගස
අකීදුඛා–වරාකිරි
අකීනාමන්–රතුවරා
අකීපත්‍ර–කොබෝවක්කා, රතුවරා
අකීපණී–වරාගස
අකීපුෂ්ප–කිරිකවෙළු
අකීපුෂ්පි–වරාමල්–හෙලවරාමල්
අකීපුෂ්පිකා–කිරිකවෙලු
අකීප්‍රියා–වද, ඛඳුවද, කොබෝ වක්කා
අකීහකතා–කොබෝවක්කා
අකීමූලා–සස්සඳ
අකීර–එලවරාගස
අකීරා–වරා
අකීලතා–රම්මානිස්ස, ර ත් ව ත් වේලා
අකීව පුෂ්පිකා–තිත්ත කැල්ල
අකීවලලහ–ඛඳුවද ගස
අකීවලලී–කොබෝවක්කා
අකීවාසතුක–තම්පලා, නි ල් ත ම් පලා
අකීවෙධ–තලිස්පතුරු
අකීසුතා–නිල්කටරොලු
අකීහිතා–කොබෝවක්කා
අකී–වරා
අකීශ්ව–වරා, හෙලවරා
අකීහ්ව–වරාගඟ, තලිස්පතුරු
අකෝතතමා–වේලාගස
අගීට–නිල්ගිරිතිල්ල
අගීවධ–ඇසළ රුක
අඝ්‍යාට– } හින්වම්මුතු(කුඩා කලා
අඝ්‍යාත } දුරු
අර්ජක–අක්මැල්ල, සුවඳතලා
අර්ජක පණීස–තලා, අඳුතලා
අර්ජකර්ජ–පියාගස
අර්ජකාස–කුඹුරුවැල
අර්ජනී–එන්සාල්
අර්ජා–නීයඳ
අර්ජාක්–ගිතෙල්
අර්ජිකා–අඳු
අර්ජිනී–එන්සාල්, හින් එන්සාල්

sinhalaebooks.com

අර්ජුන-කුඹුක්ගස,
අර්ජුනොපම-තේක්කගස
අර්ණවජ-මුහුදු පෙණ
අර්ණවජ මල-මුහුදුපෙණ
අර්ණවොද්භව-අග්නිජාරවාක්ෂය
අර්තගල-කටුවෙලඟ, උගුරැස්ස, නිල් කටුකරඹු, ගිරිනිල්ල
අර්ථ-ගල්සෙවෙල්
අර්ථනී-එන්සාල්, මහ එන්සාල්
අර්ථ ප්‍රසාදනී- ගොඩ මහ තෙල්, දුටුසතුටු
අර්ථසාධක-බුත්සරණ ගස
අර්ථසාධන-බුත්සරණ, කොසඹ
අර්ථසිද්ධ (ක)- නි ක ග ස, බුත් සරණ ගස
අර්දනාදිරස-හිඟුල්, රසදිය ආදිය ගෙන සාදන බෙහෙතක්
අර්ධචන්ද්‍ර-වැල්පෙනෙල
අර්ධචන්ද්‍රිකා-කලුතිරස්සවාලු, වැල් පෙනෙල
අර්ධනිකත-නේපාල ර ටෙ හි උප දනා කොසඹ
අර්ධපාදු-පිටවක්කා
අර්ධපුෂ්පා-මහබැවිල
අර්ධප්‍රසාදන- දුටුසතුටු, මොන ර කුඹුම්බිය
අර්ධමානිකා-කලන් දහසය
අර්ධවනිකතා-කිරාත(බිම්කොසඹ)
අර්ධවාරික-කිරෙන් ග ත් මෝරු, (කිරි මෝරු)
අර්ධිරවජා-කලුර්තණ
අර්ධාක-සිරිතේක්කු
අර්ධවහෙදක-ඉරුවා රදය
අර්මන්-නේත්‍රරෝගයක්
අර්ශිමන්-වරාගස
අර්ශාද-අරුද
අර්ශුකාර-ලෝලුගස
අර්ශුඝ්‍රිජ-මැඩහඟු
අර්ශී-අර්සස් ලෙඩ
අර්ශිඝ්‍රන-බදුල්ල ගස
අර්ශිඝ්‍රූදන-කිඩාරම්
අර්ශෝඝනී } බදුල්ල, කිරැස්ස, කිඩා
අර්ශෝඝත } රම්
අර්ශෝජ-භගන්දර රෝගය
අර්ශෝනා-කිඩාරම්, බදුල්ල
අර්ශෝනී-සිරැස්ස
අර්ශෝවර්ත්මන්- නේත්‍රයෙහි උප දිනා රෝගයක්
අර-රසදිය, (රස) පත්පාඩගම්, සෙවෙල්
අරක-පත්පාඩගම්, සෙවෙල්
අරග්වධ-ඇසල රුක
අරඹග (ඔහා-ඔහි)වැල්මුරුංගා
අරටු-තොවිල ගස
අරණ-රත්නිටොල්
අරණක-මිදි, සිහින් මිදි
අරණී-සිහින් මිදි, රත්නිටුල් ගස
අරණිකා-සිහින් මිදි
අරණ්‍ය (ක)- කට්ඵල වෘක්ෂ ය, කිඩාරම්, වල් කිඩාරම්
අරණ්‍යකණා-වල් තිප්පිලි
අරණ්‍ය කදලී-ඇටකෙසෙල්, වල් කෙසෙල්
අරණ්‍යකර්කටී-වල්කපු
අරණ්‍ය කුලත්ථිකා-වල්කොල්ලු
අරණ්‍ය කුසුම්භ- වල් සෙන් දිරික්කා, වනුක්
අරණ්‍යකොලි-වල්ඛෙබර
අරණ්‍යචමපක-වල්සපු
අරණ්‍යජාද්‍රික-වල්ඉහුරු
අරණ්‍යජීර=වල්දුරු
අරණ්‍යතිල-වල්තල
අරණ්‍යතුලසී-වල්තලා
අරණ්‍යදමන-වනෙහි මැවුන ද ම නක නම් ගස
අරණ්‍ය පලාණ්ඩු-වල්ලුහුණු
අරණ්‍යපිප්පලී-වල්තිප්පිලි

sinhalaebooks.com

අරණ්‍යමුද්ග-වල්මුංපැල
අරණ්‍යමුද්ගා-මුංවැන්න
අරණ්‍යමෙපි-වල් උලුහාල්
අරණ්‍යරාජිනී-වල්කහ
අරණ්‍යවාසතුක-වල්තම්පලා
අරණ්‍යශාලි-ඌරුහැල්
අරණ්‍යශූරණ-වල්කිඩාරම්
අරණ්‍ය හරිද්‍රා-වල්කහ
අරත්ත-රත්ත (රාජ්ණා)
අරත්තෙයි-අරත්ත
අරඩකණී-සාතාවාරිය, මහ සාතාවාරිය
අරන්කසා- වල්කහ (හරන්කහ)
අරනකහ-හරන්කහ(අරණකසා)
අරනිකේතු-මහමිදි
අරපර-රසදිය
අරපොඩි-යහුණු (යසුණු- යකඩ කුඩු)
අර්ම-මන්ත්‍රරෝගයක්
අරමණ-ගස් වෙසෙසක්
අරමඳ-වේලා, තෙලුම්මල්
අරරත්තා-අරත්ත
අරල-තොටිල
අරලී-(අරලිය) හෙල කණේරු
අරලු-ඇටුවන්, (නුග ආදි ඇසතු ගස්වල උඩ අතුවලින් හෝ කඳෙන් පහතට ඇඳෙන මුල්) අරලු ගස්, තොටිල ගස්
අරලුක-තොටිල
අරවින්ද-තෙලුම්
අරසව-කුඹුක්
අරසම්-බෝ
අරසම්බිත්තු-බෝදි ඇට
අරසු-ඇසටු, බෝ
අරසු මරම්-බෝගස
අරාළු-අරලුගෙඩි
අරාම-දුම්මැල්ල
අරාල-හල්දුම්මල, (ස දෙ ල ම ල)
අරාලුපල-අරලුගෙඩි
අරිට්ටා- පෙනෙල, සුදුලූනු, රා හෝ අරක්කු
අරිට්ට } කොසඹ, මදටිය ගස්
අරිටු }
අරිතනමඤ්ජරී-කුප්පමේනිය
අරිතාරම්-හිරියල්
අරිමද-සීනි, සකීරා
අරිමර්ද-තෝර, තෝරගස්
අරිමේද-හිඟුරුවැල්, සීනියා නම් වගීය, ගුරුන්ද
අරිෂ්ට-කොසඹ
අරිෂ්ටමෝරු-කුලුරුණ, පෙනෙල
අරිෂ්ඨ-කොසඹ, සුදුලූනු, මෝරු, පෙනෙල, මිරිස්, ගස්කැලිය, කටුකරෝසණ
අරිෂ්ඨක-කොසඹ, රුක්පෙනෙල
අරිෂ්ඨඵල-මහානිම්බ වෘක්ෂය
අරිෂ්ඨා-කුලුරුණ, කොසඹ
අරිසම්-අරිසස් රෝගය
අරිසපත්‍රති-පෙතංගස
අරිසි-අරිස, (පොඩි අරිසි හෝ මහ අරිසි) වැලි සහිත පොලවේ හට ගන්නා සුලු නයි පැලැටියට වඩා මදක් කුඩා පැලැටියක් (වරසාරාජී සංග්‍රහව බලන්න)
අරුක්කම් පිලලු-ඊතණ
අරුගම් පිලලු- ඇටවරා. තෘණ, මිරිස්, ගම්මිරිස්
අරුඛකර-බදුල්ල ගස
අරුජ-ඇසළ ගස
අරුණ- අතිවිඩයත්, ත්‍රස්තවාලු, රත්නිටුල්. කොකුම්, වැල්මදට, ඔලිඳ, මුඩමහණ
අරුණා-වැල්දෙහි, පිටසුදු සාරණ, මහගොන්කැකිරි

sinhalaebooks.com

අරුණාකී

අරුණාකී–ඊතු වරාගස
අරුණිකා–උලුවාහාල්
අරුවලලකකරි–දියමෙනේරිය
අරුෂ්කර–බදුල්ල, කජ්ජගස
අරුෂා– බිම්තෙල්ලි, (නවනැඹිය)
අරුස්–වරාගස, රත්කිහිරිගස
අරුහා–බිම්තෙල්ලි

අරුද

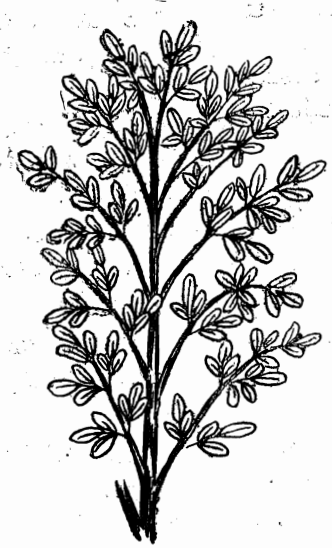

අරුද–අඩගනාප්‍රිය

Ruta Graveolens

යුරෝපය ජන්ම භූමි කොට ඇති මේ පැලය ඉතා ලක්ෂණ ය. කොළ සහ කඳ හිම වැනි පැහැ යෙන් යුක්ත ය. කුඩා කඳෙහි සිය ඔලා කොළ වැනි දෙපසට බෙදී ගිය කුඩා කිණිති (අතු) ඇත.

මේ වර්ගීය ලඹකාව ඇතුළු පෙර දිග රටවලට අයත් ශීතාධික ප්‍රදේශවල හොඳින් වැඩෙයි. මේ වාසේ කොළ ඉතා තද සුවඳකින් යුක්ත ය.

අල්ප පද්ම

විෂබීජ වලින් ආරක්ෂා වීමට– අපසමාර රෝගයට හා හි සෙ හි ඇතිවන කලාතනය (කරකැවිල්ල) ට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ය.

මේ කොළ වලින් සිඳ ගන්නා තෙල් පිනසට හා ලදරුවන් ගේ ඉසේ– පපුවේ සැදෙන සෙම් රෝ ග වලට ත් පාවිච්චි කරති.

හදිසි ගුණ දෙන ඖෂධයක් වූ මෙය අපර දිග වෛද්‍ය වරු හදිසි යෙන් ඇතිවන හිරිවැටීම් වලට යොදති.

සත්‍රීන්ගේ කා මෝ ද් දී ප න ය ඇති කරණ සුවඳකින් යුත් මේ වර්ගීය ඇතම් අය හදි–හුනිම් වලින් ආරක්ෂා වීමට ගුප්ත ඖෂධයක් ලෙස ද පාවිච්චි කරති.

අරිෂ්ටාම්– අරිෂ්ට, සුරා,
අරෙණුගම්– රැහැණිය (වාල් මෝ ලගු= වල්ගා මිරිස්)
අරෝග්‍යසිම්බි– ඇසල
අරොචක– අරුචිරෝගය
අරොබාහුද ලේකම්– කණේරු
අරොවක– ඇසල
අල්ක– ඇඹුලැඹිලිය
අල්ප– කුරතම්පලා
අල්පක්ෂුපා– නිදිකුම්බ
අල්පක– යවාස
අල්පකෙශී– නිකගස
අල්පගන්ධ– රත්කුමුදු, රත්පියුම්
අල්පනිද්‍රතා– පිතින් උපදනා රෝගයක්
අල්ප පත්‍ර– කුඩා කොළ ඇති කලා ගස
අල්පපත්‍රිකා– රතුසැබෝ ගස
අල්පපත්‍රී– බිම්තල්
අල්පපද්ම– රත් පියුම්, රතුපුල්

sinhalaebooks.com

අල්ප පර්ණී- මුංවැන්න
අල්පපුෂ්පිකා- කහවන් කනේරු ගස
අල්පප්‍රමාණක- කොම්බු, පත්තක්කා
අල්පමස්තක- නිටුල් ගස
අල්පමාතක- බෙලිගඳින් යුත් තලා ගස්
අල්පමාරිසා- සුලු කුර
අල්පශමී- ස්මරුක වැනි කුඩා ගසක්
අල්පශෝත- නේත්‍ර රෝගයක්
අල්පිකා- මුංවැන්න
අල්ලක, අල්ලකා, අල්ලා } කොතඹුරු (කොත්ත මල්ලි
අල්ලි- ඊර්ණු
අල්ලෙක් කොඩි- කටුවල වැල
අල- හිරියල්
අලක්තක, අලක්තා } ලාකඩ- (ලාක්ෂා රස- ලතුදිය)
අලක- කොත්තමල්ලි
අලකන්නි- කඳුලැස්ස
අලකතනු- රුකඟුත, අහු ගස
අලකප්‍රිය- පියල්ගස, කලු බඳුල්ල ගස
අලකා- හිරියල්
අලකීරිය- කුරතම්පලා
අලකු- ලාකඩ
අලගඩ- දලුක්, මහලක්
අලගත- නෙත්‍ර රෝගයක්
අලඛකා- හෙලවරා, අලතාව, හිරියල්
අලඛකාර- කුලුරුණ, (කටු කරෝණ)
අලපලා-කිඩාරම්
අලඹ- විෂවෛද්‍යවරයා
අලම්බමුෂ්කක- තෙලෙඹු ගස
අලම්බා- තිත්ත ලබු
අලම්බුද- ඉරිවේරිය
අලම්බුසර- වෙල්මුඩ, (මුඩමහණ)
අලම්බුසා- වෙල්මුඩ, (මුඩමහණ) සුලුබක්මී, තිත්ත වැටකොළු, වලා වැන්න,
අලමුල්- පද්මඅල, චීන අල
අලකී- හෙලවරා, බඳුල්ල, වැල් තිබ්බොටු
අලකෝම්- වැල්තිබ්බොටු
අලරිය- කනේරු, අරලිය, අවරිය
අලව- සුදුදුරු
අලවණා- දුදුවැල්, අරලු
අලස- පාදරෝගයක්, වලාවැන්න
අලසක- එනම් රෝගය
අලසා-කලුතලා, වලාවැන්න
අලසෙලුකා- රතු නිදිකුම්බා
අලාබු- හෙල ලබු (සුදු ලබු)
අලාබු (නී) කා- තිත්ත ලබු,
අලාබුකණ්- ගොටුකොල, මීකන් පලා, (මකුළුවැන්න)
අලාබුසුභාත්-ඇඹුල්වේ, (ගොරක හෝ ඇඹුලැඹිලිය)
අලාබුකට- ලබුසුණු
අලායා- කෙසෙල්
අලාස- වලා වැන්න, උප ජිහ්වා නම්වැති රෝගය
අලි- කීකිරිඳිය
අලික- පළොල් ගස
අලිකා-අලිනී- කවෙලු, කිරිකවෙලු, සුළු සාරණ
අලිකුලප්‍රියා- සෙව්වන්දි (රෝස)
අලිකුලසංකුල- සුදුරෝස
අලින්චි- අලින්චිල්, රුකඟුත
අලිපරිත්ති- පෙතන්
අලිප්‍රියා- රත්පළොල්, (රත්පුලිල) මිදි

sinhalaebooks.com

අලිම්පක } පියුම් කෙසුරු, මිගස
අලිම්බක }
අලිමක- මිගස
අලිමොදු- සිහින් ඕදි
අලිමොහිනි } කෙවිකා නම් පුෂ්ප
අලිවාහිනි } වෘක්ෂය
අලිවලලභා- රත් පළොල්, රත් පුලිල
අලිවි- රුකහුන
අලිෂ්ට- ඕදටගස
අලිසමඤ්ජුල- සුදුරෝස ගස
අලීනක- ඊයම්
අලු- තල ගස
අලුක- එලවාලුක නම් ඖෂධය
අලුකන්නි- කඳුලැස්ස
අලුවතුගෙඩි- අළුකෙසෙල් ගෙඩි
අලුවරා- අලුපාට කොළ ඇති වරා විශෙෂය. (මේ වර්ගය වැනි වශයෙන් ගන්නේ ගව ලෙඩට ය)
අලෝහිත- රතු පියුම්
අව්බු- අසුගස
අව්‍යක්තගන්ධා- නිල්කටරොළු
අව්‍යක්තා- කළු මුරුවා වැල
අව්‍යඞ්ග-කොකුම්
අව්‍යණ්ඩා-වඳුරු මැ, පිටවක්කා
අව්‍යතා-අරලු
අව්‍යථා-පුස්වැන්න, අරලු, මැණික් වැන්න, සිඳිඟුරු, නෙල්ලි,
අවක්ෂාල-පිටවක්කා
අවක්ෂපණි-ඛැවිල ගස
අවකා-සෙවෙල්
අවක්‍ර-හොර ගස
අවගන්ධිකා-සිහින් එන්සාල්
අවතීසාර-කෙසෙල් ගස
අවතුඛිද්‍ර-මේවන්, මහ මේවන්, (අෂ්ටකවර්ගයට අයත් ඖෂධ වර්ග දෙකක්) හෝ හාතාවාරිය
අවදංශ-මුරුංගා ගස

අවදු } සැවැන්න, (සැවැන්දරු-
අවදුත } සුවඳහොට)
අවදුහ }
අවදුඛ-හුංකිරි
අවදුන්න-මුරුංගා ගස
අවදුහෙෂ්ටතා පත්‍ර- සැවැන්න (සුවඳහොට)
අවන්තසෝම-කාඩි දිය, ඇඹුල් ජලය
අවන්ධ්‍යා-කැකිරි
අවපාටිකා-රෝග විශෙෂයක්
අවණ්ටිල-පිටවක්කා
අවර-අවර පළු (කරල්) (මහ බෝංචි වර්ගයක්)
අවරද-කොබෝවක්කා
අවරඵලා-හෙලදඹ, (සුදු ජම්බු)
අවරාපිකා-කඳුලැස්ස
අවරාමා-හෙල දඹ, (සුදු ජම්බු)
අවරි-බේරු
අවරිකා-කොතඹුරු, (කොත්ත මල්ලි)
අවරිය-නිල් අවරිය (නීලිකා) බේරු
අවරොහ-අමුක්කරු, (අස් ගොඳු)
අවරොහක-අමුක්කරු
අවරොහශාඛින්-පුලිලගස
අවරොහිකා-අමුක්කරු
අවරොහින්-නුග ගස
අවල්අරක්කු-කැප්පිටියා, ලාකඩ, ගස් ලාකඩ

අවල්ගුජ
අවල්ගුජක } බෝදි ඇට
අවල්ගුජා }
අවලක-මැඩහඟු
අවලපලු-අවර කරල්
අවස්මර-අපස්මාර රෝගය

sinhalaebooks.com

අවසාදිනී–ඇට්වේරිය, ඇ ට් ට ර, මහ කරඳ

අවසෙක–කෂාය දියෙන් තෙම්ම

අවාකපුෂ්පි–සතපුෂ්ප, යොන්තුඹ, වැල් දෙහි

අවාඵල–පිටවක්කා, (නවනැඹිලිය)

අවාරිකා–කොතඹුරු (කොත්ත මල්ලි)

අවික–වල් කොල්ලු

අවිගන්ධිනී
අවිගන්ධා
අවිගන්ධිකා
අවිගන්ධී
} අ ස මෝ ද ග ම්, වේලා ගස

අවිඝන–කර්ඹ හෝ කිරලගස්

අවිතක්‍ර–එලකිරි–මෝරු

අවිධ්‍යකර්ණී–දියමිත්ත

අවිධ්‍යකර්ණිකා–දියමිත්ත

අවිදුග්ධ
අවිදුස
} එල කිරි

අවිදුය– ලේවැරැල්ල, (අයාපාන) කැරැකොඩු

අවිමරිස–එලුකිරි

අවිමෝව–එලුකිරි

අවිරි–අවරිය

අවිවාක්ෂ–මැඩහඟු

අවිශිර–වේලා ගසෙහි එල

අවිෂා–ඉවද

අවිශෝස–එලුකිරි

අවිහ–තල

අවී–වල් කොල්ලු

අවීජා–මිදි වැල

අවුතල්–තලා වර්ගයක්, අවුතලා

අවුලු–අවුලුපත්, (කැවිලි වර්ග)

අවුල්දැනි–කිඹුලා

අශ්මකාජ–ගල්මද

අශ්මකදලි–ඇට කෙසෙල්

අශ්මකාවජ්‍රහන්–අන්දරගස

අශ්මගර්භික–කොබු ගස

අශ්මඝන– පහණබෙය, මැණික් වැන්ත

අශ්මජ–ගල් සෙවෙල්, ගල් ම ද, යකඩ

අශ්මජතුක–ගල් සෙවෙල්

අශ්මජිත්–පහණබෙය, පොල්පලා

අශ්මන්ත–ගස් රුක්අත්තත

අශ්මන්තක–කෝබෝලිල, පුස්වැන්ත

අශ්මතක–දුදුවැල්, දුහුදු

අශ්මපුෂ්ප–ගල් මද, ගල් නහර, කප්පරවල්ලිය, ගල්මල්

අශ්මභිත්– පහනබෙය, (ප හ න බෙය වෙනුවට සමහරු පොල් පලා ද සමහරු අක්කපාන පාලැටිය ද ගණිති)

අශ්මභේද–පො ල් ප ලා, ප හ ණ බෙය

අශ්මර–කැල, රත් කැල

අශ්මරී– මූත්‍රාශයෙහි සෑදෙන ගල්

අශ්මරීභෙද–පොල්පලා

අශ්මරීකාවජ්‍ර–මූත්‍ර කාවජ්‍රරෝගය

අශ්මරීඝන–ලුණුවරණ ගස

අශ්මරීප්‍රිය–ධාන්‍ය විශෙෂයක් (මහ හැල්)

අශ්මරීභෙද
අශ්මරීභෙදන
} පහනබෙය

අශ්මරිරිපු–මහ හණ ගස්

අශ්මරිශකීරා–අශ්මරීගල්

අශ්මරිහර–ලුණුවරණ ගස

අශ්මලාක්ෂ–ගල් සෙවෙල්

අශ්ම සම්භව–ගල් සෙවෙල්

අශ්මසාර–වැලුක්, රඹුක්, යබොර, රසාඤ්ජන, ඇට කෙසෙල්

අශ්මසාරක–කොබු, කෝන් ගස

sinhalaebooks.com

අශ්මසුතා–දියමිත්ත
අශ්ව–අමුත්කරා
අශ්වගන්ධික, අශ්වගන්ධා, අශ්වගන්ධිකා } අස්ගොඳු, (අමුත් කරා)
අශ්වකර්ණ–බුරුත, සල් ගස
අශ්වකර්ණමෘත–අසුගස්, සල්ගස්, ඇසල ගස්
අශ්වඛුර–හෙලකටරොලු
අශ්වඝන, අශ්වඝා } හෙල කණේරු, (අලරිය)
අශ්වඨ පත්‍රිකා–පුලිල ගස
අශ්වත–බෝ ගස
අශ්වත්ථ–බෝ ගස
අශ්වත්ථභිද්, අශ්වත්ථභෙද } තන්ඩි වෘක්ෂය
අශ්වදංෂ්ට්‍රක–ගොකටු
අශ්වදන්තක– අගල් ආදර (වං ඇපල=ආඩාතෝඩා)
අශ්වනාශක, අශ්වනාශ } එල කණේරු
අශ්වනික–දුදු (දුහුදු)
අශ්වපත්‍රී–ඉඳුසල් ගස
අශ්වපුච්ඡ, අශ්වපුච්ඡිකා } මස්වැන්න, ඊදු පියලි
අශ්වබාල–වැලුක්
අශ්වමාර, අශ්වමාරක } කණේරු, (අලරිය)
අශ්වමාරාඛ්‍ය–නිවිති
අශ්වමූත්‍රිකා–ඉඳුසල් ගස
අශ්වමෝහක–එල කණේරු ගස
අශ්වඵී–ඇසතු ගස
අශ්වඵී පත්‍රක–පළොල්,පුලිල
අශ්වරිපු–කණේරු ගස
අශ්වරෝධ–කණේරු ගස
අශ්වරෝහා–අමුත්කරා
අශ්ව වරාහ–ඌරල
අශ්වසනා–කණේරු (අලරිය)
අශ්වහන්තා–අශ්වහ=කණේරු ගස
අශ්වහා–සුදු අලරිය
අශ්වාක්ෂ–දේව අබ
අශ්වාන්තක–එල කණේරු ගස
අශ්වාරි–කණේරු ගස
අශ්වාරෝහා, අශ්වාවරෝහක, අශ්වාවරෝහිකා } අමුත්කරා ගොන් කැකිරි
අශ්වාල–සුවඳහොට, කුඩා වැලුක්
අශ්වාහවාදිඛුරා–එල කටරොලු
අශ්විභෛෂජ–කුඩා මැඩහඟු
අශ්විනී–ජටාමාංශ
අශ්වෙතා–ඇද්දෙමට, නිල් කටරොලු, නිල් ඉවද
අශ්වෝතා–ඉරමුසු
අශකුම්භී–දියපරඬලා
අශන–රුකඟුන, අහු ගස, පියා ගස, රත් තෙවුල්, බඳුල්ල
අශනපුෂ්පික–රත්සඳුන්
අශනමල්ලිකා–කටරොලු
අශිඛගනී–සීරුස්ස
අශිත ලතා–නිල් ඊතණ
අශිලුගන්ධික–කුඹුරු වැල්
අශිත–කලු අගිල්, කිරිපලු, කිරි හැන්ද, ක්‍රිබඳු අල
අශිතක–පියා ගස, ගල් පියල්
අශිතපුෂ්පක–හෙලපිල
අශුකලා–කිරිබඳු
අශුකජ–මුඩු හැල්
අශොක–ගෝපලු, දියරත්මල්, මුනමල්,
අශොක රොහිණී– කටුකරෝෂණ (කුලුරුණ)
අශෝකා– කටු කරෝෂණ (කටු කරෝහිණී)
අශෝකාරි-කොලොම් රුක
අශ්‍රපාද–කිරිපලු
අශ්‍රව- මස්බැද්ද, (ලේලිප්පරිත්ති) මුගුණවැන්න, කොතුරුබැද්ද

sinhalaebooks.com

අශ්‍රවා-මකුළුවැන්න
අශ්‍රැ-කොකුම්
අෂ්ටකර-කරඹ
අෂ්ටකීර-එළු, බැටළු, ගව, මහිෂ, ඔටු, ඇත්, කොටළු, මනුෂ්‍ය යන මොවුන්ගේ කිරි අට වර්ගය
අෂ්ටචූර්ණිය-ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, සුදු දුරු, කළුදුරු, අස මෝදගම්, පෙරුම්කායම්, සවිඳ ලුණු යන මේ අට
අෂ්ටජ්වර- වාත, පිත්ත, කඵ, වාත, පිත්ත, වාත ශ්ලේෂ්මා, පිත්තශ්ලේෂ්මා, සන්නිපාත, ආගන්තුක යන මේ අට
අෂ්ට ජල= ලිං, විල්, ගංගා, පොකුණු දිය සහ කෙම් (ගල්) පැන්, වැසිදිය, කඳුලැලි, (කුඩා ජලපාරවල්) ඔය යන මේවායේ ජලය
අෂ්ට ධාතු-රන්, රිදී, තඹ, ඊයම්, සුදු ඊයම්, කාන්දම්, යකඩ, වානේ යන ධාතු අට
අෂ්ට මහා ඖෂධ- (අෂ්ටක වර්ග) ජීවක, වෘෂභක, මේදා, මහමේදා, කාකොලි, ක්ෂීරකාකොලි, ඍද්ධි, වෘද්ධි
අෂ්ට මහා රෝග- වාත, ප්‍රමේහ, කුෂ්ට, අර්ශස්, භගන්දර, අශ්මරි, මූඪගර්භ, උදර යන රෝග අට
අෂ්ටමූත්‍ර- මීහරක්, එළු, පළෙලු, ගව, අශ්ව, කොටළු, ඔටු, ඇත්, යන මේ සතුන්ගේ මූත්‍ර
අෂ්ට ලවණ-සිදු ලුණු, සුවස ලුණු, කළු ලුණු, මුදු ලුණු, පාංශුලුණු, බලල් ලුණු, උද්භිද ලුණු, රෝම ලුණු, යන අට ලුණු

අෂ්ටවිධ ගන්ධ- මූල, සාර, සුඹුලු, (සිව්) තව, පත්‍ර, පුෂ්ප, ඵල, සර්වසංභාර යන සුවඳ වර්ග අට
අෂ්ටවිධ පාන- අඹ, දඹ, ඇටි කෙසෙල්, මස්කෙසෙල්, මධු, මුද්දික, ඕලු, බොරලුදමුණු (උගුරැස්ස) යන රත් තොකර ඇල් දිය සමග මිරිකා ගන්නා අට වර්ගයේ පානය
අෂ්ටවිධ මූත්‍ර-ගජ මූත්‍ර, හය මූත්‍ර, රථ මූත්‍ර, ආමලකී මූත්‍ර, වළලු මූත්‍ර, අඹගුලිවෙළකමූත්‍ර, කකුධ ඵලමූත්‍ර, ප්‍රකෘතිමූත්‍ර
අෂ්ටාඞ්ගය- (වෛද්‍යශාස්ත්‍රයෙහි) ශල්‍ය, ශාලාක්‍ය, කායචිකිත්සා, භූතවිද්‍යා, කෞමාරභෘත්‍ය, අගදතන්ත්‍ර, රසායන තන්ත්‍ර, වාජීකරණ තන්ත්‍ර
අෂ්ටාපද-අත්තන ගස. ඉද්දගස
අසකත්-මුරුතගස
අස්කුර-එළ කටරොලු
අස්ටමික-කලන් ගය
අස්ජුදන-වල්කපු
අසනමතී-මස්වැන්න
අසනිසංභාර-සීරැස්ස
අස්තිංගල } සීරැස්ස
අස්තිශෘඞ්ගල }
අස්ගොඳු-අමුක්කරා
අස්ටමාය-පලම් දෙක
අසනමතී-ශාලපර්ණී (සල්වැන්න)
අසනු-කිකිරිඳිය
අසෙනා-වරාගස
අසෙනාන-ගිරිතිල්ල
අසත්‍ර-පිල, හෙල පිලගස
අසපිග්‍රන්ථි-රෝග විශෙෂයක්

sinhalaebooks.com

අසපිඵල–කොස්ගස
අසපිගඩග–ඇට බිඳුම් රෝගය
අසපියුජ්–නවහන්දිගස
අසපිරාඛ්‍රික–කිතුල්ගස
අසපිශ්‍රැඛලා–නවහන්දිගස
අසපිසංහති
අසපිසංහාර
අසපිසංහාරී
අසපිසංහෘත් – } නවහන්දි ගස
අසපිසඤ්ඤානකර–ලුහුනු
අසපිසඤ්ඤානජනනී–නවහන්දි ගස
අසපිසඤ්ඤික–නවහන්දි ගස
අසපිසම්බඤ්ඤන–දුම්මල
අස්තඝති–ගම්සූරිය ගස
අස්තඝත්‍රී–ගම්සූරිය ගස
අස්තස්ගී–ගම්සූරිය ගස
අස්පොතා–කටරොලුවැල
අස්ඵොතා–ඉරමුසු
අස්බැද්ද–අස්වැන්න
අසමකජ–ගල්මද
අසමගඹී–කෝන්ගස
අසමතාකන්–අසමෝද
අසමදම්–ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
අසමනතක–කොබෝලීල, පොල් පලා
අසමනතර–ඔලිඳවැල
අස්මපුෂ්ම–ගල්මද
අස්මභෙදී–පොල්පලා
අස්මයෝනි–කොබෝලීල
අස්මරී–ඇද්දෙමට ගස
අස්මසර–රසාඤ්ජන
අස්මාර–කණේරු
අසවකර–කරඹ
අසවකල–හල්ගස
අසවගන්ධි–අමුක්කරා
අසවඨ–පසකුරු
අසවපුවජ්–මස්වැන්න
අසවභෙදී–පහණබෙය
අසවඨ–ඇසතු, බෝ
අසවඨීකර–ඇසතු, බෝ,කිරිබෝ ගස
අස්වැන්න– තුරඟ පයක් වැනි කොළ ඇති කටසාරවත කුඩා වැල් වගීයක්
අස්විස–වසතැල්ල
අසසකණ්ණා–සල්
අසසමාරකො–කණේරු
අස්‍රඛදිර–රත්කිහිරි
අස්‍රපත්‍රක–බණ්ඩක්කා
අස්‍රඵලා (ලී)–ඉඳුසල්ගස
අස්‍රරේණු–සිඳුරම්
අස්‍රරොධිකා–නිදිකුම්බ
අස්‍රවිඤ්ඤුවජ්ජ–රසතැල්ල
අස්‍රාර්ජක–සුදුවන් තලා ගස්
අස්‍රාහ්ව–කොකුම්
අස–ආසව, මත්පැන්
අසන–බක්මී, පියාගස්, මුරුතගස
අසනිසමල්–විලද
අසනෝ–පියාගස්
අසබදනය–අස්ගොඳු, දුටුසතුටු
අසමනතර–මයිල, ඔලිඳ
අසමොද–අජමෝජ– (ආදි මෝජ ගම්–අසමෝදගම්)
අසවි–කරිවිල
අසාර– වැල්මදට, එරඛු, අගිල්, ජයපාල
අසාරා–කෙසෙල්
අසිත–බෙරු, අගිල්
අසිතක–කලුඅගිල්
අසිතපත්‍රක–උග් ගස
අසිතජඵල–පොල්ගස
අසිතදාරුම–කළුතල්ගස
අසිතපලලවා–බලු දම්, දඹගස
අසිතඵල–මුරිසි පොල්
අසිතවල්ලී–නිල්ර්තණ
අසිතසාර–තිඹිරිගස

sinhalaebooks.com

අසිතා–අවරිය ගස
අසිතාඤ්ජනී–කළුකපු
අසිතාබලමොටා–කලුතිට්ටිඟවැල
අසිතාභ්‍රශෙඛර–අවරිය ගස
අසිතාලයා– නිල්ර්තණ, සැම්ලිය
අසින්මොට්ටු–සපුකැකුල
අසිනි–සිහින් එන්සාල්
අසිපංගංපාලෙයි–තොටිල
අසිපත්‍ර–අසිපත්‍රක=උක්ගස
අසිලු–පුසුල්
අසිවස්–විෂසර්පයා
අසු–අහුගස්
අසුගස්–අහුගස්
අසුවි–ශුක්ලය
අසුභ ණ්ඩි–ත්‍රසතවාලු
අසුර–ලුසුණු, (සුදු ලුහුණු,) මුහුදු ලුණු,දේවදාර, කරාබුනැටි
අසුරළුලා–කුකුරුමුවන්
අසුරසා–අඳුතලා, වේලාගස
අසුරා–කහ
අසුරී–හෙල අබ, (සුදු අබ)
අසෙනියමල්–විලද (ලාජා=පොරි)
අසෝක–හෝපලු
අසෝකය–කුළුරුණ
අසොකරොහිණී– කුලුරුණ (කටු කරෝෂණ)
අසෝකා– කුලුරුණ (කටුකරෝ ෂණ)
අසෝකු–දියරතඹලා
අසෝකෙ–හෝපලු
අසෘක්–හුරිර (ලේ)
අසෘගහද–කොට්ටම්
අසෘග්දර– ර ක්ත ප්‍රදර රෝගය
අසෘජ–ලේ, කොකුම්
අසෘණ–සිවන්ගුරු
අහ්ත–දවස
අහ්වලා–බදුල්ලගස
අහතීත–වරාගස
අහස්– මිණිරන්
අහස්කර– වරාගස
අහස්පැන්–වැහිවතුර
අහස්හෙදි– මිණිරන් අළු
අහසකණමැදිරියා– උඩවැඩියාගස
අහි– උදරාවර්තරෝගය, දළුක් ගස
අහිංසා–කන්ථාරි වෘක්ෂය,
අහිකා–ඉඹුල්ගස
අහිගන්ධ–සස්සඳ
අහිගන්ධළුලා–ඉඳුසල්ගස
අහිචත්‍ර–මැඩහඟු
අහිචත්‍රක–බැලතණ
අහිචත්‍රා–හාතාවාරිය–හකුරු
අහිජිහ්වා–හාතාවාරිය
අහිත–වල් උලුවාහාල්
අහිතිලා–පුස්වැන්ත
අහිදංස්ට්‍රා–ඇන්සැටිය
අහිනිර්ලයනී–නයිසැව
අහිළුලා–පතෝලවැල
අහිළෙණ–අබින්
අහිභයඳ–බිම්තෙල්ලි
අහිභුජ්– මොණරා, ගුරුලා,
අහිමද්‍යනී–වරාගස
අහිර්දමනී–අරත්ත
අහිමාර–හිඹුරු–බුලත්(නාගවල්ලි)
අහිමෙදක– විට්ඛදිර(ගුරුන්ද)ගස
අහියෙනි යොමක– රු ක ගු ණ, (ගස්අහුණ,) පුවහු
අහිමෝචන–නයිසැව
අහිලතා–බුලත්වැල
අහිල්‍යා–වල්උලුවාහාල්
අහිලෙඛිකා–බිම්තෙල්ලි
අහිවල්ලි–බුලත්වැල
අහිසුගන්ධිකා–සස්සඳ
අහිඳ්‍ර–ඉරමුසු
අහිරුහ–තේක්කගස
අහු–අහුගස
අහේරු–සාතාවාරිය, සතමූලි
අහො–වෘක්ෂ

sinhalaebooks.com

ආ

ආකබත –විලඳ
ආක්මත –විලඳ
ආක්ෂභ්‍ය–සුවසලුණු
ආක්ෂික–කටුවෙලඟ, රත්හඳුන්
ආක්ෂිව–ඇද්දෙඹට, මුරුංගා ගස
ආක්ෂෝස–ගල්පියල් (ගල්පියාගස)
ආකලල–ආකලලක– අක්කරපට්ටා
ආකාරකරහ–අක්කරපට්ටා
ආකාශ–මිණිරන්
ආකාස–බන්ඩක්කා
ආකාසතාමරෛයි– දියපරඬැල්
ආකුලින්– රණවරා, බටු
ආකුලී– අරත්ත, එලබටු, රණවරා
ආඛු– දෙවතාඩ (දේවදාලිය) වෘක්ෂය
ආඛුකර්ණී– රුප්පාකොල (කොතුරු බැද්ද= මූෂික කර්ණී=මී කන්පලා)
ආඛුජිත්– කිම්තෙල්ලි
ආඛුපර්ණී– දත්ත, කොතුරු බැද්ද, මීකන් පලා
ආඛුපාෂාණ– මූෂික පාසානම්= (මී පාෂානම්)
ආඛුඵලා–කුඩාදත්ත
ආඛුවිෂජිත්– රුක්අත්තන
ආඛුවිෂපහා– දෙවතාඩ වෘක්ෂය
ආඛොට– ඹොර, ඇටමොර, ගල්පිසා ගස
ආග්නේය– නහර ප්‍රාණවත් කරණ ද්‍රව්‍ය, රත්රන්, ගිතෙල්
ආගචෂාදනඵල– කපු, මහ කපු
ආගක– මී පැණි
ආගඛපත්‍රිකා– අඳුතලා
ආගඛහ– කිඳි, රසකිඳ
ආගමාස, රත්නිටුල්
ආගස්ත්‍ය– කතුරු මුරුංගා
ආගුජී- බෝධිඇට
ආඝටක– රතුකරල් සැබෝ
ආඝාට– කරල් සැබෝ
ආඩකය– පලම් හැටහතර
ආඩගික– ඇසටු
ආචර්ජක– ආක්ෂික (කුඩුවෙලඟ)— වෘක්ෂය, රත්හඳුන්
ආචර්ජාදනඵල– මහකජු, රතුකපු
අචර්ජාදනී– කපුගස
ආචර්ජුක–අහුගස්, කුඩු වෙලඟ ගස
ආචන්ද්‍රභාෂා– රසකිඳ
ආවම } ඉරිවේරිය
ආවර්ත }
ආවාම– බතින් පෙරූ කැඳ
ආවාරියාපලු– අවරකරල්, (වඳුරු මැ වෙසෙසක්)
ආවු– කුඩුවෙලඟ
ආජ්‍ය– ගිතෙල්
ආජවලල– රම්මානිස්ස, වල්තලා
ආටරූඩ } වංඇපල, (අගල් ආදර, වැටහිර, ආඩා—
ආටරූස } තෝඩා
ආට්‍යාර– පිත්තල
ආඩකී– රට තෝර, තෝරපරිප්පු
ආඩතෝඩා– වංඇපල
ආඩුකෝඩෙයි– වංඇපල
ආඩුතිත්තත්තාලෛයි–ආඩතෝඩා
ආඩෙයිඹ්ට්ටි–තුත්තිරි, ඇත් තුත්තිරි
ආඪක– නැලිහතර
ආඪකී– වෙල්ලප්පාසානම්, තාපිරිත්ත, තල
ආතතිගඛ- වව්වනාවි
ආතතිපු– මයිලමල්
ආතතී– මයිල
ආත්ම– කොට්ටම්, පෙනෙලගස

sinhalaebooks.com

ආත්මගුප්තා- වඳුරුමැ
ආත්මජා- සුරා
ආත්මජීවණී- කිරි
ආත්මමූලි- ඇල්කසබිලියා
ආත්මරක්ෂා- ගොන් කැකිරි, මහ ගොන්කැකිරි
ආත්ම විශාලා-මීවනපලා
ආත්මශල්‍ය-හා තා වා රි ය, හීන් හාතාවාරිය
ආතඛ්ක-ලෙඩ
ආතපර්ණිකා-කිරිපලු
ආතපර්ණී-කිරිපලු
ආපිඛ්ග-ආපීත-අබින්
ආද්‍ර-යුෂ, ජලය
ආද්‍රනාගර-අමුඉඟුරු
ආද්‍රිම-ගල් සෙවෙල්
ආදුන-ආදුනී-මහ වැටකොලු
ආදුනපාකී-කටුපිල
ආදුරී-කපු, ඇඹුල්වේ (ගොරක)
ආදුලවේර්-දුත්තමුල්, දුත්ත ගස
ආදුලි-සුදුදුරු
ආදි- වසතැල්ල
ආදිත්‍ය-බැවිල, සිරිවැඩි බැ වි ල, වරාගස
ආදිත්‍යකාන්තා - කොබෝවක්කා
ආදිත්‍යතෙජා-කො බෝ ව ක් කා, බැමිතිරිය
ආදිත්‍යපර්ණිකා-කොබෝවක්කා
ආදිත්‍යපුෂ්ප-ලප්තැල්ල, ම සි ල ගස, කිරිකවෙලු
ආදිත්‍ය පුෂ්පිකා-රතුවරා ගස
ආදිත්‍යබන්ධු-කොබෝවක්කා
ආදිත්‍යභක්තා-වල් අබ
ආදිත්‍යවල්ලභා- ආ දි ත්‍ය ව ල්ලී= කැකිරි, කවුඩුකැකිරි, කොබෝ වක්කා(කෝවක්කා)
ආඩ්‍යමාෂක- ඔලිඳ ඇට පසක බර
ආඩ්‍යමාෂා-මස්වැන්න
ආඩාරි-කපු, ඉය කොළ, මහ කපු,
ආධික්‍ය-ගොටුකොල, මීකන්පලා, (මකුලුවැන්න)
ආතනු-මහ දඹරුක (ගුඝාඨී-ප්‍ර හේලිකා=රහස් බෙත් වට්ටෝ රුවක වචනයක්)
ආතනු-ඉරමුසු, ම හ ඉ ර මු සු, කංසා, මුංවැන්න
ආනවාලු-ඇත් කෙයෙල්
ආනාබු-රඹුක්, වැළුක්
ආනාහ-බඩ පිපුම
ආනූප- අන්නාසි ගස, දිය මිදෙ ල්ල
ආනෙයිනෙරෙන්ච්-මහනෙරෙන්ච් (මහ ගොකටු)
ආප-ඉරිවේරිය, වතුර
ආපත්‍ය-කැලිය, ගස් කැලිය
ආපන-ගම්මිරිස්
ආපස්-ඉරිවේරිය, ජලය
ආපසුමඳු-ප්‍රසාරිනී

ආපසුමඳු

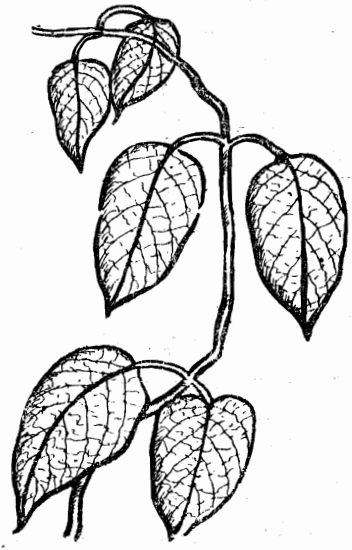

ආපසුමඳු-ප්‍රසාරිනී- (ගණ්ඩිහඳා)
Paederia Foetida

sinhalaebooks.com

ආපසු මදු

දැනට ලඞ්කාවේ බහුල වශයෙන් වැවී තිබෙන මේ වැල් වර්ගය මධ්‍යම හා නැගෙණහිර හිමාල අඩවිය ජන්ම භූමිය කොට ඇති වටිනා ඖෂධයකි. ලඞ්කා වේ මෙන් ම බෙන්ගාලයෙහි ත් බටහිර අඩදිවිපවල ත් මෙය පැතිරගොස් තිබේ. විශෙෂයෙන් වාත රක්තයට හා සාමාන්‍යයෙන් සියළු ම වාතාබාධ වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ගෘහෞෂධයක් වූ මේ වැල් වර්ගය කෂාය, අරිෂ්ට, ආසව වර්ග හා වෙන ත් පාන වර්ග සකස් කර ගැනීමට ත් ප්‍රයෝජන වත් ය. මෙ හි කොළ ව්‍යඤ්ජන පිණිස ගණිති. තද ගන්ධයකින් යුත් මේ වර්ගයට **ගණ්ඩාලා** යන සංස්කෘත නාමය ද ව්‍යවහාර වේ. මදු කොළ වලට සමාන මේ වර්ගයේ දෙක බැ ගින් හැම සන්ධිස්ථානයක ම සැදෙන කොළ ආපස්සට හැරිඇත. එමනිසා මේවර්ගයට **ආපසු මදු** යන සිංහල නාමය ද අන්වර්ථවූවක් ලෙස සැලකිය හැක. නිතර ම දළු ව ආපස්සට නැමෙන මදුවැල් වර්ගය ද ඇතැම් වෙද මහතුන් ප්‍රසාරිනී (ආපසු මදු) වෙ නු ව ට ගණිති.

කිරිනොමේරූ කුඩා වසු පැට වුන්ට කැමට දෙන කිරිසහිත ඒමදු වැල්වර්ගයේ ප්‍රසාරිනී වැල්වලඇති සුවඳ හෝ ගුණ ය නැත.එහෙයින් ආපසු මදු (ප්‍රසාරිනී) වෙ නු ව ට ගතයුත්තේ ඒ මදුවැල් නොව ඉහ තින් විස්තර කළ **ගණ්ඩ හ ද්‍රා** නමැති වැල් වර්ගය යි.

ආම්ලකී

ආපිංජර-රත්රන්
ආපීත-මැසිඳ
ආපීඩග, ආපීණ, ආඪ්‍යක } අබින්
ආබ්දිකා-සියඹලා
ආභා-කොකුම්, සීනිය ගස, ලාඞ්ග ලී වෘක්ෂය
ආභිජි-රුක්බුරුද
ආභීරු-කුඹුරුවැල්, කොහිල අල
ආභීෂණ-කොහිල, කුඹුරුවැල්
ආම්ම්‍ර-අඹ-දඹ
ආම්ම්‍රඵල-කාමරංගා, අඹ ගෙඩි
ආම්‍රරසාකුනි-උක් වෙසෙසක්
ආම්‍රවනද-අඹ පිළිල
ආම්‍රවාට-ඇම්බරැල්ලා
ආම්‍රවෙතස-ඇඹුල්වේ (ගොරක)
ආම්‍ර වෘක්ෂ-ගොරක ගස
ආම්‍රාතක-ඇම්බරැල්ලා ගස
ආම්‍රාවතී-ඇම්බරැල්ලා ගස
ආම්‍රාවාත-ලෝලුගස
ආමපල්-ඇඹුල
ආමබල්-කුමුදු, රත් ඔලු, එක් පෙති පියුම්
ආම්බලඵල-කාමරංගා ගෙඩිය
ආම්බලේඵල-කාමරංගා
ආමබුතකරෙගි- හි ව ල් තෝ ර, (පැණි තෝර)
ආම්ල-ඇඹුල් වර්ග, කා ඩි දි ය, කිරිළ පලා, දෙහි ගස
ආම්ලක-නෙල්ලි, හොමුවගු
ආම්ලකා-නෙල්ලි ගස, පිටවක්කා, හොමුවගු
ආම්ලකපීශ-ඇඹුල් කපු
ආම්ලකාඤ්ජි කා- කා ඤ්, ඇ ඹු ල් මෝරු
ආම්ලකී-ඇඹුලු ඵල(නෙල්ලි)

sinhalaebooks.com

ආම්ලකීපත්‍ර-තලිස්පතුරු (නෙල්ලි කොළ)
ආම්ලකෙශර-ලප්නාරන්
ආම්ලපඤ්චකය-ගොරක, ලප්නාරම්, දෙඛම්, සියඹලා, නාරන්
ආම්ල පත්‍ර-ඇඹුල්ඇඹිලිය
ආම්ලපත්‍රිකා-සිනිඹලා
ආම්ලඵල-කාමරංගා, කිරල ගෙඩි
ආම්ලපිත්ත-රෝගයක්
ආම්ලපුෂ්ප-කරඹ, සුලුකරඹ, මහ කරඹ
ආම්ල පුෂ්පඵලා-කරඹ,සුලුකරඹ, වාගස්
ආම්ලපුෂ්පී-කොබෝලිල
ආම්ලපූර-සිනිඹලා (සියඹලා)
ආම්ලලෝහිකා-සිහින් සියඹලා
ආම්ලලෝත-ඇඹුලැඹිලිය
ආම්ලලෝනිකා- ලේ නි ය ප ලා, ලේන පලා, ඇඹුල් පලා
ආම්ලවක්ත්‍රත්ව-පි නි න් උපදනා රෝගයක්
ආම්ලවතී-ඇඹුලැඹිලිය
ආම්ලවල්ලී-වැල් නිවිති
ආම්ලවාසතුක-ඇඹුලැඹිලිය
ආම්ලවෙතස-ඇඹුල්වේ (ගොරක) හෝ ඇඹුලැඹිලිය
ආම්ලා-සියඹලා, දෙසි, නෙ ල් ලි, ඇඹුල්
ආම්ලාතක-ඇම්බරුල්ලා ගස
ආම්ලාන-උදුපියලි
ආම්ලානික-රන්වන් කටුකරඹු
ආම්ලිකා-ලේනියපලා, ඇඹුල්කපු, සියඹලා, රන්වන් කටු කරඹු
ආමගුප්තා-ගිවුලු, (දිවුල්)
ආමණ්ඩ-එරඹු, හෙල එරඹු
ආමණ්ඩක-එරඹු, නෙල්ලි
ආමණ්ඩකී-නෙල්ලි, ඇඹුලුපල
ආමණකකම්
ආමණකකු } එරඹු

ආමනක්නේනෙසි-එඩරුතෙල්
ආමනිශ්‍රාව-කැඳ
ආමපත්‍රිකා-සුදු තම්පලා වෙසෙසක්
ආමය-දෙසි, කොට්ටම්
ආමරකත-ලේ අතීසාරය
ආමරණ කුමාරයා-ව ස තැ ල් ල-(රහස් බේත් ව ච් චෝ රැ ව ක වචනයක්)
ආමලක- නෙල්ලි,(ඇඹුල් ඵල) වං ඇපල
ආමලකා-පිටවක්කා, නෙල්ලි
ආමලකී-නෙල්ලි
ආමලකී පත්‍ර-තලිස් පතුරු
ආමලවර්ධ-තලිස්පතුරු
ආමල ඵල-කාමරංගා
ආමර්ලී-පිටවක්කා ගස
ආමවිර්ධූති-පලොල්
ආමශා-ඇසල
ආමහෙතු-ඇඹුලැඹිලිය
ආමාසය- ශ රී ර යේ නොදිරවූ ආහාර රැස්වන කොටස
ආමිසඛාරය-බත් වියලා පුළුස්සා සකස්කරගත් කාරම (මෙය ග්‍රහණියට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයක් ලෙස බු දු ර ජා ණන් වහන්සේ නියම කරණ ලද්දකි)
ආමික්ෂා-මිදෙන කිරි
ආමික්ෂය-කිරිමුහුන්
ආමිෂ්කර-ලේ
ආමිසගන්ධිනී-අජීර්ණය
ආමිසී-සතපුෂ්ප, ජටාමාංශ
ආමුප-ආමුප් (කටුඋණ)
ආමොදක-අසමෝදගම්
ආමොද ජනනී-බුලත්, බුලත් වැල
ආයතවර්ධ-කෙසෙල්ගස
ආයස-යකඩ
ආයසමල-යකඩමල

sinhalaebooks.com

ආයාම–වාතරෝගයක්
ආයුධ ධර්මිණී–තිවිඟ ගස
ආයුපීත–දේවදාලිය
ආයුර්ද්‍රව්‍ය–ඖෂධය, ගිතෙල්
ආගීවධ–ඇසල රුක
ආර්තකී–මහදැත්ත
ආර්තගල–නිල්ගිරිතිල්ල, නිල්කටු කරඹු
ආර්තව–ඔසප් ලේ
ආර්ථනී–දේවදාලිය
ආර්ද්‍රක–අමු ඉඟුරු
ආර්ද්‍රජ–සිදඹිඟුරු
ආර්ද්‍රනාගර–අමු ඉඟුරු
ආර්ද්‍ර මරිච–අමු ගම්මිරිස්
ආර්ද්‍රමාෂ–මස්වැන්න
ආර්ද්‍රාස්‍ය–අමු ඉඟුරු
ආර්ද්‍රිකා–අමු ඉඟුරු
ආශයී–අහු, අහු ගස්
ආශයීසව–මදටිය
ආර–උදුපියලි, යකඩමල, හිරියල්
ආරකූට–පිත්තල
ආරග්වධ–ඇසළ
ආරග්වධාදිගණය– එ ර හැ න් ද, රත්නිටුල්, හඟුලු, එ ර මි ණි ය, කොසඹ, පලොල්, සිහින් මැඩ හඟු, රසකිඳ, කැකුණ, කුකුරු මුවන්, දියමිත්ත, බිම්කොසඹ, දුම්මැල්ල, කරඳ, කෙළිදහාල්, කටුකරඹු දෙවගස, සිරිල, රුක් අත්තන යන මේ ගණය ප්‍රමෙහ, කුෂ්ට, උණ, වමණ, විෂ, සෙම යන මේ රෝග නසන්නේ ය.
ආරණ්‍ය–මුරුත
ආරණාල–පොතුහැරි තිරිඟු ගෙන එමෙන් සිව් ගුණයක් වතුර වත් කර පැසවා හෝ නො පැ ස වා භාජනයක දමා සතියකින් පසු පෙරා ගත් ජලය සි.
ආරණාල–කාඩි දිය, ඇඹුල් දිය
ආරණී–මහ මිදි
ආරණ්‍යක–කුඹුක්, සිහින් කුඹුක්
ආරණ්‍යක පති– මුරුත, වනමුරුත
ආරණ්‍ය කදලි–ඇටකෙසෙල් (වන කෙසෙල්)
ආරණ්‍යතුලසි–හෝතලා, වල්තලා
ආරණ්‍ය මුද්ග–වනමුං, මුංවැන්න
ආරමනදි–මිගස
ආරල්ව–තොටිල
ආරලීය–කණේරු, සුදු හෝ රත් කණේරු
ආරවර–උඳු
ආරසව–කුඹුක් ගස
ආරාම–දුම්මැල්ල
ආරිද්‍ර–අමුඉඟුරු
ආරිද්‍රනාගර–අමුඉඟුරු
ආරුක–වෙරළු ගස
ආරුෂ්කර–බදුල්ල
ආරෙවක–ඇසල, (එරහැන්ද)
ආරෝග්‍යසිම්බී–ඇසල රුක
ආලලාක–කොතඹුරු, (කොත්ත මල්ලි)
ආල– හිරියල්, පොන්තරිතලාම්– (රත්හිරියල්) වී පොරි
ආලංගා–වැල් වගීයක්, කැ වි ලි වෙසෙසක්
ආලම්බ පත්‍ර–ඇඹුල් ඇඹිලිය
ආලකී–එලවරා
ආලාබු–දිය ලබු
ආලුක–සබරල, වෙරළු
ආලුව–අල
ආලෙ–නුග
ආලෝකී–ගැටනිටුල්
ආවටටකී–දියමිත්ත
ආවතීකි–දේවදාලිය, ම හ දැත්ත, ලීනිය, ඇල්වී

sinhalaebooks.com

ආවර්තිනී

ආවර්තිනී–මැඩහඟු
ආවර්තා–කැකිරි, කෝවක්කා
ආවාට–මොනරකුඩුම්බිය, කොබෙයි කොළ
ආවානත්‍ය–මැසිදැ, (මාක්ෂික)
ආවිකී–ඉඳුසල්ගස
ආවිග්ත–කරඹ
ආවිධිකර්ණී–දියමිත්ත
ආවීර–කොටදිඹුලා
ආවිවෘක්ෂ–මැඩහඟු
ආවේග–කපු
ආවේගි–වෘධදාරු වැල් (ලංකාවේ මේ වෙනුවට ගිරිතිල්ල= මාබණ්ඩා වැල් ගනිති.)
ආවෘතත–ගිවුලු, (දිවුල්,) මැසිදැ (මාක්ෂික)
ආශුප–උණගස් වෙසෙසක්
ආසුපත්‍රී–ඉඳුසල්ගස
ආශුරී–හෙල අබ
ආශ්‍රව–කෙසෙල්
ආශ්‍යපත්‍ර–නෙළුම් මල්
ආසෙනාත–ගිරිතිල්ල
ආස්ඵාත– වරා ගස, කොබෝලීල, කටරොළු වැල
ආස්ඵෝට–ගල්මොරගස, වරාගස, සීනිද්ද
ආස්ඵෝටා–සීනිද්ද
ආස්ඵෝත–රතුවරාගස, කොබෝලීල, කැලගස
ආස්ඵෝතා–ඉරමුසු, ඉද්ද, එලවරා, කටරොළුවැල, කිණිහිරිගස
ආස්වන්ත–ඇසතු
ආස්‍යපත්‍ර–නෙළුම්මල
ආස්‍යපුෂ්ප–සුදුකරල්හැබ
ආස්‍යපල–සුදු අත්තන
ආසනිඵලා–දෙල්
ආසව–අර්ක, සුරා, උක් පැණි

ඇ

ආසවද්‍රු–තල්ගස, පියල්ගස
ආසුර–බළල්ලුණු, මුහුදුලුණු, කළු අබ
ආසුරී–අබ
ආහායී–බුළු
ආහුරඵෙන–අබින්

ඇගැස්ස–හන ගස
ඇගිලි–ඉගිනි ඇට
ඇගිලි අහ අල–නියඟලා අල

ඇට්ටමුරා

ඇට්ටමුරා

දිරාගිය පොතු සහ වවුල් ආදි පියාසර කරණ සතුන්ගේ වසුරු එකතුවීමෙන් පෝර පස් සෑදුන විශාල දෙබල් ඇති ගස්වල හටගත්තා උඩවැඩියා වර්ගයක් වූ ඇට්ටමුරා අභාවයට යන්ට යන ප්‍රයෝජනවත් වැලකි. මේවායේ කොළ බොහෝ දුරට තෙබු කොළ වලට සමාන ය. අක්කපාන කොළ වලට වඩා සවලාපයක් ඝණ භාවයෙන් අඩු ය. වැලේ කඳ රඹුක්

sinhalaebooks.com

වැල්වල කඳට සමාන ය. එය ප්‍රමාණයෙන් ඇලවේවැලක් පමණ ඇත. කඳ සුදුපාට ය. පැරණි දේශීය කැඩුම්-බිඳුම් වෙදකමේ ඇට පැස් සීමට ගන්නා ප්‍රධාන ඖෂධය මෙය යි.

ඇට්වර- (ඇට්වේරිය), සුදු මල් ඇති සුවඳ හමන ගස් වර්ගයක්
ඇටියෙල්-ඇටිකෙසෙල්
ඇත්අඩි-පොළවේ මට්ටමට ඇත් අඩි වැනි කොළවටයක් ඇති පැලැටියකි

("ගොදිව්" යන වචනයෙහි මේ ගැණ ඡායාරූපයක් සහිත විස්තරයක් ඇත.)

ඇත්ඉලතනි-ඇත්බෙටි
ඇත්කන්-කඳල, හබරල
ඇත්කන්වැන්න-හබරල
ඇත්කැන්-කැල
ඇත්ගඳ-රැක්අත්තන
ඇත්නිප්පිලි } ගජනිප්පිලි
ඇත්පුල් }
ඇත්මද-රැක්අත්තන
ඇත්විසවල-රැක්අත්තන
ඇත්සොඩ-ශ්‍රී හර්ෂිණී (ඡායාරූපයක් සහිත විස්තරයක් ශ්‍රී හර්ෂිණී ඡේදයෙහි ඇත)
ඇද්දෙමට-කට්ඵල=(කෘෂ්ණ ඵල-රොහිණී (ඇත්දෙමට ගස ගැණ විස්තර හා ඡායාරූපය රොහිණී යන වචනයෙහි ඇත).
ඇදැරිය- වදුරු මැ
ඇදිරදුරු- කලුදුරු
ඇදිලිය-ඇම්බරංගා, ඇම්බරල්ල ගස
ඇඹල-සියඹලා
ඇඹලල-ඇම්බරල්ල
ඇඹල පලා-ඇඹුල් ඇඹිලිය පලා
ඇඹැරල්ල-ඇම්බරල්ලා ගස
ඇඹිටි-ඇඹිලිය-දියඹිත්ත
ඇඹිල්ල-ඇඹුලැඹිලිය
ඇඹුල- සියඹලා, හෙල් මැ ලි, නෙල්ලි, නිල් ඹිලු
ඇඹුල අල-ඹිලු මුල්- නෙළුම් අල හෝ මානෙල් අල
ඇඹුලබොටු-නොලු වැල්මි
ඇඹුලය-නිල් ඹිලු මල්
ඇඹුලු-නෙල්ලි
ඇඹුල් අඹු-ඇඹුල්කැඳ
ඇඹුල්කාඩි-කාඩිවතුර
ඇඹුල්කෙසරැ-ලප්නාරන්
ඇඹුල්පලු -නෙල්ලි
ඇඹුල් පස- ගොරක, ලප්නාරං, දෙඩම්, සියඹලා, නාරන්
ඇඹුල්මෝරැ-ඇඹුල්වූ කිරිමෝරැ
ඇඹුල්වේ-ගොරක, ඇඹුලැඹිලිය, වෙරලු
ඇඹෙල්ල-"ඉන්ද්‍රශාල"නම් වෘක්ෂය
ඇම්පිය- (මිටිය) සියඹලා කොළ වැනි සිහින් කොළ හා සුදුපාට කඳත්, රත්පාට සිහින් මලත් ඇති කැඩුම් - බිඳුම් වෙදකමට අවශ්‍ය ගසක්
ඇරගු-ඇසළ
ඇල්-ඉරිවේරිය
ඇල්කසඹිලියා-වැල්කකඹිලියා
ඇල්මඩ-ඊතණ
ඇල්වැසි-පානවැස්ස
ඇලසම්බිමස්- ඇසලාඹි මුවමස් (ඇසලඹිමස්)
ඇළිරිවැල්-අවරවැල්
ඇසකිණිය- ඇස්ගුලිය, ඇසෙහි හටගන්නා අර්බුදයක්

sinhalaebooks.com

ඇසටු-ඇසටු ගස
ඇසතු-බෝගස, ඇහැටුගස
ඇසළ-ඇසළ (එරහැඳි)
ඇස්පිල්-මොණරපිල්
ඇස්පිල්ල-ඇසිපිල්ල
ඇසෙල්-ඇහැළගස
ඇහැ-කන්සා
ඇහැකංසා-කම්මුල් ඉදිමුම් රෝගය
ඇකාන්සා-ඇහැකංසා රෝගය
ඇත්විසවල-රුක්අත්තන
ඇපොතු-කබල්ලැවාගේ පොතු
ඇමස්-කබල්ලැ මස්
ඇමැඹි මස්-කබල්ලැ මස්
ඇලියා-අජීර්ණ රෝගයක්

ඉ-අමුකපුරු
ඉක්-උග්ගස්
ඉකට-උණකිළිල

ඉකිරිය-කටුඉකිරි, (නීරමුල්ලි)

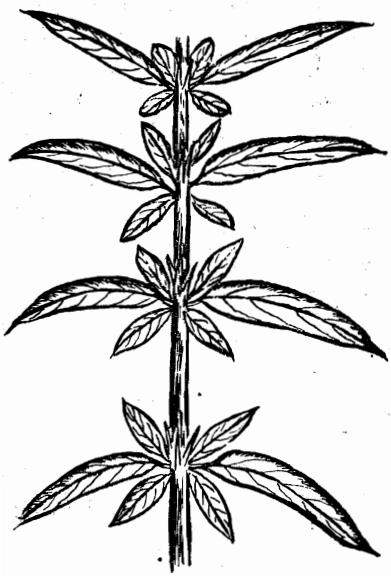

ඉකිරිය-ඉක්ෂුර (කොකිලාක්ෂි)
Hygrophila Spinosa

ඊ ඉ පුරුකක් පාසා කොළදෙකක්, කටු කීපයක් සහ ලා නිල් පැහැයෙන් යුත් මල් කීපයකුත් හට ගන්නා ඕජා සහිත ශීත ගුණයෙන් යුත් මේ පැලෑටිය මනුෂ්‍ය වර්ගයාට බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් ඖෂධයකි.

මූත්‍රරෝග, ජලෝදර හා වකුගඩුවල ආබාධ වලට ත් පාවිච්චි කරණ ඖෂධ වර්ග අතර මෙය මුල් තැනක් ගණී. මූත්‍ර සමග සීනි හෝ පිටි යාම, මූත්‍ර අධික ව යාම, මූත්‍ර අපිරිසිදුකම හා මූත්‍ර දැවිල්ල යන ආබාධ වලට මේ ගසේ පඤ්චාඞ්ගය රණවරා මුල් සමග තම්බා නිවා මිපැණි අනුපාන වශයෙන් දමා දින පතා පාවිච්චි කිරීමෙන් බොහෝ ගුණ ලැබේ.

ඉකිලි-ඉකිලිය, (නීරමුල්ලි)
ඉක්ෂවාකු-තිත්තලබු
ඉක්ෂවාරි-ඊතණ,කුසතණ
ඉක්ෂවාලිකා- ඊතණ, කුසතණ, වැලුක්, රඹුක්
ඉක්ෂු-උක්, උණගස්, අමුකපුරු, ඊතණ, ඉකිරිය
ඉක්ෂුක- උක්, කරල්සැබ, හෙල කරල්සැබෝ
ඉක්ෂුකර්ණී-මකුලුවැන්න
ඉක්ෂුකඤ්ජ-කිරිබදු අල
ඉක්ෂුකතීනී- ගොටුකොළ හෝ මිකන්පලා (මකුළුවැන්න)
ඉක්ෂුකාණ්ඩ- උක්දඬු, කිරිබදු, දලුක්, වැලුක්
ඉක්ෂුකාශ-උක්ගස
ඉක්ෂුකුසුම-රඹුක්, වැලුක්
ඉක්ෂුගන්ධ-ගොකටු, වැලුක්

sinhalaebooks.com

ඉක්ෂුගන්ධා–රඹුක්, වැලුක්, ඉකිරිය (නීරමුල්ලිය)වරා, සීන්ගොකටු, (හීන් නෙරොංචි)
ඉක්ෂුගන්ධික–ගොකටු (නෙරොංචි) කිරිබදු, කළු කොමඩු
ඉක්ෂුතුල්‍යා–රඹුක්
ඉක්ෂුපා } උක්සකුරු,
ඉක්ෂුපාක } උක් පැණි
ඉක්ෂුපත්‍රී–වදකහ, කිරිබදු අල
ඉක්ෂුපුඛා–පිලගස
ඉක්ෂුප්‍ර–බටගස
ඉක්ෂුප්‍රවාලක–වැලුක්,රඹුක්
ඉක්ෂුබන්ධ–වැලුක්, රඹුක්
ඉක්ෂුබාලිකා–වැලුක්,ඉකිරිගස
ඉක්ෂුබිදුරිකා } කිරිබදු,
ඉක්ෂුබිදුරී } හෙලකිරිබදු
ඉක්ෂුමූල–උක් මුල්, හුනගස, හුන මුල් හෝ හුන ගැට
ඉක්ෂුර– ගොකටු, ඉකිරි, උක්, කුසතණ
ඉක්ෂුරක–ඉකිරි ඇට
ඉක්ෂුරපත්‍ර–ඉලුක්, ආරුගම්පිල්ලු
ඉක්ෂුර පත්‍රක–දලුක්, ඉලුක්
ඉක්ෂුරස–වැලුක්
ඉක්ෂුරසඛ්‍යාථ–උක්සකුරු
ඉක්ෂුරාලිකා–වැලුක්
ඉක්ෂුවල්ලරී–කිරිබදු අල
ඉක්ෂුවල්ලි–කිරිබදු
ඉක්ෂුවාලිකා–බිම්තල්, වැලුක්
ඉක්ෂුවිකාර–උක්සකුරු, සීනි
ඉක්ෂුවිදුරිකා–කිරිබදු අල
ඉක්ෂුසාර– උක්පැණි, උක්සකුරු (ගුඩ)
ඉක්ෂුගද–ගොකටු (නෙරොංචි)
ඉඟ–ඉසඟු, යක්බේරිය
ඉඟාල–ගිනිඅඟුරු
ඉඟු–උක්ගස
ඉඟුඩි–ඉඟුරු
ඉඟුල්–සාදිලිඛගම්, (හිඛගුල)
ඉඛකුනම්–වැල්අඟුන
ඉඛග–යක්බේරිය
ඉඛගල–අඟුන(කර)ගස
ඉඛගු–උක් ගස හෝ රෝගය
ඉඛගුද–වැල්අඟුන, ඉඟිනි
ඉඛගුදි–වැල්අඟුන
ඉඛගුරා–මුරුත
ඉඛගුල–අඟුන(කර) ගස, හිඟුල්
ඉචිඟා රෝග–ආශාව නමැති රෝගය
ඉචිඟුක–ලප්නාරං
ඉජ්ජල–මිදෙල්ල, දියමිදෙල්ල
ඉඤ්ච්–ඉඟුරු (ඉඤ්චා–ඉඟුරු)
ඉඤ්ච්කුලම්බු–ඉඟුරු ඉස්ම ආදිය ගෙන සාදනු ලබන බෙහෙතක්
ඉටි–මී, බඹර, දෙබර, කනවේ, දඬුවැල්බෑ යන මෙයින් හෝ කැකුණගස් ආදියෙන් හෝ ලැබෙන උෂ්ණයෙහි තැබූවිට උණුවී දියවන ලාටු වර්ගය
ඉටිකෙසෙල්–ගස්වල සෑදෙන පිළිල
ඉඩත්තල්–අන්දරගස
ඉඩාජාත–බිම්ගුගුල්
ඉඩිපලා–කලුකැම්මේරිය
ඉත්කට–ඇපල
ඉත්ත–ඉත්තැවැල්
ඉත්ථම්භකරී–වී (ධාන්‍ය)
ඉතණ–ඊතණ
ඉතාගද–වදකහ
ඉද්ද–ඉද්දවැල, මලිනිසවැල (මාල නි–යොනොඹුවැල්)
ඉදකාශ්‍යා– දුරාලභා
ඉදරම්– රසදිය

sinhalaebooks.com

ඉඳවලු
ඉඳලෝලු } රසවත් හතු වර්ගයක්
ඉඳින්නරු- වැල්මදට, නිදිකුම්බා වැල්
ඉඳි--යොන්ඉඳි
ඉඳු-ලුණුවරණ
ඉඳුරු-ශුක්‍රධාතුව
ඉඳුරුවරණ-ගොන්කැකිරි
ඉඳුවර-නිල්මහනෙල් (නිලුපුල්)
ඉඳුවරණ-ලුණුවරණ ගස
ඉඳුවැල්-වැල්පෙනෙල
ඉනදරං-රසදිය (පාරද)
ඉන්ද්‍ර-තිත්තකපුරු
ඉන්දනු- තිත්ත කැකිරි, නිල්මානෙල්
ඉන්දපු- රැක්මල්
ඉන්දයව-කෙළිදසහල්
ඉන්දරා- පුවඟු, රැකඟුන (ගස් අඟුන)
ඉන්දවාරුණී-තියඹරා
ඉන්දසාල-ඉඳුසල් ගස
ඉන්දුනි- නිල් මහනෙල්, තිත්ත කැකිරි
ඉන්දුභද්‍ර-රණහුණ
ඉන්දුමොල-කුඹුක්ගස
ඉන්දිගන්ධ-රඹුක්
ඉන්දිපපු-සවිදලුණු
ඉන්දිවර- නිලුපුල්, නිල් මානෙල්, කසාවත් කටුකරඹු
ඉන්දිවරා-ඇසල, ගාතාවාරිය, මැඩ හඟු, කෙසෙල්
ඉන්දිවරී-සාතාවාරිය (පසිකැම්මේරිය)
ඉන්දීර-කීකිරිඳිය
ඉන්දීරි-කුඹුක්
ඉන්දු-කපුරු, සස්සඳ
ඉන්දුකලිකා- වැටකේ, (කේතකී)
ඉන්දුඛණ්ඩ- කකුළුසුඟු (කකීටක ශ්‍රිඛණ්ඩි=කකුළුසුං)
ඉන්දුවන්දන-සුදු හඳුන්
ඉන්දුපපු-සවිදලුණු
ඉන්දුපුෂ්පිකා-මයිල, ලියනහලා
ඉන්දුඵල-ඇම්බරැල්ල
ඉන්දුරකර්ණිකා-මිකන්පලා
ඉන්දුරා (ජී)-බෝදිගස්
ඉන්දුරේඛා- රසකිඳ, බෝදි ගස්, සෝමලතා
ඉන්දුලේඛා-වැල්පෙනෙල
ඉන්දුවල්ලි- වැල්පෙනෙල, කෙළිඳ සාල්, අසමෝදගම්, රසකිඳ
ඉන්දුශුක්ලා-බෝදිගස
ඉන්ද්‍ර-කෙළිඳගස, කලුර්යම්, නික, කපුරු, හෙල තෙටුල්, රණහුණ
ඉන්ද්‍රඋපල-ඉඳුනිල්
ඉන්ද්‍රක-නික, හෙල නික
ඉන්ද්‍රකදම්බක- කටුවෙලඟ, උගුරැස්ස
ඉන්ද්‍රකණී- ගොටුකොළ, මකුලු වැන්න, (මිකන්පලා)
ඉන්ද්‍රකණ්ඩක-රතු එරඹු
ඉන්ද්‍රකාන්ති-වැලුක්, රඹුක්
ඉන්ද්‍රගුප්ත- සැවැන්දරා, (සුවඳ හොට)
ඉන්ද්‍රවන්දන-සුදු හඳුන්
ඉන්ද්‍රවිහීටිකා- මහ ගොන්කැකිරි
ඉන්ද්‍රජ-කෙළිඳ ගස
ඉන්ද්‍රජතු-ගල්සෙවෙල්
ඉන්ද්‍රජිහ්වා-ලියනහලා
ඉන්ද්‍රතරු-කුඹුක් ගස
ඉන්ද්‍ර තෙල- පෙනෙල ආදී ඖෂධ වර්ග ගෙණ සිදින ලද ගුල්ම රෝගයට හිත බෙහෙත් තෙලක්
ඉන්ද්‍රදරු-දේවදාර

sinhalaebooks.com

ඉන්ද්‍රදුම

ඉන්ද්‍රදුම } කුඹුක්
ඉන්ද්‍රදුම }

ඉන්ද්‍රදු-කෙලිද, කුඹුක් ගස

ඉන්ද්‍රදෘති-හඳුන්

ඉන්ද්‍රනීල-ඉඳුනිල්මණි

ඉන්ද්‍රපත්‍ර-භූජපත්‍ර ගස

ඉන්ද්‍රපුවර්ණිකා-කෙලිද,කෙලිදසාල්

ඉන්ද්‍රපුෂ්පි-ලියනහලා

ඉන්ද්‍රපුෂ්පිකා- මයිලමල්, ලිය නහලා

ඉන්ද්‍ර පුෂ්පී-මයිල මල්, කොකුම්

ඉන්ද්‍රපූළිකා-කෙලිදසාල්

ඉන්ද්‍රබීජ-කෙලිද

ඉන්ද්‍රබෝද-මකුලුවැන්න

ඉන්ද්‍රභුජ-සිරිතේක්කු

ඉන්ද්‍රභුජක-කලු ඊයම්

ඉන්ද්‍රභෙෂජ-සිදඩිඟුරු

ඉන්ද්‍රභෙෂජ-අමු ඉඟුරු

ඉන්ද්‍රමොලි-කුඹුක්

ඉන්ද්‍රයව-කෙලිදසාල්

ඉන්ද්‍රයවඵල-කෙලිදසාල්, කෙලිද ඇට

ඉන්ද්‍රලුප්ත-උඳුගොව්වා

ඉන්ද්‍රවතීකා-තිත්ත කැකිරි

ඉන්ද්‍රවචා-කෙලිදසාල්

ඉන්ද්‍ර වල්ලරී-ගොටුකොළ, මකුලු වැන්න (මීකන්පලා),මහගොත් කැකිරි

ඉන්ද්‍රවල්ලී- වැල්පෙනෙල, යක් කොමඩු, සුදු නොටුල්

ඉන්ද්‍රවාරුණී- තියඹරා, මහ ගොත්කැකිරි,යක්කොමඩු

ඉන්ද්‍රවාරුකිණී- තිත්තකැකිරි, මහගොත්කැකිරි

ඉන්ද්‍රවාරුණිකා- මහගොත් කැකිරි

ඉන්ද්‍රවීජ-කෙලිදසාල්

ඉන්ද්‍රවෘක්ෂ- දෙවදරු, කුඹුක්, සුදු කෙලිද

ඉන්ද්‍රසුත-කුඹුක්

ඉන්ද්‍රසූනු-කුඹුක් ගස

ඉන්ද්‍රසූරස-නිකා ගස

ඉන්ද්‍රා-රණහුණ, තලාගස

ඉන්ද්‍රාක්ෂී-කලුකිරිබඳු, උණමකුලු, වෘෂභක(අෂ්ටක වර්ගයේ ඖෂධ යක්)

ඉන්ද්‍රාණී-නිකා, තලා, එන්සාල්, තිත්ත කපුරු

ඉන්ද්‍රාණිකා-නිකා, කලුතලා,තලා

ඉන්ද්‍රාණීපාදප-පුවක් ගස

ඉන්ද්‍රාසන-කන්සා, හුනිඳ ගස

ඉන්ද්‍රාහ්ව-කැකිරි

ඉන්ද්‍රියබෝධනී-මකුලුවැන්න හෝ ගොටුකොළ

ඉන්තල-රටල(හිනි අල-කුඩා අල වර්ගයක්=ඉනි අල)

ඉන්සලු-හින්සල්

ඉපුල්-නිල් ඕලු, මාතෙල්

ඉභ-නා මල් රේණු, (නා කෙසුරු)

ඉභකණ්ණ-ගජතිප්පිලි, (ඇත්වග පුල්)

ඉභකුසුම- නාමල් රේණු (නා කෙසුරු)

ඉභකෙසර- නා ගස, කීන දෙඹ ගස

ඉභ ගන්ධා } නාගදනති නම්
ඉභ දන්තා } විෂ වෘක්ෂය

ඉභපිප්ඵලී-ඇත්වගපුල්

ඉභ පුෂ්ප-නාමල් කෙසුරු

ඉභයා-(ඉභෂා) රුක්ගොකටු

ඉභර්ජුප්ප්‍ර-හොමුවඟු

ඉභවලා-සිරිවැඩි බැවිල

ඉභාඛ්‍යා-නාමල් රේණු

sinhalaebooks.com

ඉහොෂණා

ඉහොෂණා–ගජතිප්පිලි
ඉහ්‍යා–ඉඳුසල් ගස
ඉඹුල්–සාදිලිංගම් (හිඹුල්) සිම්බලි (ඉඹුල් ගස)
ඉඹුරු–හිඹුරු
ඉයවැල්– ඉයපලා, ඉය කොළ= ඉසඟු=යකාබැදි වැල්=රිරි බුස් තා වැල් (මේ හැම තමකින් ම කියන්නේ කුඩා ලමුන් අතර පඩ ගෙඩි තමින් හැඳින්වෙන ගෙඩි සැදෙන උඩහළු වැල් ය
ඉයසුඹුලු-ඉයවැල්වල සුඹුලු
ඉර්දිපලා–කළු කැම්මේරිය
ඉර්‍රු
ඉර්‍රුක } කැකිරි, තියඹරා
ඉර්‍රුකිනි– මහගොන් කැකිරි, තියඹරා
ඉර්‍රුශුක්තිකා–සීනි කැකිරි ගෙඩි
ඉරවිනසුවෙ–මස් තැම්බූ වතුර
ඉරතනම්–ගල්, ලේ, රත්‍රන්
ඉරඹුසු–සුවඳතලා, (අපාමාර්ගී)

ඉරරාජ

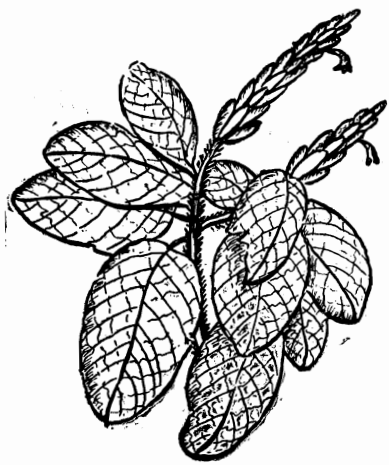

ඉරරාජ
Zeuxine Regia

ඉරුවිරකම්

නිතර දිය සීරාව ඇති තැන් වල පමණක් වැවෙන ඉතා ලක් ෂණ පැලැටියකි. මෙහි කොළ දිග- පළලින් අඟල් 2 × 3 කට වඩා විශාල නැත. කොළයේ යටි පැත්ත බුවක් සහිත ය. උඩ ඡත්ත ලා රන්වන් පාටින් යුක් ත ය. එහි දෙ පසට බෙදී ගිය රත් පාට රේඛා තිබේ. පැලය කෙළවර අඟල් තුනක් පමණ උස් වූ උඩට පිපියන ලක්ෂණ මල් තටු වක් ද ඇත. රාජපහ (ඉරරාජ– සඳ රාජ–වන රාජ-ගරුඩ රාජ– ගුරුළු රාජ)ට අයත් මේ පැලැ ටිය සිංහල වට්ටෝරු වෙද පොත් වල ඉතා ප්‍රත්‍යක්ෂ රහස් ඖෂධ යක් ලෙස හඳුන්වා දී තිබේ.

ඉරසකර්පූරම්–රසකපුරු
ඉරසරස්පම්– රස භස්ම (පාරද භස්ම)
ඉරසම්–රසදිය (පාරද)
ඉරා–අකී, සුරා, ජලය
ඉරාම්බර–පාන වැස්ස
ඉරාවත–හීන්නාරන් ගස
ඉරාවතී– නුග ගස, පහනබෙය (පොල්පලා)
ඉරික්කොඩි–කිරිබඳු
ඉරිකිල–රැකගුත
ඉරිගු–ධාන්‍ය වර්ගයක්
ඉරිමෙදක–කුඹුරු වැල–හිඹුරු
ඉරිම්පු–යකඩ
ඉරිවේරිය–ඉරිවේරි (කප්පරවල්ලි ගණයට අයත් ආමරෝග වලට ගන්නා පැලැටියක්)
ඉරු–වරා ගස
ඉරුවිරකම්– දෙ දුරු (කළු දුරු, සුදු දුරු)

sinhalaebooks.com

ඉරුම්බුකුට්ටම්-යකඩ
ඉරම්බුලි-පෝටාවැල්
ඉරුල්මිචුමරම්-ඇට්ටේරිය
ඉල්මස පසුමස බැය-උ දු පි ය ලි (මෙය රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරුවක එන වචනයකි)
ඉලඉක්කලලි-පතුක් ගස
ඉලකාසි-පියාගස
ඉලන්කාසි-ලා ගෙඩි
ඉලඳ-මසන් ගස (ඩෙබර)
ඉලඳලාකඩ-මසන්ගස්හි සැදෙන ලාකඩ
ඉලන්දෙ-ඩෙබර (මසන්)
ඉලණි-කසපැන්(කුරුම්බා වතුර)
ඉලපපතා-පිලගස
ඉලයිඉලවං-කොළ හිඹුල්
ඉලයිකකලලි-පතුක්
ඉලවං-ඉඹුල්
ඉලවංගම්-කුරුඳුපොතු
ඉලවංග-තුත්තනාගම්
ඉලවංගපට්ටා-වැල් කුරුඳු
ඉලවන්-ඉඹුල්, හිඹුල්
ඉලවන්කම්-වැල් කුරුඳු, කුරුඳු පොතු
ඉලවන්දෙ-ඩෙබර
ඉලවන්පංචි-ඉඹුල් පුලුන්
ඉලවන්පිඹින්-ඉඹුල් මැලියම්
ඉලවම්පූ-ඉඹුල් මල
ඉලාම්චවන්-සැවැන්දනමුල්
ඉලිපප-සිනිඹලා (සියඹලා)
ඉලිම්චෙවයි-දෙසි
ඉලු-ඉරිවේරිය
ඉලුක්-ඊතණ
ඉලුක්පිල්ලු- ඉලුක් තෘණ, ඉලුක්
ඉලුප්-ඉලුක් නම් තෘණ
ඉලුපපකොටෙවයි-මී ඇට
ඉලුපපපිත්තාකකු-මී මුරු, තෙල් සිදි මී ඇට රොඩු (මී මුරුවට= මී පූනක්කු)
ඉලුප්පෙයිමරම්-ඕගස
ඉලුපෙපයි පූ-මී මල්, මී පුප්
ඉලුපෙපත්තෙයි-මී තෙල්
ඉලුප්පේ-මී ගස
ඉලෙ-කොළ
ඉවද-අතිවිඩයම් (අතිවිෂා)
ඉවරං-පිටවක්කා
ඉෂට-එඩරු, තුන් ප ත් කු රු ඳු, කුන්දුරුක්කන්, සුවඳ හොට,
ඉෂටක-සුවඳහොට, (සැවැන්දරා) සැවැන්ත
ඉෂටකාපථ- සුවඳහොට, (සැවැන් දරා මුල්)
ඉෂටගන්ධ-කොල්ලන්කොල
ඉෂටා-සැමරුක
ඉෂ්ටිකා පපික-සුවඳහොට
ඉෂුගොලක-ඉකිරි ගස
ඉෂුපුඩ්ඩා } පිල ගස
ඉෂුපුෂ්පා }
ඉසපිරාදිගණය- අස්වැන්න ආදි ඖෂධ යෝගය
ඉසපිරා-අස්වැන්න
ඉස්තඤති-ගම්සුරිය ගස්
ඉස්පෘක්කා-පික් මල්
ඉස-ඉස්ම
ඉසඟු-යකාබැඳි වැල්
ඉසඩගු-වැල් දෙහි, යක්බේරිය
ඉහත්තෙන්-දුම්මල ගස
ඉහිපැත්ත (ඉහිපෙත්ත)ඊපැත්ත (ඊපෙත්ත)

sinhalaebooks.com

ඉහිපැත්ත

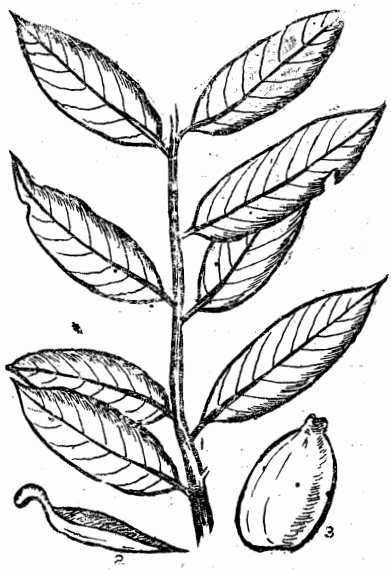

ඉහිපැත්ත

අඟල් $8\frac{1}{2}+3\frac{1}{2}$ දිග – පළල ඇති තද නිල් කොළ සහිත විශාල ගසකි. මේ ගසේ ගෙඩි රට ලාවුලු හෝ අඹ ගෙඩි පමණ ඇත. අමු ගෙඩි නිල් පාට යි. ඉදුනු ඒවා සුදු පාට යි. ඉදුනු ගෙඩිවල ඇතුලද රට ලාවුලු ගෙඩි වලට සමානයි. ඇට ද එ පමණ ම ඇත.

මේ ගසේ අඟල් $3\frac{1}{2}$ ක් පමණ දිග ඇති මල් ගටගණි යි. ඒවා පෙනුමෙන් බොහෝ දුරට කන් හැන්දකට සමාන යි. තද සුවඳ කින් හා මත්වන ගතියකින් යුක්ත යි. ගැමියෝ මේ මල් වේ ලා ගෙන දුම්කොළ වෙනුවට පාවිච්චි කරති. දුම්කොළ-අබින්-කන්සා වැනි ශරීරය උත්තේජනය කරණ ගුණයකින් යුත් මේ ගස විද්‍යුත් මක පරීක්ෂණයකට භාජන කළ හොත් මෙයින් රෝග නාසක යම් කිසි ඖෂධ වර්ගයක් නිෂ්පාදනය කළ හැකි සේ පෙනේ. මේ වර්ග යේ මල් වියලා කුඩුකර නි ත ර කිවිසුම් සාම-සොටු ගැලීම ආදි හිසේ රෝගවලට නාසයට ඉරවීම සඳහා පාවිච්චි කරති.

ඊචවම්–ඉදි
ඊචෙවයි–ඉදි, යොන් ඉදි
ඊඩ්‍යා–පිටවක්කා
ඊත්–වංඇපල, (අගල්ආදුර)
ජතණ–ජතලයක හැඩ හුරුකම ඇති තෘණ විශෙෂයක්

ජතණ

ජතණ
Andropogon Contortus

sinhalaebooks.com

ඊතැලි

මේ වර්ගය තෙල්, අරිෂ්ට, ආසව සඳහා ඖෂධයක් වශයෙන් ද, යාග-හෝම හා පිරිත් මණ්ඩපවල කටයුතු සඳහා ලද පස්මල් (ඊතණ- විලඳ- සුදු අබ - සුණු සහල් - සමන් පිච්ච මල් කැකුළු) අතර එක් ශුද්ධ වසතු වක් වශයෙන් ද ගණිති.

ඊතලයක හැඩ හුරුකම ඇති තෘණ වර්ගවලට ඊතණ යන නම ව්‍යවහාර කළ හැකි නිසා දෙළවල් වල වැවෙන අඹියකට වඩා උස නැති, අඟල් හතරකට වඩා දිග කොළ නැති, කුඩා තණ පඳුරු ඊතණ යයි ද, අඹි දෙළ හක් පමණ උසට රඹුක් පඳුරු සේ විශාල ලෙස වැවෙන අඹි දෙකක් පමණ දිගට උල් වී ගිය කොළ ඇති තණ පඳුරු ඊතණ යයි ද ඇතැම් අය ව්‍යවහාර කරති. ඖෂධ වශයෙන් ද ගණිති.

එහෙත් මේ වර්ගය හඳුන්වා තිබෙන ලක්ෂණ අනුව සලකන විට අඟල් හයෙන් හයට පමණ පුරුක් ඇති, ඒ පුරුක් අතරින් ඊතල වැනි උඩට මතුවී තිබෙන කොළ ඇති, මේ සිතියමේ පෙනෙන වර්ගය නියම ඊතණ ලෙස අපේ රටේ පැරණි වෛද්‍ය පරම්පරාවල කෘතහසත වෛද්‍යවරයෝ පාවිච්චි කරති.

ඊතණ ඇදුමට ගන්නා ඖෂධ යෝගයක ප්‍රධාන ඖෂධ වලින් එකකි. මේ වර්ග කීපයෙන් සිතියමේ පෙනෙන වර්ගය වඩා ගුණදායක බව අත්දැකීම් අනුව කිව හැක.

ඊතැලි-කලන් හය
ඊදරං-රසදිය
ඊප්සිතඵල-පොල් ගස

උ

උගුහු

ඊපත්තා-තුවර, තෝර ගස
ඊපෙත්ත-ඉඟිපැත්ත
ඊයම්-තුඹ
ඊළාර-කැකිරි
ඊළාරශුකතිකා-චීන කැකිරි
ඊරඵලලි-රතුලූනු
ඊරණ-හුරිර, ලේ
ඊරලි-පළොල්
ඊරවෙන්ගායම්-රතු ලුහුනු
ඊරිම-සුදුහඳුන්
ඊරිය-ඊරිය ගස් (රුක් ගස් ගැණ ලියූ විවේචනය බලන්න)
ඊලල-ඊල්ල ගස
ඊල-ඇදුම, (මුඛ රෝගය)
ඊලුක-ගුගුල්
ඊශාන-සැමරුක
ඊශ්වරමලලිකා-කතුරුමුරුංගා
ඊශ්වර-රසදිය, අරලු, පිත්තල, හුරුල්ල ගස
ඊශ්වරී-රණවරු, සප්සඳ, රාස්නා අල
ඊශාවාස-කපුරු වෙසෙසක්

උං-උඳු, (උඳු නම් ධාන්‍ය වර්ගය)
උක්- උග්ගස, (ඉක්ෂු)
උක්කට- ලමගසුඹුළු, (කුරුඳු පොතු)
උක්කාරිකා-තලප
උක්ඛුදං-මී පැණි
උක්තෙලිජ්ජ-උක් රස, (උක්ගස් මිරිකා ගත් රසය)
උකාසි-පියල් ගස, (පියා ගස)
උකිති-මැඩහඟු
උගගසි-වදකහ
උගගුහු-උග්ගස

sinhalaebooks.com

උග්‍ර-මුරුංගා, මුඩමහණ, (වෙල් මුඩ) වදකහ, ගුගුල්, තල, උළු වාහාල්
උග්‍රක-අක්මැල්ල
උග්‍රකණ්ඩ-කරිවිල, මහ කරිවිල
උග්‍රගන්ධ-පෙරුම්කායම්, සිහින් තාරන්, අසමෝද, සපු, ඇද දෙමට, වදකහ, හෙල ලුහුණු
උග්‍රගන්ධක-අක්මැල්ල, බෙලි
උග්‍රගන්ධඵල-සිහින්තාරන්, (තාරං නෙඩි)
උග්‍රගන්ධා-වදකහ, (සුවඳ කහ) වැල්මුරුංගා, අසමෝදගම්, කසා, බෙලි, ක්‍රිමිසත්‍රු, මුරුංගා
උග්‍රගන්ධිකා- "ජීකකිකා" නම් ඖෂධ වර්ගය, රම්මානිස්ස
උග්‍රගන්ධිඵල-සිහින්තාරන්
උග්‍රපත්‍රක-මහානීලි ගස
උග්‍රලතා-කරිවිල, මහ කරිවිල
උග්‍රවීර්‍යා-පෙරුම්කායම්
උග්‍රවිෂඝ්‍න-වදකහ
උග්‍රා-වදකහ
උඟු-උග්ගස
උගුකිරි-දලුක් කිරි
උච්චටා-බිම්නෙල්ලි, (නවතැඹිලිය) (පිටවක්කා) ඉඟුරු, හුනිඳ, (ඔලිඳ) මහ කලාඳුරු
උච්චටාපත්‍ර-කුඩා තලිස්ප තුරු, ඔලිඳ කොළ
උච්චටාඵල-රතු හුනිඳ ඇට
උච්චතරු-පොල් ගස
උච්චතාල-තල් ගස
උච්චාන්නි-කේසර බැවිල
උච්චාරපස්සාව-මල හා මූත්‍ර
උච්ඡිෂ්ට-සිවිය, ගජතිප්පිලි
උච්ඡිෂ්ට-සිවිය
උච්ඡිෂ්ටමෝදන-මී ඉටි
උච්ඡ්‍රක-රත්කැල, (රත්කැලිය)
උජ්ජරාජම්බු-බලුදම්
උජ්ජුමාතක-කදුරු ගස
උජ්ඣිටා-බිම්නෙල්ලි
උඤ්ඡවාටා-හුනිඳ, (ඔලිඳ වැල)
උඤ්ඡාත-අබ (ගස)
උට්ටඞ්ක-මූත්‍ර
උට-තණකොළ, පත්‍ර
උට්ටිකා-හූරුහැල්
උඩ්‍ර (පුෂ්ප) - } වදගස, වද මල්
උඩ්‍ර ,, - }
උඩත්තා-කැකිරි, කවුඩුකැකිරි (උඩත්තා නම් පැලැටිය)
උඩබල-පිටසුදු පලා, සාරණ
උඩල-වැලේ උඩ තැන් තැන්වල පණු කොඩොල් වැනි අල (කොඩොල්) හා ගට කුරහන් ගලක් පමණ අලයක් සැදෙන වැල් වර්ගයක්
උඩිකා-හූරුහැල්
උඩු-ජලය
උඩුම්බර-කොටදිඹුලා, දිඹුල් (අත්තික්කා) කඹ, කුෂ්ට රෝගයක්
උඩුම්බරදළා-දැත්ත ගස
උණ-උණ ගස්, උණ රෝගය
උණ කපුරු-වංශලෝචනා, මේරු උණ ගස් තුල හටගන්නා (සීතක්කාරම් කැලි වැනි) ද්‍රව්‍යය
උණමකුල්-මේරු උණ ගස් තුල පොත්තට ම ඇලී තිබෙන ගුලි කල මකුලු දැල් වැනි ද්‍රව්‍යය
උණලු-අට්ටික්කා
උත්කට-කුරුඳු පොතු, වල් තිප්පිලි
උත්කටවොල-කුරුඳු පොතු
උත්කටා-වල් තිප්පිලි, හුනිඳ, කුරුඳු පොතු, පිටවක්කා
උත්ගාර-කලුඳුරු

sinhalaebooks.com

උත්තම-තිපල (අරළු-බුළු-තෙල්ලි)
උත්තමකන්‍ය-මස්බැද්ද, මැඩහඟු, (වේලිප්පරිත්ති)
උත්තමකාරිණී-කිරිඳි වැල්
උත්තම ඵල- තිපල් (අරළු- බුළු-තෙල්ලි)
උත්තමඵලිනී-කුඩා කිරිපලු
උත්තමා-තිපල්, වගපුල්, මස්බැද්ද, සුලු බැවිල
උත්තමාරිණී- මස්බැද්ද, හාතාවාරිය
උත්තත්ත-ලේ
උත්තර-සුදුහඳුන්
උත්තරඞ්ග-මුංඇට
උත්තරපුෂ්පක-සුදු සාරණ, (සුලු බුරුද)
උත්තරවාරි-හාල්පානු දිය, (හාල් දෙවුන් දිය)
උත්තරාපතසමභව- රත්ත, (රාමණ) අරත්ත, කළුවා ගස්
උත්තරාපලිකා-වද, හෙලවද, සුමඳ කහ
උත්තරාඵල-සිහින්දුරු, සුදුදුරු
උත්තාතක-ගින්වම්මුතු
උත්තානපත්‍ර-තවැගිලිය, (එඬරු)
උත්තානපත්‍රක-රතු එරඬු, සුදු එරඬු, බඳු වද, (උත්ති සෙව් වන්දි)
උත්පිට-හොර ගස
උත්පල-උපුල්, මානෙල්, නෙලුම්, කොට්ටම්
උත්පලකුෂ්ටක-කොට්ටම්
උත්පලගොපා-සුදු ඉරමුසු
උත්පාර-පිරිසිදු ගිතෙල්
උත්ඵල-කොට්ටම්, මානෙල්, මහ ඉරමුසු, රතුපුල්
උත්ඵලකන්ද-කුමුදු අල
උත්ඵලකේශර-නෙරෙන්චි, පියුම් කෙසරු
උත්ඵලගන්ධික-උපුල් කොළ, සඳුන්
උත්ඵලශාරිවා-මහනෙල්, ඉරමුසු හෝ මහ ඉරමුසු
උත්ඵලාදිගණය-මහනෙල්, හෙල උපුල්, හෙල්මැලි, රත් පියුම්, රතු උපුල්, වැල්මී යන මේ ගණය පිත්, ලේ විෂ වමන නසන්නේ යි.
උත්සඞ්ගපිඩකා-නේත්‍ර රෝගයක්
උත්ත්‍රා-හෙල වදකසා
උතු-අඟුරු, පොල්කටු අඟුරු
උතුනී-ඔසප්වීම
උතුමග-ස්ත්‍රීන්ගේ යෝනි මාර්ගය
උතුමඟ-හිස
උතුමල්-ඔසප්වීම
උතුලේ-ඔසප්ලෙය
උතුවදන-නෙල්ලි
උදගාර-කලුදුරු, නික, කොසඹ, වමනය,
උදගාරශොධන-සුදුදුරු, කලු දුරු
උදගාරශොධනී-දුරු
උදකට-හෙල බටු මල්
උදරද්‍ර-තේක්ක ගස
උදල-ලෝලු, ඉරිඟු
උදලක-මඤරි ගස
උදලා-ඇසල ගස
උදීප්-ගුගුල්
උධවකණ්ඩ-මහ සාතාවාරිය
උධාරු-කිඳි, (රසකිඳ)
උද්භිදලුණු-එනම් ලුණු, රෝම ලුණු
උඩා-ගින්දර, සුලඟ
උද්වෙග-පුවක්, අක්මැල්ල
උද්වෙගජනක-කරවිතලා
උද්වෙගජනන-අක්මැල්ල,

sinhalaebooks.com

උදාහව-රත්නිටුල් ගස
උදෙක-තොටිල, මහ කොසඹ
උදක- පුස්වැන්න, පොල්පලා, වතුර
උදකා-නීතිය වැල්, (නිවිතිවැල්)
උදකිකා-බැවිලි ගස
උදකි-දියමිත්ත
උදකීයෂ්-කරඳ, කටුකරඳ
උදකීයෂ්-ඝිරිල, කුණුකරඳ
උදකොදර-ජලෝදර නම් රෝගය
උදංශ්‍රිඝට-ගොකටු
උදංෂ්ට්‍රා-ගොකටු (නෙරෙන්චි)
උදධිඵේණ-මුහුදු පෙණ
උදධි මල-මුහුදු පෙණ
උදධි ලවණ-මුහුදු ලුණු
උදධිශුක්ති- බෙල්ලා, මුහුදු බෙල්ලා
උදධිසම්භව-මුහුදු පෙණ, මුහුදු ලුණු
උදපීලුක-ගල්පියල් ගස
උදරාතලපත්‍රක-කුඩාතලිස්පතුරු
උදරාමය-අතීසාර ලෙඩ
උදස්විත්-කාඩියෙන් කැලතු මෝරු
උදවනීය-එළඹ සිටි වේග වැලැක් වීමෙන් වාතය ඌඩ්ව ගත වීම.
උදිච්ඩ-උසස් වූ, ඉරිවේරිය, සුවඳ හොට
උදීච්‍ය-ශ්‍රීබේර (ශ්‍රීබේර-මෙය ඉරි වේරිය නොවෙයි)
උදීශ්‍යදණ්ඩ- තවැහිලිය, හෙල එඩරු
උදුම්බල-ගුගුල් (ගුගුල්වගී පසකි. සවණි වණි වූ හිරණ්‍ය ගුග්ගුලු මනුෂ්‍යයන්ගේ ඖෂධ පිණිස ගනු ලැබේ.)
උදුඝ-ගිතෙල්, වෙඩරු
උදුම්බර-අට්ටික්කා, තඹ, කොට දිඹුලා
උදුම්බරවර්ජ්‍ය-දැත්ත
උදුම්බරපර්ණී- දැත්ත, මහ දැත්ත
උදුම්බරිකා- අට්ටික්කා, කොට දිඹුලා
උදෙක-කොසඹ, මහකොසඹ
උදු-එනම් ධාන්‍ය වගීය
උදුකරාඹැටි පූ-පූප වගීයක්
උඳුරු-පුළිල
උඳුරු-පුළිල
උඳුරුකර්ණී- මීකන්පලා, ක්‍රිමි රෝගයට හිත මීකන් වැනි කොළ ඇති දියසීරාව සහිත තැන්වල වැවෙන පැලැටියකි, (මකුළුවැන්න) ගොටුකොළ
උඳුරුපර්ණී-මීකන්පලා
උන්මත්ත- අත්තන, තුන්බෝ අත්තන
උන්මත්තක } අත්තන, තුන්
උන්මත්තකා } බෝ අත්තන
උන්මාදිනී-කාංසා
උණ-උණ ගස
උනත්තිනී-කාංසා, (ගංජා)
උනමකුල්-උණ මකුළු
උනිඳ-ඔලිඳ
උපපත-බුලත් කොළය
උපපලසාරිවා-කලුගිරමුසු, ගිරමුසු
උපපු-ලුණු
උපපුනීර්-ලුණු දිය
උපපුරි-ලුණුකැටියා වැල්
උපපුසේරු-ලුණු මඩ
උප-කලු දුරු
උපකර්ණිකා-මීකන්පලා
උපකාලිකා-කලු දුරු, මාදුරු, තිප් පිලි, සිහින් එන්සාල්, මල් කැකුළු

sinhalaebooks.com

උපකුඤ්චි-කලුදුරු, මාදුරු, හීන් එන්සාල්, තුත්තම්
උපකුඤ්චිකා- සිහින් එන්සාල්, කලුදුරු, තුත්තම්
උපකුම්භා-දුත්ත ගස
උපකුල්‍යා-කලුදුරු,තිප්පිලි,දුත්ත
උපකොලිකා- කලුදුරු
උපගන්ධිකා-වේලා
උපඝාත-ඇසළ
උපචිත්-දුත්ත, මීනුග
උපචිත්‍රකා-හීන්දුත්ත ගස
උපචිත්‍රා- මීකන්පලා, ගොකටු, මී නුග, දුත්ත
උපති- සිරුරෙහි ඇතිවන ගෙඩි වෙසෙසක්
උපදංශක්ෂම- මුරුංගා ගස
උපදංත- කොතඹුරු (කොත්ත මල්ලි)
උපදෙස්- කැවිලි
උපනාහා- බේත්ද්‍රව්‍ය මුලවා බැඳීම
උපරාජිකා-අසණපර්ණි(පියාගස)
උපපුෂ්පිකා- කජුගස
උපභූති- අවරිය ගස
උපමෙත- සල්රුක
උපල-සූර්‍යකාන්ත,සීනි,මාතික්‍ය, වැලිහකුරු
උපලභෙද- පුස්වැන්න, පොල්පලා
උපලාඛ්‍යක- ඇත්තෝර
උපලාලිකා- ගොටුකොල, මීනුග, මකුලු වැන්න
උපවට- පියල් ගස
උපවනසර්ජ- තුරුක්තෙල්
උපවර්ගී- හඳුන්
උපවාකී- හුනිද සහල්
උපවිත්- මීනුග
උපවිෂ-අබින්,ඔලිදඇට,අත්තන, අරලියමුල්, නියඟලා, දලුක්කිරි යන අප්‍රධාන විෂ
උපවිසා- ඉවද, අතිවිඩයන්, රත් කණේරු
උපවිසානිකා- ඉවද, අතිවිඩයන්,
උපුල- කොට්ටම්, මානෙල්
උපුල්- මහතෙල්, කොට්ටම්, උත් පල
උපුල්කොළ- සුවඳකොට්ටම්
උපෝති- නිවිති වැල
උපෝදකී- වැල්නිවිති
උපෝදිකා-ලියතඟලා, වැල්නිවිති, ගෙලනිවිති
උභයකණ්ටකා- ඛෙබර ගස
උමමත්ත- අත්තන ගස
උම්බර-දිඹුල් ගස
උම්බිකා } අසමෝදගම්
උම්බී }
උමතු- අත්තන, වස්මර, (මීමැස් මොර)
උම්පල- පුසුල්
උමා- කහ, කහපලු, අගස්තිගස,
උමාකට- කහකුඩු
උමානසී - අගස්ස-ඇගැස්ස-(ඵල ර්තණ)
උයනල- සිරියල නම් අලවගීය
උයල-කිරිබදු අල
උර්බුන- සිහින්කැකිරි
උදී- ඛෙබර (මසත්)
උඩිත- රසකැකිරි
උඩී- කැකිරි, තියඹරා
උඩීරු-මිටිකැකිරි
උඩීරුක- කැකිරි, තියඹරා, මහ ගොන්කැකිරි
උඩීරුකිනී- තියඹරා, මහගොන් කැකිරි
උරග- කලුර්යම්
උරගප්‍රිය- සඳුන්
උරගෙන්ද්‍රසුමනස්- නාකෙසුරු
උරවිෂ-බට වෙසසක්
උරණ- තුවරලා

sinhalaebooks.com

උරනාක්ෂ- ඇත්තෝර, ඇසල
උරනාඛ්‍ය- ඇත්තෝර, ඇසල
උරපීය- සුදුහඳුන්
උරහ- ඇත්තෝර
උරව- දුම්මල
උරව්- රත්එරඬු
උරාහ්වය- සුදුබැවිල
උරුක්කු- වානේ
උරුපු- එරඬු
උරබුක- එඩරු, හෙලඑඩරු
උරුමාල- ලුණුවරණ
උරුලැමද- උරුලැසැපිටි
උරුලැ සට්ටම්- උරුලැවුන්ගේ බීජ කොෂය
උරුලැසැපිටි- උරුලැ සට්ටම්
උරුස්තමහා- කෙසෙල්ගස
උරෙල්- තැම්බුම
උල්පැන්- උල්පත් ජලය
උල්මුඛ- අඟුරු
උල්යාප්පු- ඉරමුසු

උල් වැරණිය

උල් වැරණිය

හැඩ හුරු කමින් වැරණියා කොළවලට ත්, ප්‍රමාණයෙන් අඳුන් කීකිරිඳිය කොළවලට ත් සමාන තණ පඳුරු අතරේ වැවෙන මේ කුඩා පැලැටි වර්ගය දේශීය වෙදකමේ ඉතා ප්‍රත්‍යක්ෂ රහස් ඖෂධය කි.

ඇස ඇතුලේ සිදුවන තුවාල හා තැල්මවල් සුවකර ගැණීමට ත්, ඇස ඇතුලේ ඇතෙන කටු රොඩු, කුණු, ආදිය පහකර ගැණීමට ත්, අමුකහ සුවල්පයක් සමග කොටා මිරිකා ගත් මේ කොළවල යුෂ වත්කිරීම පමණක් ප්‍රමාණවත් ය. කැඩුම් බිඳුම් වෙද කමට ගන්නා ඖෂධ අතරද උල්වැරණියා පැල ය ඉතා උසස් තැනක් ගණියි.

උලලසත්ඵල- අබින්ගස
උලලාස- නීරෝගි
උලලී- ඉලුක්
උලෙලාකම්- අක්කාරම්
උල්‍යවර්ම්- ඉලුක්
අල්‍යාප්පු- ඉරමුසු
උල්වන- බඩේවේලෙන හම්, ජරාව
උල්වර- කටුකරඬු
උල්වාරම්- ඇස්ලෙඩක්
උලතතකාසි- වියලුන ගෙඩි
උලමුත- අඟුරු
උලයපු- මහ ඉරමුසු
උලර්කුව- බුලත්
උලාඅරිසි } උලුවාහාල්
උලුවාසි }
උළුක- ගුගුල්
උළුකැන්- හුලුකැන්, (ලුනුකැඳ)
උළුකැඳ- ලුණුකැඳ
උළුකල- ගුගුල්
උළුඳු- උඳු
උළුම්බා- අසමෝදගම්

sinhalaebooks.com

ඌ

උළුවා- උළුහාල්
උළුවාඅරිසි- උළුහාල්
උලොකපස්පම්- ලෝහ භස්ම
උලොකම්- ලෝහ
උවමීන්නු- පස්ලුණු (ලුණු පස් වගය)
උශිජ- ගිතෙල්
උශීරාදිතෛල- සුවඳහොට ආදි ඖෂධ යොදා සිදින බෙහෙත් තෙලක්
උශීර- සැවන්දරා, (සුවඳහොට)
උශීරි- කුඩාවැලුක්
උෂ්ත්‍රක්ෂාර-වැලිකරමැටි
උෂ්ත්‍රකණ්ටක- ගොකටු
උෂ්ත්‍රධූමක- ඇත්සැටිය
උෂ්ත්‍රභක්ෂ්‍යා- දුරාලහා (යවාස)
උෂ්ත්‍රප්‍රිය- දළුක් ගස
උෂ්ත්‍රා- හඟුළු, ඇත්සැටිය
උෂණ- තිප්පිලිමුල්, සිව්ය, තිකුළු
උෂණගන්ධා- කුලිඤ්ජන වෘක්ෂය
උෂණගණ- දේවදාරු, තිප්පිලි ආදිය
උෂණරශ්මි- වරාගස
උෂණවල්ලි- ඉරමුසු
උෂ්ණසුන්දර- බුළුගස, කරිරගස, තීක්ෂණ කණ්ටක වෘක්ෂය
උෂණා- සිඳහිඟුරු, ගම්මිරිස්, මිරිස්
උෂ්ණාඵල- වගපුල්, තිප්පිලි
උෂ- ගුගුල්, උද්නිදලුණු
උෂණා- සිව්ය, ගජතිප්පිලි
උෂප- රත්නිටුල්
උෂර්බුදුර්වය- රත්නිටුල්
උෂර්බුධ- රත්නිටුල්, ගින්දර
උෂීර- සුවඳහොට (සැවැන්දරා)
උස- ගුගුල්, කරමැටි
උසන- ඉඟුරු- මිරිස්, (තිප්පිලි)
උසබ- වංඇපල
උසිමුසිකකා- ගොන්කැකිරි
උසිරණ- ඌසිකාඳම්
උසිරපද- සැවැන්දනමුල්
උසීර- බබුස්තන
උසිරුවෙංකෙ-පියාගස

ඌධස්‍ය- කිරි
ඌමත්තෙයි- අත්තන
ඌර්ධව කණ්ටිකා- මහ හාතාවාරිය
ඌර්ධව කපෝත- කැලගස
ඌර්ධව තිකත- බිම්කොසඹ
ඌර්ධව පෙශී-කුකුරුමාන් ගස
ඌර්ධව ශොධන- රුක් පෙනෙළ ගෙඩි
ඌර්ධවඩග- හතුවගී, කදලිපුෂ්ප (කෙසෙල්මුහ)
ඌර්ෂා- දේවතාඩ වෘක්ෂය (දේව දාලිය)
ඌරල- බිම්තල්,(මුසලි) කිරිබදු
ඌරුසඵම්භා- කෙසෙල් ගස, කෙසෙල්කඳ
ඌරු- වැලි, කලවය
ඌරුකංකොටි- ගෙදපලා, (ඌරු හොටියවැල්= ඌරුකංකොටියා වැල්)
ඌරුකංකොළ-ගෙදපලා
ඌරුකලං අල-අල වෙසෙසක්
ඌරුගෙද-ගෙදපලා
ඌරුපූක- එඩරු, හෙල එඩරු, තවැගිලි එඩරු
ඌරුබූක-හෙල එඩරු
ඌරුඵල- පියල්ගස
ඌරුබිම්-ලුණුකරබිම
ඌරුමාතා-වරකා
ඌරුමාලා-ලුණුවරණ
ඌරුහතු- ඌරු මස්රස ඇති හතුවගීයක්

sinhalaebooks.com

ඝ

ඌෂණ- වගපුල්, නිවුල්, තිප්පිලි මුල්, අමුඉඟුරු, මිරිස්, ගම්මිරිස්, සිව්ය

ඌෂණදීධිති-වරා ගස

ඌෂණ පත්‍රිකා-තේ (තේ කොළ)

ඌෂණඵල-වගපුල්, (තිප්පිලි)

ඌෂණමූල-තිප්පිලි මුල්, (දළුවමුල්)

ඌෂණා-වැල්පෙණෙල,

ඌෂණාකර-බදුල්ල

ඌෂණාජ-ගල්සෙවෙල්

ඌෂ-හඳුන් ආදිය

ඌෂකා-වැලිගරලුණු

ඌෂකාදිගණය-වැලිගරලුණු, සිඳු ලුණු, කසිස්, මල්කසිස්, සුඹ, ගල්සෙවෙල්, රිදී තුතු, යන මේ ගණය මේදස් හා මූත්‍ර ශකීරා, අස්මරී නසන්නේ යි.

ඌෂණා- තිප්පිලි, සිව්ය, වියලි ඉඟුරු

ඌෂරක(ජ)-පාංශු ලුණු

ඌසතා-තිප්පිලි (වගපුල්)

ඌසිමලලිකෙසි-ඉද්ද, ඉද්දවැල්

ඝෘක්ෂ-තොටිල

ඝෘක්ෂගන්ධා- වඳුරුමැ, අස්ගොඳු, (අමුක්කරා) බැවිල

ඝෘක්ෂාහ්වා- මහාමේද, (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)

ඝෘක්ෂගන්ධිකා-කළු කිරිබදු

ඝෘක්ෂ්‍යප්‍රොක්තා- තොටිල, වඳුරු මැ, සාතාවාරිය

ඝෘක්ෂ්‍යශතා-සාතාවාරිය

ඝෘවවාලකා- මහබැවිල, ඇත් බැවිල

ඝෘජුකණ්ටක-යක්බෙරිය

ඝෘජුශ්‍රේණි-මුරුවා වැල්

ඝෘණ } චතුර
ඝෘත }

ඝෘතු-ඔසප් ලේ

ඝෘතුවඩිනී- නෙල්ලි, (ඇඹුලු ඵල)

ඝෘතුවාරක-සුළුසාරණ (සුළුබුරුද)

ඝෘතුසම්මිතා-යොන්ඉඳි

ඝෘදීවිඃ- සුලු දඬකලත්, මහ දඬ කලත්, කළු කැම්මේරිය

ඝෘදීපුෂ්පි-සුලුදඬකලත්

ඝෘර්ධි } අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්
ඝෘඩ්වි- } (මෙයට ප්‍රතිනිධි වශ යෙන් බැවිල, බිත් තල්, මස්වැන්න, සුළුදඬකලත් ගනිති.)

ඝෘඕදක-සුලුබුරුද, සුලුසාරණ

ඝෘඕරුක-සුලුසාරණ

ඝෘෂඃ-ඝෘෂහක නම් වර්ගය

ඝෘෂගන්ධ-වච්චනාවි

ඝෘෂපත්‍රක-ඉළුක්

ඝෘෂහ-ඝෘෂහක නම් වර්ගය

ඝෘෂර්ශී-මහළුන්සාල්, වඳුරු මැ

ඝෘෂමූල-සාතාවාරිය

ඝෘෂා-බිම්බැවිල

ඝෘෂි-වැටකේ

ඝෘෂික-උක්, උග්ගස

ඝෘෂිපත්‍ර - ඉළුක්

ඝෘෂිපුත්‍රක-දමනක වෘක්ෂය

ඝෘෂිපුෂ්පි-සුළුදඬකලත්

ඝෘෂිප්‍රොක්තා- කොටිකන්බැවිල, මස්වැන්න

ඝෘෂ්‍ය- වඳුරුමැ, තොටිල, සාතා වාරිය

ඝෘෂ්‍යගතා-මස්වැන්න

ඝෘෂ්‍යගන්ධා-අමුක්කරා, මහබැවිල, (ඇත්බැවිල, බිම්බැවිල, වඳුරු මැ) ගිරිතිල්ල

sinhalaebooks.com

සෘෂ්‍යපුෂ්පී–මහබැවිල
සෘෂ්‍යාපෙසී– බිම්බැවිල, අස්බැවිල
සෘෂ්‍යාප්‍රිය–ඔසබිය
සෘෂ්‍යාප්‍රොක්තා– මහබැවිල, (ඇත් බැවිල) සාතාවාරිය
සෘෂ්‍යාහ්වා–කොටිකන්බැවිල

එක්පෙති පියුම්

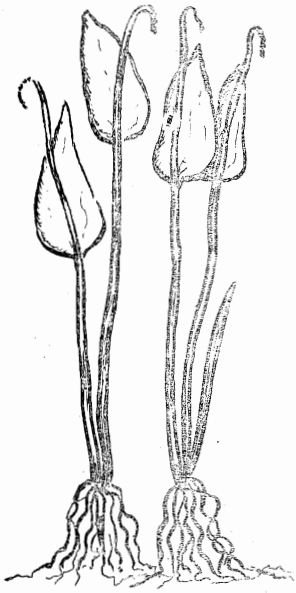

එක් පෙති පියුම්

මේ පිළිබඳ මත දෙකකි. දිය සීරාව සහිත ගොඩ බිම්වල හට ගන්නා අඟල් අටකට වඩා උස් නොවූ නෙළුම් කොළ වලට සමාන කොළ එකක් හෝ දෙකක් හට ගන්නා පැලැටි වර්ගය එක් පෙති පියුම් ලෙස ඇතැම් අය ව්‍යවහාර කරති. මේ පැලැටිය මේරූන විට එ කරටියෙන් අඟල් තුනක් පමණ දිග කෙඳි දෙකක් ඇදෙ යි. මේ වායේ සුදු පාට කුඩා අල තිබෙන නිසා නියන් කලට සම්පූර්ණයෙන් මැරී ගොස් වැසි කලට නැවත ත් පැල වේ. සිතුවමෙහි දැක්වෙන්නේ ඒ වර්ගයේ පැලැටි දෙකකි.

අනික් වර්ගය කුඩා කෙමියක් සහිත වටේට එක පෙත්ත බැගින් ඇති ලා රත් පැහැයෙන් යුත් මල් හට ගන්නා කුඩා පියුම් (ජලජ පුෂ්ප) වෙසෙසකි. මේවායේ දඬු ද ලා රත් පැහැයෙන් යුක්ත ය. කොළ කුඩා ය. නෙළුම් කොළ පමණ රවුම් නැත. ඉර උදාව ත් සමග ම පිපෙන මල් ඉර අවර වීම ත් සමග ම හැකිලී ය යි. මීට හැම අතින් ම සමාන සඳ උදාවීම ත් සමග පිපී සඳ අවරවීම ත් සමග ම හැකිලී යන කොඳ (කුමුදු) නමැති තවත් ජලජ පුෂ්ප වර්ගයක් ද තිබේ. මේ වර්ගයේ මල් සුදු පාට ය. මල් පුබුදු වූ විට මිහිරි සුවඳක් නික්මෙ යි. මේ දෙ වර්ග ය ම වැවෙන්නේ අඩියකට වඩා නොගැඹුරු මඩ සහිත ජලාශවල ය.

එක් බිජු–කරඳ ඇට
එක්මුල්–පොඩරු, ඒකාවේරිය
එක්සුර–එන්සාල්
එට්ටුවගේ උප්පු–අටලුණු
එද–කිරියොදය
එන්සාල්–එන්සාල් ගස්
එරට ආවා–එල ලූහුණු (සුදු ලූහුණු) (රහස් වට්ටෝරුවක වචනයක්)
එරට මූදලියා–එරබදු ගස (රහස් වට්ටෝරුවක වචනයක්)
එරඬු–ඒරණ්ඩ, (එඬරු ගස)

sinhalaebooks.com

ඒ

එරබඳු-රකත පුෂ්ප (එරමුදු)
එරමිණි-කාසුමාරිය (කටු සහිත වැල් විශෙෂයක්)
එරමිනියා-හිඟිනිය
එරමෙනාක්කි-දියහබරල
එරහැදි-ඇසළ ගස
එරු-ගොමවැරටි
එරුක්කිලෙයි-වරා, වරා ගස
එරුක්කු-වරා
එරුන්නාක්කි-දියමෙනේරිය
එරුමිනාක්කි-දියමෙනේරිය
එරුමෙයිතෙර්-මිදි
එරුවත්-දෙඩම්, නාරං
එරුවනාක්කි-දියබෙරලිය
එල්-මීගස, මී ගෙඩිය
එල්කෙසෙල්-කෙසෙල් වෙසෙසක්
එල්බිදු-එන්සාල්
එල්ලු-තල
එල්වලු-ඒලවාලුක-(අළුඇට)
එල්සප්-එන්සාල් හප(පොතු)
එලඋලු-සුදුලූනු
එලකිළිත- එල මෝරු- එල දී කිරි
එලකැදි-එරහැන්ද (ඇසළ)
එලනීර්-කසපැන්(කුරුම්බා වතුර)
එලපුලු-ජවනාරං
එලමල්තලා-තලා වර්ගයක්
එල මැණික්වැන්න-පොල්පළා
එලමිදෙල්ල-සුදු මල් ඇති මිදෙල්ල ගස්
එලවලු-ඒලවාලුක (අළුඇට)
එලිවෙවි--රුප්පා කොළ, මකුණු වැන්න
එලිමරිනු-වෙල්ලප්පාසානම්, (සුදු පාසානම්)
එලිමිච්වෙයි-සිදරම්, දෙහි
එලිවොවි-මීකන්පලා
එලුක්-උක් ගස
එලුගජ-තුවරලා (තුවර)
එලුගර-තෝර
එලුමරින්දු-සුදු පාසානම්
එලුමූය-එලුමූත්‍ර
එලුමුල්ලු-ගැටකහ

ඒකපත්‍ර-සුදු කොළ ඇති තලා
ඒකපත්‍රා } හිඟුරුපියලි, පඬු
ඒකපත්‍රිකා } වන් තලා ගස්
ඒකබීජාවී-ඒකාවේරිය, කරඳ
ඒකමූල-පොණ්ඩරු, ශාලිපර්ණි
ඒකමූලා-ශාලිපර්ණි, වරා, තණ
ඒකරාජ-කිකිරිදිය
ඒකරඤ්ජ-නුග වෙසෙසක්
ඒකශිඛා-දියමිත්ත

ඒකාවේරිය

ඒකාවේරිය—සර්පගන්ධා
Rauwolfia Serpentina

sinhalaebooks.com

මෙය ඖෂධයක් වශයෙන් පමණක් නොව රසායන ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් ද දේශීය වෛද්‍යවරයන් අතර ප්‍රකට ව පවත්නා පැලැටියකි. කොළරා, අතීසාර, ජ්වර, රුධිරතාප යන මේ රෝගෝපශම නයෙහි ත්, ස්ථාවර-ජඞ්ගම විෂ නාසනයෙහි ත් ක්ෂණික ගුණ දායක ඖෂධයකි.

අප රට දුර්භික්ෂයට පත් වූ අවස්ථාවන්හි බාල ලොහ (තඹ) වලින් රත්‍රං පෙරා වෙනත් රට වලට අඩු මිළට විකිණීමෙන් ආර්ථික තත්වය නගා සිටුවීමට රසායන ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් උපයෝගී කර ගෙණ තිබෙන්නේ ද මේ පැලැටිය බැව් පැරණියන් ගේ ලෝහ මිශ්‍රන පිළිබඳ වට්ටෝරු බැලීමෙන් පෙනේ. මෙය දත් කැටියා පවුලට අයත් සර්පි විෂ නාසක ඖෂධයක් නිසා නිවසක් පාසා වගා තබා ගැණීම ප්‍රයෝජන වත් ය.

ඒකාක්ෂි-ත්‍රසතවාලු
ඒකාක්ෂිකාවලි- කිරිපලා, කිරි හැන්ද පලා
ඒකාඞ්ග වාත-පක්ෂාඝාත රෝගය
ඒකාදිවීර-ඒකවීර වාක්ෂය
ඒකාෂ්ඨි-වරා, කපු
ඒකාෂ්ඨිකා-දියමිත්ත
ඒකාෂ්ඨිල-වලාවැන්න, වරා, දිය මිත්ත
ඒකාෂ්ඨිලා- දියමිත්ත, කෝවක්කා, එල වරා
ඒකෙෂිකා- කතුරුමුරුංගා, දිය මිත්ත
ඒකෙෂි-දියමිත්ත
ඒකොශිකා- දියමිත්ත, කතුරු මුරුංගා
ඒඩක-වැල්මදට
ඒඩස්-පොතු
ඒඩහසතීන්-ඇත්තෝර
ඒඩාගජ-තෝර, වල් එන්සාල්
ඒන්ජ්ගිවා-සාතාවාරිය, එන්සාල් ගස්
ඒනි-උක්පැණි
ඒනිවලලී-බුලත්
ඒර්වාරුක-කැකිරි ගෙඩි
ඒර්වාරුකා-කැකිරිවැල
ඒර්වාරු තෛල- කැකිරි ඇට තෙල්
ඒරකා-එරුතණ, වම්මුතු
ඒරඩ්ගී-වැල්මදට
ඒරණ්ඩ-එරඬු
ඒරණ්ඩවිගීට-පැපොල් ගස
ඒරණ්ඩජ-එරඬු තෙල්
ඒරණ්ඩතෛල මූර්ඡා- හින්දූත්ත (එඩරුතෙල් වලට ඖෂධ වගී දමා මූර්ඡා කරණ ක්‍රමය යි)
ඒරණ්ඩ පත්‍ර විටපා
ඒරණ්ඩ පත්‍රිකා
ඒරණ්ඩ පත්‍රී
ඒරණ්ඩ ඵලා
} හින් දූත්ත
ඒරණ්ඩා-මහ දූත්ත, තිප්පිලි
ඒරණ්ඩි-තිප්පිලි
ඒරාවත-දෙඩම්, නාරම්
ඒරාවතී-එරමිනියා
ඒල-එන්සාල්, ඒලවාලුක
ඒලගජ-තෝර
ඒලගල-තෝර
ඒල පාෂාණ-සුදු පාසානම්, වෙල්ල පාසානම්
ඒලවලලී-පුසුල්
ඒෂ්‍යා-නෙල්ලි ගස

sinhalaebooks.com

ඒ ඔ

ඒලවාලා- නෙරෙන්චි, (ගොකටු) ඒලවාලුක
ඒලවාලුක- අලුඇට, (හරිවාලුක) (ගණිකක්)
ඒලා-එන්සාල්
ඒලාඅරිසි-එන්සාල්
ඒලාදිගණය-එන්සාල්, වල්ගාමිරිස් (වාල්මොලගු) තුවරලා, ශ්‍රීවේර, කොල්ලන් කොල, නාමල් රේණු, හිඟුරුපියලි, කු රු ඳු පො තු, පුවඟු, කළුවැල්, තුරුක්තෙල්, දෙඔරේණු, කොකුම්, දෙවිදුරු, කරඳ (පීක්මල්) ගණිරස, ගුගුල්, සදෙලමල, සක්, සිරිවටු (හොර අරටු) සුවඳතණ, කුන්දුරුක් කන්, වක්නිය, ජටාමාංශ, උපුල් කොළ යන මේ ගණය පිලිකා, කැපුම්, විෂ, වායු, කළු (සෙම්) යන මොවුන් පහකරනේ සි.
ඒලාපත්‍රී-අබ
ඒලාපර්ණී-සීන් අරත්ත
ඒලාඵල-ඒලවාලුක, මීගස්
ඒලාබු-ලබු
ඒලායුග්ම- හීන් එන්සාල්, මහ එන්සාල්
ඒලාලු-කැකිරි
ඒලාලුක-කැකිරි
ඒලාලු(ක) } ඒලවාලුක
ඒලාහ්ව } (අළු ඇට)
ඒලාසු-කැලගස
ඒලිආලෙ-මීනුග ගස
ඒලිකා-හීන් එන්සාල්
ඒලීය-ඒලවාලුක
ඒලු-තෝර ගස
ඒලුක } ඒලවාලුක
ඒලුකාඛ්‍ය- } (අළු ඇට)
ඒලොලි-දෙසි

ඒඛගුද-වැල් අඟුත, දූදු ඇට
ඒඳ්‍ර-වල් ඉඟුරු, දෙවිඅබ ගස්
ඒඳ්‍රයව-කෙලිඳසාල්
ඒඳ්‍රවාරුණී-(ඉන්ද්‍රවාරුණී) යක් කොමඩු
ඒන්ද්‍රි-කුඹුක්, කෙලිඳ, කැකිරි, හීන් එන්සාල්
ඒන්ද්‍රිය-කෙලිඳ ඇට
ඒන්ද්‍රියව-කෙලිඳ ඇට
ඒර්ණී-මහ වැටකොලු
ඒරාවත-සිහින් තාරං, කොස් ගොන්න, සිහින් මිදි
ඒරාවතපදී-හුනිඳ, දූදු වැල්
ඒරිණ-ලුණු වගී
ඒරෙය-ඒලවාලුක
ඒලවාලු-එන්සාල්
ඒශමූල-ලියනගලා මුල්
ඒෂිකා- දියමිත්ත, තිරස්සවාලු

ඔජර-උදරරෝගය
ඔට්ටකපාල්-ඔටුකිරි
ඔඩ්‍රපුෂ්ප-බඳුවද ගස, පො කු රු වද ගස
ඔඩ්ඩිදෙහි-හි න් තා ර න් ගෙ ඩි පමණ විශාල ගෙඩිය මතුපිට ගැට ගැට තිබෙන තද ඇඹුල් සහිත ගෙඩි වගීයකි. සමහර පළාත්වල තස්තාරන් වෙනුවට මේ ගෙඩි පාවිච්චි කරති.
ඔඩ්ඩිපිල්-මොනරපිල්
ඔඩ්ඩිපුසුල්-ගරඩිල්ලා වැල්
ඔඩ්‍රපයීය-සුගයීකානත ඕල් ගස
ඔල්ල-කිඩාරම්
ඔසප්-ඔසප්වීම
ඔසබි-ඔසබිය=වෘෂභක, (අෂ්ටක වගීයේ ඔසුවක්)
ඔසු-ඉඟුරු

sinhalaebooks.com

ඕ ඔ

ඔසුවැල්ල–පිලා, බරවා රෝගවලට කැඳ පිණිස ගන්නා වැල් වර්ගයක්

ඔහබු–දෙල්

ඕගංවෙය–ඉඟුරු

ඕගා–ඉඟුරු

ඕගාපනීපි–ඉඟුරු

ඕජකණී–(සල්) සල් ගස

ඕඝාපුෂ්ප–වදමල්,

ඕදක–පොල්පලා

ඕදන–බත් දමුතුඩ (දංකුඩ)

ඕදනපාකී–නිල් කටුකරඹු, ගිරි නිල්ල

ඕදනපාවනී–සුදු බැවිල

ඕදනසූචි–කරපිංචා (කරබෙඹිය)

ඕදනාහවා } බැලිල
ඕදනිකා }

ඕපලු–හෝපලු (අශෝකා වෘක්ෂය)

ඕමං–අසමෝදගම්

ඕමං අසිමදගම්–අසමෝදගම්

ඕමිදි–මිදිවිශෙෂයක් (ගම්මිදි)

ඕමිරඩගා–කැප්පෙට්ටියා ගස

ඕමී–ගම්මී (ගඟබඩ වැවෙන මී ගස් වර්ගයක්)

ඕරිලතනාමරසි–මැණික්වැන්න

ඕල–කිඹුල්වැන්න (සවඤ්ඤිකා)

ඕලකන්ද–කිඩාරම්

ඕලි–සස්සඳ වැල

ඕලු–හෙලැඹුල්

ඕඝපුෂ්ප–බඳුවද ගස

ඕෂ්ඨි–කෙම්වැල්, (කෝවක්කා)

ඕෂධී–රැරඟ වෘක්ෂය–පී දී මෙන් කෙළවර වන උණ, බට, කෙසෙල් ආදි ගස් වර්ග හා පී, යව, ගොධුම ආදී ධාන්‍ය වර්ග

ඕස්ටකන්ත–සල්

ඕසමඤ්ජ්–ඔලිඳ වැල්

ඕසධ–බෙහෙත

ඔඝඩි–වදමල

ඔඝඩුපුෂ්ප–වදමල්

ඔදද්හිද–උද්හිද ලුණු

ඔදනිකා–සුලු බූ බැවිල

ඔදනී–බැවිල

ඔදයඝ්‍ය–තඹ, දිවුල්, කුකුරුමුවන්

ඔදුම්බර–අත්තික්කා (දි ඹුල්) තඹ

ඔදුම්බරවර්ජ්‍ය–දැත්ත

ඔඝඩි–ඌරුහැල් (ධාන්‍ය විශෙෂයක්)

ඔඝඩිකපුෂ්ප–වදමල්

ඔඝඩිකා–වදමල්

ඔඝනාහවා–සුළු බූ බැවිල

ඔඝරිණ–යවකාර ලුණු

ඔඝරුවුක–එරඬු තෙල්

ඔඝලල–කිඩාරම්

ඔඝල–සුදු කිඩාරම්

ඔඝටපුෂ්ප–වදගස

ඔඝට්ටි–කෝවක්කා

ඔඝණගොඝණ්ඩි–සිද්දිඟුරු

ඔඝධ–පාංශු ලුණු, සි දධි ඟු රු, ඉඟුරු

ඔඝධපුෂ්ප–වදකහ, බඳුවද

ඔඝධි–කෝවක්කා, රසකිඳ, ඵල ඊතණ, අරළු, පී, යව

ඔඝධිප සඳවා මෘත–රසකිඳ, ගොකටු, බිම්කල්, මුඛමහණ, හාතාවාරිය යන පස

ඔඝසර–පාංශු ලුණු

ඔඝසීර–සුවඳකොට (සැවැන්දරා, සැවැන්න) ශ්‍රීවේර

sinhalaebooks.com

ක

කං–බළල් ලුණු, මසිල ගස
කංකාළ–මිනිඇට
කංකුෂ්ට–ගොයටු
කංගු–රුක් ගස, තණ හාල්
කංච–නාගස
කංචිකුර–මදුරුතලා
කංජා–කංසා
කංජිය–කාඩි
කංට–වෙලත් ගස
කංටකවේරි–වෙනිවැල්
කංඨය–කිහිරි
කංඩරා–මහනහර
කංතා–අක්මැල්ල
කංලෝ–බළල් ලුණු
කංවෙතසි–ත්‍රසනවාලු
කංශ්‍ය–ලෝකඩ
කංශපත්‍ර–පලම් හැටහතර
කංසා–ත්‍රෛලෝක්‍යවිජයා
කංසිකා–මුංවැන්න
කකකරිඉනම්–කොමඩු
කක්කල් කැස්ස– වමනය සහිත නොකඩවා පවතින කැස්ස
කකකාරි–කැකිරි
කක්කිලාස–කුෂ්ට රෝගය,කැසිම
කකකුල–මූනමල් ගස
කකෙකාරි–රේරු
ක කෙකා ල ක -- (ත කෙකා ල) (තකුල්=ක පු කි නි ස් ස) වැට කොලු, වැල් පෙනෙල
කක්ෂ–හෙල බටු, ක ර ල් සැබෝ, ගෙඳ
කක්ෂාඵලු –කොටදිඹුලා ගස
කක්ෂාර–බළල් ලුණු, රෝම ලුණු
කක්ෂෝට්ඨා–වම්මුතු, (කලාඳුරු)
කකව–කලිල, කසිලවැල
කකවෝ–කිළිල
කකටලි–නිවිති
කකඨල්–කීකිරිඳිය
කකරි–කැකිරි
කකල්වේරිය–ඔලිඳ
කකාල–පුවඟු, රුකඟුණ
කකුධ–කුඹුක්
කකුබ–කුඹුක් ගස
කකුභ–කුඹුක් ගස
කකුභශාඛා–දම්දෙව්සුදු
කකුර–ලොත්, රත් ලොත්

කකුළුසුං—කකුළුසුඟු

කකුළුසුං—කකීටකශ්‍රිඩයි

Rhus Succedanea

sinhalaebooks.com

මේ වර්ගයේ කොළ ඇහැළ කොළ වලට මදක් සමාන ය. ප්‍රමාණයෙන් ඊට වඩා විශාල ය. කොළ කිණිති සහිත යි. අතු අග කටු වල මල් වැනි මල් පොකුරු හට ගණියි. රත්හඳුන්-මදුරා මෙන් පොත්ත පිපිරී වැඩෙන ගස් වර්ග යකි. මෙය හිමාල අඩවිය හා ලඞ්කාව ඇතුලු ආසියාතික රට වල හොඳින් වැඩෙන ගසකි. මේ ගසේ සැදෙන අරළු ගෙඩි ප්‍රමාණ දික් වූ එපමණ ඔස නැති පැතලි සහිත අංවැනි පිළිල (ගෙඩි) වර්ගය කර්ටකශ්‍රිඛණ්ඩ නමින් හැඳින් වේ.

මේ ද්‍රව්‍යය උණ, කැස්ස, ඇඳුම, උදර යන මේ රෝගවලට හා වාජීකරණය පිළිබඳව ත් ඖෂධයක් වශයෙන් දේශීය වෛද්‍ය වරයෝ ප්‍රයෝජන ගණිති. මේ පිළිල (ගෙඩි) සැදෙන වෙනත් ගස් වර්ග කිපයක් ද තිබේ.

කගල්වේරිය-ඔලිඳ
කගල්වේරිය-කලගල්වේරිය
කගු-රුක් ගස, පුවගු, තණහාල්
කඞ්ක-මිඅඹ, සඳුන්
කඞ්කතී-කොටිකන් බැවිල
කඞ්කතිකා-බැවිල, නාග බැවිල,
කඞ්කභොජන-කුඹුක් ගස
කඞ්කමෙරි-කහ
කඞ්කසත්ත-පුලිඟ, පළොල්
කඞ්කශස්ත්‍රා-පාෂ්ණිපර්ණී (පුස් වැන්න)
කඞ්කා-පද්මකාෂ්ට, ගෝසීර්ෂ නම් සඳුන්
කඞ්කාවිජ-ගෝසීර්ෂ නම් සඳුන් ඇට
කඞ්කිරාත-කසාවන් කටුකරඹු
කඞ්කු-තණ හාල්
කඞ්කුකා-රුකගු ණ, තණහාල්, පුවගු
කඞ්කුජරි-මසිල ගස
කඞ්කුණී-අරණකසා (හරන්කහ) දීදු
කඞ්කුලී- ඍෂභක (අෂ්ටකවර්ගයේ ඔසුවක්)
කඞ්කුෂ්ට- නෙරෙංචි (ගොකටු) ලොත්, පික්මල්
කඞ්කුෂ්ටක- කුරුඳු
කඞ්කෙලලීන්- හෝපලු, අශෝකා
කඞ්කෙල- හෝපලු ගස
කඞ්කෙලි- හෝපලු, අශෝක, දිය රතඹලා
කඞ්කෝල- හෝපලු, අශෝක
කඞ්කෝලක-තකුල්
කඞ්කෝලි-හෝපලු, අශෝක
කඞ්ගු-රුකගුන, තණහාල්, වරා (වරක තම් ධාන්‍ය වර්ගය)
කඞ්ගුකා- කුරහන් (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
කඞ්ගුණී- පුවගු, රුකගුණ, (ගස් අගුණ)
කඞ්ගුණිකා-දීදු, රුකගුණ, පුවගු
කච්චකොඞ්-තිත්තවැල
කච්චට-දියතිප්පිලි
කච්චනාඛෙසි-තිත්ත ලබු
කච්චපි-වා,සෙම් කිපීමෙන් උපදනා පිළිකාවක්
කච්චමුරසි-තිත්ත ලබු
කච්චර-මෝරු
කච්චසිඳිල්-තිත්ත කිඳි
කච්චි-කලුකැම්මේරිය
කච්චියුරා-කටුවල වැල
කච්ඡී-ගහල
කච්ඡීර-කදුරු ගස

sinhalaebooks.com

කචවු–කසබිලියා
කචවුණ්ඩා– බුලත් විටට ගන්නා ද්‍රව්‍යයක්
කචෙචාර–හිඟුරුපියලි
කචෙචාලම්–හිඟුරුපියලි
කචෙචාලෙසි–වල්ඉඟුරු
කචජ–නන්දිරුක, දෙඹගස, පැපිලිය, කිරිබෝගස
කචජක–නන්දිරුක
කචජර– පැපිලිය, කුඹුක්, දෙඹ, බෝ, ඇසතු, කසබිලියා වැල්
කචජරුහා–ඊතණ, කුසතණ, වම්මුතු (කලාඳුරු)
කචජශීර්ෂක–කිරිපලා
කචජා–වම්මුතු, හෙල ඊතණ
කචජානතරුහා–රන්වන් වැටකේ
කචජාලඞ්කාරක–වැලුක්
කචජු–කුෂ්ට රෝගය
කචජ්‍රකා–වඳුරු මෑ
කචජ්‍රසනී– මුඛමහණ (වෙල්මුඩ) දුම්මැල්ල
කචජ්‍රදර–ලෝලු
කචජ්‍රමතී–වඳුරු මෑ
කචජ්‍රරක–හිඟුරුපියලි
කචජ්‍රරා–වඳුරුමෑ, දුරාලභා,ගිවුලු, හිඟුරුපියලි
කචජ්‍රරාල–ලෝලු ගස
කචජ්‍රරී– දුරාලභා, මලිත
කචෙජ්ෂට–වම්මුතු
කචෙජ්ෂ්ටා– වම්මුතු (කලාඳුරු)
කව–නාකෙසුරු, (නාමල්රේණු)
කවට–දියතිප්පිලි
කවදගන්ධිකා–ලුබු
කවද්‍රාවින්– ඇඟුල්වේ (ගොරක) හෝ ඇඟුලැඹිලිය)
කවරිපු ඵලා–සැමරුක
කවාමොද–ශ්‍රීබේර
කවුඅල–කටුවල අල
කජ්ජල–අඳුන්
කජු–කජු ගස
කජුරී–ඉඳි ගස
කඤ්ච–නා ගස
කඤ්චට–දියණිල්ල, (දිය ඉකිරි)
කඤ්චඩ–ඇත්තෝර
කඤ්චන–රත්රන්
කඤ්චවට–දියමෙනේරිය
කඤ්චාසි–කාංසා
කඤ්චාර–වරා ගස
කඤ්චිකුර–මඳුරුතලා ගස
කඤ්චුක– ශිරීෂ වෘක්ෂය (කුෂ්ඨ නාශන)
කඤ්චුකා–අස්ගොඳු
කඤ්චුකී–යව, කඩිල
කඤ්ජ–තුවරලා, නෙලුම් අල
කඤ්ජතුවරල–නෙලුම් මල්, පියුම්
කඤ්ජන–කාහ, මී අඹ ගෙඩි, නා ගස
කඤ්ජනක්ෂම–අඹ, අඹ රුක
කඤ්ජනා–කසා
කඤ්ජමූල–නෙලුම් අල
කඤ්ජයෝනි–ඕලු
කඤ්ජර– පුවක් ගස, වරා ගස, මලිත, පළොල්
කඤ්ජාර–තෘණ
කඤ්ජී–කැඳ
කඤ්ජික– මඟුල්කරඳ, දම්දෙව් සුදු
කටට–කුරුඳු පොතු
කටටක–ඉඟිනි ඇට
කටටකුරුඳු–කුරුඳු වර්ගයක්
කටටම්බරා –කටුකරෝහිණී

sinhalaebooks.com

කටවර තෙල්

කටවරතෙල-තල තෙල්
කටටිය-නියඟලා වැල
කටටුපූති-වැල් බැවිල, සුලු බැවිල
කටඝජා-නිදිකුම්බා
කටඝායම්-කෝමාරිකා
කට්ඵල-කරඹෙටිය, මාරා, ගොතොටිල, ඇඳ්දෙමට, හිඹුරු, මදට ගස, ඉන්දියාවේ මේ වගීය "කට්ඵල" නමින් ම ව්‍යවහාර වේ. බෙහෙත් හල්වල තිබේ.
කට්ඵලා- මහරි, මදටිය, මාරා, ඇඳ්දෙමට, තොටිල, කරපිංව, හිඹුරු, මසන්
කට්බි-කටුකරෝෂන
කට්වක-ඉඟිනි ඇට

කට්වකුමන්ජල් (ඝාම්බ්‍රාණි)

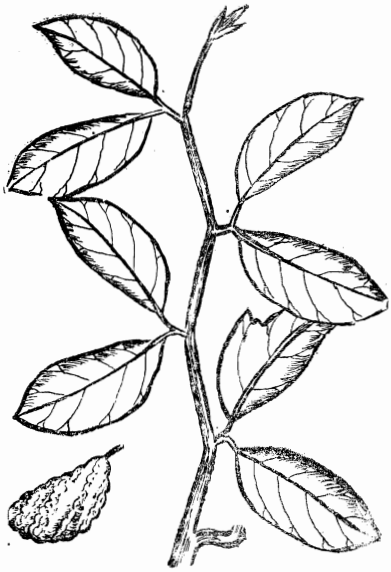

කට්වකුමන්ජල්
FranKincense

කටක

මේ ගසේ කඳ සුදු පාට ය. අඩි හැටක් පමණ උසට වැඩෙ යි. ගෙඩි කුඩා නන්නන් ගෙඩිවලට සමාන යි. ඒ ගෙඩි ද නියම කට්ට කුමන්ජල් සුවඳින් යුක්ත යි. දෙකට බෙදී තිබෙන කොළ හැඩ හුරුකමින් පෙතන් කොළ වලට සමාන යි. මේ ගස්වල කඳේ මුලින් සහ දෙබල් වලින් ද පුපුරා වැගිරී මිදෙන හල් දුම්මල වලට සමාන කිරි කට්ටකුමන්ජල් වශයෙන් ප්‍රයෝජන ගණිති.

මේ දුම්මල විෂබීජ නාශක ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් උදේ සවස දුම් ඇල්ලීමට ත්, කල්ගිය තුවාලවල ඔඩු කැපීම සඳහා එලන පැලැස්තර වලට ත් ගණිති.

සුවඳින් මෙයට සමාන කට්ට කුමන්ජල් නම් වූ වෙනත් ගස් වගීයක් ද තිබේ. ඒ ගස්වල කඳ-කොළ හා ලාටු ත් මේ වගීයට සමාන නමුත් ගෙඩි (ඇට) පතුරු කැලි මෙන් තුනී ගතියෙන් යුක්ත යි. නියම කට්ට කුමන්ජල් ගෙඩිවල ඇති සුවඳ මේ ගෙඩි (ඇට)වල නැත.

කට්වඩග-තොටිල, තිඹිරි ගස
කට්වම්බර-ආපසු මදු
කට්වර-මෝරු, කුලුරුණ (කටුකරෝෂන)
කට්වී- කුලුරුණ (කටුකරෝෂණ)
කට-තණකොළ
කටංවරා-කටුකරෝෂන
කටක-තකුල්, මුහුදු ලුණු

sinhalaebooks.com

කටකකොකිලා- ඛෙබර (මසන්)
කටකාරොදු-කන්කාදුරු (කණිගුළු)
කටකිනී-කිහිරි
කටඛාදක-කලු ලුණු
කටඛකට- වනුවැල් (බාන්වැල්= වෙනිවැල්=කහවැල්) නිවුල් ගස
කටඛකටා-කුඩුවෙලඟ ගස
කටඛකටී-දරුහරිද්‍රා
කටඛකටේරි-දරුහරිද්‍රා
කටපද-මිරිස්, ගම්මිරිස්
කටපර්ණී-තරුළුපොතු
කටභි-දුදුවැල්, (දුහුදු) මහකපු, මහ එන්සාල්, නීල් කටරොලු, වෙනිවැල්
කටම්බර-තොටිල, වැල්බැවිල, මහකපු, කුලුරුණ, ඇඹුල්වේ, ආපසු මදු
කටම්බරා- ආපසු මදු, මහකපු, බේන්කපු, කටුකරෝහිණී
කටම්භර-මහබැවිල, තොටිල, කටුකරෝහණ, කටුම්භරි
කටමාලිනී-මත්පැන්
කටරොලු- නීල් කටරොලු, හෙල කටරොලු
කටලොසසා-කබරොස්සා වැල්
කටශකීරා-ඇඹුල් ඇඹිලිය
කටසළු- දිව මුල උපදනා රෝග යක්
කටසාරිකා-ගිරිනිල්ල
කටායන-සැවැන්න
කටී- (කසී)- එරබදු, කැල, වග පුල්,
කටික-කකීටක ශ්‍රිඬගි
කටිකය-කකීටකශ්‍රිංගි
කටිකිනී-කෙෂ්මාරිකා
කටින්-කිහිරි ගස
කටිනී-හෙල කටරොලු, හෙලබටු, තිප්පිලි
කටිල්ලක-කරිවිල, රතු සාරණ
කටිවී-කටුකරෝහිණී
කටු-පුවඟු, කුළුරුන, තිත්ත වැට කොළ, දුම්මැල්ල, කපු, චීන කපුරු, උගුරුස්ස, ඉඟුරු, මිරිස්, වගපුල්, තිප්පිලි, තිප්පිලි මුල්, අබ, දළුව මුල්, කරිවිල, කළු කැම්මේරිය
කටු අල-කැලෑවෙහි වැවෙන එනම් අල වැල්
කටු ඇති ගස-කටුඅත්දර
කටුක-අබ, සිදකිඟුරු, තිකුළු, දුම් මැල්ල, තකුල්. තිප්පිලි, තිප්පිලි මුල්, කෙලිඳ, වරා, යක්බේරිය, ධ්‍යාමක නම් සුවඳ තෘණ, රත් සඳුන්, ගම්මිරිස්, තැල්වැල, කුළු රුන
කටු ඉඹුල්-කටු සහිත ඉඹුල් ගස
කටු එරමිනියා-එරමිනියා වැල්
කටුකණ්ටක-ඉඹුල් ගස
කටුකන්‍රිත- තිකුළු (ඉඟුරු, ගම් මිරිස්, තිප්පිලි,)
කටුකන්දු- අමු ඉඟුරු, මිරිකුළු, (මුරුංහා)
කටුකළල-කරිවිල, තකුල්
කටුකභාණ්ඩ-දුරු, මිරිස් ආදී කුළු බඩු
කටුකරඬු-කටුකරඬු ගස
කටුකරඳ-කරඳ ගස් වෙසෙසක්
කටුකරෝවනෙ- කුළුරුන (කටු කරෝහන)
කටුකසෙනහ-අබ ගස
කටුකා-වරා, තිත්තලබු, කුළුරුන, හඟුළු, නියඹරා, රත් හඳුන්, කෙළිඳ, සිවිය
කටුකාලාබු- බේරු, තෙල්බේරු, තිත්ත ලබු,
කටුකැල- කැටකැලගස
කටුකී-බේරු, තිත්ත ලබු

sinhalaebooks.com

කටුකිළුල-වැල්තිබ්බටු
කටුකිරිය-උගුරුස්ස
කටුකැලක-දැත්ත
කටුකුරුඳු-එනම් වගීය
කටුකුලක-දැත්ත
කටුකොහොවිල-කොහිල ගස් (සේළාලක)
කටුකොෂාතකී-තිත්තවැටකොළු
කටුගණ්ඩික-රුක්අත්තන
කටුග්‍රන්ථි-දළුව මුල්,(තිප්පිලි මුල්) සිදඩිගුරු
කටුග්‍රන්ථි-තිප්පිලි මුල්, (දළුවමුල්)
කටුග්‍රන්ථික-රුක්අත්තන
කටුඡද-තුවරලා ගස, අඳුතලා
කටුවාතුර්ජාතක-එන්සාල්, කුරුඳු ඉපොතු, කොල්ලන් කොළ, මිරිස්
කටුවිත-දුම්මැල්ල
කටුවිත්‍ර-දුම්මැල්ල
කටුත්කට- සිදඩිගුරු, අමුඉඟුරු
කටුත්‍රය-ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්පිලි
කටුත්‍රික-තිකුළු, ගොකටු
කටුතික්තක-කිරාත, (බිම්කොසඹ) අඩතඟිරිය
කටුතික්තකා-තිත්තලබු, හණගස
කටුතික්තා- බිං කොසඹ, දුම් මැල්ල, කුළුරස, තික්තරස
කටුනිඳුක-කටුඩුතිඹිරි
කටුතුණ්ඩිකා-තිත්ත කෙම්වැල්
කටුතුම්බි-තිත්තලබු, වනදියලබු, ගරඹිල්ලා වැල්
කටුතෙල-අබ තෙල්
කටුදල-කර්කීටකශ්‍රිංගි (කකුළුසුගු) හිඹුල්, කොමඩු, කැකිරි, වැල් නිවිති (වැල්නීතිය)
කටුදුග්ධිකා-තිත්ත ලබු
කටුපත-කුරුඳු, කටුපත නම් ගස් වගීය
කටුපත්‍ර(ක)-පැපිලිය, අඳුතලා
කටුපත්‍රී (කා)-කටුවැල්බටු
කටුපර්ණී- සඩණිකශිරි (රන් කිරි ගොකටු)කුරුඳුපොතු
කටුඵල-කොස්, තකුල්, කරිවිල
කටුපස්මුල්-ගොකටු, කටුවැල්බටු, දෙකටුකරඬු, කරඹ
කටුපාක-බේරු, තෙල්බේරු
කටුපාවිනී-සිවිය, ඇත්වගපුල්
කටුපිජා-තිප්පිලි (වගපුල්)
කටුපිණ්ඩා-තුවරලා
කටුපියුම්-පද්මකාෂ්ට

කටුපිල

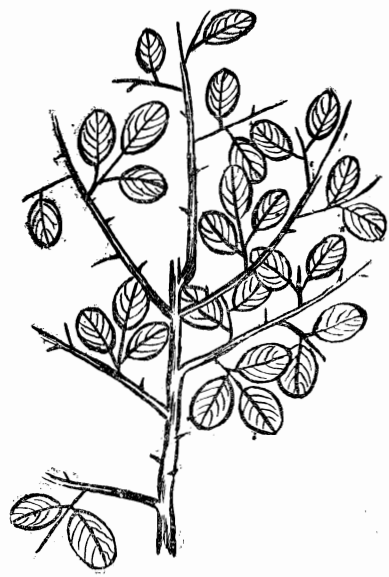

කටුපිල--කණට පුඩබ

හැඩහුරුකමින් හීන් දෙමට ගස් වලට බොහෝ සෙයින් සමාන වියලි කලාපයේ වැවෙන පඳුරු වගීයකි. මෙය බඩවැලේ සැදෙන රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. මේ ගස්වල කොළ, ගස් කරල් සැබෝ කොළ සමග එක පමණ

sinhalaebooks.com

ගෙන කොටා වණඩුවේ තම්බා මිරිකා ගත් යුෂ නිමෙන්ට හැර මී පැණි අනුපාන වශයෙන් යොදා උදේට පානය කිරීමෙන් බඩවැලේ සැදෙන ගෙඩි, වන, තුවාල, සහ ලප සුව වෙ යි.

සත්‍රීන්ගේ ගහීෂයේ සැදෙන ගෙඩි දියකර හැරීමේ ශක්තියක් මේ කටුපිලවල තිබේ. බල්ලන්ට සැදෙන "ඩිස්ටැම්පර්" නමැති රෝගයට ද මෙය ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි. මේවායේ මුල්වල සාරය ගෙණ මේ ආබාධ සඳහා ඖෂධ වශී පෙරා ගත හැක.

කටුපුඩකික } කටුපිල
කටුපුඩගික }
කටුඵල-කළු කැම්මේරිය, තකුල්, දුම්මැල්ල
කටුඵලා-තිත්ත ලබු, බටු, ශ්‍රීවල්ලි වෘක්ෂය
කටුබීජ-තිප්පිලි
කටුහඬග-ඉඟුරු
කටුහද්‍ර } සිදඹිඟුරු, අමු ඉඟුරු
කටුහ්‍රා }
කටුහු-කපුගස
කටුම්භරා-කටුකරෝෂණ
කටුමඤ්ජරිකා-කරල්සැබෝ
කටුමූලා-දළුවමුල්, තිප්පිලි
කටුමොදද-ජවාදි තම් කස්තූරි වෙසෙස
කටුර-මෝරු
කටුරා-අත්කහ
කටුරුණා-තිරස්සවාලු
කටුරෝහිණී-කටුකරෝෂත
කටුවාතීනිණී-තිබ්බටු, හෙලබටු, වැල්තිබ්බටු
කටුවාෂ්පිකා-දියනිල්ල
කටුවැල්බටු-ව්‍යාඝ්‍රී, (කණ්ටකාරී)
කටුවැල්ල- කදුරුවැල්ල, කඳුවැල්ල
කටුවීජ-තිප්පිලි
කටුවීරා-රට මිරිස්
කටුවෙළඟ-උගුරැස්ස
කටුෂණ-දළුව මුල්, (තිප්පිලි මුල්)
කටුස්තුම්බි-ලබු, ලබුවැල
කටුස්නේහ-අබ, හෙල අබ
කටුසකීරා-හුණු
කටුසමීප-අබ, රත් අබ
කටුසර භොග- වියලි ප්‍රදේශවල වැවෙන කුරහන්- මෙනේරි- අමු ආදි ධාන්‍ය වශී
කටුසිංහ පුත්‍රී-හීන් පුස්වැන්න
කටුසිංහී-තිත්ත හිබ්බටු
කටුසෙවෙල්- වැරැල්ල, කැණහිල්ලා, මීවන ගස, කොහොවිල
කටුහුණ්ඩි-කරිවිල, තිත්තකැකිරි
කටේරි-කටුවැල්බටු
කඨිංජර-කැල, අඳුතලා
කඨිකා-තලාගස
කඨිනඵල-දිවුල් ගසේ ගෙඩි
කඨිනා- කොටදිඹුලා, උක්සකුරු
කඨිල්ල-තලාගස්, කරිවිල
කඨිල්‍යක-සුලුබුරුද (සුලුසාරණ)
කඨිල්ලක-කැල, සුලුබුරුද (සුලු සාරණ) කරිවිල
කඨිල්ලා-සාරණ
කඨිල්ලාකා- කැල, සුලු සාරණ, කරිවිල
කඨෝර-වදකසා
කඩක-මුහුදු ලුණු
කඩග-ගැඩුඹ
කඩපපන්-මිදෙල්ල
කඩම්බ- තම්පලා දලු, නිවිතිවැල්
කඩම්බි-නිවිතියවැල් (නිවිතිවැල්)

sinhalaebooks.com

කඩම්බු-කොලොම්, කොබ් බැ, කොබෝමැල්ල
කඩල්-එනම් වගීය (කඩල)
කඩල්නූරෙයිකල්-පෙණගල් (මුහුදු පෙණගල්)
කඩල්නුරෙ-මුදුපෙණ
කඩල්පාසි-මුදුපෙණ
කඩසකුරු-ගල්කණ්ඩු
කඩාකොඩි-කුඩුම්රිස්
කඩිග-බුලත්වැලෙහි කරටිය
කඩුක්කාසි-අරලු
කඩුකාසි-අරලු
කඩුකාසිපු-කකුළුසුගු
කඩුකාසිසු-කකීටකශ්‍රිංගි
කඩුකු-අබ
කඩුකුළුන්නෙයි-අබතෙල්
කඩුකුරෝහිණි-කටුකරෝහණ
කඩුගු-අබ
කඩුම්පු-කොලොම්
කඩුරං-රත්‍රන්
කඩුල්-කඩොල් ගස
කඩුලුපපු-මුදුලුණු
කඩුහුංචි-තුඹකරිවිල
කඩොල්-කඩුල් ගස
කඩොල්රිසි-කඩල
කණ්ට- වෙලන් ගස, මුහුණමල් ගස
කණ්ටක- මකුණුවැන්න, එරබදු, හැල් කසඹිලියා, සිනියා ගස, පද්මබීජ, උණගස, හඟුලුවැල්, ගොකටු, කටුපිල
කණ්ටක කිංශුක-එරබදුගස, කැල
කණ්ටකචඡද-වැටකේ
කණ්ටකත්‍රය- ගොකටු එලබටු කටුවැල්බටු, යනතුන් වගීය
කණ්ටකදලා- වැටකේ
කණ්ටකද්‍රුම- ඉඹුල්ගස, කිහිරි ගස, සිහිනියා ගස
කණ්ටකප්‍රාවෘතා- කටුරෝස
කණ්ටක ඵල-කොස් ඵල, කොස් ගස, එරඹු ගස, අත්තන, ගොකටු, වනුක්
කණ්ටකඵලා- දේවදාලීය, කටු වැල්බටු
කණ්ටක මූල-යෝගාබිජු
කණ්ටකරඤ්ජ- කරඳ වෙසෙසක්
කණ්ටකලතා-කටුවැල
කණ්ටකශිරීෂ-කටුමහරි ගස
කණ්ටකාගාර-ඉඳුසල්
කණ්ටකාඪ්‍යා-බෙලිගස, ඉඹුල්ගස
කණ්ටකාර- ඉඹුල්ගස, කටුකිහිරි
කණ්ටකාරි-කටුවැල්බටු, වැල් තිබ්බටු
කණ්ටකාරිකා-කටුවැල්බටු
කණ්ටකාරිද්‍රු-කටුකිහිරි ගස
කණ්ටකාල-කොස්ගස
කණ්ටකාලි-හිඹුල් ගස
කණ්ටකාෂ්ඨ-ඉඹුල් ගස
කණ්ටකින්- කිහිරිගස, උණගස, ගොකටු, බෙබර ගස, ගුරුන්ද ගස
කණ්ටකී-ගොකටු, එරබදු, කුකුරු මුවන්, යවාස, කිහිරි ගස
කණ්ටකීද්‍රුම- කිහිරිගස
කණ්ටකිනී- කටුවැල්බටු,ඇත්බටු, කුඹුරුවැල
කණ්ටකී පාරිජාත- එරබදු
කණ්ටකීඵල- කොස්, කිඩාරම්, කටුකරඹු
කණ්ටකීශුක-එරබදු ගස
කණ්ටකුරණ්ට- කටුකරඹු
කණ්ටකෙශ- බටු, කටුවැල් බටු
කණ්ටදලා- වැටකේ
කණ්ටපත්‍ර- කටුකිහිරි, උගුරුස්ස

sinhalaebooks.com

කණ්ටපත්‍රඵලා- (බ්‍රහ්ම දණ්ඩී) යොන්තුඹ (මරිතොන්ඩ්)
කණ්ටපාද- කටුකිහිරි
කණ්ටපුඩිකා- කටුපිල
කණ්ටල- සීනියගස
කණ්ටවල්ලරී- ශ්‍රීවල්ලි වෘක්ෂය
කණ්ටවාලුක- යවාස
කණ්ටාරවී- වංඇපල
කණ්ටිනීසිර- එලබටු
කණ්ටාරිකා- කටුවැල්බටු, අග්නි දමනක ගස
කණ්ටාශීල-
කණ්ටාතීගලා-
කණ්ටාතීලතා- } හිරිනිල්ල
කණ්ටාලිකා- කටුවැල්බටු
කණ්ටාලු- උණරුක, සීනියා ගස
කණ්ටාහ්ව(ය)- නෙලුඹල
කණ්ටිකා- කොටිකන් බැවිල
කණ්ටින්- කිහිරි, සැබෝ,ගොකටු
කණ්ඨ- බොටුව, කුකුරුමාන්
කණ්ඨය- කිහිරි
කණ්ඨාල- කිඩාරම්, වතුර, කොස් ගස, කුකුරුමුවන් ගස
කණ්ඨීරව- ඇත්මද
කණ්ඩනී- මෝල, වංගෙඩිය
කණ්ඩමාල- ගණ්ඩමාල රෝගය
කණ්ඩය- මොරගස
කණ්ඩරා- මහනහර
කණ්ඩලවත- බළල්ලුණු
කණ්ඩසකුරු- උක් සකුරු
කණ්ඩීර- කසාවන් මුංඇට
කණ්ඩු- කැසීම
කණ්ඩුකත්‍රා-
කණ්ඩුකරි-
කණ්ඩුකාරි- } වඳුරු මැ
කණ්ඩුඝන-ඇසල, රතුඅඹ
කණ්ඩුඝනි- ගොරක
කණ්ඩුතිය- කැසුම් ඇති හොරි
කණ්ඩුර- කරිවිල, වඳුරුමැ, හැලි දඹ, හෙලදඹ, (එලජම්බු) වඳුරු මැ, හිවුල්, හිඟුරුපියලි
කණ්ඩුලා- කිඩාරම්,අඹ,වඳුරු මැ
කණ්ඩෝත්පල- කඩුපුල්
කණ- තිප්පිලි, වල්දුරු, සුදුදුරු, ගුගුල්
කණකක්ෂීර- ගොකටු, පීක්මල්,රං කිරිගොකටු
කණකතිකත- ගොකටු
කණකදාඩය- නාමල්රේණු
කණකපුෂ්පක- සපුගස
කණගුක්ගුලු- සුදුදුරු
කණවුක- කරඹ
කණජිහ්විකා- හිරමුසු, හින්ගාතා වාරිය
කණජීර- සුදුදුරු
කණජීරක- හින්දුරු
කණජීණී- සුදුදුරු
කණනිශ්‍යාශ- ගුගුල්
කණබිජු- තිප්පිලි, රණවරු ඇට
කණමූල- තිප්පිලිමුල්
කණා- තිප්පිලි, රත්‍රන්, සුදුදුරු, කලුදුරු
කණාඛ්‍යාත- මහදුරු
කණාඩ්‍රී- දලුවමුල් (තිප්පිලි මුල්)
කණාජටා- තිප්පිලි මුල්
කණිකා- සිහින්මිදි, මහමිදි
කණිකාර- කිණිහිරියා ගස
කණ්‍යක- කෝමාරිකා
කණ්‍යා- සිහින් මුඛමහණ, කෝමා රිකා
කණෙටම්බිය- කලුනික
කණෙරු- හයමාරගස
කණොතෙම්මිය- කලුනික
කත්‍රඵල- කපුකිනිස්ස, තකුල්
කත්‍රිම- කුරුක්තෙල්

sinhalaebooks.com

කතතකකාසි– කොට්ටම්බා
කතතාලෙසි– කෝමාරිකා
කතතිර– නෙල්ලි
කත්තිරිකකා– එලබටු වලට මදක් ලොකු ඕවාල හැඩේ ඇති බටු වර්ගයකි
කත්තිරිකා– බටු
කත්ති– බුලු
කතෙතෝය– සුරා
කතතෘණ– සුවඳතණ, පුස්වැන්න, ඇද්දෙමට
කත්තුරිකා– කස්තුරි
කතක–කැල,ඉඟිනි,තෝර,පුදඟල මල්
කතකඵල– ඉඟිනිගස, කොල්ලම් ගස
කතකෝ–ඉඟිනි
කතමාලි– ඇසල
කතවල්ලිඵල– කෝවක්කා ගෙඩි
කතික– මුඛමහණ (වෙල්මුඩ)
කතු– බක්මි
කතුරු– බුලුගස, කතුරුමුරුංගා
කඵරි– කඵාරි (ඵරම්ණ්ණා)
කද්දම– පිත්සෙම් කිපීමෙන් උපදනා රෝගයක්
කදබ– පලොල්ගස, කොලොම්ගස
කදම්බ– දෙවදාලිය, බක්මි, හිඟුරු වැල්, අත්සුණු, දියකොලොම්
කදම්බකා– සුලුබක්මි, බළල්ලුණු, අබ
කදම්බපුෂ්ප–බාන්වැල්, කොලොම් මල්
කදම්බපුෂ්පී– මුඛමහණ (වෙල්මුඩ) හිඟුරුවැල්
කදම්බපුෂ්‍ය–වනුවැල්(බාන්වැල්)
කදම්බවාදීන්– බක්මි
කදම්බිකා– දෙවදාලිය වැල්
කදම්බිනී– කොලෙම් ගස
කදමල්– රුක්මල්
කදඹ– කොලොම්, බක්මි
කදඹක– බක්මි, කොලොම්
කදඹපල– බක්මිපල
කදඹි– දේවදාර
කදර– හිඟුරු, හෙලකිහිරි, රෝග විශෙෂයක්
කදල– කෙසෙල්,ඉඟුල්,පුස්වැන්න, කදුරුගස්
කදලා– පලොල්, පුළිල
කදලි– කෙසෙල්
කදලිපුෂ්ප– කෙසෙල්මුන
කදලිය– කෙසෙල් ගස
කදමල්– රුක්මල්, රුක්අත්තන
කදිර– කිහිරි
කදුරු– කදුරුගස
කදුරුකොටියාවැල්– කදුරුකොටියා වැල්, (පහුරු ආදි ලොකුබැඳුම් වලට ගන්නා වැල්වර්ගයක්)
කදුරුපිඹි– කදුරුගෙඩිවල මද
කදුරුමැලල– කටුවැල්ල

කදුලැස්ස

sinhalaebooks.com

කඳුලැස්ස

Drosera Indica

තද සීත ගතියෙන් යුත් දෙණි (කඳු රැලි) වල වැවෙන සම් පැලැටි වර්ගය අඟල් හයක් පමණ උස ය. අඟල් එකහමාරක් පමණ දිගට බෙදීගිය කිනිති සහිත කුඩා අතුවල උඩ පැත්තේ පී කන්ඩු වැනි කුඩා කොළ තිබේ. පැලැටියේ මුදුනෙහි ලාරතු මල් හා කොන්තමල්ලි ඇට වැනි කුඩා ගෙඩි ඇත. මේ පැලැටිය ඇස් වෙදකම හා ගෙඩි-වණ- සපී වෙද කම් ගැණ ත් ලියා තිබෙන පැරණි වෛද්‍යවරු අතර දකින්ට තිබේ.

කඳුලුගෙඩි- කැල
කඳුලු- කඳුලැස්ස
කර්දුපට - මොරගස
කඳ්‍ර- පියල්ගස
කන්වාසි- කන්සා

කන්ජි - කැඳ
කන්ජික - මඟුල්කරඳ
කන්ට- කුකුරුමුවන්
කන්ටක- එරබදු, ගොකටු, නෙරෙංචි, කටුපිල, හඟුලු වැල්, හැල්කසඹිලියා
කන්ටකංසුක- එරබදු, කැල
කන්ටකකෝකිල- මසන් (ඛෙබර)
කන්ටකදැම- ඉඹුල්ගස
කන්ටකනිදිකුම්බ- කටුනිදිකුම්බ, මෙය කන්කල් කැස්ස - ඇදුම් හා වමී රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.
කන්ටකපත්‍රක- හණ
කන්ටකපත්‍රිකා- කටුවැල්බටු
කන්ටකප්‍රඩ්ඩිකා- කටුපිල
කන්ටකපුට- නෙරෙංචි (ගොකටු)
කන්ටකපාද- දේවදැලියවැල්, වැල් කරඳ
කන්ටකවෘන්තාකි- කටුවැල්බටු
කන්ටකාඛ්‍යා- කටුහිඹුල්, (කටු ඉඹුල්) කිරිඳි
කන්ටකාඩ්‍යා- කටුහිඹුල්
කන්ටකාරක- කටුවැල්බටු
කන්ටකාරි
කන්ටකාරිකා } කටුවැල්බටු
කන්ටකාලි-කටුහිඹුල් (කටුඉඹුල්)
කන්ටකාලිකා- හැල්කසඹිලියා
කන්ටකින්- ගොකටු, ඉඳිගස
කන්ටකී- ඇත්බටු, ඛම්බටු, ඉඹුල්, රත්කිහිරි
කන්ටකිත- මහකලාඳුරු,
කන්ටකිනි- කටුවැල්බටු, එලබටු
කන්ටකිදලා- වැටකේ
කන්ටකිඵල- කොස්
කන්ටකිලතා- පුහුල්වැල්
කන්ටපත්‍ර- උගුරැස්ස
කන්ටමුඛී- ඇඹුල්ඇඹිලිය
කන්ටමූලා- වලාවැන්න
කන්ටලතා- පුස්වැල
කන්ටවලලී- සිරිවැල්
කන්ටවෘක්ෂ- වැල්අඟුන
කන්ටශ්‍රෙණි- කටුවැල්බටු, කටු කරඬු,ඛෙබර, (මසන්), ගොකටු (නෙරෙංචි) උගුරැස්ස, කටුවෙ ලඟ, ඉඳි
කන්ටාකීගල- නිල්කටුකරඬු, ගිරි නිල්ල
කන්ටකාරිකා- කටුවැල්බටු
කන්ටාල- බටු, හුණ
කන්ටකාළිකා- කටුවැල්බටු
කන්ටාලු- කටුවැල්බටු
කන්ටාලුක- යවාස
කන්ටි- නෙරෙංචි (ගොකටු)
කන්ටිනිසිර- හෙලබටු

කන්ත්‍රඝන- ඇසළ
කන්ඨ- කුකුරුමුවන්
කන්ඨාල- කිඛාරම්
කන්ඩුකාරී- වඳුරු මැ

sinhalaebooks.com

කන්ඩූසන- ඇසල, රත්අබ, අබ
කන්ඩූසනි- ගොරක ගස
කන්ඩූර- කරිවිල, වඳුරු මෑ
කන්ඩූරා- වඳුරු මෑ, හෙලජම්බු, හිවුලු
කන්ඩතිප්පිලි- දඬුතිප්පිලි
කන්ඩස- මොරගස
කන්ඩාන්කතතිරි- කටුවැල්බටු
කන්ඩූලා- අබ, කිඩාරම්, වඳුරු මෑ
කන්ඩොත්පල- කඩුපුල්
කන්ත- කාන්දම්, අක්මැල්ල
කන්තඛ්‍රිදෙහද- නෝපලු, (අසෝක)
කන්තමරම්- වල්කිඩාරම්
කන්තලිති-හරංකසා,(අරන්කහ)
කන්තා- අක්මැල්ල
කන්තාවරණදෙහද- හෝපලු, අසෝක
කන්ථාරි- ඉඳිගස
කන්තු- කිඩාරම්
කන්හවණ්ට- පළොල්
කන්ද- අල, කිඩාරම්, කලුලුණු, කිහිරි, කොල්ලන්කොළ, සීනි
කන්දකුමාර- වේලා, ඔලිඳ
කන්දකුමාරි- ඔලිඳවැල
කන්දගුඩ්ඩ්- රසකිඳ වෙසෙසක්
කන්දග්‍රන්ථි- ඔතලු, මහලුහුණු
කන්දට- සුදුමහනෙල්
කන්දතාලකා- ගොදිව් (ඇත්අඹ)
කන්දපත්‍ර- මහතලිස් පතුරු
කන්දඵලා- හෙළ කරිවිල, (සුදු කරිවිල)
කන්දඵලාසුකා- කිරිබදු
කන්දය- අල
කන්දර- හෙළකිහිරි, ඉඟුරු
කන්දජ්‍ජ- කුකුරුමුවන්, තොටිල
කන්දජ්ජිව- කොස්ගස
කන්දරාල- බූනුග, පිළිල, ගල්මොරු
කන්දරාල- වල්කිඩාරම්
කන්දරොද්භවා- පොල්පලා, සිහිත පුස්වැන්න
කන්දල- රත්රන්, අළු, අංකුරය බිම්කොසෙල්
කන්දලි- බිම්පොල්, නෙළුම් ඇට
කන්දලිකුසුම- හතු, බිම්කොසෙල මුහ
කන්දවඩින- කිඩාරම්
කන්දවලලි- තිත්තකැකිරි කිරිබදු අල
කන්දශූරණ- කිඩාරම්
කන්දසාලිනී- මල්තුඹවැල, තිත්ත කැකිරි
කන්දරිෂ්ට- කැල, ගස්කැලිය
කන්දරිෂ්ටා- ගස්කැලිය
කන්දලක- බෝගස, කිරිබෝගස
කන්දලී- හෙළබටු, කසාලු, ධරණ කන්ද, ත්‍රිපර්ණිකා යන අලවර්ග
කන්දිත්- කිඩාරම්
කන්දිරි- නිදිකුම්බා
කන්දුක- තිඹිරි, හිත්තිඹිරි
කන්දුරප්‍රිය-සඳුන් ගස
කන්දෙට- මහනෙල් දෙවගය
කන්දෙෂධ-අමු ඉඟුරු
කන්නාමරම්-වල්කිරල,(දිය කිරල

sinhalaebooks.com

කන්සා

කන්සා-ත්‍රෛලෝක්‍ය විජයා
Cannabis Sat iva

කන්සා පැලය ගැන දැන ගැනීම හා එයින් ප්‍රයෝජන ගැනීම පෙර දිග ශිෂ්ඨාචාරයේ ආරම්භය සමග ම ඇති වූවකි. ඉතිහාසයට පෙර විසූ මනුෂ්‍යයෝ ජලය, ගින්න, සුළඟ ආදිය මෙන් ම කන්සා පැලය ද දේවත්වයෙහි ලා සැළකූ හ. මෙ සේ සලකන ලද්දේ ඉහත සඳහන් වස්තූන් ගෙන් මෙන් ම කන්සා පැලයෙන් ද මානව සමාජයට සිදු වන යහපත සලකා ගෙන ය.

එ කී වස්තූන් මෙන් ම කන්සා පැලය ද වැරදි ලෙස පාවිච්චි කරන්නට ගියහොත් සිදු වන්නේ හානියකි.

කන්සා තහනම

එහෙත් ජලය, ගින්න හා වාතය අන්තරායදායක ය යි ප්‍රතික්ෂේප කොට මේ මිහි පිට ජීවත් වූ කිසිවකු ගැන දැනගන්නට නැත. මනුෂ්‍ය ජීවිතයක ස්වාභාවික ජීවන බලය රඳා සිටීමෙහි ලා විශාල කොටසක් ඉටු කළ හැකි කන්සා පැලය ද වැරදි ලෙස පාවිච්චි කිරීමෙන් අනතුරු සිදු විය හැකි ය යි එය සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු බුද්ධිය ඇති කිසිවකු ද මේ තාක් අප අතර නැත.

කන්සා වැවීම-වෙළඳුම හා පාවිච්චිය මේ රටේ සම්පූර්ණයෙන් ම නීතියෙන් තහනම් ය. එහෙත් මේ රටේ කන්සා වැවීම-වෙළඳුම හා පාවිච්චිය ගැණ යම්කිසි අඩුවක් හෝ වෙනසක් සිදුවී නැත.

දීර්ඝායුෂ බලාපොරොත්තුවන ජීවිතයේ මැදිවියෙහි සිටින අය කන්සා මිශ්‍ර බෙහෙත් පාවිච්චි කරති.

පණුගාය, ඌණ, කැස්ස, ප්‍රතිශ්‍යාව, හා බඩේ ගාය ආදී හදිසි සුළු අසනීප වලදී බාල-මහළු කවුරුත් කන්සා මිශ්‍ර ගුලි-කල්ක ආදියෙන් ප්‍රයෝජන ගණිති. ශරීර සැපය බලාපොරොත්තු වන හිඳු-ඉස්ලාම් ලබ්ධිකයෝ කන්සා මිශ්‍ර ආහාරවර්ග හා පානවර්ග සාදාගෙන කති. බොති.

sinhalaebooks.com

විනෝදය බලාපොරොත්තු වන අය කන්සා මිශ්‍ර දුම් වැටි සාදා ගෙන දුම් උරති. කුඩා දරුවන් හෝ බලු, බළල් ආදී සුරතල් සතුන් ඇති කරණ, කන්සාවල ගුණය ගැණ යන්නම් හෝ දැනීමක් ඇති හැම ගෙදරක ම කන්සා කොළ සහ ඇට ටිකක් සඟවා තබා තිබීම ද නො රහ සකි. පරීක්ෂාකාරී ලෙස සොයා බැලුව හොත් කන්සා නීතිය ක්‍රියාවේ යොදවන අය ත්, එයින් දඬුවම් ලබන අය ත්, එක සේ ම කන්සා වලින් ප්‍රයෝජන ගනිති. කන්සා මිශ්‍රනයක් පාවිච්චි නො කළ එයින් ප්‍රයෝජන නො ගත් කිසිවෙකු මේ දිවයිනෙන් සොයා ගැනීම දුෂ්කර කාරියකි. එහෙ ත් මේ රටේ කන්සා සම්පූර්ණ තහනම් ද්‍රව්‍යයකි.

පිස්සු නීතිය.

දැන උගත් කමක් හෝ සිහි බුද්ධියක් ඇති කිසිවකු විසින් මේ ශ්‍රේෂ්ඨතම ඖෂධය සම්පූර්ණයෙන් තහනම් කරණ ලදැ සි ඇසීම පවා ලොමු දැහැගන්වන ක්‍රියාවකි. එ සේ නම් මෙය කළෝ කවරහු ද? ඔවුන් ගේ ප්‍රධාන ආහාරය වන මස් වගී වර්ග ඍතුවෙහි කුණු නොවී කලක් තබා ගැණීම සඳහා අවශ්‍ය කැළු බඩු වගී ලාභයට ගත හැකි මගක් සොයා ගෙන පෙර දිග බලා යාත්‍රා කළ අපර දිග වැසියෝ ය මේ ක්‍රියාව කළෝ. එ කල මේ මිනිසුන් දැන සිටි විද්‍යාවක් නැත. මේ අදූරදර්ශි නීතිය පත වන ලද්දේ එ හෙයිනි.

රාවණ සමයේ සිට අවිච්ඡින්න ව ලඞ්කාවේ පැවතෙන ජාතික වෙද කම ත්, ඉන්දියාවේ ආයුර්වේද-සිද්ධ-යූනානි වෙදකම් වල සාරාංශ ත් සංකලනය වීමෙන් සෑදී තිබෙන අපේ දේශීය වෙදකමේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය නිසා අපර දිග වෙදකම මෙහි මුල් බැස්සවීමට දුෂ්කර බැව් සැළකූ ඔවුන් සමග මෙ ම දිවයිනට පැමිණි ඔවුන්ගේ ජාතියට ම අය ත් යටි උගුල කාර එක්තරා පිරිසක් විසින් දෙන ලද උපදෙස් අනුව ය මෙය සිදු වූයේ. මේ සඳහා ජාතික හැම දෙයක් ම පිළිකුල් කළ ඇතැම් තුප්පහි සිංහල යන්ගේ සහාය ද ලැබුනේ ය.

පෙර දිග ධනය සූරා ගැනීමට ත්, පෙර දිග් වාසීන් වහල් භාවයෙහි තබා ගැනීමට ත් මාන බැලූ ඒ මිනිසුන්ට අනාදිමත් කාලයක සිට ආසියා තිකයන්ට මහක් සෙතක් සැළසූ ඒ ශ්‍රේෂ්ඨතම ඖෂධ ය සම්පූර්ණයෙන් තහනම් කිරීමට ඇති කැත්කුම කුමක් ද? අප කෙරෙහි එ බඳු කරුණක් තිබුනේ නම් ගිනිවතුර (මත් පැන්) වෙළඳුම, ගෙරි මස් වෙළඳුම් වැනි ම්ලේච්ඡ ක්‍රියා දියුණු කිරීමට අනුබල දුන්නේ මක් නිසා ද? පානය කිරීමෙන් මනුෂ්‍ය ජීවිත ක්‍රමයෙන් විනාශවන වයින් ස්ප්‍රිතු ආදිය ත් එ කෙනෙහි ජීවිත විනාශ වන ඇසිටික් ඇසිඩ් (රබර් මුදවන ඇසිඩ්) ආදි අන්තරායදායක විෂ වගී ත් සැම තැන ම තබා ගැනීමට නිදහස දී තිබෙන්නේ මක්නිසා ද?

sinhalaebooks.com

කන්සා ගුණ.

ශක්‍රාශනනතු තීක්ෂ්ණාෂ්ණං මොහකෘත් කුෂ්ඨනාශනම්,
බලමෙධාගනි ශෙලෂ්මඝනි දෙෂහාරී රසායනම්.

කංසා තියුණු යි. උණුසුම් සහිත යි. මත් ගතියෙන් යුක්ත යි. කුෂ්ඨ නස යි. ශරීර බලය හා ඥානය වර්ධනය කර යි. සෙම් සහිත දෙස් නස යි. රසායන යි. මෙය සේවනය කිරීමෙන් සියළු ම අවශ්‍ය තාවයන් ඉටුවන නිසා "ත්‍රෛලෝක්‍ය විජයා" යන සංස්කෘත නාමය මෙයට ව්‍යවහාර වේ.

අයුතු ප්‍රයෝජන

කන්සා ඖෂධ වර්ගයක් වශයෙන් මිස විනෝදය සඳහා මත් ද්‍රව්‍ය යක් වශයෙන් පාවිච්චි කිරීමක් සිංහල මිනිසුන් අතර තිබුනේ නැත. හව සට හිස කරකවා ගැනීම සඳහා අළුත් මත් ද්‍රව්‍ය සකස් කර ගන්නා පහත් අදහස් ඇති මිනිසුන් පාවිච්චි කරණ නිසා කන්සා සම්පූර්ණයෙන් තහනම් කර තැබීමෙන් සිදු වූයේ මහා ජාතික අලාභයකි. ඔලුව කරකවා ගන්ට උවමනා අය කොසේ නමුත් කන්සා සොයා ගනිති. එ සේ බැරි වුවහොත් ඔවුන්ට ඒ ක්‍රියාව සඳහා අවශ්‍ය වෙනත් පාන වර්ග එමට තිබේ.

අනාදිමත් කාලයක සිට හිඳු, ඉස්ලාම් ලබ්ධිකයෝ ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ජාතික-ආගමික උත්සව වල දී කන්සා මිශ්‍ර කැවිලි, පෙවිලි, සකස් කොට ආගන්තුක සත්කාර කරති. මේ කන්සා තහනම නිසා සිදු වූයේ ඔවුන්ගේ ජාතික සිරිත්-විරිත් වලට ත් පහර වැදීමකි. කන්සා තහනම තව ම ත් ක්‍රියාවේ යෙදීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටකට නො ගැල පෙන්නකි.

කන්සා වවමු

මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු සත්වයන්ගේ චිර ජීවනය ත් දේශීය වෙදකමේ දියුණුව ත්, ජාතික ධනය නගා සිටුවීම ත් තනා ආණ්ඩුව මගින් කන්සා වැවිය යුතු කාලය එළඹ තිබේ.

එ සේ වවා ගන්නා කන්සා ඔලුව කරකවා ගන්ට උවමනා අයට ප්‍රයෝජන ගත නො හැකි වන පරිදි දේශීය වෙදකමේ නියමකර තිබෙන අයුරින් සුද්ධ කර; විෂ නසා වෛද්‍ය වරයන් අතර බෙදා දිය යුතුය. එ සේ ම රජය මගින් ද, ආයුර්වේද ඖෂධ වර්ග පිළියෙළ කර ලොව පුරා ප්‍රචාරය කර හැරිය යුතු ය. දේශීය වෙදකමේ ත්, ජාතික ධනයේ ත් දියුණුවට අප ගත යුතු තව මගකි මේ.

(මෙය කන්සා තහනම පිස්සු නීතියක් බව ත්, මේ අදූරදර්ශී ක්‍රියාව නිසා අපේ දේශීය වෙදකමට සිදුවී තිබෙන බලවත් හානිය පෙන්වා දීම ත් සඳහා 1958 අගෝස්තු 10 දින "සිළුමිණ" පත්‍රයට මා විසින් ලියන ලද ලිපියකි. ඉන් පසු මේ නීතියෙහි ඇති සාවද්‍යතාවය වටහා ගත් අපේ මහ ජන ආණ්ඩුව දේශීය වෛද්‍ය වරයන් අතර කන්සා බෙදා හැරීම සඳහා බල පත්‍ර නිකුත් කිරීමට කටයුතු සූදානම් කර ගත යුත බව පෙනේ. මෙය අපේ දේශීය වෙදකමේ දියුණුවට හිතැති හැම දෙනා ගේ ම ප්‍රීතියට කරුණක් වනු නො අනුමාන යි.)

sinhalaebooks.com

කන්හවණට

කන්හවණට-පළොල්
කන-කුඩු, අත්තන
කනක-අත්තන, නාකෙසුරු, රත් රන්, තෝර
කනකක්ෂීරි- රුක්ගොකටු, කසාවන් අත්තන
කනකගෛරික-රන්වන් සුවංගුරු
කනකපුෂ්ප-කිණිහිරි ගස්
කනකපුෂ්පකා-සපු
කනකප්‍රභා-සිහින්මිදි, කිහිරි ගස
කනකප්‍රභු-කළු අත්තන
කනකප්‍රසවා- වැටකේ, රන් වන් වැටකේ
කනක ප්‍රසූත-දුරාකදම්බ, බක්මී
කනකරක්ෂ-හිරියල්
කනකලෝද්භව-හල්දුම්මල
කනකහ්ව-අත්තන ගස, ජයපාල ගස, සුළු කුර
කනකා-සුලුබුබැවිල, තෝර, ඇත් තෝර
කනකානනක-කොබෝලීල ගස
කනකාහ්වය- අත්තන ගස, ජය පාල ගස, සුළුකුර, නාමල්රේණු
කනකාරව-කොබෝලීල
කනකිති- එලබටු
කනකොද්භව-පියාගස, කොස්ගස
කනතුල-හරාකසා අල
කන තෙල්-පොල් තෙල්
කනදන-තිප්පිලි, කොතඹුරු, (කොත්තමල්ලි)
කනබීජ- රණවරා ඇට, තිප්පිලි, ඉහිනි ඇට
කනමුල්-තිප්පිලි මුල්
කනය-කෙම්පලා
කනවලලි-කෝවක්කා
කනා-තිප්පිලි
කනාසාන්-අත්තන

කපපරවල්ලිය

කනික-හිරිඟු කුඩු, කොතඹුරු (කොත්තමල්ලි)
කනීකා-තිපිංග, මිදි ගස, කිරි කවෙලු, මහ මිදි
කනිකාරිකා-මිදි ගස
කනිච්-කිඛාරම්, හුනිඳ
කනීයස-කඹ
කනීර-කිණිහිරිය
කනීතිකා-කළු ඉංගිරියාව
කනෙටෙම්මිය-කලුනික
කනෙයියා-කනෙයියා(කනෙවියා) පැණි
කනෙවියාඉටි-කණවේ මී ඉටි
කන්‍ය-මහ ඉරමුසු
කන්‍යක-කෝමාරිකා
කන්‍යකා-කෝමාරිකා, හින් මැඩ හඳු
කන්‍යකුමාරි-මහ එන්සාල්
කන්‍යා-කෝමාරිකා,එන්සාල්, මස් බැද්ද, (වේලිප්පරිත්ති)
කන්‍යාක-කෝමාරිකා

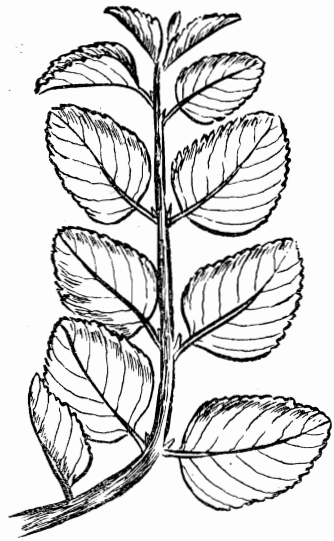

කපපරවල්ලිය
Coleus Aromaticus

sinhalaebooks.com

ඉරිවේරිය පැලයට හැම අතින් ම සමාන එයට වඩා තද සුවඳකින් යුත් දිය සීරාව තිබෙන තැන්වල වැවෙන මේ පැලැටිය ගවයින්ගේ අඩප්පර රෝගයට නිතර අවශ්‍ය වන නිසා ගම්වාසී හැම දෙනා අතර ම ප්‍රසිද්ධ ඖෂධ යකි. ඒ හැර මේ වර්ගීය පිතස, කක්කල් කැස්ස, අපස්මාර, (මීම ස්මොර) හා වලිප්පුව ඇතුළු රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

කප්පාසි–කපු
කප්පාසික–කැප්පිටියා
කප්පි–හාල් කැබලි
කප්පිල්–මොණර පිහාටු
කප්පූර–කපුරු
කපටෙශ්වරී–එල කටුවැල්බටු
කපත්‍ර–පතුක්
කපර්දක– කවඩි, කවඩිබෙල්ලා, පුස්කර
කපාටසන්ධිකා–කර්ණරෝග විශෙෂ යක්
කපාල–හිස්කබල, කුෂ්ඨය
කපාලතුල–කුෂ්ටරෝගයක්
කපාලික–දන්ත රෝගයක්
කපාලී–වලහසාල්
කපි– ඇඹුල් කපු, ඇඹුල්, රත් සඳුන්, තුරුක්තෙල්, කසඹිලියා
කපිකචජු–වඳුරු මෑ, කසඹිලියා
කපිකචජුකා– අදරිය, ඇඹුල් කපු
කපිකා–නිකා, නිල්වන් මල් ඇති නිකා
කපිකෙතන–කුඹුක්, (අර්ජුන)
කපිගන්ධිකා–ගජතිප්පිලි
කපිවසාවල–තුරුක්තෙල්
කපිවූඩා } ඇම්බරෙල්ලා ගස
කපිවූත }
කපිජ–තුරුක්තෙල්
කපිජ්‍ය–කිරිපලු, කිරිපලු ගස
කපිත්ථගන්ධිකක්– ඒ ලවා ලු ක, (අළු ඇට)
කපිත්ථපත්‍රා–ගිවුලුපත්, උඩැත්ත, අලකිරිය,
කපිත්ථ–අඳුතලා, ගිවුල්, (ගිවුලු)
කපිත්ථක්–ඒලවාලුක, එන්සාල්
කපිත්ථඵල–ගිවුලු ඵල
කපිත්ථවීජ තෛල – ගි වු ලු ඇ ට තෙල්
කපිත්ථා–දිවුල්, (ගිවුලු)
කපිත්ථාම්‍ර–අඹ වර්ගයක්
කපිත්ථාජ්‍රික–ක ර ල් සැ බෝ, අඳු තලා, සුදු අක්මැල්ල
කපිත්ථෝ–ගිවුලු
කපිදන්ත–වඳුරු මෑ, සැබෝ
කපිපිප්පලී– රත් ගො ක ටු, ර තු සැබෝ
කපිප්‍රිය–දිවුලු, (ගිවුල්) ඇම්බරෙ ල්ලා, අඹ
කපිමුත–ඇම්බරෙල්ලා
කපිරස–තුරුක්තෙල්
කපිරසාඛ්‍ය–ඇම්බරෙල්ලා ගස
කපිරෝමන්–වඳුරු මෑ, ගම්මිරිස්, රුහැණිය, (වාල්මොලගු)
කපිරෝමඵල–දිවුල්, ගිවුලු
කපිලල–රුහැණිය, එ න් සා ල්, කටුවු දැත්ත
කපිලලි–ඇත්වගපුල්
කපිල– වඳුරු මෑ, ඇ ට්වේ රි ය, තුරුක් තෙල්, රුහැණිය, (වල් ගා මිරිස්)
කපිලකෙශ්‍ර–කොමඩු, පුසුල්
කපිලචවු–වඳුරු මෑ,
කපිලචවුකා–ඇඹුල් කපු

sinhalaebooks.com

කපිලචවුරි

කපිලචවුරි–වදුර මැ
කපිලවල්ලි–ගජතිප්පිලි
කපිලසිංසපා–රන්වන් ඇට්ටේරිය
කපිලා–ඇ ට් ටේ රි ය, පිත්තල, තුරුක්තෙල්, කොමඩු
කපිලාක්ෂි–රන්වන් ඇට්ටේරිය
කපිලා ඵල–වදුරු මැ
කපිලාර්ජක–කිඹුල්වන් තලා
කපිලෝත්ඵල–හැල්කසබිලියා
කපිලොමත්–රුහැණිය, (ව ල් ගා මිරිස්)
කපිලොමඵල–ඇ ල් ක ස බි ලි යා, වදුරු මැ
කපිලොල–රුහැණිය
කපිලොහ–පිත්තල
කපිවක්ත්‍ර–තඹ
කපිවදන්‍ය–ඇම්බරෙල්ලා
කපිවල්ලි–ගජ තිප්පිලි, (ඇත් වග පුල්)
කපිවෘක්ෂ–තුන්පුලිල
කපිෂ්ට–කිරිපලු, හිවුලු, (දිවුල්)
කපිඤ–යොනොඹු වැල, තු රු ක් තෙල්
කපිශීර්ෂක–හිඟුල්, සාදිලිංගම්
කපිජ්‍ය–කිරිපලු රුක
කපීතක– දරු හරිද්‍රා, තෙලැසටු, මහරි,
කපීතණ–කොකුම්, ගැඩුඹ, හිවුලු, මහරි, මදටිය, බෝගස, කිරිපලු, තෙලැසටු, ඇම්බරෙල්ලා
කපීතන–බූ නුග, තු න් පු ලි ල, කොකුම්,
කපීතඵල–හිවුලු ගස
කපීෂ්ට–කිරිපලු, හිවුලු
කපු–ඇඹුල් කපු, මහ කපු

කපුකිනිස්ස

කපුකිනිස්ස

කපුකිනිස්ස — (තකුල්)
ලතා කස්තුරිකා
Hibiscus Abelmoschus

මෙහි කොළ–ඕල්–ගෙඩි හා ඇට හැ ම අතින් ම නාපිරිත්ත වැලේ කොළ–මල්–ගෙඩි හා ඇට වලට සමාන ය. එහෙත් නාපිරි ත්ත වැල මෙන් මේ ව ර් ග ය සිහින් ව දිගට ඇදී යන ගතියක් නැත. හිඹුවු වැනි වඩා දිගට නො දුවන පඳුරු වි ශෙ ෂ ය කි. මනා සුවඳකින් යුත් මේ වර්ගයේ ඇට දේශීය වෙදකමේ උසස් ඖෂ ධයකි. පස්පළවකින් යුත් බුලත් විටට ගන්නා සුගන්ධ ද්‍රව්‍යවලින් ද එකකි.

sinhalaebooks.com

කපුතැරි–කපුතෙරි, (කපුගෙඩියේ මූල නටුව=තෙරිය)

කපුරු

කපුරු—කර්පූර

Cinnamomum Camphora

අපේ පොත්වල පෙන්වා දී තිබෙන පරිදි කපුරු-අමු කපුරු යයි කපුරු වර්ග දෙකකි. මේවා ගස් වර්ග දෙකකින් ලබා ගන්නා දෙවර්ගයකි. එයින් කපුරු (Cinnamomum Camphora) සිනමොයුම් කැම්පෝරා නම් ගසේ කඳෙන් ලබාගන්නා වර්ග යකි. අමුකපුරු (Dryobalanops Aromatica) ඩිරියෝ බලනස් ඇරෝමැටිකා නැමති බෝර්නියෝ සහ සුමාත්‍රා යන රටවල වැවෙන ගස් වර්ගයෙන් ස්වාභාවික ව ලැබෙන ද්‍රව්‍යයකි.

කපුරු දේශීය වෙදකමේ තෙල්–බෙහෙත්–කල්ක–ගුලි–මෝදක ආදිය සඳහා බෙහෙවින් ම අවශ්‍ය ඖෂධයකි. මෙය කාමෝද්දීපනය කරණ රසායන ද්‍රව්‍ය යකි. පස්පළවතින් යුත් බුලත් විටට ද මෙය ඇතුළත් කර තිබෙන්නේ කාමෝද්දීපනය–චිත්ත සීතනය–දත් පණුවන් නොකැම–මුඛ සුගන්ධය ආදි බොහෝ කරුණු සලකා ගෙන ය.

මෙය ඇලෙන ගතියෙන් යුත්, කුඩුකරන්ට අපහසු, තියුණු සුවඳක් ඇති, ආශ්වාදනයෙහි රුක්ෂ, අවසානයෙහි සිසිල් ගතියක් දැනෙන, ජලයෙහි අල්ප වශයෙන් දියවෙන, අග්නි සන්තාපයෙන් වාස්පවී යන, මද්‍යසාර මිශ්‍ර කළවිට අනායාසයෙන් ම චූර්ණ වන, දියෙහි ඉල්පෙන, වේදනා නාසක, සෙවදජනක ගුණයෙන් යුත් ද්‍රව්‍ය යකි.

බඩහවු පීදෙනවිට බන්ධියට පානින් එකතුවන රාත්‍රි කාලයට කනමැදිරියන් මෙන් දිලිසෙන මැලියම් ද සමඟර වෛද්‍ය පරම්පරාවල අමුකපුරු ලෙස ගණිති.

කපෝත–අස්වැන්න, සුවඳලුණු
කපෝතක–අඳුන්, සෞවීරාංජන
කපෝතවක්‍ර–කවාටවක්‍ර වෘක්ෂය
කපෝලපරණී–එන්සාල්
කපෝතමාර්ජනී–අස්වැන්න
කපෝතවක්‍රා–කළුකැම්මේරිය

sinhalaebooks.com

කපෝතවඩකා – කෝවක්කා, කැකිරි, ලුණුවිල
කපෝතවණ්ණ-සිකින් එන්සාල්
කපෝතමේයා-ලුණුවිල
කපෝතවිට්ටකා-බැමිතිරිය, ලුණුවිල
කපෝතවේගා-බැමිතිරිය
කපෝතාඞ්ඝ්‍රි- පබලුවැල- ලුණුවිල
කපොතාඤ්ජන-අඳුන්
කපොතිකා-බිව්රැව්, කැරව්, අලනෝවා
කපොල-කටිගෝල, කම්මුල
කඵ-සෙම, රසකැල්ල, ගිවුලු, අතිසාරය
කඵගණ්ඩ-ගෙළ සෙම් පිරීම,
කඵද්‍රැම-ලෝලු ගස (පතරාජ)
කඵනාලි-දත් මුල් හි උපදනා රෝගයක්
කඵරුහා-කලාඳුරු
කඵවඩ්ඪ-කුකුරුමුවන්
කඵවාතජිත්-මුගුණුවැන්න
කඵවිරෝධි-ගම්මිරිස්, කපුරු
කඵවිරෝධින්-ගම්මිරිස්, කපුරු
කඵා-රසකැල්ල, ලප්කැල්ල
කඵානනක-සීනියා ගස
කඵාපහ-මිරිස්, ගම්මිරිස්, දුරු
කඵාරි-ඉඟුරු, සිඳහිඟුරු
කඵොතකෙලශ-සෙම් ඔක්කාරය
කඵොදර-සෙමෙන් උපදනා උදර රෝගයක්
කබංජිකා-ඔලිඳ වැල, ගජ ඔලිඳ වැල
කබඤ්ජ-ගිවුල්
කබඩා-ගොම
කබපිලි-මොණරපිල්
කබර-පැපිලිය, පත්පාඩගම්, වේලා
කබරමනි-මැසිරිගල්
කබරස-කබරොස්සා වැල්
කබරි-කවෙලු, වේලා, පැපිලිය
කබරෝ-පැපිලිය, (පත්පාඩගම්)
කබරොස්ස-විසරු බලු විෂ ට ප්‍රත්‍යක්ෂ තද ගතියකින් යුත් අලයක් ඇති කටු සහිත වැලකි. මෙය විෂ මෙන රෝග වලට ද ප්‍රත්‍යක්ෂ බෙහෙතකි.
කබල-කලන් තුන
කබලගඟය-කලන් තුන
කබලිකාව-වන බඳින පටියට ත්, බේතට ත් අතර තබන (අත් තික්කා ආදී) කොළ වැස්ම
කබලු-රොටී, ආප්ප
කබලොඝසා වැල්- කබරොස්ස වැල්
කබිත්ථ-ගිවුලු ගස,
කබුජකා-ඇත් ඔලිඳ
කබුදන-කුඹුක් ගස
කම්-වතුර
කම්දද-මෝරු
කම්ප-වතුර
කම්පවායු-වාත රෝග විශෙෂයක්
කම්පිල්ල-උගුරුස්ස, කටුවෙලඟ, කරඳ, හම්පිල, (හම්පිල්ල) සුදු ත්‍රාසනවාලු
කම්පිලලක-හම්පිල්ල, දේවදාලිය
කම්පිලලමාලක-මුණමල් වෙ සෙ සක්
කම්පිලලි-ගජනිප්පිලි
කම්පිලා-කෝමාරිකා
කම්බල-ගෙරිඅඟ, වතුර
කම්බු-සක්බෙල්ලා
කම්බුක-කුඩා සක්බෙල්ලා
කම්බුකා (ෂටා) අමුක්කරා
කම්බුකිනි-ශිරිෂ වෘක්ෂය (මහරි ගස)

sinhalaebooks.com

කම්බුපුෂ්පි-අඩනහිරිය
කම්බුමාලිනී- අ ඩ ත ැ ර, (අඩන හිරිය)
කම්බුඛිර-සක්, (සක්ගෙඩි)
කම්බු-සැවැන්න
කම්භාරි-ඇඳ්දෙමට
කමමලකොඩි-වැකරඳ වැල
කම්හොජ-මස්වැන්න
කම්වී-හැන්ද
කම්සස්-මුරුවා
කමන්ඩල-තුන්පුළිල, මහනුග
කමන්ඩලුකරු-පුළිල රුක
කමිත-ගෝපලු ගස, කුකුරුමුවන් ගස
කමනි-කුප්පමේනිය
කමල-රත්-සුදු නෙලුම් දෙවර්ගය පොඩරු, කොල්ලන් කොළ
කමලකා-සාතාවාරිය
කමලකෙශර-පියුම් කෙසරු
කමලවර්ජ-කොල්ලන් කොළ
කමල දල-කොල්ලන් කොළ
කමලනාල-නෙලුම් දණ්ඩ
කමලපත්‍ර- තාමල් රේණු, කුරුඳු පොතු, කොල්ලන්කොළ
කමලවීජ-නෙලුම් ඇට
කමලා-කම්පිල්ල, කටු වෙලඟ
කමලොත්තරා-සෙන් දි රි ක් කා, වනුක්
කමල්-කොල්ලන්කොළ, නෙලුම්, මානෙල්, සුන්සඟල්
කමල්පත්-කොල්ලන්කොළ
කමල්වත්-නෙලුම් රේණු, නෙලුම් කෙමිය, නෙලුම් පත්‍ර
කමිත-පුවක්
කමිට්ටය-ජිවුල්
කමිස-යොහොඹු, පිච්ච වැල
කමුකන්වාලෙසි-පුවක් මල්
කමුකමරම්-පුවක් ගස
කමුකෝ-පුවක්, දෙළුම්
කමුලා-අත්මැල්ල
කමුස්ස-මුරුවා
කඹ } කිණිහිරි
කම්බ }
කඹු-දඬු, රත්රන්
කඹුලු කඩුප්පුවා-වැටකොලු වැල (රහස් වට්ටෝරුවක සඳහන් බෙහෙතක්)
කයතුල-හරංකසා අල
කයසඨා-කවෙලු, අරලු, හීන් එන් සාල්
කයිඅර්පු-සැවැන්දන, (සැ වැ න් දරු)
කයිපපු-ගොලු පුවක්, (පෙති පුවක්) වලින් සහ රත් කිහිරිය වලින් නිපදවන කයිපපු දෙවර් ගයකි.
කයිසනතකරෙසි-රන්වන් කිකිරි දිය, කිහිරි
කයිල-කයිලවැල්
කකී-මිනීමස්, බෙලිගස, කුඩුම්රිස් වැල, හීන් නෙල්ලි
කකීට-කොල අරලු, හිඹුල්, බෙලි, කැකිරිවැල, අගිල්
කකීටක- උන්දඬු, කහඹිලියා, කැකිරි
කකීටප්‍රියා- නිවිතිවැල්
කකීටකශ්‍රිංගි- කකුලුසුඟු, (කොල අරලු)
කකීටකී-කකුලුසුඟු,(කොල අරලු)
කකීටකානතිමක- බළල්ලුණු
කකීටවල්ලි - ඇ ත් ව ග පු ල්, වඳුරු මැ
කකීටාක්ෂ- කකුලුසුඟු, දැවගස, කැකිරි
කකීටාහ්වා-කකුලුසුඟු (කකුළුසුං)

sinhalaebooks.com

කකීටාශ- කකුලුසුඟු
කකීටාහ්ව- බෙලිරුක
කකීටිකා- බෙලි, කැකිරි
කකීටිකාඵල- මසන් (ඩෙබර) සිහින්මසන්
කකීටිනී- දුරාහරිද්‍රා
කකීටී- ඉඹුල්, කැකිරි,ඩෙබර, නිවි තියවැල්, කොළඅරළු
කර්කටී ඵල-මසන් ගෙඩි (ඩෙබර ඵල)
කර්කණඩු-බෙලි
කර්කණ්ඩු-මසන් (ඩෙබර)
කර්කඵල-හින්නෙල්ලි
කර්කරි-දේවදාලිය
කර්කරිල-දේවදාරු
කර්කරු-පුසුල්
කර්කවල්ලී-සැබෝ, ඇත්වගපුල්
කර්කශ-කරඳ, උක්, වං ඇපල, මස්බැද්ද, (වේලිප්පරිත්ති) කුඩු වෙලඟ, කුරුඳුපොතු
කර්කශවර්ෂ-උක් ගස
කර්කශවර්ෂද-ගැටනිටුල්,දුම්මැල්ල කොටදිඹුලා ගස
කර්කශදල-දුම්මැල්ල
කර්කශපත්‍රක-දියබෙරලිය
කර්කශා-හින්මැඩහඟු, වල්ඩෙබර
කර්කශිකා-වල්ඩෙබර
කර්කාරු-කොමඩු
කර්කිණී-වලඟසාල්, කර ගස
කර්කෙටි- වැල්තුඹ, රේරු, පුහුල්, දේවදාලිය
කර්කොටක- කැකිරි, වැල්තුඹ, රේරු, බෙලි ගස, උක් ගස
කර්කොටකා } වැටකොළු,
කර්කොටකී } කැකිරි
කර්කොටකී ඵල-දේවදාලිගෙඩිය, වටපුහුල්, තිත්ත වැටකොළු
කර්කොටජ-පුහුල් වැල
කර්කොටි- වැල්තුඹ, කැකිරි, සිහින් ඩෙබර, රේරු
කර්කොටිකා-වැල්තුඹ
කර්කොරි-රේරු
කර්කොලස-තකුල්, (කපුකිනිස්ස)
කර්බුර-අරණකසා, (හරංකහ)
කර්චූරක-හිඟුරුපියලි, සුවඳකසා, කහ ගස
කර්ජූර-ඉඳි ඵල
කර්ණ- ඇසළ (එරහැඳි)
කර්ණක-සිහින් මිදි
කර්ණකා- ඇසළ, සිහින් මිදි,මහ එන්සාල්,කිණිහිරි
කර්ණකාරි-ඇසළ, කිණිහිරිය
කර්ණකී-කළුකිහිරි
කර්ණකුමී-කන් රෝගයක්
කර්ණගූථ-කාරදු
කර්ණජීරක-හින්දුරු
කර්ණඩු-බෙලි ගස
කර්ණපුෂ්ප-මුරුවා, නිල්ගිරිනිල්ල
කර්ණපූර-ඇඹුල්, නිල් මහනෙල්, අශෝකා, නන්දි රුක
කර්ණපූරක- කොළොම් ගස, මහරි, හෝපලු
කර්ණමොටා- වේලා ගස
කර්ණරාව-දුහුදු
කර්ණශෙඛර-සල් ගස
කර්ණසංස්‍රාව-කර්ණ රෝගයක් (කන් පැසවීම)
කර්ණාඛ්‍ය-සුදුගිරිනිල්ල
කර්ණාටි-වලාවැන්න
කර්ණාභරණක-ඇසළ (එරහැඳි)
කර්ණාරි-කුඹුක්
කර්ණිකා-සිහින් මිදි,-ඇසළ(එර හැඳි)
කර්ණිකාර-කිණිහිරි, ඇසළ
කර්ණිදයක-කලුවැල්
කර්ණී-කටුවැල්බටු

sinhalaebooks.com

කර්ණීමත්-ඇසළ ගස
කර්ණෝර-දුහුදු
කර්තිම-පාංශු ලුණු, බළල් ලුණු, රෝම ලුණු, තුරුක්තෙල්, ලෝකඩ
කර්තිමුඛ-බළල් ලුණු
කර්ද, කර්දමක } මඩ
කර්දමගන්ධිකා-සිරිතේක්කු
කර්දමර්ද-සිරිතේක්කු
කර්දමුංගු-එන්සාල්
කර්දදූපට-මෝර
කර්දු-කිඩාරම් අළ
කපී-ගල්පියල්
කපිටි-සකුරු
කපිටිකා-කවඩි, වල්කපු
කපිර-තුත්තම්, රිදීතුත්තම්, වනුවැල් (බාන්වැල්) දිඹුල් ගස, උක් පැණි
කපිරාල-ගල්පියල් ගස
කපිරිකා- මයුරතුතු (පල්මාණික් කම්)
කපිරිකාතුත්ථ-තුත්තම්
කපිරී- හොයඳුන්, රසඳුන්, ඉඟිනි ගස
කපිරිසා-රසඳුන්
කපිරිතුත්ථ-තුත්තම්
කපිරි-ඉඟිනි
කපීසක-කපු, කපු ඇට
කපීසි-කපු, කපු ගස
කර්පිට-රිදී
කර්පූර-කපුරු, චීනකපුරු
කර්පූරක-සුවඳකසා, හිඟුරුපියලි, කපුරු
කර්පූරගන්ධ-විල කොළ
කර්පූරතුලසි-කපුරු සුවඳැති තලා වෙසෙසක්
කර්පූර තෛල-කපුරුතෙල්, ඉරි වේරිය
කර්පූරරස-විලකොල
කර්පූරවල්ලි-කප්ප්‍රවල්ලිය
කර්පූරහරිද්‍රා-හරත්කහ
කර්පූරා- ආමගන්ධහරිද්‍රා (කපුරු කහ)
කර්පූරිකා-තුත්තම්
කර්බර-අත්තන, උක් වෙසෙසක්
කර්බිනී-සවණීකපිරි, (රන්කිරි ගොකටු)
කර්බුදර- (ක) - නිල් ගිරිනිල්ල, හෙළපෙතන්, ලෝලු
කර්බූර-හිඟුරුපියලි, රත් හිරියල්, කහ ගස
කර්බූර ඵල-සාකුරුණඩ වෘක්ෂය
කර්බූරා-රත් පළොල්, වේලා
කර්බූරු-රත්රන්, රත් පළොල්
කමී-කර ගස, බුජපත්‍ර
කමීකර-හුණගස
කමීකරි-මුරුත
කමීකාරි-මුරුවා වැල
කමීජ-තුග ගස
කමී ඵල-කාමරංගා ගෙඩි
කමීමූල-කුසතණ, ඊතණ, බට
කමීරඛග-කාමරඛගා
කමීරි-ඌණකපුරු
කමීමිරක-ගැටනිවුල්
කමීශාක්ෂි-වරාගස
කමීශූල-අරණකසා (හරංකහ)
කමීාර-ඌණගස, කාමරංගා
කමීාරක-කාමරංගා ගස
කර්වර-ලෝලු, ලාවලු, හිඟුපත්

sinhalaebooks.com

කර්වරිකා–හිඟුපත් තණ
කර්වදුර–කොබෝලීල
කර්වුදුරක–ලෝලු
කශ්‍ය–හිඟුරුපියලි
කෂ්–තුන් කළඳ
කෂිකා–තෝර, රටතෝර
කෂිණ්–අතසි වෘක්ෂය, හතගස
කෂිණ්–කෂිරි වෘක්ෂය, හෙලවද කසා
කෂිණියා–වැලුක්, තණ ඇට
කෂිඵල–බුලු, කරඹ, වාගස, නෙල්ලි ගස
කෂ්වකා–මිදි, සිහින් මිදි
කර්ෂිකා–වැලුක්, තණ ඇට
කර– කර ගස (මැල්ලුමට හා තම්බා කෑමට සුදුසු කටු සහිත මූත්‍රකාරක ගසක්)
මෙහි කොළ මැල්ලුම් කෑමට ගනු ලැබේ. පොෂණ ගුණය මේවායේ බෙහෙවින් ඇත. ආහාර දුලබ කාල වලදී මේවා කෑමෙන් ජීවත් වූ මිනිසුන් ගැන පොත පතෙහි සඳහන් වී තිබේ.
කර–කර ගස, වලහසාල්, දුම්බලා ගස
කරක– දෙළුම්, කොබෝලීල වකුල (මුහුණමල්) කිරිඳිවැල් පොල්මල් ඇට
කරකද–හිඳි
කරකනාවලලි–සිවිය, ඇත්වගපුල්
කරකශාලි–උක් ගස
කරකා–කරිවිල, පාණවැස්ස
කරකාම්භ–පොල්ගස්
කරඩක–පොල් කැටය, උක් වෙසෙ සක්
කරවීරකම්–කලුදුරු
කරවර්ජද–ගැටනිටුල්, නිකා
කරවමසින්–නාරන්
කරවර්ජදු–තේක්ක ගස
කරජ– සක්නැබ, දිවිපසුරු, මල් කරඳ–කරඳ
කරජා–කරඳ ගස
කරජෝඩි–මඤ්ඤුක්කා
කරජ්‍යෝඩි–මඤ්ඤුක්කා
කරඤ්ජ– කරඳ, සක්නැබ, කුණු කරඳ
කරඤ්ජක–කරඳ, මඟුල්කරඳ
කරඤ්ජ තෛල–කරඳ ඇට තෙල්
කරඤ්ජන්‍ය–කුණුකරඳ, සිරිල
කරඤ්ජ ඵල–දිවුල් ගෙඩි
කරඤ්ජල–ගිවුලු, (දිවුල්)
කරඤ්ජිකා–කටුකරඳ, මඟුල්කරඳ
කරඤ්ජි–මහ කරඳ ගස, කුඹුරු වැල
කරට–කුකුරුමුවන්, වනුක්, සෙන් දිරික්කා, කරඹ
කරටක–වනුක්
කරඩ–කරඳ
කරඩිනෙයි–වලස්තෙල්
කරඩිවනානෙයි–සතුරුමැට්ට
කරණ්ඩ– කටුකරඹු, කුකුරුමාන් කරඹ ගස
කරණ්ඩඵල–ගිවුලු ගස
කරණ–තලාගස, ශරීරය
කරණයි–මානෙල්, නිඩාරම්
කරණල–නෙළුම් අල
කරත්ත– වැල්මි
කරත්ත උපපු– කළුලුණු
කරත්තකොල්ලු– කළුකොල්ලු
කරතඟ– කන්සාඇට
කරනිකත–පැපිලිය,(පත්පාඩගම්)
කරතුඩගක– සක්නැබ

sinhalaebooks.com

කරතාණ– සුදුවැටකේ
කරඳ- හිඳි, **කරඳ**
කරදණ්ඩතිකා– ගස්කැලිය
කරඳු– කිඩාරම්
කරඳුම– කඳුරුගස
කරනෙයි– කිඩාරම්
කරනෙ-- මානෙල්, කිඩාරම්
කරප්පත්–සෙම් කිපීම නිසා ශරීරයේ සැමතැන ම හෝ තැන් තැන්වල හටගන්නා රත්පාට පළු
කරපට– අක්ක්‍රපට්ටා
කරපත්‍ර– කළුකලා
කරපත්‍රවක්– තල්
කරපත්‍රිකා– පතඟි, අන්නාසි
කරපර්ණී– රත්එරඬු, කුකුරුමුවන්, ඛණ්ඩක්කා
කරපාකය-- කල්කය වැලි සේ කැකුළුව වැටෙන පදම
කරපිංව– කරබෙඹිය
කරපි– මොණර පිහාටු
කරපිල්ලක– කරිවිල
කරපුට– දෙනොත
කරබි-- කළුදුරු
කරබ්‍රූසා– කොමඩු, (පත්තක්කා)
කරඹු– ලුණුදිය
කරබෙඹිය– කරපිංවාගස, (කරබෙඹියා ගස)
කරඹෙල– කරඹ, එල කටරොලු
කරහ- ගජතිප්පිලි, සූයර්‍යිකානති
කරහණ්ඩිකා– මහකරඳ, කුඹුරුවැල
කරහප්‍රියා– වැල්කසඹිලියා, හින් මොරගස
කරහවල්ලභ– දිවුල්, පියාගස, මොරගස
කරහාදනී– හැල්කසඹිලියා
කරහාය– කුකුරුමුවන්
කරහි– තුඹ, වැල්තුඹ, හින්මැඩ හඳු, එලකටරොළු
කරහාටි- කටුකරඬු, කුකුරුමුවන්
කරමහ– පුවඟු ගස
කරමහක– එලසැබෝ
කරමහරා– කොටිකන් බැවිල
කරමඤ්ජරී– හෙලකරල්සැබ, (සුදු කරල්සැබ)
කරමට්ට– පුවක්ගස
කරමදද– කරඹ
කරමදින– පුවඟුපල
කරමතුමත්තු- කලුඅත්තන
කරමදී– කරඹ, මහකරඹ, හෙල සැබෝ
කරමදිකා– කරඹ, මහකරඹ, දුම් මැල්ල
කරමර්දින්–කරඹ
කරමලි– ලෝලු, හීරැස්ස වැල
කරමක්කල්ලු– සිවංගුරු
කරමල්- සීරැස්ස
කරමුව– පුවක්ගස
කරයාන්පු–රත්මල්, (රතඹලාමල්)
කරරී– අසමෝදගම්
කරරුහ– සක්නැබ, රුකඟුත, පුවඟු, මහමෙවන්, (අෂ්ටකවගීයේ ඔසුවක්)
කරල්සැබ– කරල්සැබෝ ගස
කරල– කණ, හිවුලුගස
කරවිතලා– තලාවගීයක්
කරවාල– කරිවිල
කරවැල්– නෙලුම් අල

sinhalaebooks.com

කරවී–හෙල අබ, අසමෝදගම්
කරවීර–කණේරු, අලරිය, රත්හිරියල්, මනෝසීල
කරවීරක–කුඹුක්, රත් කණේරු, රතු අලරිය
කරවීරභූජා-රටතෝර
කරවීරහා–රත් හිරියල්
කරවීරානුජා–රටතෝර
කරවීරිකා–මනෝසීල
කරවිල්ලක–කරිවිල
කරවිලහ–සීනක්කාරම්
කරව්‍ය–ජටාමාංශ
කරසඵල–බුලු
කරසම්භව–රෝමලුණු
කරහාට–අල, නෙලුම් අල, කුකුරු මුවන්
කරහාටක–කුකුරුමුවන්, නෙළුම් මල්
කරාම්පු–කරාබුනැටි
කරාම්බුක–දියඹෙබර ගස
කරාවිලා–කරඹ ගස
කරාමරම්–ඇට්ටවරා
කරායත–මහ දියබෙරලිය
කරාල–කලුතලා, අක්මැල්ල
කරාලකලිකා–කොඳ ගස,
කරාලා–ඉරමුසු, වලහසාල්
කරාලාඛහ–වලහසාල්
කරාලී–ලියතහලා
කරාලෝහා–පිත්තල
කරි–අඟුණ්, තෙලකිරිය
කරිංගල–**කරිඛගල**–(තදින් කසන විෂ සහිත හබරල වර්ගයක්) ගර්ඛිල්ලා වැල්, (යක් පුහුල්–ඔබ්බි පුහුල්)
කරි උප්පු– කලුලුණු (ව්‍ය ඤජ ත සඳහා ගන්නා ලුණු)
කරික–ඇපල ගස, ඉඹුරු, ගුරුන්ද
කරිකනා–ඇත් වගපුල්
කරිකනාවලලි–සිව්ය වැල
කරිකුසුම්භ–නා (මල්) ගස
කරිකෘෂ්ණා-ඇත් වගපුල්, (ගජ තිප්පිලි)
කරිකෙශර-නාකෙසරු
කරිවෙචාරු–දමු බත් (දංකුඩ=බත් දම්කුඩ)
කරිවර්ධ–තලිස්පතුරු
කරිඩක–තොටිල
කරිදමන–වල්කොල්ලු
කරින්–නාකෙසරු
කරිපත්‍ර-තලිස්පතුරු
කරිපිප්පලී–ඇත් ව ග පු ල් (ගජ තිප්පිලි) සිව්ය, රත් ගොකටු
කරිහ–බෝ ගස
කරිමාලක-කුණු කරද, සිරිල
කරිල්ල–හීන් කරිවිල, තුඹකරිවිල
කරිලලක–බටුකරිවිල, තුඹකරිවිල
කරිවලලි–ගජතිප්පිලි
කරිවිල–කරවිල වැල
කරිවෙක්ෂු–ගහල, දෙමස් ගහල, (හබරල විශෙෂයක්)
කරී–තෙලකිරිය
කරීර–දළුක්, හුණකිළිල්, හෙල කණේරු, (සුදු අලරි) කටුකිරිය මහ උක්
කරීරය–කළිල
කරීෂ–ගොමවැරටි, අසූචි
කරීසකය–කලංතුන
කරීසලාංකනනි–කිකිරිඳිය
කරුඋත්මත්තෙසි–කලුඅත්තන
කරුක්ෂු වාචි–වල් බෝඹු
කරුකල්–පේයාව
කරුකුරුණ්ච්–නිල් කටුකරඬු
කරුකොල්ලු–කලු කොල්ලු
කරුණ–ඉද්ද ගස
කරංකා–ව්‍යලි පුවක් (කරංකා)

sinhalaebooks.com

කරුණ්කාලි–කිහිරි
කරුණ්තුලාසි–කලු තලා
කරුණමල්ලි–දැසමන්
කරුණා–වදකන
කරුණාවි–කලු වව්වනාවි
කරුත්ත උප්පු–කලු ලුණු
කරුන්විරකම්–කලුදුරු
කරුන්පේරරත්තෙසි–කලුවා අල, අරත්ත (රුෂණා–රත්ත)
කරුනොච්චි–කලුනිත
කරුප්පුකසකසා–කලු කසකසා
කරුම්පුපානි } උක් පැණි
කරුම්බුපානි }
කරුම්තලෙසි–කලු තලා
කරුමුකසි–දැසමන්
කරුඹු–උක්
කරුවල–කළුහර (කළුපාට තද අරටුවක් ඇති ගස් වර්ගය)
කරුවා–කුරුඳු
කරුවා අරිසි–කලු කඩල, බැදිහාල්
කරුවාපට්ටෙසි–කුරුඳු පොතු
කරුවෙන්කෙ–නිල් පියා ගස්
කරුවෙම්පු–කරබෙඹිය (කරපිංචා ගස)
කරුවේල්–බබ්බුල
කරෙටි–හිස, ඇට
කරෙණු–කිණිහිරිගස
කරෙන්දුක–බැලතණ
කරෙඳජන–කළු අඹ
කරෙරි–ලුණුවරණ
කරොටිකා–හිස්කබල
කරෝ–වංඇපල
කරෝමක–රෝමලුණු
කරෝෂභා–ම හ ගො න් සු තු කැකිරි, තියඹරා
කල්ඔදිය–හුලංහිත්, හික් ගස
කල්ක–තුරුක්තෙල්, බුලු
කල්කවාප්‍රිය–ව නු වැ ල්, (බා න් වැල්=වෙනිවැල්)
කල්කණ්ඩු– ගල්කණ්ඩු, (සුකිරි)
කල්කඵල–දෙළුම් ගස
කල්කරොඩ–ලොත් ගස
කල්කි–තුරුක්තෙල්
කල්කි වෘක්ෂය–බුලුගස
කල්ඝණ්ඩිකා–කළු ඉරමුසු
කල්තො–බුලු ගස
කල්නාර්–ගල් නහර
කලපක–හිඟුරුපියලි
කලපදුම–හින් ඇසල ගස
කලපපාදප–දේවදාරු, බුලු රුක
කලපවාප්‍රිය–බාන්වැල්
කලපාඩග–පැපිලිය, (පත්පාඩගම්)
කලපාසි–ගල් පෙඳ, (ගල්සෙවෙල්)
කල්මදම්–ගල්මද
කල්මුරසි–ගල්මොර
කල්ය–මී පැණි
කල්යනමුරුක්කු–එරබදු
කල්යා–කොත්තමල්ලි, මානෙල්, ඉඟුරු, හරංකහ
කලලහර–හෙල්මැලි (කල්හාර)
කලලිපාක්‍යා–පෙනිපුවක්
කලලිපපාල්–දළුක් කිරි
කලලී–දළුක්, මන උක්
කලලුපපු–ගල්ලුණු
කලෙවාකී–කොල්ලු
කල්ශම්–ගල්මද
කල්හර–කල්හාරය
කල්හාර–හෙල්මැලි
කල්‍යක–සුවඳ කාසා, හිඟුරුපියලි
කල්‍යදුම–බුලු ගස
කල්‍යපත්‍රිකා } රතු සැබෝ ගස
කල්‍යපත්‍රී }
කල්‍යවතී–නිරෝගි
කල්‍යා–අරන්කසා, (හ රං ක හ) කොත්තමල්ලි, නිලුපුල්
කල්‍යාණ–රත්රන්

sinhalaebooks.com

කල්‍යාණක–පැපිලිය
කල්‍යාණවීජ–වටමුං හෝ කඩල
කල්‍යාණී– මුරුත, දියකොළොම්, සල්, සුළුබැවිල
කල්‍යාණිකා–මනෝසිල
කල්‍යාණිනී–බැවිල ගස
කල්‍යාණී–මස්වැන්න, හල්ගස
කල්‍යානාඛග–මුරුත
කල්‍යාසිචීන–මීපැණි
කල–ගල්බේරිය, කළුකැම්මේරිය, සල් ගස, ඉලිඳ
කලංජ–කලද (මදටිය විස්සක බර)
කලංබොක්කු–(කලංබොකු) අගිල්
කලක–තකුල්, (කපුකිනිස්ස) ගුගුල්, කලුදුරු
කලකල–සල් මැලියම්
කලඝණිකා–කලු ඉරමුසු
කලචචකොටෙටසි–කුඹුරු ඇට
කලච්චි–කුඹුරුවැල්
කලජ–කලද
කලවි–නිසි තරමට නොමේරූ පොල්
කලත්–කොල්ලු
කලත්‍ර–කොල්ලු
කලද–සමූහය (මදටිය විස්සක බර)
කලදුරු–කලාදුරු
කලධෞ–රිදී
කලධෞත–රිදී, රත්‍රං
කලන්ගල්කාවරි–බොරවූ පැන්
කලන්ද–කදුලුගෙඩිය වැල් (කදුරුකෙටියා වැල්)
කලන්පොක්කු–අගිල්
කලන–එක් මසක් වූ ගැබ, හොමු ගස
කලනමූල–බෙලි

කලනිකන්නීර්–සාල් දෙවුන් දිය
කලනීරි–දෙවුන් දිය
කලපි–මොණරා
කලබ } සමූහය, මොණරපිල
කලඹ } වැටිය
කලබී–බිලපලා
කලභ–අත්තන, පියාගස්
කලභ පොතු–අත්තන පොතු
කලභවල්ලභ–පියාගස්
කලම්බ–කපුකිනිස්ස, (තකුල්) කොළොම් ගස
කලම්බක–බක්මී, දරුහරිද්‍රා
කලම්බා–නීතියවැල් (නිවිති වැල්)
කලම්බිකා–නිවිති
කලම්බි
කලම්බු
කලම්බුකා } නිවිති
කලම්බූ
කලම්බුට–වෙඩරු
කලමෙපොක්කු–අගිල්
කලඹ–පිල්කලඹ
කලඹි–නිවිති
කලම–අත්තන
කලම්ඩු–කලම නම් ඇල් වී වගීය
කලයක්ෂ–සල් මැලියම්
කලරව්–පරවියන් (පාරාවත)
කලලජෝද්භව–සල් රැක
කලඹක–කෙළිඳ ගස
කලවිඹග–කෙළිඳ ගස
කලශාඛග–පැපිලිය (පත්පාඛගම්)
කලශි(ශී)–පුස්වැන්න
කලඝ–හෙලලොත්
කලඝතිකා–වැල්පෙනෙල
කලස–නෙලුම් අල, තකුල්, (කදු කිනිස්ස)
කලසාරුහා–පොල්පලා, (පුස් වැන්ත)
කලසී–වැල්පෙනෙල, අස්වැන්න කිරිඳිවැල, පළොල්

sinhalaebooks.com

කලසිකා–පුස්වැන්න

කලහ ගස්–තුවාල සේදීමට කසට වතුර සාදා ගන්නා තද රතු පාට කින් යුත් පොතු තිබෙන ගසක්. මේ කසට සායම් වශයෙන් ද පාවිච්චි කරති.

උග්‍ර ගන්ධයෙන් යුත් තදින් කසට ගතිය ඇති මේවායේ පොතු අතීසාර රෝගයට දෙන කසාය වලට ද ගණිති මේ පොතු වල ජීවානු නිවාරක ශක්තිය ද ඇත.

කලහනාසන– කුණුකරඳ, කෙළිඳ ගස

කලහෙලන–සියඹලා

කලා–මනෝසිල, කරඹ, කැම්මේරිය, ඉඟුරු, මිපැණි

කලාකොඩිකාරෙඩි–කරඹ, සිහින් කරඹ

කලාජාජී–කලුදුරු, මහදුරු

කලාටක–ගුරුළුහාල් වී

කලාඳුරු–වන්‍ය (වම්මුතු)

කලාප–මොණර පිල

කලාපි–නුග

කලාපිනි–ගොකටු (නෙරෙංචි)කලු කැම්මේරිය, හිත් කලාඳුරු

කලාය–කලුමුං, කඩල

කලායක–කලම නම් හාල් වීවගීය

කලායකා– මකුණුවැන්න (මුගුනු වැන්න) ගන්ධදුර්ගා=දිය මතුයෙහි උපදනා ඊතණ වෙසෙසක්)

කලාරුහා–රන්වන් වැටකේ

කලාව–කෑමට තිහක්

කලි–මසත්, ඩෙබර, බුලු, තලප, බදුල්ල

කලිකාර–සිරිල, දියනිප්පිලි

කලිකාරි–ලියනහලා

කලිකාරිකා– සිරිල, කුණුකරඳ, ලියනහලා

කලිකාශිත–හෝපලු

කලිකා– කරාබුනැටි, බේරු, මල් කැකුලු, සුවඳහොට, අලරිය, කටුපිල

කලිකිකා–බේරු

කලිකොත්තම–කරාබුනැටි

කලිකුශික–බුලු

කලිහන–කුඹුරුවැල

කලිහා–කලුදුරු

කලිඹග–කෙළිඳ, මාරා, පුලිල, කුණුකරඳ

කලිඹගක–කෙළිඳ, පුලිල, මහරි, කුණුකරඳ, බුළු

කලිඹගජ–කෙළිඳසාල්

කලිඹගදෘ–කෙළිඳ ගස

කලිඹගබීජ–කෙළිඳහාල්

කලිඹගා–සුදු තිරුස්සවාලු, කකුළු සුනු, (කණ්ටකශ්‍රිඹගි)

කලිඹගි–කෙළිඳ

කලිතකිකා–වැල්මී, අවරිය ගස

කලිතන–වැල්මී

කලිතරු–බුලු

කලිදුම්
කලිදුම
කලිදෘම } බුලු, හොරගස, බදුල්ල

කලිඳක–කැහිරි, පැණි කොමඩු

කලිඳු–බුලු, හොරගස

කලිනිකා–බේරු

කලිප්‍රිය–බුලු

කලි ඵල–බුලු ගෙඩිය

කලිම්බු–පැලැස්තරය

කලිම–මහරි ගස

කලිමාරක–සිරිල, කුණුකරඳ

කලිමාල(ක)
කලිමාල්‍ය } කුණුකරඳ කටුකරඳ

sinhalaebooks.com

කලියක

කලියක–ගොන්වැල්; (වනුවැල්)
කලියුගාලය–බුලු
කලියුගාවාස–බුලු ගස
කලිරෝ–කිළිල්
කලිලය–කළිල
කලිවෘක්ෂ–බුලු
කලිසෝදරා––නවහන්දි
කලිහාරි–නීයඟලා
කලී–බුලු, කුකුරුමුවන්, තල
කලීතක–වැල්මී
කලීදු–බුලුගස
කලීර–ගස්වල බඩය
කලීල–තුවර ගස
කලු–නිප්පිලි,සජී විෂ, ගුරුළුහැල්
කලුකද–නිබිරි
කලු කැම්මේරිය– මනින්තක්කා,
(අළුකැම්මේරිය= කාකජඞ්ඝා)

කලු කොහිල

මේය දිම් බිජු ගසට හෝ කළු මිරිස් ගසට සමාන අඹ තුනක් පමණ උසට වැවෙන පැලැටියකි. මේ වගීය තෙල් බෙහෙත් සඳහා ඖෂධයක් වශයෙන් ගණිති. රෝගාබාධ හෝ වෙන යම් කිසි හේතුන් නිසා නින්ද නො යන අයට නිද්‍රාජනක ඖෂධයක් වශයෙන් මෙය බොහෝ ප්‍රයෝජන වත් ය. නින්ද නො යන අයගේ කොට්ටයට යටින් මේ ගසේ අමු අතු කැල්ලක් දමා තැබූවිට හොඳින් නින්ද ය යි.

කලු කිහිරි–කළුවර ගස
කලු කුමාර මුදියන්සේ– කලු හබරල (රහස් බේත් වට්ටෝරුවක එන වචනයක්)

කලු කැම්මේරිය

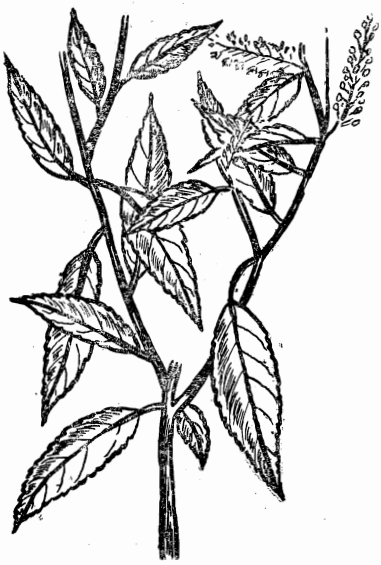

කලු කැම්මේරිය—කාකමාචි
Solanum Nigrum

කලු කොහිල

කලු කොහිල
Black Lasia Spinosa

sinhalaebooks.com

කලු කොහිල

කිරි කොහිල, ගුරු කොහිල, වැල් කොහිල, කළු කොහිල ය යි කොහිල වර්ග කිපයකි. තැම්බූවිට හොඳින් පිටිවන රසවත් වර්ග ය ප්‍රමාණයෙන් සිහින් වූ කිරි කොහිල යි. එයට වඩා ඉතා විශාල වූ ගුරු කොහිල රසයෙන් අඩු ය. අල තැම්බූවිට හොඳින් පිටිවීමක් ද නැත. දිරකඩ වල හා ඝණ පෝතු සහිත ගස් වල ත් ගල් වල ත් පසුරු අල්ලා දුවන වැල් කොහිල රසයෙන් හා ගුණයෙන් ද, උසස් නැත. කලු කොහිල වල අල හා කොළ ඉතා විශාල ය. දඬු අල හා කොළ වල උඩ පැත්ත තද කළු පැටින් යුක්ත ය. කොළ වල යටි පැත්ත පමණක් ගුරු පාට ය. රස-ගුණ අතින් ඉතා උසස් වූ කලු කොහිල රටේ සුලභ නැත. වස විෂ ශරීර ගත වීමෙහි ත්, මූත්‍ර රෝගයෙහි ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයක් වූ කොහිල අල, දළු හා කරවි ලාංකිකයෝ උසස් ආහාරයක් ලෙස සලකති.

කලුතුඹ-කලුර්යම්

කලුදණ්ඩා රෝග- බුලත් වැලෙහි හටගැනෙන රෝගයක්

කලුදු-කලඳ

කලුනිම්බ-කලු මල් ඇති නිම්බ

කලුනිම්බ-කරපිංචා

කලුපනිත්කිල-පාවට්ටා
(රහස් වට්ටෝරුවක එන වචන යක්)

කලුපලා-කරපිංචා කොළ

කලුමල්-කලුපාට මල්

කලුමස්-ලුල්මස්

කලුවා අල

කලුමැදිරිය- (සම්පූර්ණ කළුවර ගසක ලක්ෂණ ඇති එම වර්ග යට ම අයත් අරටුව කළු-සුදු වයිරමෙන් යුත් ශක්තිමත් කළු වර ගසට ත්, වඩා වටිනා ගස් වර්ගයක්)

කලු ලුණු-උද්භිද ලුණු (කාල ලොණ)

කලුවා අල-කුලඤ්ජක, වල්ඉඟුරු, වනද්‍රක (එනම් ගස් වර්ගයේ අල)

කලුවාල-කලුවාඅල(වල්ඉඟුරු)

කලුවාල—කුලඤ්ජන

Alpinia Galanga

මෙය ඉඟුරු සුවඳට ත් වඩා තද සුවඳක් ඇති ඉඟුරු වර්ගයට ම අයත් මද දිය සීරාව සහිත ඉඩම් වල වැවෙන පැලැටියකි. මේ ගසේ ඇත්තේ රට ඉඟුරු අලා

sinhalaebooks.com

කට ත් වඩා ම ද ක් ලොකු වූ එක ම අලයකි. හරහට වැඩි යන මේ අලයේ කෙළවර ගස වැවී ඇත. ගසේ කොළ ඉඟුරු කොළ වලට මදක් සමාන ය. එය අඩි තුනක් පමණ උසට වැවෙ යි. අළු හන්, පණු හොරි, දද, කුෂ්ට ආදී හමේ හටගන්නා රෝග සඳහා මෙය ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

කලුවාගස්– කළුපාට කොළ හා කඳ ඇති පිටින් පෙනෙන පෙනු මෙන් කළුවර ගසට බොහෝ දුරට සමාන සීතාධික ප්‍රදෙශ වල වැවෙන ගස් වර්ගයකි. මේ වායේ ලී සම්පූර්ණ සුදු පාටින් යුක්ත ය.

කලුවැල්තලා–තලා වර්ගයක්, කලු වැල්

කලුවැල්–කාලාගරු, අගිල්

කලුෂමඤ්ජරී–වැල්මදට

කලුසු–කවර්ජක නම් ගස් වර්ගය (තන්දිරුක)

කලුහර–කලුවර අරටු

කලෝහිත–එරමිණියා වැල

කවක–බිම්මල් (හතු)

කවව } පැපිලිය, තන්දි
කවවනාමක } රුක, තෙලැසටු ගස

කවවපත්‍ර–බුරුද ගස

කවඩි–බෙල්ලන්

කවද–හිස නැති මලකඳ

කවරා–වේලා ගස

කවරි–වේලා, රත්කණේරු, මනෝසිල

කවරිකලා–මනෝසිල

කවරිකූටක–වේලාගස

කවලග්‍රහ–තුන් කලද

කවාකා–කැකිරි

කවි–තුරුක්තෙල්, ගජනිප්පිලි

කවිටෝ–ගිවුලු

කවිඩාත්‍ර–තුඹ

කවිත්ථ–ගිවුලු ගස

කවිතුපේය–යොන්තුඹ

කවිතුමෙඛයි–කවිතුඹ(යොන්තුඹ= මරිතොන්ඩ්)

කවිලා–දියමිත්ත

කවුඩිරි–කරපිංච

කවුඩුඋඩ්‍යත්ත–කවුඩුකැකිරි

කවුඩුතියඹරා–කවුඩුකැකිරි

කවුඩුතුමෙඛයි–යොන්තුඹ, ඇත් තුඹ, (මහතුඹ)

කවුන්තිහ–රුහැණිය (වාල් මොලගු=එල්ගාම්රිස්)

කවෙරු–ගස් වෙසෙසක්

කවෙලු–කාකෝලී(අෂ්ටක වර්ගයේ ඖෂධයක්)

කවොෂණ–මදක් උණු පැන්

කශ්වරිකා–ඇද්දෙමට

කශ්මල–මූර්ච්ඡාව

කශ්මීරජ–කුංකුමප්පු (සඳුන් මල්) කොකුම්

කශා–මස්වැන්න

කශාය–පුවක් ගස, උඳු, තොටිල, රත්ලොත්, ලේ, ඇල්කහඹිලියා

කශෙරු–ඌරල, බිම්තල්, කෙක ටිය, තුන්හිරියා පත්

කශෙරුකා–කෙකටිය, කලාඳුරු

කෂ්ටිල–සුලුසාරණ

කෂාය–තොටිල, ඌරු, දැව ගස, කසට පුවක් ගස, කසටරස

කෂායකා–දුරාලභා (යවාස)

කෂායකාත්–රතුලොත් ගස

කෂායජල–පුලිල, ඇසටු, දිඹුල්, මහරි, නුග, යන මෙයින් පෙරණ ලද ජලය

sinhalaebooks.com

කෂාය වර්ග–තිපල්, ඉන්සුලු, අඹ, දඹ, මූනමල්, තිඹිරි, යන මෙවායේ කසට ජලය.
කෂායා– දුරාලභා, ඇම්බරැල්ල, ඉඳිගස
කෂායින්–ඉඳිගස, සල්ගස, අරත්ත
කෂෙරුකා–කෙකටිය
කස්කිලික–කක්කිලාස
කස්තුරි– මෘගමද, උරුලැසැපිටි, ස්‍යාමා
කස්තුරික–කණේරු
කස්තුරිකා–කස්තුරි
කස්තුරිමඤ්ජල්–අරණකසා (හරංකහ)
කස්තුරිමල්ලිකා } කස්තුරි,
කස්තුරිවල්ලිකා } ඉද්දගස
කස්තුරිමෘගාණ්ඩජ–කස්තුරි
කස්තුල–හරංකහ අල
කසතෘණ–යක්ඛේරිය, කිරාත, (බිම් කොහොඹ,) හණ
කසත්‍රී–මිනී ඇට
කස්මීරජ–කොකුම්
කස–පොල් ගස, කහ අල, කන්සා
කසකා–තෝර ගස
කසකැල–කසටිය ගස
කසට–කසට, කසාය
කසට–කසට ගස
කසටගහ–කසට ගස
කසතුරු–කසමල් ගස
කසඳුන්–රත්හඳුන්
කසතමර්දන–තෝර ගස
කසනොත්පාට–වංඇපල
කසනොත්පාටන–වංඇපල, (ආඹතෝඩා)
කසපල–පොල් ගෙඩිය
කසමල්–වැලිකහමල්
කසා– මස්වැන්න, වනුවැල්, අමු හෝ මියලි කසා
කසාකම්ම–මිරිස්
කසාකා–තෝර ගස
කසාඹිලිය–කසඹිලියා වැල
කසාය–සරස, කල්ක, ක්වාථ (සිඳි කසාය) සීත, පාණ්ඩ යයි කෂාය වර්ග පසකි.
කසායකෘත්–සබර(ලොත්) ගස
කෂායඵලිකා–නෙල්ලි
කසායමඳුරවර්ජ–දැවගස
කසාම්දුරම්භා–පුවක් ගස
කසායවාන්–සුලුකුඹුක්
කසායා–කසඹිලියා
කසායාස–ඇඹුලැඹිලිය
කසායින්–සල්, දෙහි ගස
කසිනි–අරණකසා (හරංකහ)
කසිස්–ජීරක්කාසි (කාසීස නම් ද්‍රව්‍යය)
කසු–රත්රන්
කසුන්–රන්
කහ්ලාර–හෙලමානෙල්(සුදු නෙලුම්)
කහඩ–කාඩ
කහමුන්–රණවරා ඇට
කහර–කුකුරුමුවන්
කහරමනා–වී වර්ගයක්
කහලි–ගජඹලිඳ, වැල්මී
කළත් } මදටිය විස්සක බර
කළද් } (කළද)
කළත්ද් }
කළල්–කළලරූපය
කළානුසාරි–කලුවැල්
කළාය–කඩිල
කළිර–උණ කිළිල්, වේඛඩ ආදිය

sinhalaebooks.com

කා

කා– කුරවිය, හිස, ඉරිවේරිය
කාංචන– සිවංගුරු, නාගස්, රත් රන්, නාමල්රේණු
කාංචිකොඩිවැල්– වැල්කසඹිලියා
කාංසපත්‍ර– කුරුණිය, නැලිහතර (සේරු 4= රාත්තල් 8)
කාංසිකා– මුංවැන්න
කාංස්‍ය– යකඩ, ලෝකඩ
කාංස්‍යනීල– තුත්තම්, ලෝකඩ
කාකකනම්– කටරොලු
කාකක්ෂිර– ඇද්දෙමට
කාකක්ෂි– තුබරි, (තුවරලා)
කාකක්ෂිරු– කවෙලු
කාකක්ෂිව– මිරිකුලු, (මුරුංගා)
කාක– කැකිරි, කලුකැම්මේරිය, කිණිහිරි, දැත්ත, කොටදිඹුලා, කලුඅගිල්
කාකකඩගු– මෙනේරි, හල්දුම්මල
කාකකකීටි– ඉදි, (ඉදිගස)
කාකකලා– කොටදිඹුලා, කැම්මේරිය
කාකකවාකා– කවුඩුකැකිරි
කාකකුඩ්මල– ඇඹුල, නිලුපුල්
කාකකුම්භිකා– ඇද්දෙමට
කාකගුඤ්ජා– හුනිඳ, (ඔලිඳ)
කාකඝනි– මහකරඳ, මඟුල්කරඳ, ගොඩකදුරු
කාකඩහි–උගුරුස්ස, කටුවෙලඟ, ලියනඟලා
කාකවඡ්ඨලා–සිහින් තිඹිරි, (සුලු තිඹිරි)
කාකවඡර්දි– හෙලකිහිරි
කාකවිඤ්ඡ්– හුනිඳ, ඔලිඳ
කාකජඹූ– කොටදිඹුලා, කලු කැම්මේරිය, අඳිරිය, අක්මැල්ල
කාකජම්බු– බලුදම්, දියදඹ
කාකජානු (ක) – ගුරුල්ල ගස
කාකජීඤ්ජ– හුනිඳ, (ඔලිඳ)
කාකඩුම්බර– කොටදිඹුලා
කාකණ්ඩි– කවුඩුකැකිරි, කෝවක්කා, තොටිල, ගුරුල්ල
කාකණ්ඩා– ගුරුල්ලගස
කාකණ්ඩි– කටුවෙලඟ, උගුරුස්ස, මහදුදු, තොටිල
කාකණාන්තක– සිඳුරම්
කාකතික්තා } තැල්වැල්, අක්
කාකතික්තකා } මැල්ල,මඟුල්කරඳ, කලුකැම්මේරිය, හඟුලු, හුනිඳ
කාකතික්ත– තැල්වැල්
කාකතික්ෂුක– සිහින්තිඹිරි, සුළු තිඹිරි
කාකතුණ්ඩඵලා– මහසුදුකැම්මේරිය
කාකතුණ්ඩා– අගිල්, කලුඅගිල්
කාකතුණ්ඩිකා– කිරිහඟුලු
කාකතුණ්ඩී– හුනිඳ, තැල්වැල්
කාකතෙරා– කටුකිරිය
කාකදනිකා– හුනිඳ, දැත්තගස, රතුකැම්මේරිය
කාකධනී– ඔලිඳ
කාකනන්දික– ඔලිඳ, (හුනිඳ)
කාකනම්කොවෙවයි– කවුඩුකැකිරි, කෝවක්කා, කවුඩුකෝවක්කා
කාකනාම– වලාවැන්න
කාකනාමන්– කතුරුමුරුංගා
කාකනාස– උගුරුස්ස
කාකනාසනි– උගුරුස්ස, කටුවෙලඟ
කාකනාසා– කොටදිඹුලා, ගොඩකදුරු, මහසුදුකැම්මේරිය
කාකනාසිකා– කලුකැම්මේරිය, ගුරුල්ල, ලියනඟලා

sinhalaebooks.com

කාකනාසිනී– උගුරැස්ස, කටු වෙලඟ

කාකනී– ඇඹුල්වේ

කාකන්දී– සිනිඹලා

කාකනීලා– බලුදම්ගස

කාකතෙරු– කටුකිරිය, කටුකිහිරි

කාකපර්ණී– මුංවැන්න

කාකපීළු–සිහින්තිබිරි, (සුළුතිබිරි)

කාකපීලුකා– හුනිද, (ඔලිද)

කාකපුෂ්ප– විෂ්ණුක්‍රාන්තී

කාකප්‍රාණා– මහසුදුකැම්මේරිය

කාකඵල– කොසඹ, මහකොසඹ, බළුදම්ගස

කාකඵලා– බලුදම්ගස

කාකබෝඩි– කවුඩුබෝ ගස, (කපුවුබෝ ගස)

කාකබෝඩි– කවුඩුබෝ ගස
Ficus Arnottiana

මේ වර්ගයේ කොළ බෝපත්‍ර වලට බොහෝ සෙයින් සමානය. එහෙත් ඒ කොළ බෝපත්‍ර වලට වඩා තද නිල්පැහැයෙන් යුක්තය. කොළවල නැටි සහ කඳ ද බෝධි වෘක්ෂවල නැටි හා කඳ මෙන් සුදුපාට නැත. ශූරැපාවින් (කිලිටි රත්පැහැයෙන්) යුක්ත ය. අතු ද වැල්මෙන් පහතට එල්ලා වැටී තිබේ.

මේ ගසේ පොතු තැල්ම, ඉදි මුම හා ඇට පැස්සිම යන මේ ආබාධ සඳහා අවශ්‍ය තෙල්, බෙහෙත්, මැල්ලුම්, ලේහ (පත්තු) සැදීමට අතිශයින් ප්‍රයෝජන වත් ය.

වසංගත රෝගවලින් ආරක්ෂා වීම සඳහා ප්‍රත්‍යක්ෂ හෙමක්

පාන්දර (ඉතා අළුයම) කපු වත් හඬන් ට මත්තෙන් මේ ගසක් ලඟට මොට්ට ආයුධය (මුව හත් ඇති කළුගල් පතුර) ක් ද රැගෙණ පැමිණ ගසට පිටිපැවෙන සේ නැගෙනහිර දෙසට හැරී ගසේ නැගෙනහිර දෙසට ගිය මුල කින් පොත්තක් කපුවන් හඬන හඬ ද අසුවන සේ පිටිඅතින්(තමා පිටිපස වූ ගසපැත්තෙන්) ගලවා ගතයුතු ය. මේ පොතු කැලි ඉන බැඳ ගැණීමෙන් කිසිම වසංගත රෝගයක් බෝ නොවෙන බැව් පැරණි රහස් වට්ටෝරු වෙද පොත් වල කියා තිබේ. මෙය අද්දුටු සත්‍ය ක්‍රියාව (හෙම)කි.

කාකහණ්ඩි– එලහුනිද

කාකහාණ්ඩි– මහකරද, හීන්රතු කැම්මේරිය

sinhalaebooks.com

කාකමර්දි- තෝර, තුවරලා
කාකමාචි- කලුකැම්මේරිය
කාකමාතා- කලුකැම්මේරිය
කාකමුගහ } මුංවැන්න
කාකමුද්ගා }
කාකරුක- කොසඹගස
කාකරුපා- අගිල්, කලුඅගිල්
කාකරුහා- පිළිල
කාකලම්බී-තලා, කලුකැම්ගම්රිය, නිවිතිවැල්
කාකලිද්‍රාක්ෂා- මිදිවෙසෙසක්(කළු මිදි)
කාකලොඩ්‍ය- ඇඹුල, අගිල්, ඕලු
කාකවලලභා- බලුදම්
කාකවලලරී- කවෙලු, තැල්වැල්, පෙතන් ගස
කාකවලලී- හඟුලු, තැල්වැල්, කිරි හඟුලු
කාකවලී- තැල්ල
කාකවීජක- කවුඩුනිඹිරිගස
කාකවෘන්තා- රතුකොල්ලු
කාකශාන්තිකා- හුනිඳ
කාකශාලි- කලුහැල්
කාකශිම්බී- වලාවැන්න, කතුරු මුරුංගා
කාකශිම්බී- රතුහුනිඳ, තැල්වැල්
කාකසත්‍රී- කතුරුමුරුංගා
කාකසඨුජී- කවුඩුනිඹිරි
කාකසසී- ගජඔලිඳ, වැල්මී
කාකසමමතා- ඔලිඳ
කාකසාහ්වා- කැම්මේරිය
කාකසෙක- උනිඳවැල
කාකසිවුහා- කලුකැම්මේරිය
කාකා- අක්මැල්ල, කවෙලු, ගොඩ කදුරු, කොටදිඹුලා
කාකාඛගි- ලියනඟලා, කටුවෙලඟ
කාකාණ්ඩ- තොටිල, කවුඩුනිඹිරි
කාකාණ්ඩී- කටුවෙලඟ, තොටිල, මිහඳුදු
කාකාදනී- ඔලිඳ, කටුවෙලඟ, දුදු වැල්
කාකායු- තැල්වැල්
කාකාල- වච්චනාචි
කාකාලි- ඇත්සැටිය,
කාකාහ්වා } කළුකැම්මේරිය
කාකාව්හා }
කාකාස්‍යා- මහසුදු කැම්මේරිය
කාකි- නාපිරිත්ත, තෝර, කොට දිඹුලා, කිරිඅඟුන
කාකිනී- ඔලිඳ
කාකිමුඛ- කොටදිඹුලා
කාකෙක්ෂුක- වැලුක්
කාකෙන්ද- කටුනිඹිරි
කාකෙෂ්ට- කොසඹගස
කාකො- කොටදිඹුලා
කාකොඩුම්බරික- කොටදිඹුලා
කාකොත්තුව- සුදුඹිලු
කාකොත්ඵල- ඇඹුල, රතැඹුල, (රත්ඹිලු)
කාකොදර- නාගස, නා
කාකොදුම්බරිකා- කොටදිඹුලා
කාකොල- අමුක්කරා
කාකොලි- කටුවෙලඟ, කවෙලු, වැල්නිඹ්බටු, ඇත්සැටිය, රත් තම්පලා
කාකොල්‍යාදිගණය- කිරිකවෙලු, මහකවෙලු දෙක, වැල්මී, කකුලු සුඟු, සුලුමෙවන්, මහමෙවන් දෙක, දිව්,ඔසබිය දෙක, පොන් ඛරු,මිදි, සුලුකලත් (මුංවැන්න) දඬකලත්, (මස්වැන්න) තුක්පිටිය, (හුණමකුලු) සුලුගෙලඹිය නොහොත් මහගෙලඹිය කිරිහඟුලු, පියුම්, රසකිඳ, යන මේ ගණය ශරීර පිනවයි. තන කිරි ඇති කරයි. ජීවනධාතු හා රේතස් වඩයි. පිත් ලේ හා වාතය නසයි.

sinhalaebooks.com

කාඛසසි- ගජඔලිඳ
කාඩගා- වදකසා
කාචවි- කලුකැම්මේරිය
කාචසථාලි } සලොල්
කාචස්ථාලි }
කාචසමභව- කාචලුණු
කාච- සලොල්, කාචලුණු, මී ඉටි
කාඡිපත්‍ර- මුගුණුවැන්න
කාචර- සපු, (සපුගස)
කාචලවණ- කාචලුණු, කළුලුණු
කාචසෙඉවඡිල- කාච මැටියෙන් ගත්ලුණු
කාචවොලි- වැල්කසඹිලියා
කාජනත්- ඇඹුල
කාජුනක- කජු
කාඤ්චන- රත්රන්, සපු, නාගස, දිඹුල්, (අව්විත්කා) කහ, හෙළ කොබෝලීල, රත්හිරියල්, නාමල්රේණු, සිවංගුරු, අත්තන
කාඤ්චනක- කොබෝලීල, හිරියල්
කාඤ්චනකාරිනි- සාතාවාරිය
කාඤ්චනක්ෂෙම- මී අඹ
කාඤ්චනගෙරික- සිවංගුරු
කාඤ්චනපුෂ්ප-කිනිහිරි,සිහින් මිදි
කාඤ්චනපුෂ්පිකා- රන්වන් සමන් පිච්ච
කාඤ්චනභූෂණ-සිවංගුරු
කාඤ්චනා- කහ
කාඤ්චනාර- රත් කොබෝලීල
කාඤ්චනාල- කොබෝලීල, ඇසළ
කාඤ්චනාහ්වය-නාමල් රේණු, නාගස, සපුකැකුළු
කාඤ්චනී- තැල්වැල්, කහ, රන් කිරිගොකටු, (සවණිකිරි)
කාඤ්චි- ඔලිඳ (හුනිඳ)
කාඤ්චික-තල ගස, කාඩිදිය
කාඤ්චිකාම්බු-කාඩිදිය
කාඤ්චිතන්ති-කාඩිදිය
කාඤ්ජික-කාඩිදිය, විනාකිරි ආදී අම්ල වර්ග
කාඤ්ජිකවාස-යක්බේරිය
කාඤ්ජි කා-කාඩි
කාඤ්ජිකාඤ්ජ-කාඩිදිය
කාඤ්ජිපත්‍රිකා-කළුවන් දැත්ත
කාඤ්ජි-සිරිතේක්කු, ගැටතුඹ
කාටවාතිපු- ඊලඉත්ත මල් (මලිතමල්)
කාටවාමනක්කු-වල් එඩරු
කාටවුකරණෙයි-වල්කිඩාරම්
කාටවුපයරු-වල් මැ
කාටලු -කොට්ටම්බා
කාටු ඉංචි-වල්ඉඟුරු
කාටුඵල මිචෙවයි-යකිතාරං
කාටුජීරක-දේවදරු
කාටුතෙගොයි-තෙලඹු
කාටුතුලසි-මදුරුතලා
කාටුපයරු-වල් මුං, වල් මැ
කාටුම්-ඇටඹ
කාඩීන-ඉඳි ගස
කාඩීන්‍ය ඵල-හිවුලු ගස
කාඩොදුම්බර-කොටදිඹුලා ගස
කාඩරි-කාඩි
කාඩි-ඇඹුල් දිය, කාඩි දිය (රාබු අල සහ වී සමසේ ගෙන කොටා සුදුසු භාජනයක දමා දිය වත් කර සතියක් පමණ පැසෙන්ට හැර පෙරා ගත් ජලය කාඩි වේ. නැතහොත් විලද, නෙල්ලි, තිප්පිලි, ලසුනු, කුරුඳු පොතු, අසමෝදගම්, මෙ කී දේ සම ව ගෙන කොටා බඳුනක ලා දිය වත් කර තෙ දිනක් පමණ තබා පෙරා ගත් ජලය ද කාඩි නම්. ආරනාල ද කාඩි විශෙෂයකි. එය කෑදා ගන්නා ක්‍රමය මේ පොතේ 40 පිටුවේ ඇත.

sinhalaebooks.com

කාඩිනීර්-කානි දිය
කාණ්ඩ-කුඩුම්රිස්, ගල්පියල්
කාණ්ඩකටුකා-කරිවිල
කාණ්ඩකණ්ටක-සැබෝ
කාණ්ඩබීර-පුවක් ගස
කාණ්ඩකීලක-ලොත් ගස
කාණ්ඩගුණ්ඩ-කෙකටිය
කාණ්ඩතිකත-බිම්කොසඹ (කිරාත) හණ, යක්බේරිය
කාණ්ඩන් මුරුග කොම්පු- කඟ වේන අඟ
කාණ්ඩනී-බුලත්වැල, (කාණ්ඩනී තලා)
කාණ්ඩනීල-ලොත් ගස
කාණ්ඩපුඩ්ඩා-කටුපිල
කාණ්ඩපුෂ්පා-ගැටතුඹ ගස
කාණ්ඩරුහ-කුලුරුණ
කාණ්ඩශාඛා-මුවකීරිය වැල, සෝමලතා
කාණ්ඩහිතා-ලොත් ගස
කාණ්ඩහීන-ලොත්, වම්මුතු
කාණ්ඩතිකතා-බිම්කොසඹ, යක්බේරිය
කාණ්ඩාමිරුගකොම්බු-ගවර අං
කාණ්ඩාරහා-කටුකරෝෂණ
කාණ්ඩිකොඩි-වැල්කසඹිලියා
කාණ්ඩිතිකතක--බිම්කොසඹ (කිරාත)
කාණ්ඩිල්වෙන්නෙයි--වෙඩිරු
කාණ්ඩීර- වැල්මදට, කරල්සැඹ, කරිවිල, මාරා
කාණ්ඩීරා-වැල්මදට, කරිවිල
කාණ්ඩෙක්ෂු-උග්ගස්, වැලුක්, ඉකිරි
කාණ්ඩෙක්ෂු-උක්, වැලුක්,ගොකටු
කාණ්ඩෙන්-රඹුක්, වැලුක්, ඉකිරි, (නීරමුල්ලිය,) උක්
කාණ්ඩෙයි-කුඩුම්රිස්
කාණ්ඩෙර-සුලුකුර
කාණ්ඩෙරුහා-කටුකරෝෂණ
කාතොට්ටි-වෙල්ලන්ගිරිය
කාද-කොල්ලම් කොළ
කාදම්බ-කොළොම් ගස (උක්ගස)
කාදම්බකර-කොළොම් ගස
කාදම්බයන්ති-කොළොම්, බක්මි
කාදම්බරී-සුරා
කාදම්බරීවීර-රාමණ්ඩි (රාබිජු)
කාදම්බා-මුඩමහණ
කාදම්බී-වැල්නීතිය (වැල්නිවිති)
කාදු-කටුකරඹු
කාන්චි-හුනිඳ (ඔලිඳ)
කාන්චුරෙයි-ගොඩකදුරු
කාන්වොරි-කසඹිලියා
කානන- කාන්දම්, රුකගුණ, පුවඟු, කොකුම්, සඳුන්, දිය මිදෙල්ල
කානනක්‍රාමක-මහවම්මුතු (මහ කලාඳුරු)
කානනගල් කාන්දම් ගල්
කානනධාතු-සිවංගුරු
කානනපාෂාණ-කාන්දම්
කානනපුෂ්ප-කොබෝලීල
කානනම්-කාන්දම්
කානනලක- නන්දිරුක (වතු සුද්ද)
කානනලෝහ- හෝපලු, කාන්දම්
කානනස්කන්ධ-කනේරු (අලරිය)
කානනා- ගෙලබටු, පුවඟු, රුක ගුන, තිබ්බටු, ඉවද, අතිවුඩ යන්, සඳුන්, විෂ්ණුක්‍රාන්ති, කොකුම්, බිම්තල්, උක්ගස, මහ එන්සාල්
කානනාඩ්‍රිදෙහද- } හෝ ප ලු
කානනාවරණදෙහද } ගස
කානනාර-කොබෝලීල, ඇසළ ගස

sinhalaebooks.com

කානනාලක-චතුසුද්ද
කානනාග්නි-රැකහුන, පුවහු,
කානනිදු-බෝදිගස
කානනිවෘක්ෂ-මුරැත, පියාගස
කානනී-පියාගස
කානනිසවර-සවණී (රත්රන්)
කානෙනාටවි-වෙල්ලන්ගිරිය
කාන්ඡුක-වැලුක්, රඹුක්
කානක-ජයපාල ඇට, අරත්ත ඇට
කානනාග්නි-සැමගස
කානනාධිප-අඹගස
කානනාරි-සැමරැක
කානත්-කොල්ලු
කානම්-කඩල
කානලාපුෂ්ප-අත්තන
කානල්වාලෙයි-කෙටල
කානිත-ලොත්
කානෙයස්‍යාස-ගුගුල්
කානෙයි-මහනෙල් අල, මෙහෙ නල (තෙමෙනල)
කාපාලි-කන්ථාරි වෘක්ෂය (එරමිනියා)
කාපාලිකා-වලහසාල්
කාපික-කාඩිකැඳ
කාපිලෙක්ෂණ-ඉකිරි
කාපිශායණී- මිදිවැල, (මුද්දරප්පලම් වැල)
කාපුසි-කොමඩු
කාපොත- හොයඳුත්, සෞවීර අඳුත්, සුවස ලුණු, මුහුදුලුණු
කාපොතවක්‍රක- කොබෝවක්කා
කාපොතාඤ්ජන-හොයඳුත්
කාඵල-කරපිංච, ඇද්දෙමට
කාඵලා-ඇද්දෙමට
කාඛු-ඇඹුල්වේ

කාඹු } තලගස
කම්බු }
කාම්බුකා-අමුක්කර
කාමෙහාජි-මස්වැන්න, දෙඹ, උඳු පියලි, හෙලකිහිරි, මුත්වැන්න
කාමෙහාජිකා-ඵල හුනිඳ
කාම්පිල්ලක- කටුවෙලඟ, ඊගු රැස්ස
කාම්‍ය-පියා ගස
කාම්-සීනි, තෝර, තුවරලා
කාමඛඩ්ගදලා- රත් වන් වැටකේ
කාමඝනි-කටුවැල්බටු
කාමවාරිනි-අරත්ත
කාමවාරිය-අරත්ත, කලුවා
කාමවි-කලුකැම්මේරිය
කාමජනනී-බුලත්
කාමතර-සිහින්දුම්ඛලා
කාමදු- තලිස්පතුරු, කිරිබඳු, බුලත්, අරලු
කාමදූතා-මනෝශීල
කාමදූතී-හෙල පළොල්, රත් පළොල්
කාමධිර ජන්මා-කොකුම්
කාමනීඩා-කස්තුරි
කාම ප්‍රියකරී-අස්ගොඳු
කාම ඵල-මී අඹ ගස
කාමඵලා-කෙසෙල් ගස
කාමමෝද්-කස්තුරි
කාමරඛකාසි-කාමරඛගා
කාමරඛගා-කාමරඛගා ගස, (පැණි කාමරංගා, ඇඹුල් කාමරඛගා ය යි දෙවගයකි. පැණි කාමරඛගා කැමට ත්, ඇඹුල් කාමරඛගා ලෝහ වගී ශුද්ධ කිරීමට ත් ගණිති)
කාමරූපොද්භවා-කස්තුරි
කාමල-සෙන්ගමාල රෝගය

sinhalaebooks.com

කාමලකී–පිටවක්කා
කාමලොව–කළු අඟිල්, කළුවැල්
කාමවතී–දරුහරිද්‍රා(ලඞ්කාවේ මේ වෙනුවට වෙනිවැල් ගණිති)
කාමවල්ලභ–අඹ, කුරුඳුපොතු, බලුදම්
කාමවෘන්තා–පළොල්
කාමශර–අඹ
කාමා–වැල්මදට, කැප්පිටියා
කාමාග්නී–කාංසා
කාමාචි–හීන්කැම්මේරිය
කාමාතා–කලුකැම්මේරිය
කාමාක්ෂා–කස්තුරි
කාමායුධ–අඹගස
කාමාලු–රතු මල් ඇති පෙතන්ගස
කාමිනී–දරුහරිද්‍රා
කාමිනීශ–මුරංගා ගස
කාමීල–දෙඹ ගස
කාමුක්– සාදික්කා, වනසාදික්කා
කාමුක– විෂ්ණුක්‍රාන්ති, නෝපලු, සමන්පිච්ච, කෝන්ගස, අක්මැල්ල, කලමැල්ල, පුවක්
කාමුකා–තැල්වැල්, අක්මැල්ල
කාමුද්ගා–මුත්වැන්න
කාමුරණ්ඩ–යක්බේරිය
කාමුරු–කරාබු
කාමෙෂ්ට–මී අඹ ගස
කාමෙමේ–සිරිල
කායඵල–කරබෙඹිය (කරපිංච)
කායම්– පෙරුම්කායම්, බෙහෙත් හොද්ද
කායවල්ලි–උඩල
කායසථා–අරත්ත, කවෙලු, අරළු, එන්සාල්
කායසථාලි–රත්පළොල්
කායසතා–කලුතලා කොළ
කායිනදඉලෙයි–වියලි කොළ
කායිනදකායි–වියලි ගෙඩි, (වියැලූ ගෙඩි)
කායිනදපටෙයි–වියලි පොතු
කායිනෙයිමිට්ටි–ගස්පෙතෙලගෙඩි, පෙතෙල ඇට
කායිපොන්නම්කොට්ට–ගස්පෙතෙල ගෙඩි, පෙතෙල ඇට
කාර්අඟිල්–අඟිල්, කලුවැල්
කාර්ර්යම්–කලුර්යම්
කාර්කලුක–සිහින් තිඹිරි
කාර්කවල්ලි–ඔලිඳ
කාර්කසවර–රත්රන්, අත්තන, කපු
කාර්කොටක–වැල්තුඹ
කාර්කොරි–රේරු
කාර්තසවර–රත්රන්, අත්තන, කපු
කාර්තාක්ෂිරි–රුක්ගොකටු
කාර්ගෝල් අරිසි–බෝදි ඇට, කලු බෝ ඇට
කාර්නික- කිරිහඳුලු
කාපිට–ලාකඩ
කාපීටිකා–කවඩි
කාපීටිකාපාටි–වැල් කපු
කාපීස–මහකපු, හිඟුරුපියලි
කාපීසනීකස–කපු ඇට
කාපීසස්තූලක–කපු පුළුන්
කාර්පූරිකාවරසි–බෝදි ඇට
කාර්මක–තොටිල, දියමිදෙල්ල, හෙල කිඹිරි
කාර්මරී–උණමකුළු
කාර්මුක–තිඹිරි, තොටිල, දිය මිදෙල්ල, හෙල කිඹිරි
කායස්‍ථා–කටුවැල්බටු
කාර්ශ්මරී } ඇද්දෙමට
කාර්ශ්මර්‍ය }
කාශ්‍ය–සල් රුක, ඇද්දෙමට, දෙල්
කාෂ්ක–කිරිපලා

sinhalaebooks.com

කාමීණී–හාතාවාරිය
කාර–යවකාර ලුණු
කාරම්පස–යවකාර, පුස්කර, සව්කර, ඕංකර, සර්ජ හෝ අඤ්ජන යන ක්ෂාර පස
කාරක–ඉඳුසල් ගස
කාරකුටිකා-අරලු
කාරගිල්–කලුවැල්, කලු අගිල්
කාරදු–කන්කලාදුරු(කණිගුළු)
කාරබූසි–(කරබූසි)ඇට කළු පැණි පුහුල් (පත්තක්කා)
කාරහි–වැල්තුඹ, සතපුෂ්ප, කලු දුරු, ගීත් එන්සාල්
කාරම්–පුස්කර, ලුණුරසැති සැර ද්‍රව්‍ය (යවකර, පුෂ්කර, සවුක් කාරම්,ඕංකාරම්, අඤ්ජණක්ෂාර
කාරම්භ– පුවඟු, රුකඟුන. (ගස් අඟුන,)මහ අසමෝදගම්
කාරම්භිකා–කපුරු
කාරලවණ–කාරම්ලුණු
කාරවග–කාරම් (කටුක)වගී
කාරවල්ලය–කරිවිල
කාරවල්ල–සිඟින් කරිවිල (තුඹ කරිවිල
කාරවල්ලි– අසමෝද, මහ කරිවිල
කාරවල්ලිකා–කරිවිල, මහකරිවිල
කාරවල්ලයක–කරිවිල, මහකරිවිල
කාරවි–සතපුෂ්ප, කරිවිල, කුරුඳු කොළ, රම්මානිස්ස, දුටුසතුටු, මොණරකුඩුම්බිය, කොබෙයි කොළ
කාරවිවල්ලි–අසමෝද
කාරවෙල්ල–කරිවිල
කාරවෙල්ලි–කරිවිල
කාරස්කර–කදුරු ගස
කාරසන්–නෙල්ලි
කාරසවද–ඇසළ
කාරහ්ව–මහ අසමොද
කාරිකා–මනෝසීල, කවෙලු
කාරී–කටුවැල්බටු
කාරුක–කාමරංගා ගස
කාරුකා–මනෝශිල
කාරුජ–නාමල්රේණු, සිවන්ගුරු
කාරුපු–උකුස්සන්
කාරෝදක–ලුණුරසැති අළු සහිත දිය
කාරෝසු–කාරම් බෙහෙත
කාල්පක–හිඟුරුපියලි, සුවඳකසා
කාල්ලි–පතොක්
කාල–බැවිල, රත්නිවුල්, කලුදුරු, මනෝසීල, වැල්මදට, කලුත්‍රසත වාලු, සුලුබැවිල, ලෝකඩ, කොත්තමල්ලි
කාලඅගුරු–කලවැල්
කාලකඛණ්ඩ–තිබිරි
කාලක–කරපිංචා(කරබෙඹිය)පිල, හිඟුරුපියලි, සුවඳකසා, මීඇට, තතුල්, (කපුකිනිස්ස) හිරියල්, කලාදුරු
කාලකණ්ට–පියාගස
කාලකණ්ඨ–නිල්කැට
කාලකණ්ඨක–ඇත්තෝර ගස
කාල කපිත්ථ–අක්මැල්ල
කාලක මුෂ්ක–කලු මල් ඇති තෙලෙඹු ගස
කාලකස්තූරි–කස්තූරි වෙසෙසක්
කාලකාපිකා–හෝපලු ගස
කාලකාලි–ලියනඟලා
කාලකූට– වච්චනාවි (වත්සනාභ) විෂ ඉඟුරු
කාලකූටකා–වච්චනාවි, කදුරුගස
කාලඝණ්ටා } තෙලෙඹු ගස
කාලඝණ්ටිකා }
කාලඩකත } ඇත්තෝර
කාලඩකාත }
කාලජීරක–කලුදුරු
කාලඤ්ජි-මුඩමහණ (වෙල්මුඩ)
කාලතාල–තමලු ගස

sinhalaebooks.com

කාලතිඤ්ජක

කාලතිඤ්ජක–කදුරු ගස
කාලතිපු–කලු තුඹ
කාලදෙලා–අවරිය
කාලධෞත–රිදී
කාලන්–එරමිණියා
කාලනියාස–ගුගුල්
කාලපත්‍රී–තලිස්පතුරු
කාලපර්ණ–තුවරලා .
කාලපර්ණි–කලු ත්‍රසතවාලු
කාලපාශී–ඉරමුසු
කාලපීලුක–කදුරු ගස
කාලපුෂ්ප–ගල්සෙවෙල්, කඩලගස
කාලපෙය–කිරිමෝරු
කාලපෙශිකා– වැල්මදට, හිරමුසු, කලුදුරු
කාලපෙහි–කලු හිරමුසු

කාලමේඝ – වල්බින්කොහොඹ

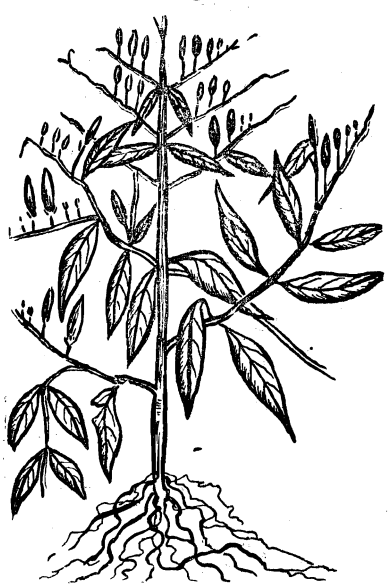

කාලමේඝ–වල්බින්කොහොඹ
Antrographis Pariculata

කාලවානතා

මෙය අඩි දෙකක් පමණ උසට වැවෙන ගේන් මිරිස් කොළ වැනි කොළ හා නයි (හීන්) මිරිස් කරල් පමණ හීන් කරල් පොකුරු ඇති පැලැටියකි.

ඉතා තද තික්ත ගතියකින් යුත් මේ සම්පූර්ණ පැලැටිය ජ්වරය, රුධිරතාපනය, ආදී රෝග සමූහය කට ම ප්‍රත්‍යක්ෂ ගුණදායක ඖෂධ යකි.

කාලප්‍රියා–අමුක්කරා
කාලභණ්ඩි–එල හුනිඳ, වැල්මදට
කාලම්බි–වැල්නිවිති
කාලමඤ්ජරි–වැල්මදට
කාලමාන–කලුතාලා, කලුදුරු, අක්මැල්ල
කාලමාල–ගල්සෙවෙල්, කලුඅගිල්, අක්මැල්ල
කාලමුස්තක–තෙලඹු
කාලමූල–රත්නිවුල්
කාලමෙෂි– කලු ත්‍රසතවාලු, වැල්මදට, බෝදිගස්, කසා, කලුදුරු
කාලමෙෂිකා–වැල්පෙනෙල, බෝදි ඇට, වැල්මදට
කාලය–යකඩ
කාලයා–මෑ, ලීමෑ, උඳු
කාල ලවණ–කලු ලුණු, උද්භිද ලුණු
කාලලොණ–කලු ලුණු
කාලලොහක–යකඩ, කලු යකඩ
කාලවත්‍ර–පුවක්
කාලවර්තිකා–පළොල්
කාලවිෂාණිකා–කවෙලු, කිරිකවෙලු
කාලවීජක– තොටිල, කවුඩුනිඹිරි
කාලවානතා–කොල්ලු, රත්පළොල

sinhalaebooks.com

කාලවෘන්ති-පළොල්
කාලශාක-පිල, කරපිංච, (කරබෙඹිය)
කාලශාකුට-කලු ගහල
කලශාලි-කලුහැල්
කාලෂ්ටජා-තැල්වැල්
කාලස්කන්ධ-දුරු, එලකිඹිරි, අව්ටික්කා, කොල්ලන් කොළ, ජීවක වෘක්ෂය
කාලසකර-තිඹිරි ගස, තම්බුගස
කාලසථාලි-පළොල් ගස
කාලසාර-තිඹිරි, රත් වන් සඳුන්, කලුවැල්, හිරියල්,
කාලසි-පළොල්, (පුලිල) පෘෂ්ණ පර්ණී
කාලසෙස-මෝරු
කාලහිත-ලොත් රුක
කාලා-වැල්මදට, කලුදුරු, අමුක් කරා, කළු ත්‍රසනවාලු, බේරු, අවරිය, යකඩ
කාලාගුරු-කලු අගිල්, කලුවැල්
කාලාජාජි-කලුදුරු, මහදුරු
කාලාඤ්ජනී-කලුකපු, අවරිය
කාලාන්-හතු
කාලානුශාරිනී-කලු ඉරමුසු,
කාලානුසාර්‍ය්‍ය- ගල්නහර, ගලින් උපන් සුවඳ ද්‍රව්‍ය, ඇට්ටර, තුවරලා, කප්පරවල්ලිය
කාලානුසාර්‍ය්‍යිකා-ගල්මද, ගල් සෙවෙල්
කාලානුසාරි-කලුවැල්, කලුඅගිල්, ඉරමුසු
කාලානුසාරිකා-තුවරලා
කාලානුසාරිකා-තුවරලා, රත්වන් සඳුන්
කාලාය-උලුන්දු (උඳු)
කාලායස-යකඩ
කාලාම්ව-කවුඩු තිඹිරි
කාලි- ලියනහලා, තිරස්සවාලු, ඇත්සැටිය, සුලුබැවිල, රන්වන්
කාලි, වැල්පෙනෙල, අගිල්, බේරු, කලුදුරු, කෙළිඳ, නිල් ඹිලු
කාලික- ඇත්සැටිය, කලු අගිල්, කලුවැල්, කලුසඳුන්, මහ කැකිරි
කාලිකතී-අවරිය
කාලිකා- අරළු, කලුදුරු, ගාතා වාරිය, ජටාමාංශ
කාලිකි-රතු අඹ, කලුදුරු, කවෙලු
කාලිඟ } කෙළිඳ ගස, බිම්
කාලිඛග } කොමඩු, පැණිකොමඩු, මහ කැකිරි,
කාලිගන-කුඹුරු
කාලිඛක-කොළ අරලු
කාලිඛකත-ඇත්තෝර
කාලිඛගි-සීන් එන්සාල්
කාලිඛගික-කෙළිඳ, (කෙළිඳසාල්)
කාලිඛගිකා-තිරස්සවාළු, සීනි කැකිරි
කාලිතකි-අවරි
කාලින්-කලුදුරු
කාලිය-ඛාන්වැල්(වනුවැල්= කහවැල්)
කාලියං-කලුවැල්
කාලියක- නිදිකුම්බා, කලුඅගිල්, දරුහරිද්‍රා
කාලී- වැල්පෙනෙල, කළුදුරු, බේරු
කාලෙය-කහ, නෙලුම් ඇට, කළු සඳුන්, වැල්මදට, වනුවැල්, කොකුම්
කාලෙයක- කොකුම්, වැල්මදට, වනුවැල්, රත්හඳුන්

sinhalaebooks.com

කාලෝදර-උගුරැස්ස, කටුවෙලඟ
කාලෝපල-කාන්දම්
කාලෝහිත-එරමිණියා
කාව්‍යතික්තක-හණ ගස
කාවරි-තුඹකොළ, වැල්තුඹ ගෙඩි
කාවලා-පිල, හෙලපිල
කාවලූ-රත්හැල්
කාවාකා-කැකිරි
කාවෙරකණ්‍යක-කාවේරි රුක
කාවේරී-කසා
කාවේලු-අරලු, මිහකැකිරි
කාවාක්ෂ-පිළිල (ගස්වල බැඳෙන පිළිල)
කාශ්මරි } ඇද්දෙමට, කපුරු
කාශ්මිරි }
කාශ්මයශ්‍රී- ඇද්දෙමට, පොකුරු මුල්
කාශ්මීර-කොකුම්, ඇද්දෙමට
කාශ්මීරජ-කොකුම්, පොකුරු මුල්, කොට්ටම්
කාශ්මීරජා-ඉවද
කාශ්මීරජීරක-සුදු දුරු
කාශ්මීරා-ඉවද
කාශ්වරී-ඇද්දෙමට
කාශ්‍ය-මත්පැන්
කාශ්‍යා- රටතෝර
කාශ-උක්, වැලුක්, ඉගිනි, කාශ රෝගය
කාශක-වැලුක්
කාශනාශන- කකුළුසුඳු (කකීටක ශ්‍රිඛිගි)
කාශනාශිනී- නිකාගස
කාශමර්දී- උගරැතෝර, ඇත්තෝර
කාශාල්මලී- කටුඉඹුල් ගස
කාශීස- කසිස්
කාශීසම්භූත-රසදිය
කාශුකාර- පුවක්ගස
කාශෙක්ෂු- වැලුක්
කාෂ්ට- දේවදාරු, තොරගස
කාෂ්ටකදලී- ඇටකෙසෙල්
කාෂ්ටකුවෙරා- හෙලපළොල්
කාෂ්ටක්ෂි- වැවරණ- දේවදාරු
කාෂ්ටදර- වනුවැල්, (බාන්වැල්)
කාෂ්ටය- නිමෙස්කල් (නිමේසකාල= ඇසිපිය හෙලන ප්‍රමාණ කාලය)
කාෂ්ටිලා- කෙසෙල්
කාෂ්ඨ- දුරුහරිද්‍රා
කාෂ්ඨක- කලුවැල්, අගිල්
කාෂ්ඨකදලී- ඇටකෙසෙල්
කාෂ්ඨජම්බු- දියදඹගස
කාෂ්ඨදාරු- දේවදාරුගස
කාෂ්ඨද්‍රු- කැලගස
කාෂ්ඨධාත්‍රීඵල- නෙල්ලි
කාෂ්ඨපාටලා- හෙලපළොල්
කාෂ්ඨපාටලිකා- පළොල්
කාෂ්ඨපාටලී- පළොල්
කාෂ්ඨඵලා- පළොල්
කාෂ්ඨඵලෙරුහා- හෙලපළොල්
කාෂ්ඨපුෂ්ප- වැටකේ
කාෂ්ඨමධුක- වැල්මී
කාෂ්ඨයශ්‍රී- ඇද්දෙමට
කාෂ්ඨරජණී- දුරුහරිද්‍රා
කාෂ්ඨවලලිකා- කටුකරෝසණ
කාෂ්ඨවාරිණී- අරත්ත (රත්ත) කලුවාගස්
කාෂ්ඨවාසතුක- කම්පලා වෙසෙසක්
කාෂ්ඨශාරිවා- ඉරමුසු
කාෂ්ඨශාලි- රත් හැල්
කාෂ්ඨා- වනුවැල්
කාෂ්ඨාගරු- රන්වන් අගිල්
කාෂ්ඨිරසා- කෙසෙල්ගස
කාෂ්ඨිල- හෙලවරාගස
කාෂ්ඨිලා- ඇටකෙසෙල්, හෙලවරා

sinhalaebooks.com

කැ

කාෂෙඨක්ෂු- උක්වෙසෙසක්
කාෂෙඨාඩම්බරිකා- කොටදිඹුලා ගස
කාෂ්මදී- රටතෝර
කාස්ටඤ්ජ- දේවදාරගස
කාස්ටය- කලං එකහමාර
කාස්ටයන- නොරගස
කාස්මීර- නෙළුම්අල, කොකුම්, කොට්ටම්
කාස්මීරජන්මන්- කොකුම්
කාස්‍ය- සල්ගස, දෙල්ගස
කාස- ඉහිනි, උක්, වැලුක්, රඹුක්, මුරුංගා ගස
කාසං- වැලුක්
කාසඝන- තෝර, බුලු
කාසඝනි- කලුවැල්, කලුඅගිල්, බටු, කිරිහඳුලු, සිරිතේක්කු, කටුවැල්බටු
කාසනාසිනී- කකුළුසුඳු
කාසභක්ෂන- දුම්මැල්ල
කාසමදී } තෝර, රටතෝර
කාසමදීක }
කාසමදීන- දුම්මැල්ල
කාසරි- තෝර
කාසාරි- රටතෝර
කාසිකා- සෙම, වනමුං
කාසිර- එලබටු
කාසීස- කසිස්
කාසුඤ්ජ- ඇත්තෝර
කාහලපුෂ්ප-අත්තනමල්, අත්තන
කාහී- කෙළිඳ
කාළ- ලෝකඩ
කාළලවණ- බලල්ලුණු, කළුලුණු
කාළසාක- කරපිංවා ගස
කාළා- ත්‍රිඝනාවාළු, වැල්මදට, අමුක්කරා, පළොල්, කළුදුරු, අඹරිය.

කැකිරි- කත්කාරි,(හේන් කැකිරි, සීනි කැකිරි, තිත්ත කැකිරි, ගොන් කැකිරි යයි කැකිරි වර්ග 4 කි. මෙයින් ඇඹුල් රසයෙන් යුත් කුඩා ම කැකිරි වර්ගය වූ හේන් කැකිරි අස්මරී රෝගයට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධය කි)
කැකිල්ල- වැඩි ප්‍රයෝජනයක් නැති තදින් බෝවී යන ඉඩම් නිසරු වන පැලැටියකි. මෙයින් ගන්නා ප්‍රයෝජනය නම්: එල වලුකොටු, පතල් ආදිය ආවරණය කිරීමයි. තුවාල වෙද කම ට ද ගනිති.
කැකුණමල- (කැකුණ ලාටු)
කැකුලු- කකීශ, රළු,
කැචිකිරි- මදුරුගස
කැටිලුණු- කැමට ගන්නා ලුණු
කැණටු- බුලත්වැල, බුලත් කිනිති
කැඳ- කාඩි
කැඳත්ත- ඔසු වෙසෙසක්
කැඳරවාල- උඳුපියලි
කැන්- සමූහය,මෝරු
කැන්ද- කැන්දගස- (රත්කැන්ද, බූකැන්ද, මූදුකැන්ද, යයි කැන්ද වර්ග තුනකි. මෙ යි න් රත් කැන්ද කොළ හා කිරි (ලාටු) ප්‍රයෝජනවත් ය.)
කැම්මේරිය-කැම්මේරිය, මේපැළැටිය රත්, කළු, කැම්මේරිය වශයෙන් වර්ග දෙකකි. එයින් කළු කැම්මේරිය වඩා ප්‍රයෝජනවත් ය. විස්තර 92 පිටේ කළු කැම්මේරිය බලන්න.

sinhalaebooks.com

කැනහිල්අල- සුධාමූලි,=ඇ ලා මිශ්‍රී, (නරිඅල,)මෙය බින්තල් ගණයට අයත් වාජීකරණ බෙහෙතකි. අෂ්ටක වර්ගයෙන් ද එකකි.

කැනහිල්ල- කටුසෙවෙල් (සීනිද්ද)

කැනහිවි- කැනහිල්ල

කැපුන්කිරිය- තුවාල සුඛකාරක බෙහෙතක්

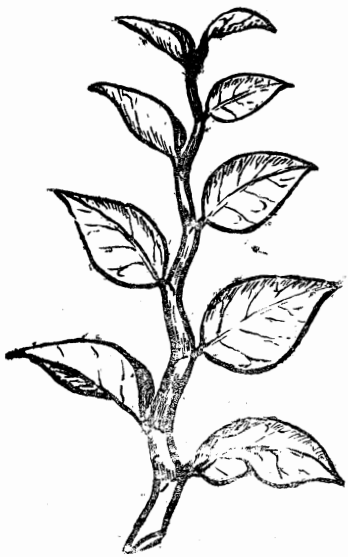

කැපුන්කිරිය

දළුක් වර්ගයට අයත් වූ මේ පැලෑටිය අඩි 8 ක් පමණ උසට වැඩෙයි. මෙහි කඳ ඇලවේ වැලක් පමණ ඇත. කොළ අඟල් $1\frac{1}{2} \times 1$ පමණ දිග – පළල ය. ඕවාල හැඩයෙන් යුක්ත ය. මේ කොළ එක තැන දෙක බැගින් දෙපසට බෙදී තිබේ.

දළුක් ගසේ මෙන් ම මේ පැලෑටියේ ද සෑම තැන ම සුදුපාට කිරි පිරී ඇත. මෙහි කරටි තලා (පොඩිකර) කැපුම් තුවාල වලට ලේ පිටින් බැඳීමෙන් එකී තුවාල පෑස වන්නේ නැතුව ඉතා ඉක්මනින් සුව වෙයි.

කැබිලිත්තෙ නටන්නා- වී පොරි (රහස් බේත් වර්ගයක එන වචනයක්)

කැබෙල්ල- කැබෙල්ල ගස- (තේ ගසට සමාන මේ ගසේ දළු මාළු වට හා තේ කොළ වෙනුවට පිළිගෙළ කරගත හැක)

කැම්මිර- කැම්මේරිය

කැම්මේරිය- කළුකැම්මේය (කාක ජඹූ) නිදිගන්වන පැලෑටියකි.

කැමජීවා- (කැමජුවා) – කමීජවා කස.

කැරට්-ගාර්ජාර-(ඇඳුමට ප්‍රත්‍යක්ෂ බෙහෙතකි)

කැල- සමූහය, බැවිල, කණේරු, කිණිහිරි

කැලණිය- වල්ණිය (අරත්ත, ඉඟුරු, වල් ඉඟුරු, කළුවා අල වර්ග වලට අයත් ගසකි.) තද සුවඳ කින් යුත් මේ වර්ගයේ මල් සහ බඩ බුලන් විට රසවත් කිරීමට ගනිති.

කැලුම්- මහනෙල් මල්

කැලෙන්කැපූ පොත්ත-කැටකැල (රහස් බේත් වර්ගයක ඔසුවක්)

කැවිඩි- කැප්පෙටියා

sinhalaebooks.com

කැ කි

කැසිපිස්සන්වැල්– රත් පිතට කැමට හා ඉසකුඩිච්චියට ප්‍රත්‍යක්ෂ අධික සීත ගුණ යෙන් යුත් වැල් වර්ගයකි. මේ වායේ කොළ කොටා ඇල්දියෙන් මිරිකා පෙරා සීනි දමා රැයක් මිදෙන්ට තබාගත් කල සන්වවු වැනි අධික සීත ගුණයෙන් යුත් රස වත් කැමක් පිළියෙළ කර ගත හැක.

කැසිමුස– කැස්ස හා ඇදුම

කැහැල– කැල ගස,

කැර– කැරැ ගස (බරැ වර්ගයට අයත් අවුරුදු සිය ගණන් ගිය විට ඇතුලේ සැරයටි (බස්තම්) තැනීමට සුදුසු අරටුවක් සැදෙන උඩවැඩියා වැවීමට පොත්ත ගන්නා ගසකි.

කැල– කැල ගස– (කැටකැල, පව් (රත්)කැල යයි කැලවර්ග දෙකකි කැට කැල කැඩුම් බිඳුම්, වෙද කමට ත් පව් (රත්) කැල වාජී කරණ ඖෂධ වලට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂයි.

කැලිය– නාග බලා නම් ගස්

කිංකිණ–රිදීතුත්තන්

කිංකිණී- කිහිරි, උගුරැස්ස, කටු කිරිය, මුංවැන්න

කිංගෙදරිදං–ඉද්ද

කිංචුලකයා–බිම්නා, (ගැ ටු වු ලා= ගැඩවුලා)

කිංජය–අගිල්

කිංජල්ක–පද්ම කෙසරැ, නාමල් රේණු

කිංජල–කොට්ටන්

කිංව–තෙලුම් මල් රේණු

කිංශුක–කැල, එරබදු, අත්තන, තල් ගස

කිංසුක–අරත්ත, එරබදු, අත්තන

කිංජකෙකා–පියුම් කෙසරැ

කිකකරි–වැටකොලු

කිකි–පොල් ගස

කිකුරැ–මළල

කිඩකරා–කොටදිඹුලා

කිඩකිරාට–සීනිය ගස

කිඩකිරාත–හෝපලු ගස

කිඩකිරාතක–කටුකරඹු ගස

කිඩකිරාල–මූතමල්, සීනියා ගස

කිඩකිරින්–කටුකිහිරි

කිඩකිලාස–හෝපලු ගස

කිව්වා–මූත්‍රකෘච්ඡ්‍රා

කිව්වාඩි–මුංඇට හා සහල් ද මිශ්‍ර කර පිළියෙළ කරණ ආහාරයක්

කිවුලක–ගැඩවුලා

කිසුව–තෙලුම්මල් රේණු

කිසුජලක – කොට්ටන්– නා ම ල් රේණු, තෙලුම් මල් රේණු

කිසුලක– කොට්ටන්, නා ම ල් රේණු, තෙලුම් රේණු

කිටට–යබොර

කිටෙටා–බුළු

කිටම්–යබොර

කිටිප–රිදීතුත්තම්, උක්පැණි

කිටිමූලක–ඌරල

කිටු– සමූහය

කිඩාරම්–කිඩාරම් ගස

කිඩිබ–කිඩිඩි, තුත්තම්, රිදී තුත්තම්, කුෂ්ට රෝගයක්

කිණ්වමූලක–මූණමල් ගස

කිණි–සැබෝ ගස

sinhalaebooks.com

කිණිහු-මලැස්ස, ලාගෙඩි
කිණිරි-කිණිහිරි ගස
කිණිහි-කරල්සැබෝ, එල කට රොලු
කිණිහිතුල්‍ය-කටුවැල්බටු,
කිණිහිරි-කර්ණිකාර. හැඩ හුරු කමෙන් නා මල් වලට සමාන කහපාට මල් හටගන්නා කපු කොළ වැනි කොළ ඇති, හික් ගස් වැනි කඳ ඇති ගස් වර්ග යකි.
කිණු-ගම්මිරිස් වැල
කිණුමස්-ලූල් මස්
කිතව-අත්තන, හි හු රු පි ය ලි, සුවඳ කසා
කිතවරාජ්-අත්තන ගස
කිතල්-එනම් ගස, ඉඳි ගස
කිතල-අළු කෙසෙල් හැඩය ඇති අළු නැති මාළු කෙසෙල් වර්ග යක්
කිතුල්-කිතුල් ගස, (හිංතාල)
කිදල-කුඩා වැල
කිඳි-රසකිඳ, ගිම්පලා
කිඳිලිය-කිඳුලිය
කිඳි (වැල්)-කිඳි වර්ග අටකි. රස කිඳ, තිත්ත කිඳ, බූ කිඳ, ගැට කිඳ, පිටි කිඳ, දික් කිඳ, අළු කිඳ, සෙවෙල් කිඳ
කිඳු-මිරිස්
කිඳු-අත්ත
කින්කරා-කොටදිඹුලා
කින්කිනි-කටුකිරිය, උගුරැස්ස, මුංවැන්න
කින්කිරාත-හෝපලු, අසෝක
කින්කිරාල-වකුල, (මුහුණමල්)
කින්ජල්ක-නා කෙසරු, නා මල් රේණු; නෙලුම් රේණු, සුවඳ කොට්ටම්
කින්තාල-කිතුල්
කින්නම්-කිර
කින්නරා බිජු-යෝගාබිජු
කින්ශුක-කැල, (එරබඳු) කිහිරි
කින්සුක-රත්කැල
කිනඟ-කාලහංසයෝ
කිනව්-කටුකරඹු
කිනිහු } මලැස්ස
කිනිහුල් }
කිනිගෙහරා-බටු ගස
කිනිතුල්-විලිකුන් එලය, (වියලි ගෙඩි = පැසුන ගෙඩි)
කිනිමස්-කලුමසුන්
කිනිලිකාලි-නිල්කැට
කිනිහි-මහ කපු, සැබෝ, ලෝලු, නිල්කටරොලු, ඇඹුල්වේ, මහ ඉහිනි, හෙලසැබෝ, තිබ්බටු
කිනිහිතුල්‍ය-කටුවැල් බටු
කිනිහිරියා-ගින්තේර, (කඳුරැලි වල හටගන්නා නිල්පාට මල් පොකුරු සහිත කුඩා පඳුරු වර්ගයක්)
කිනී-හීන් වම්බටු
කිබි-කහට ගස
කිම්පක් } විෂ සහිත අඹ ගෙඩි
කිම්පකා } වැනි ගෙඩි ඇති ගස
කිම්ඵල } ක්,(ගොඩ කඳුරු යයි විශ්වාස කළ හැක.)
කිම්පල-කඳුරු ගස
කිම්පාක-කඳුරු ගස
කිමශිර-නස්තාරං
කිම්ජ-වලහසාල්
කිම්ල-දේවදාර
කිම්හර-වලහසාල්
කිඹික-කසට ගස
කිඹිලි-ඉස්සා, (නලමස්සු)
කිඹුල්-කිඹුල්ලු

sinhalaebooks.com

කිඹුල්වැන්න–අතිසාර නාසක ඖෂධයක්

කිඹුල්වැන්න—සඛසතික පනම්පෙති (කාසිපෙති)

Polygonum Tomentosum

කුමහිලාකාර (කිඹුලෙකුගේ ැඹහුරුකම ඇති) ම ල් හ ට ග ත්නා මේ වර්ගය දියසීරාව ඇති රාශිය ගස්වල ත්, ගල් වලත් ැවේ. කිතුල් කෙඳි වැනි කලු ාට කුඩා දඬු වල සැදෙන මස හිත දිය ගතියෙන් යුත් කොළ ැති මේ වර්ගය ලංකාවේ පැරණි නමේ කා සි ය ට සමාන නිසා නම්පෙති යයි ද, කා සි පෙ ති යි ද ගැමි වහරෙහි යෙදී ඇත. මය ඇඹුල් – කසට ර ස යෙ න් යුක්ත ය. අතිසාර රෝගයට හා අධික පිපාසයට ත් මේවා තම්බා ගත් ජලය උතුම්.

දිය සෙවෙල් සහිත ගස්වල් පැලවෙන මේ වර්ගයේ මුල් පසුව පොළවට ඇදෙයි.

තව ත් මතයක්:— ඇ ඹු ල් ඇඹිලියවල හැඩ හුරුකම් ඇති පෙති හතරකින් යුක්ත වූ "පෙති පලා" ත ම් ත් දකුණු පළාතේ ප්‍රසිද්ධ පලා වර්ගය කිඹුල්වැන්න බැව් එක් ප්‍රසිද්ධ වෛද්‍ය පරම්පරා වක පැවත එන මතයකි.

කියමු–කහ
කිර්මිර–නාරං ගස
කිර්මිරතුව්–නාරං ගස
කිරටා–වනුප් ඇට
කිරතුං––බිංකොසඹ
කිරඹ–ගිරා අඹ
කිරමාල–ඇසළ ගස
කිරාත–බින්කොසඹ
කිරාතක–බින්කොසඹ
කිරාතජ–කෝන්, තඹවන් සඳුන්, බිංකොසඹ
කිරාත තික්ත – බි ම් කො ස ඹ, නේපාල බිම්කොසඹ
කිරාතිනී–ජටාමාංශ
කිරාම්බු–කරාබුනැටි
කිරි–ලෑරල
කිරිඅල–කිරි ගබරල, කිරිබඳු අල,
කිරි ඇති ගස– රුක්අත්තන ගස
කිරික–කිරිපලු
කිරිකවෙලු–ක්ෂීරකාකොලි (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
කිරිඟු–ලුලා
කිරිගොප්ප– උඩවැඩියා වර්ගයට අයත් කිරි සහිත වැලක්

sinhalaebooks.com

කිරිගොප්ප

මෙය දිරා ගිය පොතු සහිත විශාල ගස්වල පැලවී එයින් මුල් බිමට ඇදී වැවෙන උඩවැඩියා වර්ගයට අයත් වැලකි. මෙහි කඳ කොළ හා මල් වල ත් සුදු පාට කිරි රාශිභූත ව තිබේ. කොළ දිග පළලින් අඟල් $1\frac{1}{2} \times 1$ ක් පමණ ඇත. මේවා අක්කාපාන කොළ මෙන් ඝණය. මල්–සත්‍රීන්ගේ කණිකා භරණ විශෙෂයක් වූ කරාබු වලට සමාන ය. ලා රත් පැහැයෙන් යුත් පොකුරු සහිත ඒ මල් පිපී මෙන් පසු පරවන්නේ දෙසනිය කට පමණ ප්‍රසුව ය. අඳුරු සහිත ඝණ වනාන්තරවල වැවෙන මේ වැල් වර්ගය උඩවැඩියා වවන්නන් විසින් ප්‍රසිද්ධ නගරයන්හි පිහිටි සවකීය උඩවැඩියා ගෘහයන්හි අලංකාරය පිණිස වවා තිබෙනු දක්නට පුළුවන. මෙය

කැඩුම්–බිඳුම් වෙදකමේ අවසන් වී තිබෙන තැන් එකතු කිරීමට ත් ඇට පැස්සීමට ත් ගන්නා ප්‍රත්‍යක්ෂ රහස් ඖෂධයකි.

කිරිඳි–ඔලිඳ, ගොයම් අතර වැවෙන තෘණ වර්ගයක්, (යව වැනි තෘණ පඳුරු විශෙෂයක්)

කිරිඳි වැල්–වැටවල් බැඳීම, වව්ටි–පෙව්ටි ආදියේ ගැට දැමීම වැනි ගොරෝසු වැඩට ගන්නා ලොකු වැල් වර්ගයක්

කිරිනුග–කලහගස්

කිරිනුග–කලහගස්
Ficus Infectoria

sinhalaebooks.com

කිරිනුග

කැලෑ විට ඉතා රත් පාට පොතු සහ කුඩා අතු වලට ම ඇලී තිබෙන සබල ඇට පමණ ගෙඩි ඇති නුග වර්ගයට අයත් ඖෂධයක් වූ මේ ගස ගැන ප්‍රමාණවත් විස්තරයක් මේ පොතේ 91 වෙනි පිටුවෙහි ඇත.

කිරිපලා-කිරිහැන්ද ගස
කිරිපිඩු-කිරිබත්
කිරිපුරණ්ඩාන්-දත්කැටියා
කිරිබදු-එතම් අල හෝ වැල
කිරිබිඤ්ජිය-කරපිංචා ගස
කිරිමි-කුඹුක් ගස, ඉඳි ගස
කිරිමිජිත්-වලඟසාල්
කිරිල-කිරිල්ල(කිරිල්ලා ගස)
කිරිරුක්-පියා ගස
කිරිවලලා- කෙළිද වර්ගයට අයත් (ලමා) කෘමි රෝග වලට හිතැති ගසක්. විස්තර ඉදිරියෙහි ඇත.
කිරිවැල්-ඉරමුසු
කිරිරුක-කිරිපලු ගස, පියා ගස
කිරහඟුලු-(කිරිඅඟුලු) කිරිඅඟුණ
කිරිහැන්ද-කුඩා පලා ගසක්
කිරිහුළු කැඳ-කිරි වත්කර පිසූ හාල් කැඳ
කිරිට-වනුක් ගස
කිරිසි-කුඹුක් ගස
කිරෙ-නිල් තම්පලා, කුරතම්පලා
කිල්කායනෙලලි- පිටවක්කා (බිම් නෙල්ලි)
කිලඟි-අල
කිලපාදිකා-හීත් නිදිකුම්බා
කිලම්-මෝරු

කිලඹ-හෙලනික, දේවදාර
කිලා-මහ කරඹ
කිලාට්ත්-හුණ ගස, එරඩු ගස
කිලාල-ගෝ මුත්‍ර
කිලාස-කුෂ්ඨ, පියුම්පෙත්ත
කිලිකිප්ප-යක්බේරිය
කිලිකිලි-යක්බේරිය
කිලිකිලිප්පෙයි-අඩතහිරිය, යක් බේරිය
කිලිඤ්ඡන-දුම්මල
කුලිදිලි-කුලුදුල්
කිලිමන්-දේවදාර
කිලිල්--ලුණ ගස, දලුක් ගස

කිරිවල්ලා

කිරිවල්ලා
Holarrhena Antidysenterica

sinhalaebooks.com

කී

කිරිවල්ලා

මෙය කෙළිඳ වෙනුවට ගන්නා අඟල් 1½ ක් පමණ විශාල මල් ඇති අඟල් 4 ක් පමණ දිග හා අඟලක් පමණ පළල කොළ ඇති අඩි 20 ක් පමණ උසට වැවෙන ගසකි. කොළ හැඩහුරු කමින් වැලි අතෝදා කොළ වලට බොහෝ සේ සම වුව ද ප්‍රමාණයෙන් මදක් කුඩා ය. මේ ගසේ ඇට, පොතු, හා කොළ දේශීය වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා ගනු ලැබේ. විශෙෂයෙන් ම අතීසාර, ජ්වර හා ලමා රෝග වලට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධය කි.

කිවි-රිලවා
කිශක-උග් ගස, උණ ගස
කිශරොමන්-වඳුරු මැ
කිෂ්කුපර්ණි-උක් ගස, උණ ගස, බට ගස
කිස්මිස්-වියලි මුද්දරප්පලම්
කිසල්-දළුව
කිසලං-කීකිරිඳිය
කිසල-කීකිරිඳිය, ලා දළුව, කොළ පත
කිසලය-ලා පත්‍ර (දළු)
කිසි-කසට ගස
කිසිඹිලි-ඉස්සෝ
කිසුම්-මල්
කිසුලු-මිදෙල්ල
කිහිම-කුසුම
කිහිඹිය-පිහිඹිය ගස, ඝණ වනාන්තරවල විශාල ගල් අසල වැඩි වශයෙන් හටගන්නා මේ ගසේ කොළ ගරාඩාකාර ය. නීල වර්ණ වූ ඒ කොළ පරඩැල්වී වැටීම ද අඩු ය. ගොමුවක් සේ ඝාන්‍ද්‍රාකාර ව (ඝණසැරේට) වැවී තිබෙන නිසා ග්‍රීෂ්ම ප්‍රදෙශවල ශෙවල් අසල වැවීමට සුදුසු යි
කිහිරි-ඛදිර (රත්කිහිරිය ගස)

කිංගෙදරිදං-ඉද්ද
කීකශ-මිනිඇට
කීකිරිඳිය-එලකීකිරිඳිය, අඳුන් කීකිරිඳිය යයි වර්ග දෙකකි. අඳුන් කීකිරිඳිය අකලටපැසෙන කෙස් කළු කරණ, ඉස සිහිල් කරණ තෙල් වලට සහ ඇතැම් අරිෂ්ට වලට ත් ගණිති. මෙය අලි වෙදකමේ ද ප්‍රධාන ඖෂධය කි
කීටක-රණබට
කීටකා-පවනින් හඬන හුණ
කීට-යබොර
කීටක-කොසඹ ගස
කීටඝ්න-ගෙන්දගම් (ගඹක)
කීටජා-ලාකඩ
කීටනාම-රතු නිදිකුම්බා
කීටපවිජයා } කුඹුක්
කීටවිජයා }
කීටපාදිකා-වලාවැන්න, රතු නිදි කුම්බා
කීටමණ්ඩාලි-කසඹිලියා
කීටමාරිකා-වලාවැන්න.
කීටමාරි-වලාවැන්න
කීටමාලිකා-වලාවැන්න
කීටවිනාසනී-සාලිපර්ණී
කීටහනන-ගෙන්දගම් (ගඹක)
කීටහා-වලහසාල්
කීඩෙර-සුලුකුර ගස

sinhalaebooks.com

කු

කීණ-කීන ගස, මේවායේ අරටු අරිෂ්ට වලට ගණිති.
කීණු-ගම්මිරිස්
කීතනිකා-වැල්මී
කීනාව මුල්-කංටකාව මුල් (කීන මුල්=සීන නමැති ගසේ මුල්)
කීනාශ-කටුවැල්බටු
කීර්තී-අවරිය ගස
කීර්ති-බුරුත ගස
කීර-මස්
කීරකාඤ්ඤි අල- කුෂ්ට රෝගයට ගන්නා බෙහෙතක්
කීරට-රීයම්
කීරතනුඵලා-පුලුන් (ඉඹුල්)ගස
කීරනාශක } තොටිල
කීරභාශක }
කීරමාතා-වලාවැන්න
කීරික-කිරිපලු
කීරෙෂ්ට- කොසඹ, මහ කොසඹ, අඹ ගස, ගල්මොර ගස
කීරෙ-තම්පලා වර්ගී
කීල්-ලාටු, දුම්මල හා පොල්තෙල් උණු කිරීමෙන් සාදා ගන්නා බදාම
කීල-කොකුම්, ලියනඟලා
කීලක-තකුල්
කීලකායිනෙලලි- පිටවක්කා, (බිම් නෙලලි)
කීලන්-මෝරු
කීලපාදිකා-වලාවැන්න
කීලම්-දේවදාර
කීලවනෙලලි-පිටවක්කා
කීලසංස්පර්ශී-කිඹිරි ගස
කීලාල-ලේ, වතුර, ඉඳුසල්, මැලියම්
කීශපර්ණී-කරල්සැබ
කීශඵල-තකුල්
කීශරෝමා-වඳුරු මැ
කීළිඳු-කෙළිඳ

කු-වෘක්ෂය, ගස, භූමිය, ශබ්දය
කුංකුම්පපු- කොකුම්, හඳුන්මල්
කුංචි-කළු දුරු, මාදුරු
කුංඩුමණී-ඔලිඳ
කුක්-මෝරු
කුක්කිල්-ගුගුල්
කුක්කුට-තොටිල, සිහින් සාතා වාරිය, ඉඹුල්
කුක්කුටක-හෙළ කිහිරි
කුක්කුටපාදප-දෙව් අබ
කුක්කුටඵල-තොටිල
කුක්කුටමඤ්ජරී-සිවිය
කුක්කුඩමස්තක-සිවිය
කුක්කුට ශිඛ-කුකුල් කරමල් ගස, වනුක් ගස
කුක්කුටසිව-වනුක්,සෙන්දිරික්කා
කුක්කුටා-කසාවන් හිරිතිල්ල
කුක්කුටාණ්ඩ-කිකිළිබිජු
කුක්කුටාණ්ඩසම-කත්තිරික්කා බටු
කුක්කුටි-ඉඹුල්, වෘෂභක (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්) කිඹුල්වැන්න, හීන්වම්මුතු
කුක්කුටිකා-ඉඹුල්, (හිඹුල්)
කුක්කුර-විෂ්ණුක්‍රාන්ති, පොණ්ඩරු
කුක්කුල්-ගුගුල්
කුක්කුලකොඩි- පුපුලවැල
කුක්කුළු- ඉලුක්
කුක්ෂි-තිත්ත ලබු
කුක්ෂිරත්‍රි-බට ගස
කුක්ෂිසූල-බඩරුජාව
කුකහ-මත්පැන්
කුකුට-ඉඹුල් ගස, කිඹුල්වැන්න
කුකුටමඝන-සිවිය
කුකුටී-ඉඹුල් ගස
කුකුණ්ඨ-මැ, ලීමැ

sinhalaebooks.com

කුකුණ්ඨක–කිහිරි, උඳු, වැල්කස ඕලියා
කුකුණක– ලදරුවන්ට ඇතිවන ඇස්රෝගයකි.
කුකුඳනී–දුදුවැල්
කුකුරුමාන්–මදන

කුකුරුමාන්–මදන
(කුකුරුමුවන්)

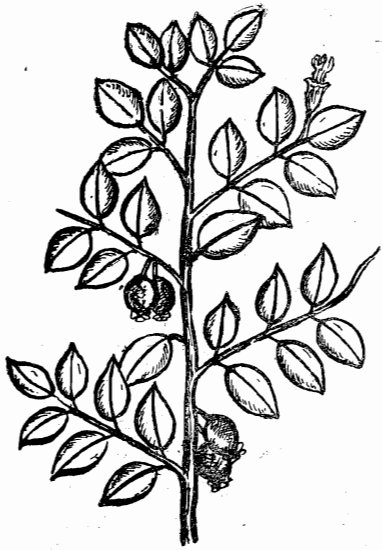

කුකුරුමාන්–මදන
Randia Dumetorum

මෙය මකුළු කොළ වලට සමාන කොළ ඇති, කුඩා කිහිරි ගෙඩි වල හැඩහුරුකමට සමාන ගෙඩි ඇති, අඩි 40 ක් හෝ 50 ක් පමණ උසට වැවෙන ගසකි. කට හාරවන සුළු කටුක රසයකින් යුත් මේ ගසේ ගෙඩි ලාදුරු වලට හා ස්ලේස්මාධික ඉදිමුම් රෝග වලට ඖෂධ වශයෙන් යොදති. මේ ගෙඩි ආරක්ෂා සහිත හොඳ ම ලය විරේකයක් ද වේ. තද මත් ගතියකින් යුත් මේවා නො යෙක් සතුන් මත් කරවීම සඳහා යොදා ගනිති. ගර්භිණීන්ට ද අහිත කර ය.

කුකුල්පක්–කුකුරුමාන් ගෙඩි
කුකුල්පහර–කුකුල් වසුරු
කුකුල් ලැමඩියේ ඇට–කුකුලාගේ ඉලපලුවල ඇට
කුකුල් වසුරු–කුකුල් බෙටි
කුකුල–දහවියා ගිනි
කුකුලල–ජාවාල වර්ගයෙහි වූ මදක් තික්ත රස ඇති අල වර්ගයක්
කුකුලු–රලු, කර්කශ
කුකුලුසුන්–කර්කටශ්‍රිංගි
කුකුෂ්ඨා–උඳු
කුකෙලෙ–පොකුණ
කුකොල–ඩෙබර ගස
කුඩ්කු–වරා
කුඩ්කුම– සඳුන් මල්, කොකුම්, කොට්ටම්, උපුල් කොළ
කුඩ්කුමපපු–කොකුම් මල්, හඳුන් මල්
කුඩ්කුමම්–කොකුම්
කුඩ්කුම රේණු–කොකුම් පරාග (රොන්)
කුඩ්කුමා–ඉඹුල් ගස
කුඩ්කුමාගරුක–රන්වන් සඳුන්
කුඩ්කුමී } මහ දුදු වැල
කුඩ්ගනී }
කුඩ්ගිලි–දුම්මල
කුඩ්ගිලිඑන්නෙයි–දුම්මල තෙල්
කුඤ්චිකාඝොසා–කලුදුරු
කුචජ–හෙල පිපුම්, (හෙලුපුල්)
කුචජදු–එඩරු
කුචජ්ඡුට–සීනියා ගස

sinhalaebooks.com

කුව–තනය
කුවණ්ඩි
කුවණ්ඩිකා } මුරුවා වැල
කුවන්දන–රත් සඳුන්, වැල්මදට, පතඟි
කුවත–ත්‍රස්තවාලු
කුවළල–දෙලුම්, (දැඹිම) දිවුලු ගස
කුවරත–ත්‍රස්තවාලු
කුවිත්‍රක–ගල්කුර, යාපුර, කුරපලා
කුවිල–දියමිත්ත
කුවිලා– ගොඩකදුරු
කුජ–ගස, අඟුර
කුජල–ඇඹුල, ඇඹල
කුජෝ–කුඩා ගස
කුඤ්චළලා–අලු පුසුල්
කුඤ්චයතද–රත්සඳුන්
කුඤ්ච–කලු දුරු, මහදුරු
කුඤ්චිකා–මහදුරු, කලුදුරු, හීන් එන්සාල්
කුඤ්චිත–මෝරු, තුවරලා මල්
කුඤ්චිතා–මහදුරු, කලුදුරු, සීන් එන්සාල්
කුඤ්ජිකා–උළුවාහාල්
කුඤ්ජ්‍රිය–වදගස
කුඤ්ජර–මයිල, රත්ලොත්, පුළිල, ඇසතු
කුඤ්ජරකණා–ගජ තිප්පිලි
කුඤ්ජරක්ෂාරමූල–රාබු
කුඤ්ජරපිප්පලී–ඇත්වගපුල්, (ගජ තිප්පිලි) සිවිය
කුඤ්ජරා–මලිත ගස, පළොල් ගස
කුඤ්ජරාශන–ඇසතු, බෝ ගස
කුඤ්ජරාහ්වය–කොටදිඹුලා ගස
කුඤ්ජරි–මයිල ගස
කුඤ්ජරිකා–ඉඳුසල් ගස
කුඤ්ජරී–මයිල, මහපොණ්ඩරු
කුඤ්ජල–ඇඹුල ගස, කාඩිදිය, ඕලු
කුඤ්ජවාලුක–කුරුඳු
කුඤ්ජිකා–කලුදුරු
කුට්ට–කොට්ටම්
කුට්ඨකාරී–කලුකැම්මේරිය,
කුට්මල–මල් කැකුල
කුට–රුක් ගස, මුලබඩ ගස, කට රොලු, නිවුල් ගස, කොට්ටම්
කුටක–කෙලිඳ ගස
කුටකබේදි–කටුකරෝෂණ
කුටකා–සිහින් මැඩහඟු, මස්බැද්ද, (වේලිප්පරිත්ති)
කුටජ–කෙලිඳ
කුටජඵල–කෙලිඳ ඇට
කුටජබීජ–කෙලිඳසාල්
කුටජරසක්‍රියා–කෙලිඳ පොතු
කුටජසුධා–කෙලිඳසුණු
කුටජී–කෙලිඳ
කුටජීකා–කෙලිඳ ඇට
කුටජීව–බුත්සරණ ගස
කුටජෝ–කෙලිඳ
කුටතුම්බි
කුටතුඹි } තිත්තලබු
කුටන්–තොටිල
කුටන්නට–කලාදුරු, (ව ම් මු තු) තොටිල, දසපුර, කොටවියාමුරු
කුටන්නටා– තොටිල, ද ස පු ර, පාලාඛ්‍ය නම් පලා වෙසෙස
කුටනි–මහදුදු වැල
කුටප–නෙලුම් මල
කුටර–ගස, (වෘක්ෂය)
කුටරවාහිනී–ත්‍රසතාවාලු
කුටරුණා–ත්‍රසතාවාලු
කුටල–කොබෝලීල
කුටශ්ව–පුවඟු
කුටසථාන–පිටවක්කා (නවතැඹිලිය=බිම් නෙල්ලි)
කුටාසිඹලී–කොලතිඹුල්
කුටාමොද–උරුලෑ සැපිටි

sinhalaebooks.com

කුටාරු–ගස (රුක)
කුටි–ගෙය, ගස, ශරීරය, වතුර, ඉඟුරු
කුටික–කොට්ටම්
කුටිව–එන්සාල්
කුටිඤ්ජර–වල්තම්පලා
කුටිමන්–වෘෂභක (ඔසබිය) (අෂ්ට ක වර්ගයේ ඔසුවක්)
කුටිර–තුවරලා
කුටිල–සුදු ඊයම්, අරණකසා, තුවරලා මල්, කිණිහිරි, ගැට පිච්ච, ඉඟුරු
කුටිලකණ්ටක–කළු කිහිරි
කුටිලසත්තක–සිවිය ගස
කුටිලා–අරණ කසා (හරන්කහ)
කුටිලාලය–හරංකසා
කුටි–ඒල කෙලිද ගස, හින්පණිස ගස
කුඨ–නිවුල් ගස
කුඩ–උපුල් කොළ
කුඨරිණී–සුදුත්‍රාසනවාලු
කුඨාර–රේරු හෝ නියඳ
කුඨික–කොට්ටම්
කුඨිලලක–රතුසාරණ
කුඨේර–තලා ගස
කුඨේරක–වේලා ගස
කුඨේරජ–සුදුතලා ගස
කුඨේරව–අඳුතලා
කුඩ්මල–ඇඹුල
කුඩත්ත–අඳුර
කුඩප–නැලියෙන් සතරෙන් කොටස
කුඩමස්පෙති–පනම්පෙති (රහස් බේත් වට්ටෝරුවක ඔසුවක්)
කුඩලි–කොබෝලිලු
කුඩහුඤ්ඡි–හින් කරිවිල
කුඩා අදිකාරි–ඉඟුරු (රහස්බේත් වට්ටෝරුවක ඔසුවක්)
කුඩා කලුවා–සීතල පොළවේ හට ගන්නා පුරුක් පුරුක් ඇති කලු පාට වැලක්
කුඩාගල්–උපුල්
කුඩාපණික්කිල–අරන්කසා (රහස් බේත් වට්ටෝරුවක ඔසුවක්)
කුඩාරත්න මුදියන්සේ– ගම්මිරිස් (රහස් බේත් වට්ටෝරුවක ඔසුවක්)
කුඩා සුදනා– සීතල ගුණයෙන් යුත් කඳු උඩ හටගන්නා පොඩි මල් ඇති පැලැටියක්
කුඩා හැඩසා–සත්‍රීන්ගේ පැරණි ග්‍රීවාභරණය (මාලය) ක හැඩ හුරු කමින් යුත් එකට ගෙතී තිබෙන සිහින් කෙඳි වැනි කොළ ඇති, දියසීරාව ඇති පෙදෙස් වල දිසසෙවෙල් සහිත ගස්වල පැලවී වැවෙන උඩවැඩියා වර්ගයක්. මේවා අග වැල් මල් (බුලත් කරල්) වැනි කුඩා කරල් සෑදේ. හොඳට වැවෙන පැළයක් පවා අඹ දෙකකට වඩා දික් නොවේ.
කුඩිත්කාරන– නිලුපුල්, (නිල් මානෙල්)
කුඩු මුහුණ
කුඩු ගම් දෙමිරිස් – කුඩුමිරිස් සහ ශම්මිරිස්
කුඩුබ–නැලියෙන් හතරෙන් පංගුව
කුඩුබය–මනා බාගය හෝ පලම් අට
කුඩුමනී–ඔලිඳ වැල
කුඩුමල– මුකල කැකුල (මේරු මල් පොහොට්ටුව)

sinhalaebooks.com

කුඩුවෙලග—කම්පිල්ල

කුඩුවෙලග - මපිකලලක
(කමලාකුඩි)
Mallotus Phillippinensis

මේ ගසේ කඳ ගුරු පාට ය. කොළ හැඩ හුරුකමෙන් අට්ටික්කා කොළ වලට සමාන ය. දිග අඟල් 7 ක් හා පළල අඟල් 2 ක් පමණ ඇත. කොළ වල යට පැත්ත ගුරු පාට ය. උඩ පැත්ත හීල් පාට ය. කුඩා මසන් ගෙඩි වැනි මේ ගසේ හටගන්නා ගෙඩි වල පොතු කෘමිනාශක ඖෂධයකි දුරක රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ය. ගෙඩි ඇඟිලි දෙකට ගෙන පොණි කළ විට තද කහපාටකින් යුක්ත කිසි. කුරුවිට රතු පාට කි.

කුණට-අක්මැල්ල

කුණටක-රන්වන් කටුකරඬු

කුණටකුරණ්ඩ-රන්වන් කටුකරඬු ගස

කුණ්ටි-අඳුතලා

කුණ්ඩී-රත්හිරියල්

කුණ්ඩන- සුන්සහල් (පොඩිවූ හාල් ඇට)

කුණ්ඩල-රතු පෙතන් ගස

කුණ්ඩගෝලක-කාඩි

කුණ්ඩඵල } අහු ගස්
කුණ්ඩලඵල }

කුණ්ඩලතා-රසකිඳ

කුණ්ඩලඵලී-ඉන්සල් ගස, අහුගස

කුණ්ඩලී-අහු, රසකිඳ, සිහින් එන්සාල්, රත්හිරියල්, කොබෝලීල, ඇසල

කුණ්ඩලිනී-රසරකිඳ

කුණ්ඩවලි-අහු, ඉන්සලු

කුණ්ඩුමති-ඔලිඳ

කුණ්ඩ-නියපිරිත්තා

කුණ්ඩී-තොටිල

කුණ්ඩජා-වල්තම්පලා

කුණ්ටි-මනෝසිල

කුණ්ණි-තුනත තම් වෘක්ෂය

කුණ්ණුමැල්ල- මැල්ල වර්ගයක්

කුත්තුඹුරු- කොත්තමල්ලි

කුත්සලා- අවරිය ගස

කුත්සිතාඛග- බක්මී, කොලොම්, බකිනි

කුත්සිතශාල්මලී- ඉඹුල්

කුතක- රඟඳුත්

කුතප- කුසතණ

කුතසිත- කොට්ටම්

කුතුම්බ- ගැටතුඹ

කුතුම්බක- ගැටතුඹ

කුතුම්බර- තෘණ, හණ

කුතුම්බරී- කොතඹුරු, (කොත්ත මල්ලි)

sinhalaebooks.com

කුතුම්බුරු– තිඹිරිගෙඩි
කුතෝරුක, කුතෝරුල } අක්මැල්ල
කුථ– කුසතණ, ඊතණ
කුද්දල, කුද්දුල } කොබෝලිල ගස
කුදර– කොබෝලිල, ඇසළ
කුදිරවාලි– අස්වැන්න, කිකිරිඳිය
කුදුදල– අන්දර ගස
කුදුම්බක– ගැටතුඹ
කුඳුරුක්– වනුක්
කුදෙහක– කෙසෙල්
කුඤ්ඤති– කුද්දුටිය (රෝගයක්)
කුන්කුමපට්ටෙයි– කොකුම්පොතු
කුන්වයතදත– රත්සඳුන්
කුන්ජරී– මයිල
කුන්ටි– රත්හිරියල්, මනෝසිල
කුණ්ඩිකේරිකා– කෙම්වැල්
කුන්තලවර්ධිණ– කිකිරිඳිය
කුන්තලිකා, කුන්තල } ඉරිවේරිය
කුන්තලෝශීර– ශ්‍රීබේර
කුන්තී– ගුගුල්ගස, ඉඳුසල් ගස
කුන්ද– වැකොඳ, සමන්මල්, කොල්ලු, කුන්දුරුක්කන්, කකුලුසුඟ
කුන්දක– කුඳුරුක්කන් ගස
කුන්දරු– තුන්පත්කුරුඳු
කුන්දරුක්ෂි– කුඹුරු
කුන්දරිකා– ඉඳුසල්ගස
කුන්දරු– අලරිය, (කනේරු) කලු ලුණු, වනුක්
කුන්දල්– මදුවැල්, ඔළිඳ
කුන්දසාභවා– බෝලිද්ද
කුන්දු– යොහොඹු, පිච්ච, බෝලිද්ද
කුන්දුල– මහ ඇසළගස
කුන්දුර– තුන්පත් කුරුඳු

කුන්දුරු– තුන්පත්කුරුඳු, ඉඳුසල්, ගුගුල්
කුන්දුරිකී– ඉඳුසල්ගස
කුන්දුරිත්තම්, කුන්ඩුරිත්තම්, කුඳුරුක්කන් } කුන්දුරුක්කන්,
කුඳු– දුම්මල, කුඳුරුක්කන් තුන්පත්කුරුඳු
කුඳුග්‍රාහ්ව– කුන්දුරුක්කන්
කුඳුරු– කට්ටකුමන්ජල්
කුඳුරුක– කෙසෙල්, කුඳුරුක්කන්
කුඳුරුකී– තොටිල, ඉන්සලු
කුඳුමණි– ඔළිඳ
කුනඩි– තොටිල
කුනට– කොබෝලිල
කුනටී– හිරියල්, මනෝසිල
කුනටු– බුලත්
කුනප– කුසතණ, ඊතන
කුනලින්– කතුරුමුරුගා
කුනාශක– ඇල්කසඹිලියා
කුනිම්බ– බිම්කොසොඹ
කුනී– කිරිබෝගස, නන්දිරුක
කුප්ත–උක්ගස
කුපප–සතකුප්ප
කුපපකිරෙසි–කුරතම්පලා
කුපපමේනිය– මාර්ජාරමෝහිනී, මූත්‍ර බඳධයට ප්‍රත්‍යක්ෂ විෂ නාශක පැලැටියකි.
කුපපලකොඩි– පුසුල්වැල, වැල් පුසුල,
කුපනස–කොස් ගස
කුපාක–කදුරු
කුපිළු– සිහින් තිඹිරි, සුළු තිඹිරි, ගොඩකදුරු
කුබ්ජ–මුරුත, කරල්සැබ
කුබ්ජක–රක්තසෙව්වන්දි (සුදු රෝස

sinhalaebooks.com

කුබ්ජකණ්ටක-හෙළ කිහිරි
කුබ්ජපර්ණිකා-මැඩහඳු, මස්බැද්ද (වේලිප්පරිත්ති)
කුබ්ජපුෂ්ප-කසාවන් ගිරිතිල්ල
කුබුකු-කුඹුක්
කුබුද } කුඹුක්
කුබුදන }
කුබුබු-කරඳ, කුඹුක් ගස
කුබෙර-බුළු ගස, කුඹුරුවැල
කුබෙරක-කුඹුරුවැල, නන්දි වෘක්ෂය
කුබෙරනෙත්‍ර-පළොල් ගස, කුඹුරු වැල
කුබෙරබීජ-කුඹුරු ඇට
කුබේ- කුඹුරුවැල, බුළු ගස, පළොල්
කුබේරාක්ෂි-කුඹුරු වැල
කුබේරාහ්වය-නන්දි වෘක්ෂය
කුම්කුම්ප්පු-හඳුන් මල්
කුම්න-දැන්ත
කුම්බිකා-මුද්දරප්පලම් වැල - ලබු වැල
කුම්බිය-දියපරඬලා
කුම්බිලයා-අවුල්දැති (කිඹුලා)
කුම්භ්‍ය-ලබු
කුම්භ-ගුගුල්, ඇත්දෙමට, ද්‍රෝණ 20 ක බර ප්‍රමාණය, ජයපාල, කරබෙඹිය, පළොල්, පුස්වැන්න
කුම්භක-අමුත්කරා, මිණිරන්
කුම්භකණී-හරංකහ
කුම්භකර්ණිකා-කොල්ලු
කුම්භකරෙවතා-ජයපාල ගස
කුම්භකාරි-කොල්ලු
කුම්භකාරිකා-කොල්ලු, මනෝසිල
කුම්භජ-කතුරුමුරුංගා ගස
කුම්භණ්ඩ-කසට ගස
කුම්භතුම්බී-දිය ලබු වැල
කුම්භපුටා-සුදු තිරස්තවාලු
කුම්භපුෂ්පී-රත් පළොල් ගස
කුම්භඵල-කොමඩු, පත්තක්කා, කොටදිඹුලා
කුම්භය-පලම් 512 (රාත්තල් 64)
කුම්භයෝනි- ගැටතුඹ, හෙළ කණේරු, සුදු අලරිය, කුකුරු මුවන්, හෙළ කතුරුමුරුංගා
කුම්භයොනිකා-ගැටතුඹ
කුම්භලා-මුඩමහණ (වෙල්මුඩ)
කුම්භවිකාර-ඇත්දෙමට
කුම්භවීජ(ක)-කරඳ වෙසෙසක්
කුම්භවීර්‍ය්‍ය-කොසඹ, මහ කොසඹ
කුම්භා-කරපිංචා, කලුතිරස්තවාලු
කුම්භාඛ්‍යා-රත් පළොල්
කුම්භාණ්ඩි-අලුපුසුල්
කුම්භාරි-ඇත්දෙමට, අලුපුසුල්
කුම්භාලාබු-මහදියලබු
කුම්භි- කරබෙඹිය, ඇත්දෙමට, දෙඹ, දියපරඬලා, සීන් මිදි, ලෝලු, ඇල්කසඹිලියා
කුම්භික-රතැඹුල ගෙඩි, රත් ඹිලු ගෙඩි, දියපරඬැල්
කුම්භිකපර්ණ- කසට ගස
කුම්භික ඵල-කසට ගෙඩි
කුම්භිකා- කසට ගස, පළොල්, ඇත්දෙමට, තඹලපලා, අස් ගොඳු, දියපරඬලා, මුද්දරප් පලම්, ගැටතුඹ
කුම්භිත්-ගුගුල්
කුම්භිනි-මුංවැන්න, ජයපාල ගස
කුම්භිනීඵල-ජයපාල ගෙඩි
කුම්භිනීවීජ-ජයපාල ඇට
කුම්භිපාකී-කරපිංචා ගස
කුම්භිවෘක්ෂ-සිහින් මිදි, ඇල්කස ඹිලියා, දෙඹ, කරපිංච, ඇත් දෙමට, දියපරඬැල්

sinhalaebooks.com

කුම්හි–පළොල් ගස, පැපිලිය, දූත්ත
කුම්හික–දෙඹ ගස, රුක්අත්තන ගස
කුම්හීරවල්ක–කරබෙඹිය
කුම්හීරු–කිණිදෙඹ ගස
කුම්හීල–කොටදිඹුලා
කුම්හොද්භවතරු– කතුරුමුරුංගා
කුම්හොලු–ගුගුල්
කුම්ලාලෙයි–දෙමට, සිහින්දෙමට
කුඹු–අංකුරය
කුඹුක්–අර්ජුන ගස
කුඹුරු ඇට–කුවේරාක්ෂ, කලිගහ
කුඹුරේ එනම තමා– කුඹුරු කොළ (රහස් වට්ටෝරුවක එන ඔසුවක්)
කුඹුරේ මම පැලට ගියා–මදුරු තලාකොළ(රහස් වට්ටෝරුවක එන ඔසුවක්)
කුමඩ්‍යා–රුකහුන
කුමට්ටිකායි–වල්කොමඩු, වල්පත් තක්කා
කුමසිප්පා–ගැටතුඹ
කුමර–වේලා
කුමරි–කුමාරි= (කෝමාරිකා)
කුමරිව–රධ මිරිස් ගස
කුමරි යුෂ–කෝමාරිකා ඉස්ම
කුමරී–ජයපාල
කුමලී–මුනුදු පෙණ
කුමාර–මහ එන්සාල්, ලුණුවරණ
කුමාරක–ලුණුවරණ, බිංකොසඹ
කුමාරජීව–බුත්සරණ ගස
කුමාරසිංහ–කලාඳුරු අල
කුමාරිකා–කෝමාරිකා, සීනිද්ද
කුමාරී–කෝමාරිකා, රසකිඳ, යක් බෙරිය, සීනිද්ද, කටුකරඬු, වම් මුතු
කුමාරීපුත්‍ර–බුත්සරණ ගස
කුමාරී රස සම්භව– කෝමාරිකා යුෂ
කුමිටට–වැලිවැන්න
කුමිල්මරම්–දෙමට ගස
කුමු–කැස්බෑවා
කුමුක–කරමුව
කුමුකු–පුවක්
කුමුළුකු(කුමුළු)–කැකුළු
කුමුවු–කෝවක්කා
කුමුත්–හෙළ කොඳ
කුමුද්–හෙලුපුල්, රතුපුල්, කුමුදු අල,
කුමුද–හෙලකොඳ, රතුපුල්,ඇඹුල, කපුරු, ඇත්දෙමට
කුමුදක–පොණ්ඩරු
කුමුදබාන්ධව–කපුරු
කුමුදරාගා–මලිත ගස
කුමුදු– ඇත්දෙමට, දියපරඬලා, සල්ගස, මලිත ගස, නෙලුම්
කුමුදුභිකක්‍ය–රිදී
කුමුදුමිනී–ඇත්දෙමට
කුමුදිකා–කරපිංව, කසට ගස
කුමුදු–හෙළ කුමුදු, සුදු ඕලු, කොඳ, ඇඹුල, කෝවක්කා
කුමුන–කුඹුක්
කුමොද–රත් සඳුන්
කුයාරිකා–වැල්මදට
කුකීට–තොටිල
කුණික–දුම්මැල්ල
කුම්පණී–මැඩහඳු, මස්බැද්ද
කුමීයිති–පොල් ගස, ජීවක
කුමීයිතික–ජීවක
කුර– ඇත්කලාඳුරු, පෙරැම්කා යම්, කටරොළුවැල, නෙළුම් දලුව
කුරං–ඛත්
කුරක්කන්– කුරහන්, (කටුසර ධාන්‍ය වර්ගයක්)
කුරක–දුම්මැල්ල
කුරකා–ඉඳුසල් ගස

sinhalaebooks.com

කුරකී-වෙල්ලන්ගිරිය
කුරඞ්ග-අක්කරපච්චා
කුරඞ්ගනාභි-කස්තුරි
කුරඞ්ගිකා-මුගුණවැන්න
කුරඞ්ගිනී- මුංවැන්න, මුගුණුවැන්න
කුරටු-කුරට, දෙමට ගස
කුරණ්ගුවන් කාලෙයි කොඩි- මදු වැල්
කුරණ්ට-කටුකරඬු, රන් වන් කටු කරඬු
කුරණ්ටිකා- කෙළිඳ ගස, කිඹුල් වැන්න
කුරණ්ටී-කුරුඳු ගස, කටුකරඬු
කුරණ්ඩ-දමුනු, බොරළුදමුනු
කුරණ්ඩක- රන්වන් කටුකරඬු, ගිරිතිල්ල
කුරඹ-උගුරුස්ස
කුරමඩික-දුම්මැල්ල
කුරරාඛ්‍රී-දෙව් අබ
කුරව- රත්කටුකරඬු, රත්කරල් සැබෝ
කුරවක- රත් ගිරිතිල්ල, කිරිඳි වැල්, කරල් සැබ, ඔල්හැල්, රත් කටුකරඬු, කෙළිඳ
කුරස- වව්වනාවි, ගොදිවි (ඇත් අඬි)
කුරා-අස්බැවිල, ශරීරය
කුරිඤ්ඤන්-වැල් කිරිඅඟුන, සිහින් කිරිඅඟුන
කුරු-කටුවැල් බටු, බත්
කුරුකුත්ති-රන්කිරිගොකටු,පීක් මැලි
කුරුවි-ගස
කුරුට-කිඹුල්වැන්න
කුරුටකා-සිහින් මැඩහඟු, (වේලිප්පරිත්ති)
කුරුණ්ට(ක)
කුරුණ්ටකා } රන්වන් ගිරිතිල්ල, රන්වන් කටුකරඬු, කෙළිඳ, හිඟුපත් තණ
කුරුණ්ටී- සේපාලිකා, ගිරිතිල්ල
කුරුණ්ඨක- කටුකරඬු, රන් වන් කටුකරඬු, කිරිඳිවැල්,
කුරුණ්ඩන්ඩක-මහ වැල්පෙනෙල
කුරුණ්ඩුක-කිරිඳිවැල්, ගින් මැඩ හඟු
කුරුණාශ- කසාවන් ගිරිතිල්ල, කටුකරඬු
කුරුඳු-කුරුඳු ගස (ලමඟ)
කුරුන්වි-කටුකරඬු
කුරුන්ඩෙයි-පඹුරු ගස
කුරුන්තෝට්ටි-වැල්කසබිලියා, රසකිඳ
කුරුනිකා-කිරිඳි
කුරුප්පු-ඉරමුසු
කුරුම්බ-ගින්නාරන් වෙසෙසක්
කුරුම්බා
කුරුම්බිකා } ගැටතුඹ ගස
කුරුම්බී-කුරුඳු ගස
කුරුම-කැස්බැවා
කුරුවක-රතු කටුකරඬු,ගිරිතිල්ල
කුරුවිව්වන්-ගින්තඹල
කුරුවිව්වෙයි-පිළිල (ඉටිකෙසෙල්)
කුරුවින්ද- හිඟුල්, වම්මුතු, බැදි හාල්, කිරිඳි, සාදිලින්ගම්, සාතා වාරිය
කුරුවින්දක-වම්මුතු- වල් කොල්ලු
කුරුවින්දපාෂාණ-පද්මරාග,(කුරු වින්දන්-කුරුඳු පහන)
කුරුවීරක-කුඹුක් ගස
කුරුස-සුන්සහල් (පොඩිවූ සහල්)
කුල්-තලප
කුල්මාස- කාඩි ඇඹුල, ජටාමාංශ

sinhalaebooks.com

කුලක්ෂයා–හිඟුරුපියලි
කුලක– දුම්මැල්ල, කටුකරඹු, තොටිල, දුත්ත
කුලකකීටි–සිනිකැකිරි,
කුලකෘත්–අක්‍රපට්ටා
කුලකො–කවුඩුතිබිරි
කුලඝන–කොබෝලීල
කුලඩගන– අස්ගොඳු (අමුක්කරා)
කුලඩගි–මැඩහඳු
කුලචිව්–සීනක්කාරන්
කුලජා–අලරිය (කණේරු) උඩැත්තා, කෝවක්කා
කුලඤ්ජන–අරත්ත, (රත්ත) කළුවා අල
කුලටා–රඹුක්, වැලුක්, අමුක්කරා
කුලටි–වැලුක්, රඹුක්, මනෝසිලා
කුලත්–කොල්ලු
කුලත්ත–කොල්ලු
කුලත්ථක–කොල්ලු
කුලත්ථ–කොල්ලු
කුලත්ථා–වල් කොල්ලු
කුලත්ථිකා–වල් කොල්ලු
කුලත්ථසිම්බිජ–කොල්ලු
කුලත–කොබෝලීල
කුලතු–කොල්ලු
කුලපත්‍ර–දමනක වෘක්ෂය
කුලප්‍රිය–හොමුළුඟු
කුලහ–උක්
කුලම්පු–කායම
කුලම්බු–කායම
කුල රශාඩගිකා–රුහැණිය
කුලල්වාදන්–(කුලන්වාදන්) රෝගයක්
කුලවණී–රතු මල් ඇති ත්‍රස්ත වාලු
කුලවේරක–කිරිබෝ ගස
කුලසඤ්චය–වම්මුතු
කුලහල–මුඩමහණ, මහ මුඩමහණ බිම් බක්මි
කුලා–රත් හිරියල්, උඩැත්තා
කුලාක්ෂක–රතු ලුහුණු
කුලාඩගණා–අමුක්කරා
කුලාලිකා–වල්කොල්ලු
කුලාහ–රතු ඉකිරි ගස
කුලාහල–බක්මි, මුඩමහණ
කුලි– කටුවැල්බටු, කොබෝලීල
කුලිකා–මල් කැකුල, සල්ගස
කුලිකාවජ–නන්දිරුක
කුලිකා–මැඩහඳු
කුලිඩග–කකුළුසුඳු(කකීටකශ්‍රිංගි
කුලිඩගක්ෂ–ඇඟිල් කපු
කුලිචිව්–මහතඹල
කුලිත්ථා–රතු කොල්ලු
කුලිත්ථිකා–වල් කොල්ලු
කුලිබි–සීනක්කාරන්
කුලිරශාඩගි–කකුළුසුඳු
කුලිශ–නවහන්දි
කුලිශද්‍රුම–දළුක් ගස
කුලිස්–වීදුරු, දියමන්ති, කුලිස
කුලී– කටුවැල්බටු, කොබෝලීල දළුව මුල්,(නිප්පිලි මුල්,) නෙළු දැලි, (නෙලුම් අල)
කුලීනක–වල්මුං
කුලීනා–කකුළුසුඳු (කකීටකශ්‍රිංගි
කුලීර– කටුකරෝහිණී (කුළුරුත
කුළු–කුළුරස
කුළුඳු– කොල්ලු, (කකීටකශ්‍රිංගි
කුළුඳුලෙක්–පලම්දෙක= කලන් 2 (අවුන්ස 4), පත බාගය
කුළුරුණ–කටුකරෝහිණ
කුලොත්තිකා–කොල්ලු
කුවකාලුකා–ගෙඳපලා
කුවර–ඇඟිල, මසන්ගෙඩි, ඩෙබ එල

sinhalaebooks.com

කුවල-ඩෙබර, ඇඹුල, නිළුපුල්
කුවලකණ්ණි-නිල් මානල්
කුවලකී-ඉඳු සල් ගස
කුවලය-නිල්උපුල්, ඇඹිල ගස
කුවලී-මසන් (ඩෙබර)ඉඳුසල්
කුවලෛ-බෙලි ගස
කුවිඩ-බළල් ලුණු
කුවිම්ලන්ගන් } හින්තඹල
කුවිලිමිලන්ගන් }
කුවෙර-නන්දිරුක
කුවෙරක- වතුසුද්ද, කිරිබෝ ගස, නන්දිරුක
කුවෙරාක්ෂි-කුඹුරු ඇට, හෙළ පළොල්
කුවෙරාග-නුග, මහ නුග
කුවෙරාස්-පළොල්, කුඹුරු
කුවෘතතිකාන්-කුණුකරද ගස්
කුශ්ශෙය-නෙලුම්
කුශ-දළුක්, වැළුක්, වතුර, කුස තණ
කුශකාස-ඊතණ, කුසතණ
කුශපුෂ්ප-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
කුශරීර-මහාශාල වෘක්ෂය
කුශලී-කෝමාරිකා, අස්මන්තක වෘක්ෂය
කුශලෝදර-ලෝලු
කුශස්තාව-කුසතණ පඳුර
කුශා- ඉඳුනවිට රතු පාට මිහිරි රස ඇති ලප්නාරං (නස්නාරන්) වගීය
කුශාල්මලී-එරබඳු
කුශිංශපා- ඇට්ටේරිය වෙසෙසක්
කුශිඤ-සල් ගස, බුළු, බුරුත, අහු, ඇසළ, දුම්මල
කුශීද-රත් හඳුන්
කුශෙරිකා-කෙළින්ද
කුශෙශය-කිණිහිරි ගස
කුෂ්ඨ- කොට්ටම්, යකඩ, කුෂ්ඨ රෝගය, කුලඤ්ජන වෘක්ෂය
කුෂ්ඨක-කොට්ටම්
කුෂ්ඨකණ්ටක-කිණිහිරි ගස
කුෂ්ඨකාන්තන-තෝර
කුෂ්ඨගන්ධා-අස්ගොඳු
කුෂ්ඨගන්ධික- එන්සාල්, ගොකටු, (තෙරෙංචි)
කුෂ්ඨගන්ධිනී-අමුක්කරා
කුෂ්ඨඝ්න- බෝදි ඇට, ඇසළ, කිහිරි, කළු කිහිරිය, කොටදිඹුලා, කලුකැම්මේරිය
කුෂ්ඨාඝනී-බින්තල් අල, ඌරල, මාරා, මුදුවිය, මහරි, හෙලඅඹ, කොටදිඹුලා, බෝදි ඇට, කලු කැම්මේරිය, කලු කිහිරි
කුෂ්ඨතොදන-රත් කිහිරි ගස
කුෂ්ඨනාශනී- බෝදි ඇට, හෙළ අඹ, ඇසළ ගස
කුෂ්ඨහා-කොසඹ, දුම්මැල්ල
කුෂ්ඨිභූත් } හිඹුරු, කිහිරි
කුෂ්ඨහාන් }
කුෂ්ඨමර්දනී-ගෙන්දගම් (ගඹක)
කුෂ්ඨවෛරින්- සන්නිතායන් (බෝදි ඇට ගස)
කුෂ්ඨවෘක්ෂ-හිඹුරුගස, ගුරුන්ද
කුෂ්ඨසූදන-ඇසළ, එරහැඳි, කිහිරිය, කළු කිහිරිය (කළුහර)
කුෂ්ඨහන්-දුම්මැල්ල
කුෂ්ඨාරි-දුම්මැල්ල, හිඹුරු, ගෙන්දගම්
කුෂ්ඨහන්ත්‍රි-බෝදි ඇට
කුෂ්ඨහනනා-ගබරල
කුෂක-බුළු ගස
කුසනල-ත්‍රිබේර
කුස්තුම්බරී-කොතඹුරු (කොත්ත මල්ලි)
කුස්තුම්බරු-කොතඹුරු(කොත්ත මල්ලි)
කුස- වැලුක්, රඹුක්, කුසතණ, ඊතණ

sinhalaebooks.com

කු කෘ

කුසකන්-වියලි කහ
කුසත-මුරුත
කුසපත්‍ර-නිදිකුම්බා
කුසලී- රුක්අත්තන, ගස් රුක් අත්තන
කුසාල්මලී-එරබදු ගස, ඉඹුල්ගස
කුසුම්කෙමි- මල්බට්ට (පුෂ්පකර්ණිකා)
කුසුම්භ- වනුක්, සෙන්දිරික්කා, කුණුකරඳ
කුසුම්භාෂෙයි-වනුක්, සෙන්දිරික්කා
කුසුම්රද-මල්රේණු, (පුෂ්ප පරාග)
කුසුම්රස-මල්පැණි, (පුෂ්ප මකරන්ද) මීමල්
කුසුම-මල, කරාබුනැටි, ගෙඩිය, තෝර, කෙසෙල්, මයිලමල
කුසුමඵල-සාදික්කා
කුසුමභක්ති-සෙන්දිරික්කා
කුසුමා- වැකොඳ, දැසමන්, රත් පලොල්
කුසුමාඤ්ජන- පිත්තලෙහි මලක් වැනිව උපන් අඳුන්(පිත්තලවල නිල් පාට මලකඩ)
කුසුමාත්මක-කොකුම්
කුසුමාධිප-සපු ගස
කුසුමාරිකා-කුකුරුමුවන්
කුසුමාසව-මල්වලින් හෝ මී පැණි වලින් උපදින සුරා වර්ග
කුසුමොද්භව-කොකුම්
කුසො-කුසතණ
කුහක-ග්‍රන්ථි පර්ණිරුක (ගණට වණ්ටි ගස)
කුහලී-බුලත්
කුහා-කටුකරෝහණ
කුහින- කපුරු
කුළිරි-ගස්බඩ
කුළිරොව්-කුෂ්ට රෝගය

කූටකබේදී-කටුකරෝහිණී
කූටජීව-බුත්සරණ
කූටරවාහිනි-ත්‍රස්තවාළු
කූටලමස්තක-සිව්ය
කූටස්ථාන-පිටවක්කා (නවතැඹිලිය)
කූටශාල්මලී-එරබදු, කැල, කටු ඉඹුල්
කූටාර්ජිසිදධිකෘත්-බුත්සරණ ගස
කූටායුස්-ගුගුල් ගස
කූප-වෙනිවැල්ගැට
කූර්වපර්ණි-ඇඹහඳු
කූර්වභාජ්-බුජපත්
කූර්වශෙඛර-පොල්ගස
කූර්වශිරස්-ගොප්ඇටය
කූර්ෂිශිඛික-ජීවක වෘක්ෂය, පොල් ගස,
කූරු-කුරතම්පලා ගස
කූලංකුත්ව-කොල්ලු
කූලක-දුම්මැල්ල
කූලා-හීන් දැත්ත ගස

කෘකර-සිව්ය, කණේරු
කෘකරා-තිප්පිලි
කෘකලා-වගපුල් (තිප්පිලි)
කෘච්ඡ්‍ර-මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍ර රෝගය
කෘච්ඡ්‍රාරි-අන්දර ගස
කෘණඤ්ජ-වල්තම්පලා
කෘතති-කරගස
කෘතතික-රෝමලුණු
කෘතතිම- රසඳුන්, පාංශුලුණු, රෝමලුණු, වනුවැල් කසායේ ලූ තුත්තම්
කෘත්තිමක-බළල්ලුණු

sinhalaebooks.com

කාත්තිමධූප-දුම්මල
කාත්තිමරත්න- කාවමැටි (වීදුරු වක්කරණ මැටි වර්ගය)
කාත-බළල්ලුණු, ඉගිනිඇට,රෝම ලුණු, සඳුන්
කාතක-බළල්ලුණු, රෝමලුණු
කාතඝනී-ලාකඩ
කාතවර්ජ්‍ය-වැටකොලු
කාතත්‍රාන-බැමිතිරිය (ලුණුවිල)
කාතපර්ණිකා- කටුවෙලඟ, උගුරැස්ස
කාතපිණ්ඩිතා-ගල්සෙවෙල්
කාතඵල-කිණිහිරි, ඇසළ, තකුල්
කාතමාල-ඇසළ
කාතමාලක-ඇසළ
කාතමාලා-ඇසළ
කාතමාලී- පිට්වක්කා (නව තැඹිලිය)
කාතමෙදක-නියන්වැටකොලු
කාතර-රෝමලුණු
කාතරෝහිණී-කිඳි, (රසකිඳ)
කාතව-අත්තන, දත්ත
කාතවාව-කෝමාරිකා
කාතවෙදක-වැටකොලු
කාතවෙදන-නියන්වැටකොළු, ඇසළ, දූදු
කාතාඤ්ජලී-නිදිකුම්බා
කාතාන්ත-ශරීරයේ සප්තධාතු
කාති-රෝමලුණු
කාත්‍රිම- පාංශුලුණු, වෙනිවැල් කසායේ ලූ තුත්තම්
කාත්‍රිමක-බළල්ලුණු
කාමිකණ්ටක- වලහසාල්, දිඹුල් ගස, (අත්තික්කා)නිටුල් ගස
කාමිකා-ග්‍රන්ථපර්ණී වෘක්ෂය
කාමිගුහා-නියඹරා, කැකිරි, මහ ගොන්සුතු කැකිරි
කාමිඝන-දිඹුල්, අට්ටික්කා, වලහ සාල්, කුකුරුමුවන්, ගන්ධක, කසා, කැල, එරබදු
කාමිඝාතින්-වලහසාල්
කාමිජ්‍යා-දුම්ඛලා වෘක්ෂය
කාමිජ-අගිල්, ලාකඩ, සඳුන්
කාමිජගධ-අගිල්
කාමිජඝන-අගිල්
කාමිදන්ත-දන්ත රෝගයක්
කාමිදිව්‍යා-වලහසාල්
කාමිනාශිනී-අසමෝදගම්
කාමිඵල-අට්ටික්කා (දිඹුල්)
කාමිමූල-පුවක් ගස
කාමිමූලි-මුහුණමල් ගස
කාමිරිපු-වලහසාල්
කාමිලක-වල්මුං, මුං
කාමිලා-දේවදාර
කාමිවෘක්ෂ-වල් අඹ වෙසෙසක්
කාමිශත්‍රු-එරබදු ගස, වලහසාල්
කාමිශාත්‍රව-ඉඹුරු, ගුරුන්ද
කාමිහ-වලහසාල්
කාමිහන්ත්‍රී-වලහසාල්
කාමිහා, කාමිහර } වලහසාල්
කාමුකා-පුවක් ගස
කාශරෝමා-වඳුරු මැ
කාශශාඛ-පැපිලිය
කාශාඛිගි-පුවඟු
කාශාඝන-තිප්පිලි(වගපුල්)කරඹ, කලු අගිල්, බේරු, කලු දුරු, සාරණ, මුද්දරප්පලම්, පැපිලිය, කවෙලු, පත්පාඩගම්, මහ අබ, කටුකරෝෂණ, මිරිස්, බෝදි ඇට, නීලාංජන, කිරිබදු, මුරුංගා, කාන්දම්, යබොර, යකඩ, කලුතලා, සුවඳකොට්ටම්
කාශාන්-රත්නිටුල්
කාශිකා-මීකන්පලා(මූෂිකපර්ණී)

sinhalaebooks.com

කෘශිවල-ගුරුල්ල ගස
කෘශොදරි-ඉරමුසු
කෘෂණ-මුරුංගා, මිරිස්, කාන්දම්, යකඩ, තිප්පිලි, කරඹ, උද්නිද ලුණු, අගිල්
කෘෂණක-අබ, කලු අබ, වලහ සාල්, කලුමුං
කෘෂණකඤ්චුක-කලුවන් හණ
කෘෂණකන්ද-රතුපුල්
කෘෂණකවීර-නිල් කණේරු
කෘෂණකාතරා-රත්හුනිඳ
කෘෂණකානන්ත-යකඩ, කාන්දම්
කෘෂණකාෂ්ට-කලාඳුරු, කලු අගිල්
කෘෂ්ණකාස-හල්ගස
කෘෂ්ණකුඨේරක-කලුවන් තලා
කෘෂ්ණකුලත්ථිකා-වල්කොල්ලු
කෘෂ්ණකුසුම-නිල් මල් ඇති කණේරු ගස
කෘෂ්ණකෙලි-වනුක්, සෙන්දිරි ක්කා
කෘෂ්ණකන්ඩ-තල් ගස
කෘෂ්ණඛල්ව-කලුකොල්ලු
කෘෂ්ණගතරෝග-ඇසේ රෝග යක්
කෘෂ්ණගන්ධ- කරබෙඹිය, වැල් මුරුංගා
කෘෂ්ණගර්භී-ඇත්දෙමට, කරබෙඹිය
කෘෂ්ණගොකර්ණී-නිල් මල් ඇති මුරුවා වැල්
කෘෂ්ණගෞරා-බටු, හෙලබටු
කෘෂ්ණචඤ්චුක-කඹල
කෘෂ්ණවන්දන- රත්වන් සඳුන්, සුදු හඳුන්
කෘෂ්ණචිත්‍රක-නිල් තෙටුල්
කෘෂ්ණචූඩිකා-හුනිඳ
කෘෂ්ණචූර්ණී-යහුණු (යකඩසුණු) යකඩමල
කෘෂ්ණචූරක-කඹල ගස
කෘෂ්ණජර්ගන්ධ-කලුඅගිල්
කෘෂ්ණජටා-ජටාමාංශ, ජටාමකුට
කෘෂ්ණජයන්ති- කලුවන් තිවිහ ගස
කෘෂ්ණජීර } කලුදුරු
කෘෂ්ණජීරක }
කෘෂ්ණත්වච්-මුහුණමල් ගස
කෘෂ්ණතණ්ඩුලා- වලහසාල්, තිප්පිලි
කෘෂ්ණතරු-කරබෙඹිය (කරපිංචා)
කෘෂ්ණතාම්‍ර-ගෝශීර්ෂ චන්දන= (ගෝ සී සඳුන්)
කෘෂ්ණතිල-කලුතල
කෘෂ්ණතීක්ෂ්ණා-කලුදුරු
කෘෂ්ණතුලසී-කලුතලා, තලාගස
කෘෂ්ණත්‍රිවෘතා-කලු ත්‍රස්තවාලු
කෘෂ්ණදන්තා-ඇද්දෙමට ගස
කෘෂ්ණධත්තූරක-කලුඅත්තන ගස
කෘෂ්ණධුත්තූර-කලු අත්තන
කෘෂ්ණධූතූර-කලු තුන්බෝ අත්තන
කෘෂ්ණනිම්බක-කරපිංචා ගස
කෘෂ්ණනීව්‍ය-වැල්පෙතෙල
කෘෂ්ණනිර්ගුණ්ඩී-කලුනික
කෘෂ්ණපර්ණී-කළුතලා
කෘෂ්ණපලලවා-කලු නිවිනිවැල
කෘෂ්ණපාක-සිහින්තඹර, කරඹ ගස
කෘෂ්ණපාකඵල-කරඹගෙඩි
කෘෂ්ණපාටලා-පළොල්, ඵල පළොල්
කෘෂ්ණපාද-කළුකැම්මේරිය
කෘෂ්ණඵල-ඇද්දෙමටගෙඩි, බෝදි ඇට

sinhalaebooks.com

කෘෂ්ණපිණ්ඩික්ක- කුකුරුමුවන්
කෘෂ්ණපුෂ්පි-පුවඟු ගස
කෘෂ්ණපුෂ්ප-කලු අත්තන
කෘෂ්ණපූතිඵලා-පුවඟු ගස
කෘෂ්ණපූළී-කලුහිඟුරු
කෘෂ්ණප්‍රිය-කොළොම් ගස
කෘෂ්ණඵලපාක-සිහින් කරඹ
කෘෂ්ණඵලා- කරඹ, බෝදි ඇට, වාගස
කෘෂ්ණබර්බර-කලුවන් වේලා ගස
කෘෂ්ණබලා-හුනිඳ (ඔලිඳ)
කෘෂ්ණබීජ-රත්මුරුංගා, මුරුංගා ඇට
කෘෂ්ණභුභවා-කරිවිලවැල
කෘෂ්ණභුකුෂ්මාණ්ඩ- කලු වන් නැටි හා කොළ ඇති කිරි බදු (කලු කිරිබදු)
කෘෂ්ණභුජණ-ගම්මිරිස්
කෘෂ්ණභෙද-කුළුරුණ, කටුකරෝෂණ
කෘෂ්ණභෙදක- කුළුරුණ, (කටු කරෝෂණ) කලු ඊයම්
කෘෂ්ණමඤ්ජරිකා- කලුතලා, අක් මැල්ල, කලුකැම්මේරිය
කෘෂ්ණමඤ්ජරී-කලුතලා
කෘෂ්ණමත්ස්‍ය-ලූලා, කළුමඟ
කෘෂ්ණමදන- කලු කුකුරුමුවන් ගස
කෘෂ්ණමල්ලිකා-අක්මැල්ල, කළු තලා
කෘෂ්ණමාෂ-කලුමැ
කෘෂ්ණමාලක- අක්මැල්ල, කලු තලා
කෘෂ්ණමාස-කලු මැ
කෘෂ්ණමුඛා-කලු ඉරමුසු වැල
කෘෂ්ණමුද්ග-කලුමුං
කෘෂ්ණමූලා-හිරමුසු
කෘෂ්ණමූලි-ඉරමුසු, කලුඉරමුසු
කෘෂ්ණමුෂ්ක-තෙලඹු ගස

කෘෂ්ණමෙවක-කළු ලුණු
කෘෂ්ණමෙද-කළු හිඟුරු
කෘෂ්ණමෙදි-කටුකරෝෂණ (කුළු රුණ)
කෘෂ්ණමෙහ-ප්‍රමෙහ රෝගයක්
කෘෂ්ණයෂ්ටිකා-කලු සැට දැ හැල්
කෘෂ්ණරත්තිකා-හුනිඳ, (ඔලිඳ)
කෘෂ්ණරාජ-කලුවන් මුරුංගා ගස
කෘෂ්ණරාජිකා-අබ
කෘෂ්ණරුහ-ආපසුමදු
කෘෂ්ණලවණ- කළු ලුණු, සුවස ලුණු
කෘෂ්ණලා
කෘෂ්ණලොලක } හුනිඳ(ඔලිඳ)
කෘෂ්ණලෝහ-යකඩ, කාන්දම්
කෘෂ්ණවණී-කස්තුරි, කරාබුනැටි, කලු අගිල්
කෘෂ්ණවල්ලි- කළුතලා, අක් මැල්ල, ඉරමුසු
කෘෂ්ණවල්ලිකා-ආපසුමදු
කෘෂ්ණවාක්-මිස්වැන්න
කෘෂ්ණවායස-අගිල්
කෘෂ්ණවාලුක-අක්මැල්ල
කෘෂ්ණවාස-ඇසතු (ඇසටු= ඇහැටු)
කෘෂ්ණවීජ-කොසඹ, රත්මුරුංගා
කෘෂ්ණවෘක්ෂ-පියාගස, කළු අගිල්, කළුහර
කෘෂ්ණවෘන්ත-මිස්වැන්න, කුඹුරු වැල්, පළොල්, රත් පළොල්
කෘෂ්ණවෘන්තා- පළොල්, කුඹුරු වැල්, උදුපියලි
කෘෂ්ණවෘන්තිකා-ඇද්දෙමට
කෘෂ්ණව්‍රීහි-කලුවෙල්හැල්

sinhalaebooks.com

කෘෂ්ණවානතිකා – ඇද්දෙමට

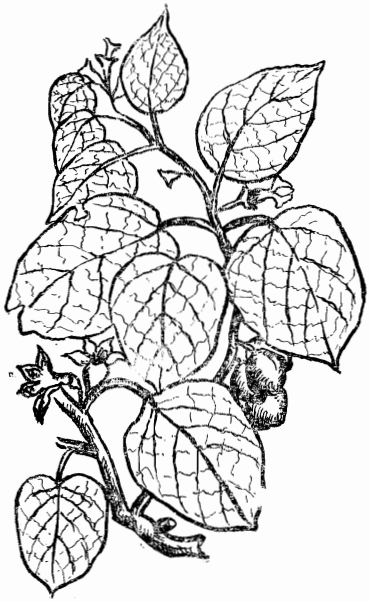

කෘෂ්ණවානතිකා – ඇද්දෙමට

Gmelina Arbora

දෙමට-ඇද්දෙමට යයි දෙමට වර්ග දෙකකි. එයින් දෙමට ගස කටුපිල ගසට මදක් සමාන ය. සිහින් කොළ ඇති කටු සහිත පඳුරු වර්ගයකි. ඇද්දෙමට ගස රත් කැන්ද ගසක් වැනි විශාල ගසකි. මේ වර්ගයේ කඳ සුදු පාට ය. කොළ දිග-පළලින් $6\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ ක් පමණ ඇත. මල් හැඩහුරුකමින් හා වර්ණයෙන් එක සමාන ය. එ හෙත් ඇද්දෙමට මල් මදක් විශාල ය. කසා වර්ණයෙන් යුත් මේ දෙ වර්ගයේ ම පෙති අග ලා රත් පැහැයක් ද ඇත. දෙමට ගෙඩි යුෂ විෂ නාශක ද්‍රව්‍යයක් වශයෙනුත් කල්ගිය තුවාලවල ඔඩු කැපීම් සඳහා ඖෂධයක් වශයෙනුත් ඇතැම් විෂ නාශක තෙල් වර්ග පිළියෙළ කිරීම පිණිස ත් ගනිති. ඇද්දෙමට මහ පස් මුලෙන් එකකි. මේ වර්ගයේ මුල් වල පොතු දශ මුල් කෂාය ඇතුළු වාතාබාධ, අජීර්ණ හා උණ නැසීම පිණිස සාදා ගන්නා කෂාය වලට යොදති. දශමූලාරිෂ්ටය වැනි ඇතැම් අරිෂ්ට වර්ග සම්පාදන යෙහි ත්, මේ මුල් අවශ්‍ය වේ. මේ ගසේ මල් රත්පිත් සමණය සඳහා ත්-ගෙඩි දාහය සහිත උණ නැසීමෙහි ත් ප්‍රයෝජනවත් ය. ඇද්දෙමට පොතුවල සාරය ආමාශය ශක්තිමත් කරණ මූත්‍රකාරක ඖෂධයකි.

කෘෂ්ණශ්වේතා–පළොල් ගස
කෘෂ්ණශිංශපා–කලු අගිල්
කෘෂ්ණශිග්‍රු–මුරුංගා ගස
කෘෂ්ණශීර්ෂක–කලු රීයම්, අගිල්
කෘෂ්ණශෛරීයක– කලුවන් මල් ඇති ගිරිතිල්ල
කෘෂ්ණසකන්ධ–කොල්ලම් ගස
කෘෂ්ණසංඥක–සුවස ලුණු
කෘෂ්ණසඛ- කුඹුක් ගස
කෘෂ්ණසඛී–කලුදුරු
කෘෂ්ණසර්ජන–මුරුත ගස
කෘෂ්ණසර්ජිප–කලු අබ, මහ අබ
කෘෂ්ණපාක– පැපිලිය, (පත්පාඩ ගම්)
කෘෂ්ණසාර– දළුක් ගස, ඇට්වේරිය, කිහිරි
කෘෂ්ණසාරඛග– ඇට්වේරිය, (ශිංසපා)
කෘෂ්ණසාරපි–කුඹුක් (අර්ජුන)
කෘෂ්ණසාරිවා–කලුහිරමුසු
කෘෂ්ණසිඤ්චාර–කලුතික

sinhalaebooks.com

කෙ

කෘෂ්ණසීසක-කලුරියම්
කෘෂ්ණ සූක්ෂ්මඵලා- ඉරමුසු වෙසෙසක්
කෘෂ්ණසූක්ෂිප්ඵලා- වේලිප්පරිත්ති(මස්බැද්ද)සිහින් මැඩහඟු
කෘෂ්ණසූරස-තලා
කෘෂ්ණස්‍රෝත-රසඳුන්
කෘෂ්ණහෙමක-මිණිරන්
කෘෂ්ණා-කළු ලුණු, සිහින් මස් බැද්ද, යකඩ, තිප්පිලි, ගම්මිරිස්, සාරණ
කෘෂ්ණාඛ්‍යා-නිල් සාරණ
කෘෂ්ණාගරු-කලුඅගිල්
කෘෂ්ණාජටා-තිප්පිලිමුල්
කෘෂ්ණාජාජී-කලුදුරු
කෘෂ්ණාක්ෂ්‍රනී-කලුකපුගස
කෘෂ්ණාඝකී-කලු මල් ඇති රට තෝර හස
කෘෂ්ණාභා-කලුකපු ගස
කෘෂ්ණාමය-කාන්දම්
කෘෂ්ණාමූල-තිප්පිලි මුල්
කෘෂ්ණායස-යකඩ, කාන්දම්
කෘෂ්ණාර්විස්-නිටොල් ගස
කෘෂ්ණාර්ජක-අක්මැල්ල
කෘෂ්ණාරි-පැපිලිය (පත්පාඩගම්)
කෘෂ්ණාලක-හුනිඳ (ඔලිඳ)
කෘෂ්ණාලා-හුනිඳ(ඔලිඳ)
කෘෂ්ණාවාස-ඇසතු, බෝගස
කෘෂ්ණිකා-මහ අබ, කලුවැල්, තලා
කෘෂෙණක්ෂු-කලු උක් ගස
කෘෂෙණාදුම්බරිකා-කොටදිඹුලා ගස
කෘශයෝ-බුලු ගස
කෘෂාඩගි-පුවඟු ගස
කෘෂානුගා-සිහින් මිදි
කෘෂාතක-රෝමලුණු
කෘෂර-ඵලවරා, මහ සාරණ, අස් බැවිල, මුරුංගා, සුලුකුඹුක්, කුලුරුණ, බඳුල්ල
කෘෂරඛ්‍ඩා-වරාමල්
කෘෂරොහිණී-කිඳි, රසකිඳ
කෘෂ්ණධූප-තුරුක්තෙල් (තුරුෂ්ක නම් සුගන්ධ ද්‍රව්‍යය- ඉඳුසල් ලාටු)

කෙ- වැටකේ, දනුකේ
කෙකිශිඛා- මොණර කුඩුම්බිය
කෙකෙඅරලු- (කෙහෙඅරලු) වැට කේමුල් (වැටකේ ගස්වල ඉහල සිට පහතට ඇදෙන ඇටුවන්)
කෙහෙමුල්- කෙහෙඇටුවන්
කෙචුක- ගෝවාගස
කෙට්ට- වාතබංග = වල්සුවඳැල් (ඉදුන විට ගෙඩි කඩාහැලෙන තද ගතියකින් යුත් සුවඳැල් වලට සමාන කෙසෙල් වර්ගය)
කෙටින් බැවිල- කොටිකන් බැවිල
කෙට්ටේරි-කෙට්ටේරිය, පොරව
කෙත- තුරුක්තෙල
කෙතක-වැටකේගස, වැටකේමල
කෙතකි- වැටකේ, මුහුදු වැටකේ
කෙතු- සිහින්මිදි
කෙදාරජ- පද්මකාෂ්ඨ
කෙඳකම්- ගන්ධක (ගෙඳගම්)
කෙඳුක- තිබිරි ගස, කුකුරු මුවන් ගස
කෙඳුඵල- තිබිරිගෙඩි
කෙඳු- කොමඩු
කෙනෙරසම්-ඇත්සම්

sinhalaebooks.com

කෙප්ප- වාතරෝගයක්
කෙප්පානෙක- කුප්පමේනිය
කෙප්පෙ- කුරහන්, (සිහින් ධාන්‍ය වර්ගයක්)
කෙම්- කෝවක්කා
කෙම්කොළ- තිත්තකොළ (කෝවක්කා කොළ)
කෙම්ගෙඩි-ඉදුනු කෝවක්කාගෙඩි
කෙම්පා- කුප්පමේනිය
කෙම්පැන්- ගල්කුහර (කෙම්)වල එකතු වන ජලය
කෙම්බිජු- කෝවක්කා ඇට
කෙම්බු- ගෝවා
කෙම්වැල්- කෝවක්කා වැල්
කෙමඩා - දෙමට
කෙමලි- මුදුපෙණ
කෙමි- පියුම්කෙමි
කෙමුක-තිබිරි, තෙබු, ගෝවා
කෙයරකටුකා- කටුකරෝහණ, (කුලුරුණ)
කෙයරමඤ්ජ- පොල්පී, (පැලමඳ)
කෙයරල- වලහසාල්
කෙයරව- ඇඹුල
කෙයූරපත්‍රා-වැටකේ
කෙර-පොල්, මිණිරන්
කෙල්- කෙසෙල්
කෙල්නාරං- ගල්සෙවෙල්
කෙලට- වනුප් ඇට
කෙලටක- ගෝවා අල
කෙලික- හෝපලු, අශෝක, දිය රතඹලා
කෙලිකදම්බ- බක්මී ගස
කෙලිගන්ක- කුඹුක්
කෙලින්චි- පිල
කෙලිපත්‍රා- වැටකේ
කෙලී- පොල්
කෙවිලි- තැඹිලි
කෙවලද්‍රව්‍ය- ගම්මිරිස්
කෙවලවෙල්ල-වලහසාල්
කෙශ- නෙල්ලි, ඇඹුලුඵල,ශ්‍රීබේර, ලුණුවරණ
කෙශකාර- උක්වෙසෙසක්
කෙශට- තොටිල ගස
කෙශනාමන්- ශ්‍රීවේර
කෙශනාමා- ශ්‍රීවේර
කෙශනාමක- ශ්‍රීවේර
කෙශපර්ණී- කරල්සැබෝ
කෙශපර්ණිකා- කරල්සැබ
කෙශපර්ණිකා- හෙල කරල්සැබ
කෙශමථනි- සැම ගස්
කෙශමුංජක- දුම්මැල්ල
කෙශමුෂ්ටි-රේරුගස්, වල්කොසඹ
කෙශමුෂ්ටික-කොසඹ,මිහකොසඹ
කෙශර-පෙරුම්කායම්,මල්කාසීස, පොල්, දෙඹ, නාගස, නාමල් රේණු, පිටවක්කා, මුහුණමල්, සැදිලිංගම්, රත්රන්
කෙශරඹග- එන්සාල්, එල්වලු, කීකිරිඳිය
කෙශරඹගිනී- ගොඩමානෙල්
කෙශරංජනක- නිල්කටුකරඹු, වේලා, ගිරිතිල්ල, කීකිරිඳිය
කෙශරා-මහ කලාඳුරු
කෙශරාජ- කීකිරිඳිය, රත් වන් කීකිරිඳිය
කෙශරාම්ල-ලප්නාරන් ගස
කෙශරාහ්ව-ශ්‍රීවේර
කෙශරි-වැල්මුරුංගා, මුරුංගා, නා කෙසුරු
කෙශරිකා-මහබැවිල
කෙශරින්-නාගස, දෙඹ, තෙලුම්
කෙශරී-රත් මුරුංගා
කෙශරූපා- පිළිල (ඉටිකෙසෙල්)

sinhalaebooks.com

කෙශරුහා- දුන්න, මහදුන්න, මහුල්කුඹුරුවැන්න, මහබැවිල, කීකිරිඳිය

කෙශරුඝ්ක-ඇත්තෝරගස

කෙශව-කීනදෙඹ ගස, නාගස

කෙශවප්‍රියා-ගෝරෝචන

කෙශවර්ධිනී- මහුල්කුඹුරුවැන්න, මහ බැවිල, ගොඹමානෙල්

කෙශවායුධ-අඹගස

කෙශවාලය } බෝගස
කෙශවාවාස }

කෙශහනනඵලා }
කෙශහන්ත්‍රී } සැමගස
කෙශහෘද්ඵලා }

කෙශා-ජටාමාංශ

කෙශාඛ්‍ය-ශ්‍රීවේර

කෙශාපහ-සැමරුක

කෙශාරි-නාකෙසුරු ගස (නාගස)

කෙශරුහා-ගොඹමානෙල්

කෙශාලි-කීකිරිඳිය

කෙශාහ්වා-ශ්‍රීවේර

කෙශි-වැල්මී, යක්බේරිය, සාතාවාරිය, ජටාමාංශ, වරා, සක්නැඹ, සැමරුක

කෙශික-කෙකටිය

කෙශිකා-යක්බේරිය, සාතාවාරිය

කෙශිනී- හිඟුරුපියලි. වැල්දෙහි, යක්බේරිය, ජටාමාංශ

කෙශ්‍ය- පියාගස්, කලුඅගිල්, කීකිරිඳිය, රත්නිටුල්, ශ්‍රීවේර

කෙශ්‍යඵල-මීතුග, නිකා

කෙෂ්ට්‍රකමෙඛලා-පළොල්

කෙසක-ගුගුල්, කංසා ඇට

කෙසරවර-කොකුම්

කෙසරසතු-එඩරුතෙල්

කෙසරු- මුණමල්, මල් රේණු, එරඬුතෙල්

කෙසරොච්චටා-වම්මුතු

කෙසුර-කෙකටිය

කෙසෙල්-කෙහෙල්=කදලි (මෝච)

කෙහෙ අරළු- වැටකේ ගසෙහි කදෙන් ඇදෙන මුල්

කෙහෙතලා-තලා වර්ගයක්

කෙහෙඳිහෙව-කේඳි හැර

කෙහෙලුම්-ඉසකෙස්

කෙළිද-කෙළිද ගස්

කෙළිද—කාලිඛග
Holarnhena Antidysenterica

sinhalaebooks.com

කෝ—කෛ

කිරිවල්ලා වර්ගයට ම අයත් කෙළිද ගස ලඞ්කාවේ ද මැනවින් වැවෙන බව පෙනේ. එ හෙන් කිරිවල්ලා ගස පමණ කෙළිද ගස ලඞ්කාවේ සුලභ නැත. කෙළිද සුලභ නොවූ අවස්ථාවන්හි පැරණි ලාඞ්කික වෛද්‍යවරයෝ ඒ වෙනු වට කිරිවල්ලා ගසෙන් ප්‍රයෝජන ගත් බවට කිසිම සැකයක් නැත. ලඞ්කාවේ කිරිවල්ලා ගස මෙන් ඉන්දියාවේ බොහෝ පළාත් වල කෙළිද ගස වනගත ව වැවෙ න්නකි අපේ රටේ කෙළිද ගස ද හොඳින් වැවෙන නමුත් එය වැවීමට උත්සාහ නොගෙන තිබෙන්නේ ඉන්දියාවෙන් අඩුමිළ ට කෙළිදඇට ලැබෙන නිසාත්, එම වර්ගයට ම අයත් කිරිවල්ලා ගස ද කෙළිද වෙනුවට ප්‍රයෝජනය ගෙන තිබෙන නිසා ත් විය හැක. කෙළිද කොළ දිග පළලින් අඟල් 6 × 2½ ක් පමණ ඇත. මල් රතු සහ සුදු වශයෙන් කෙළිද දෙවර්ග යක් තිබෙන නමුත් ඖෂධ පිණිස පාවිච්චි කරන්නේ මල් සුදු වර්ගය පමණකි. අපට අවශ්‍ය ප්‍රමාණ කෙළිද ඇට සියල්ල ම වාගේ ලැබෙන්නේ ඉන්දි යා වෙ න් ය. කෙළිද ඇට සහ පොතු අතීසාරය, පිත්, සෙම්, පිපාසා, ආම, හා කුෂ්ට රෝග නැති කිරීමට හිත යි කිරි වල්ලා ද කෙළිද වර්ගයට ම අයත් නමුත් කෙළිද වලින් ලැබෙන සම් පූර්ණ ගුණ ය එහි නැත.

කේ–දුනුකේ, වැටකේ (කේතකී)
කේතකී–වැටකේ
කේතු–වැටකේ
කේන්ද්‍ර–කොමඩු
කේප්පේ– කුරක්කන් (කුරහන්)
කේබුක–කෙබු
කේර–මිණිරන්
කේරමජ්‍ජ–පොල්පිනි
කේශමුෂ්ටි–රේරු
කේශකය–කන්සා
කේශර ඉද්ද මුදියන්සේ– කේශර බැවිල (රහස් බෙහෙත් වට්ටෝ රුවක ඔසුවක්)
කේශර–නාමල්රේණු, නාගස

කෛ–කසිප්පු
කෛංශුක–කැලමල
කෛක්ක–වැටකේ
කෛකේශිඉලෙයි–කීකිරිඳිය
කෛචඩයී–කපු ගස
කෛටජ–කෙළිද ගස
කෛටයී– කොසඹ, බිංකොසඹ, ඇඳ්දෙමට, කුණුකරඳ, කුකුරු මාන්
කෛණඩයී–කරපිංචා, ඇඹුල්වේ, සිරිල, කපු ගස
කෛතකා–කීකිරිඳිය
කෛතක–වැටකේ
කෛතව–හෙල කුමුදු, අත්තන මල්
කෛදුර–පද්මකාෂ්ඨ
කෛපිලා–කළුත්‍රස්ඛවාලු
කෛයාන්තකර } කීකිරිඳිය
කෛයාන්තගරයි }
කෛරලී–වලහසාල්
කෛරව–සුදු මානෙල්, විලහසාල්

sinhalaebooks.com

කො

කෛරවිනීඵල–උපුල් ඇට
කෛරවී–උළුවාහාල්
කෛරාටක–කණේරු ගස
කෛරාත–බිම්කොසඹ
කෛරාතක–බිම්කොසඹ
කෛරාල } වලහසාල්, බිං
කෛරාලි } කොසඹ
කෛවර්ත–වල්කොසඹ
කෛවර්ති– කලාඳුරු, දියේ සැදෙන කලාඳුරු විශෙෂයක්
කෛවර්තමුස්තක } කොට විය
කෛවර්තිමුස්තා } මුරු, දියකලා ඳුරු, (දියේ සැදෙන කලාඳුරු විශෙෂයක්)
කෛවර්තිකා–වම්මුතු
කෛවරිය–කපු ගස
කෛවල–වලහසාල්
කෛශිකා–ඇම්බරැල්ල ගස

කොක්කටිමරම්–ඌරුකණුගස්
කොක්කාලි–කෝමාරිකා
කොක්කුමනුරෙයි–කොබෝලිල
කොක්මොට– දිය මුසු භූමිවල (කුඹුරුවල) බොහෝ සේ ගොයම් සමග වැවෙන වගීයක්
කොක්ෂි–ත්‍රස්තවාලු
කොඛ–කිණිහිරි, කිඳි, බින්තල්, හිඳිගස
කොකකාලි–කෝමාරිකා
කොකටි–රත්කිරිගොකටු
කොකටිය–කෙකටිය
කොකනද–රත් නෙළුම්, රත් මානෙල්, (රතුපුල්) හෙළ පියුම්
කොකවිසල්–රැක්අත්තන
කොකාක්ෂි–ත්‍රස්තවාලු
කොකාග්‍ර–කිඩාරම් වෙසෙසක්
කොකිල–ඩෙබරගෙඩිය
කොකිලවල්ලි–පළොල්, හෙල පළොල්
කොකිලනයන–ඉකිරි ගස
කොකිලා–මසන්, රත් පළොල්
කොකිලාක්ෂ–නීරමුල්ලිය, වැලුක්, රඹුක්
කොකිලාවාස–අඹ
කොකිලෙක්ෂු–කලු උක් ගස, ඉකිරිගස
කොකිලෙෂ්ටා–මාදම් ගස
කොකිලොත්සව–අඹ ගස
කොකුත්ද ගන්තේ–පුස්ඇට
කොකුපණු– පාණ්ඩු රෝගයට හේතුවන ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණී විශෙෂය.

කොකුම්

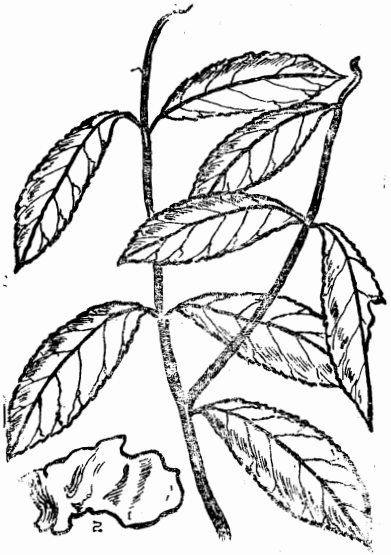

කොකුම්–කුංකුම
Kokuna Zeylanicum

sinhalaebooks.com

මෙය ලංකාවේ අඩි 150 දක්වා උසට වැවෙන විශාල වෘක්ෂයකි. ගසට වැදෙන සුළු පහරකින් ඇති වන කම්පනයකින් පවා මේ ගසේ පොත්ත ගැලවී වැටෙ යි. ඇතුල් පැත්ත තද කසා වර්ණයකින් යුත් මේ පොතු සිහින් වෙන්ට අඹරා වතුර ත් සමග මිශ්‍ර කර පැතලි සබන් කැලි මෙන් සකස් කොට අව්වේවියලා ගනිති. ඇතැම් පළාත් වල ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙ ප ක්ෂ ය ම ජල ස්නානය කරණ විට මේ කැලි සබන් වෙනුවට පාවිච්චි කරති. මේ කොකුම් පොතු කල්කය අංග රාගය ඇති කරණ, රූප ලාවන්‍යය ගෙන දෙන සමේ විෂ බීජ නසන ඖෂධයකි. සබන් ගැන දැන ගැනීමට කලින් ලාංකිකයන් විසින් මේ කොකුම් පොතු කල් කය ඒ වෙනුවට පාවිච්චි කරණ ලද බව පැරණි පොත පතින් පෙනේ. මොනරුන් වැඩි වශ යෙන් වාසය කරන්නේ ත්, බිත් තර දමා පැටවුන් ඇති දැඩි කර ගන්නේ ත් මේ ගස් මුදුන්හි සාදා ගන්නා කූඩුවල ය. වහා පොත්ත ගැලවෙන මේ ගස්වලට ඒ පක්ෂීන් ගේ සතුරන් වන උනහපුළු ආදි සතුන්ට නිශ්ශබ්ද ව යාම දුෂ්කර නෙ සි න් ඔවුන්ගෙන් ආරක්ෂාවීම සඳහා මේ වර්ගයේ ගස් ම තෝරා ගන්නවා විය හැක.

— —

කොකුම්පයි-යොන්තුඹ
කොකුමරම්-කිණිහිරි
කොකුහා-සාතාවාරිය
කොඩිකුමරම්-කිණිහිරි ගස
කොච්චි-කුඩා මිරිස් (නයි මිරිස්)
කොව-කුරුඳු පොතු
කොවක-උණගස, සිවිය, ගජතිප් පිලි
කොවිපර්ණක-ගජතිප්පිලි, සිවිය
කොට්ටංකානෙයි- වෙල්මුඩ (මුඩ මහණ)
කොට්ටකුත්න්පුල්-තුත්තිරි
කොට්ටම්- උපුල් කොළ, සෙන් කොට්ටම්
කොට්ටාකරුන්කෙ-මුඩළහණ
කොට්ටුකසිර- ලේ හා වාතය ද නිසා දණ වඩල ඉදිමෙන රෝග යක්
කොට-කෝවකා, පුවක්ගස
කොටජ-කෙළින්ද
කොටද-කෙළින්ද, කෙළිද ඇට
කොටපර්ණිකා-තිප්පිලි මුල්
කොටර-කිහිරි, ගැටනිවුල්
කොටරපුෂ්පි-හිරිතිල්ල(මාබණඩා)
කොටරවාසිනී-සුදු ත්‍රස්තවාලු
කොටරි-ගැටනිවුල් ගස
කොටසිම්බලී-කටු ඉඹුල
කොටි-කඩල, පීක්මල්, ගැටපිච්ච, කෙළිද
කොටිකා- ගොලෑපුවක්, කරංකා ගෙඩි, කලන්තුන, කඩල
කොටිකාවක්-කලන් තුනක බර
කොටිලබු-ගැටපිච්ච
කොටිවර්ෂා-පීක්මල්
කොටිවෘක්ෂක-කෙළිද ඇට(කෙළිද ගස)
කොටිසුණු-කටුවැල්බටු කූඩු
කොටොදුම්බර-දිඹුල් ගස

sinhalaebooks.com

කොටොල් අල

කොටොල් අල-කොඩොල් අල
කොඨ- වක්‍රාකාර කුෂ්ඨ විශෙෂ (දද)යක්
කොඨර-රුකඟුණ
කොඩිමුංදිරි-මිදිඵල
කොඩි-වැල්
කොඩිඅඹම්බෙයි-බිම්තඹුරු
කොඩික්කල්ලි-රටදලුක්
කොඩික්කාරෙයි-කුඹුරුවැල්
කොඩිකල්ලි-මුවකිරිය
කොඩිතුම්බෙයි-වැල්තුඹ
කොඩිමුරුන්කෙයි-වැල්මුරුංගා
කොඩියාකුන්දල්-බිම්මඳු
කොඩිවේලි-රත්නිටුල්
කොඩස්-දසරුව
කොඩොල්- තයා
කොතාමලලි-කොතඹුරු

කොතලාහිඹුටු

කොතලාහිඹුටු- කිකැජලක
Salacia Reticulata

කොතලාහිඹුටු

හිඹුටු, කොතලා හිඹුටු යයි හිඹුටු වර්ග දෙකකි. දිය සීරාව සහිත තැන්වල පඳුරු වශයෙන් වැවෙන මේ දෙවර්ග යේ ම කොළ සහ මල් එක සමාණ ය. එහෙත් කොතලා හිඹුටු වැලේ මුල පෙත් තට කැපූ විට ලා රත් පාටින් යුත් රවුන් හැඩයේ රේඛා බෙදී ඇත. හිඹුටු වැල එසේ කැපූවිට ඇතුලත එක ම සුදු වර්ණයෙන් යුක්ත ය. දෙවර්ගයේ ම වැල්වල පොත්ත කහපාට ය. බෙහෙත් කඩ වල කොතලා හිඹුටු, හිඹුටු දෙවර්ගයේ ම මුල් එක ම කොතලා හිඹුටු මුල් වශයෙන් විකිණීම ට තබා ඇත. කොතලා හිඹුටු වැල් තේරීමේදී ඒ වැල් ගිරයෙන් පෙත්තට කපා බලා ඇතුල් පැත්ත ලා රත් පැහැයෙන් යුත් වර්ගය පමණක් කොතලා හිඹුටු වශයෙන් තෝරා ගත යුතු ය. මේ වර්ගයේ මුලේ සාරය පිපාසය සංසිඳුවීම පිණිස ත් මූත්‍ර අධිකත් වය (දිය වැඩියා රෝගය) සංසිඳුවීම පිණිස ත් ලාංකික වෛද්‍ය පරම්පරාවේ භාවිත කරගෙන එයි. දිය වැඩියා රෝගය සඳහා ගතයුතු ඖෂධය කොතල හිඹුටු නොව කොතලා කෙම්ය යයි ද ඇතැම් අය අතර පවත්නා තවත් මත යකි.

sinhalaebooks.com

කොත්තා-වැල්පෙනෙල
කොත්තාලෙයි-කෝමාරිකා
කොතඹුරු-කොත්තමල්ලි
කොතලා-කොතලාවැල්
කොතලාකෙම්ය- මූත්‍ර රෝගයට කොතලා හිඹුටු වලට වඩා මේ වැලේ සාරය උසස් යයි ඇතැම් වෛද්‍යවරයෝ කියති.
කොතුරුබැද්ද-මීකන්පලා (මූෂික පර්ණී)
කොඳ-කොඳ,වැකොඳ යයි කොඳ වර්ගදෙකකි. එකක් (කොඳ) අඩියක් පමණ ජලය ඇති මඩ සහිත කුඹුරු වල ත් වඩා ගැඹුර නැති වැව වල ත් හටගන්නා උත්පලාදී ගණයට අයත් සුදු පැහැති කුඩා මල් හටගන්නා වර්ගයකි. අනික (වැකොඳ) දිරා ගිය මහ ගස්වල හෝ පොළවෙහි හට ගන්නා ගැටපිච්ච වලට සමාන වැල් සහ දැසමන්)ජාති= සුමනා පිට රන් පාට සමන් පිච්ච) කැකුළු වලට සමාන මල් ඇති වර්ග යයි. මේ දෙවර්ගය ම පිපෙන්නේ සවසට යි. මෝ ලය ප්‍රබෝධවන සුවඳින් යුක්ත යි. කවි සමයේ කොඳ කැකුළු වලට ලලනාවන්ගේ දත් උපමාකර තිබෙන්නේ දෙවැනි ව කි වර්ගයේ (වැකොඳ) මල් කැකුළු වලට ය. මේවාට පිටිසර වැසියෝ වල්පිච්ච කියා ද කියති.
කොද්‍රෂ-අමු (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
කොද්‍රව-අමු
කොද්‍රවික-සුවස ලුණු
කොද්‍රාණ-ගැටතුඹ
කොන්නේ-ඇසළ
කොණ්ඩනාරන්නෙයි- (කමලා) ජම්නාරන්
කොනඵල-බතල
කොනල-මිදි
කොනලාරජ්‍රික-ය කවනස්ස
කොපනක-හිඹුරුපියලි, සුවඳ කසා
කොපනය-හොරඉටි, කට්ටකුමන් ජල්
කොපනා-රතු කණේරු
කොපපුෂ්ප-කටුපිල
කොපු-ලිද

කොබ්බෑගස්

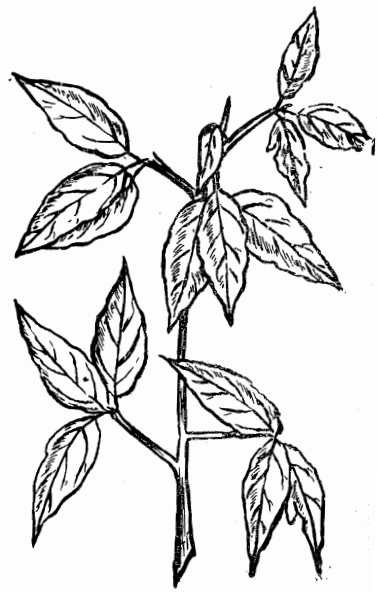

කොබ්බෑ-කොබ්බා

පෙනුමෙන් හා හැඩහුරු කමෙන් ලුණුවරණ ගසේ දඬු වලට හා කොළ වලට මදක සමාන මේ පඳුරු වර්ගය දේශීය

sinhalaebooks.com

කැඩුම්-බිඳුම් වෙදකම් උසස් ම ඖෂධයකි. බිඳුන ඇට පැස්සීම, තැල්ම හා ඉදිමුමට ත් ගන්නා ඖෂධ යෝගවලට මේ ගසේ පොතු ද ඇතුළත් ය.

කොබලිල-කෝවිලාර

කොබවක්කා } තිටිහ=කෙම් වැල්,= කොබෝමැල්ල= කෝවක්කා, සූ යනී කා න්ත
කොබෝවක්කා }

කොබිම්බිකා-කෝවක්කා, රසකිඳ
කොබු-කෝන් (කුඹුක්)
කොබුණ-කෝන් ගස
කොම්මෙසි-කෝවක්කා
කොම්බුකල්ලි-නවහන්දිය
කොම්ඩු-කුෂ්මාණ්ඩ, පුසුල්
කොමලක-පද්මකාෂ්ඨ
කොමලනාලිකේර-කුරුම්බා
කොමලපත්‍රක-මුරුංගා ගස
කොමලප්‍රසව-ළුල ගිරිතිල්ල
කොමලවල්කලි-ලාවුළු, බිලිං ගස
කොමලා-කිරිපලු ගස, ඉදිගස
කොවේදකම්-ගෝමේද
කොමුල්-දෙමට
කොඹුක-මසන්
කොර-තකුල්, නෙළඹල, නෙළුම් අල,(නෙළඹුදැලි-මෘණාල)
කොරක- කැකුළු, නෙළුම් අල, තකුල්
කොරකාක්ෂ-අගුණ(කර)ගස
කොරකසේරු-වම්මුතු, මහ වම්මුතු
කොරඩහා-නෙල්ලි, ඇඹුළුළු
කොරඩිනී-නිප්තිලි (වගපුල්) සීන් එන්සාල්
කොරණ්ටී-ඩෙබර ගස
කොරණ්ඩ- කටුකරඹු
කොරදූෂක-අමු (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
කොරඹි-මසන්(ඩෙබර)
කොරල-වලහසාල්
කොරස-මසන් (ඩෙබර)
කොරසවැල්-තද රළු ගතියකින් යුත් මේ වැලේ කොළ ඇඟ ගෑ වුනොත් සිරෙන පමණ ගොරෝසු ගතියකින් යුක්ත ය. මේ වැල් වලින් මිරිකා ගන්නා යුෂ කෝලසන්නි රෝගයට නස්‍ය සඳහා ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.
කොරසැඩියා-ගස් වර්ගයක්
කොරාසානි-ඔසු වර්ගයක්
කොරිමද-ඇත්කෝර ගස
කොල්ලන්කොළෙසි- කොල්ලන් කොළ, උපුල් කොළ
කොල්ලම්-තම්බලු
කොල්ලැගස්- පතුක් ගස්, ගලිස් ගස්
කොල්ලු-කලත්
කොල- තිවුල්ගස, තකුල්, රැක ගුණ, ගජතිප්පිලි, කොල්ලු, ලෝලු, සිවිය, ගම්මිරිස්, සිදකි ගුරු
කොලං-කපුකැන
කොලක- අගුණ, ලෝලු, මිරිස්, කපුකිතිස්ස
කොලකකීටිකා-යොන්ඉදි
කොලකශෙරුක-කලාඳුරු
කොලකා-වඳුරුමැ
කොලකී-සීන්ඩෙබර
කොලගජිනී-ඇත්වගපුල්
කොලඝොණ්ඩා-ඩෙබර විශෙෂයක්
කොලඹක-නෙල්ලි ගස
කොලඹකි-එන්සාල්

sinhalaebooks.com

කොලට–කොට්ටන්
කොලතු–අත්ත, ශාඛාව
කොලදල–නබ් නම් සුවඳ ද්‍රව්‍යය
කොලනාශිකා–වඹකිනී නම් වෘක්ෂය
කොලපුෂ්ප–කටුපිල
කොලඵල–ඛෙබර
කොලබිම්බිකා–කෝවක්කා
කොලබු–දම්ගෙඩිය
කොලමාරි–තකුල්
කොලමූල–තිප්පිලි මූල්
කොලඹ–කොළොම්
කොලරික–පුවඟු
කොලවලලි–සිව්ය, ගජතිප්පිලි
කොලවල්ලිකා–සිව්ය, ගජතිප්පිලි
කොලමූලි–තිප්පිලි මූල්
කොලා–තිප්පිලි, සිව්ය, ඉහ මුඩ මහණ
කොලාහල–මුඩමහණ
කොලි–ඛෙබර
කොලිකරමල්–කුකුල් කරමල් නම් තම්පලා වර්ගය
කොලු–කුඩාබටු ගස
කොලුත්තු–කොල්ලු
කොලොග–අරලු
කොලොඹ–කදඹ
කොලොස්–කැකුණ මල
කොල්‍යා–තිප්පිලි
කොව්වේ–කෝවක්කා වැල
කොවාරි–ඉරමුසු
කොවිදාර– (කොවිලාර) කොඩෝලීල (එරබදු)
කොශා–සැවැන්න මූල්
කොශින්–අඹගස
කෝශ්ඨපුෂ්ප–කිරිමුරුවා වැල්
කෝශ්ඨේක්ෂු–සුදු උක් ගස
කෝෂ්ත–කොත්තමල්ලි
කෝෂ–සාදික්කා, කොට්ටන්
කෝෂඵල–කළු ත්‍රස්තවාලු, තකුල්, වැල්පෙනෙල, සාදික්කා, වැට කොළු
කෝෂලන්කිරෙයි–කොහිල
කෝෂවතී–වැටකොළු
කෝෂවෘද්ධි– අණ්ඩවෘද්ධි රෝගය, කුරණ්ඩක වෘක්ෂය
කෝෂාතකී–දෙවදාලිය,වැටකොළු, දුම්මැල්ල
කෝෂිලි–මුංවැන්න
කෝස්–හෙරලි (කෝෂඵල=පනස) මෝඩ
කෝස්කිරි–කොහොල්ලෑ
කෝස්ගොන්තගෙඩි– (ලි කුව) ඇඹුල් රස ඇති කෝස් මෙන් වැඩි වශයෙන් කදෙහි ඵල ගන්නා රබර් ගෙඩිවල හැඩහුරුකම ඇති ගෙඩි වර්ගයක්
කෝසපලා–කළුකැම්මේරිය
කෝසඹ–කොහොඹ (නිම්බ)ගස
කෝසලපුෂ්ප–කෝසවිලමල (කොහිල මල්)
කෝසලි පලා–කොහිල දළු
කෝසවිල–කොහිල
කොහිල– කොහිලගස් (කෝසවිල–කොහොවිල පලා)
කිරි කොහිල, ගුරු කොහිල, වැල් කොහිල, කළු කොහිල ය යි කොහිල වර්ග කීපයකි. තැම්බූවිට හොඳින් පිටිවන රසවත් වර්ගය ප්‍රමාණයෙන් සිහින් වූ කිරි කොහිල යි. ප්‍රමාණයෙන් ඉතා විශාල වූ ගුරු කොහිල රසයෙන් අඩු ය. අල තැම්බූ විට හොඳින් පිටිවීමක් ද නැත. දිරකඩවල හා ඝණ පොතු සහිත ගස්වලත්, ගල් වලත් පසුරු අල්ලා දුවන වැල්

sinhalaebooks.com

කෝ

කොහිල රසයෙන් හා ගුණ යෙන් උසස් නැත. කලු කොහිලවල අල හා කොළ ඉතා විශාල ය දඬු, අල හා කොළ වල උඩ පැත්ත ත් තද කලු පාටින් යුක්ත ය. කොළවල යට පැත්ත පමණක් ගුරු පාට ය. රස, ගුණ, අතින් ඉතා උසස් වූ කලු කොහිල රටේ සුලභ නැත. වස, විෂ, ශරීරගත වීමෙහි ත් මූල රෝගයෙහි ත්, ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යක් වූ කොහිල අල, දළු හා කරට් ලාංකිකයෝ උසස් ආහා රයක් ලෙස සලකති.

කොහො-කොස් ගස
කොහොන්-කෝන්, කොබු
කොහොම්-කොසඹ ගස
කොහොඹ-කොසඹ ගස
කොහොවිල-කොහිල
කොහොවිලාසට-කොහිල
කොළ-ගොයම් ගස
කොළදඬු-කෙබුක්
කොළහිඹුල්-කටු හිඹුල් ගස
කොළාප-දිරුගස
කොළොම්-කදම්බ වෘක්ෂය (කොළොම් ගස)
කොළොස්-කැකුණ මැලියම්

කෝකනද-රතුපුල්
කෝණාලු-මිදි
කෝන්-කෝන් ගස (එඳුන වෘක්ෂය)
කෝන්ගු-නිණිහිරිය
කෝනපුලි-අන්දර ගස
කෝනලු-මිදි, සිහින්මිදි
කෝපි-මෙලවඡඵල, කාවා, (ඛාවා)
කෝපි ඇට-ඛාවා සාල්
කෝම-මිරිස් වැල
කෝමරසි-ගස් කැප්පිටියා
කෝමාරිකා-කෝමාරිකා (කුමාරි) පැලය
කෝඹකසාලෙසි-ගොඩමානෙල්
කෝයත- කොත්තමල්ලි
කෝරර්කමූලී- කන්සා පැලය
කෝරක- මල්කැකුල
කෝරණ්ඩ-කටුකරඩු
කෝරදුලු-අමු, කොල්ලු
කෝරසි-කෙලෙන්ගු,කලාඳුරුඅල
කෝරල-වලහසාල්
කෝරෝචනෙසි-ගෝරෝචන
කෝල-පුවඟු, රුකඟුන, මසන්, (ඛෙබර) තිප්පිලි, සිද්ධිඟුරු, සිවිය, ගජතිප්පිලි, කලාඳුරු, රත්නිටුල්, කුරුඳු, කෝවක්කා,
කෝලං-රුක්අඟුණ
කෝලක-යක්බේරිය, මිරිස්, තිප් පිලි, ඉඟුරු
කෝලකනීප-තකුල්
කෝලකසේරුක-කලාඳුරු, (වම්මූතු)
කෝලකි- සිහින් මසන්, (සිහින් ඛෙබර)
කෝලඛහි-සිහින් එන්සාල්
කෝලදල-නඛි නම් ගන්ධ ද්‍රව්‍යය
කෝලපුෂ්ප } කටුපිල
කෝලපුෂ්පි }
කෝලඵල-මසන් (ඛෙබර)
කෝලමාරි-තකුල්
කෝලමූල-තිප්පිලි මුල් (දළුවමුල්)
කෝලය-උලුවාහාල්
කෝලරික-රුකඟුණ, (ගස්අඟුණ) පුවඟු

sinhalaebooks.com

කෝලවල්ලි– ගජතිප්පිලි, (ඇත් වගපුල්) සිවිය වැල්

කෝලවල්ලිකා–ඇත්වගපුල්, සිවිය

කෝලි–මසන් (ඩෙබර) ඉලන්ද

කෝලිකාරම්–සැවුල් පහර(කුකුල් වසූරා)

කෝලිකුට්ටු– පිටි සහිත රසවත් කෙසෙල් වර්ගයක් (ඇතැම් අය මේ වර්ගයට "පුවාලු"යයි කියන නමුත් එය හරි නැත. පුවාලු සහ හම්බන් පුවාලු යයි කියන්නේ ව්‍යඤ්ජන පිණිස ගන්නා කෙසෙල් වර්ග දෙකකට ය.)

කෝවක්කා–කෙම්වැල්

කෝවක්කා –බිම්බිළුල

Cephalandra Indica

කෝවක්කා= කෙම්වැල්= බිම් බිළුල=(බිඹුපල) කොබෝවක්කා= තෙලන් කැකිරි, යන මේ නම් වලින් ලංකාවේ නොයෙක් පළාත් වල හඳුන්වන මෙම වර්ගය දියවැඩි යාවට ඉතාම ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. දුම්මැල්ල කොළ වලට සහ ගෙඩි වලට ත් මදක් සමාන බුව සහිත කොළ ඇති මේ වර්ගය ලංකාවේ වියලි කලාපයට අයත් ප්‍රදෙශවල පිළිස්සූ හේන්වල කටු සර බෝගත් සමග පැළවී ඒ හේන් ලපල් වනවිට මැරී යයි. මේ වර්ගයේ කොළ මැල්ලුමට ත් ගෙඩි ව්‍යංජන පිණිසත් ගනිති. නොපැසුනු (අමු) ගෙඩි නිල්පාට ය. ගුහ්‍රවණීරේඛාවලින් යුක්තය ප්‍රමාණයෙන් දුම්මැල්ල ගෙඩි පමණ ඇත. ඉදුනවිට ලා රත් පැහැයෙන් යුක්ත ය. කාන්තාවන්ගේ තොල්, මේ වර්ගයේ ඉදුනු ගෙඩි වලට සමාන කර ඇති බැව් පැරණි පොත පතින් පෙනේ. බුද්ධදාස රජතුමා ලියූ සාරාර්ථ සංග්‍රහයෙහි බහු මූත්‍ර වහණය සීමා කිරීම් සඳහා මෙය ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයක් බව විස්තර කර ඇත. මේ වැල්වල සාරය සහමුලයෙන් ගෙන ඒ රෝගය සඳහා යෙදීමෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඵල ලැබෙන බැව් පළ පුරාද්ද අනුව කිව හැක.

කෝවන්දනී–පුවඟු

කෝවිදාර–කොබෝලීල, රත් කොබෝලීල

කෝවෘක්ෂ–එන්දන වෘක්ෂය (කෝන් ගස)

කෝෂ්ට–කොට්ටම්, සුවඳ කොට්ටම්

කෝෂ්ටකා–සාකාරිය

කෝෂ්ටබිදුරිකා–කිරිබඳු (භද්‍රලතා)

කෝෂ්ට්‍රබිදුරිකා–කිරිබඳු (භද්‍රලතා)

sinhalaebooks.com

කෞ

කෝෂ්ට්‍රිබිදුරිකා-කිරිබදු (හද්‍රලතා)
කෝෂ්ට්‍රකමේඛලා-පළොල්
කෝෂ-කොට්ටන්, සාදික්කා, (ජාතිඵල)
කෝෂක-සාදික්කා, තිප්පිලි
කෝෂඵල- වැටකොළු, වැල් පෙනෙල, තකුල්,(කපුකිනිස්ස) ත්‍රස්තවාලු, සාදික්කා
කෝෂයඵල-තකුල්
කෝෂවතී-වැටකොළු
කෝෂාතකී- වැටකොළු, තිත්ත වැටකොළු, දෙවදාලිය වැල්
කෝෂාධිපත්‍රිනී- පළොල්, දුම් මැල්ල, පුලිල
කෝෂාඵල-වැටකොළු
කොෂක-තිප්පිලි
කෝෂඵල- කපුකිනිස්ස, පණස, (කොස්)
කෝසම්භ-කොසඹ
කෝසයඵල-කපුකිනිස්ස ගෙඩි
කෝසින්-අඹ (අඹ ගස)

කෞකිල්‍ය-ඉකිරි ගස
කෞක්ෂවාඳන-නෙලුම් ඇට, නෙලුම් මල, වගපුල්
කෞට-කෙළිඳ
කෞටජ-කෙළිඳ
කෞටජී-කෙළිඳ (කෙළිදසාල්)
කෞටී-කෙළිඳ ගස
කෞටිල්‍ය-කැරව්, බීට්රැව් අල
කෞණ්ඩ-යකඩ
කෞණ්ඩිනයක- තුඹ, ගැටතුඹ, මහතුඹ
කෞණ්ඩිනයා-ගැටතුඹ, මාංශරෝහිණී නම් ලතා විශෙෂය
කෞතා-කෙළිඳ
කෞද්‍රවික-සුවස ලුණු
කෞනති- වටරැහැණ, වල්ගා මිරිස් (වාල් මොලගු)
කෞනෙතය-කුඹුක් ගස
කෞමද-කුමුදු
කෞමුදි-මානෙල් අල, හෙලුපුල්
කෞමුදු-රත් ඕලු, රතැඹුල
කෞරිය-කරිවිල
කෞලක-හොයඳුන්
කෞලීරා- කකුලුසුඟ (කර්කටක ශ්‍රිඞගි)
කෞවල-පිටවක්කා, ඛෙබර ගෙඩි
කෞවීරා-පිටවක්කා
කෞවේර-කොට්ටම්, සුවඳ කොට්ටම්
කෞශිඛ්‍ය } ගැටනිටුල්
කෞශිකෝජ්‍ය }
කෞශික-ගුගුල්, මුරැත ගස්
කෞශික ඵල-පොල් ගස
කෞශිකා-ග්‍රන්ථපර්ණී වෘක්ෂය, සුරා
කෞෂ්ටපුෂ්පී- පළොල්, පුස්වැන්න
කෞෂ්ටපුෂ්පිකා-පළොල්
කෞසන-දවසක් ඉකුත්වූ ගිතෙල්
කෞසම්භක- දුම්මැල්ල, (වන පතෝල)
කෞසී-ගුගුල්
කෞසීකඵල-පොල්, පොල් ගස
කෞසුම්භ-වතුක්, සෙන්දිරික්කා, කොකුම්මල්
ක්‍යාම්බු-ඊතණ වෙසෙසක්

---

sinhalaebooks.com

ක්‍ර—ක්‍රි

ක්‍රකව- කටුකීරිය, උගුරුස්ස, විකඩකත නම් වෘක්ෂය
ක්‍රකවවර්ධ්‍ය-වැටකේ
ක්‍රකවපත්‍ර-තේක්ක ගස, වැටකේ ගස
ක්‍රකවා-වැටකේ ගස, තෘණ විශෙෂයක්
ක්‍රකර-කටුකීරිය (කරීර වෘක්ෂය) හුණ කිළිල
ක්‍රකිකා-වැල්මදට
ක්‍රකුර-රුක්බුරුද (සාරණ)
ක්‍රතනදුනිය-රතු, කහ මල් සහිත කටුකරෝෂණ වගී දෙක
ක්‍රතති-මිනීමස්
ක්‍රතක-බළල් ලුණු, රෝමලුණු
ක්‍රතමාලක-එරනැඳි (ඇසළ)
ක්‍රතය-මෝරු
ක්‍රතිකා-වැල්මදට
ක්‍රථනක-සුදු අගිල්
ක්‍රන්දර-රුක්බුරුද
ක්‍රන්දිනී-දියබෙරලිය
ක්‍රමපූරක-කතුරුමුරුංගා ගස
ක්‍රමිකණ්ටක-වලහසාල්, රත් නිටුල්
ක්‍රමිඝන-වලහසාල්
ක්‍රමිජ-අගිල්, සඳුන්, ලාකඩ
ක්‍රමිශත්‍රු-වලහසාල්, දිවුල්ගස
ක්‍රමීලක-වල්මුං
ක්‍රමු-පුවක් ගස
ක්‍රමුක-පුවක්, ඇත්කලාඳුරු, රත් ලොත්, බ්‍රහ්මදරු, දේවදරගස්, කපු ඇට
ක්‍රමුග-පුවක් ගස
ක්‍රවුනති-රුහැණිය,වාල්මුලගු(වාල් මොලගු)
ක්‍රව්‍යාද-ජටාමංශ
ක්‍රශණාම්ල-සියඹලා
ක්‍රශර-තලකිරි බත
ක්‍රශාර-බත්
ක්‍රස්න-නිල් මානෙල්
ක්‍රස්නා-කුඹුරු
ක්‍රස්ථල-නෙල්ලි
ක්‍රසනාම්ල-සිනිඹලා(සියඹලා)
ක්‍රාඩ්-වැටකොලු
ක්‍රාන්තා-බටු, එන්සාල්
ක්‍රාන්ති-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
ක්‍රාමක-පුවක් මුල
ක්‍රාමණ-පුස්කර
ක්‍රූර- බදුල්ල, සුලුබුබැවිල, රතු කණේරු
ක්‍රූරක-රතු සාරණ
ක්‍රූරකර්මන්-තිත්ත ලබු
ක්‍රූරගන්ධ-ගෙන්දගම්
ක්‍රූරදර්ශිණා-එල කැම්මේරිය
ක්‍රූරධූනී-කලු අත්තන
ක්‍රූරා-සුලබැවිල, රතු සාරණ
ක්‍රෞමුක-පුවක් ගස

ක්‍රිතක-බළල් ලුණු
ක්‍රිම්-ලොඛ්‍ර,සකඩ
ක්‍රිමිකණ්ටක-වලහසාල්
ක්‍රිමිඝන-වලහසාල්
ක්‍රිමිජ-සඳුන්, අගිල්, ලාකඩ, ක්‍රිමිශත්‍රු
ක්‍රිමිජිත්-වලහසාල්, ගම්මිරිස්
ක්‍රිමිදන්ත-දන්ත රෝගයක්
ක්‍රිමිමූල-පුවක්
ක්‍රිමිරිපු-වලහසාල්, එරබදු
ක්‍රිමිරුපු-ක්‍රිමිශත්‍රු
ක්‍රිමිශත්‍රු- එනම් වගීය, වලහසාල්, පබළු
ක්‍රිමිශාත්‍රව-ඉඹුරු, ගුරුන්ද

sinhalaebooks.com

ක්‍රෝ—ක්‍රෞ—ක්ලි—ක්‍රව

ක්‍රිමිහර-ගම්මිරිස්, වලගසාල්, කලු ලුණු
ක්‍රිමිහා-ලාකඩ
ක්‍රිෂ්ණ- දුරු, වැවරණ, කළුදුරු, තිප්පිලි, කළු ලුණු, වැටකේ
ක්‍රිෂ්ණගඩ-මිල්ල ගස
ක්‍රිෂ්ණ-බුළු
ක්‍රිෂ්නජීර-කළුදුරු
ක්‍රිෂ්ණා-මහකරඹ, තිප්පිලි, කලු දුරු

ක්‍රොඩ-බින්තල් අල
ක්‍රොඩකන්ද } ඌරල
ක්‍රොඩකන්‍යා }
ක්‍රොඩකශෙරු (ක)-මහවම්මුතු
ක්‍රොඩචූඩා-මහමුඩමහණ
ක්‍රොඩපර්ණී-කටුවැල්බටු
ක්‍රොඩපුච්ඡි-පුස්වැන්න
ක්‍රොඩි-ඌරල
ක්‍රොඩෙෂ්ටා-වම්මුතු
ක්‍රොමටුක පුච්ඡිකා-පුස්වැන්න
ක්‍රොෂ්ටි- කිරිබඳු, කෝවක්කා, තල
ක්‍රොෂ්ටුක මෙඛලා-පෘෂ්ණි පර්ණී
ක්‍රොෂ්ටුක මූලිකා-පුස්වැන්න
ක්‍රොෂ්ටුකා-සාතාවාරිය
ක්‍රොෂ්ටුඝණ්ටිකා-නවහන්දි ගස
ක්‍රොෂ්ටුඵල-අඟුනකරගස
ක්‍රොෂ්ටුවිත්‍යා-පුස්වැන්න
ක්‍රොෂ්ටුවිත්‍යා-පුස්වැන්න
ක්‍රොෂ්ටු-ඇත්සැටිය
ක්‍රොෂ්ටෙක්ෂු-සුදු උක්
ක්‍රොෂ්ට්‍රි-කිරිබඳු, තල
ක්‍රොෂඵල-මසත් (ඛෙබර)

ක්‍රෞඤ්චනාදන- නෙලුඹුදැලි, තිප්පිලි, නෙළුම් ඇට, (ධාන්‍ය විශෙෂයක්)
ක්‍රෞඤ්ඩ-යකඩ
ක්‍රෞඤ්ඩි- වටරුහැණ, (වල්ගා මිරිස්)

කෞඤ්චනායක-නෙලුම් ඇට
කෞඤ්චලෝහිත-හිඟුල්

ක්‍රමම-ගිලන්බව
ක්‍රමමථ-ආයාසය, වැඩි කෙඩෙත් තුව
ක්ලිතක-වැල්මී, රසඔලිඳ, කරඳ ඇට
ක්ලිතකාභවය-රත් හඳුන්
ක්ලිතකිකා-නිල් අවරිය, අවරිය
ක්ලිතකී-පොල්පලා, අස්වැන්න, අවරිය
ක්ලිතන-වැල්මී වෙසෙසක්, අවරිය, පුස්වැන්න
ක්ලිතනිකා-බෙරු
ක්ලිතනී-පුස්වැන්න, අවරිය
ක්ලිතනීය-වැල්මී වෙසෙසක්, අවරිය, පුස්වැන්න
ක්ලින්නා-කටුවැල්බටු

ක්‍රඩගු-තණහාල්
ක්‍රථිත-පිසන ලද, කකාරන ලද
ක්‍රථිත ද්‍රව්‍ය-කකාරණ ලද ද්‍රව්‍ය (අරිෂ්ට)
ක්‍රථ-ලොකු ඛෙබර ගෙඩිය
ක්‍රාථ-ඕදපු කෂාය
ක්‍රොඩොත්භව-මයූර තුතු

sinhalaebooks.com

ක්ෂි-ක්ෂී

ක්ෂණක-ගුගුල්
ක්ෂණතු-තුවාලය
ක්ෂත-සාල්
ක්ෂතක්ෂම-රත් කිහිරි ගස
ක්ෂතක්ෂීරින්-වරා ගස
ක්ෂතක-අබ
ක්ෂතකාන්-බදුල්ල ගස
ක්ෂතක්ෂණ-ලාකඩ
ක්ෂතජ- බැදි සාල්, කොකුම් මල්, ලේ
ක්ෂතතර-අගිල්, ලාකඩ
ක්ෂත්‍ර-තුවරලා
ක්ෂත්‍රපාදප-කිරිපලු ගස
ක්ෂත්‍රා-කිරිපලු ගස
ක්ෂත්‍රානී-වැල්මදට
ක්ෂත්‍රිනී-වැල්මදට
ක්ෂත්‍රිය-කිරිපලු ගස
ක්ෂත්‍රියධර-තිත්තවැල්
ක්ෂත්‍රියධරා- තිත්තවැල්, තිත්ත තැල්ල
ක්ෂත්‍රියවරා-ලබු වෙසෙසක්
ක්ෂපදංශ-මුරුංගා, (මිරිකුළු)
ක්ෂපා
ක්ෂපාක්ෂීරි } වරාගස
ක්ෂපාකර-කපුරු
ක්ෂමා-කිරිසළු ගස
ක්ෂමාදංශ-මුරුංගා ගස
ක්ෂමාඩිවඩිනී- වෘෂඝක (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
ක්ෂමාරොහ-යොන්ඉදි (රටඉදි)
ක්ෂමොදංශ-මිරිකුළු, (මුරුංගා)
ක්ෂයජ-කාශ රෝගය
ක්ෂයතරු-තන්දිරුක
ක්ෂයතාමක-රේරු ගස
ක්ෂයනාශිනී-අරලු, නිටිඟ, (කෝවක්කා)
ක්ෂයසඨ-වම්අඇපල (අගල්ආධාර)
ක්ෂයහරි-කිරිබදු
ක්ෂයාවහා
ක්ෂයාහ්ව } රේරු, (රේරුගස
ක්ෂ්‍යාවහා
ක්ෂතීජ-කොකුම් මල්, (කුංකු
බැදි හාල්
ක්ෂරක-ගැටනිවුල්, කලු අබ, තෙලඹු ග
ක්ෂරපත්‍ර-ගැටතුඹ
ක්ෂරවකණ්ටක-නෙරෙංචි (ගොක
ක්ෂව-අක්මැල්ල, හෙල අබ
ක්ෂවක්ෂව-අක්මැල්ල
ක්ෂවක-හෙල අබ, සැබෝ, මු
ගා, කලු අබ
ක්ෂවිකා-බිම්මුල්, අබ, අක්මැල්
කරල්සැබෝ, තලා
ක්ෂවතරු-තන්දි රුක
ක්ෂවතු-ඇත්බටු, (වම්බටු)
ක්ෂවතුනාමක-රේරු
ක්ෂවපත්‍ර-ගැටතුඹ
ක්ෂවප්‍රවාහිනී-තිබ්බොටු
ක්ෂවමුෂ්ටි-රේරු ගස
ක්ෂවා-අඹගස
ක්ෂවාරොහ-රටඉදි ගස

ක්ෂාමදංශ-මුරුංගා
ක්ෂාර-ලුණු, ලුණුවගී, සකුරු,ම
මදවිය, කොසඹ, අළු, අළු
පුස්කර
ක්ෂාරක-තෙලෙඹු
ක්ෂාරකාරක-බදුල්ල
ක්ෂාරත්‍රය-පුස්කර, යවකර, සු
යන ලුණු වර්ග තුන
ක්ෂාරද්වය-පුස්කර, යවකර
ක්ෂාරදල-වරාගස, හීන්තම්පල
ක්ෂාරදලා-වරා ගස හීන්තම්

sinhalaebooks.com

ක්ෂි

ක්ෂාරදශක-මුරුංගා, රාබු, කැල, සියඹලා, කිටුල්, ඉඟුරු, කොසඹ, උක්, සැබෝ, කෙසෙල් යන ගස් දශය
ක්ෂාරද්‍ය-තෙලඹු ගස
ක්ෂාරපංච-පිදුරු, තෙලඹු, තලදඬු, දවාගත් අළු සහ යවකර, සුවස ලුණු
ක්ෂාරපත්‍ර-තම්පලා
ක්ෂාරමධ්‍ය-සැබෝ
ක්ෂාර රාජ-පුස්කර
ක්ෂාරවර්ගී-සුවස ලුණු, පුස්කර, යව කර ලුණු
ක්ෂාරවල්ලි-කිරිබදු
ක්ෂාරවෘක්ෂ-තෙලෙඹු ගස
ක්ෂාරශ්‍රේෂ්ඨා- නවසාරත්, කැල, රත්කැල, එරබදු, තෙලෙඹු ගස
ක්ෂාරෂජප්‍රිය-කිරිබදු
ක්ෂාරෂට්ක-තල දඬු, ලියකඟලා, කරල්සැබ, සිරිලා, කෙළින්ද, තෙලඹු යන මේවා දවාගත් අළු
ක්ෂාරසුකල-කිරිබදු අල
ක්ෂාරාවර්ති-මුහුදු ලුණු
ක්ෂාරාම්භ-කාරම් දිය
ක්ෂාරාෂ්ටක-කැල, දලුක්, සැබෝ, සියඹලා, වරා, තෙලඹු
ක්ෂාරොත්තම-තෙලඹු ගස
ක්ෂාරොදක-කාරම් දිය
ක්ෂාවක-අබ

ක්ෂිති-ගෝරෝචන, කිහිරි ගස
ක්ෂිතිඝ්‍රම-කලු කිහිරි
ක්ෂිතිජනතු-ඊයම්
ක්ෂිතිබදරී-කුඩා ඩෙබර වෙසෙසක්
ක්ෂිබමෝචන-මුරුංගා (මිරිකුළු)

ක්ෂීර-මහ කොසඹ, කිරි, ලියනඟලා, කිරිඟු, වසතැල්ල, හොර මැලියම්
ක්ෂීරක-එල මුරුවා
ක්ෂීරකඤ්චුකී-ශිරීෂ (මහරි) වෘක්ෂය
ක්ෂීරකටජිකා-කෙළිද ඇට
ක්ෂීරකන්ඩ-කිරිබදු වැල්
ක්ෂීරකාකොලිකා-කිරිකවෙලු(අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
ක්ෂීරකාණ්ඩක-වරා, දළුක්
ක්ෂීරකාෂ්ඨා-නුග වෙසෙසක්
ක්ෂීරකුටජිකා-කෙළිද
ක්ෂීරඛඩා-කිරිබදු
ක්ෂීරඛර්ජූර-රටඉඳි ගස
ක්ෂීරජ-දීකිරි
ක්ෂීරත්‍රය-දළුක්, වරා, නුග
ක්ෂීරතුම්බී-ලබු වෙසෙසක්
ක්ෂීරදල-තම්පලා, සිහින්තම්පලා, වරා ගස, කිරිහැන්ද
ක්ෂීරද්‍රුම-ඇසතු ගස
ක්ෂීරනාස-ගැටතිටුල්
ක්ෂීරපත්‍ර-මුරුවා, මහනුග, වරා
ක්ෂීරපත්‍රිකා-වරා
ක්ෂීරපත්‍රී-වරා, මහනුග
ක්ෂීරපර්ණ
ක්ෂීරපර්ණී } වරාගස
ක්ෂීරපර්ණිණී
ක්ෂීරපලාණ්ඩු-හෙළ ලුහුණු
ක්ෂීරපා-බෝගස, කිරිබෝ ගස
ක්ෂීරපීලු-මහ කරඹ
ක්ෂීරපුෂ්ප-මුරුවා වැල
ක්ෂීරපුෂ්පී- කිරිකවෙලු (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
ක්ෂීරබිදුරිකා- කළු කිරිබදු, කිරි බදු

sinhalaebooks.com

ක්ෂී

ක්ෂීරිබොධි-කිරිබෝ, ඇසතුබෝ
ක්ෂීරහකතා-කෝවක්කා, කැකිරි
ක්ෂීරමොරට-එල මුරුවා වැල්
ක්ෂීරලතා-කිරිබදු අල
ක්ෂීරවල්ලි-කිරිබදු වැල්
ක්ෂීරවිදාරිකා-කිරිබදු වැල
ක්ෂීරවිෂ-මැලියම් විෂ
ක්ෂීරවිසානිකා-කිරිකවෙලු
ක්ෂීරවෘක්ෂ- ඇසටුබෝ, කිරිපලු, දිඹුල්
ක්ෂීරශාක-කෝවක්කා, කිරිකවෙලු, කිරිපලු රුක
ක්ෂීරශීර්ෂ-සිරිවටු (හොරඅරටු)
ක්ෂීරශුකතා-කිරිකවෙලු, කිරිබදු,
ක්ෂීරශුකල- කිරිකවෙලු, කිරිබදු, කිරිපළු
ක්ෂීරශුක්ලික-කවෙලු
ක්ෂීරශුක්‍රා-කිරිකවෙලු
ක්ෂීරශෘඞගි-කොළ අරලු, කකීටක ශ්‍රිංගි
ක්ෂීරශ්‍රීවෙෂ්ටා-ගුගුල්
ක්ෂීරශ්‍රේෂ්ඨා- මදටිය, මාරා, එරබදු, කැල
ක්ෂීරස-මිදෙන කිරි
ක්ෂීරසන්තානිකා-මිදෙනකිරි
ක්ෂීරසාර-වෙඩරු,පැණිසේපෙණ, සකුරුපෙණ
ක්ෂීරකා- කිරිපලු, ලප්තැල්ල, ඇසටු
ක්ෂීරා, ක්ෂීරාධික, ක්ෂීරාවී, ක්ෂීරාහ්වා } කිරිකවෙලු
ක්ෂීරාත්මිකා-කුඩා කිරිපලු
ක්ෂීරාවිකා-කිරිහඟුලු (කිරිඅඟුණ)
ක්ෂීරාහ්ව-හොර ගස
ක්ෂීරිකන්ද-කිරිබදු
ක්ෂීරිකා-කිරිපලු, රටඉඳි
ක්ෂීරිකුටජිකා-කෙළින්ද
ක්ෂීරිණී-කිරිකවෙලු, කිරිබදු, මස් බැද්ද, මැඩහඟු, පතුක්, කිරිඳි, ඇද්දෙමට, යක්බේරිය, රන් කිරිගොකටු, පික්මැලි(පික්මල්)
ක්ෂීරින්-නුග, පුළිල, අව්ටික්කා
ක්ෂීරිහකතා-කොබෝවක්කා
ක්ෂීරි-බෝ, නුග, පුළිල, අව්ටික්කා
ක්ෂීරිවෘක්ෂ-නුග,පුළිල, ඇසටු,බෝ, දිඹුල්
ක්ෂීරිශාඞගා-නුග ආදී කිරි ඇති රුක්හි දලුවට පිටින් පිහිටි කොපුව
ක්ෂීරී-කිරිපලු, දිඹුල්, තෙලඹු, මුව කිරිය, ලියනහලා, රන්කිරි ගොකටු, නුග, පුළිල, වතුසුද්ද, මාතුග, උණකපුරු, කෙළිද,වරා
ක්ෂීරොත්ථ-ගිතෙල්
ක්ෂීරෞදන-කිරිබත්
ක්ෂිව-සිවිය, ඇත්වගපුල්

ක්ෂුඤ්ඡිබොධනී, ක්ෂුඤ්ඡිශොධන } අක්මැල්ල
ක්ෂුජ්ජනිකා-හෙල අබ
ක්ෂුණ-රුක්පෙනෙල
ක්ෂුත-නිබිසීම, ප්‍රතිශ්‍යාරෝගය
ක්ෂුතඝ්න-අබ, හෙල අබ
ක්ෂුද-සහල්සුණු
ක්ෂුද්‍ර- කටුවැල්බටු, කලාඳුරු, මී නුග, මුකුණුවැන්න, සිහින් දුමැඩ, සුළුකූර, කරබෙඩිය,රතු සාරණ, දෙල්, නිබ්බොටු
ක්ෂුද්‍රක්ෂූර-සිහින් නෙරෙන්චි
ක්ෂුද්‍රකණ්ටිකා-කටුවැල්බටු
ක්ෂුද්‍රකණ්ටිකා-කටුවැල්බටු

sinhalaebooks.com

ක්ෂුද්‍රක- දියෙහි හටගන්නා කටු පෙනෙල
ක්ෂුද්‍රකම්බු-සක්බෙල්ලා, හීන් කරිවිල, තෘණ වර්ගයට අයත් ධාන්‍ය වර්ගයක්
ක්ෂුද්‍රඛදිර-ගුරුන්ද
ක්ෂුද්‍රඛර්ජූරි-හීන්ඉඳි
ක්ෂුද්‍රගොක්ෂුර-හීන්නෙරෙංචි
ක්ෂුද්‍රගොධූම-හීන් තිරිඟු
ක්ෂුද්‍රඝණ්ඩිකා-අඩනහිරිය
ක්ෂුද්‍රවන්දන-රත් සඳුන්
ක්ෂුද්‍රචිත්‍රා-ගල්කුරපලා
ක්ෂුද්‍රජම්බු- හෙලදඹ (සුදු ජම්බු) ලප්තාරත් (නස්තාරං)
ක්ෂුද්‍රජාලිනී- සිහින් වැටකොලු (නියන් වැටකොලු)
ක්ෂුද්‍රජීරක-කලුදුරු, හීන්දුරු, සුදු දුරු
ක්ෂුද්‍රජීවා-නිවිඟ ගස
ක්ෂුද්‍රතණ්ඩුල-වලහසාල්
ක්ෂුද්‍රතුලසී-තලාගස් වර්ගයක්
ක්ෂුද්‍රදන්තිකා-අඩනහිරිය
ක්ෂුද්‍රදධා-සමන්, පුස්සමන්
ක්ෂුද්‍රදර්භ-හීන් කුසතණ
ක්ෂුද්‍රද්‍රා-මිරිස් ගස
ක්ෂුද්‍රධාතී-බෙලි
ක්ෂුද්‍රධාන්‍ය- කුරහන්, අමු, ආදි කුඩා ධාන්‍ය වර්ග
ක්ෂුද්‍රපත්‍ර-සුදු සාරණ,සුදු කුසතණ
ක්ෂුද්‍රපත්‍රා-වදකහ, ඇඹුලැඹිලිය
ක්ෂුද්‍රපතී-වදකහ
ක්ෂුද්‍ර පනස-දෙල් ගස්
ක්ෂුද්‍රපර්ණී-අඳුගස
ක්ෂුද්‍රපර්ණී-පොල්පලා,පුස්වැන්න, කුඹුරුවැල්, තලා, මුත්වැන්න, ඇඟැස්ස
ක්ෂුද්‍රපාඨලා- දේවදාලිය, තෙලෙඹු ගස
ක්ෂුද්‍රපාෂාණභෙද-කුඩාපහණබෙය (හීන් පොල්පලා)
ක්ෂුද්‍රපිප්පලී-වල් තිප්පිලි
ක්ෂුද්‍රඵලා-කැකිරි, කෝවක්කා, බලුදම්,හෙළකටරොලු, කටුවැල් බටු
ක්ෂුද්‍රබලා-සුලුබැවිල
ක්ෂුද්‍රභජී-සිහින්දුම්ඬ, (සිහින්මැඬ හඳු) මස්බැද්ද
ක්ෂුද්‍රභණ්ටාකී- තිබ්බටුගස
ක්ෂුද්‍රමාතෘ- එලකටුවැල්බටු
ක්ෂුද්‍රමාරිෂ- සුලුකුර ගස
ක්ෂුද්‍රමාශ-මස්වැන්න
ක්ෂුද්‍රමුසතා- කෙකටිය
ක්ෂුද්‍රමොරට- සිහින්මුරුවාවැල්
ක්ෂුද්‍රය- කලං එකහමාර
ක්ෂුද්‍රවංශා-නිදිකුම්බ
ක්ෂුද්‍රවර්ගාභු- සුලුසාරණ
ක්ෂුද්‍රවල්ලි-සුදු කරිවිල
ක්ෂුද්‍රවසත්‍ර-අඳුතලා
ක්ෂුද්‍රවාතීකිනී-තිබ්බොටු
ක්ෂුද්‍රවාතීකී-තිබ්බොටු, රුක්බටු
ක්ෂුද්‍රශ්ලෙස්මාන්තක- කුඩා ලෝලු ගස
ක්ෂුද්‍රශ්වෙතා- රතු සැබෝ, කුඩා කිණිහිරියා ගස
ක්ෂුද්‍රශණපුෂ්පිකා-කුඩාහණ ගස
ක්ෂුද්‍රශමී-මොණරකුඩුම්බිය
ක්ෂුද්‍රසහා-මුවැන්න
ක්ෂුද්‍රසෙවනා-සිහින්කළගස
ක්ෂුද්‍රහිඩ්ගුලිකා-කටුවැල්බටු
ක්ෂුද්‍රා-කටුවැල්බටු, තිබ්බොටු
ක්ෂුද්‍රාග්නිමන්ථ- සිහින්මිදි
ක්ෂුද්‍රාපාමාර්ග- රතුසැබෝ
ක්ෂුද්‍රාභිජනක- හෝතලා
ක්ෂුද්‍රාභිජනන-අබ, කලුඅබ, අක්මැල්ල

sinhalaebooks.com

ක්ෂ ක්ෂෞ ඛ

ක්ෂුද්‍රාම්ලා-ඇඹුල්ඇඹිලිය
ක්ෂුද්‍රාම්ලකසංඥ-කකීට වෘක්ෂය
ක්ෂුද්‍රෙලා-සිහින් එන්සාල්
ක්ෂුද්‍රොඩුම්බරිකා-කොටදිඹුලා
ක්ෂුධාකුශල-අන්දර ගස
ක්ෂුප-දඬු
ක්ෂුමා-අවරිය ගස
ක්ෂුමිශොධන-අක්මැල්ල
ක්ෂුර-ඉකිරි, රඹුත්, වැලුත්, කලු අගිල්
ක්ෂුරක- මදටිය, මාරා, පොල්, ගොකටු
ක්ෂුරාඛක- නෙරෙන්චි, සිහින් ගොකටු
ක්ෂුරාඛග-ගොකටු
ක්ෂුරිකාපත්‍ර-බට
ක්ෂුලලපත්‍ර-ඉලුක්තෘණ
ක්ෂුව-අක්මැල්ල

ක්ෂෙක-හිඟුරුපියලි
ක්ෂෙඛකන්ද-කණේරු ගස
ක්ෂෙත්‍රජා- කටුවැල්බටු, සුදු කටු වැල්බටු
ක්ෂෙත්‍රධූනි-ඵල කටුවැල්බටු
ක්ෂෙත්‍ර මානිකා-වල් අසමෝදගම්
ක්ෂෙත්‍රමාලිකා-වදකහ
ක්ෂෙත්‍ररुහා-කැකිරි, සිහින් කැකිරි
ක්ෂෙත්‍රසම්භව-බන්ඩක්කා
ක්ෂෙත්‍රාමලකී-පිටවක්කා, බිම්තල්
ක්ෂෙඳ්‍ර-තිරිඟු
ක්ෂෙම-අරණකසා
ක්ෂෙමක-හිඟුරුපියලි, අරණකසා
ක්ෂෙමඵලා-දිඹුල් ගස
ක්ෂෙමිකා-කහ
ක්ෂෙව-කෙසරබැවිල
ක්ෂෙවඩගලා-තුවර ගස
ක්ෂෙවඩ-හින්න වැටකොලු, ජීවක නම් ඔසු වෙසෙස, රතු වරා ගෙඩිය
ක්ෂෙවඵල-අත්තික්කා
ක්ෂෙවමඩගලා-තෝර
ක්ෂෙත්‍රසති-කිරිඳි වැල්
ක්ෂෙෂ්ත්‍රහුත-කිරිඳි වැල්
ක්ෂෙරෙයි-හුලුකැන් (ලුණුකැඳ)
ක්ෂෞමක- වොරක නම් ගඬ ද්‍රව්‍යය
ක්ෂෞලී-කවෙලු (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)

ක්ෂෞද්‍ර-මීපැණි, සපුගස
ක්ෂෞද්‍රජ-මීඉටි
ක්ෂෞද්‍රජා-මධු, ශකීරා (මීපැණි-ඊක් සකුරු)
ක්ෂෞද්‍රධාතු-මීපැණි
ක්ෂෞද්‍රධෙය-මීඉටි
ක්ෂෞද්‍රප්‍රිය-ගම්මීගස, හෙල මීගස
ක්ෂෞද්‍රමෙහ-මධුමෙහය
ක්ෂෞද්‍රශකීරා-මධු ශකීරා
ක්ෂෞද්‍රෙය-මීඉටි
ක්ෂෞමී-හණගස

ඛ-මිණිරන්
ඛඩ්ගර-ලොත්, රත්ලොත්, පුවක්
ඛගගට-ඉකිරි ගස
ඛග්‍ර-මිණිරන්, (අභ්‍රක)
ඛග-රන්මැසිදැ, (සවර්ණිමාක්ෂික)
ඛගවත්‍ර-දෙල්ගස
ඛගශත්‍රු-පුස්වැන්න
ඛඩගට-මහවැලුත්

sinhalaebooks.com

ඛප්පූරි–හිඳි
ඛඤ්ජර–රත්ලොත්, පුවක්
ඛට්ව–පෙනෙල වැල
ඛට්වි–තියඹරා, ම හ ගො න් සු තු කැකිරි
ඛටාල–සුලුකුර
ඛඩ්ඩක–දෙවතාඩ වෘක්ෂය
ඛඩ්ගුෂ–ගිවුලු, ඇඹුලැඹිලිය, මිරිස්, කලුදුරු, නිටුල් යන මෙයින් පිසූ මෝරු වෙසෙසක්
ඛඩිත–ගම්මිරිස්
ඛණ්ඩ–– උක්සකුරු, ගස්කැලිය, බළල් ලුණු
ඛණ්ඩක–මුංපලා
ඛණ්ඩකා–යවාස, සකීරා
ඛණ්ඩගුඩ–කඩසකුරු
ඛණ්ඩජ–උක්සකුරු, යවාස, සකීරා
ඛණ්ඩජොද්භව–යවාස, සකීරා
ඛණ්ඩන– සුන්සහල් (කඩසාල්= කැඹූන හාල්)
ඛණ්ඩරාජී–බෝඩිඇට
ඛණ්ඩරාල–සූකිරි
ඛණ්ඩලවත–බළල්ලුණු
ඛණ්ඩවිකාර–සකුරු
ඛණ්ඩශාලුක–උක්සකුරු
ඛණ්ඩසකීරා– උක්සකුරු, සූකිරි, සීනි
ඛණ්ඩසිතා– කඩසකුරු, සීනි, හකුරු
ඛණ්ඩහාර } මෝරු
ඛණ්ඩහාරා }
ඛණ්ඩා– ගස්කැලිය, බළල්ලුණු, සූකිරි
ඛණ්ඩාමලක–නෙල්ලිසුණු, නෙල්ලි ගෙඩිය
ඛණ්ඩිකා–මුංපලා
ඛණ්ඩිත–මිරිස්, කලත්මැ (කොල්ලු)
ඛණ්ඩිතකණ්ඨ–බතල
ඛණ්ඩින්–වල්මුං
ඛණ්ඩිවිකාර– රසකිඳ, කඩසකුරු
ඛණ්ඩී–වල්මුං
ඛණ්ඩීර–රත්වන්මුං
ඛණ්ඩොත්භව– කඩසකුරු, රස කිඳ
ඛදර–රත් කිහිරි, නිදිකුම්බා
ඛදිකා–විලඳ
ඛදිර–කිණිහිරිය, කිහිරි, හිඹුරු, රුක්බුරුද (සාරණ)
ඛදිරකණ්ටක–රත්කිහිරිය
ඛදිරපත්‍රක–රත්කිහිරිය, සල්ගස
ඛදිරපත්‍රිකා– නිදිකුම්බා, දඹින් තරු (වැල්මදට) හිඹුරු
ඛදිරවල්ලි–කිණිහිරි ගස
ඛදිරවීජ–හෝපලු ඇට
ඛදිරශකීරා–කසිප්පු
ඛදිරසාර–කසිප්පු, කිහිරි මැලියම්
ඛදිරා–නිදිකුම්බා
ඛදිරාම්භ } කිහිරි ගස, හිඹුරු
ඛදිරාහ්ව }
ඛදිරි–නිදිකුම්බා වැල්, ලාකඩ
ඛදිරිකා–ලාකඩ, නිදිකුම්බා
ඛදිරොද්භූත–කසිප්පු, කිහිරි මැලි යම්
ඛදිරොපම–තෙලකිහිරි, සීනියා ගස
ඛද්‍යුපත්‍රි–කිහිරි ගස
ඛඩ–අල
ඛඩඩක්–තෙරෙන්ච්
ඛඩපුෂ්ප–අසෝක(හෝපලු)
ඛඩපලා–කිරිබදු
ඛඩලෝද්‍රි–ඇඹුල
ඛඩවල්ලි–කිරිබදු

sinhalaebooks.com

ඛපුට-වක්නිය
ඛපුර- වම්මුතු, දිවිසහුරු, කළු ලුණු, කුන්දුරුක්කන්, පුවක් ගස
ඛපුරාපුර-කුන්දුරුක්කන් ධූපය
ඛපුෂ්ප-කොස් ගස
ඛමූලි-දියපරණලා
ඛජි-කැසීම
ඛර්ජිකා-උපදංශ රෝගය
ඛර්ජූ-රටඉදි (යොන්ඉදි)
ඛර්ජුඝන-වරා, බෝදි ඇට, අත්තන
ඛර්ජූර- රටඉදි, හැල්කසඹිලියා, පුවක් ගස, බිම්තල්, මුද්දරප්පලම්
ඛර්ජූරපත්‍රක-කිහිරි, රත්කිහිරි, යොන්ඉදි
ඛර්ජූරමසනක- හිඳිබඩ (ඉදිබඩ)
ඛර්ජූරි-මොරගස,හිඳිගස,(යොන් ඉදි) ඌරල
ඛර්ජූරිකා වෘක්ෂය-හිඳි ගස
ඛර්ජූරි-රටඉදි, වනෙහි වූ මොර, ඌරල
ඛර්පරිකා-රිදීතුත්තම්
ඛර්බ-සෙව්වන්දි
ඛර්බුජ-කැකිරි
ඛර්යරීයක-රිදීතුත්තම්
ඛර්වා-සිරිවැඩිබැවිල
ඛර්වුජ-වව්ටක්කා
ඛර-යක්බේරිය, තල්, එල නික, දේවදාලිය, තිඹිරි, දිවිසසුරු, නික
ඛරක-පැපිලිය
ඛරකාම-සිහින් මිදි
ඛරකාෂ්ටිකා-සුලුබුබැවිල, බැවිල
ඛරගන්ධ-ගස්කැලිය, සිරිවැඩි බැවිල
ඛරගන්ධිනිකා-සිරිවැඩිබැවිල, වල් තලාගස
ඛරගන්ධිනීහා-සිරිවැඩිබැවිල, වල් තලාගස
ඛරගන්ධා-ගස්කැලිය, සිරිවැඩි බැවිල
ඛරගන්ධිනී-සිරිවැඩිබැවිල
ඛරඝාතන-නාමල්රේණු
ඛරචණ්ඩ- දුම්මැල්ල, ගැටනිවුල්, සල්, තේක්ක
ඛරඛව්-හිඳිකුම්බා
ඛරතුණ්ඩක-හිඳිකුම්බා
ඛරද්-ගස්කැලිය, කිරිබඳු
ඛරදංෂ්ට්‍රා-ගොකටු
ඛරදණ්ඩ-තෙළුම් මල්
ඛරදණ්ඩිනිකා-ගස්කැලිය
ඛරදලා-කොටදිඹුලා
ඛරදූෂණ-අත්තන ගස
ඛරධන්විකා-සිරිවැඩිබැවිල
ඛරනාදිනී-රාමණිය
ඛරපත්‍ර-ලුණුවරණ, නිවුල්, ගැට නිවුල්, නියඳ, කිහිරි, තලා, හකුරු, ඉල්ලගස, එල කිහිරි ගස
ඛරපත්‍රක- කරවිතලා, බෝලිද්ද තිලක වෘක්ෂය (තලගස)
ඛරපර්ණි-ගැටනිවුල්, කොට දිඹුලා
ඛරපර්ණිකා-කරල්සැබෝ
ඛරපල්ලව-ගැටනිවුල් ගස
ඛරපාළ්‍ය-ගිවුලු ගස
ඛරපාදස්‍ය-ගිවුලු ගස
ඛරපුෂ්ප- වේලා, රම්මානිස්ස, නියඳ, කෝවක්කා, මල් සුදු වේලා, කවුඩුකැකිරි, රත්කරල් සැබෝ
ඛරමඤ්ජරී-කරල්සැබෝ
ඛරමදී-හෙලසැබෝ
ඛරමුඛ-වේලාගස
ඛරයද්විකා-සුලුබුබැවිල(හීන් බැවිල)

sinhalaebooks.com

ඛා ඛී ඛූ

ඛරයෂ්ටිකා–සුලුබැවිල
ඛරලොහ } පිත්තල
ඛරලොහක }
ඛරවල්ලරිකා–සිරිවැඹිබැවිල
ඛරවල්ලිකා–ඉලත්, සිරිවැඹි බැවිල
ඛරශාඛ– සිරිතේක්කු, අසමෝද
ඛරශුක–පියල් ගස
ඛරශ්‍රැවා–වල්ඉද්ද ගස
ඛරසකණ්ඩ–හිඳිගස්, මාරා, මදටිය, යක්බේරිය, දේවදලිය, පියල් ගස, කිරිපලු, කොටදිඹුලා
ඛරසකණ්ඩා–ඉඳිගස
ඛරසවරා–වල්ඉද්ද
ඛරසා–අසමෝද, මහ අසමෝද, සිරිතේක්කු
ඛරා–කොටදිඹුලා, දේවදලිය, යක් බේරිය
ඛරාංශු–වරාගස
ඛරාශ්වා– මොණරකුඩුම්බිය, අස මෝද
ඛරාහ්වා– කලුදුරු, අසමෝද, දුටු සතුටු, මොණරකුඩුම්බිය
ඛරෝට–ඉලුක් තෘණ
ඛලල–බෙහෙත් මිශ්‍ර භාජනය
ඛලලකී–සකුරු
ඛලලී–හොරගස
ඛල්ව–කොල්ලු
ඛල්වට–කාශ රෝගය
ඛල–අත්තන, අසමෝද
ඛලක–ගුගුල්
ඛලකුල–කොල්ලු
ඛලමූර්ති–රසදිය
ඛලි–බුලුගස, තලප, බිම්තල්
ඛලිත–මිරිස්
ඛලිදුම–හොරගස
ඛලිනී–බිම්තල්, ඊරල
ඛලිවඝිත–දන්ත රෝගයක්
ඛවාෂ්ප–පිණි, වතුර

ඛස්ඛක } අබින්
ඛස්ඛසක්ෂීර }
ඛස්ඛසරස }
ඛස– සුවඳහොට, අබින් ගස,
ඛසකන්ද–සිරිෂ වෘක්ෂය(මහරි ගස)
ඛසතිලි } අබින් ගස
ඛසවීජ }
ඛසඛස }
ඛසඵේණක්ෂීර–අබින්
ඛසම්භවා–සූක්ෂම ජටාමාංශ

ඛාඛස(තිල)–අබින් ගස
ඛාඛසනීලෝත්භූත–අබින් ගස
ඛාණ්ඩව–යොන් ඉඳි
ඛාදිර–කසිප්පු, ගුරන්ද
ඛාදිරසාර–කිහිරි ගස
ඛාද්‍යපත්‍රී– කිහිරි ගස
ඛානක–සාරණ
ඛානෝදක– පොල්
ඛාපික–විළඳ
ඛාරක–ඉඳුසල්
ඛාරරස–ලුණුරස
ඛාරික–මහ පේර ගස
ඛාලිත්ථ–කපාල රෝගය

ඛීර–කිරි
ඛීරභිට්ටි–මහ බැවිල
ඛීරිකා–කිරිපලු
ඛීලාශ– කිලාස(කුෂ්ට රෝගයක්)

ඛුජ්ජාක–දෙවදලිය වැල්
ඛුඩ–වාත රක්ත රෝගය
ඛුඳ–මීපැණි
ඛුර–සක්නැඹ
ඛුරක–මදටිය වෘක්ෂය, ඉකිරිගස

sinhalaebooks.com

ඛ ග

බුරසානා-කොරාසානි
බුරා-කටරොලු
බුරාසනිවචා- වදකහ
බුරාහ්වා-අසමෝද
බුරි-ඒල කටරොලු
බුරී-සිවිය

ඛෙවර- කසිස්
ඛෙවරාඤ්ජන-කසිස්
ඛෙදිනි-අස්වැන්න
ඛෙල-කෙල
ඛෙඩාක-(ශීර්ෂක)හිඟුල්

ගංගා-නිදිකුම්බ
ගංගාපත්‍රී-නිදිකුම්බ
ගංජා-කංසා(තිලොක විජය)
ගංජන- සුදුලූනු
ගංටාදු-අඹ
ගංතලා-තලා වර්ගයක්
ගගදු-බිං දුම්මල
ගගන-මිණිරත්
ගගරසිම්බා-සීත්තඹල
ගගරි-කිරි කළඹන පාත්‍ර (භාජන)ය
ගඩගල-රසකිඳ
ගඩගවා-මීඉටි
ගඩගදු-පුෂ්කර
ගඩෙගය-වම්මුතු
ගඩෙගරි-ඇඟිල්ඇඹිලිය
ගඩෙගරාකි-ඇත්බැවිල,මහබැවිල, ගස්කැලිය
ගඩ්ඩාරි-දූරාලතා
ගජ- නාමල්රේණු, ඇත්තෝර, ගජතිප්පිලි,
ගජආසන- බෝගස්
ගජකණා-ඇත්වගපුල්
ගජකන්ද-හබරල ගස
ගජකණ්ණ- හබරල ගස, මීකන්පලා
ගජකර්ණිකා- මහගොන් කැකිරි
ගජකුඹු-දෙහි
ගජකුසුම-නාගස
ගජකෘෂ්ණ-ඇත්වගපුල්
ගජකෙශර-නාකෙසරු
ගජකේශර සුණු-අතීසාර නාශක චූර්ණයක්
ගජතිප්පිලි-ඇත්වගපුල්
ගජතෙක්කන්-වැටකොළු
ගජදන්තඵලා-කැකිරි
ගජදුම-නන්දිරුක
ගජපරකා-ඔලිඳ ඇට
ගජපාදප-අව්ටික්කා, පළොල්ගස
ගජපිප්පලී-ගජතිප්පිලි, සිවිය
ගජපුෂ්පී- නාගපුෂ්ප නම් ලතා වෙසෙස
ගජප්‍රියා- කුකුරුමුවන්, කිරිබඳු, ඉන්සලු
ගජබලා-සිරිවැඩිබැවිල
ගජභක්ෂ-ඉන්සලු, ඇසතු ගස
ගජභක්ෂිකා- බෝගස, කුකුරුමුවන් ගස
ගජභක්ෂ්‍යා- ඉන්සළු, කුකුරුමුවන් ගස
ගජවල්ලභා- කුකුරුමුවන්, වන කෙසෙල්, ඉන්සලු ගස
ගජවාජිප්‍රියා-කිරිබඳු
ගජවිචර්ධ-ඇත්වගපුල්
ගජවීරමහරී-නියඹරා, මහගොන සුතුකැකිරි
ගජාඛ්‍ය-ඇත්තෝර ගස
ගජාදන-ඇසතු ගස
ගජාදිනාමා-ඇත්වගපුල්
ගජාසන- ඇසටු, කුකුරුමුවන් බෝගස, පුළිල
ගජාහ්ව-නාගස
ගජාහ්වයා- බෝලිද්ද, ඇත්වගපුල්

sinhalaebooks.com

ගජෙජ්ටා- කෝවක්සා, කැකිරි, කිරිබදු
ගජුන්ද ගත්තේ-හොඬල අල (රහස්වව්ටෝරුවක ඔසුවක්)
ගජෝ-ඇත්තෝර
ගජෝපකුල්‍යා-ඇත්වගපුල්, සිවිය
ගජෝපම-කෝමාරිකා
ගජෝවන්නක-ඇත්තෝර ගස
ගඤ්ජාසිකා-කන්සා
ගඩ-කපෝලය
ගඩපුරුන්-ලේ, (ගඩ) ගෙඩි පැස වීමට ගාන පුරුක් සහිත සෙවෙල් ගතිය ඇති වැල් වගීයක්
ගඩුකොළ-තෙලන්දිරිය කොළ, ගඩාදෙහි (කුඩලුදෙහි)
ගණධවණී-ශ්‍රීවේර, නාමල් රේණු,
ගණ්ඩකාරි-බිම්තල්, ඌරල, නිදිකුම්බා
ගණ්ඩකාලි-නිදිකුම්බා වැල්
ගණ්ඩගාත්‍ර-ආන්තා (අනෝදා)
ගණ්ඩපිණ්ඩිතක-කටුකරඹු
ගණ්ඩිමාලි-නිදිකුම්බා ගස
ගණ්ඩමාලිකා-නිදිකුම්බා වැල්
ගණ්ඩාක්ෂ- රෝමලුණු, උද්නිද ලුණු, හෙලබටු
ගණ්ඩාඛ්‍යා-රෝමලුණු
ගණ්ඩාරි-කොඛෝලීල
ගණ්ඩාලජී-කපෝල රෝගයක්
ගණ්ඩාලි- වම්මුතු, කුසතණ, ඊතණ, වැල්මදට
ගණ්ඩිර-සිවිය, පතුක්, පළොල්, කරිවිල, මහ උක්, වැල්ලල, (වැල්අල) කිඩාරන්
ගණ්ඩිරකන්ද-වල්ලි අල (වැල්ලල)
ගණ්ඩිරිකා-සිවිය, වැල්මදට,දලුක් ගස
ගණ්ඩුක-සිවිය
ගණ-කලාඳුරු, දියමිදෙල්ල, අසමෝද
ගණපුක්-යක්බේරිය
ගණපුෂ්පක-යක්බේරිය
ගණපුෂ්පිකා-යක්බේරිය
ගණප්‍රජා-මිගස, ඛෝලාපලා
ගණය-සැවැත්දරා, (සුවඳහොට)
ගණරූප-වරා
ගණරූපිකා- හෙලවරා, දළුක්, වැල්තිබ්බොටු
ගණරූපින්-එළවරා
ගණනායක-අරණකසා, හෙලවරා
ගණී-සපුගස
ගණිකා-මහකජු, කසාවත් බෝලිද්ද, රන්වන් බෝලිද්ද
ගණිකාරිකා-සිහින් මිදි, කිණිහිරි
ගණෙරුක-මිදි ගස
ගණෙරුකා-කිණිහිරි, එරබදු ගස
ගණෙශකුසුම- රත්කණේරු ගස
ගණෙශප්‍රිය- රත්කනේරු ගස
ගණෙරු- කිණිහිරි, එරබදු
ගත- (ඝත) ගිතෙල්
ගතශෙවික- හෝපලු
ගතිකාරි- කපුගස
ගදගහණඩ- තෙලැසටු
ගද- සුවඳ කොට්ටම්
ගදඝන- නන්දිරුක
ගදඹ- එරඹු
ගදඹඅත්- එරඹු
ගදු- පුලිල, පළොල්
ගදුඛ්‍ය- කොට්ටම්
ගදුග්‍රණී- ක්ෂයරෝගය
ගදුර්තිකා-ගොදිව් (ඇත්අඩි)
ගදුත්වය- කොට්ටම්
ගදුභා- වන්ඇපල
ගදුහිහක්ෂ- කලාඳුරු

sinhalaebooks.com

ගද

ගද- ගෙන්දගම්
ගඳසාර- සඳුන්
ගන්ධ- තෙලඹු, ගෙන්දගම්
ගන්ධක-ගෙන්දගම්
ගන්ධූ- ගෙන්දගම්
ගන්ධ- ගෙන්දගම්, අරත්ත,තෙලඹු, ඊතණ, අගිල්, මුරුංගා ගස
ගන්ධක- ගෙන්දගම්, මුරුංගා
ගන්ධකන්ධක- කෙකටිය
ගන්ධකපාෂාණ- ගෙන්දගම්
ගන්ධකස්තූරිකා- කස්තූරි
ගන්ධකාරී- එලනිදිකුම්බ වැල්, ඉඳුසල්
ගන්ධකාලි- නිදිකුම්බා, පුවඟු ගස
ගන්ධකාෂ්ට- සඳුන්, අගිල්
ගන්ධකී- ඉඳුසල් ගස
ගන්ධකුටී- තලිස්පතුරු
ගන්ධකුසුමා- කිණිහිරි, සිහින්මදි
ගන්ධකෙලිකා- කස්තූරි
ගන්ධකොපල- ගෙන්දගම්
ගන්ධගර්භ-බෙලි ගස
ගන්ධගාත්‍ර-අනෝජා
ගන්ධවෙලිකා- කස්තූරි, තකුල්, උරුලැසැපිටි
ගන්ධජටිලා-වදකහ
ගන්ධජාත-කොල්ලන් කොළ
ගන්ධත්වච්-එන්සාල්
ගන්ධතුලසි-සුවඳතලා
ගන්ධතෘණ-සැවැන්දරා (සුවඳ හොට) සේර
ගන්ධදලා-අසමෝද
ගන්ධදුරු-සඳුන්
ගන්ධද්‍රව්‍ය-නා කෙසරු
ගන්ධධූමජ-කලු අගිල්
ගන්ධධූලි-කස්තූරි
ගන්ධනාකුලි-අරත්ත, සිවිය, ඒකා වේරිය
ගන්ධනාමන්-රතුමල් තලා
ගන්ධනියාශ-වච්චනාවි, ගෙන්ද ගම්
ගන්ධනිලයා-සීනිද්ද

ගන්ධනිශා

ගන්ධනිශා- හිඟුරුපියලි (සුව ඇ කොළ ඇති හිඟුරුපියලි)

ගන්ධනිශා

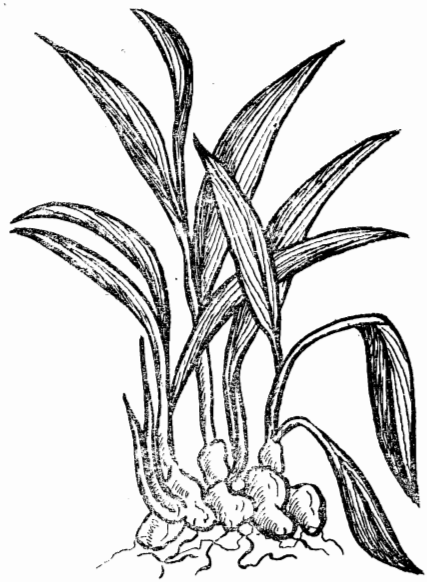

ගන්ධනිශා-හිඟුරුපියලි (හිඟුම්පියලි)

Kaempferia Galanga

කුඩා කහ කොළවලට සමාන කොළ ඇති පොළවට ම ඇලී වැවෙන කුඩා පඳුරු වර්ගයකි හිඟුරුපියලි. වැලි සහිත ඉඩම්වල මැනවින් වැවෙන මේ වර්ගයේ කුඩා අල පොකුරු සෑදී තිබේ. එකට බැඳී තිබෙන මේ පඳුරුවල එක පැලයකට එක අලය බැගින් අල පොකුර ද එකට බැඳී ඇත.

අල පමණක් සුවඳ ඇති වර්ගයක් සහ අලමෙන් ම කොළ ද සුවඳ ඇති වර්ගයකැ සි හිඟුරුපියලි

sinhalaebooks.com

වගී දෙකකි. සිතියමෙන් දැක් වෙන්නේ අල සහ කොළ ත් සුවඳ ඇති වඩා හොඳ වගීය යි.

මෙය ශ්ලෙෂ්ම නාශක ඖෂධ යකි. කශාය-අරිෂ්ට-ආසව සඳහා අවශ්‍ය ඖෂධයක් වශයෙන් හා මුඛය සුගන්ධවත් කිරීමට ත් අම තර සෙම් පහකිරීමට ත් ගන්නා කුළුබඩු වගීයක් වශයෙන් ද හිඟුරු පියලි ලාඩකිකයෝ ප්‍රයෝජනයට ගනිති.

ගන්ධපත්‍ර-කරපිංචා, බෙලි,ඉන්සලු. අසමෝද, සිහින් මිදි, ලප්නාරං, තලා
ගන්ධපත්‍රා-සිහින් මිදි
ගන්ධපත්‍රිකා-අඳුතලා, අසමෝද
ගන්ධපර්ණී-රැක්අත්තන, දිය මිත්ත
ගන්ධපීතී-සිරිතේක්කු
ගන්ධපල්ලවා-හිඟුරුපියලි
ගන්ධපලා-පුවඟු,උළුවා, ඉඳුසල්
ගන්ධපලාශජා-ඊණකපුරු වෙසෙ සක්
ගන්ධපලාශු-හිඟුරුපියලි
ගන්ධපලි- රැකඟුණ, පුවඟු, සපු කැකුලු
ගන්ධපාෂානම්-ගෙන්දගම්
ගන්ධපිණ්ඩිතක-කටුකරඹු
ගන්ධපිණ්ඩිර- කලු කුකුරුමුවන් ගස
ගන්ධපුෂ්ප-පුවඟු, රැකඟුණ, හෝ පලු
ගන්ධපුෂ්පා- සිහින්මිදි, අවරිය, වැටකේ
ගන්ධපූතික-රසකිඳ
ගන්ධප්‍රියඞ්ගු-සුවඳ පුවඟු
ගන්ධපණිජ්ඣක-රතු තලා ගස
ගන්ධපල- කරපිංචා, දිවුල්, සපු කැකුලු, සිහින් නාරං
ගන්ධඵලිකා--සිහින් එන්සාල්
ගන්ධඵලී-පුවඟු, සපුමල් කැකුල
ගන්ධබධු-හිඟුරුපියලි
ගන්ධබන්ධු-අඹ ගස
ගන්ධබහල-හෙල අඳු ගස
ගන්ධබීජා-උළුවාහාල්
ගන්ධභද්‍රා-ආපසුමඳු වැල්
ගන්ධභාණ්ඩ-තෙලැසටු ගස, ඇම්බ රැල්ලා
ගන්ධමාංශි-ජටාංශ
ගන්ධමාදන-ගෙන්දගම්
ගන්ධමාර්ජාරවීයක්‍ෂී- උරුලැසැපිටි
ගන්ධමාලා-ලුණුවිල
ගන්ධමුණ්ඩ-තුන්පුලිල, (තෙලැසටු ගස)
ගන්ධමූල } සිහින්මිදි, හිඟුරු
ගන්ධමූලක } පියලි, ඉරිවේරිය
ගන්ධමූලා-සිහින්මිදි, ලුණුවිල, පුස් වැන්න, ඉරමුසු, ඉන්සලු, හිඟුරු පියලි
ගන්ධමූලි } ලුණුවිල,(බැමිතිරිය)
ගන්ධමූලික } හිඟුරුපියලි
ගන්ධමූලිනී- අරණකසා, (හරන් කහ)
ගන්ධමෘන්පුෂ්ප-කොළොම් ගස
ගන්ධමෝදන-ගෙන්දගම්
ගන්ධය-අනිවුඩයන්
ගන්ධයක්‍ෂී-සඳුන්
ගන්ධලී- හෙල කණේරු, කොබු ගස්, ඊතණ, සුවඳ ඊතණ, හෙළ එඩරු
ගන්ධලීගන්ධ-අස්ගොඳු (අමුක්කරා)
ගන්ධලීශාඛා-සිරිතේක්කු

sinhalaebooks.com

ගන්ධඒහසන-ඒඩරු. හෙලඒඩරු
ගන්ධඒහසනක- ඒරඩු, හෙලඒරඩු
ගන්ධරස-වච්චනාවි, ගෙන්දගම්
ගන්ධරසාඛ්‍යක-සිරිවටු
ගන්ධරාජ්-දුම්මල
ගන්ධරාජ-සුදු හඳුන්, රන් ගුගුල්, උරුලැ සැපිටි
ගන්ධරුහා-වල්ඉද්ද
ගන්ධලතා-පුවඟු
ගන්ධලෝහ-පිත්තල
ගන්ධවත්පුෂ්ප-බක්මී
ගන්ධවතී-සුරා, තලිස්පතුරු, වල් අසමෝදගම්
ගන්ධවණි-මහබැවිල
ගන්ධවර-කපුරු
ගන්ධවල්කල-කුරුඳුපොතු
ගන්ධවල්ලරි- කුඹුරුවැල, මඟුල් කුඹුරුවැන්න, මහබැවිල
ගන්ධවල්ලි-කහපාට ගොඩමානෙල්
ගන්ධවල්ලිකා-කස්තූරි
ගන්ධවාර-කපුරු, අමුකපුරු
ගන්ධවාසිනී-මුරාමාංසි
ගන්ධවිලාසිනී-පබලු
ගන්ධවිහ්වලා-තිරිගු
ගන්ධවීජ-කුලඤ්ජන වෘක්ෂය (ගන්ධ මූල)
ගන්ධවීජා-උළුහාල්
ගන්ධවීර-කොසෙල් ගස, ඉඳුසල්,
ගන්ධවෙධිකා-කස්තූරි
ගන්ධවෙලිකා-උරුලැ සව්ටම්
ගන්ධවෙෂට-දුම්මල
ගන්ධවෘක්ෂ-පුවඟු, රුකඟුණ, (ගස් අඟුණ) සිහින් මිදි, සල්, කුර පිංවා සන ගස් වර්ග
ගන්ධව්‍යාකුලි-තකුල්
ගන්ධශටී-හිඟුරුපියලි
ගන්ධශෙඛර-කස්තූරි
ගන්ධසාර-සුදු හඳුන්, ගෙන්දගම්
ගන්ධසාරක-සඳුන්
ගන්ධසුචි-ඇම්බරැල්ලා ගස
ගන්ධසෝම-මහනෙල්
ගන්ධසෝමක- උපුල්, හෙල්මැලි (සුදු ඕලු)
ගන්ධහාරිනී-තලා ගස
ගන්ධා-ගෙන්දගම්, මැඩහඟු, සපු මල්, හිඟුරුපියලි, අසමෝදගම්
ගන්ධාඛ්‍යා-සුරා
ගන්ධාගරු-සුවඳ අගිල්
ගන්ධාඪ්‍ය-සඳුන් ගස, හින්නාරං, උරුලැසැපිටි
ගන්ධාඪ්‍යා-රන්වන් බෝලිද්ද, කටු කරෝෂණ
ගන්ධාධිකා-මහ සාතාවාරිය
ගන්ධාම්ලා-වල් දෙළුම්, ලප්නාරං
ගන්ධාර්ථ-අරත්ත, කලුවා ගස
ගන්ධාර-ගෙන්දගම්
ගන්ධාරි-කණේරු,අලරිය, කන්සා, කටුවෙළඟ, වසාවාසි, යවාස, හිඟුරුපියලි
ගන්ධාරිකා-හිඟුරුපියලි වෙසෙසක්
ගන්ධාලගර්භ-සිහින් එන්සාල්
ගන්ධාලි-ආපසුමුදු, වසාවාසි
ගන්ධාලිගර්භ-මහ එන්සාල්
ගන්ධාශ්ව-අස්ගොඳු, හෙල පළොල්
ගන්ධශාමා-පළොල්, හෙල පළොල්
ගන්ධාෂ්මන්-ගෙන්දගම්
ගන්ධාහ්වා-පුවඟු, රන් තලා
ගන්ධි-තෘණ, කුංකුම
ගන්ධික-ඇපල, ගෙන්දගම්
ගන්ධිකා- මුංවැන්න, අසමෝදගම්
ගන්ධිද්‍ර-ගුගුල්
ගන්ධින්-ගෙන්දගම්
ගන්ධිනු-ගුගුල්
ගන්ධිනී- දියබෙරලිය, කෙසෙල්, තලිස්පතුරු, ඉන්සලු
ගන්ධිපත්‍ර-රන්දත්තන ගස

sinhalaebooks.com

ගණ්ඩිපර්ණ-රුක්අත්තන
ගණ්ඩිලා-වම්මුතු, (කලාඳුරු)
ගණ්ඩිෂණ } පළොල්
ගණ්ඩිෂා }
ගණ්ඩුනලු-දුම්මල
ගන්ධෝ(ලි)-හිඟුරුපියලි, වම්මුතු (කලාඳුරු)
ගන්ධෝග්‍රා-වදකහ
ගන්ධෝත්කට-සඳුන්,කුකුරුමුවන්
ගන්ධෝත්තම-සඳුන්, සුරා
ගන්ධෝත්පලා-ගෙන්දගම්
ගන්සුරා-ගම්සූරිය ගස
ගන්හධූපය-දුම්මල
ගන්හන්-දුම්මල
ගන-දියමිදෙල්ල, කලාඳුරු, (වම්මුතු)
ගනපුක්-යක්බේරිය
ගනයසවද-සැවැන්න මුල්
ගනරූපි-හෙල වරා
ගනසවද-සැවැන්දන
ගනසා-කපුරු
ගනි-සපු ගස
ගනොස-තලපත
ගහස්ති-රක් නිටුල්, බඳුල්ල
ගහිකා-ඇද්දෙමට
ගම්භාරි-ඇද්දෙමට
ගම්භීර- ඇද්දෙමට, දෙහි, ලප්නාරං
ගම්භීරක-මරුවක වෘක්ෂය
ගම්භීර ලවණ-රෝමලුණු, උද්භිද ලුණු
ගම්මලු-ගම්මාලු,(ගම්ඵ)මොර හෝ පිතසාල ගස්
ගමක-කරවිතලා
ගමන්සුරා-ගම්සූරිය ගස

ගම්ඵ- ගම්මාළුගස්

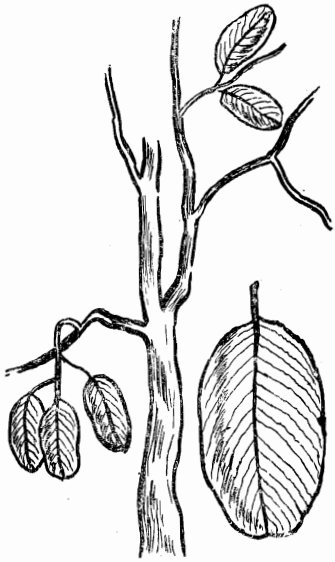

ගම්ඵ—පිතසාල?

දකුණු ඉන්දියාව ජන්ම භූමිය කොට ඇති මෙය අඩි 50ක් 60ක් පමණ උසට වැවෙන විශාල ගසකි. වියලි කලාපයෙහි ඉක්මනින් වැවෙන මේ ගස් සෙවන සඳහා යුරෝපීයයන් විසින් ඉන්දියාවෙන් ලංකාවට ගෙනැවිත් වවන ලදැ යි සිතිය හැක.

මේ ගසෙන් රතුපාට කිරි වර්ගයක් ලබා ගත හැක. ඒවා බෝතල්වල දමා සුරැකි ව තබා ගතහොත් තරක් නොවී බොහෝ කල් පවතී යි. තද නික්ත ගතිය කින් යුත් මේ කිරි උන හා රැඩර

sinhalaebooks.com

පීඩනය ඇතුළු මධුමෙහාදි රෝගෝ පශමණය පිණිස ත් ලය විරේකය පිණිස ත් සුදුසු යැ යි ඇතැම් අයගේ මතයකි.

මහත් වේගයකින් පැතිර ගිය මේ අළුත් මතය කොපමණ දුරට සත්‍ය දැයි තාම ස්ථිර නිග මනයකට බැස නැත. කෙසේ නමුත් මේ ගසේ කිරි සහ පොතු තද තික්ත ගතියකින් යුක්ත නිසා සමේ රෝග උන හා වමනය කරවීම පිළිබඳ ඖෂධයක් වශ යෙන් ගුණ ලැබීමට ඉඩ තිබේ.

පැරණි මතය– ලංකාවේ පැරණි බෙහෙත් වට්ටෝරු වල **ගම්මාළු** නමින් දැක්වෙන්නේ මොරගස් මිස මේ වර්ගය නොවේ. ලංකාව ජන්මභූමි කොට ඇති එය ප්‍රයෝජනවත් ගසකි. මේ ගසේ පොතු සහ ගෙඩි වල ලොද ධාතුසඨමහනය හා කාමෝද්දීප නය කරණ වාජීකරණ ඖෂධ යකි. මේ පොතු හෝ ලොද ඉඹ බැලීමෙන් පවා චිත්ත ප්‍රබෝ ධය ඇතිවන්නේ ඒ නිසා ය. මස් මොර, ඇට මොර ය යි මොර වර්ග දෙකකි. මෙයින් වඩා ශක්තිජනක ගුණයෙන් අධික වර්ගය මස් මොර යි.

දශමූල අරිෂ්ටය ආදී පැරණි බෙහෙත්වට්ටෝරුවල සඳහන්වන ගම්මාළු නැමති ඖෂධය වෙනුවට මේ රටේ පැරණි වෛද්‍ය පරම් පරාවල ගන්නේ මැතකදී දකුණු ඉන්දියාවෙන් පැමිණි ඒ රතුපාට කිරි වැගිරෙන ගමළු ගසේ පොතු නොව පෙර සිට මේ දිවයිනෙහි ම තිබෙන මොර ගසේ පොතුය.

ගසිරිකා–සිවන්ගුරු
ගර්ජක–ඇඹිල ගස, ඇඹිල ගස
ගර්ජර–කැරට්, රතුලුහුණු
ගර්ජාළු–කටුකිහිරි ගස
ගර්තකලම්බුකා– මුගුණුවැන්න
ගර්ද–වලහසාල්
ගර්දභ–හෙළ මානෙල්, වලහසාල්
ගර්දභගන්ධිකා–දම්දෙව්සුදු (සිරි තේක්කු)
ගර්දභසාක
ගර්දභශාඛා } දම්දෙව්සුදු
ගර්දභශාඛී
ගර්දභා–ළුල කටුවැල්බටු
ගර්දභාජනිකා–බූනුග, දේවදලිය, ගැඩුඹ, අඩනහිරිය, තෙලසැටිය
ගර්දභාණ්ඩ– තෙලැසටු, තෙලඹු
ගර්දනි–ළුල කටරොලු, කටුවැල් බටු,
ගර්දිපර්ණී– ගෝසාල (ගෝනල) වැල
ගර්ධ–තෙලැසටු ගස
ගර්න–ඇඩ්ටේරිය, ලෝලු
ගර්හකණ්ටක–කොස්ගස
ගර්හකර–බුත්සරණ
ගර්හඛාතනී– ලියනහලා, මයිල
ගර්හද– බුත්සරණ, ළුල කටුවැල් බටු
ගර්හදන්ත්‍රිකා–බුත්සරණ
ගර්හනාසනා–රුක්පෙනෙල
ගර්හනුද්–ලියනහලා
ගර්හපාතක– මූරුංගා, රත් මූරුංගා
ගර්හපාතන–රුක්පෙනෙල ගස
ගර්හපාතිනී–කිණිහිරිය, ලියනහලා
ගර්හභාණ්ඩ– පුළිල, තුන්පුළිල, සූරිය

sinhalaebooks.com

ගර්භවිශ්‍රාවිනී-එන්සාල්
ගර්භශ්‍රාවින්-කිතුල්
ගර්භස්ති-රත්නිවුල්, බදුල්ල
ගර්භසම්භවා-මහ එන්සාල්
ගර්භාකර-තලා, සුළුතලා
ගර්භාරා-සිහින් එන්සාල්
ගර්භාරි-ඇද් දෙමට,හින්එන්සාල්
ගර්භින්-බුත්සරණ ගස
ගර්භාලාබු-තිත්ත ලබු
ගර-විෂ වර්ග
ගරසන-කලු අල, වේලා ගස
ගරඹිල්ලා වැල්- ඩොංග පුහුල්, යක් පුහුල්,ඔඩ්ඩි පුහුල් යන නම් වලින් හැඳින් වෙන මේ වැල්වල කත් පුහුල් වලට මදක් කුඩාවූ අලුනැති ගෙඩි හටගණියි. "වව් වව්" නමැති ගෙඩිවල රස යට සමාන රසයක් ඇති මේ ගෙඩිවල පුෂ්ප මූත්‍ර කාරක ඖෂධයකි.
ගරදුම-කදුරු ගස
ගරල-වව්වනාවි
ගරලය-වව්වනාවි
ගරසන-අබ
ගරහන්-කලු අඳු, වේලා ගස
ගරහනු-ලුණකර බිම
ගරා-කරගස
ගරාත්මක-මුරුංගා ගස
ශරි-දේවදලිය වැල්
ගරිඩ-අරලු
ගරිඳ-ගුරුන්ද (ගුළුවඳන)
ආකාශ ගරුඩ, (සමහර පළාත් වල ගරඹිල්ලා(යක් පුහුල්)වැල් වලට ද ගරිඳ යයි කියති.
ගරු-අගිල්, ඇව්වේරිය
ගරුඩ- සවර්ණිමාක්ෂි(රන්මැසිදැ) ගුරුළු හැල්
ගරුඩපාසාන- නිල් මේ වන් පැහැති ගල් වර්ගයකි. මේ ගල් වර්ගයේ විෂ නාශක බලයක් ඇතැ යි බොහෝ දෙනා අතර පැතිර පවත්නා විශ්වාසයක් තිබේ. සබන් කැල්ලක හැඩ හුරුකමට කැපූ මේ වර්ගයේ ගල කින් ස්නානය කරණ වේලාවල දී ඇඟ ඇතිල්ලීම කරන්නේ සමේ හටගන්නා හොරි, දද, කුෂ්ට, අළුහන් ආදී රෝග සුව කර ගැනීම සඳහා ය.

ගරුඩරාජ

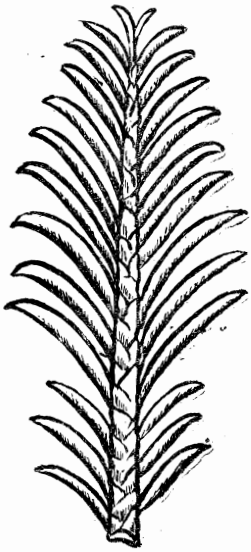

ගරුඩරාජ

ගරුඩෙකු (ලොකු පත්තැ යෙකු) ගේ හැඩහුරුකමට බොහෝ සෙයින් සමාන දෙ පැත්තට බෙදී ගිය කුඩා කොළ සහිත

sinhalaebooks.com

පතොක් වර්ගයට අයත් පැලැටි යකි. මෙය ගරුඩ (පත්තෑ) විෂ ඇතුළු සර්ප විෂට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි. ගරුඩෙකු (පත්තෑයෙකු) ගේ රූ සටහනට මදක් සමාන පතුරු වැනි තුනී කොළ ඇති අඩි තුනක් පමණ උසට වැවෙන තවත් පැලැටි වර්ගයකට ත් ගරුඩ රාජ යයි කියති. එය ද සර්ප විෂ නාශක ඖෂධයකි.

ගරුඩශාලි-ගුරුළු හැල්
ගරුඩා-ද්‍රාක්ෂා, මුද්‍රස්පලම්
ගරුඩාහෘත-සෝමලතා භේදයක්
ගරුඩි-රසකිඳ
ගරුතික්තා-කටුකරෝහිණ
ගරුසාර-කිහිරි
ගල්තහර-එතම් බෙහෙත් වර්ගය
ගල්සෙවෙල්-එතම් වර්ගය
ගල්‍යා-මහවැලුක්
ගල-කිහිරි
ගලං-ඉඟුරු අල
ගලගණ්ඩ-ගල රෝගයක්
ගලගන්ධ-උගුරෙහි සැදෙන රෝග යක්
ගලසිකි-පල්මාණික්කන්
ගලා- මුඛමණ්ඩ, නිදිකුම්බා, වලා වැන්න, කිහිරි
ගලාජ්තා-හෙල පෝටා වැල්
ගලාම-සබර(ලොත්)
ගලිස්-ඉතා තදලී ඇති ගස් වර්ග යක්. මේ ගස්වල කොළ පොඩි කළ විට ලහටු වැනි දෙයක් සැදෙ යි. (සිනියම සහිත විසතර යක් ඉදිරියෙහි ඇත.
ගලී-නියඟලා
ගලූචි-රසකිඳ
ගලෝ-වැළුප්
ගව්‍යා-ගොරදැ (ගෝරෝචන)
ගවක්ෂීර-කිරි (මිකිරි)

ගලිස්—කොල්ලැකඩ (කොළලාකඩ)

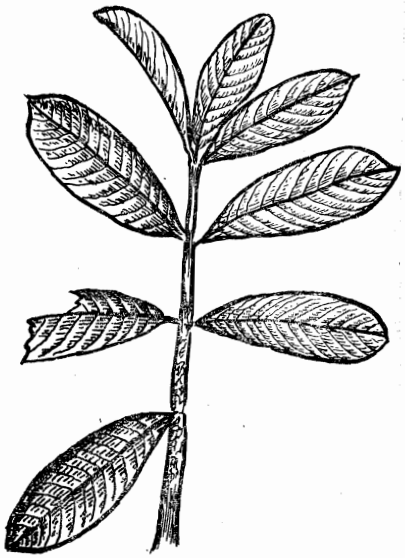

ගලිස්
Gardenia Latifolia

සපු කොළ වලට සමාන කොළ ඇති, වැරණියා ගසෙ කොළ බෙදෙන්නාක් මෙන් දඬුවල කොළ දෙ පැත්තට හෝ තුන පැත්තකට බෙදී යන, සණ වනාන්තරවල වැවෙන ගසකි අඟල් 6 x 3 ක් පමණ දිග-පළල ඇති මේ කොළ තද ගොරෝදැ ගතියකින් යුක්ත ය.

කරටිවල සැදෙන දළු එකර පියවී ඇත. මේ ගසේ දළු සහිත කරටිය පොඩිකළ විට ලාකඩ සැදෙ යි. කොල්ලැකඩ (කොළල කඩ) ය යි අපර නාමයක් මේ ගස ට ව්‍යවහාර කරන්නේ ඒ නිසා ය මේ කරටි පොඩිකර ගින්නෙන

sinhalaebooks.com

කකාරා ගත් අසු ඇදෙන ලාකඩ
වර්ගය ඔඩු කැපීම සඳහා තුවාල
වලට එලන පැලැස්තර සෑදීමට
නනිති. ඉතා තද ගනියකින් යුත්
ගම් ගසේ දඬු මෝල්ගස්,උදලු මිටි,
පොරෝ මිටි ආදිය සකස් කර
නැනීම පිණිස ප්‍රයෝජනවත් ය.

ගවචී-මහගොන්කැකිරි
ගවදත්-හිරියල්
ගවපුසුල්-ගොන්කැකිරිවැල්
ගවයොද්භව-හුලන්කිරිය
ගවර-වලහසාල්, හිරියල්
ගවරිටු තෛල-ගිතෙල්, කොසඹ
තෙල්
ගවල-මීහරක් අඟ
ගවාක්ෂි-විෂ්ණුක්‍රාන්ති, කටරොලු,
කැකිරි, කෝවක්කා, ගැට
නිවුල්
ගවාදක- කෝවක්කා, කැකිරි,
කටරොලු
ගවාදනී- නිල් කටරොලු, ගොන්
කැකිරි, ගල්මොර
ගවාමෘත-එලකිරි
ගවි-ගිතෙල්, ගෝරෝචන
ගවීන-වෙඩරු
ගවෙධුකා- ගස්කැලිය, සිවංගුරු,
මහබැවිල
ගවෙරුක-සිවංගුරු
ගවෙශකා-සිරිවැඩිබැවිල
ගස්කදුරු-එනම් ගස
ගස්කැලිය-ගස්කැල, (රත් කැල
(පත්කැල)කැටකැල යයි කැල
(කැලිය)වශී දෙකකි.) නාගබලා
නම් ගස
ගස්පිත්ත-තිත්ත පිත්ත, භාණ්
ඩීර (දත් කැක්කුමට ප්‍රත්‍යක්ෂ
බෙහෙතකි)
ගස්පෙනෙල-එනම් ගස

ගස් පෙනෙල

ගස් පෙනෙල-එනිල
Sapinbus Trifoliatus

වැල් පෙනෙල, ගස් පෙනෙල
යයි වශී දෙකකි. වැල් පෙනෙල
කොළ කරවිල කොළ වලට මඳක්
සමාන ය. එක කොපුවක බුත්
සරණ ඇට පමණ ඇති කළු
පාටින් යුත් ඇට 2 ක් හෝ 3 ක්
බැගින් සෑදේ. මේවායේ දළු ත්
රතු ලුනු ත් එක පමණ ගෙන
එලගිතෙලින් මලවා අනුභව කිරී
මෙන් සෞම්‍ය ධාතු වර්ධනය
කෙරේ. සම්පූර්ණ වැලම වාත
නාශක ඖෂධයකි."අන්ත්‍රවෘද්ධි"
රෝගය සඳහා අවශ්‍ය අරිෂ්ට,
කෂාය, මැල්ලුම් ආදිය පිණිස

sinhalaebooks.com

ගා

මෙය ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. ගස් පෙනෙල කොබ්බෑ කොළ වලට මදක් සමාන නැදුන් ගස් සේ උසට වැඩෙන ගස් වර්ගයකි. මේ ගසේ හිරිතිල්ල ගෙඩි වැනි ගෙඩි පොකුරු හටගනී. මේවා රෙදි පිරිසිදු කිරීමට හා රිදී-රත්‍රන් බඩු ඔප දැමීමට ත් ගනිති.

මේ ගසේ මුල්වල සාරය ගර්භිණී සත්‍රීන්ට අහිතකර ය.

ගස්බිල-බෙලි ගස
ගස්සමන්-පිච්ච ගස
ගස්භාතාවාරිය-භාතාවාරිය වැනි කොළ ඇති අඹ දෙකක් පමණ උසට වැවෙන වර්ගයකි. මේ වර්ගයේ එක් ගසක සැදෙන්නේ අඟල් හයකට වඩා දික් නො වූ අල හතක් පමණකි.
ගසිරි-මඟුල්කරඳ
ගහණි-ග්‍රහණී රෝගය
ගහන-නාසිකාව, නැහැය
ගහරා-වළඟපාල්
ගහල-ගස් අල (කිරි අල වැනි අල මොරෙල්ලන් සැදෙන අලකොළ ගස් වලට සමාන අල ගස් වර්ගයකි)
ගළොව්-කිඳි

ගාංග-වම්මුතු, කෙකටිය, අත්තන
ගාඩෙගය- කලාඳුරු, අත්තන, ගොකටු, කලුදුරු
ගාඩෙගරි-ඇඹුල්ඇඹිලිය
ගාඩෙගරිකා-කාම්රංගා, සිරිවැඩි බැවිල
ගාඩෙගරුක-සිරිවැඩිබැවිල
ගාඩෙගරුති-ගස්කැලිය, මහබැවිල
ගාඩෙගරුහ-සිරිවැඩිබැවිල
ගාජර- මිරිකුළු, (මුරුංගා,) රතු ලූණු, කැරට්
ගාඝ-කුකුරුමුවන්
ගාඝමණ්ඩල-කුකුරුමාන්
ගාඝමොහිනී-දේවදාලියවැල්, දෙව් දර
ගාණ්ඩීරි-දළුක්
ගාණ්ඩීරිකා-තිප්පිලිමුල්,වැල්මදට
ගාණ්ඩීව
ගාණ්ඩීවි
ගාණ්ඩීවින් } කුඹුක්
ගාත්‍රභඟ-වඳුරු මැ. හිඟුරුපියලි
ගාඨ්‍යණ්ඩා-පිටවක්කා
ගාඩිජී-නවැඟිලි එඩරු
ගාඩිජීහසත-එඩරු
ගාඩිවත්පුෂ්ප-ඔක්මී
ගාඩාරිකා-කටුවැල්බටු
ගාතිනී-වදකහ
ගාම්භාරී-ඇද්දෙමට
ගාමක-කරවිතලා
ගාමිනා-තෙල්බේරු, බේරු
ගායත්‍රය-සෝමලතා භේදයක්
ගායත්‍රී-කිහිරි, කළු කිහිරි
ගාර්ජාර-කැරට් ගස
ගාරවලලිනී-තැල්වැල්
ගාරුඩී-මදුවැල
ගාරුත්මනපත්‍රිකා-නිදිකුම්බා
ගාල-කුකුරුමුවන්
ගාලව-ලොත්, තිඹිරි
ගාලාම-ලොත්
ගාවෙයියා-රත්රන්
ගාෂඩගරී- ඇඹුලැඹිලිය, කාම රන්ගා

---

sinhalaebooks.com

ගැ

ගැඟුල-ගව මූත්‍ර
ගැටකසා-ගැටකහ
ගැටතිඹිරි-තිඹිරි වර්ගයක්
ගැටතුඹ-වෙල්වල හටගන්නා සුදු පාට මල් ඇති තික්ත රසයෙන් යුක්ත කෘමි රෝගයට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයක්
ගැටතෝඩු-බුලත් වර්ගයක්
ගැටනෙටුල්- ශාඛොට (සිතියම් සහිතවිස්තරයක් ඉදිරියෙහි ඇත)
ගැටවුල්නහර-ගැඹිල්පස්පාර
ගැඹිඹ- ගැඩුඹ ගස්, වේගයෙන් ගිනි ගන්නා තද රත්වීමකින් යුත් මේවායේ අඟුරු පැරණි ලාංකිකයෝ වෙඩි බෙහෙත් සෑදීමේ ප්‍රධාන ද්‍රව්‍යයක් ලෙස පාවිච්චි කළහ.

ගැඹනෙටුල්

ගැඹනෙටුල්- (ගැඹනිටුල්)
ශාඛොට
Streblus Asper

නිටුල් වර්ගයට අයත් වූ මේ ගස අඩි 50 ක් පමණ උසට වැවෙයි වෙනත් බොහෝ ගස් වල මෙන් මේ ගසේ කඳෙහි පිටත දිරා ගිය පොත්තක් නැත ඒ වෙනුවට ඇත්තේ නිල් පැහැයෙන් යුත් ඔප වැටුන පොත්තකි. මේ කඳේ තැන්තැන්වල ලොකු දෙහි ගෙඩි පමණ ඉදිරියට තෙරා ගිය ගැට සෑදී තිබෙන නිසා මේ ගසට ගැට නිටුල් යන නාමය ව්‍යවහාර වන බැව් සිතිය හැක.

මේ ගසේ කොළ හින්තඹල කොළ වලට සමාන ය. ප්‍රමාණයෙන් ඊට ඉදක් විශාල ය. කර කොළ මෙන් මස සහිත ය. ඇත් ආදි සිවුපා සතුන්ගේ සහ මිනිසුන්ගේ කැඩුම්-බිඳුම්-ගෙඩි-වණ සඳහා පිළියෙළ කරණ ඖෂධ යෝග වලට මේ ගසේ පොතු බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් ය.

ගැඩබු-ගැඩවෙල්ලු, (ගැටවෙල්ලු,= ගොඩවෙල්ලු)
ගැඩවිල්-ගැඩවෙල්ලු
ගැඩුඹු-ගැඩුඹ ගස, ගැඩවිලා
ගැඩුබු-කොට්ටම්බා, ගැඩුඹ ගස්
ගැබසරු-කළල රූපය
ගැහැවි සමන්-වල් ඉද්ද

sinhalaebooks.com

ගි

ගික–ලියනහලා අල
ගිජිඛහලා–කටුවෙලහ,කටුවැල්බටු
ගින්නේරි–ගිනිහිරිය
ගිනි–රත්නිටුල්, සිවිය
ගිනිදිව්–ලියනහලා, මයිල
ගිනිපස– මුරුවා, ඇඹුලැඹිලිය, රත්නිටුල්, කිඩාරන්, නිරුස්ස
ගිනිමුව–නියඟලා
ගිනිරුස්–වරා ගස
ගිනිසිළු–ලියනහලා, මයිල
ගිනිසුළු–නියඟලා
ගිම්–පොල්පැල වැනි ගස් වර්ගයක්
ගිම්පලා–කිඳි
ගිමන්–පොසොන්, ඇසළ දෙමස
ගිරීනකුසුම–කරාබුනැටි
ගිරඟ–බුලත් කරටිය
ගිරා කෙම්වැල්–කෝවක්කා වැල් (බිඹුවැල්)
ගිරාපලා– දියසීරාව ඇති තන්හි පැලවෙන සිසිල් ගුණය ඇති පලා වර්ගයක්
ගිරිකණ්‍යා– කටරොලු
ගිරිකදම්බ– බක්මී ගස
ගිරිකදලි– ඇටකෙසෙල්, (වනකෙසෙල්)
ගිරිකණී– කටරොලු
ගිරිකර්ණී– කටරොලු දෙක, ගිරිනිල්ල
ගිරිකර්ණිකා– කටරොලු, ඇසළ
ගිරිකා– කොහොඹ,තොටිල, රැකගුණ, ගිරිනිල්ල
ගිරිජිඛහලා– කටුවෙලහ, උගුරුස්ස
ගිරිජ– ගල්සෙවෙල්,මිණිරන්, ලප්නාරන්, ගල්මද, ගල්නහර, සිවංගුරු, ලෝකඩ
ගිරිජතු– ගල්සෙවෙල්
ගිරිජධාතු– සිවංගුරු
ගිරිජන්මන්– ගල්සෙවෙල්
ගිරිජශෛල– ගල්සෙවෙල්, ගල්මද
ගිරිජා– ගඤ්ජක,ගල්පියල්, ගල්මද, මොර, මිණිරන්, ලප්නාරන්
ගිරිජාමල– මිනිරන්
ගිරිජාවිජ– ගෙඳුගම්, මිනිරන්
ගිරිජාහ්වය– ගල්සෙවෙල්
ගිරිජිහ්වා– අඩනහිරිය
ගිරිනිල්ලවැල්– මාඛණ්ඩා වැල් (වෘද්ධදරු)
ගිරිඳ– බුලත් දළු
ගිරිධාතු– සිවංගුරු
ගිරින්ද– තිප්පිලි
ගිරිනිම්බ– තොටිල, ලුණුම්දෙල්ල
ගිරිනිල්– කටරොලුවැල්, ගින්නේරිය
ගිරිනිල්බාණු– මහරිගස
ගිරිනිල්ල– ගින්නේරිය (ගින්නේර=ගිනිහිරිය)දියසීරාවසහිත දෙණිවල වැවෙන නිල්පාට මල් පොකුරු ඇති කුඩා පඳුරු වර්ගයක්
ගිරිනිල්ල– වෘද්ධදරු
ගිරිපත්‍ර– ලුණුම්දෙල්ල
ගිරිපාදිකා– වඳුරු මෑ
ගිරිපිලු– වනමොර, උගුරුස්ස
ගිරිපුෂ්ප– ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
ගිරිපුෂ්පක– ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
ගිරිභිද්– පොල්පලා
ගිරිභෙද– පොල්පලා,(පහණබෙය)
ගිරිමනෝහර– ඇසළ ගස
ගිරිමල්ලිකා– කෙළිදසාල්, ඇසළු
ගිරිමල– මිණිරන්
ගිරිමාන්ධාතු– සිවන්ගුරු

sinhalaebooks.com

ගු

ගිරිමාලක- ඇසළ, (එරහැඳි)
ගිරිමෙද- ගුරන්ද
ගිරිමෘත්- සිවංගුරු
ගිරිමෘද්භව- සිවංගුරු
ගිරිමෘදි- සිවංගුරු
ගිරිරම්භා- ඇටකෙසෙල්
ගිරිවාසින්- හබරල ගස
ගිරිශෘඞ්ගි- කලුනික
ගිරිශෙඛර- මහ මුහුණමල් ගස
ගිරිසෙවද- ගල්සෙවෙල්
ගිරිසම්භව- ගල්මොර, ගල්මීගස
ගිරිසාර- යකඩ
ගිරිසාලිනී- ගිරිතිල්ල වැල් (මා බණ්ඩා) එලකටරොලු, නිල්කට රොලු
ගිරිසිංහ- නික
ගිරිසිඤ්ජක- කලුමල්ඇති නික ගස
ගිරිහ්වා- කටරොලු
ගිල්මැලි- බෙලිගස
ගිල- දෙඩම්, පැණිදෙඩම්
ගිවුලුගස්- ගිවුල්=(දිවුල්,ජිවුල්ගස්)
ගිර්ණකුසුම- කරාබු නැටි
ගීර්ලතා- මහදඳු වැල

ගුංජා- ඔලිඳ
ගුඟුලක- ගෝනල වැල්
ගුඟුලු- රත්මුරුංගා, අඹ
ගුගුල්- පර්සියාව හා අනිකුත් අසල් වැසි රටවල වැවෙන ගස් වර්ගයකින් ලබාගන්නා ලාටුවකි යකි ගුගුල්. ප්‍රධාන විෂබිජ නාසක ඖෂධයක් වූ මෙය වමී රෝග අතිසාර-පීනස් ආදි ආබාධයන්හි පසස්නා ලදී. පසුකාලයක ඛ්‍රිතාන්‍යයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා Tincture Mukul නමැති මෙයින් බෙහෙත් වර්ගයක් සාදා ගෙන අපරදිග වෛද්‍ය වරයෝ ද ප්‍රයෝජන ගණිති.
ගුඩූචිකවර්ජ-ග්‍රන්ථිපර්ණිවෘක්ෂය, වඳුරු මැ වැල
ගුඩූචිකරක්ෂ්‍ය- කරද වර්ගයක්
ගුඩූචිදන්තිකා- කෙසෙල්
ගුඩූචිපත්‍ර- තල්
ගුඩූචිපලා- මුද්‍රිකඵල, කෙසෙල්ගස
ගුඩූචිපුෂ්ප- කලුකැම්මේරිය, රැක් අත්තන, ඉඟිනි, කිරිපලු, මලිත, කරද, කෙසෙල්, සිහින් මිදි, මුද්‍රප්පලම්
ගුඩූචිපුෂ්පි- මලිත
ගුඩූචිඵල- කිරිපලු, කරද, ඉඟිනි, දියහොමුවගු
ගුඩූචී-විෂ්ණුක්‍රාන්තා,කරද,දෙළුම්, වැළුක්, දෙඩම්, කෙසෙල්, රඹුක්
ගුජ
ගුජකා } ඔලිඳ
ගුඤ්ජ
ගුඤ්ජිකා
ගුඤ්ජා } ඔලිඳ
ගුජ්ජනා- රතුලූණු
ගුජා- සීනි, උක්සකුරු
ගුටික- සූකිරි
ගුටිකා-ගුලිය, වටකය, මෝදකය, පිඩ, හුනිඳ,
ගුටිබැට- තලා, (රහස් වට්ටෝරු වක එන ඔසුවක්)
ගුඩ්ඩක- ගුරුළු වැල්
ගුඩ- තල්ගස, රත්කණේරු, මහ දළුක්, උක්සකුරු
ගුඩකාෂ්ඨ- උග්ගස
ගුඩඛණ්ඩ- ගල්කණ්ඩු
ගුඩගණ්ඩක- පෙරුම්කායම්

sinhalaebooks.com

ගුඩත්වක්- කුරුඳුපොතු
ගුඩත්ව- කුරුඳුපොතු, වසාවාසි
ගුඩතෘණ- උග්ගස
ගුඩදරු- උග්ගස
ගුඩපාත්‍රක- උග්ගස
ගුඩපුෂ්ප- මීගස, මූනමල් ගස
ගුඩපුෂ්පඵල- පුවක්ගෙඹි
ගුඩඵල- මොර, ලෝලු,තල්, ගිවුලු, කළුකැම්මේරිය
ගුඩබීජ- වටමුං
ගුඩමඤ්ජරී- ජීඩගිනී නම් වෘක්ෂය
ගුඩමූල- උක්ගස, සුලුකුර
ගුඩය- කිතුල් හකුරු
ගුඩයෝගපලා- පුහුල්වැල්, ගුණ කුෂ්මාණ්ඩ (පැණිකොමඩු)
ගුඩයෝෂඵලා- පුහුල්, (කොමඩු, පත්තක්කා, පත්කොමඩු)
ගුඩරෝවනී- කටුවෙලඟ
ගුඩවජ්‍ර- මහඵක්
ගුඩවල්ලික- පුවඟු, රැකහුණ
ගුඩවීජ- ත්‍රසනවාලු
ගුඩවෘක්ෂ- ලෝලු, ලාවලු=(ලාවුලු)
ගුඩශකීරා- උක්සකුරු
ගුඩශීඝ්‍ර- රත්මූරාංගා
ගුඩසං- කිතුල්හකුරු
ගුඩසාර- සීනි
ගුඩා- දළුක්. මුද්‍රප්පලම්, මිදි, සීනි, රසකිඳ
ගුඩාක } කුඹුක්
ගුඩාකා }
ගුඩාඛ්‍ය- දලුක්ගස
ගුඩාගය- ගල්මොර ගස
ගුඩූ- වියලිමද
ගුඩ්වි } රසකිඳ
ගුඩ්ලූවි }

ගුඩ්ලූව්‍යාදිගණය- රසකිඳ,කොසඹ, කොත්තමල්ලි, පද්මක, සුදුහඳුන් යන මේ ගණය,පිපාසා,දැවිලි, අරුචි, වමණ, හා සියලු හුණ නසත්තේ ය
ගුණඩ- කෙකටිය
ගුණ්ඩකන්දු- කෙකටිය
ගුණ්ඩාඵලි- දෙවදැලිය
ගුණ්ඩී- මනෝසිල
ගුණ්ඩු- හණ
ගුණ- ඇද්දෙමට, ඊතණ
ගුණස්‍යක- රැකහුණ
ගුණවත්තරා- තිවිඟ
ගුණසූ- කපුගස
ගුණා- මාංශරෝහිණී, ඊතණ
ගුණෝජ්වලා- කුඩාසුදුබෝලිද්ද
ගුත්ථ- ඌරු ළී, කිඳි
ගුත්ථක- ග්‍රන්ථිපර්ණී වෘක්ෂය
ගුත්සපත්‍ර- තල්ගස
ගුත්සපුෂ්ප- රැක්අත්තන,ඉඟිනි, කෙසෙල්, කිරිපලු, කරද,මසිල, සිහින්මිදි, කලු කැම්මේරිය, මුද්දරප්පලම්
ගුදකීල- අර්ශස්රෝගය
ගුදග්‍රහ- උදුවතීරෝගය
ගුදජඝන- කිඩාරම්
ගුදජාරි- දේවදැලිය
ගුදමයහර- කිඩාරම්
ගුද්‍රස- රැකහුණ, පුවඟු
ගුන්ඵල- පොල්ගස
ගුන්‍රු- හණ, වම්මුතු, ඇසළ
ගුන්‍ර- හණ, බටගස, වම්මුතු, කැලියගස්
ගුන්‍රමූලා- එරුතණ, වම්මුතු
ගුන්‍රා- පුවඟු, රැකහුණ, හණ, කලාදුරු
ගුප්ත- මනෝසිලා, දිවුල්, කරද, අත්තන

sinhalaebooks.com

ගුප්තගන්ධි

ගුප්තගන්ධි– එන්සාල්
ගුප්තචර්ජද– රුක්අත්තන
ගුප්තපුෂ්ප } රුක්අත්තන
ගුප්තපුෂ්පි }
ගුප්තඵලා– කාකජඞ්ඝා, (කළුකැම් මේරිය)
ගුප්තස්නේහ– පුවහු, රුකහුණ
ගුප්තා– වඳුරු මෑ
ගුම්– ලැහැබ
ගුමු– ගුල්මය, (ගොමුව=පඳුර)
ගුර්ජී– පුවක්ගස
ගුර්ණි– බඹදරුසත්‍රී
ගුර්වී– වසතැල්ල, කිරිපලා, බඹ දරු සත්‍රී
ගුරිලගස්– ගුරැල්ලගස්, බුරැල්ල ගස්
ගුරු– වඳුරු මෑ
ගුරුක– කිරිඳි
ගුරුකාබ්‍රහති– කිරිඳි
ගුරුගන්ධික– අගිල්
ගුරුඝන– නෙලඅබ
ගුරුඤ්ජක්– කුරුඳුපොතු
ගුරුද– සිවංගුරු
ගුරුඳරිකකරුන්කාලි– නෙල හිඟුරු
ගුරුපංචමූලි– මහපස්මුල්
ගුරුපත්‍ර– ඊයම්
ගුරුපත්‍රා– සියඹලා
ගුරුපුෂ්ප– පුවක්ගස
ගුරුබෘහක– කලාඳුරු
ගුරුමාල– ලුණුවරණ
ගුරුමාලි– ලුණුවරණ
ගුරුල– බුරැල්ල ගස්
ගුරුවීජ– වටමුං
ගුරුසකඹ– ලෝඳු, කිරිපලු
ගුරුසාර– වලහසාල්, ඇට්ටේරිය
ගුරුසාරා– වලහසාල්, ඇට්ටේරිය, කිහිරි

ගුරුළුරාජ

ගුරුළුරාජ

රාජ පහ (ඉරරාජ – සඳරාජ – ගුරුළුරාජ – වනරාජ – ගරුඬරාජ) ට අයත් එක්වර්ගයක් වූ මේ පැලැටිය හැඩහුරු කමෙන් වනරාජ පැලයට බෙහෙවින් සමාන ය. කඳ රත් පැහැයෙන් යුක්ත ය. කොළ දිග–පළලින් අඟල් $2\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ ක් පමණ ඇත. මදක් නීල වර්ණයෙන් යුත් මේ පැලැටියේ කොළවල ඇතුළත හා පිටත රත් පැහැති රේඛාවන්ගෙන් යුක්ත ය. සම්පූර්ණ පැලැටිය ම අඟල් 7 කට වඩා උසට නොවැඩෙයි.

දේශීය වෙදකමේ ඇතැම් තෙල්වර්ග සම්පාදනයෙහි ලා ඖෂධයක් වශයෙන් මේ පැලැටිය නියමකර තිබේ. රසකිඳ කොළ වලට මදක් සමාන අළු සහිත නොපැහැදිලි සුදු ගතියකින් යුත් තාරාවෙකුගේ හැඩහුරු කම

sinhalaebooks.com

ගු

ඇති මල් ගටගන්නා ඇතැම් වැල් වර්ගයකට ද **ගුරුළුරාජ** යයි කියන නමුත් ඒවා මැතක සිට ලංකාවේ බෝවී යන **කාරාමල්** නමින් ලාඩකි කයන් අතර ව්‍යවහාර වන වැල් වර්ගය මිස **ගුරුළුරාජ** නොවේ.

ගුරුසි
ගුරුසිංසපා } ඇට්ටේරිය
ගුරුහන්- හෙළඅබ
ගුරෝ- ඇත්තෝර
ගුල්ප- පඳුරු, ගොප්ඇටය
ගුල්පස්පාන- පුවක්ගස
ගුල්ම- ගුල්මරෝගය
ගුල්මක- රතුකණේරුගස
ගුල්මකේතු- ඇඹුල්වේ
ගුල්මඝන- අලරිය, කණේරු, පියල් ගස, හිඟුල්
ගුල්මඝනි- මුවකීරිය, පියාගස්
ගුල්මමූල- අමුඉඟුරු, කිරිබඳු, උග් ගස
ගුල්මවල්ලි-බෝධිඇට, සෝමලතා
ගුල්මශූල- සූලරෝග භේදයක්
ගුල්මහර- අලරිය, රත්කණේරු
ගුල්මි- එන්සාල්, නෙල්ලි
ගුල්මික- රත්කණේරු
ගුල්මින්- කණ්ටකපාලිවෘක්ෂය
ගුල්මිනි- රුහැණිය(වටරුහැණිය) බුලත්
ගුල්මිනීරේනු- වටරුහැණ, (වල්ගා මිරිස්)
ගුල්මී- එන්සාල්, නෙල්ලි, කණ්ටක පාලි, බිලින් ගස්
ගුල- මාරු, මදටිය, උක්සකුරු, අව්ටික්කා
ගුලඵල- පලු
ගුලපුෂ්ප- පුවක්, මීගස, ලොත් රත්ලොත්
ගුලමඤ්ජරී- ඉහිනි
ගුලමූල- උග්ගස්
ගුලස්තාපන- මදටිය, මහරි, මා ගස
ගුලා- මහඋක්, කොටදිඹුලා, දළු ගස
ගුල- උක්හකුරු
ගුවාක- පුවක්
ගුවිජදන්තිකා- කෙසෙල්ගස
ගුවිජඵල- මුද්‍රප්පලම්, කැම්මේරි කරඳ, සිහින්මිදි, කෙසෙල්
ගුෂ්ටි- ඇද්දෙමට ගස
ගුහ්‍යනිස්‍යන්දැ- මූත්‍ර
ගුහ්‍යපත්‍ර
ගුහ්‍යපුෂ්ප } ඇසටු ගස
ගුහ්‍යබීජ-යක්බේරිය
ගුහ්‍යබීජක-හණ
ගුහ-අස්වැන්න
ගුහවාක-පුවක් ගස
ගුහා-පුස්වැන්න හෝ සල්වැන් (ශාලිපර්ණි)
ගුහාවදරී-ශාලිපර්ණී- (ස වැන්න)
ගුහාසය-හෘදය, ගුහාවල වසන

ගුඝපත්‍ර-පුවහු, කංසා, දළුක් ගු
ගුඝඵල-මිසන් (ඩෙබර)
ගුඝපුෂ්ප-ඇසතු, මුණමල්
ගුඝඵලා- ගාඩ්‍රනඛී (ව ක් නි මිසන්
ගුඝමලලිකා- රුකහුණ

sinhalaebooks.com

ගුඩවල්ලිකා

ඩවලලිකා-පියාගස, රුකගුණ, ඊ-මළ (මිනිස් අසූචි) මෙය විනය පිටකයේ (මහාවගග පාලි-හෙස ජජ්ජකඛන්ධක-202 පිටු) තිබෙන වස කැවුන අයට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ම නියම කර වදාරණ ලද පහසු බෙහෙත කි. තමාගේ ම හෝ අන්‍යයෙකුගේ මිනිස් අශුචි ගෙන ඇල්දියෙන් දියකර එකෙණෙහි පානය කිරීමෙන් කවර වර්ගයක දරුණු වසක් කැවුනත් සුවය ලබා ගත හැක.

ගුරුන්ද

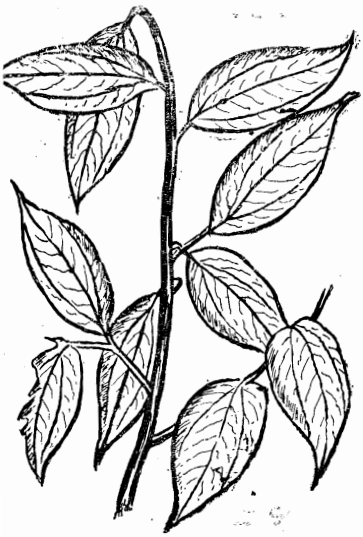

ගුරුන්ද — ගිරිමෙද
(ගුඩ චන්දන)

මේ ගසේ කොළ හැඩ හුරු මින් කුරුඳු කොළ වලට ත් කඳ කැන්ද ගසට ත් සමාන ය. කඳ ද සුදු පැහැයකින් යුක්ත ය.

ගුරුන්ද

ලීයේ අරටුවෙන් ඉතා තද මිනිස් අශුචි ගඳක් නික් මෙයි. මේ අරටු හොඳින් වියලුන විට පමණක් දුගඳ බොහෝ දුරට අඩු වෙයි. මේ අරටුව රෝග බීජ නාශක ඖෂධ යක් ලෙස ලඹකා වේ රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරුවල සඳහන් ව ඇත. ප්‍රතිශ්‍යා උන, උනසන්නි පාත, සරම්ප, පැපොල, වසූරිය ආදී වසංගත රෝග පැතිරයන අවස්ථාවන්හි මේ අරටු කැල්ලක් ඉන බැඳ තබා ගැණීමෙන් ඒ අසනීප නො වැලඳෙන බව ඒ වට්ටෝරුවල කියා තිබේ. මෙය අද්දුටු ප්‍රතිකාරයක් බැව් පළ පුරුද්ද අනුව කිව හැක. මේ අරටු වෙන් නික්මෙන තද ගන්ධයෙහි රෝගබීජ නාශක ශක්තියක් තිබී ම යි මෙයට හේතුව. මෙය විද්‍යානු කූල පරීක්ෂණයකට භාජනකොට ශාස්ත්‍රානුකූල ව විෂබීජ නාශක ඖෂධයක් සකස්කර ගත යුතු ද්‍රව්‍යකි. එසේ කළහොත් ඇතැම් අපරදිග වෛද්‍යවරයන් අපේ වෙද කමේ පෙන්වන අඩුපාඩු කිපයෙන් එකක් ද මගහැරී යයි.

ප්‍රේත දෝෂ:

මේ ගසේ බොහෝ ශක්තිමත් වූ අරටුවෙන් ඉරාගන්නා රිප්ප-පරාල ආදී ගෘහොපකරණ ඇතැම් අය නොදැනීමෙන් නෝ නොසැල කීමෙන් වහලවල් සෑදීමට ගනිති. හොඳින් වියලුන විට දුගඳ අඩුවී යන, තෙත්වන විට තද අශුචි ගඳ නික්මෙන මේ ලී වර්ගය දමා සෑදූ

sinhalaebooks.com

ගෘ—ගෙ

ගෙවල් වලින් වර්ෂා දවස්වල පමණක් තද දුගඳක් නික්මෙයි. පායන දවස්වල කිසිම දුගඳක් නො නික්මෙයි.

මෙසේ වරින් වර දුගඳ නික්මෙන්නේ ප්‍රේත දෝෂයක් නිසා යයි වරදවා තේරුම් ගන්නා ගෙහිමියෝ ප්‍රේතයින් පැන්නීමට පිරිත් කියවති. කර්ටකිකම් ඇතුළු වෙනත් යාග-හෝම කරවති. කලක් මෙසේ උත්සාහ කොට තේ (දුගඳ) දෝෂය මගහරවාගන්ට නො හැකිවූ විට **ප්‍රේතාධිගෘහිත ගෙවල් යයි** මේ ගෙවල් හැරදමා යති. මෙවැනි අපරීක්ෂාකාරී සිදුවීම් නිසා පාළු වූ ගෙවල් මෙම දිව සිනෙන් සොයා ගත හැක. රත්න පුරය අසලම නගරයක මේ අවාසනාවන්ත තත්වයටවැටී තිබුන කඩ දෙකක් ද කරණ ලද පරීක්ෂණයකින් පසුව දැන් දියුණු තත්වයක තිබේ.

ගෘඤ්ජන-ලුහුනු, රතු ලුහුනු, මිරිකුළු, (මුරුංගා) කංසා, කැරුවි
ගෘධ්‍රනඛී-වක්නිය, මසන්
ගෘධ්‍රපත්‍රා-දුම් ගස
ගෘධ්‍රසී-වාතරෝගයක්
ගෘධ්‍රහලා-කටුවැල්බටු
ගෘධ්‍රාණ, ගෘධ්‍රාණී } දුම් ගස
ගෘෂ්ටි-සීරුස්ස, ඌරල, බිම්තල්, විෂ්ණුක්‍රාන්තා
ගෘෂ්ටික-ඇද්දෙමට, ඛෙඛර, කිරිබදු, ඌරල
ගෘහකච්ඡප-අඹරණ ගල, (ඇරුම්ගල)
ගෘහකණ්‍යා- (ගෘහකල්‍යා) කෝමරිකා
ගෘහතූලක-පතෝල
ගෘහඝන-අබ
ගෘහදුම, ගෘහධූම } වියන්දුඹුළු, ලෝලුග, මැඩහඟු, තේක්කග
ගෘහධූම-වියන් දුඹුළු
ගෘහපුත්‍රිකා-කෝමාරිකා
ගෘහපූතිකා-වලාවැන්න
ගෘහවාරිකා-කාඩි
ගෘහසනති-පිච්චවැල, යොහොරු (ගැට පිච්ච)
ගෘහාශයා-බුලත් වැල, පුවක් ග
ගෘහාශින්-රුක් අත්තන ගස
ගෘහී-තලා
ගෘහිණී-කාඩි
ගෞඝගන්ධික-පෙරුම්කායම්
ගෞඝමූල-අස්වැන්න

ගෙඩි-ඵල, සජීයා
ගෙඩි ඇති ගස - හින් එඩරු ග (රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරු ව. ඔසුවක්)
ගෙදපලා-ලෝණි (ගෙද කොල)
ගෙනුගම්-ගන්ධක
ගෙබතුන්-අනෝජා ගස
ගෙමඩ, ගෙමඩ } දෙමට
ගෙයප්‍රිය-මුද්ගර පුෂ්ප වෘක්ෂය
ගෙරි-ගවරා
ගෙලකුකු-රෝගය
ගෙලඩිය-මුං වැන්න, කලඳ (කොල්ලු)

---

sinhalaebooks.com

ගො

ගෛර–සිවංගුරු
ගෛරි–ලියතඟලා, මසිල ගස
ගෛරික – සිවංගුරු, සාදිලිංගම්, ගල්සෙවෙල්
ගෛරිකා–රත්රන්
ගෛරිකාක්ෂ–ගත් මී ගස, (දිය මී ගස)
ගෛරෙය–කලාඳුරු, ගල්මද, ගල් සෙවෙල්

ගොංගොරොද–ගෝරෝචන
ගොකටු – නෙරෙංචි, තෙලකිරිය, ගෙරිකටු, (ගෙරි ඇට)
ගොකලවැල්–ගෝනල වැල්
ගොඛරි–ගොකටු
ගොචජික–මල්කැන
ගොචජා–බිම්කොසඹ, වෙල් මුඩ, (මුඩමහන)
ගොචජාල–ගැටතුඹ, වෙල්මුඩ,
ගොචජුල–ගැටතුඹ
ගොට්ටා–මලබටු
ගොටු–ගොටුකොළ, දෙමිට, පියුම් කෙමිය, කුසලාන
ගොටුකොළ–පීනස ඇතුළු හිසේ රෝගවලට ප්‍රත්‍යක්ෂ කුඩා වැල් වර්ගයක්

ගොඩජඹුරා–තුත්තිරි
ගොඩ පූඩාවන්–ගොඩ කුඩැල්ලන්
ගොඩ මාතෙල්–ලොකු හිරිකොළ වැනි කොළ හා හබරල පිත්තක් පමණ නටුවක රත්පාට ඉරි සහිත සුදුමල් හතරක් පහක් පමණ එකඩිට හටගන්නා තනි අලයක් සහිත පැලැටියකි. මේ මල් වලින් ශාලාමිශ්‍රි (නරිඅල) පමණ ගෙඩි සෑදෙයි. තෙල් බෙහෙත් සඳහා අල ප්‍රයෝජන යට ගන්නා මේ වර්ගය වැවෙන්නේ දිය සීරාව තිබෙන තැන් වල ය.
ගොඩ මෙනේරි–මෙනේරි (එනම් ක්ෂුද්‍ර ධාන්‍ය වර්ග ය)
ගොදඹු–තිරිඟු
ගොදිව් – ගෝජිහ්වා – ගෙරි දිව ට සමාන කොළ ඇති පැලැටිය හෝ තලගොයි දිව

ගොදිව්– ඇත්අඩි

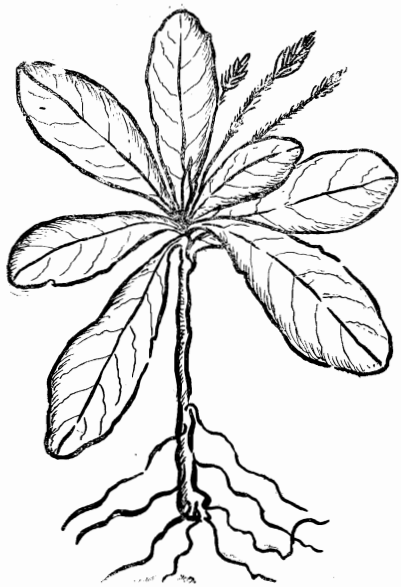

ගොදිව්—ගොජිහ්වා
Clephantopus Seaver

sinhalaebooks.com

ගොන්කැකිරි

මේ පැලැටියේ කොළ හැඩ හුරුකමින් ගෙරි දිවකට ත්, පොළොවට ම ඇලී වැවෙන පඳුරු නියපොතු සහිත ඇත් අඩියකට ත් සමාන ය.

පොහොර සහිත තැනක වැවෙන මේ පඳුරු ලොකු ඇත් අඩිවල ප්‍රමාණයට ම වැවෙයි. ගස පීදෙන විට මුදුනේ අඟල් හයකට වඩා උස් නොවූ කුඩා මල් කිහිත්තක් හට ගනියි. මේ වගීය දේශීය වෙද කමේ කැඩුම්-බිඳුම් හා තැල්මවල් පිණිස ගන්නා ඖෂධ යෝග වලට ත් වමි රෝගෝපශමන ය සඳහා අවශ්‍ය තෙල් වගී පිළියෙළ කිරීමට ත් ගනිති.

ගොන්කැකිරි- කැකිරි වර්ගයකි (මේ වර්ගයේ අල සහ කොළ තෙල් බෙහෙත් සඳහා ගනිති.)

ගොන්න – කොස් ගොන්න=තද ඇඹුල් රසකින් යුත් ගෙඩි කදේ හටගන්නා ගස් වර්ගයකි. කැමට ගන්නා මේ ගෙඩි පෙනුමෙන් රබර් ගෙඩි වලට මදක් සමාන ය.

ගොන්සුතුකැකිරි – නාපති, (ගොන් කැකිරි)

ගොනගුල්-වඳුරා

ගොප්එක-ගොප් ඇටය

ගොප්පත් – ගොක් කොළ (ලපටි පොල් කොළ)

ගොබලු-ලා පොල්ගෙඩි, (කුරුම්බා ඇටි)

ගොම්මුල-ගැටතුඹ

ගොම-ගොම වැරටි (ගව අඟුවි)

ගොච්ජාල

ගොම ලිහිණි-කැටකිරිල්ලි (පක්ෂි විශෙෂයක්)

ගොමසතු-දිරාගිය ගොම්ගොඩවල හටගන්නා කළුපාට හතු

ගොමුහුනලෙවංචි- සමන්පිච්ච

ගොමුරම්-ගෝමූත්‍ර

ගොසටමුල්-ගොකටු, (නෙරෙංචි) මුල්

ගොසටු- නෙරිච්ඡ, කංකුෂ්ට, ගොකටු,

ගොර්ද-මුදුනේ සිටි ගිතෙල්

ගොරක- ඇඹුල්වේ (ගොරක)ගස (එලගොරක, රතුගොරක, මල් ගොරක,රට ගොරක යයි ගොරක වර්ග හතරකි.මෙයින් මලගොරක නොහොත් මල් ගොරක වල මල් පොකුරු හැර ගෙඩි හට ඇනී මක් නැත.)

ගොරට-ගුරුන්ද ගස

ගොරද-ගෝරෝචන

ගොරමා-ගොම තණ

ගොරස-මෝරු

ගොරෙක් – (ගො.රො ක්) තිබිරි ගෙය (සූතිකාගාරය)

ගොරොද-ගෝරෝචන

ගොලු වැල්මී- ඇඹුල බටු, (ඇඹුල බොටු)

ගොච්ජාල-මුඛමහණ, ගැටතුඹ

sinhalaebooks.com

ලඞ්කාවේ

ඉන්දියාවේ

ගොඩකඳුරු—කුපීළු
Strychnos Nux Vomica

ගොඩකඳුරු ගස ලඞ්කාවේ මෙන් ම ඉන්දියාවේ ද දක්ෂිණ ප්‍රදේශයෙහි ද මැනවින් වැවෙන්නකි. මේ දෙ රටෙහි වැවෙන ගොඩකඳුරු ගස්වල සුළු සුළු වෙනස්කම් තිබෙන බව මේ සමග තිබෙන සිතියම් දෙකෙන් බලා ගත හැක. ලඞ්කාවේ ගොඩ කඳුරු කොළ ඉන්දියාවේ ඒවාට වඩා ප්‍රමාණයෙන් කුඩා බව මේ සිතියම් දෙකෙන් පැහැදිලිව ම පෙනෙ යි. එහෙත් අනිත් දේවල් අතර එ තරම් ප්‍රකට ව පෙනෙන වෙනසක් නැත.

ගොඩකඳුරු ගෙඩි ගෝලාකාර යි. පැසුන විට දෙහි වැනි පාට යි. ඇතුළත සුදු යි. මෘදු කොපු වැනි ඒවා තුළ ඇට පවතී යි. මේ ඇට චන්ද්‍රාකාර යි. පැතලි යි. අර්ධ මුද්‍රාවක් මෙන් මදක් අඩු යි. වඩා උස් නො වූ තැන නැබ වැනි සථානයක් ඇත. මේ ඇට තික්ත රසයෙන් යුක්ත යි. ඖෂධකාරක යි.

"සාරඞ්ගධර-භාවප්‍රකාශ" යන පොත්වලට වඩා පැරණි ඉන්දියානු සංස්කෘත පොත්වල ගොඩකඳුරු ගැණ සඳහන් ව නැත. ඒ වෙනුවට පැරණි වෙද පොත්වල සඳහන් ව තිබෙන්නේ "විෂමුෂ්ටි" යන සංස්කෘත නාමයෙන් හැඳින්වෙන "ශ්‍රේෂ්ඨ ශෂ්" ය යන්න සැ[illegible] ඉන්දියාවට කලින් ලඞ්කාව ගොඩකඳුරු ඖෂධයක් වශයෙන් භාවිත කර ගෙන ආ බැව් ලඞ්කාවේ තිබෙන පැරණි බෙහෙත් වට්ටෝරු වලින් පැහැදිලි ලෙස ම පෙනෙ යි.

මෙහි අල්ප මාත්‍රාව බලකාරක යි. කාමෝද්දීපක යි. ආන්තෙය පරිපාක ශක්තිය වැඩිකර යි. අධික මාත්‍රාවක් ගැණීමෙන් ග්‍රීවාපෙශි ආක්ෂේප වුනාක් මෙන් දැනෙ යි. අන් පා ආදිය මෙවුල යි. ශ්වාස ප්‍රශ්වාසය මදක්දුෂ්කරවෙයි.

sinhalaebooks.com

ගෝ

කෘතිම අබින්

ගොඩකදුරු ඇට වලින් කෘතිම අබින් සාදා ගන්නා ක්‍රම දෙකක් පැරණි සිංහල වට්ටෝරු වල ඇතුළත් ව තිබේ.

1. පැසුන ගොඩකදුරු ඇට පොතු හැර සුද්ධ කොට ගෙන යකඩ පාත්‍රයක දමා යකඩ පියන කින් වසා, මැටි බැඳ රේරුන් (ලේල්ලු=රෝහිතක මත්ස්‍යයන්) සිටින වලක වළලා මාස හයක් තිබෙන්ට හැර ඒ පාත්‍රය ගොඩට ගෙන එහි තිබෙන ගොඩකදුරු ඇට ගෙන හිතෙ ලින් බැඳ අඹරා ගත් කල්ක ය අබින් වල රස-ගුණ-ඕජා වලට සමාන ය යනු එක් වට්ටෝරු වක සඳහන් වෙයි.

2. පැසුන පොල් ගෙඩියක් ගෙන ලෙලි හැර ගොඩකදුරු ඇට දැමිය හැකි පමණට ඇස්ස කපා වතුර අස් කොට ඒ ඇට එහි පුරවා ඇස්ස වසා මැටි බැඳ ගලා යන දිය පාරක මාස හයක් වළලා තබා ගොඩ ගෙන එහි එකට තැම්බී තිබෙන කාරම් සහිත ගොඩකදුරු ඇට එකට අඹරා පවා වියලෙන්ට හැර ලබා ගන්නා කල්ක ය අබින්වල රස-ගුණ-ඕජා වලින් යුක්ත ය යනු තවත් වට්ටෝරුවක සඳහන් වෙ යි.

මේවා කොපමණ දුරට සාර්ථක දැයි පරීක්ෂා කර බලන ලෙස පාඨකයන් ගෙන් ඉල්ලමි. මේ ගැණ මා අතින් සිදුවනුයේ පැරණි වෛද්‍ය පරම්පරාවක සඟවාගෙණ තිබුන මේ රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරු දෙක අපේ වෙද මහතුන් හමුවේ තැබීම පමණකි.

ගෝ-හිතෙල්
ගෝ ඇට-ගෙරි ඇට
ගෝක්ෂා-උක්
ගෝක්ෂීර සදෘශපුෂ්ප-රසතැල්ල
ගෝක්ෂුර-නීරමුල්ලිය, (ඉකිරිය) ගොකටු, (නෙරෙංචි)
ගෝක්ෂුරක-නෙරෙංචි (නීරමුල්ලි)
ගෝක්ෂුරි-ගොකටු
ගෝකණ්ට-ගොකටු
ගෝකණ්ටක-සිහින් ගොකටු, කටු කිහිරිය
ගෝකණ්ටන-නෙරෙංචි
ගෝකර්ණි-නියඳ, මුරුවා, අමුක් කරා
ගෝකර්ණිකා-මුරුවා වැල
ගෝකරිෂ-ගොම
ගෝඛුර-ගොකටු
ගෝග්‍රන්ථි-ගොමවැරටි
ගෝඝෘත-එළහිතෙල්
ගෝචන්දන-ගෝරෝචන
ගෝචන්දනී-පුවහු, මාතෙල්
ගෝජල-ගෝමූත්‍ර
ගෝජාගරික-කටුවැල්බටු
ගෝජි-ගැටනිටුල්, මහ ඉරමුසු
ගෝජිව්හා } ඇත් අඬ, (ගොදිව්)
ගෝජිහ්වා } තලගොසි දිව, ගැට නිටුල්

sinhalaebooks.com

ගෝටා–මලබටු, සුදු පෝටාවැල
ගෝඩම්බී–බදුල්ල ඇට
ගෝඩිම්බ–බලුදම් ගස
ගෝඩුම්බ– තියඹරු, මහ ගොන් කැකිරි, පත්තක්කා
ගෝණමක්ෂිරී–මනෝසිල
ගෝණා–මනෝසිල
ගෝණාඩ් – කොටවියාමුරු, කලා දුරු
ගෝණිය–ලාස් දහසයක ප්‍රමාණය
ගෝතම්–ගෝරෝචන
ගෝත්‍ර–ගෝමූත්‍ර
ගෝත්‍රපුෂ්පක– වැලහුණ
ගෝත්‍රවිටප–වැලහුණ, ආලඬගා
ගෝතෛල– ගොනුන්ගේ වුරුණු තෙල්
ගෝදත්–ගෝදන්ත
ගෝදන්ත–හිරියල්, ගවදත්
ගෝදුග්ධා–මහගොන් කැකිරි
ගෝදුම–තිරිඟු, (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
ගෝද්‍රව–ගෝමූත්‍ර
ගෝධා–හිඹුරු
ගෝධාංත්‍රි–වලාවැන්න
ගෝධාංශ්‍රි–වලාවැන්න, බිම් තල්, රතුතිදිකුම්බා,
ගෝධාතකීලතා–වලාවැන්න
ගෝධාතු–ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
ගෝධාපදිකා–ව ලා වැ න් න, බිම් තල්
ගෝධාපදී–වලාවැන්න,කිරිඳිවැල්, මැඩියවැල්
ගෝධාසකක්ෂ–හිඹුරු
ගෝධූම–තිරිඟු, කොල්ලු
ගෝධූමජ–හුලන්කිරිය
ගෝනදී–දියකලාඳුරු
ගෝනවැල්–ගෝනලවැල් හෝ වහ ලවල් සෙවිලි කිරීමට කොළ ගන්නා ගෝන වැල්
ගෝනිකා – ගො නි කා කො ළ (ගොනුකැ කොළ)
ගෝනිලවැල්–නිල්වැල්
ගෝනිෂ්‍යන්ද } ගෝමූත්‍ර
ගෝනීර }
ගෝප– තොටිල, ඉරමුසු, කාෂ්ඨ ශාරිවා
ගෝපක– වෘෂභක, (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්) කොල්ලම්කොළ
ගෝපකන්‍යා–ඉරමුසු
ගෝපකෝලි–ඛෙබරගස
ගෝපගන්ධ–කුකුරුමුවන්, කැකුණ
ගෝපඝෝණිකා– කැකුණ, කුකුරු මුවන්, කටුකිහිරි
ගෝපඝෝණ්ටිකා – ක ටු කි හි රි, පුවක්
ගෝපති–දිවුල්, ජීවක, වෘෂභක= (අෂ්ටක වර්ගයේ ඖසු)
ගෝපදල–පුවක් ගස
ගෝපපත්නී–ඉරමුසු
ගෝපභද්‍රා–නෙ ළ ම් අ ල, ඇත් දෙමට
ගෝපභද්‍රිකා–ඇත් දෙමට
ගෝපවධූ–ඉරමුසු
ගෝපවල්ලි–මුරුවා, ඉරමුසු
ගෝපසුතා–ඉරමුසු
ගෝපා–ත්‍රස්තාවාළ, කළු ඉරමුසු
ගෝපාඛගණ්ඩා–ඉරමුසු
ගෝපානීය–ගෝමූත්‍ර
ගෝපාලකකීටී–හීන් ඛෙබර
ගෝපාලිකා– කලුතලා, අඳුතලා, ඉරමුසු
ගෝපි–ගැටනිටුල්, සුදු ඉරමුසු
ගෝපිණී–කළු ඉරමුසු
ගෝපිත්ත–ගෝරෝචන
ගෝපිත්තජා–ගෝරෝචන
ගෝපිත්ත සම්භවා– ගෝරෝචන
ගෝපිනී–ඉරමුසු
ගෝපිභද්‍රා–ඉරමුසු

sinhalaebooks.com

ගෝපුට-එන්සාල්, මහ එන්සාල්, මහ වම්මූතු (මහ කලාඳුරු)
ගෝපුඨා-මහ එන්සාල්
ගෝපුර- කලාඳුරු, කුන්දුරුක් කන්, තුන්පත් කුරුඳු
ගෝපුෂ්ට-දියවම්මූතු
ගෝභව-ගෝරෝචන
ගෝමන්දර-ඉරමුසු වෙසෙසක්
ගෝමාලී-තලගොයි මස්
ගෝමූරම්-ගෝමූත්‍ර
ගෝමූත්‍ර-ගොමුදිය
ගෝමූත්‍රවීජක-රතු ඇට ඇති පියා ගස්
ගෝමූත්‍රී-රතුවන් කොල්ලු
ගෝමූය-ගවමූත්‍ර
ගෝමේද-ගෝමේදක, (නොපැහැ දිලි රත් පාටින් යුත් බාල මැණික් වර්ගයක්) කොල්ලම් කොළ
ගෝරක්ෂ-සිහින්නාරම්, හිරියල්
ගෝරක්ෂකර්කටී-කුඩා කැකිරි
ගෝරක්ෂජම්බු-තිරිඟු, පුවක්, සිරි වැඩි බැවිල
ගෝරක්ෂතණ්ඩුලා-ගස්කැලිය,සිරි වැඩි බැවිල
ගෝරක්ෂතුම්බි-දිය ලබු
ගෝරණ්ඩී-වලාවැන්න
ගෝරාංශ්‍රී-වලාවැන්න
ගෝරුචි-ගෝරෝචන
ගෝරුජූ-ගෝරෝචන
ගෝරෝව-රැකගුණ, හිරියල්
ගෝරෝපි-රැක්අඟුණ ගස
ගෝරෝචනා-ගොරද
ගෝල්‍ය-කෙකටිය
ගෝල- මනෝසිල, කුකුරුමුවන් ගස, තුලාව, පලම් 100 ක ප්‍රමාණයක් (රාත්තල් 12½ ක්)
ගෝලක-තෙලඹු ගස
ගෝලගණ්ඩක-කැල, කුකුරුමුවන් මනෝසිල, හිරියල්,
ගෝලපුෂ්ප-මීමල්, මීගස
ගෝලඵල-කුකුරුමුවන් ගස
ගෝලම්භා-ගොන්කැකිරි
ගෝලවන්-මල් පුවඟු
ගෝලවි-වදකහ
ගෝලා-මනෝසිල, රත් හිරියල්
ගෝලාකාල-මනෝසිල
ගෝලිකා-ඩෙබර
ගෝලිඝ-ගොකටු, තෙලඹු, පළෙ
ගෝලිහ-කලු තෙලඹු,
ගෝලෝමි-හෙළ ඊතණ, වදකහ ජටාමාංශ, තලා, අක්‍රපට්ටා
ගෝවන්දිනී-පුවඟු, කසාවන් ගෙ මානෙල්
ගෝවණී-පුවඟු
ගෝවණීණී-අමුක්කරා
ගෝශීර්ෂ-ගෝශී සඳුන්, සුදුහඳු
ගෝශීර්ෂිකා-ගැටතුඹ
ගෝශාඛා- කුකුරුමුවන්, බැද්ද (වේලිප්පරිත්ති)
ගෝශකෘත්-ගොම
ගෝශකෘත්භවා-හෙළ ඊතණ
ගෝස්තනාකාර-රටඉඳි ගස
ගෝස්තනී-මිදි (මිදි වැල්)
ගෝස්තනිකා- හිරමුසු, ඉඳි, දරප්පලම්
ගෝස්ථන්‍යා-හිඹුරු
ගෝසත්-කලුදුරු
ගෝසම්භවා-එල ඊතණ
ගෝසාල වැල්-වැල් ජාතියක්
ගෝසීසඳුන්-රත් සඳුන්
ගෝහරිතකී-බෙලි
ගෝහලා } වලාවැන්න
ගෝහාලියා }
ගෝහිත-මහ වැටකොළු, බෙලි

sinhalaebooks.com

ගෞ

ගෞ–ගෝරෝචන, දූවගස, චතුර, ඇස, බඩ, අඟ

ගෞඩසීඩු– උක්සකුරෙන් කළ ආසවය

ගෞඩික–උග් ගස

ගෞණ්‍ය–කෙකටිය

ගෞණී–ගෙඳපලා, මනෝසිල

ගෞජිර–මැඩහඳු

ගෞයක්ෂී–කොල්ලම් කොළ

ගෞර–හිරියල්, හෙල අබ, නෙළුම්, වෙලන් ගස, රත්‍රන්

ගෞරක–සිවංගුරු

ගෞරඛටී–සුදුසැවැන්න

ගෞරඛදිර–රත් කිහිරිය

ගෞරවනක– සුදු කඩල ගස

ගෞරජීරක–සිහින්දුරු, (සුදුදුරු)

ගෞරතික්–කිරිඅඟුණ (වැලඟුණ)

ගෞරද්දුම–කහ,(කසා)

ගෞරධූම–කසා

ගෞරපාෂාණ–රටඟුණු

ගෞරපුෂ්ප–පුවඟු

ගෞරප්‍රිය–රුකඟුණ, (ගස්අඟුණ)

ගෞරම්භා– රන්වන් කෙසෙල් වෙසෙසක්

ගෞරමාල්‍ය–පජීතයෙහි වූ මීගස

ගෞරවණ්‍යවතී–කහගස

ගෞරවල්ලි–පුවඟු

ගෞරවීහි– සුදු හැල් වෙසෙසක්

ගෞරසමීප–හෙළ අබ, ගෝරෝචන

ගෞරශාක–මීගස් වෙසෙසක්

ගෞරශාලි–සුදු හැල් වෙසෙසක්

ගෞරසිදුහත්–හෙළ අබ (සුදු අබ)

ගෞරසවර්ණ – චිත්‍රකූට දේශයේ ප්‍රසිද්ධ වූ පළා වෙසෙසක්

ගෞරා–රන්වන් කෙසෙල්, ගෝරෝචන, හෙල අබ

ගෞරාඛගි–සිහින් එන්සාල්

ගෞරාජාජී–සුදු දුරු

ගෞරාට–හෙල කිහිරි

ගෞරාහ–කහ ගස

ගෞරාමලක–ඉදුණු නෙල්ලි ගෙඩිය

ගෞරි– රුකඟුණ, ගෝරෝචන, තලා, ඉද්ද, පියාගස, කලුතලා, හිරියල්, රත්කෙහෙල්, කසා, වැල්මදට

ගෞරික– තලගස, හෙළඅබ

ගෞරිපාසාන– ගෞර වර්ණයෙන් යුත් පාසාතම් වර්ගය

ගෞරිප්‍රිය– පුවඟු

ගෞරිය– ඉරමුසු

ගෞරිල–හෙල අබ

කෞරිකෙශ–මිණිරන්

ගෞරිජ–ගෙන්දගම්

ගෞරිපුෂ්ප– රුකඟුණ (ගස් අඟුණ) පුවඟු

ගෞරිරජස්–ගෙන්දගම්

ගෞරිලලිත–හිරියල්

ගෞරිවීජ–ගෙන්දගම්

ගෞලි–සුළුසාරණ, ගෙඳපලා

ගෞලික–තෙලඹු ගස

ගෞව්‍ය–ගිතෙල්

---

sinhalaebooks.com

ග්‍ර

ග්‍රසඳන–හෙළ ලුහුණු, රතු ලුහුණු, මුරුංගා

ග්‍රසඳනක–මුරුංගා, වැල්මුරුංගා

ග්‍රසඳම–මුරුංගා

ග්‍රඛන, ග්‍රඛනඛ, ග්‍රඛහලා } උගුරැස්ස, වක්නිය

ග්‍රන්ථි–විෂ්ණුක්‍රාන්ති, තිප්පිලි, හිඟුරුපියලි

ග්‍රන්ථික–විෂ්ණුක්‍රාන්ති, ගුගුල්, තිප්පිලි මුල්

ග්‍රන්ථිකමූල, ග්‍රන්ථිකා } තිප්පිලි මුල්, වලාවැන්න

ග්‍රන්ථිකාපත්‍ර–තලිස් පතුරු

ග්‍රන්ථිනිකා–මහ මුඛමහණ

ග්‍රන්ථිනී–උගුරැස්ස, කෙසෙල්

ග්‍රන්ථිපර්ණී–හිඟුරුපියලි, විෂ්ණුක්‍රාන්ති

ග්‍රන්ථිඵල–ගිවුලු, කුකුරුමුවන්

ග්‍රන්ථිබර්හින්–ගණ්ඩදූර්වා

ග්‍රන්ථිපර්ණී– වටැස්ස හෝ නිල් මල් ඇති සුගන්ධ විශෙෂයක්

ග්‍රන්ථිහා–නවහන්දි ගස

ග්‍රන්ථිමත්ඵල–දෙල්ගස, මදුරාගස

ග්‍රන්ථිමා, ග්‍රන්ථිමාන් } හීරැස්ස

ග්‍රන්ථිමූල–රතුලුහුණු

ග්‍රන්ථිමූලා–ඊතණ, මල්ඊතණ, කුසතණ

ග්‍රන්ථිල–උගුරැස්ස, තිප්පිලි මුල්, අමු ඉඟුරු, සුළුකුර, කංසා, කලාඳුරු, හිඟුරුපියලි

ග්‍රන්ථිලා–උගුරැස්ස, මහවම්මුතු

ග්‍රන්ථිවර්හින්– ග්‍රන්ථිබර්හින් = (ග්‍රන්ථිපර්ණී)නිල්පාටමල් ඇති මේවා සුගන්ධයෙන් යුක්ත යි.

ග්‍රන්ඛිමූල–ඉරමුසු, කුරුඳු

ග්‍රන්ඛිමූලා–ඉරමුසු

ග්‍රන්ඛික–විෂ්ණුක්‍රාන්ති, හරංකහ, ගුගුල්, කටුකිරිය, තිප්පිලි මුල්

ග්‍රන්ඛිකක්ෂාර–ඇඹල

ග්‍රන්ඛිකර–ඇපල

ග්‍රන්ඛිකා–මුඛමහණ, හරංකහ, රුකහුණ, ඇපල, තිප්පිලි මුල්

ග්‍රන්ඛිපර්ණී– හිඟුරුපියලි, මහ පොණ්ඩරු

ග්‍රන්ඛිල–උගුරැස්ස, කටුකිරිය

ග්‍රන්ඛිලෝමක– වදකසා, හෙළ ඊතණ

ග්‍රෂ්ටි–ඌරල, බිම්තල්, හීරැස්ස

ග්‍රෂ්ටික–ඌරල, බිම්තල්, හීරැස්ස

ග්‍රහඝන– හෙළ අබ

ග්‍රහණී–එනම් රෝගය (මාන්දම)

ග්‍රහණීහර–කරාබුනැටි

ග්‍රහදූෂ–වියන් දුඹුලු

ග්‍රහදූම–තේක්ක ගස

ග්‍රහධූම–ලෝලු

ග්‍රහනායක–වරා ගස්

ග්‍රහනාශක– රැක්අත්තන, වරා ගස

ග්‍රහණීරුජ්–ග්‍රහණී රෝගය

ග්‍රහපති–වරා ගස

ග්‍රහපුෂ්ප–හෝපලු ගස

ග්‍රහසින්–රැක්අත්තන ගස

ග්‍රහාපහා–ගෝරෝචන

ග්‍රහාය–සීනි

ග්‍රාම්‍ය– සුදුහඳුන්

ග්‍රාම්‍යකර්කටී–කොමඩු

ග්‍රාම්‍යකුඩ්කුම–වනුක්, සෙනදි රික්කා

ග්‍රාම්‍යකොෂා–මහ වැටකොළු

ග්‍රාම්‍යා– බේරු, තෙල්බේරු, කඳ තලා

ග්‍රාමජා–ඉඳිගස

sinhalaebooks.com

ග්‍රා ග්‍රෛ ඝ

ග්‍රාමිනා–තෙල් බේරු, අවරිය
ග්‍රාමිනි–බේරු, තෙල්බේරු, අවරිය
ග්‍රාවරෝහක–අස්ගොඳු, (අමුක් කරා)
ග්‍රාසලෝම– හෙළ වදකසා, සුවඳ කසා
ග්‍රාහලෝමසා–වදකහ
ග්‍රාහින්–ගිවුල්, ඉඹුල් මැලියම්
ග්‍රාහිනී–ඇල් කසඹිලියා, තොවිල, ගිවුලු, නිදිකුම්බා
ග්‍රාහී–ඉඹුල් ලාටු, ගිවුල් ගස
ග්‍රාහිඵල–දිවුල් ගෙඩි

ග්‍රෛයසි–ඇන්වගපුල්,(ගජනිප්පිලි)
ග්‍රී–ගිතෙල්
ග්‍රීමිකා–බෝ ගස
ග්‍රීෂ්මකා–ඉද්ද ගස
ග්‍රීෂ්මජා–ලාවුලු, සීනිද්ද, බිලිංගස
ග්‍රීෂ්මපුෂ්ප–ලුණුවරණ
ග්‍රීෂ්මපුෂ්පි–ලුණුවරණ
ග්‍රීෂ්මභවා–සිහින් ඉද්ද
ග්‍රීෂ්මා–ලොත් ගස, සීනිද්ද ගස
ග්‍රීෂ්මිකා–බේරු
ග්‍රීෂ්මී–සීනිද්ද ගස
ග්‍රීෂ්මොද්භවා–සීනිද්ද

ග්‍රෛෂ්ම } සීනිද්ද
ග්‍රෛෂ්මිකා }
ග්ලානී–ලෙඩ ඇත්තා
ග්ලාස්නු–ලෙඩා
ග්ලෛයි–කෙඩෙත්තු ගතිය
ග්ලෝචි–රසකිඳ
ග්ලෞ–කපුරු

ඝට–ද්‍රෝණය, හණ ගස
ඝටිකා ලවණ–බළල් ලුණු
ඝණ්ටවණී– පතුක්, කොල්ලම්ගස
ඝණ්ටා–අඩනහිරියා, තෙලඹු, සිරි වැඹිබැවිල,ඇත් බැවිල
ඝණ්ටාක– තෙලෙඹුගස
ඝණ්ටාපාටලී– හෙළ පලොල්, තෙලෙඹු
ඝණ්ටාපුෂ්ප– අත්තන
ඝණ්ටාරවා– යක්බේරිය, අඩන හිරිය
ඝණ්ටාල– කුකුරුමුවන්ගස
ඝණ්ටාලි– තෙලඹු, වැටකොලු
ඝණ්ටාලිකා– මිහිරිවූ හින්නාරං
ඝණ්ටාවීජ– ජයපාල ඇටි
ඝණ්ටාශිලා–මහ හණ, අඩනහිරිය
ඝණ්ටිකා– අඩනහිරියා ගස,රට මිරිස්ගස, රසදිය
ඝණ්ටිවීජ– ජයපාල ගස
ඝත– ගිතෙල්
ඝන්ටික– අත්තන
ඝන–කලාඳුරු,ඊයම්,කුරුඳුපොතු, සාවැන්න, උක්, දියබෙරලිය, තියඹරා, යකඩ, මහ ගොන්සුතු කැකිරි, මිරිස්
ඝනකළු– ගල්වැස්ස, පානවැස්ස
ඝනකටීශපත්‍ර– දියබෙරලිය
ඝනකලු– දෙලුම්
ඝනකුම්භ– දුත්ත
ඝනවජ්‍ර– මුරංගා, තලිස්පතුරු

sinhalaebooks.com

ඝ්‍ර

ඝනවජයා- සියඹලා
ඝනවක්- ලොත්සුඹුලු
ඝනවව- හෙළලොත්, සබර,(පියා ගස්)
ඝනදුම- සිහින්ඩෙබර, උගුරැස්ස
ඝනදවනී- වම්මුතු
ඝනපත්‍ර- සාරණ
ඝනපලලව- මුරංගා
ඝනපුෂ්පිකා- යක්බේරිය
ඝනප්‍රියා-අතිවුඩයන්, දැත්ත, බලු දම්
ඝනඵල- කටුකිහිරි
ඝනඵෙනිලා- කළුකැම්මේරිය
ඝනමලලිකා- යක්බේරිය
ඝනමාදිනී- සැවැන්න
ඝනමාලිනී- සුවඳහොට
ඝනමූලා- කළුකැම්මේරිය
ඝනමූලිකා- කටුපිලි
ඝනරව- යක්බේරිය
ඝනරස- මුරුවා, කපුරු
ඝනරූප } වරාගස
ඝනරූපක }
ඝනවල්ලභ- අතිවුඩයන්
ඝනවල්ලභා- අතිවුඩයන්
ඝනවල්ලි- රසකිඳ
ඝනවිට්හිදි- තියඹරු, මහගොන් සුතුකැකිරි
ඝනවෘක්ෂ- කොටදිඹුලා
ඝනශෘඩගි- මැඩහඟු
ඝනසකන්ධ- ඇටඹගස
ඝනසවන- සුළුකුරගස
ඝනසාර-රසදිය,අමුකපුරු, මුරුවා වැල්
ඝනා- තලප
ඝනාඝටා- ගුරුල්ලගස
ඝනාඝනා- කළුකැම්මේරිය
ඝනාපහා- කළුකැම්මේරිය
ඝනාමල- සුළුකුර, පිටසුදුසාරණ
ඝනාමය- හිදිගස
ඝනෝදනා- පිටිතලප
ඝනෝඵල- දෙළුම්, පානවැස්ස
ඝනෝරද-චීන කපුරු
ඝඝිරිගා-බැදි සහල්
ඝඝිග්නි-කහ
ඝමී-වතුර,අව්ව
ඝමීජ-ජවාදි නම් කස්තුරි වෙසෙස
ඝරා-මේවන් (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
ඝර්ණාල- අඹරණගල
ඝර්ණි- කහ
ඝරදිනනකාබාධය- වසිකරණ (ඉනා) බෙහෙත් ශරීරගත වීමෙන් ඇතිවන රෝගයකි. මේ සඳහා බුදුරජානන් වහන්සේ නියම කරණ ලද්දේ සීවැලෙහි ඇලුණු පස් (සීතාලෝලී) ය.
ඝල- මෝරු
ඝෂ්ටිලා- පෘෂ්ණි පර්ණි
ඝාටා- ගස්කැලිය
ඝාණ්ටික- අත්තනගස
ඝාවෙ- රත්රන්

ඝ්‍රක- පූඩාවා, (කුඩැල්ලා)
ඝ්‍රකාවාස- නිටුල්, ගැටනිටුල්
ඝ්‍රටිකා- බොලඇටය, ගොප්ඇටය
ඝ්‍රණ්ටා- මසන්
ඝ්‍රණ්ටිකා- පුස්වැන්න
ඝ්‍රණදයිතා- ඉවද (අතිවුඩයන්)
ඝ්‍රණා- කළුඉවද
ඝ්‍රන්ටි- දේවදැලිය
ඝ්‍රන්ටික- ගොම්වැරටි
ඝ්‍රනපුෂ්පඵල- ලොත්, රතුලොත්
ඝ්‍රනප්‍රියා- දැත්ත, හොඩල, අතිවිඩයන්
ඝ්‍රනවල්ලභා- ඉවද

sinhalaebooks.com

ඝ සො ච

සුනොෂ්ඨා- අතිවිඩයන්
සුස්‍රැණ- කොකුම්

———

ඝණාවාස- පුසුල්
ඝත- ගිතෙල්, උයා කැටිකරණ ලද බෙහෙත
ඝතකරණ්ඩ- කරඳ වෙසෙසක්
ඝතකා
ඝතකුමාරිකා } කෝමාරිකා
ඝතපණ්ඩිකා
ඝතමණ්ඩ } කවෙලු
ඝතමණ්ඩලිකා- වලාවැන්න, රතු නිදිකුම්බ
ඝතමණ්ඩා- කිරිපලා, වලාවැන්න, නිදිකුම්බා
ඝතවනිකා- කරඳ, මඟුල්කරඳ
ඝතහේතු- වෙඩරු
ඝතාඩකා- හොරමැලියම්
ඝතාවී- එන්සාල්
ඝතාහ්ව- හොරගස
ඝතිලා- පුස්වැන්න
ඝෂ්ටි- විෂ්ණුක්‍රාන්ති, සිරුස්ස, බිම්තල්, ඊරල
ඝෂ්ටිකා- පුවඟු
ඝෂ්ටිලා- පොල්පලා, මැණික් වැන්න

———

ඝෙල්කුලිකා- නෙළඹල
ඝොටකාරී- කණේරු ගස
ඝොටගල- වැළුක්
ඝොටිකා- මහගෙඳ
ඝොටිකාම්ලා- ගෙඳපලා
ඝොටී- මහඩෙබර, හීන්ඩෙබර
ඝොණ්ටා- හණ, යක්බේරිය, කැකුණ, පුවක්, උක්මුල්, මහබැවිල, ඇත්බැවිල
ඝොණ්ටාඛ්‍ය- කුකුරුමුවන් ගස
ඝොණ්ටාඵල- පුවක්ගෙඩිය, ඩෙබර ගෙඩිය
ඝොරණ්ට- පුවක්ගස
ඝොරා- වැලුක්, රඹුක්, දේවදාලිය
ඝොල- මෝරු
ඝොලී- ගෙඳ
ඝෝෂ- දේවදාලිය, කරල්සැබෝ, කලුදුරු, දුම්මැල්ල
ඝෝෂක- තිත්ත වැටකොලු, මහ වැටකොලු
ඝෝෂකාකාති- මහවැටකොලු
ඝෝෂවතී- හාතාවාරිය
ඝෝෂා- ශතපුෂ්ප, වැටකේ, කළු දුරු, කකුළුසුඟු, වලහසාල්
ඝෝසාතකී- සුදුවැටකොලු

———

ච්‍යංකුනාවි- සක්නාබ
චක්‍ර-ඉරිවේරිය-සඛර(ලොත්), තුවරලා, කකීටකශ්‍රිඛණ්ඩි
චක්‍රක්ෂණිකා- රසකිඳ
චක්‍රකා- තුවරලා, ගිවිය
චක්‍රකාන්තක- යකඩ, කාන්දම්
චක්‍රකාරක- තෝර, වක්නිය, දිවිපහුරු
චක්‍රකුල්‍යා- පුස්වැන්න, කළුතලා, තෝර, විෂ්ණුක්‍රාන්ති
චක්‍රගජ- තෝර, ඇත්තෝර
චක්‍රගුවඹ-අසෝකා, හෝපලු ගස
චක්‍රතුල්‍යා-පොල්පලා, පුස්වැන්න, ශතපුෂ්ප, තෝර
චක්‍රතෙල-ඇත්තෝර ඇට තෙල්
චක්‍රදනතී--ජයපාල ගස, දන්ත ගස
චක්‍රදුව-ඇත්තෝර
චක්‍රනඛ-වක්නිය, දිවිපහුරු
චක්‍රපද්මාට-ඇත්තෝර

sinhalaebooks.com

චක්‍රපර්ණී–පොල්පලා, පුස්වැන්න, මැණික්වැන්න, ශතපුෂ්ප
චක්‍රපරිව්‍යාධ–ඇසළ ගස
චක්‍රපාණි–තලා
චක්‍රපුත්‍රනාට–ඇත්තෝර ගස
චක්‍රපුෂ්ප–කොබු
චක්‍රපුෂ්පි–කෝන්
චක්‍රපූජී–කොබු, කෝන්
චක්‍රඵල–කොටදිඹුලා, තොටිල
චක්‍රබන්ධිනා–තොටිල
චක්‍රබාලා–ඇම්බරෙල්ලා
චක්‍රබීජ–තකුල්, කපුකිනිස්ස
චක්‍රමර්දී–තෝර, තෝර ඇට, පෙති තෝර
චක්‍රමර්දික–පෙති තෝර,
චක්‍රමහා–කකීටකශ්‍රිංගි
චක්‍රමීරන–වරා, හෙල වරා
චක්‍රරාහ–සුළුමේවන්, මහමේවන්, (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසු දෙව ගයක්)
චක්‍රරේණුකා–රතු කණේරු
චක්‍රල–රතු කොල්ලු
චක්‍රලක්ෂණ–රසකිද
චක්‍රලා–ඇත්කලාඳුරු
චක්‍රලිඛග–කෙලිඳ ඇට
චක්‍රලෝධ්‍රා–ලොත්සුඹුලු
චක්‍රවර්තීන්–ශතපුෂ්ප, ජටාමාංශ
චක්‍රවර්තීනි–වටැස්ස
චක්‍රවල්ලිකා–පෙනෙල වැල්
චක්‍රවල්ලරී–දළුක් වෙසෙසක්
චක්‍රවාතීකි–වම්බොටු
චක්‍රවීජ–කපුකිනිස්ස, තකුල්, ජය පාල ඇට
චක්‍රශල්‍යා–ඵලහුනිඳ
චක්‍රසංවරණ–කෝන්, කොබු
චක්‍රසේනා – වේලිප්පරිත්ති (මස් බැද්ද) මැඩහඟු
චක්‍රා–තිප්පිලි, කකුළුසුඟු, ඉඟුරු, දිවිපහුරු
චක්‍රාකාර–වක්නීය
චක්‍රාඞ්ග–වැල්මදට
චක්‍රාඞ්ගා – කටුකරෝසන, කංසා
චක්‍රාඞ්ගි–කටුකරෝසන, කකුළුසුඟු
චක්‍රාඞ්ගිකා–දියමිත්ත, තැල් වැල්,
චක්‍රාධ්‍යාසින්–නාරං ගස
චක්‍රාරවක–දිවිපහුරු
චක්‍රාලු–මී අඹ වෙසෙසක්
චක්‍රාහ්වය–ඇත්තෝර ගස
චක්‍රි–තෝර, තුවරලා, ලොත්
චක්‍රික–රතුකොල්ලු
චක්‍රිකා–හෙළ ඔලිඳ, සිවිය, ඇත් වගපුල්
චක්‍රිනී–වක්නිය, දිවිපහුරු, තෝර
චක්‍රෙක්ෂුක–දෙව් අබ
චක්‍රොට–දියමිදෙල්ල
චක්‍රොත්ථ–දෙව් අබ
චක්ෂු–පොල්, මලබටු
චක්ෂුඃ පුෂ්ප–දියමිත්ත
චක්ෂුඝ්නි–වෙල්මුඩ (මුඩමහණ)
චක්ෂුදක්ෂුකලා–දේවදාලිය වැල්
චක්ෂුපීඩා–අඩනඟිරිය
චක්ෂුඵල–ඉගිනිඇට
චක්ෂුර්හුල–මැඩහඟු
චක්ෂුර්හණ–මැඩහඟු
චක්ෂුර–අට්ටික්කා
චක්ෂුස්–මැඩහඟු
චක්ෂුස–වලාවැන්න, මස් බැද්ද, ඉගිනි, කොල්ලු, කෝමාරිකා, රසඳුන්, ඇද්දෙමට, වැටකේ
චක්ෂුසා– වටරුහැණ, (වාල් මොලගු) කෝමාරිකා

sinhalaebooks.com

ක්ෂුස්‍ය–වලා වැන්න, වැ ට කේ, කෝමාරිකා, ඉඟිනි, මුරුංගා
ක–ඉරිවේරිය
ඛකුතාවි–සක්නැබ
ඛකුර–ගස
ඛජු–නිදිකුම්බා
ඛජුඃ–නිදිකුම්බා
ඛේණ්ඩලා } පතෝල
ඛේණ්ඩා }
ඛදිරි–සියඹලා
ඛදිල–රසදිය, නිප්පිලි
ඛදිලපත්‍ර–බෝ ගස
ඛදිලාඞ්ගුලි–පොල් ගස
ඛදිරු–එරඹු, හෙළ එරඹු, (නවෑ ගිලිය)
ටකා–නිප්පිලිමුල්, රත් හුනිඳ
ටකාසිරි–නිප්පිලිමුල්
ණ්ඩ–රත්කණේරු, අලරිය, හිඟුරුපියලි, හොරගස, රත් කරව් ගස
ණ්ඩක–රත් කණේරු, සිරිතේක්කු
ණ්ඩකා–වදකහ
ණ්ඩචක්‍රා–සියඹලා
ණ්ඩන–කුකුරුමුවන්
ණ්ඩලවන– බළල්ලුණු
ණ්ඩහාසා–රසකිඳ
ණ්ඩා–වඳුරුමෑ, අඹනහිරිය, ගොටුකොළ, ඊතණ, හෙළ ඊතණ, කුසතණ, හිඟුරුපියලි, හඟුලුවැල්, දිවුල්
ණ්ඩාකුසුම– අලරිය, රත් අලරිය (කණේරු, රත් කණේරු)
ණ්ඩාක–අලරිය, හෙළ කණේරු
ණ්ඩාලක–රත් අලරිය
ණ්ඩාලිකා–කණේරු ගස
ණ්ඩිකා–මුං, සිහින් මුං
ණ්ඩිකුසුම–රත් අලරිය, (රත් කණේරු)

ත්‍රණ්ඩිලතා–ග්‍රන්ථිපර්ණී විශෙෂ යක්
ත්‍රණකාම්ල–නිප්පිලිමුල්
ත්‍රණද්‍රුම–සිහින්ගොකටු
ත්‍රතල–ගස්කැලිය
ත්‍රතුඃපත්‍රී–පොල්පලා, පුස්වැන්න, මැණික්වැන්න,
ත්‍රතුඃසම–කුරුඳු, සුදුදුරු, අරලු, අසමොද යන සතරට ද, කසතුරි දෙභාගයයි, සඳුන් සතර භාග යයි යන මීට ද, කොකුම් මල් තුනයි, කපුරු සතරයි යන මීට ද, ත්‍රතුඃසම ය යි කියත්.
ත්‍රතුප්පාද–පාද හතර
ත්‍රතුගීන්ධි–සඳුන්, කපුරු, කොකුම්, තුවරලා හෝ කොකුම්, ගොන් පුප්, (අරාබි සමන්) තුවරලා, තුරුක් තෙල්, (අරාබි සුවඳ තෙලක්)
ත්‍රතුජාත–එන්සාල්, කුරුඳු පොතු, කොල්ලම්කොළු, නාමල්රේණු,
ත්‍රතුදංෂ්ට්‍ර–ගොකටු
ත්‍රතුඛිල–ත්‍රතුසුද්ද, කිඹුල්වැන්න
ත්‍රතුභද්‍ර–වම්මුතු, ඉවද, රසකිඳ, සිඳඩිඟුරු
ත්‍රතුර්මූලි–අඟුගස
ත්‍රතුර්විධපර්ණ–සල්වැන්න, පුස්වැන්න, මස්වැන්න, මුංවැන්න
ත්‍රතුරඞ්ගා–මහගෙඳ
ත්‍රතුරඞ්ගිණී–සාතාවාරිය, කෝමාරිකා
ත්‍රතුරඞ්ගුල–ඇසල
ත්‍රතුරඞ්ගුලා–ඇසළ
ත්‍රතුරම්ල–ගොරක,සියඹලා, ඇඹුල් දෙඩම්, දෙහි
ත්‍රතුරශීති–සීරුස්ස
ත්‍රතුරශ්‍රා–සීරුස්ස

sinhalaebooks.com

චතුරුෂ්ණ-තිප්පිලි, ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්පිලිමූල්
චතුශ්වද-ඇ ඹු ලැ ඹි ලි ය, කිඹුල් වැන්න
චතුශ්පත්‍ර-කිඹුල්වැන්න
චතුශ්පුටොද්‍ධ-කසාවත් මල් ඇති කණේරු
චතුෂ්පර්ණි- කුඩා ඇඹුලැඹිලිය, කිඹුල්වැන්න
චතුෂ්පලා-ගස්කැලිය, කොටිකන් බැවිල, සිරිවැඩිබැවිල
චතුෂ්පුණ්ඩ්‍ර-බන්ඩක්කා
චතුස්නෙහ- ගිතෙල්, තලතෙල්, පොල්තෙල්, එඩරැතෙල්
චතුස්නෙහ-සකීරා, ගිතෙල්, වෙඩ රු, කිරි
චතුස්සම- අගිල්, කස්තුරි, කුං කුම්ප්පු-ගොරද
චන්ද- කපුරු, සඳුන්, රත්‍රන්, හිඟුරුපියලි, තුත්තනාගම්, උගු රුස්ස
චන්දන-සඳුන්, කෝන්, සිහින් ඉර මුසු,, රුක්මල්,
චන්දනකාෂ්ඨ-සඳුන්
චන්දනගොප- සිහින් ඉරමුසු, ඉර මුසු,
චන්දනද්වය-සඳුන් දෙවගීය
චන්දනද්‍රුම-සඳුන් ගස, සල්ගස
චන්දනපුෂ්ප- කරාබුනැටි, කුරුඳු
චන්දනමූලිකා-කලු ඉරමුසු
චන්දනශාරිවා-ගීන් ඉරමුසු
චන්දනා-ගීන් ඉරමුසු
චන්දනී-රැකඟුණ
චන්දනීයා-ගෝරෝචන
චන්දිර-කපුරු=වගී දෙකකි (පක්ෂ අපක්ෂ වශයෙනි. විස්තර 81පිටේ ඇත.)

චන්ද්‍ර-කටුවෙළඟ, මහකරඹ, කුඩු මිරිස්, කපුරු, හිඟුරුපියලි, රත රන්, සඳුන්
චන්ද්‍රක-මුරුංගාඇට, කපුරු, මිරිස
චන්ද්‍රකාන්ත- සුදු හඳුන්, නිල, හෙළ බටු, කටුවැල්බටු, දියතැ ප්පු ගල්
චන්ද්‍රකාන්තපද්ම-හෙළ බටු, හෙළ කොඳ
චන්ද්‍රකාන්ති-රිදී
චන්ද්‍රකාර-සුදු හඳුන්
චන්ද්‍රකාලි-සුලුපෝටා
චන්ද්‍රකී-දෘශ්ටිනාශ රෝගය
චන්ද්‍රගන්ධා-හිඟුරුපියලි
චන්ද්‍රතරු- මහසෝමවල්ලි ලතා
චන්ද්‍රනාමන්-කපුරු
චන්ද්‍රපර්ණි-ආපසුමඳු
චන්ද්‍රපාණ-සුදු අත්තන
චන්ද්‍රපුෂ්පී-හෙළබටු, කටුවැල්බටු බෝදි ඇට
චන්ද්‍රප්‍රභා-බෝදි ගස
චන්ද්‍රඵල-පළිඟු
චන්ද්‍රබාලා-එන්සාල්
චන්ද්‍රබාලි-එන්සාල්, මහ එන්සාල
චන්ද්‍රභස්මන්-කපුරු
චන්ද්‍රභා-කටුවැල්බටු
චන්ද්‍රභාෂ-රසකිඳ
චන්ද්‍රභාෂා-රසකිඳ, කටුවැල්බටු
චන්ද්‍රභිධා-බෝදිගස
චන්ද්‍රමල්ලිකා-හිඟුරුපියලි, ඉද්ද
චන්ද්‍රමල්ලී-ඉද්ද වෙසෙසක්
චන්ද්‍රමාතා-එන්සාල්, සිහින් එන් සාල්
චන්ද්‍රරාජිකා-බෝදිඇට
චන්ද්‍රරෙඛා-බෝදි ගස
චන්ද්‍රලතා-එන්සාල්
චන්ද්‍රලෙඛා-දුහුදු ඇට, බෝදි ඇට

sinhalaebooks.com

න්ද්‍රවල්ලභා- සෝමලතා, බැම්තිරිය
න්ද්‍රවල්ලරි- බෝදිඇට, ආපසුමදු
න්ද්‍රවල්ලි-යොහොඹු, පිච්ච, ආපසුමදු, බැම්තිරිය
න්ද්‍රශකලා-බෝදි ඇට
න්ද්‍රසංඥ-කපුරු
න්ද්‍රසම්භව-එන්සාල්,මහ එන්සාල්
න්ද්‍රසුර-වල් උළුවාහාල්
න්ද්‍රහාසා-කටුවැල්බටු, ර ස කි ද, ආපසුමදු
න්ද්‍රා-වැල්මදට, එන්සාල්, රසකිද, කටුවැල්බටු
න්ද්‍රාභිධා-බෝදි ගස
න්ද්‍රාදික- කපුරු
න්ද්‍රාලෝක-බෝදි ඇට
න්ද්‍රාසපදා- කකුළුසුඟු
න්ද්‍රාහ්ව-කපුරු
න්ද්‍රිකා-එන්සාල්, මහ එන්සාල්, ඉද්ද
න්ද්‍රිකාම්බුජ-හෙළුපුල්
න්ද්‍රිල-තම්පලා
න්ද්‍රි-බෝදිගස
න්ද්‍රෝෂ්ටා-මහතෙල්
නක-කඩල, කොණ්ඩ කඩල
නපත්‍ර-ගොකටු
නල්විතෙ-හණඇට
නසිදු-අඹ
ප-කිනිබුරුද
පල-උඳු, රසදිය, ලීමෑ, වැටකේ,
පලප්‍රසූ-වැටකේ
පලා-රසදිය, අරළු, කංසා, වගපුල්, වටකේ
පලාමූල-තිප්පිලි මුල්
ම්ප-කොබෝලිල
මපක-සපු
ම්පක කුඩ්මල-සපුකැකුල

ම්පකදලි- කෙසෙල් වෙසෙසක් (හපු ආනමාලු)
ම්පක පුෂ්පි-සපු මල්
ම්පකාලු-කොස් ගස
ම්පකොෂ-කොස්
ම්පාල-කොස් ගස
ලමෙපයස්‍යා-සපු
ලමෙබලි-දැසමන්
ලමට-මහ තිරිඟු
ලමය-දැත්ත, දැමිතිරිය
ලමර-සෙමරමුවා
ලමරපුෂ්පි- රඹුත්, වැලුත්
ලමරික-කොබෝලිල, රතුපෙතන්
ලමි-සපු
ලසිවගුලන්-කපුරුනෝලක්සකුරු
ලකෝට-දිය මිදෙල්ල
ලර්වරිකා-තේක්ක ගස
ලර්ඛත-වෘෂභක (අෂ්ටක ව ර් ග යේ ඔසුවක්)
ලර්හට- කැකිරි
ලමී-පැපිළිය, රත් එරඹු
ලමීක-දේවදලිය, වැටකොලු
ලමීකර--තුවර, තෝර
ලමීකරී-මාංශරෝහිණීතම් ලතාව
ලමීකෂා-ලුණුවිල, මස්වැන්ත
ලමීකා-දේවදලිය, (දෙවිදර) වැටකොලු
ලමීකායා-ලුණුවිල
ලමීකාරතරු-එල කුකුරුමුවන්
ලමීකාරාලු-ඌරල
ලමීකාරිකා-හිඟුරු වැල්
ලමීගයෝජිත-කපුකිනිස්ස
ලමීවිත්‍රක-සෙවතකුෂ්ට රෝගය
ලමීනක්-මිනී මස්
ලමීදැම-බුජපත්‍ර ගස
ලමීන්වති-කෙසෙල් ගස

sinhalaebooks.com

චා

චර්මනාශක-වල් උළුවාහාල්
චර්මපිඩකා-මසූරිකා රෝග භෙද යක්
චර්මබන්ධන-ගම්මිරිස්
චර්මලක-ලුණුවරණ
චර්මවෘක්ෂක-මුරුත, කුඹුක්, හෙළ කුඹුක්, බුජපත්‍ර ගස
චර්මසංඥ-හිඟුරුවැල්
චර්මසභා-චී
චර්මසම්භවා-මහළුන්සාල්
චර්මසාහ්වා-ලුණුවිල
චර්මහන්ත්‍රි-කිඩාරන්
චර්මාඩගයෝජිත-තකුල්
චර්මාණුරංජන-හිඟුල්
චර්මාරක-සුදු හිඟුල්
චර්මාන්වය-පැපිළිය
චර්මාහ්වා-හිඟුරුවැල්, බැමිතිරිය
චර්මී-බුජපත්‍ර
චර්මින්-බුජපත්, කෙසෙල්
චර්මී-බුරුද
චරක-පත්පාඩගම්
චරතිපත්‍රිකා-අරන්ත
චරද-නිකගස
චරප්‍රිය-මිරිස්
චිරස්කක්ක-හිඳිගස
චරාචර-කවඹිබෙල්ලෝ, මුද්දරප් පලම්
චරාත-රන්වන් වේලා
චරිත්‍රා-සියඹලා ගස
චරිපර්ණී-ආපසුමදු
චල්ව-මහ මැ
චල-රසදිය, තුරුක්තෙල්, ගෙන්ද ගම්, රන්වන් සඳුන්
චලක-ගුගුල්
චලඝනී-පික්මල්
චලවිද-කලගස, ඇසළ ගස, එර බදු ගස
චලදල-බෝගස, ඇසතු, පුළිල
චලදුම-ගොකටු
චලන-සිහින් මිදි
චලපත්‍ර-ඇසටු, බෝගස
චලප්‍රත-තුරුක්තෙල්
චලා-ත්‍රස්තවාලු, මී ඉටි
චලාවල-තල්ගස
චලාතඹග- වාතරෝගයක්,
චලාතඹගකම්ප- (වෙවිලීම)
චලාපහ-රතු කොල්ලු, ලුණුවරණ
චවඩක-සිව්ය, ගජතිප්පිලි
චවන } සිව්ය, ගජතිප්පිලි
චවි }
චවිකා- විෂ්ණුක්‍රාන්ති, ඇත්ව පුල් (ගජතිප්පිලි) සිව්ය, ගෙ කොළ
චවිකාංශ්‍රික-තිප්පිලිමූල්
චවිකා ශරස්-තිප්පිලි මූල්
චවී-සිව්ය, ඇත්වගපුල්
චව්‍ය-කපුරු, සිව්ය, ගජතිප්පිලි දෙකඤ්ඤ
චව්‍යක්ෂර-අරළු, සිව්ය,ගජතිප්පි
චව්‍යඵල-ගජතිප්පිලි
චව්‍යා-සිව්ය, ගජතිප්පිලි, කපු, වි
චව්‍යාජා-සිව්ය, ගජතිප්පිලි

චාක්ෂුක-කෝම්ගස
චාකුලිසා-පුස්වැන්න
චාඩෙගරි-ඇඹුල්ඇඹිලිය
චාඩෙගරිසදෘශපත්‍ර- කිඹුල්වැන්
චාතුර්ජාතක-කුරුඳුපොතු, එ සාල්, කොල්ලම් කොළ, ඇ කෙසුරු (නාමල්රේණු)
චාතුර්භද්‍රක- සිඳහිඟුරු, අතිවු යන්, කලාඳුරු, රසකිඳ

sinhalaebooks.com

චාදික්කාසි-සාදික්කා
චාන්දනාගරී-අමුඉඟුරු
චාන්දි-කටුවැල්බටු, හෙළ කටුවැල් බටු
චාන්ද්‍ර-අමු ඉඟුරු
චාන්ද්‍රක- සිදඹිඟුරු
චාන්ද්‍රනාගර-අමුඉඟුරු
චාන්ද්‍රා-ඉවද
චාන්ද්‍රාඛ්‍ය-අමුඉඟුරු
චාතක-ගොම වැරටි
චාතකම්-ගොම
චානල-මිදි, හින්මිදි ගස
චාප පට-පියල් ගස
චාම්පෙය-නාගස්, සපු, දෙඹකින, නාමල්රේණු, ආපසුමඳ, අත්තන ගස
චාම්පෙයක-නාමල්රේණු, සපුමල්
චාම්පෙය්‍යකුඩ්මල-සපුකැකුලු
චාමර-වැලුක්, ග්‍රන්ථිපර්ණී වෘක්ෂය
චාමරපුෂ්ප-උක්, පුවක්, වැටකේ, අඹ
චාමරපුෂ්පිකා-ශතපුෂ්ප
චාමල-දෙළුම්ගෙඩි
චාමලතන-දෙළුම්ගෙඩි
චාමීකර-අත්තන, රත්රන්
චාමූර්ති-අඹගෙඩිය
චාමෝ-බතින් පෙරූ කැඳ
චාරක-පියල් ගස
චාරටි- පිටවක්කා, පුස්වැන්න, මැණික්වැන්න, පොල්පලා
චාරණී-කණේරු, ගොඩ මානෙල්
චාරි-නිදිකුම්බා
චාරිත්‍රා-සියඹලා ගස
චාරිවාව්-මැඩහඟු
චාරු-කොකුම්, රත්‍රන්, සල්ගස, පද්මකාෂ්ඨ
චාරුක-රත් සඳුන්
චාරුකෙශර- කලාඳුරු, ඉඟුරු, සෙව්වන්දි
චාරුකෙශා-වල්ඉද්ද
චාරුදශීණ- පුළිල, තුන්පුළිල, තෙලැසටු
චාරුදුරු-තෙලැසටු, කපුරුකහ
චාරුදෘක්-කිරිපළුගස, නුග ගස
චාරුධාම-ආම්‍රහරිද්‍රා
චාරුන-මනෝසිල
චාරුනාලක-රත් පියුම්, (රත් නෙළුම්)
චාරුපර්ණී-ආපසුමඳ, කොකුම්
චාරුපත්‍රිකා-පත්‍රාභිඩහු, ආපසුමඳ
චාරුපුෂ්පි-රත් පලොල්
චාරුඵලා- කැකිරි, කෝවක්කා, මුද්දරප්පලම්
චාරුබාලිකා-කොකුම්
චාරුමඤ්ජිකා-මුද්දරප්පලම්

චාල්මුග්‍රා

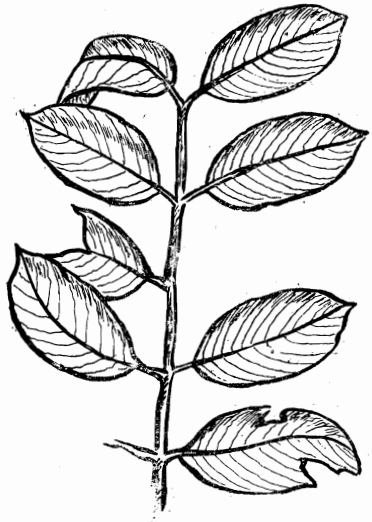

චාල්මුග්‍රා (චෞ ල්මුග්‍රා) තුවරක

Bixinae Odorata

sinhalaebooks.com

චි

මෙය ඉන්දියාව ජන්මභූමිය කොට ඇති මැතක සිට ලංකා වේ ද බෝවී යන ගස් වර්ගයකි. මේ ගස පෙනුමෙන් ලංකා වේ කළු තිබිරි ගසකට සමාන ය. අඩි යක් පමණ දිග හා අඟල් හතරක් පමණ පළල ඇති මේ ගසේ කොළ නටු වල එක තැනින් දෙක බැගින් දෙ පැත්තට බෙදී ඇත.

මේ ගසේ ඇට වලින් ලබා ගන්නා තෙල් ලාදුරු රෝගයට න්, හොරි, දද, කුෂ්ට, කඩුවේගන් ආදී ස මේ රෝග වලටත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධය කි.

අතීසාර, සමාජ රෝග, පෙත හැල්ලේ ආබාධ යන මේ රෝග වලට චාල්මුග්‍රා සාරය මිශ්‍ර ඖෂ ධ යෝග යොදති.

ලංකාවේ මකුළු (මකුල්ල) ගසෙහි ද මීට සමාන ගුණ ඇතැයි වෛද්‍යවරයෝ අදහස් කරති.

චාරුමොදා-කහවන් සීනිද්ද
චාරුයූපි-සුදුවන් සීනිද්ද
චාරුරත්න-රත්රන්
චාරුවර්තිනී-ලාකඩ
චාරුවෘක්ෂ-තුන් පුළිල,(තෙලැසටු)
චාරුශෘංගී- බාන්වැල්, (වනුවැල්= වෙනිවැල්)
චාස-උක් වෙසෙසක්

චිංගුලක-තල්කොළ
චිකිතණ-පුවක්ගස
චිකිතා-පුවක් ගස
චිකිතිණා-පුවක් ගස
චිකිත්සක-රෝගයට ප්‍රතිකාර, උපාය නිරීම
චිකිත්ස්‍ය-වෙදකම්කරන්නා, සුව කරන්ට පුළුවන් ලෙඩ
චිකුල-දත්ත ගස
චිචි-නිටොල් ගස
චිඤ්චා-සියඹලා, හුනිඳ
චිඤ්චාමල-ඇඹුලැඹිලිය
චිඤ්චාසාර-ඇඹුලැඹිලිය
චිඤ්චිකා-සියඹලා, හුනිඳ
චිඤ්චිනිකා-සියඹලා ගස
චිත්ත-රත්නිවුල්
චිත්තක-රත්නිවුල්
චිත්තහාරින්-මුරුංගා ගස
චිත්තරු-රසකිඳ
චිත්‍ර-හෙලනිවුල්, අසෝක, මීනුග, එරඬු
චිත්‍රක-එරඬු, සිඳහිගුරු, කොත්ත මල්ලි, ගස් කැලිය, රත්නිවුල්, හෙළ නිවුල්
චිත්‍රකණ්ටක-ගොකටු
චිත්‍රකණ්ඩාලි-ගෝනසවැල්
චිත්‍රකර්මින්-කෝම් ගස
චිත්‍රකා-රත්නිවුල්
චිත්‍රකාරක-කුඹුක්
චිත්‍රකූලා-හීන්දත්ත ගස
චිත්‍රකෘත්-කෝන්, කොබු
චිත්‍රගන්ධ-හිරියල්
චිත්‍රගන්ධා-තොටිල
චිත්‍රග්‍රීවිනී-වෙල්මුඩ, (මුඩමහණ)
චිත්‍රඝන-රුක්අත්තන
චිත්‍රවඤ්චු-නවැඟිලි, (එඩරු)

sinhalaebooks.com

චිත්‍රට–ඊයම්
චිත්‍රතව්–බුජපත්‍ර
චිත්‍රතණ්ඩුල–වලහසාල්
චිත්‍රතණ්ඩුලා–වලහසාල්
චිත්‍රදණ්ඩක–කිඩාරම්, කපු ගස
චිත්‍රදේවි–කැකිරි, කෝවක්කා
චිත්‍රපත්‍ර–බුජපත්‍ර
චිත්‍රපත්‍රී–දියතිප්පිලි, පුස්වැන්න
චිත්‍රපත්‍රිකා–කවුඩු කැකිරි, ගැට තුඹ, දිවුල්කොළ, අලකිරිය
චිත්‍රපද–වලාවැන්න
චිත්‍රපර්ණී–පොල්පලා, පුස්වැන්න
චිත්‍රපාඝී (ලී) –නිටොල් ගස
චිත්‍රපාලා–මහ ගොන්කැකිරි
චිත්‍රපුෂ්පී–දියමිත්ත
චිත්‍රපුෂ්පින්–ඇම්බරැල්ලා
චිත්‍රප්‍රිය–හිරියල්
චිත්‍රඵල– දුම්මැල්ල, කැකිරි, මහ ගොන්කැකිරි,
චිත්‍රඵලා–කටුවැල්බටු, තිසඔරා, මහ කැකිරි, කෝවක්කා
චිත්‍රබීජා–වලහසාල්
චිත්‍රභානු–නිටොල්, වරා, බදුල්ල
චිත්‍රභෙෂජා–කොටදිඹුලා
චිත්‍රමල–එඩරු
චිත්‍රසෝඩි–කුඹුක්
චිත්‍රරාහ–කුර
චිත්‍රරෝහක–සිහින්මිදි
චිත්‍රලතා–වැල්මදට
චිත්‍රලා–හෙල අබ, ගොරක්ෂිවෘක්ෂය
චිත්‍රලොහ–වානේ
චිත්‍රවර්තිනී–රැහැණිය ඇට
චිත්‍රවල්ලි–වැල්මදට, ගොන්කැකිරි
චිත්‍රවලලික–පත්තක්කා ගෙඩිය
චිත්‍රවීජ–රතුඑරඬු
චිත්‍රවීජා–වලහසාල්
චිත්‍රවීර්‍ය–රත්එරඬු
චිත්‍රශොක–හෝපලු ගස
චිත්‍රසාරා–හිරියල්
චිත්‍රා–මීනුග, ගොටුකොළ, දැත්ත, කැකිරි, වැල්මදට, කරගස, වලහසාල්
චිත්‍රාංශු–ගුගුල්
චිත්‍රාඞග – රත්නිටුල්, හිරියල්, ගුගුල්
චිත්‍රාඞගා–වැල්මදට, කළුදුරු
චිත්‍රාඞගි–වැල්මදට, රත්නිටුල්
චිද්‍රි–සුළුකරඹ
චින්තිඩි–සියඹලා ගස
චිපිටක–හබලපෙති
චිපිටා–වල්කොල්ලු
චිමිඛටකී–දියමිත්ත
චිකීර්ණා–පුවක්ගෙඩිය
චිභීට–මහදුරු
චිර්භටිකා–කැකිරි
චිර්භිට– කැකිරි වෙසෙසක්
චිල්ලිසුවල්ලි–මිරිස්වැල
චිහී–මසන්
චිර–බෙලි
චිරජීවක–හිඹුල්, පියාගස
චිරජීවනී–ඉඹුල්ගස
චිරඤ්ජීවි–ඇසළ, තොටිල
චිරතිකාන } බිම්කොසඹ, තිත්ත
චිරතිකානා } කැකිරි
චිරන්තන–පොකුරු මුල්
චිරපත්‍රක–කුඩාසල් ගස
චිරපත්‍රා–ජම්බු වෘක්ෂ විශෙෂයක්
චිරපණී–සල් ගස
චිරපාකී–තල්, පොල්, දිඹුල්, ගිවුලු
චිරපාකින්–දිවුල්
චිරපුෂ්පි–මුහුණමල්
චිරබිල්ලක–කරඳ

sinhalaebooks.com

විරබිල්ව–බෙලි, සිරිල
විරරෝපක–සිහින්මිදි
විරවි–බෙලි
විරවිල්ව–මහුල් කරද
විරවිල්වක–සිරිල
විරවීයක්ෂ–රත් එරඬු
විරවෘක්ෂ–බදුල්ල
විරා–දියමිත්ත
විරාටිකා–පිටසුදු සාරණ (පිටසුදු පලා)
විරාතවර්ධ–කෙසෙල් ගස
විරාතික්ත–බිංකොසඹ
විරායු–හිඹුල්
විරායුෂ්–තල් ගස
විරායුෂ–සාතාවාරිය, ස්හින් සාතාවාරිය
විරාස්මිකා } බිම්කොසඹ
විරාස්විකා }
විරිකවර්ධ–පාලඟවැල් (පාලවැල්)
විරිපත්‍ර–හීන්කරිවිල
විරිවිල්ව–කරද ගස
විලලක–ලොත්, සඳුන් ගස
විලලී–කුරතම්පලා, අලරිය, ලොත්, කණේරු
විලි–සලල, සරල ගස (නොරගස)
විලිම්බ–පුලිල ගස
විලිහලි–සල් ගස
විවූ (ක)– මුවුකුඳුරුක
විහ්නධාරිණී–ඉරමුසු

වීඩා–දේවදාරු රුක
වීනඅල–සීනඅල, වොබ්චිනි (උපදංශ රෝගයට ප්‍රත්‍යක්ෂ පිටරවින් ගෙනෙන අල වර්ගයකි)

වී

වීන අල—සීනඅල
(අල බේත් = මුල් බේත්)

වීන අල — වොබ්චිනි
Gynura Pseudo China

වීන අල–සීන අල, අලබේත්, මුල් බේත් යන නම් කීපයකින් ම ලා ඕකික වෛද්‍යවරයන් අතර හැඳින්වෙන මේ වර්ගය අපේ දේශීය වෙදකමට එකතුවී අවුරුදු පන්සියයකට වඩා පැරණි නැත. භාව ප්‍රකාශයට වඩා පැරණි ඉන්දියානු සංස්කෘත පොත් වල වීන අල ගැන සඳහන් ව නැති නිසා ඉන්දියාව ද මෙය ඖෂධයක් වශයෙන් භාවිතයට පටන් ගෙණ අවුරුදු පන්සියයකට වැඩි කාලයක් ගත වී නැති බැව් පෙනේ.

sinhalaebooks.com

චී චු චූ

සාමාන්‍ය පෙනුමට මෙය රාබු පැලයකට සමාන යි. එහෙත් අලවල පිහිටීම හා කොළවල හැඩ තුරුකම ත් රාබු පැලයකට වඩා වෙදක් වෙනස් බව මේ ඡායාරූපය දෙස බැලීමෙන් වටහා ගත හැක.

චීනඅල යන නමින් ම පෙනෙන්නේ මේ වර්ගය චීන-ලඞ්කා සම්බන්ධය පැවති ඇත අතීත යෙහි අපේ රටට ගෙනැවිත් බෝ කරණ ලද්දක් බව ය.

චීනඅල ඉතා ප්‍රත්‍යක්ෂ ගුණ දායක වටිනා ඖෂධයකි. සමාජ රෝග, උපදංශ, (පරංගි) ලාදුරු, ගණ්ඩමාලා ආදී අසාධ්‍ය රෝග කීපය කට ම යොදන බෙහෙත් වට්ටෝරු වලට චීන අල ඇතුළත් ව තිබේ.

චීනක-චීන කපුරු
චීනකකීටිකා-පතෝල
චීනකර්පූර-කපුරු වෙසෙසක්
චීනපිටඨ-සින්දූරම්
චීනපිණ්ඩා-තුවරලා
චීනපිෂ්ට } සින්දූරම්
චීනපිෂ්ටා }
චීනල-සීනල, අලබේත්, (සීනඅල)
චීනවඩග-ඊයම්
චීනා-හල්ද්‍රම්මල
චීනාක-කපුරු
චීනිවොප-සීන අල
චීණීවඡ්ද } ඉදි ගස, කොසඹ
චීණීපණ්ණී } ගස
චීර-කිනිබුරුද
චීරපර්ණී-සල් ගස
චීරා-දියමින්ත
චීරිකවඡ්ද-පාලඟපලා

චුක්‍ර-සියඹලා බොර, ඇඹුල්වේ
චුක්‍රක-සියඹලා, ඇඹුල්වේ
චුක්‍රකෙතු-ඇඹුල්වේ
චුක්‍රවණ්ඩිකා-සියඹලා ගස
චුක්‍රඵල-ගොරක
චුක්‍රවාස්තුක-ඇඹුල්ඇඹිලිය
චුක්‍රවේතස-ගොරක
චුක්‍රශාක-ඇඹුලැඹිලිය
චුක්‍රාටලා-ඇඹුලැඹිලිය
චුක්‍රාම්ලා-සියඹලා, ඇඹුලැඹිලිය
චුක්‍රිකා-ඇඹුල්ඇඹිලිය
චුක්‍රැ-සියඹලා
චුචවූ-නිදිකුම්බා, කොළොම්, රාබු, කිඹුල්වැන්න
චුචු-කිඹුල්වැන්න
චුඤ්චු-රතු එඬරු, නිවිතිවැල
චුණණවාලිනී-බෙහෙත් කුඩු හලන පෙතේරය
චුත-අඹගස
චුත්‍ර-ඇඹුල්වේ
චුන්තය-ඒකාවේරිය මුල්
චුම්බක-කාන්දම්
චුම්බලා-මුඩමහණ
චුදීන-කුකුරුමුවන්
චුලලිකා ලවණ-ලුණු වෙසෙසක්
චුස්ත-මොණර කුඩුම්බිය

චූඩා- දුටුසතුටු, (මොණරකුඩුම්බිය) කොබෙසිපලා, හෙළ ඔලිඳ
චූඩාම්ලා-සියඹලා
චූඩාමණි-ඔලිඳ, රත් ඔලිඳ
චූඩාලා-වම්මුතු, මහවම්මුතු. (කාලා දුරු)
චූත-අඹ
චූතකා-අඹගස, ගොරක ගස
චූතසාර-අඹ මැලියම්

sinhalaebooks.com

චෙ චෛ චො

චූණී-හුණු, අළුහුණු
චූණීජල-හුනෙන් ගත්තා ජලය හෝ පිළිස්සුණු හුණුගල් රාත් කලකට වතුර බෝතල දෙකක් දමා දියකොට නිශ්චල ව තබා පෙරා ගත්තා ජලය
චූණීපාරද-සාදිලිංගම්
චූර්තත-රෝග විශෙෂයක්

වෙගලක්ඛක්-බැල් මුරුංගා,මුරුංගා
වෙගලපල්ලව-මුරුංගා
වෙතකී-ඉඟිනි, අරළු, දැසමන්
වෙතත-ඉඟිනි
වෙතනකී-අරළු ගෙඩි, ඉඟිනි ඇට
වේතනිකා-අරළු
වෙතනිය-ඉඟිනි
වෙතනීයා-ඔසබිය (සෘෂභක-අෂ්ටක වර්ගයේ බේතක්)
වෙනි-පිච්ච මල්
වෙනිකා-දැසමන්
වෙනිපුෂ්-පිච්ච මල්
වෙනිවාල-රුක් මල
වෙනිවාල පුෂ්ප-රුක්මල්
වෙල-රෙදි
වෙලාලත-පත්තක්කා

වෛත්‍ය-බෝගස
වෛත්‍යක-බෝගස
වෛත්‍යතරු-බෝගස
වෛත්‍යදුම-බෝගස
වෛත්‍යවෘක්ෂ-බෝගස, අඹ ගස, ඇසතු ගස
වෛවගුල-කපුරු

වොක- රුක්ගොකටු මුල්
වොඛ-රුක් ගොකටු මුල්
වොව-කුරුඳු පොතු, ඇටකෙසෙ
වොව පාන- ඇටකෙසෙල් පැන්
වොවයුග්ම්ය- කුරුඳු, තුන් ප
කුරුඳු දෙවගය හෝ කෙසෙ
දෙවගය
වොඩා-මහ මුඩම්හණ
වොතක-වැහැරිය, කුරුඳුපොතු
වොදනික-බැවිල, සුළු බැවිල
වොපවිති-සීනඅල
වොබවීන-සීනල, වීනල (වීනඅ
වොර- හිඟුරුපියලි, සුලුපෝට
සුලුබැවිල
වොරක-හිඟුරු, හරංකහ, විෂ්ණ
ක්‍රාන්ති
වොරකපත්‍ර-කැලගස
වොරකා-විෂ්ණුක්‍රාන්ති, හරංක
හිඟුරුපියලි
වොරකී-සිහින් තාරං
වොරනාලිකා-ත්‍රස්තවාලු
වොරපුෂ්පි- විෂ්ණුක්‍රාන්ති, ව
දෙහි, යක්බේරිය, හිඟුරුපිය
මදටිය, මාරා, තුත්තිරි
වොරහණ්ඩණ්ඩිකා- වම්බොටු
වොරල-හිඟුරුපියලි
වොරශුණ්ඨී-ශ්වෙතකිණිහි (එ
කටරොලු)
වොරෂ්ටි-හිඟුරුපියලි
වොරස්නායු-කාකනාශා, එල බු
ල්ල
වොරා-හඩනහිරිය
වොලකින්-කාරංගස
වොලකී-සිහින්තාරං, කිළිල්
වොහාර-ක්‍රිමිශත්‍රු

sinhalaebooks.com

චෞ ජ

චෞචෞ-ලබු වර්ගයට අයත් මෙම වැල්වල සැදෙන ගෙඩි පැසුන විට ගෙඩිය වැලේ තිබියදීම එහි තිබෙන එක ම ඇටයෙන් වැලක් පැලවී පිටතට ඇදී යයි. මේ ගෙඩිවල සුෂ මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රාවට ප්‍රත්‍යක්ෂ යි.

චෞර-රිදීතුතු

චෞරපුෂ්පෙෂධි } ග්‍රන්ථිපර්ණී
චෞර } වෘක්ෂය

ව්‍යුත-අඹගස

ජ්කණ-ගොම

ජ්ගල-ගිරිතිල්ල (මාඛණ්ඩා)ගෝන කොළ

ජ්ගලාන්ත්‍රි-ගිරිතිල්ල, පුවක්ගස,

ජ්ටාඵල- පුවක්නස, පොල්ගස, හල්ගස

ජ්ඩ්මිකා-වැල්මදට

ජ්ත්‍ර-ගැටතුඹ, කදුරු, හොර, (සරල) රතු ඉකිරි

ජ්ත්‍රක- කොතඹුරු, (කොත්ත මල්ලි) ගැටතුඹ

ජ්ත්‍රකී-අරත්ත, කලුවාවැල්

ජ්ත්‍රධාන්‍ය-කොත්තමල්ලි

ජ්ත්‍රපත්‍ර-කරගස, රුක්අත්තන

ජ්ත්‍රපත්‍රක-බුජපත්, රුක්අත්තන

ජ්ත්‍රපණී-රුක්අත්තන

ජ්ත්‍රපර්ණී-පුළිල, කරගස, රුක් අත්තන

ජ්ත්‍රපර්විකා-සීරුස්ස

ජ්ත්‍රපුෂ්ප-මදටිය, මාරා, රුක්අත් තන

ජ්ත්‍රපුෂ්පී-මහ හාතාවාරිය

ජ්ත්‍රයෝනි-කුඹුක්

ජ්ත්‍රව්‍ය-දේවදාරු

ජ්ත්‍රවෘක්ෂ-මුචුකුන්ද වෘක්ෂය

ජ්ත්‍රා-කොතඹුරු (කොත්තමල්ලි) ශතපුෂ්ප, කළුදුරු, පත්පාඩගම්, සීරුස්ස, දේවදාරු

ජ්ත්‍රාක-නෙල්ලි, සීනියා ගස

ජ්ත්‍රාකී-අරත්ත, කළුවා අල

ජ්ත්‍රාකී-පැපිලිය

ජ්ත්‍රාඛග-ඛිරියල්

ජ්ත්‍රාඛගී-සීරුස්ස, අරත්ත

ජ්ත්‍රාධාන්‍ය-කොතඹුරු

ජ්ත්‍රාම්භ-ගැටතුඹ

ජ්ත්‍රාහ්ව-ගැටතුඹ

ජ්ත්‍රි-රුක්අත්තන

ජ්ත්‍රින්-රුක්අත්තන

ජ්ත්‍රෝපක කාරිකා-කළුදුරු

ජ්ඥීකා-වමනය

ජ්ද්මා-වැල්මදට

ජ්ද්මිකා-රසකිඳ, වැල්මදට

ජ්ද්විකා-රසකිඳ

ජ්ද- කොල්ලම්කොළ, තැල්වැල්, කළුතික

ජ්දන-කුකුරුමුවන්, කොබෝලීල, කොල්ලම්කොළ

ජ්දපත්‍ර-බුජපත් ගස

ජ්න්තා-කොත්තමල්ලි

ජ්ත-ගණ

ජ්යා-කන්සා

ජ්ර්ධ-කොසඹ, කුකුරුමුවන්

ජ්ර්දි-වමන රෝගය

ජ්ර්දිකා- විෂ්ණුක්‍රාන්තී, ලාකඩ, වමනය, කාශරෝගය

ජ්ර්දිකාපුරි- සිහින් එන්සාල්

sinhalaebooks.com

ජා—ජි—ජු—ජෙ—ජ

ජර්දිකාරිණී-වදකසා, අක්මැල්ල
ජර්දිකාරිපු-සිහින් එන්සාල්
ජර්දිසත-විලඳ, කොසඹ, හින්එන්සාල්
ජවිපත්‍රක-ඇත්සැවිය

ජාග-එලගිතෙල්
ජාගක්ෂීර විනාශන-ගැටනිටුල්
ජාගකණී - කුඹුක් (සල් විශෙෂයක්)
ජාගහක්ෂ්‍යා-නියඳ
ජාගහක්ෂිනි-නියඳ
ජාගමොද-අසමොද
ජාගලා-ගිරිතිල්ල, (මාඛණ්ඩා)
ජාගලාක්ෂ-ඉද්ද ගස
ජාගශාඛි-මැඩහඳු
ජාගසිංගි-සිහින් මස්බැද්ද, සිහින් මැඩහඳු, (වේලිප්පරිත්ති)
ජාගක්ෂීරවිනාශණ-ගැටනිටුල් ගස
ජාදන-නිල්කටුකරඹු
ජාදිනිවාදර } කපු
ජාදිනිවාරද }
ජාඛරි-හණ ගස
ජායාතරු-දෙඹ ගස
ජායාවෘක්ෂ-ඇසතු ගස
ජාරදි-රුක්අත්තන
ජාවි-කිණ ගස

ජිතති-කරඳ ගස
ජිද්‍රඋදර-ජිද්‍රොදරරෝගය
ජිද්‍රවෛදෙහි-ගජතිප්පිලි
ජීවන-රසකිඳ, මහ මුඩමහණ, ඉඳු සල්
ජීවනගන්ධිකා-මුඩමහණ
ජීවනගන්ධිනී-මුඩමහණ, නිකා
ජීවනගන්ධිකා - වෙල්මුඩ (මුඩමහණ)
ජීවනග්‍රන්ථික-මුඩමහණ
ජීවනචෙසිකා-දියමිත්ත
ජීවනපත්‍රී-දියමිත්ත,ඇඹුලැඹිලිය
ජීවනපත්‍රිකා-ඇම්බරැල්ලා ගස
ජීවනපුෂ්ප-නිලකවෘක්ෂය
ජීවනරුහා - සුලුකුර, රසකිඳ කුකුරුමුවන්, වැටකේ
ජීවනරෝහා-රසකිඳ
ජීවනලතා-රසකිඳ
ජීවනා-රසකිඳ
ජීවනාස්වාස-ස්වාස රෝගයක්
ජීවනෝද්භවා-රසකිඳ
ජිලලි - සුලුකුර, මහකුර, නිල තම්පලා

ජුර-වඳුරු මැ මුල්
ජුරික-රුක්අත්තන

ජෙක-ඉඟුරු
ජෙදනීය-ඉඟිනි ගස
ජෙදී-ඉඟිනි ගස
ජෙලු-සෝමලතා
ජෙදික-වේවැල්

ජොලඛග-ලප්නාරං
ජොහාරා-ඕයලි යොන් ඉඳි

ජඛඝනේත්‍ර-කොටිල
ජග්ල-උක්පැණි, කුකුරුමුවන් සුරා, (ගෝඩා)

sinhalaebooks.com

ජගල- උක්දැණි, කුකුරුමුවන්, ගෝඩා
ජගකාම්භ-පතඟි
ජගත්‍යවන්දන් - වැල්කසඹිලියා
ජගත්‍යාහ්ව-පතඟි
ජගතුල-තල්පත
ජගනේළුලා-කොටදිඹුලා ගස
ජඟල-මුදුපෙණ, මස්වර්ග
ජ ඝ නො ළ ලා- කලුකැම්මේරිය, කොටදිඹුලා
ජඝත්‍යවන්දන-රන්වන් සඳුන්
ජඞ්ගල-මස්
ජඞ්ගලා-ගිරිතිල්ල (මාබණ්ඩා)
ජඞ්ඝාශූල-කෙන්ඩා ශූලය
ජඞ්ගුල-වැටකොළු ගෙඩි
ජඞ්ඝනෙත්‍ර-තොටිල
ජට-ජටාමාංශ
ජටා-ජටාමාංශ, සා තා වා රි ය, වාගස්, දිවුල්
ජටාකාලි-සාතාවාරිය, පිටවක්කා
ජටානන්තා-ජටාමාංස, පිටවක්කා
ජටාභූතා-ජටාමාංශ
ජටාමළී-ජටාමාංශ
ජටාමලා-පිටවක්කා
ජටාමාංශි-ජටාමාංශ
ජටාමූල-නවනැඹිලිය,සාතාවාරිය, තිවිඟ
ජටාස-ගුගුල්
ජටාසපුෂ්ප-එඩරුමල්
ජටායුෂ්-ගුගුල්
ජටාහී-ජටාමාංශ
ජටාරුද්‍රා-ජටාමාංශ
ජටාල-ගුගුල්, ජටාමාංශ, කපුරු, නුග
ජටාවති-ජටාමාංශ
ජටි-නුග ගස, ජටාමාංශ, නෙලුඹු දැලි, පුළිල
ජටිකා-හුනිඳ
ජටිල-වදකහ, නුග, පුළිල, හිඟුරු පියලි, තිප්පිලි
ජටිලා-අමුකපුරු, ජටාමාංශ, සුළු සාරණ
ජටී-නෙලුඹුදැලි, නුග, ජටාමාංශ, පුළිල
ජටීන්-තුන්පුළිල, (තෙලැසටු)
ජඨරනූත්-ඇසළ
ජඨරෝදර-ජලෝදර රෝගය
ජඩ-වඳුරු මැ, ඊයම්,
ජඩා-පිටවක්කා, වඳුරු මැ
ජඩී-සුවඳ කසා
ජතුස්මක - ම නෝ සි ල, ගල් සෙවෙල්
ජත-හොමුවගු
ජතකා-කසා
ජතු-ලාකඩ, ගල්මද, ගල්සෙවෙල්, ලතුදිය
ජතුක- පෙරුම්කායම්, (පි ණ්ඩා හිඬහු)
ජතුකා-පැපිළිය, වටැස්ස, ආපසු මදු, තම්පලා
ජතුකාශ්මීර-කොකුම්
ජතුකාහ්වා-ලාකඩ
ජතුකාව්-වටැස්ස
ජතුපත්‍රිකා- ඇඹුල්ඇඹිලිය, කුඩා පහණබෙය
ජතුමණි-ක්ෂුද්‍ර රෝගයක්
ජතුමූබ-හැල්ඛී වෙසෙසක්
ජතුරස-ලතුදිය
ජතුශිලා-ගල්සෙවෙල්
ජත්‍රිත-වැලුක්, රඹුක්
ජන්තු-ගෝ මූත්‍රා, අට්ටික්කා
ජන්තුක-පිණ්ඩා හිඬහු, (පෙරුම් කායම්)
ජන්තුකා-සාදිලිංගම්, ලාකඩ

sinhalaebooks.com

ජන්තුකුමාර-කොසඹ, ම හ කො සඹ

ජන්තුඝන-වළඟසාල්, පිණ්ඩාභිඝ, දෙළුම්.

ජන්තුජිත්-වළඟසාල්, දෙඩම්ගස

ජන්තුනාශන-ක්‍රිමිශත්‍රු, පෙරුම් කායම්, කොරාසානි

ජන්තුපාදප- අඹ වෙසෙසක්

ජන්තුඵල-දිඹුල්, අට්ටික්කා

ජන්තුභෘත්-වළඟසාල්

ජන්තුමත්ඵල-දිඹුල්ගස

ජන්තුමාරි-කොසඹ, දෙහි

ජනතුරස-ලතුදිය

ජන්තුරලා-ඊතණ, කුසතණ, වැලුක්

ජන්තුවාක්ෂ- ඇටඹ, දිඹුල් ගස

ජන්තුශත්‍රු-වළඟසාල්

ජන්තුහන්තු-හණඇට

ජන්තුහන්ත්‍රි-වළඟසාල්

ජන්තුහනන-වළඟසාල්

ජන්තුහෘත්-වළඟසාල්

ජනනව-වළඟසාල්

ජන්මා-කොකුම්

ජන්වේනු-මහදියබෙරලිය

ජන-හාතාවාරිය

ජනකාරිත්-ලතුදිය

ජනනිකා-ඇල්වී,

ජනනී-ලමඟ, සාදික්කා, ලාකඩ ලුණුවිල, කුළුරුණ, ජටාමාංශ, බෝලිද්ද

ජනනීරිපු-නියඳ

ජනප්‍රිය-කොත්තමල්ලි, මුරුංගා, නාරත්

ජනප්‍රියා-කොත්තමල්ලි

ජනරඤ්ජක-වල්තම්පලා

ජනවල්ලභ-ඵල ඵරඬු

ජනා-කටුකරෝහණ

ජනාමභය-විෂ්ණුක්‍රාන්ති

ජනාහ්වය-විෂ්ණුක්‍රාන්ති

ජනිකා-අඩනහිරිය, අවරිය, තෙල් බේරු

ජනිකොශිකා-තෙල්බේරු

ජනනීලිකා-නිල්කටරොළු

ජනිවා-තිඹිරි

ජනිෂ්ඨා-දැසමන්

ජෘනී-වටැස්ස, කසා, සාදික්කා, ලමඟ, හිඟුරුවැල්, වවුලැටිය

ජනෙනිකා-නියඳ, හැල්වී,සැටඳ වී

ජනෙෂ්ට - යොහොඹු, දැසමන්, කසා, ලාකඩ

ජනෙහිතා- විෂ්ණුක්‍රාන්ති, රිදී, රත්රන්

ජනොත්තම-තේක්ක ගස

ජපා-බඳුවද

ජපාකුසුමසන්නිභ-හිඟුල්

ජපාපුෂ්ප-වදමල්

ජපාප්‍රසූන-වදමල

ජපාරක්ත-බඳුවද, පොකුරු වද

ජප්‍රමෝදනී-හෙළ බටු, මහ හෙළ බටු

ජබා-වදගස

ජම්බල - (ජම්බෝල) පැහිරි වර්ගයේ ඉතා විශාල ඵල හට ගන්නා ගස.දෙඩම් වලට දනම්.

ජම්බාල-මඩ, වැටකේ

ජම්බී-තලා,මුං, මරුවක ගස, අක් මැල්ල

ජම්බීර- දෙඩම්, කරව්, අඳුතලා. හෙළ අඳුතලා

ජම්බිල } දෙඩම්
ජම්බීල }

sinhalaebooks.com

ජම්බු-මාදම්, හෙළ දම්, දඹ, වැටකේ, තොටිල
ජම්බුක-තොටිල,බැමිතිරිය, මහ උගරල, ලොත්
ජම්බුකතෘණ-සුවඳ තෘණ
ජම්බුකා-කිඹුල්වන් මිදි
ජම්බුල- වැටකේ, දම්ගස
ජම්බුවෘක්ෂ-දම්ගස
ජම්බෝල-පැහිරි වගීයේ වඩාම ලොකු ගෙඩි පල ගන්නා ගස
ජම්භ-දෙඩම්, සුදුමරුවක ගස
ජම්භක-කසාවන් ලොත්
ජම්භන-වරාගස, මරුවක ගස
ජම්භර-දෙඩම් ගස
ජම්භල-දෙඩම්
ජම්භලා-දෙඩම්, ලප්නාරං, වරා
ජම්භී-පැණි දෙඩම්
ජම්භීන්-දෙඩම් ගස
ජම්භීර-දෙඩම්, තලා, කළු තලා,
ජම්භීරි-පැණි දෙඩම්, දෙඩම්
ජම්ම-ඉඟුරු
ජම්නාරං-ලොකුම නාරං වර්ගය
ජම්නිය-මුවකිරිය
ජම්රය-බැවිල
ජය-මිදි, සිහින්මිදි, මහමිදි
ජයකාරිකා- නිදිකුම්බා, (දඹින් කරා) වැල්මදට
ජයකරු-නන්දිරුක
ජයද්‍රුම-පිළිල
ජයනති-කහ, මිදි, සුදු බුබැවිල, වඳුරු මැ
ජයනතී-වැල්මදට, අරළු, සුදුනිකා
ජයන්ත්‍රිකා- සිහින්මිදි, වනුවැල්, (බාන්වැල්)

ජයපාල—ජයපාල ගස්

ජයපාල—තිනතිරි ඵල

Croton Tiglium

වැල් කැප්පෙට්ටියා කොළ වලට මදක් සමාන, බිත් තුනකට ගැලවෙන, තද කටුවක් තුළ ඇට තුන බැගින් තිබෙන ජාපාල ගස ගැණ නො දන්නා කෙණෙක් ඇතැ යි සිතිය නො හැක. මෙය දෙශීය වෙදකමේ ප්‍රධාන විරේක බෙහෙතකි. ආමශූල, උදරශූල ආදී රෝග වලට ත්, වෙන ත් ජ්වර රෝග ආදියට ත් දෙන ගුලි වර්ග වලට විෂ හැරි ජයපාල ඇට ද ඖෂධයක් වශයෙන් එකතු කරති.

ජයවෘක්ෂ-බෝ රුක, ඇසටු බෝ
ජයවෘක්ෂක්ෂීර-බෝ කිරි
ජයසුමන-බඳු වද
ජයා-විෂ්ණුක්‍රාන්ති, සිහින් මිදි, වැල්මදට, තලා, කංසා, කස් තුරි, අරලු, සෙන්කොට්ටම්

sinhalaebooks.com

ජයාග්නිමන්ථ-මිදි, තිවිඟ
ජයාජය-මහමිදි
ජයාජිනි-එන්සාල්, එල්වලු
ජයාර්ජනි-එන්සාල්, එල්වලු
ජයාවහා-නිල්රිතණ, මහ දැත්ත
ජයාහ්වා-වද, බඳුවද, පොකුරුවද, මහ දැත්ත
ජර්ජර-ගල්සෙවෙල්, රතුලුණු,
ජර්තිල-තල, වල් තල
ජර්හිල-වල්තල
ජර-දුරු, සිහින් දුරු, (සුදුදුරු)
ජරක-සුදු දුරු, (සිහින් දුරු) පෙරුම්කායම්
ජරණ } ඇත්තෝර, සුවසලුණු,
ජරණා } පෙරුම්කායම්, කොට්ටම්, කලුදුරු
ජරණද්‍රුම-මුරුත ගස
ජරණ-හිඬහු, පිණ්ඩාහිඬහු, (පෙරුම්කායම්) දෙදුරු, සුවස ලුණු, කොට්ටම්
ජරසි-උඩැත්ත
ජරා-වදකහ, කිරිපලු ගස
ජරාජම්බු-බලුදම්, කාක දම්
ජරාවරා-වදකහ, ලාකඩ, තලා, වද
ජල-ඉරිවේරිය, නිප්පිලි, කුලුරුණ, ශ්‍රීවේර, සුදුරීයම්, වතුර, කටු කරෝෂණ
ජලඋදර-ඒ නම් රෝගය
ජලකණ්ටක- කොහිල, (අහිරු) කටු පෙනෙල, නීරමුල්ලිය, (ඉක්රිය)
ජලකන්ද-කොහිල, කටුපෙනෙල
ජලකරඞ්ක-සක්, පොල්
ජලකාම්-හොමුවහු, වරා පුෂ්ප
ජලකාමා-වරාමල්, හොමුවහු
ජලකාමුක-කුටුම්බිණී වෘක්ෂය
ජලකාමුකී-කුටුම්බිණී වෘක්ෂය
ජලකුන්තල-දියසෙවෙල්
ජලකුබ්ජකා-කොහිල, සෙවෙල්
ජලකුම්භි-දියපරණලා
ජලකෙශ-සෙවෙල්
ජලගුක-පාසි, (පෙඳ) දියසෙවෙල් නෙලුඹුදැලි, නෙලුම්මල්
ජලඝනද්‍රුම-රණවරා
ජලජ-සක්, නිලුපුල්, ඉරිවේරිය, තල්ගස, කුරුඳුපොතු,මිදෙල්ල, හොමුවහු, කපුරු, තුන්පුළිල, පළොල්, පෙඳ, නෙලුම්
ජලජනාතුකා-පූඩාවා
ජලජම්භූත-කටුකරෝෂණ
ජලජම්බු-වැල්මී, ඔලිඳ
ජලජා-වැල්මී, බෝදි ගස
ජලජාත-හොමුවහු
ජලජීවිනී-දියපූඩාවා
ජලතණ්ඩුලීය-දියනිල්ල
ජලතාල } කැම්මේරිය ගස
ජලතාවික }
ජලතික්තකා-ඉඳුසල් ගස
ජලතික්තිකා-ඉඳුසල් ගස
ජලකෘණ-වැලුක්, රඹුක්
ජලද-නිල්මානෙල්, වම්මුතු, කලාඳුරු, කපුරු
ජලදර-කලාඳුරු
ජලද-සක්තැබ
ජලදශන-ඝල් ගස, තේක්ක ගස
ජලදුම-රණවරා
ජලධර-කපුරු, හක්ගෙඩිය, කෝඹු ගස
ජලධරා-කසාවත් සුවඳහොට
ජලධාරා-සුවඳහොට,(සැවැන්දරා) ඉකිරි, (නීරමුල්ලිය)

sinhalaebooks.com

ජලඩි-වම්මුතු, කලාඳුරු
ජලන-මිදි
ජලනි-සෙවෙල්
ජලනීලි-පෙද, (පාසි) දියසෙවෙල්
ජලනෙත්‍ර-ඕමී ගස
ජලපටාත්මිකා-දියපූඩාවා
ජලපරපප-පතඟි
ජලපිල-කැකිරි, පොල්
ජලපිපලී-දියතිප්පිලි
ජලප්‍රවොදනී-එලබටු
ජලප්‍රද-කසාවත් ඉරිවේරිය
ජලප්‍රිය-මුරුංගා ගස, කොතඹුරු, (කොත්තමල්ලි)
ජලඵල-පොල් ගස, කටුපෙනෙල
ජලඵේණ-මුදුපෙණ
ජලබිජු-අඹ යනාදිය
ජලබ්‍රාහ්මී-බෝදි ගස
ජලභාස-මුදුපෙණ
ජලභිජල-දියමිදෙල්ල
ජලභූ-කපුරු, දියනිල්ල
ජලභෘත්-කපුරු
ජලමක්ෂ-සාතාවාරිය
ජලමණ්ඩපිකා - සෙවෙල්, දියපරණලා
ජලමධ්‍යක-ඕමීගස
ජලමසි-කපුරු
ජලමුච්-කපුරු, වම්මුතු
ජලමූර්තිකා-පාණවැස්ස
ජලමොද-සුවඳහොට
ජලරස-ලුණු, සුවසලුණු
ජලරූපු-රණවරා
ජලවත්-නෙලුම්
ජලවල්කල-දියපරණලා
ජලවල්ලී-කටු පෙනෙල
ජලවානීර-හොමුවහු
ජලවාස-සුවඳහොට
ජලවික්‍රම-ඉඳුසල් ගස
ජලවිලව-දියපරණලා
ජලවේතස-ඇඹුල්වේ, හොමුවහු
ජලශුක-පෙද, නෙලුම් අල
ජලශුචි-කටු පෙනෙල
ජලශුභ්‍ර-සුදු ඊයම්
ජලසන්ත්‍රාස-ජලභීතිකා රෝගය
ජලසම්භව-හොමුවහු
ජලසම්භූත-කටුකරෝෂණ
ජලසර්පිනී-පූඩාවා
ජලසූචි-කටුපෙනෙල, දියපූඩාවා
ජලහාස-මුදුපෙණ
ජලාක්ෂි-දියතිප්පිලි
ජලාඛ්‍යා-ඕමී ගස
ජලාඤ්චල-සෙවෙල්
ජලාටනී-දියපූඩාවා
ජලාධාරා-ඉකිරිය, සුවඳහොට
ජලාබ්‍රජ-තල් ගස
ජලාම්බුකා-දියපූඩාවා
ජලාමොද-සැවැන්න
ජලාලුක-නෙලුම් අල
ජලාලුකා-දියපූඩාවා
ජලාහ්වයා-ඉරිවේරිය, උපුල්
ජලාශය-සැවැන්න
ජලාශ්‍රය-සැවැන්න
ජලාසුකා-දියපූඩාවා
ජලූකා-කුඩැල්ලා
ජලෙරුහා-කුටුම්බිනී වෘක්ෂය
ජලෝකාකාල-දියහොමුවහු
ජලෝකාසම්භෘත- හොමුවහු, දිය හොමුවහු
ජලෝත්භව-රඹුක්, වැලුක්, ලුණු විල (බැමිතිරිය)
ජලෝත්භවතෘණ-වැලුක්
ජලෝරගා-දියකුඩැල්ලා

sinhalaebooks.com

ජලොලුකා- පියුම් ඇට
ජලෞක-හොමුවඟු
ජලෞකා-දියපුඩාවා
ජවනෙෂ්ට-කලු ඊයම්
ජවලි-පුවක් ගස
ජවසාහ්වා-අසමෝදගම්
ජවා-වදමල්, වදකසා
ජවාදු-ජවාදුනි, ක්‍රිමිශත්‍රු
ජවාන-ක්‍රිමිශත්‍රු
ජවානි-ක්‍රිමිශත්‍රු, තිත්ත වැට කොලු, අසමෝද
ජවානිකා-ක්‍රිමිශත්‍රු
ජවානී-අසමෝදගම්
ජවානීසා-ක්‍රිමිශත්‍රු
ජවාපුෂ්ප-වදමල
ජවාහ්වා-ක්‍රිමිශත්‍රු, කොරාසානි
ජවිත්‍ර-අතිවුඩයන්
ජසද-කලු ඊයම්, තුත්තනාගම්
ජසාහා-ක්‍රිමිශත්‍රු
ජහං-මහ මුඩමහණ

ජා-හණ, නියඳ
ජාංගලස-මදවූ දිය හා ගල් ඇති ප්‍රදේශය
ජාංගලවගමස්-ජාංගල වර්ගයේ මස්රස
ජාගත-නියඳ, සෝමලතා
ජාගලා-ගිරිතිල්ල
ජාගුඩ-කොකුම්
ජාඩගල-වඳුරු මැ
ජාඩගුඩ-කොකුම්
ජාජී-සිහින්දුරු, (සුදුදුරු)
ජාටලි-දුම්මැල්ල
ජාඨර ග්‍රන්ථි-ගුල්ම රෝගය
ජාඩ්‍යාරී-දෙඩම් ගස
ජාඩිය- සැලිය, ඛරණිය, පිප්පය,
ජාතකොස-සාදික්කා
ජාතපල-සාදික්කා
ජාතරූප-නාමල්රේණු, රන්, නා කෙසරු
ජාතරූපකා-සවණී, (රත්රන්)
ජාතරූපප්‍රභා-හිරියල්
ජාතවේදස්-රත්නිවුල්
ජාතසාර-සිව්ය, ගජතිප්පිලි ඉඟිනි, මහඉඟිනි
ජාති-වෙලඟ, යොහොඹු, සමන් පිච්ච, (දැසමන්) මිදි, තෙල්ලි සාදික්කා, ලමඟ
ජාතිකා-සාදික්කා
ජාතිකාඵල-සාදික්කා
ජාතිකෙසිකා-ලමඟ, සාදික්කා
ජාතිකොෂ-වසාවාසි, ලමඟ, සාදික්කා, මිදි, හිඟුරුපියලි, ජය පාල, නෙරුවා අල
ජාතිකොෂාතක-සාදික්කා
ජාතිජ-සාදික්කා
ජාතිවෙති-පිච්ච මල්
ජාතිජනනී-ලමඟ, සාදික්කා
ජාතිදඩ්ඩ-දම්දෙව්සුදු (සිරිතේක්කු)
ජාතිපක්-සාදික්කා ගෙඩි
ජාතිපත්-වසාවාසි
ජාතිපත්‍ර-වසාවාසි
ජාතිපත්‍රක-සාදික්කා
ජාතිපත්‍රි-වසාවාසි
ජාතිපණී-වසාවාසි, සාදික්කා
ජාතිපල-සාදික්කා ගෙඩි
ජාතිපුෂ්ප-යොහොඹු (ගැටපිච්ච) දැසමන්
ජාතිපුෂ්කර-සාදික්කා ගෙඩි
ජාතිප්‍රවාල-දැසමන් දළු
ජාතිඵල-ලමඟ, සාදික්කා
ජාතිඵලත්වච්-වසාවාසි
ජාතිරස-වච්චනාවි

sinhalaebooks.com

ජි

ජාතිලඛග-හිංගු, (හිඟුල්), සාදිලිංගම්
ජාතිශෘඟ-ලමඟ, සාදික්කා, ජය පාල, නෙරුවා අල
ජාතිශාක-සාදික්කා
ජාතිසාරා-සාදික්කා
ජාතිසුමන-සමන්පිච්ච,(දැසමන්) යොහොඹු
ජාතිසෝද-ජයපාල
ජාතිහිඞ්ගුල-හිඟුල්
ජාතී-දැසමන්, යොහොඹු, සාදික්කා
ජාතීකොෂඵල-, ජාතිජාත, ජාතීදල } සාදික්කා, වසාවාසි
ජාතීඵල-සාදික්කා
ජාතීඵලා-නෙල්ලි
ජාතුක-පෙරුම්කායම්
ජාතුඵල-අච්චික්කා (දිඹුල්)
ජාතුභා-කටුකැල (කටුකැලිය)
ජාපති-උඩැත්ත
ජාපාල-ජයපාල
ජාම්බුනද-දඹරත්රන්, අත්තන, නාකෙසුරු
ජාම්භව--දම් (ඹ=ජම්බු)
ජාම්භීර-දෙඩම්
ජාමාතෘ- ගජතිප්පිලි, දූවරුක, සූයජීකාන්ත
ජායක-අඟිල්, කළුවැල්
ජාරක-කුඹුරුවැල්
ජාරණවීජ-රසදිය දිය කරණ අල වර්ගයක්
ජාරණී-මහදුරු
ජාරණ-මහදුරු
ජාරඛා-ඇසල
ජාරඛාය පළු-ඇසල කරල්
ජාරි-මෙනේරි නම් ධාන්‍ය වර්ගය
ජාරිනී-වැටකොළු, දේවදාලිය
ජාල්ව-නෙල්ලි
ජාල-කොළොම් ගස, පළුගස, මල්කැකුල
ජාලක-කුටුම්බිනී වෘක්ෂය
ජාලය-පලුගස
ජාලවර්චූරක- සීනිය ගස් වෙසෙසක්
ජාලි- පටෝල, (දුම්මැල්ල) වැටකොළු, පළොල්, හෙළ පළොල්
ජාලික-මල් කැකුළු, කුඩ්මල (මල් පොහොට්ටු)
ජාලිකා-දියකුඩැල්ලා
ජාලිකා වෘක්ෂය-කොටදිඹුලාගස
ජාලිකිනී- දිය කුඩැල්ලා (දිය පූඩාවා)
ජාලිනී-දේවදාලිය, වැටකොළු, නෙල්ලි, මුරුවා, ඇඹුළුඵල, මස් බැද්ද, (වේලිප්පරින්ති)
ජාලිම-කොට්ටම්, සුවඳ කොට්ටම්
ජාලිවෘක්ෂ-කොටදිඹුලා ගස, උගුරුස්ස ගස
ජාලී-දුම්මැල්ල
ජාවක-ලාකඩ
ජාවයිනී-අවරිය ගස
ජාෂක- කළුවැල්
ජාහකඩවනී-දිය කුඩැල්ලා

ජිඩගි-වැල්මට
ජිඩගිනී-වැල්මදට, ඉහිනී, මහ ඉහිනී, ගොඩකදුරු
ජිජ්ජුකාව-ඔලිඳ, (හුනිඳ)
ජිඤ්ජුක-ඔලිඳ, (හුනිඳ)
ජිතෙන්ද්‍රියාත්ව- කාමවෘද්ධිවෘක්ෂය
ජින්තුඩිය-හඳුන් ගස
ජිතවර්ණ්‍ය-නිළුපුල් (නිල්මහනෙල්)
ජිම්බි-මුංවැන්න
ජිම්හ-තුවරලා

sinhalaebooks.com

ජී

ජීමූත–දේවදාලිය, වම්මුතු, (කලා දුරු) වැටකොළු
ජීමූතක–දේවදාලිය
ජීයා–කිරිපලා
ජීළුවාමල–කොරාසානි
ජීව්–ජීවක, කිරිබඳුඅල, රසකිඳ, අමුකහ
ජීවිහමඩගල–තුවරලා
ජීවුළු–ජූල්,(දිවුල්)
ජීෂ්ණු–කුඹුක්, කෙළින්ද ගස
ජීහ්ම–තුවරලාගස
ජීහ්මග–කුකුරුමුවන්, තුවරලා, සුදුරීසම්
ජීහමශල්‍ය–කිහිරි ගස
ජීහ්වග–කොතඹුරු (කොත්තමල්ලි)
ජීහ්වාල–අඩනතිරිය
ජීහ්වාසනමහ–එනම් වා ත රෝ ග යක්

ජීමූත–දේවදාලිය, වම්මුතු
ජීමූතකා–දේවදාලිය
ජීමූතමූල–හිඟුරුපියලි
ජීණී–දුරු, මහදුරු, කලාදුරු, ගල් මද, ගල් සෙවෙල්
ජීර්ණදුරු– වෘක්ෂදුරුලතා, මේ වෙනුවට ලඹකාවේ ගිරිතිල්ල (මාඛන්ඩා) වැල් ගණිති
ජීර්ණපත්‍රිකා–වංශපත්‍රී තෘණ
ජීර්ණපර්ණ–ඛකිණී, ඛක්මී, කොළොම් ගස
ජීර්ණබාලුක–කලු වෘක්ෂදුරුක ලතා, මහදුරු
ජීර්ණම්බුද–ඇත්කලාදුරු, (මහ වම්මුතු)
ජීර්ණවල්කල–ගිරිතිල්ල, (මාඛණ්ඩා)
ජීර්ණෝත්භව–අලකිරිය
ජීර්‍ය–දුරු, සුදු දුරු, (සින්දුරු)
ජීර්ලගු–මිරිස්වැල
ජීර–දුරු, දෙදුරු (සුදු දුරු, කලු දුරු)
ජීරක–දෙදුරු (සුදු දුරු, කලුදුරු)
ජීරණ–සුඟු (පෙරුම්කායම්) සුදු දුරු, (සින්දුරු)
ජීලු–කොරාසානි
ජීව– ඛත්, ආහාරය, බුත්සරණ, තිටිඟ, ලුණුම්දෙල්ල
ජීවක–අමුකහ
ජීවකොලිකා–කිරිකවෙළු,(අෂ්ටක ඛිගීයේ ඔසුවක්)
ජීවණ–කිරිකවෙළු, පිඤ්ඤගස, දිය තනකිරි, දඬකලත්, එලකිරි
ජීවත– ගෙඳ
ජීමතශ්‍රවන–ගෙඳපලා
ජීවනි–රසකිඳ, කිරිබඳු, ඛත්
ජීවද–තිටිඟ ගස
ජීවදන්ති–සීරුස්ස
ජීවදායක–කිරිකවෙළු
ජීවදෘෂ්ටි–තිටිඟ ගස
ජීවන්ත–රත්තම්පලා, තම්පලා
ජීවන්තකා – අරළු, රත්තම්පලා රසකිඳ, පිළිල (ඉටිකෙහෙල්)
ජීවන්තමසක–රත්තම්පලා
ජීවනිකා–ඊතණ, අරලු, පුවටා තිටිඟ, රසකිඳ, මැඩහඟු, මේ වන්, බේදුරු
ජීවනිය–සීරුස්ස
ජීවන්තී– වැල් මී, බුලත්, අරළු දුහුදු (දූදු) රසකිඳ, දිව්පසුරු හිඟුරුපියලි, තිටිඟ, මේදු (මේ ව න් – අ ෂ ට ක ව ගී යේ බේතක්) රන්වන් ඉද්ද,

sinhalaebooks.com

ජු සෝ ජෛ ජ්‍ය

ජීවන-ජලය, අමෘතය, තනකිරි
ජීවනා-සුළු දඬකලත්, කුරුඳු
ජීවනාඝාත-වච්චනාවි
ජීවනාමා-කිරිපලා, ගැටකොළ
ජීවනාලිනී-කිරිකවෙලු
ජීවනි-දිවිපහුරු, ජීවක (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
ජීවනිකා-අරලු, කවෙලු
ජීවනී-බුලත්, කිරිපළු, කිඳි, කිරිපලා, අරලු, මේවන්, අමුකහ, ජීවක
ජීවනීයගණ-අෂ්ට වර්ගීය සහ තිවිහ, මුංවැන්න, මස්වැන්න, වැල්මී යන ද්‍රව්‍ය
ජීවනීයා-කිරිකවෙළු, අරළු, කිරිපලා, මුරුවා, ගැටකොළ
ජීවපත්‍රී-දිවිපහුරු
ජීවපුත්‍රක-අඟුත (කර) ගස
ජීවපුෂ්පා-මහ තිවිහ
ජීවප්‍රියා-අරලු, පිළිල (ඉටිකෙසෙල්)
ජීවපෘෂ්ටා-තිවිහ
ජීවභද්‍රා- කිරිපලා, බුලත්, ගැටකොළ පලා
ජීවලා-තිප්පිලි වෙසෙසක්
ජීවවර්ධනී- කිරිපලා, ගැටකොළ පලා, අරලු
ජීවවල්ලී-කිරිකවෙලු
ජීවවෘෂා-දිවිසහුරු, තිවිහ
ජීවශුක්ලා-කිරිකවෙලු
ජීවසුමන-වද
ජීවා-වදකසා, කිරිපලා, අරළු
ජීවාලා-සිංහල තිප්පිලි
ජීවීකා-දිවිපහුරු, තිවිහ
ජීවිත-නෙරෙංචි, (ගොකටු), බත්
ජීවිතා-දියතිප්පිලි
ජීවිනී-කවෙළු
ජීව්‍ය-ජීවක නම් ඔසුව
ජීව්‍යා-අරළු, ගොකටු, තම්පලා පික්මැලි (පික්මල්)

ජුගුප්සිත-සුදු ලුනු,
ජුඹග-ගෝතකොළ,
ජුඹගආවේශි-ගිරිතිල්ල,
ජුඹගා-ගිරිතිල්ල,
ජුෂ්කක-සුෂ,

ජූටි-කපුරු විශෙෂයක්
ජූනාඛ්‍ය-උලුකතෘණ,
ජූර්ති-උනරෝගය,
ජූෂ-ම්ලං ආදි කෂාය
ජූෂණ-මලිත ගස

ජෘමහිණී-එත්සාල් කොළ,

ජෙපාල-ජයපාල,
ජෙෂ්ඨක-ඉරිවේරිය,
ජෙෂ්ඨාමලක- කොස ඹ, මහ කොසඹ,
ජෙෂ්ඨී-වැල්මී,

ජෛත්‍ර-පාරද (රසදිය), ඔෂධය,
ජෛත්‍රී-මිදි, මිදි ගස, තිවිහ, සාදික්කා,
ජෛපාල-ජයපාල ගස
ජෛවාතෘකා-කපුරු

ජ්‍යෝෂ්ඨ තොයාමල-කාඩි,
ජ්‍යෝෂ්ඨබලා-මහබැවිල
ජ්‍යෝෂ්ඨා-කෙසෙල් ගස,
ජ්‍යෝෂ්ඨිමධු-වැල්මී,

---

sinhalaebooks.com

ජ්‍යො ජ්‍රෝ ජ්‍ව

ජ්‍යොත්ස්නා-පටෝල,(දුම්මැල්ල,)
ජ්‍යොත්ස්නී-නියන්වැටකොළ,
ජ්‍යොතිසනවාක්ෂ - රැරහ (පහන් ගස)
ජ්‍යොත්ස්නී-පටෝල,(දුම්මැල්ල,)
ජ්‍යොත්ස්නිකා-දුම්මැල්ල, රැහැණිය
ජ්‍යොත්ස්නී-දුම්මැල්ල ,(පටෝල)
ජ්‍යොතිඃසොම-රත්හඳුන්,
ජ්‍යොතිලීතා-දූදුවැල,
ජ්‍යොතිෂ්ක-මිදි,නිටුල් ගස, උළුවා හාල්,
ජ්‍යොතිෂ්මති-වැල්සෙනෙල, දූදු,
ජ්‍යොතිස්-උළුවා ගස, නිටොල්, රත්හඳුන්
ජ්‍යොතී-රත්හඳුන්,

ජොඩගක- අගිල්, කළු අගිල්, පෙරැම්කායම්,
ජොඩගල-පෙරැම්කායම්,
ජොඩනී-කශ්‍යාවන් දේවදැලිය,
ජොතනපත්‍රිකා-උගුරැස්ස, කටු වෙලඟ
ජොතනපර්ණිකා-උගුරැස්ස,
ජොති-රත්නිටුල්,
ජොතිපති-දූදු,
ජොතිරූපා-දූදුවැල්= දූහුදු, =දූදු
ජොතිෂණ-මහමිදි
ජොතිෂ්මාන්-රත්නිටුල්,
ජොතිෂ-උළුවා, උළුවාවැල්,
ජොතිෂ්‍යා-මහමිදි,
ජොතිස්ක-දූදු, රත්නිටුල්,
ජොතිසමතී-මුරුවා, දූදු,
ජොතිසමතීලතා-දූදු, දූදුවැල්
ජොදනී-තිබ්බටු, නිල්බටු
ජොසමශල්‍ය-කළුකිහිරි, කිහිරි,

ජ්වරඝන-වැල්මදට, පැපිලිය, රසකිඳ, තම්පලා, නිල්තම්පලා
ජ්වරඝ්නී-සේපාලිකා, තලාගස, පැපිලිය, රසකිඳ, වැල්මදට
ජ්වරජිත්-පත්පාඩගම් (පැපිලිය)
ජ්වරනාශනී-පත්පාඩගම්, රසකිඳ, වැල්මදට
ජ්වරවිනාශනී-කිඳි, රසකිඳ,
ජ්වරහන්ත්‍රි-රසකිඳ, වැල්මදට,
ජ්වරහර-කටුවැල්බටු, කිඳි, මොනර කුඩුම්බිය, (දුටුසතුටු)
ජ්වරහරා- කටුවැල්බටු, දුටුසතුටු, (මොනරකුඩුම්බිය) ගොඩ මා තෙල්, රසකිඳ
ජ්වරාඩගා-මහදැත්ත,
ජ්වරාඩගි-මහදැත්ත,
ජ්වරාතඩක-උණරෝගය,
ජ්වරාතීසාර-උණෙන් යුතු අතීසාරය,
ජ්වරාන්තක-ඇසල, දුම්මැල්ල (පටෝල), වැල්මදට, කිරාත, (බිංකොසඹ)
ජ්වරාපහා-ඉඟුරු, බෙලි,
ජ්වරාරි-රසකිඳ,
ජ්වල-සිහින්දුරු, (සුදුදුරු) සුදු ඊසම්,
ජ්වලත්ප්‍රභා-කළුඅඹ,
ජ්වලන-රත්නිටුල්, සිහින් මිදි, මහමිදි,
ජ්වලනී-මුරුවාවැල,

ජ්වාලා-මසිලගස, නිටුල්ගස,
ජ්වාලාජිහ්ව-මසිලගස, නිටුල්ගස, ගින්න
ජ්වාලාමුඛී-සූරියකාන්ත ගස
ජ්වාලි-රත්නිටුල්,
ප්‍රාවනි-අත්මැල්ල,

---

sinhalaebooks.com

ඛ ඛා ඛි ට ටි

ඛජ්ජ-මාබණ්ඩා (ගිරිතිල්ල)
ඛජ්ජරි-ඉඟිල කොළ
ඛජ්ඛරක-ගිරිතිල්ල
ඛටා-පිටවක්කා = (බිම්නෙල්ලි= නවනැඹිලිය)
ඛටානාඩි-පිටවක්කා
ඛටාමලා-පිටවක්කා, (බිම්නෙල්ලි =නවනැඹිලිය)
ඛරශී-අලකිරිය, කවුඩු උඩැත්ත, උඩැත්ත
ඛල්ය-සකුරු, සීනි
ඛලි-පුවක්
ඛවක-අත්මැල්ල
ඛෂ-ගස්කැලිය, සිරිවැඩි බැවිල
ඛෂකෙතු-බිම් නෙල්ලි, (පිට වක්කා) බෝලිද්ද
ඛෂා-සිරිවැඩි බැවිල, මල් සුදු බැවිල, හෙළ බටු, ගස් කැලිය

ඛාඩකාත-කාරම් වෙසෙසක්
ඛාට-තෙළඹු ගස
ඛාටල-තෙළඹු ගස, පළොල් ගස
ඛාටාමලා-පිටවක්කා
ඛාටිකා-දැසමන්, පිටවක්කා
ඛාටී-දැසමන්, පිටවක්කා
ඛාමල-පළොල්, තෙළඹු, ගොකටු
ඛාවු-නාවා ගස
ඛාවුක-පිවුල නොහොත් මිදෙල්ල නාවා ගස
ඛාවුකා-නාවා ගස

ඛිඛගා-දුම්මැල්ල, (පටෝල)
ඛිඛගිනී-දියමිත්ත, වැල්මදට
ඛිඤ්ජිනි- යාපුර, තෙබු, ඉඟිනි
ඛිණ්ඩිකා- රන්වන් කටුකරඬු, ගිරිතිල්ල, (මාබණ්ඩා), බේරු, තෙල්බේරු,නැටව්, හැඹනැටැව්, මෙනේරි
ඛිත්තුඩිය-හඳුන්
ඛිම්බ-නවැඟිලිය (එරඬු)
ඛිලලි-කුර, මහ කුරපලා

ඛුලි-පුවක් වෙසෙසක්
ඛොඩ-පුවක් වෙසෙසක්

ටකකාදෙශීය-තම්පලා වෙසෙසක්
ටගර-පුෂ්කර
ටඞ්ක-මහ දඹ, පුස්කර
ටඞ්කනල-අඹගස
ටඞ්කාතක-බ්‍රහමදරු වෘක්ෂය
ටඞ්ගන-පුස්කර
ටඞ්ගිනී-දියමිත්තවැල
ටණ්ටුක-කසාවන් ලොත්
ටන්කණ-පුස්කර
ටන්කණක්ෂාර-සුස්කර, (පුස්කර)
ටපි-පළොල් ගස
ටපිපාටලී-පළොල්
ටහඩ-කබ
ටාඞ්ක
ටාඞ්කමාධවික } නිල්වන් ගිවුළු වලින් කළ මද්‍ය විශෙෂයක්

ටිඟහොල්හර - තුංගවන්ටක නම් ගස
ටිඟොල්- ඟිඟොල්(කටු සහිත ගස් වර්ගයක්)
ටිණ්ටක-තොටිල ගස, කසාවන් ලොත්
ටින්ටිනිකා- සියඹලා,(සිනිඹලා), දියමහරි
ටිඬි-ගොමපිඬ

---

sinhalaebooks.com

ටු ඩ ඩි ඩු ඩෙ ඩො ඊ ත

ටුන්ටුක-තොටිල
ටුන්ටුකා-දීයමිත්ත
ටුන්ඩුක-තොටිල, ඔහු(දෙල්)
ටුනාකා-බිම්තල්
ටෙණ්ඩුක-තොටිල ගස
ටොටාපල-මීගස

ඩය-(දහදිය)ඔහදිය
ඩහඹු-ගස් වගීයක්(දෙල්ගස)
ඩහු-කොස්ගොන්න, දෙල්
ඩාලිම-දෙළුම් ගස

ඩිණ්ඩ(ක)-රත් එරඬු
ඩිණ්ඩිම-කරඳ, කරඹ, කිරලගස
ඩිණ්ඩීර-මුහුදුපෙණ
ඩිම්බ-එරඬුගස, බීජය
ඩිම්බිකා-තොටිල ගස

ඩුම්බර-කොටදිඹුලා
ඩුම්බරපර්ණ්-දැත්ත ගස

ඩෙබර-මසන්
ඩේලා-බේරු, තෙල්බේරු, කැටවි, හැඬකැටවි

ඩොඩී-තීවිහ
ඩොරඩී-වම්බොටු
ඩෝහෝ-දෙක
ඩෝලා-බෙරු
ඩෝලාඵල-මීගස්වල ගෙඩි
ඩෝලායන්ත්‍ර-ඩෝලායන්ත්‍රය,කඩ පිම්ම

ඩඹකණ-සෙවෙල්
ඩිණ්ඩිණිකා-දියම්දෙල්ල

තක්ක-මෝරු
තක්කටිනා-සමදරා, මසන්
තක්කලි-කළු කැම්මේරිය
තක්කාරි-තිවිහ
තක්කාලෙ-කෝමාරිකා
තක්කෝල-තකුල් (කපුකිනිස්ස)
තක්‍ර-මෝරු, පැපිලිය
තක්‍රජ-ගෝසී සඳුන්
තක්‍රජන්මන්-දීකිරි
තක්‍රනිත්-දිවුළු ගස
තක්‍රවාමන-නාරංගස
තක්‍රාන්ත-කාන්දම්
තක-ගන්ධක, ගෙන්දගම්
තකං-කරටියෙන් නික්මෙන ලා කඩ
තකපණ්ණිං-කොළ බිඳ ගන්නා ලාකඩ
තකපත්‍රිං-කොළ වලින් නික් මෙන ලාකඩ
තකරෙසි-තෝර
තකුල්-කපුකිනිස්ස, (තකුල්) ලිය කස්තුරි, කළුවැල්
තකුළු-කොට්ටම්
තගපත්‍රී-කෙසෙල්
තගර- තුවරලා, කුරුඳු, කුකුරු මුවන්, තෝර, ගුගුල්
තගරඛහක-කුරුඳු, වසාවාසි
තගරපත්‍රි-කෙසෙල්
තගරපාදික-වතුසුද්ද
තගරිපාදී-තුවරලා ගස
තගරා-තුවරලා
තවසාර-හුණ
තජ්වී-හිඟුපත් තණ

sinhalaebooks.com

තට-හිරියල්, සස්සඳ, ඔලිඳවැල
තටං-සස්සඳ
තටත්වක්-දියසෙවෙල්
තටාකත්වව-සෙවෙල්
තටාග-සෙවෙල්
තඩාග-සෙවෙල්, දියපරඬලා
තඩිත්වත්-වම්මුතු
තඩුලය-හාල්
තණඩයත්‍රී-කටුකරෝෂණ
තණඩි-බුළු
තණඩුරිණ-හාල්පානු දිය
තණඩුල-රත්තම්යලා, සුන්සාල්, වලහසාල්, අඹඇට දසයක බර
තණඩුලක්ෂාලින-සහල් ධෙවුන් දිය
තණඩුලඛණ්ඩක-හාල්කුඩු, සුන් සාල්
තණඩුලධාවන-හාල්පානු දිය
තණඩුලනාමන්-සුළුකුර
තණඩුලභ්‍රෂ්ට-බැදිසාල්
තණඩුලවාරි-සහල්පානු දිය
තණඩුලා- මහ නිදිකුම්බා, වලහ සාල්, සුළුකුර
තණඩුලාම්බු-හාල්පානු දිය
තණඩුලීබීජ- වලහසාල්, සුළුකුර
තණඩුලීය- වලහසාල්, සුළුකුර, වල්තම්පලා, කුරතම්පලා
තණඩුලීයක- වලහසාල්, සුළුකුර පලා
තණඩුලීයදල-සුළුකුර
තණඩුලු-වලහසාල්
තණඩුලෙයෙයා-සුළුකුර
තණඩුලෙර-සුළුකුර
තණඩුලොත්-සහල්පානු දිය
තණපස්මුල් ගණය-ඉළුක්,වැළුක්, ඊතණ, රණහුණ, උක් යන මේ ගණය පිත් මුත්‍ර කාවඹු නසා මුත්‍ර වස්තිය සුඛ කරන්නේය.
තණරද-තාල්

තණසාර-හණ
තත්කරි-ගොඩමේරිය
තත්පත්‍රි-කෙසෙල් ගස, හිඟුපත් තණ
තත්පද-ඇසතු ගස
තත්ඵල- ඩෙබර, තිප්පිලි, ඕලු, මුරුංගා, හිඟුරුපියලි, නොරඉටි, කොට්ටම්
තන්කාති-රසකිඳ
තන්කසිකොල්ලි- තඹාමැරැ අල
තන්ති } රසකිඳ,
තන්තිකා } පුස්වැන්න
තන්තිර් විට්ටංකිලාගු- සාතා වාරිය අල
තන්තිරි විස්ටඨ-හාතාවාරිය
තන්තුකී-ඵල අඹ
තන්තුනී-දමුනු (බොරළු දමුනු= උගුරුස්ස)
තන්තුනිර්යාස-හල්ගස
තන්තුභ-අඹ
තන්තුර-නෙළුම් අල
තන්තුල-සහල්, වලහසාල්
තන්තුවිග්‍රහ-කෙහෙල්
තන්තුසාර-පුවක් ගස
තන්ත්‍රි-රසකිඳ
තන්ත්‍රිකා-රසකිඳ
තන්ත්‍රොද්භවා-රසකිඳ
තන්ඵල-හිඟුරුපියලි, තිප්පිලි
තන්ද්‍රි-පත්‍රාභිඩහු
තන්වඩහි-ඇම්බරැල්ල
තන්වි-ශාලිපර්ණි, පෘෂ්ණිපර්ණි
තන්වී } පුස්වැන්න, හිඟු
තන්වෙසී } පත් තණ, (පත්‍රා හිඩහු)
තනදදු-ලබු ගෙඩිය
තනපා-කිරි

sinhalaebooks.com

තනය-දෙළුම්පල, ලබුවැල, ධාන්‍ය වර්ගයක් (තණ)
තනයා- කළුතලා, පුස්වැන්න, කෝමාරිකා
තනරද-තල්ගස
තනිවැල්ලේ පෙරුමාල්- වැල්පෙනෙල
තනුක්ෂීර-ඇම්බරැල්ල ගස
තනුක- කුරුඳුපොතු, බුළු ගස, මසිල මල්
තනුවර්ජාය-සීනිය ගස
තනුත්වක්-මිදි
තනුත්වා-සිහින්මිදි
තනුත්වා-සිහින්මිදි, මිදි
තනුපත්‍ර-වැලහුන
තනූනප-ගිතෙල්
තනූනපාත් (ද්)-නිටුල් ගස, ගිතෙල්
තනූරස-ඛහදිය
තනූවිසෝධන්- බේරු, තෙල් බේරු, නැටව්
තප්තකාඤ්චන-රත්රන්
තප්තලෝමය-කසිස්
තප්ත වල්ලීර-වැල්ලිරා මස්
තපන-මිදි, බදුල්ල, වරාගස
තපනක-හැල් වෙසෙසක්
තපනවර්ජ-දමනක රුක
තපන තනයා-සැමගස,ලෝලුගස
තපනා-සිහින් මිදි
තපනි-දිසමිත්ත
තපනීය-රත්රන්, රිදී, අත්තන ගස
තපස්වී-මුරුවා, මුඩමහණ,දමනක වෘක්ෂය
තපස්විනි- කටුකරෝහණ, ජටා මාංශ, වෙල්මුඩ (මුඩමහණ)
තපස්විපත්‍ර-දමනක වෘක්ෂය
තපස්වී මුල්- දමනක වෘක්ෂයේ මුල්
තපසියා-වෙල්මුඩ (මුඩමහණ)
තපිනී-ලුණුවිල
තපෝධන-මුඩමහණ
තබුළු-වරාකිරි
තම්-තඹ
තම්බටුවැල්- තුඩරැණ, (මා වේ වැල් වලට වඩා කුඩා ඇලවේ වැල් වලට ලොකු වේවැල් වර්ගය
තම්බුරු-තුම්බුරු නම් රුක
තම්බුලි-බුලත්
තම්මැන්නබිජු-තම්මැන්නා ඇට
තම-කොල්ලම්කොළ
තමක-ශ්වාශ රෝගය
තමකා-පිටවක්කා
තමරාජ-සකුරු වෙසෙසක්
තමරැපු-වරාගස
තමල්-කොල්ලම්කොළ
තමළු- පිටවක්කා, කොල්ලම් කොළ
තමස්විනී-කත
තමා-පිටවක්කා, තමළු ගස
තමාබු-දුම්කොළ
තමාල-මදටිය, මාරා, කොල්ලම් කොළ, බුලත්, ලුණුවරණ, බිම් නෙල්ලි, (පිටවක්කා)
තමාලක-බිම්නෙල්ලි, කිඹුල්වැන්න
තමාලවර්ජ-කොල්ලම්කොළ
තමාලපත්‍ර-කොල්ලම්කොළ
තමාලි-කොල්ලම්කොළ
තමාලික-වැල්මදට, පිටවක්කා
තමාලින්-ලුණුවරණ
තමාලිනී-පිටවක්කා
තම්-කසා

sinhalaebooks.com

තමුකා-උගුරැස්ස

තමුතලතා } සාතාවාරිය
තමුලතා

තමොදර්ශන-පිත්තජ රෝගයක් (අඳුර දැක්ම)

තඹකුෂ්ට-කුෂ්ඨ රෝග භේදයක් (තාම්‍ර කුෂ්ඨය)

තඹකොා-තම්පලා

තඹපිල්-පොල්ගස

තඹරස-රත්නෙළුම්, හෙළ පියුම්

තඹල-නීන්තඹල, මහතඹල, පේර තඹල, රත්තඹල, එල තඹල, කහතඹල යයි තඹල ගස්වර්ග කිපයකි.

තඹසිළු-කුකුළන්

තඹු-සිවලුන්

තඹුනිල්-(තඹුනෙල්) පිට නිල්පාට සහ ඇතුළ තඹපාට පොල් වර්ගය. දැනට බොහෝදෙනා රන් තැඹිලි ලෙස වරදවා ගන්නේ මේ පොල් වර්ගය යි.

තඹුරු- රත්නෙළුම්, හෙළ පියුම්

තයිර්-දීකිරි

තයිර්චූලා-වේලා, මල් සුදු වේලා

තයිරවඩතන්නීර්-දීපෙරලි දිය

තයිරු-දී

තර්ක්ෂ්‍ය-රසඳුන්

තක්ෂණ්ඨක-සක්බේරිය

තක්ෂාන්ත-කාන්දම්

තක්ෂාරි-සිනින්මිදි, මහමිදි, ඇට්ටේරිය, ඇත්තෝර, වල්කැකිරි, නිටිඟ ගස

තර්කිණ(ල)-ඇත්තෝර

තකෝටි-රේරු

තකෝලක-තකුල් (කපුකිනිස්ස)

තකෝලන්-තකුල් (කපුකිනිස්ස)

තජී-පියාගස

තජීක-අත්සුණු

තජීන-අත්සුණු

තජිනී-ලුණුවිල, ලෝලුගස, යව වලින් කළ ආහාරය

තර්ඛට=තජීට-ඇත්තෝර ගස

තර-ඇසිකිනිගෙල,අක්ෂිගෝල(ය) වෘක්ෂය

තරක-අත්තන, උන්මත්ත

තරග-කුකුරුමුවන්

තරට-ඇත්තෝරගස

තරණ

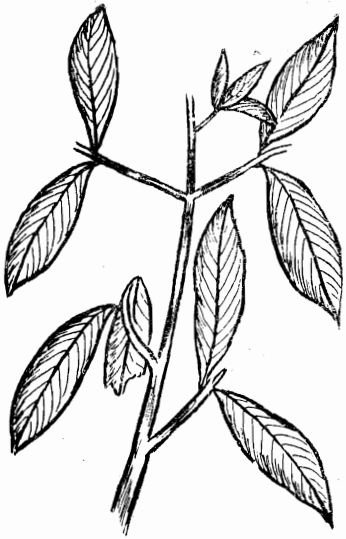

තරණ

Webera Corymbose

පාවට්ටා පැලයට සමාන මේ ගසේ කොළ රත්මල් කොළ වැනි ය. එහෙත් ලා කොළපැහැයෙන් යුත් මේවා රත්මල් කොළ වලට වඩා මදක් උල් ය. ශරීරයේ හටගන්නා ලේ ගෙඩි, විෂර ගෙඩි ආදිය පැසවීම සඳහා මේ ගසේ ගෙඩි අඹරා ගැමට යෝග්‍ය ය.

sinhalaebooks.com

තරණ-දළුක්, ඉළුක් දෙවගීයට ද මේ නම ව්‍යවහාර වේ.
තරණී-කෝමාරිකා, වරාගස, කටු රෝස
තරණවල්ලි- වරා, කෝමාරිකා, කටුරෝස
තරණිමිත්‍ර-වරා ගස
තරම්බුජ-කොමඩු, පත්තක්කා
තරල-කැඳ, තලප
තරිඳු-සස්සඳ වැල, කපුරු
තරු-වෘක්ෂය, ම හ පෝටා වැල, ඇසිකිනිගෙල, අක්ෂය ය, ර ත් කැල, දැව ගස
තරුජ-එළකිහිරි ගස
තරුජීවන-රුක්මූල
තරුණ-නවාගිලි එරඬු, දැ ත් ත, දළුක්, මහදුරු, දේවදාර, සෙව් වන්දි මල
තරුණදු-ලා ඉඟුරු
තරුණද්‍ර-කොළොම් ගස
තරුණපීතිකා-මනෝසිල
තරුණී-කෝමාරිකා, රම්මානිස්ස රසකිඳ, මිදි, කටුකරඬු, මහ කළුදුරු
තරුණීය-කෝමාරිකා
තරුණීකටාක්ෂමල-මිදටගස
තරුණීමූල-දැත්ත මුල්
තරුපිච්ඡා-ලාටු, (මැලියම්)
තරුභුජ-රුක් පිළිල
තරුමජ්ජක-ලාටු, (මැලියම්)
තරුමාලිනී-පිටවක්කා
තරුරාජ-මහ නුග, තල්ගස
තරුරුහා-පිළිල
තරුරොහිණී-පිළිල
තරුවල්ලි-පිළිල, (ඉටිකෙසෙල්) පතුකා නම් ලතාව
තරුවිලාසිනී-සීනිද්ද
තරුසාර-කපුරු, රුක්මැලියම්
තරුට-උපුල් අල
තරෝදන-කැඳ
තල්-තල් ගස
තල්කිලන්- තල්කෝඩි= තල් කිරත්, (තල්ගෙඩි පැල වූ විට මතුවන මොටෙයියන්= අංකුර)
තල්වක්-ඔලිඳ
තල්වාකර- දෙ ව ර ක් පෙ රු අරක්කු
තල්වැට-තල්පතින් කළ අවාන (තාලවණ්ටය)
තල-තල්ගස්, තෙල
තලගත-තල්ගස
තලගරදිය-සත්‍රීන්ගේ යටිබඩ රෝ ගයට බෙහෙත් (තල සාර ජලය)
තලතාලෙ-නිටිඟ
තලපක්කඩ-තල්ගෙඩිවලකැබෙලි
තලපෝට- දියබෙරලිය, රණවරා
තලමුරුවට-තලපුතක්කු (තලමුරු)
තලය-කලං තුන
තලවපු-ලියනඟලා වැල
තලසථාලෝ-පුවක්
තලසුණු- තලමුරුවට හෝ තල වලින් සෑදූ අග්ගලා
තලහ-තලාගස
තලා- ඇසළ ගස, සුදු ඊයන්, තෙල, තලා වගී
තලාතු-මිනිරන් වගීයක් (මසිකා)
තලාවගී එකොළසකි- සුවඳතලා, කළුතලා, කෙහෙතලා, කරදු පැහැතලා, අවුතලා, හෝතලා, එල මල් තලා, තල් මල් තලා, යකින්න තලා, මදුරු තලා, බුලත්තලා,
තලාහ්ව-තලිස්පතුරු
තලිස්පතුරු-එනම් ඔසුව(තාලීශ)
තලුතාලෙයි-මිදි
තවක්ෂීර-හුලන්කිරිය ගස, පුවඟු (ප්‍රියඞ්ගු)

sinhalaebooks.com

තා

තවාඩිහාල්-හබලපෙනි
තවුඩු-කුඩු
තස්කර- හිඟුරුපියලි, කුකුරු මුවන්
තස්කරි-හරංකහ, එලනිදිකුම්බා
තස්නිකා-පැපිලිය, පත්පාඩගම්
තසිත-පිපාසය

තාක්ෂීප්‍රසව-මුරුත ගස
තාක්ෂීතෛල-රසඳුන්, (රණාංජන)
තාකතනනි-කටරොළු වැල
තාඩග-කළු තලා
තාඩ-කිතුල් ගස
තාඩක-මාදඬරු ඇට (මේ වෙනුවට ලඹකාවේ ගන්නේ මාබණ්ඩා ඇට)
තාඩකාඵල-මහ එන්සාල්
තාඩකීඵල-මහ එන්සාල්
තාඩී-තල්රු, වෘක්ෂවිශෙෂයක්
තාතකීපු-ධාතකී
තාදෙසි-බළුදම්
තාන්ඩි-බුළු
තාන්ඩික්කාසි-බුළු ගෙඩි
තාන්තිකා-ගොසඳුන්
තාන්ද්‍රා-හුනිඳ වැල
තාන්ද්‍රක-හුනිඳ
තානක-ඔලිඳ
තානුර-ලෝලු ගස
තාපන-වරා ගස
තාපස-කොල්ලම්කොළ, කුකුරු මුවන්, දමනකරුක, මිදි වැල
තාපසජ-කොල්ලම්කොළ
තාපසතරු-අඟුණ කර ගස, බුත් සරණ ගස
තාපසද්‍රුම-වැ ල ගු ණ, ක තු රු මුරංගා
තාපසද්‍රුමසන්නිභා-බු ත් ස ර ණ ගස
තාපසපත්‍ර-දමනක වෘක්ෂය
තාපසප්‍රිය-පියා ගස, කිරිපළු, උක් ගස
තාපසප්‍රියා-මු ද්‍රි ක ඵ ල, මාදුරු, (මහදුරු)
තාපසවෘක්ෂ-අඟුණ කර ගස
තාපසා-මිදිවැල
තාපසී-ජටාමංශ, මු ඛ ම හ ණ, වැලහුණ
තාපසෙක්ෂු-උක් වෙසෙසක්
තාපසෙෂ්ට-පියල් ගස, මිදිවැල
තාපිජ-මැසිඳු
තාපිඤ්ජ-කොල්ලම්කොල, (තම්ළු ගස)
තාපීසමුද්භව-මැසිඳු
තාප්‍ය-මැසිඳු, (මාක්ෂික), රසඳුන්
තාම්බ්‍ර-තඹ
තාම්බූල-බුලත්
තාම්බූලපර්ණිකා-බුලත් වැල
තාම්බූලවල්ලි-බුලත් වැල
තාම්බූලි-ආපසුමදු, බුලත්
තාම්බූලිකා-බුලත් වැල
තාම්බ්‍ර-තඹ, වැල්මදට, කොළුවැල
තාම්ම } තඹ, රත්සඳුන්, කුෂ්ට
තාම්ම්‍රක } රෝගයක්, සේපාලිකා
තාම්ම්‍රකණ්ටකා-රත්කිහිරිය
තාම්ම්‍රකිට්ට-තඹ සුණු
තාම්ම්‍රකූට-දුම්කොල
තාම්ම්‍රගෙහී-තුත්තම්
තාම්ම්‍රචූඩක-කුක්කුරම වෘක්ෂය
තාම්ම්‍රද්‍රුම-රත්සඳුන්
තාම්ම්‍රධාතු-සුවන්ගුරු
තාම්ම්‍රපත්‍රී-වලාවැන්න

sinhalaebooks.com

තාම්‍රපර්ණ–කොල්ලු

තාම්‍රපර්ණී–කොල්ලු, (ක ල ත්) මැ, කසඹිලියා, වැල්මදට

තාම්‍රපල්ලව–හෝපළු

තාම්‍රපාකින්–තෙලෙඹු ගස

තාම්‍රපාදී–වලාවැන්න, රතු නිදි කුම්බ

තාම්‍රපුෂ්ප – පළොල්, කොබෝ ලීල, මයිල

තාම්‍රපුෂ්පි–රත්ත්‍රසනාවාළු, මයිල, තාරත්

තාම්‍රපුෂ්පික–වැ ල් පෙ නෙ ල, ත්‍රසනාවාළු, මයිල

තාම්‍රඵල–පළොල්, මෝර, ඇම්බ රැල්ලා, රැකඟුණ

තාම්‍රහර්ම–තඹ දැවූ අළු

තාම්‍රමුෂ්ටික–දුම්කොල

තාම්‍රමූලා } වැල්මදට, දුරුලභා,
තාම්‍රමූලී } කිරිපළු

තාම්‍රලොහ–තඹ

තාම්‍රවර්ණ–සිවංගුරු, වද ගස

තාම්‍රවල්ලි–වැල්මදට, බුලත්

තාම්‍රවල්ලීඵල–තෝවැල්ල

තාම්‍රවීජ–කොල්ලු

තාම්‍රවෘක්ෂ–කොබු, සුළු කුඹුක්, උගුරැස්ස, රන්වන් සඳුන්

තාම්‍රවෘන්ත–කොල්ලු

තාම්‍රවෘන්තිකා–සේපාලිකා

තාම්‍රශාලි–රත්හැල්

තාම්‍රසාර–රත්සඳුන්

තාම්‍රසාරක–කෝන්, කොබු, රත් සඳුන්

තාම්‍රසාරිකා–ර ත් කි හි රි, රත් සඳුන්

තාම්‍රා–ඔලිඳ, වැල්මදට

තාම්‍රාහ–රත්සඳුන්

තාම්‍රිකා–හුනිඳ, රත් හුනිඳ, වැල් මදට

තාම්‍රොපධාතු–තුත්තම්

තාමර–දෙළුම් ගිතෙල්

තාමරංග–බිලිං

තාමරඅල්ලි–නෙළුම් රේණු

තාමර අල–නෙළුම් අල

තාමරත්ක–රතු ලුහුනු

තාමරකුෂ්ඨ–තාම්‍රකුෂ්ඨය (රෝග යක්)

තාමරවිවින්තෙ – නෙළුම් බට්ටා

තාමරස–නෙළුම්, අත්තන, තඹ, රත්රන්

තාමරිකොට්ටෙයි–නෙළුම් ඇට

තාමරෙයි–නෙළුම්

තාමලකී–පිටවක්කා, ඵල නෙළුම්

තාමස–ජටාමාංශ

තාමසී–ජටාමාංශ

තාමූම–කොල්ලම්කොළ

තාර්ක්ෂ්‍ය – තු ත් ත ම්, ස ඳු න්, මුරුංගා, රසාඤ්ජන, සල්

තාර්ක්ෂ්‍යජ–රසඳුන්

තාර්ක්ෂ්‍යශෛල–රසාඤ්ජන

තාර්ක්ෂ්‍යස්ත්‍රීප්‍රසව–මුරුත ගස

තාර්ක්ෂී–ඉඳුවැල

තාර–රිදී, ග ල් අ ඟ රැ ව ලි න් ගන්නා තෙල්

තාරක–මීගස, ඛෝලාපල

තාරකා–දේවතාඩ වෘක්ෂය, කැකිරි

තාරකාවෙති–දේවදාර

තාරටී–තරටී වෘක්ෂය

තාරදී–තරටී වෘක්ෂය

තාරපුෂ්ප–කොඳ

තාරිකා–තල්රා

තාරැනි–රසකිඳ

තාරැවි–සැබෝ

sinhalaebooks.com

තැ තී

තාලපර්ණී – ස ත කු ප් ප (ශත පුෂ්ප)
තාල–තල්ගස, හිරියල්, රටතෝර, තලිස්පතුරු
තාලක්ෂීරක–තල් හකුරු
තාලක–හිරියල්, රටතෝර
තාලකන්ද–බිම්තල්
තාල කරීර–තල්බඩය
තාලකා–දේවදලිය, උ ඩ හ ල් ලා හෝ උඩහළ නම් වැල් වර්ග ය (පඩවැල් සයි ද කියති)
තාලකාඵල–මහ එන්සාල්
තාලකී–තල්රා
තාලගණ්–තල් මද
තාලතරු–තල් ගස
තාලපත්‍ර–උළුවාහාල්
තාලපත්‍රා–බිම්තල්, වල්සාතාවාරිය
තාලපත්‍රී–ම කු ළ වැ න් න, ගොටු කොල
තාලපත්‍රිකා–බිම්තල්, ඌරල, වල් සාතාවාරිය
තාලපර්ණී–බිම්තල්, සතකුප්ප, මහ සාතාවාරිය
තාලඵල–තල්ගෙඩි
තාලම්පූ–වැටකේ මල්
තාලමූලි – නවනැඹිලිය, (පිටව ක්කා) බිම්තල්, තල
තාලමූලිකා–බිම් තල් අල, ඌරල
තාලාඩ්කුර–මනෝසිල, තල්පැලය
තාලි–පිටවක්කා, තැල්ල
තාලික – තලිස්පතුරු
තාලිස–තලිස්පතුරු, බිම්තල්
තාලිසපත්තිරම්–තලිස්පතුරු
තාලිසපත්‍ර–පිටවක්කා, ත ලි ස් පතුරු
තාලිස පත්‍රක–තලිස්පතුරු
තාලීතල–බිම්තල්
තාලීපත්‍ර–තලිස්පතුරු
තාලීශ (ක) –තලිස්පතුරු, පිටව ක්කා
තාලුපුපුට–මුඛ රෝගයක්
තාලෛල–වැටකේ
තාවරි–කරල්සැඹ
තාසුන–සල්ගස

තැක්–කිරිමෝරු
තැම්බේරිය–කැම්මේරිය ගස
තැඹිලි– ලෙල්ල ඇතුළ සහ පිට රත්වන් පාට පොල් වගීය රත් තැඹිලි නම්. මෙය දුර්ලභයි. මේ වෙනුවට ලෙල්ල ඇතුල් පැත්ත ත ඹ පා ට සහ පිට පැත්ත නිල්පාට තඹුනෙල් හෝ තඹුනිල් නමැති පොල් වගීය ගනිති. එය වැරදි යි. රත් තැඹිලි සහ ගොන් (ලා කන) තැඹිලි දෙවර්ගය රටේ සුලභයි.
තැල්කොළ–තැල් වගීයේ කොළ
තැල්වැල්– තික්ත තැල්, රසතැල්, වසතැල්, ලප්තැල් ය යි තැල් වගී ස ත ර කි. හඳුලු යනු ද තැල් වලට යෙදෙන අපර නාම යකි.
තැලිතෙල්–තැඹිලි තෙල්
තැස්–ධාන්‍ය කුඩු

තික්කරි–වැටකොළු
තික්ත–බින්කොහොඹ, පැපිලිය, කෙළිඳ, හොර (සරල) දුම්මැල්ල, ලුණුවරණ, අතුණ කර ගස
තික්තක–බින්කොහොඹ, දුම්මැල් ල, රුකඳුණ, කටුකරෝහණ, යක්බේරිය, කළුකිහිරි, තික්ත ලබු

sinhalaebooks.com

තික්තකකෝටකී-තික්ත කැකිරි
තික්තකරෝහිණී-කටුකරෝහණ
තික්තකා-බුරුල්ල ගස, කුඹුරු වැල
තික්තකාණඩ-බිංකොහොඹ
තික්තකුම්භී-තික්තලබු
තික්තගන්ධා-මස්බැද්ද, මැඩහඳු, හෙළ අබ, නිදිකුම්බා
තික්තගන්ධිකා-හෙළ අබ, නිදිකුම්බා
තික්තගුඤ්ජා-මස්බැද්ද, කරඳ
තික්ततණ්ඩුලා-තිප්පිලි
තික්තදුග්ධා-ගොකටු, වරා, රන් කිරි ගොකටු, කිරිපළු
තික්තපත්‍ර-වැල්තුඹ, කවුඩුවැන්න (කවුඩුකැකිරි)
තික්තපත්‍රිකා- උඩැත්තා, කවුඩු උඩැත්තා
තික්තපළින්-රසකිඳ, වැල්මී
තික්තපුෂ්පා-දියමිත්ත
තික්තඵල- යක්බේරිය, ඉඟිනි, නෙල්ලි
තික්තඵලා-හණ, ඵලබටු, කොම්ඩු
තික්තබීජ-තික්ත ලබු
තික්තභද්‍රක-දුම්මැල්ල
තික්තමඤ්ජා- වැල්අඳුණ, කිරි අඳුණ
තික්තමරිච-ඉඟිනි ගස
තික්තරසා-බැඹිතිරිය
තික්තරෝහිණී- කටුකරෝහණ
තික්ත රෝහිණිකා- කටුකරෝහණ
තික්තලා-යක්බේරිය
තික්තවර-දුම්මැල්ල
තික්තවල්ලක-මස්බැද්ද, (වේලිප් පරිත්ති)
තික්තවල්ලි- මුරුවා,(මුරුවා දූල්)
තික්තවාර්තාකු-තික්ततිබ්බොටු
තික්තවීජා-තික්ත ලබු
තික්තශාඛ-ලුණුවරණ, කිහිරි
තික්තශාඛද්‍රුම-ලුණුවරණ
තික්තශාඛී -වච්චනාවි, නෙරි විෂ
තික්තසාර- කිහිරි, කිහිරි අරටු, (තික්තසාර)
තික්තා- මැඩහඳු, තියඹරා, මහ ගොන්සුතුකැකිරි, මුරුවා, වෙල් මුඩ, (මුඩමහණ) කිඳි, රසකිඳ, බේරු, නෙල්බේරු, පික්මැලි, දියමිත්ත, තික්තලබු, කටු කරෝහණ, උඩැත්ත
තික්තාඛ්‍යා-තික්තලබු
තික්තාඩගා-මිදුවැල
තික්තාමෘතා-රසකිඳ
තික්තාලාබු-තික්තලබු
තික්තාහ්වයා-තික්ත ලබු
තික්ති-වැලඳුණ, තික්ත අඳුණ
තික්තිකා-තික්තලබු
තික්තිරිඵල-ජයපාල,
තික්තෝත්තමා-දුම්මැල්ල
තික්මෙරද-වරාගස
තික්ෂිරි-ඉකිරි, (නීරමුල්ලිය)
තිකට } ගොකටු
තිකටු }
තිකණ්ටක-ගොකටු, (නෙරෙංචි)
තිකිච්ඡා-පිළියම, ප්‍රතිකාරය
තිකුළු-ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්තිලි
තිගඳ-සඳුන්, කපුරු, සුවඳ අඟිල්
තිගන්ධ්‍යා-වදමල්
තිඛගුද-තොටිල ගස,ත්‍රස්තවාලු
තිචඡා-යක්බේරිය
තිජත්‍යා-මුරුවා, (මුරුවා දූල්)
තිජප්‍රමෝදනී-හෙළ බටු
තිට්ඨ-කෙම්-(කෝවක්කා)බලුදම් ගස

sinhalaebooks.com

තිණ්ටි–ලොත්ගස, තිරස්සවාලු, තොටිල
තිණිස–ලොත්ගස
තිත්තකොශාතකි– තික්ත වැට කොළ

තිත්තවැල්

තිත්තවැල් – කාකඵලා
Anamirta Cocculus

මේ වර්ගයේ කොළ ප්‍රමාණ යෙන් හා හැඩහුරු කමින් රත් කැන්ද කොළ වලට සමාන ය. මේරූ වැලේ ඇතුලත කහ පාටින් ද නොමේරූ වැල් සුදුපාට සෙවෙල් ගතියෙන් ද යුක්ත ය. තිබ්බටු ගෙඩි තරම් වූ ගෙඩි වලින් යුත් මුද්දරප්පලම් වලු වලට සමාන ගෙඩි වලු ඇති මේ වැලේ ගෙඩි නො පැසුනවිට කොළ පාටින් ද පැසුනවිට කළු පාටින් ද යුක්ත ය.

මේ ගෙඩි කැමට කවුඩෝ ඉතා ප්‍රිය බවක් දක්වති. ඒ නිසා හෝ නැත හොත් කාල වර්ණයෙන් යුක්ත නිසා හෝ මේ වර්ගයට **කාකඵලා** යන සංස්කෘත නාමය යෙදුනා විය හැක. මේ වැල් වැට–කඩුලු බැඳීම සඳහා ගනිති. මත් වන සුළු ගතියකින් යුත් මේ වැල් විෂ බීජ නාශක ඖෂධයකි. සමේ හටගන්නා හොරි, දද, කුෂ්ඨ, කඩුවේගන් ආදී චර්ම රෝග වලට මේ වැල් සහ තිත්ත සමදරා පොතු ත් අමු කහ සමග ගෙන එකට තම්බා සේදීමෙන් සුවය ලබා ගත හැක.

තිත්ත–කෝවක්කා
තිත්තක–දුම්මැල්ල
තිත්තශාක–ලුණුවරණ
තිත්තිණඩික–ඇඹුල්වේ (ගොරක හෝ ඇඹුලැඹිලිය)සියඹලා
තිත්තිප්පු කුමිට්ටෙයි– පත්තක් කා, කොමඩු
තිත්තිපනෙයි–තිතුල්
තිත්තිරිඵල–ජයපාල
තිත්ත්‍රික–ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්පිලි–අරලු, බුළු, නෙල්ලි– එන්සාල්, කුරුඳු පොතු, කොල්ලම් කොළ
තිත්තිර–කුඩුමිරිස්
තිතුරුපත්–තිත්වටු පිහාටු
තිදලා–වලාවැන්න
තිදිසර්ජය–කොලොම් ගස
තින්තිඩි–සිනිඹලා (සියඹලා)
තින්තිනීපංක–සියඹලා මඩ
තින්තිලිකා–සියඹලා
තින්ත්‍රිඩි–සිනිඹලා (සියඹලා)

sinhalaebooks.com

තිණ්ඩුක

තින්දුක-තිඹිරි, කටුඩුතිඹිරි
තින්දුකය-කලන් තුණ
තින්දුකාකෘත ඵල- යොන් ඉඳි ගස
තින්දුකාභඵල- යොන් ඉඳි ගස (රට ඉඳි ගස)
තින්දුකී-තිඹිරි ගස
තින්දුජ-ලොත් ගස
තින්දුල-තිඹිරි ගස
තින්තිව්ව්පව්ව- (තිනිව්ව්පව්ව) මදුරුතලා වැනි තලා විශෙෂ යක්
තිනයි-තණකොළ
තිනරද-තල්ගස
තිනසූලය-බෝලිද්ද වැල
තිනාසක-කොටු ගස
තිනිස-කෝන්, කොබු
තිනෙහරිසි-තණහාල්

තිප්පිලි-වගපුල්

තිප්පිලි - පිප්පලි = (මාගධී)
Piper Longum

තිප්පිලි

පෙර-අපර දෙදිග ම මානව සමාජයට ඇතිවන රෝගා බාධ සඳහා දෛනික ඖෂධයක් වශ යෙන් ප්‍රයෝජනවත් පැලැටියකි තිප්පිලි. දේශීය වෙදකමේ ප්‍රතිශ්‍යා උණ-කැස්ස-පීනස-ඇදුම- ක්ෂය ආම-අතීසාර ආදී හැම ආබාධය කට ම ගන්නා ඖෂධ යෝගවලට තිප්පිලි ද එකතු වෙ ගි. තිප්පිලි (වගපුල්)ගජතිප්පිලි(ඇත්වගපුල්) යයි තිප්පිලි වර්ග දෙකකි. කුඩා වර්ගයට තිප්පිලි කියා ද, ලොකු වර්ගයට ගජතිප්පිලි කියා ද කියති. මෙසින් ඖෂධ සඳහා වැඩිපුර ගන්නේ ප්‍රමාණයෙන් කුඩාවුව ද ගුණයෙන් අධික (සිහින්) තිප්පිලි ය.

අපට තිප්පිලි කරල් වැඩිපුර ලැබෙන්නේ ඉන්දියාවේ දකුණු බිහාර්(බිහාර)ජනපදයෙන්ය. වර්ත මාන බිහාරය පැරණි මගධ දේශ යටඅයත්ය. පුරාකාලයෙහිත් මගධ දේශයෙහි තිප්පිලි සුලභ ව වැවුන බැව් තිප්පිලි වලට පාලි-සංස්කෘතභාෂා දෙකින් ම මාගධී යන නාමය ව්‍යවහාර වීමෙන් හැඟේ.

තිප්පිලි වර්ග

මගධ දේශයෙහි පමණක් නොව නිතර වතුරට යටවන ගංගා දෙපස පිහිටි ඕකඳු වලත්, දිය සීරාව ඇති වැලි සහිත හැම ඉඩමකත් තිප්පිලි මනාව වැවේ. අනිත්අල-ඛතල ඇතුළුභොගජාති මෙන් තිප්පිලි වැල් නිතර වතුරෙන් යටවුනාට ද කුණුවීමක් නැත. එම නිසා වෙන කිසිවක් වවන්ට

sinhalaebooks.com

බැරි කමෙන් අපතේ යන වතුරාන්වල ත් ඕකඳු වල ත් නිප්පිලි වැවීම කළ හැක. ගංගා දෙපස රබර් වවා තිබෙන ඕවිටි වල ත් රබර් මුල් වේලීම අඩු කිරීම සඳහා වවන කිසිම පලක් නැති වැල් ජාති වෙනුවට නිප්පිලි වැවීමෙන් අමතර ආදායමකු ත් ගත හැක.

නිප්පිලි කරල් මෙන් ම මුල් සහ නිප්පිලි වැල් සහමුලයෙන් ම ත් අපේ වෙදකම්ට නිතර ම පාවේ වුවමනා වෙයි. පිටරටින් එන නිප්පිලි රාත්තලකට රුපියල් හතරේ සිට දහසය දක්වා අපට ගෙවීන්නට සිදුවී තිබේ. එම නිසා රබර්වතුවල කිරි වැඹීම් ම සඳහා අමතර වැවීමක් වශයෙනුත් වෙන කිසිවක් වවන්ට බැරි නිසා අපතේ ගොස් තිබෙන ඕකඳු- වතුරාන් වැනි ඉඩම් වල ත් නිප්පිලි වැවීම කළහොත් අවුරුදු පතා පිටරට ඇදී යන විශාල ධනයක් මෙහි රඳවා ගත හැක.

නිප්පිලිවේර්-දළුවමුල්
නිප්වටු-නිත් සහිත වටු වර්ගය
නිපත්‍ර-බෙලි
නිපද-වලාවැන්න
නිපදිකා-වලාවැන්න
නිපල්- අරලු, බුළු, නෙල්ලි යන ත්‍රිවර්ගය
නිපු-සුදු ඊයම්
නිපුට-ගොකටු, ත්‍රස්තවාලු, කපු කිනිස්ස
නිපුටි-සිහින් එන්සාල්
නිපුටිඵල-එරඬු
නිපුසා-නියඹරා
නිඹැඹිය-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
නිබුකස්-නිඹිරි
නිබුගස්-නිඹිරි
නිබුරු-නිඹිරි
නිම්බරි-නිඹිරි, නිත්දුක
නිම්බුතී-හඟුළු, කිරිහඟුළු
නිමුර- මරිතොණ්ඩු, නෙත්‍රරෝග යක්
නිමිරා-කහ
නිමිස-කෝන්, පුසුල්, පත්තක්කා, කැකිරි
නිමීරක-මරිතොණ්ඩු ගස
නිමුව-පූඩාවෝ (කුඩැල්ලෝ)
නිඹ-පලම් 256, ලාස් 4
නිඹිරි-නිඹිරි ගස
නිඹිරිගෙය-ගර්භිණී චිකිත්සා ගාරය
නිඹොල්-වැල් වගීයක්
නියමු-කහ
නියතීපුෂ්ප-පියාගස
නිරක-නික, හෙළ නික
නිරජිත්වික-එරබදු ගස
නිරස්ක-කොකුම්
නිරිහ-ගස් වර්ගයක්
නිරිම(ෂ)-ඇල්වෙසෙසක්
නිරිමරුඬු-මුරුත
නිරිල-තෝවැල්ල
නිරීට-ලොත්, හෙළ ලොත්
නිරීටක-තෙලගස
නිරිණිකණ්ට-එරබදු ගස
නිරුකොණ්ඩසි-ඇසළ, එරහැදි
නිරුවැනති-පෙතන්
නිල්ල-තෙලකිරිය, තෙලගස්, දිය මිදෙල්ල
නිල්ලක-හෙළ ලොත්, වැලිවැන්න
නිල්ල(ල්ව)ක-ලොත්, අහුණකර ගස, මරුවක ගස

sinhalaebooks.com

තිල්ලමරම්-තෙලකිරිය ගස්
තිල්ව-ලොත්, තෙලකිරිය, තෙල ගස
තිල්වක-හෙළ ලොත්, තෙලකිරිය, තෙලගස්
තිල්වකතරු-ලොත් ගස
තිල-තල, මදටිය
තිලක්කඩම්පු-බිම්බක්මී
තිලක-තල, තලගස, තෙලකිරිය, කළු ලුණු, බෝලිද්ද, මාරා, මදටිය, හෙළ ලොත්
තිලකට-තලවූණිය, තලමල්රේණු
තිලකණ- (එල තල) එල කරණ ලද තල
තිලකඩ-බෝලිද්ද
තිලකල්ක-තලමුරුවට (තලපුන් තක්කු)
තිලකා-සාතාවාරිය, තලතෙල්
තිලකායනෙල්ලි-පිටවක්කා
තිලකිට්ට-තලමුරුවට
තිලබලි-තලමුරුවට
තිලවඤ්ඤ-සුදු හඳුන්
තිලචූණි-තලපිටි, තලමුරුවට
තිලජ-තලතෙල්
තිලජටා-තල මුල්
තිලජා-හැල් වෙසෙසක්
තිලතණ්ඩුලක- තලහල් (එල කළ තල)
තිලතෙල-තල තෙල්
තිලපත්‍ර-කළුතලා
තිලපණ්ණෙ-ඌරල
තිලපර්ණ-සඳුන්, සුදු හඳුන්, රත් හඳුන්, සිරිවටු
තිලපර්ණී-රත්සඳුන්
තිලපර්ණිකා- රත් හඳුන්, අය මෝදගම්
තිලපිඤ්ජ-වද, තලා, තලමුරුවට
තිලපුෂ්ප-තල මල්
තිලපුෂ්පක-බුළු ගස
තිලපෙජ-තිලපිඤ්ජ
තිලබීජ-බොල්තල
තිලභද්‍ර-කටුකරෝහිණී
තිලභාවිනී- දැසමන් ගස
තිලභෙද- අබින් ගස
තිලභෙදා-කටුකරෝහිණී
තිලබි-තල්මල්, තල්මද
තිලමිජජා-කළුතික
තිලමිල-තලමුරුවට
තිලශිෂ්‍ය-මිරිකුළු, මුරුංගා
තිලස්නේහ-තලතෙල්
තිලසම්භව-තලතෙල්
තිලාපත්‍ය-කලුදුරු
තිලෝකය-තිප්පිලි
තිලෝගුරු-බෝ ගස (රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරුවක එන වචනයක්)
තිලෝදක-තල මුසු දිය
තිලෙලෙ-තෙල් ගස්
තිවග-ත්‍රිවර්ග- කරාබු= වසාවාසි, සාදික්කා යන තුන් වගය
තිවිදවෑදි- වාත රෝග 80, පිත් රෝග 40, සෙම්රෝග 20
තිවිස-අතිවිෂයන්
තිවුත්-ත්‍රස්තවාළු
තිවුතා-ත්‍රස්තවාළු
තිශ්‍ය-නෙල්ලි, පියාගස
තිශ්‍යඵ-නෙල්ලි
තිශාඛපත්‍ර-නෙල්ලි
තිෂ්‍යපුෂ්පා, තිෂ්‍යඵලා, තිෂ්‍යා } නෙල්ලි
තිසර පෙරලිය- වලාවැන්න යකි හහිමි (විමසත්වා)
තිසුගන්ධි- එන්සාල්, කොල්ලම් කොළ, කුඳුරු යන සුවඳ වර්ග තුන
තිහන්-සහල්, වී, ව්‍යාධිය

sinhalaebooks.com

තී

තිහිම–රත් හඳුන්, සුදු හඳුන්, වනුවැල් යන තුන් වගය
තිහිර–තඹ

තීක්ෂණ–රිදීතුතු, නියඳ, තිප්පිලි, වදකසා, කළු අබ, හෝතලා, මුරුංගා, මිරිස්, යකඩ, වානේ, කුෂතණ, රීතණ, ලොත්, යව කරලුණු, විෂ, කටුකරඹු, මොර, උළුවාහාල්, මුහුදුලුණු, මී ගස, කටුකරෝෂණ, කරාබුනැටි
තීක්ෂණක–ඇපල, හෙල අබ, තෙලඹු
තීක්ෂණකණ්ටක–අත්තන ගස, සීනියා ගස, ඉඹගුදි වෘක්ෂය, කරීර වෘක්ෂය, උණ ගස, දළුක් ගස, කටුකරඹු, යවාස
තීක්ෂණකණ්ටකා–කන්ටාරි වෘක්ෂය
තීක්ෂණකන්ද–රතුලුණු
තීක්ෂණකඛක–සබරල
තීක්ෂණකරණවල්ලි–සිවිය
තීක්ෂණකල්ක–කොතඹුරු ගස
තීක්ෂණකීලක–අත්කරපට්ටා, එල කුකුරුමුවන්
තීක්ෂණගන්ධ–අත්මැල්ල, මුරුංගා, අඳුතලා, කුන්දුරුක්කන්, තුන් පත් කුරුඳු
තීක්ෂණගන්ධිකා–මුරුංගා
තීක්ෂණගන්ධිනිකා–කුන්දුරුක්කන්
තීක්ෂණගන්ධඵලා–පියල් ගස
තීක්ෂණගන්ධා–එන්සාල්, තම්පලා, අබ, වදකසා, පියාගස්, අඳුතලා, සුඳුදුරු
තීක්ෂණගන්ධිනී–වදකසා
තීක්ෂණගෙඩිකා–සුඳුවදකහ
තීක්ෂණත්වච්–තුම්බුරු වෘක්ෂය
තීක්ෂණතණ්ඩුල–තිප්පිලි
තීක්ෂණතරු–මොර ගස
තීක්ෂණතෛල–හෙල අබ, දළුක් කිරි, දුම්මැල්ල
තීක්ෂණදග්ධා–යාවනාල වෘක්ෂය
තීක්ෂණද්‍රුම–ඇට්ටේරිය, මොරගස
තීක්ෂණධ්‍රුම–ඇට්ටේරිය
තීක්ෂණපත්‍ර–පියා ගස, රතු උක් ගස
තීක්ෂණපර්ණී–කාමරංගා ගස
තීක්ෂණපුෂ්ප–වැටකේ, කුරුඳු පොතු, කරාබු
තීක්ෂණප්‍රිය–යව
තීක්ෂණඵල–පියා ගස්, තෙජස් ඵල වෘක්ෂය
තීක්ෂණඵලා–මිහ අබ
තීක්ෂණමඤ්ජරී–බුලත් වැල
තීක්ෂණමූල–මුරුංගා, (මිරිකුළු)
තීක්ෂණරස–යවකරලුණු
තීක්ෂණලෝහ–වානේ
තීක්ෂණලෞහ–වානේ
තීක්ෂණවල්ක–තුම්බුරු ගස
තීක්ෂණවෘක්ෂ–පියා ගස
තීක්ෂණවෘත–මොර ගස
තීක්ෂණශුක–යවබූව
තීක්ෂණසාර–මී ගස
තීක්ෂණසාරා–ඇට්ටේරිය
තීක්ෂණා–කටුකරෝෂන, වදකසා, අබ, වඳුරු මෑ, දීඳු
තීක්ෂණාඩ්‍යා–මුරුංගා, (මිරිකුළු)
තීක්ෂණාය–වානේ
තීක්ෂිරි–ඉන්සිරි
තීඹරු නැඩුඹක් – තියඹරු නණ්ඩු පයක්
තීණිපදි–බිම්තල්
තීර–රියම්, වානේ

sinhalaebooks.com

තු

තීරක–ඊයම්
තීරණ–කටුකරඳ ගස
තීරසම්භව–පුස්කර
තීරි–(තිහිරි) රුරංගා, (දෙමට වගී යක්)
තීව්‍ර–කටුකරෝෂණ, අඹ, මහ දූදු
තීව්‍රකන්ද–කිඩාරම්
තීව්‍රගන්ධා–සව, අසමෝදගම්
තීව්‍රගන්ධාකිකා–අසමෝදගම්
තීව්‍රජ්වාලා–මලිත
තීව්‍රරස–කොළඅරළු, කකීටකශ්‍රිඛගි
තීව්‍රශක්ති–රටම්රිස්
තීක්ෂ්ණිකා–පැපිලිය
තීක්ෂ්‍යා–නෙල්ලි

———

තුංඛාරි–කපු ගස
තුක්පිටි–උණකපුරු
තුක්බුක්–උණමකුළු
තුකා–උණමකුල්, උණකපුරු
තුකාක්ෂීරි–උණමකුල්, උණකපුරු
තුගා–උණමකුල්, උණකපුරු
තුගි–වේලාගස
තුගුල–ඕලු අල
තුඛ–පොල්, දෙඹ, නෙළුම් රේණු
තුඛගක–දෙඹ ගස
තුඛගකේශර–දෙඹ ගස
තුඛගද්‍රුම–පොල් ගස
තුඛගවෘක්ෂ–පොල් ගස
තුඛගසකන්ධඵල–පොල් ගස
තුඛගසාර–නෙළුම් රේණු
තුඛගා–උණමකුල්, උණ කපුරු, සැම ගස
තුඛගාක්ෂීරි–උණ කපුරු
තුඛගාඛ්‍ය–දෙඹ, මහ දෙඹ, සැම රුක
තුඛගාරි–සුදු කණේරු ගස
තුඛගි–වේලා, රම්මානිස්ස
තුඛගිනී–එල්වලු, එන්සාල්, සීන් එන්සාල්, සාතාවාරිය
තුවක්ෂ–අවරිය ගස,
තුවක්ෂක–කෙළිඳසාල්
තුවක්ෂද්‍රුම–එරඬු, නවැගිලි එරඬු,
තුවක්ෂපත්‍ර–තෝවැල්ල
තුවක්ෂා–එන්සාල්, අවරිය ගස
තුට්ටරි–අනෝද ගස
තුටුපානු–බුලත් වැල
තුඩරුණ–තම්බොටු (වේ)වැල්
තුඩවැඩියා – (උඩවැඩියා) ගස්වල වැවෙන පිළිල වගීයක්
තුඩු–ඊයම්
තුණ්ඩ–කපු, කෝවක්කා, කැකිරි
තුණ්ඩකී–කුඹුරු වැල
තුණ්ඩකෙරිකා – (තුණ්ඩණ්ඩිකෙරිකා) කපු ගස, කෙම්වැල
තුණ්ඩකෙරි–කපු ගස, කෙම්වැල,
තුණ්ඩකෙශි–කෝවක්කා, කැකිරි, උඩැත්ත
තුණ්ඩි–කෝවක්කා, කැකිරි, උඩැත්ත, කපු, රඹුක්, වැළුක්, කිරිහඟුළු
තුණ්ඩිකා–කෝවක්කා, උඩැත්ත, ලබුවැල්, කපු ගස, බුරුල්ල
තුණ්ඩිකේරි–කපු
තුණ්ඩිකේරිකා–කෝවක්කා, කපු
තුණ්ඩිකේශි–කෙම්වැල, කපු ගස
තුණ්ඩිකෝරි–කෝවක්කා, කපු
තුණ්ඩිර–මාරා, මදටිය
තුණ්ඩිරකා–වැල්මදට
තුණ්ඩිල–ගෙඳපලා
තුණණක–පොණ්ඩරු

sinhalaebooks.com

තුණක- (තුණිකා) නන්දිවෘක්ෂය
තුණීර-තණකොළ
තුත්තම්-රිදී තුත්තම්, පල්මානික්කම්
තුත්ති ඉනම්-කොටිකන් බැවිල
තුත්තුම්-උක්පැණි
තුත්ථ-රිදීතුතු, මයුරතුතු, බේරු, තෙල්බේරු, සීන් එන්සාල්
තුත්ථක-රිදීතුතු, මයුරතුතු
තුත්ථා-බේරු, තෙල් බේරු, සීන් එන්සාල්, අවරිය,
තුත්ථාඤ්ජන-මයුරතුතු, (පල්මානික්කම්)
තුනි-බේරු, තෙල්බේරු
තුනික-නන්දිවෘක්ෂය
තුතුවලෙසි-වැල් තිබ්බටු, කටුවැල් බටු
තුදුවලෙසි-(තුතුවලෙ) වැල් තිබ්බටු
තුන්කුළු-තිකුළු (ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි)
තුන්ගද-කුරුඳු පොතු, එන්සාල්, කොල්ලම්කොළ යන සුගන්ධ ද්‍රව්‍ය තුණ
තුන්තකාරිකා-පිටවක්කා
තුන්තුභ-අඹ ගස
තුන්ථ-බේරු, තෙල්බේරු,
තුන්දඹ-මහදඹ, හැලිදඹ, දියදඹ,
තුන්දල-මිදෙල්ල
තුන්දිලපලා-තියඹරා, මහකැකිරි, මහගොන්සුතු කැකිරි
තුන්දි-තුන්බෝ අත්තන
තුන්දගද-එන්සාල්, කුරුඳුපොතු, කොල්ලම්කොළ
තුන්න-කිරිබෝ ගස, නන්දිරුක
තුන්නක-පොණඹරු, නන්දිවෘක්ෂය

තුන්නිටුල් } රත්නිටුල්, එලනිටුල්,
තුන්නෙටුල් } නිල්නිටුල්
තුන්පත්කුරුඳු - පත්‍ර (ඇ ගි ලි) තුනක් එක පත්‍රයේ තිබෙන කුරුඳු විශෙෂ ය

තුම්පත් කුරුඳු

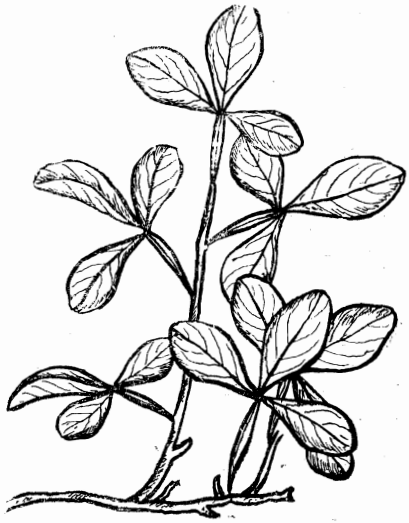

තුම්පත් කුරුඳු-
ත්‍රිපර්ණ වරාඬගක
Limonia Alata

මේ වර්ගයේ කොළ වල නැට්ට අඟල් දෙකක් පමණ දිග ය. ඒ නැට්වේ කොළවරින් වෙන් වෙන් වශයෙන් බෙදී ගිය කොළ තුන බැගින් ඇත. මෙයින් මැද කොළය විශාල ය. දෙපැත්තේ කොළ දෙක ඊට මදක් කුඩා ය. ලොකුම කොළ දිග-පළල අඟල් $2\frac{1}{2} \times 1$ ක් පමණ ඇත. මේ වර්ගය හැඩ හුරුකමින් ජමනාරම් පඳුරකට සමාන ය. අඩි විස්සක් පමණ උසට වැවේ.

sinhalaebooks.com

මේවා වැඩි වශයෙන් වැවී තිබෙන්නේ සිතුල්පව්ව, කරඹගල, අනුරාධපුර වැනි උෂ්ණ කලාපයට අයත් පැරණි රාජධානිවල ය. තුම්පත් කුරුඳු යයි කුරුඳු ගතයෙහි ලා ව්‍යවහාර කළත් හැඩ හුරු කමින් හා සුවඳින් පැහිරි වර්ගයෙහි ලා ගෙනේ.

මේ වර්ගයේ ඇට, මුල් සහ පොතු දිව්‍යා ඔශධ නාදිය වැනි පැරණි තෙල් වලට ගණිති. ශ්ලේෂ්ම නාශක ඖෂධයක් වශයෙන් ද පාවිච්චි කරති.

තුන්පල-තිපල්
තුම්පාල මරම්-දුම්ගස්
තුන්පුට-ත්‍රිඝනවාළු
තුන්පුළිල-තෙලඝටු
තුන්රැස්-ත්‍රිඝනවාළු, තුන්රැස් මුල්
තුන්ලෝ ජයගත් කොළ - කංඝා
තුන්වග-කරාබු, වසාවාසි, සාදික්කා
තුන්වන්මිටු-තුඹිකරවිල
තුන්විද සුවඳ- කස්තුරි, අගිල්, කලුවැල්
තුනටු-බුලත්
තුනී-බේරු, අවරිය
තුනීර-තණකොළ
තුනුකෙසරු-වසාරොද
තුනුනඹ-ඇටිකුකුළන්
තුම්පෙ-ගැටතුඹ
තුම්බ-නෙල්ලි, දියලබු, සුදුලබු
තුම්බකා-ලබු
තුම්බන්කාසි-තුඹ, වැල්තුඹ ගෙඩි
තුම්බරු - තුම්බුරු, (කොත්තමල්ලි)
තුම්බලිකා-දියමිත්ත

තුම්බා-ලබු, තිත්තලබු, නෙල්ලි
තුම්බි-දියලබු, තිත්ත ලබු, ලබු
තුම්බිකුක්ෂි-තිත්ත ලබු වැල
තුම්බින්-හොරගස, කුලික වෘක්ෂය
තුම්බු-දියලබු
තුම්බුක-කොත්තමල්ලි
තුම්බුරි-සැම ගස, කොත්තමල්ලි
තුම්බුරු-කොත්තමල්ලි
තුම්බ්‍යජ-දියලබු
තුම්හ-සිහින් එන්සාල්
තුමුල-ඉරිවේරිය, බුළු ගස
තුඹ-වැල්තුඹ, ගැටතුඹ, සොන්තුඹ, ඊයම්, මෙසින් වැල්තුඹ තිත්ත නැති තුඹා ගෙඩි සැදෙන අල ඇතිවගීයයි. මෙය අගනා ඖෂධයකි. (විස්තර පහත බලන්න)

තුඹකරිවිල

වනගතව වැවෙන කරිවිල වර්ගයක්

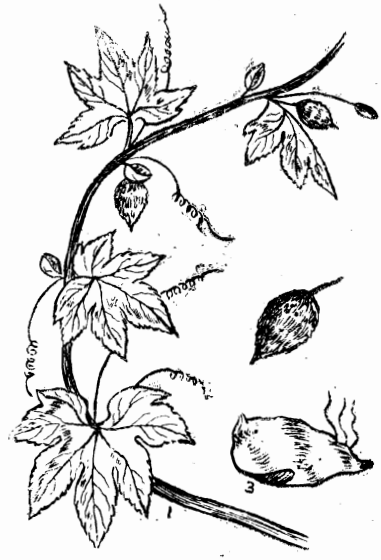

තුඹකරිවිල—වහස

Momordica Cochinchinensis

sinhalaebooks.com

තික්ත කරිවිල, බටු කරිවිල, මල් තුඹ, තුඹ කරිවිල යයි කරිවිල වර්ග තිපයකි. එයින් තික්ත කරිවිල තික්ත සුදු දෙපාටින් යුත් ලොකු කුඩා දෙවර්ගයකි.

බටු කරිවිල එලබටු ගෙඩි ප්‍රමාණයෙන් යුත් ඕවාල හැඩය සහිත සිහින් කෙඳි වැනි නටු වලින් එල්බෙන කුඩා ගෙඩි සැදෙන වනගත ව වැවෙන වැල් වර්ගයකි. මේ වර්ගයේ ගෙඩි තික්ත රසයෙන් අඩු ය

මල්තුඹ – තුඹ (කරිවිල) වර්ග දෙක එක ම වර්ගයට අයත් ය. මල් පමණක් හටගන්නා වර්ගයට මල්තුඹ යයි ද, මල් සහ ගෙඩි දෙව ගය ම හටගන්නා වර්ගයට තුඹ (කරිවිල) යයි ද වෙන් වශයෙන් ව්‍යව හාර කරණ නමුත් මේ මල් තුඹ – තුඹ කරිවිල දෙවර්ගයේ ම අල–මල්–කොළ හා වැලු ත් එක සමාන ය. වෙනසකට ඇත්තේ එක වර්ගයක මල් පමණක් සැදීම ත්, අනිත් වර්ගයේ මල් සහ ගෙඩි යන දෙවර්ගය ම සැදීම ත් පමණකි. එයින් මල් පමණක් සැදෙන වර්ගයට මල්තුඹ යයි ද, මල් සහ ගෙඩි සැදෙන වර්ගයට තුඹ (කරිවිල) යයි ද කියති. මේවායේ ලොකු කිරිබදු අල පමණ විශාල අල තිබේ.

නියත් කාලයට ඝණ කැලෑ වල් කොටා ගිනි තැබූවිට අනිත් එල බටු, බින්කොහොඹ ආදී පැල වර්ග සමග ම පැලවෙන මේ වැල් ද ඒ හේන් ලපල් වන විට එල දරා මැරී යයි.

මේ වැල් වර්ග ය වැඩි වශයෙන් වැවෙන්නේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කයේ කොළඹගේආර, ඇඹිලිපිටිය, ගල්පාය ආදී වියලි ප්‍රදේශ වල ය. හැඩ හුරුකමින් ගස් තක්කාලි ගෙඩි වලට සමාන ප්‍රමාණයෙන් ඊට මදක් කුඩා වූ තුඹකරිවිල ගෙඩි තික්ත මිශ්‍ර කිරි රසයෙන් යුක්ත යි. අනු භව කරණවිට මොලය පිණවන ගතියක් දැනෙයි. අමු ගෙඩි නිල් පාටයි. ඉදුනවිට කහ පාටයි. ලෙල්ලේ පිටපැත්තේ කුඩා කටු පෙලකින් දැමූ රටාවක් මෙන් ඉස්සී තිබෙන සිවිය නිසා මද ගොරෝසු ගතියකින් යුක්ත යි. ඇතුළත ඇට වලින් පිරී තිබේ,

තුඹ කරිවිල තුන්දෙස් සමනය වන විෂ නාශක ඖෂධ ය කි. ප්‍රාණජ්වය වැනි අගනා තෙල් වර්ග වලට ත්, ඝෘත–අරිෂ්ට ආදී වෙන ත් ඖෂධ යෝග වලට ත් තුඹ කරිවිල අල සහ කොළ යුෂ ත් ඇතුළත් ව තිබේ. මනුෂ්‍ය ශරීරයට මේ වශයෙන් ලැබෙන ගුණය ගැන අප රට වාසීන් තුළ සැහෙන දැනීමක් ඇති බැව් පෙනෙන්නේ තුඹ කරිවිල වාරයට දුර බැහැර පිහිටි වියලි පලාත් වලින් නගර වලට ගෙනෙන තුඹකරිවිල ගෙඩි රාත්තල ශත 10 සිට ඉහල ගණන් වලට වහා විකිණී යන හෙයිනි. සාමාන්‍යයෙන් හැම කරිවිල වර්ගයක ම ඝට්ටාවර–ජඞ්ගම විෂ නාශක බලයක් තිබේ. ඇතැම් පාසානම් වර්ග ඇතුළු වෙන ත් විෂ වශී ශුද්ධිකිරීම (විෂ මැරීම) කරිවිල යුෂ වලින් කළ හැක්කේ ද ඒ නිසා ය. තුඹකරිවිල ඉස්ම වරකට පත බාගය බැගින් උදය තුනක් හිස්බඩ පානය කිරී මෙන් අශ්මරී ගල් වැටෙයි.

sinhalaebooks.com

තුඹස්මි- තුඹස්වල බඳින මී හෝ තුඹස්වල තිබෙන මී වද වැනි වේයන්ගේ ගෙවල්
තුරඟසිඨා-අස්ගොඳු මුල්
තුරඟා-අමුක්කරා
තුරඟි-අමුක්කරා
තුරඟාහ්වා-අමුක්කරා, (අස්ගොඳු) ඇපැල්
තුරඞ්ගක-මහ වැටකොළු
තුරඞ්ග-අමුක්කරා
තුරඞ්ගගන්ධා-අමුක්කරා
තුරඞ්ගම-තිත්ත වැටකොළු
තුරඞ්ගරිපු-කණේරු ගස,
තුරඞ්ගාරි-කණේරු, අලරිය,
තුරඞ්ගාහ්ව-අමුක්කරා
තුරඞ්ගි } අමුක්කරා, මහ ඩෙබර
තුරඞ්ගී }
තුරියක - අලරිය, කණේරු
තුරිසි - පල්මානික්කම්
තුරු - ගස්, පක්ෂීන්
තුරුට් - ගස
තුරු ප තු රු - රඹ (සොසෙල්) පතුරු
තුරුපා - ගස්වල මුල
තුරුසක - තුරුක්තෙල්
තු රු සු - ප ල් මා නි ක් ක ම් (මයූරධාතු)
තුල්-කිතුල්, කබ
තුල්‍ය-තිබ්බටු
තුල්‍යා-පිච්චමල
තුල්‍යාවාවක-පිච්චමල්
තුල-සුදුරිසම්, බ්‍රහමදුරු, ඉරිවේරිය
තුලදපා-ඉඹුල් ගස
තුලපුංවනම්-ඇවරිය
තුලසදුග්ධිකා-තික්ත තැල්ල
තුලසි-තලා
තුලසිදෝවෂා-වේලාගස
තුලසිපණ්ණ-තලාකොළ
තුලා-සියක් පලම
තුලාක්ෂ-රතුලුණු
තුලාසි-තලා
තුලාවීජ-ඔලිදඇට
තුලිකා-දියමිත්ත
තුලිනී-ඉඹුල්ගස, වේලිප්පරිත්ති
තුලිඵලා-ඉඹුල්ගස
තුඹංමට්ටී-තුඹකරිවිල, වැල්තුඹ ගෙඩි
තුවටු-නැටි, නටු
තුවර-තුවරලා, තෝර, කසිස්, නාපිරිත්ත
තුවරල-හිතුරු පියලි, හිත් ඊපැ ත්ත, කට්ටකුමංජල්
තුවරි (තුවරී) - තිරිඟු, තලා, රටතෝර, ගෙල අබ
තුවරිකා-තුවරිය, රටතෝර
තුවරිසිම්බ-රත්තෝර
තුෂ්‍ය-වැල්පෙනෙල
තුෂ්ටි-සුළු දඬ කලත්
තුෂ-බුළු, දහවියා
තුෂාරගෞර-කපුරු
තුෂාරාම්බු-පිණිවතුර
තුස-බුළු, වී කුඩු
තුසවාරි-කාඩිවතුර
තුසාම්භ-කාඩි දිය
තුසාර-කපුරු, තුජපත්‍ර, පිනි(හිම) සීතල
තුසාරකර-කපුරු
තුසි-පලාවගී, වේලා
තුසෝදක-කාඩි දිය
තුහරි-කිරිඅඟුත වැල
තුහින-කපුරු
තුහිනාංශු-කපුරු
තුහිනාංශු තෛල-කපුරු තෙල්
තුහිනි-කපුරු, සඳුන්

sinhalaebooks.com

තු තෘ තෘ

තුණ-තන්ති වෘක්ෂය
තුණික-තන්ති වෘක්ෂය
තුණී-අවරිය රුක
තුත(ද)-පුළුන් ගස, පුලිල ගස
තුතක-තුත්තම්
තුද-ඇසතු ගස් වැනි වෙසෙසක්
තුන - හණ ගස, පුළුන් ගස, පුලිල ගස
තුබර-රටතෝර
තුයෂී-කරඹ ගස
තුරි-ඵල අත්තන
තුරී-සඳුන්
තුල - සුදු රිය ම්, වලාවැන්න, පුළුන්, කපු
තුලක-හිඹුල් ගස
තුල පිචු-ඉඹුල් ගස
තුල පුෂ්ප-වලාවැන්න, හිඹුල්
තුලඵල-හිඹුල් ගස, වරා ගස
තුල ඵලා-ඉඹුල් ගස
තුලවෘක්ෂ-ඉඹුල්ගස
තුල ශකීරා-කපු ඇට
තුලිනී-හිඹුල්
තුලී-රතුකපු, ඇවරිය, සැවැන්දරා
තුෂණ-හණගස

තෘවජක-කෙළිඳ
තෘෂණ-ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි

තෘජත-බදුල්ල, බදුල්ල ගස
තෘටව්‍යා-එන්සාල්, සීන් එන්සාල්
තෘටි-එන්සාල්, සීන් එන්සාල්
තෘණ-තණ, හණ ගස, රඹුක්, වැළුක්
තෘණක-තණනාල්, හුණගස්
තෘණකණ්ටක-නීරමුල්ලිය
තෘණකුමී-සුදුලබු
තෘණ කෙශර-තෘණකුඩකුම
තෘණකේතකී- ඌණ ම කු ළු, =(තුක්පිටි=හුණමකුල්)
තෘණකේතු-ඌණගස, තල්ගස
තෘණ ග්‍රන්ථි-කසාවන් මල් ඇති තිටිඟ
තෘණගොඩ-කරබෙඹිය(කරපිංචා)
තෘණගෞර-තෘණ කුඩකුම
තෘණ චර-ගෝමේද
තෘණ වාහ-තේ, තේකොළ
තෘණ ජලායුකා-ගොඩකුඩැල්ලා
තෘණ ජලෞකා - ගොඩකුඩැල්ලා
තෘණජීව-වැල්මදට
තෘණද්‍රුම - හිඳිගස්, (යොන් ඉඳි) පොල්, පුවක්, තල, වැටකේ
තෘණ ධ්වජ-ඌණගස
තෘණධාන්‍ය - ඌරු හැල්, අමු, මෙනේරි
තෘණනිම්බ-බිම්කොහොඹ
තෘණපඤ්චමූල - කුශ, වැළුක්, රිතණ, බට, උක් යන තණ පස් වගේ මූල්
තෘණපුෂ්ප-කොකුම්
තෘණපුෂ්පි-සිඳුරුපුෂ්පි වෘක්ෂය
තෘණඵල-පොල්
තෘණබීජ-අමුහාල්
තෘණමුඤ්ජිකා-වම්මුතු
තෘණමේරු-රුද්‍රාක්ෂ වෘක්ෂය
තෘණරාජ-පොල්, තල්, හුණ, උක්,
තෘණරාජාභවය-තල්ගස
තෘණරූප-තේ, තේ කොළ
තෘණවර-ගෝමේද
තෘණවාහ-තේ, තේකොළ
තෘණශිත-දේවතාඩ වෘක්ෂය
තෘණශිතා-දිය තිප්පිලි

sinhalaebooks.com

තෘ

තෘණශෞණ්ඩිකා – හින් වැටකේ
තෘණසම්භව–කොකුම්
තෘණසාර–කෙසෙල් ගස
තෘණසූන්‍ය–ඉද්ද, සීතිද්ද, වැටකේ
තෘණසූලා– සීතිද්ද, ව නු වැ ල්, (බාන් වැල්)
තෘණාන්‍යා–ඌරුහැල්
තෘණාහ්වා–පොල්
තෘණී–බේරු, තෙල්බේරු
තෘණෙක්ෂු–බඹුස් තණ
තෘණෙන්ද්‍ර–තල්ගස
තෘණෝද්භවා–එන්සාල්
තෘණෞෂධ–හින් එන්සාල්
තෘදන්ත–මහමෙවන්
තෘපා–බඳුල්ලගස
තෘප්තිඝ්න – සිදඹිගුරු, නිටුල්, සිවිය, වලහසාල්, මුරුවා
තෘපලා–නිපල්
තෘෂණාඝ්න – පැපිලිය (පත්පාඩ ගම්)
තෘෂාවහා–මුංවැන්න
තෘෂාහ–සතකුප්ප, (ශතපුෂ්ප)
තෘෂාහා–සතකුප්ප
තෘපිනොත්තරා–අශන පර්ණී

තෙකරාජ–කිකිරිඳිය
තෙකුලන්කොඩි–එලවැල්, කසිලා වැල්
තෙජඃඵල–තෙජඵල වෘක්ෂය
තෙජක–කොකුම්, කටුකරෝෂණ, දේවදූර
තෙජන–ඌණගස, මුරුවා, ඌදුවැල, මුදුතන, බිහි බට
තෙජනී – මුරුවා, එ ල මු රු වා, වදකහ
තෙජවතී–දිය තිප්පිලි
තෙජස්–ගිතෙල්,
තෙජාත } කුරුඳු, එන් සා ල්, කොල් ලම් කොළ
තෙජාතක } යන තුන් වගීය
තෙජාහ්වා–තෙජ ඵල වෘක්ෂය
තෙජී පත්‍ර–කොල්ලම් කොළ
තෙජෝවෘක්ෂ–සිහින්මිදි
තෙත්තන්කොටටන් – ඉහිනි ඇට
තෙන්කා–පොල්
තෙන්පානි–මීපැණි
තෙන්මුලගු–මී ඉටි
තෙප්ත–නුගගස
තෙප්පන් පිල්ලු–ඉළුප්
තෙබු– කෙමුක – (නිය ග ණ ය ට අයත් විෂ නාසක පැලැටියකි)
තෙබුක–තෙබුඅල, කිරිහඟුළු
තෙමනල–නෙළුම් අල, ලුණුවිල
තෙමරිවායු–වාත රෝගයක්
තෙල්–පස්ගෝරස, ගිතෙල්
තෙලකාන්ත–අඹගස
තෙලකිරිය–නොකාටු
තෙලපණ්ණිකා–රන්වන් සඳුන්
තෙලඹු–සිම්බලි = (ඉඹුල් ගණයට අයත් ගසකි)
තෙ ල ඹු, ර න් තෙ ල ඹු යයි තෙලඹු දෙවගීයකි
තෙලිප්ජ–තෙලිඳිය, =තෙ ල් දි ය, (තල්–පොල්–කිතුල් මල් වලින් කපාගන්නා පැණිරසැති ජලය)
තෙලිසප් නාගයා
තෙලුම්බටු–එලබටු (තැලුම්බටු)
තෙවග=ත්‍රිවගී – කරුබු, වසාවාසි, සාදික්කා යන තුන් වගීය
තෙවිකුම්–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
තෙසුවඳ–එන්සාල්, කුරුඳු පොතු, කොල්ලම් කොළ

---

sinhalaebooks.com

තේ තෙ

තේංගාපූ කීරෙසි-පොල්පලා, පුස් වැන්න
තේංගින් ඡාරායම්-පොල් අරක්කු
තේකරාජ-කීකිරිදිය
තේකාකොට්ට-ඉඟිනි ඇට

තේජපත්‍ර

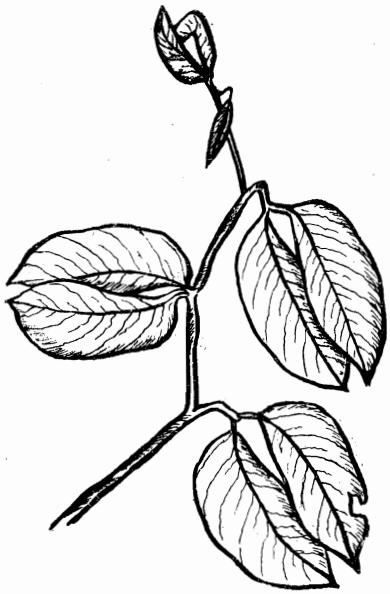

තේජපත්‍ර

තමාලපත්‍ර (කොල්ලම් කොළ) වෙනුවට ඉන්දියා වේ ගන්නේ මේ තේජපත්‍රය. මේ වර්ගයේ කොළ එක නැට්ටේ දෙක බැගින් පිහිටා ඇත. දිග - පළල අඟල් 3 x 2 ක් ඇති මේ කොළ හැඩහුරු කමින් අවර කොළ වලට සමාන ය.

තේජ-රම්මානිස්ස, කොකුම්
තේජක-දේවදාර, කටුකරෝහණ, කොකුම්
තේජන-ඔලිඳ, දුහුදු, බට, මුරුවා, කසා, කීකිරිදිය, මුරංගා, හුණ ගස්
තේජනී-මුරුවා
තේජස්-වෙඩුරෙන් උපන් ගිතෙල් ආදිය
තේජස්වතී - මුරුවා, ගජතිප්පිලි, සිවිය
තේජස්විත්-තලගස
තේජස්විනි-මුරුවා, දුදු, සිවිය
තේජසි-සිවිය
තේජිනී-මුරුවා
තේජෝමන්ථ-මිදි, සිහින් මිදි
තේජෝවතී- රම්මානිස්ස, දුහුදු, කළගස
තේජෝවෘක්ෂ-කුඩා සිහින් මිදිගස
තේජෝහ්වා-දුදුවැල, වදකහ
තේන්-මීපැණි, මී
තේන්තුත්ගි-වැලිකහ ගස
තේන් පානි-මී පැණි
තේන් මොලුකු-මී ඉටි
තේනිය-වක්නිය
තේරි-වැල් කැප්පෙටියා ගස

තෙකය-කුප්පමේනිය
තෙජ වල්ලි-භාතාවාරිය
තෙජස-ගිතෙල්
තෙජසී-ඇත්වගපුල්
තෙමීන-පොණ්ඩරු
තෙමීර-එනම් නෙත්‍ර රෝගය
තෙරි පේයනීර-දීපෙරලිදිය
තෙරිවාල-වේලා
තෙරි වේලං-වේලා

sinhalaebooks.com

තො

තෛල – තෙල්, තල, මනෝසිල, තලතෙල්
තෛලං–මකුල් ගස
තෛලක – රත්නෙළුම්, රත්ඹිලු, (රතැඹුල)
තෛලකන්ද–තෙල අල
තෛල කාණ්ඩ–නීරමුල්ලිය, ඉකිරි
තෛල නියාසය–ජවාඩි කස්තුරි
තෛල පර්ණී–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
තෛලපර්ණික–සඳුන්, සුදු හඳුන්
තෛලපර්ණිකා – සඳුන්, සිරිවටු (හොර අරටු) දේවදාරු
තෛලපිඤ්ජ–වල්තලා ගස
තෛල පිණ්ඩිතක–කටුකරඹු
තෛලපීත–පොණ්ඩරු
තෛල ප්‍රභව–තලමල්
තෛල ඵල–තල, බුළු, අඟුණ කර ගස
තෛලඵලා–බුළු, වැලඟුණ, කිරි අඟුණ
තෛලභාවිනී–දැසමන්
තෛලමඤ්ජු–තලතෙල්
තෛලමාල්‍යා–සාතාවාරිය, සිහින් සාතාවාරිය
තෛල වනපුග–පුවක් වෙසෙසක්.
තෛලවල්ලි–සාතාවාරිය
තෛලවීජ–බදුල්ල ගස
තෛලස්‍යන්දු – කිරිබඳු, කවෙලු, ඵල කටරොලු
තෛලසාධන–තකුල්
තෛලාගරු–අගිල් වෙසෙසක්
තෛලාඛ්‍ය–මුහුණමල්
තෛලි–තල
තෛලූක–ලොත් ගස

තොක–පොතු
තොට්ටාසුරිඛයි–නීදිකුම්බා
තොට්ටිය–සුදු වෙල්ලන් ගිරිය
තොට්ටියල්කඩ–තොට පියලි, රදු තොටේ සෝදන දිරු (පැරණි) රෙදි වලින් කැඩී ඉතිරිවන රෙදි කැලි (කඩමාළු)
තොටලු–තොටිල
තොටිල–සෝත
තොදන–කටුවෙළඟ
තොදය–කටුවෙළඟ
තොදු–කටුවෙළඟ
තොම–කුරුඳු පොතු
තොය–ඉරිවේරිය, වතුර
තොයකාම–හොමුවහු
තොයකුම්භ–සෙවෙල්
තොයගර්භී–පොල්ගස
තොයජ–සුවඳහොට
තොයද–ගිතෙල්, කලාඳුරු, කටු වෙළඟ
තොයද්‍රැම–ඉගිනි ගස
තොයධර–වම්මුතු, කිඹුල්වැන්න
තොයධාර–වම්මුතු
තොයඩි ප්‍රිය–කරුබුනැටි
තොයපර්ණී–කරවිල වැල
තොයපාෂාණ–රිදී තුතු
තොයපාෂාණජමල–රිදී තුත්තම්
තොය පිප්පලී – ලියනඟලා, කුළු රුණ, දියතිප්පිලි
තොයපුෂ්ප } පළොල්
තොයපුෂ්පී }
තොය ප්‍රෂ්ඨා–පළොල් ගස
තොයප්‍රසාධනී–ඉගිනි ඇට, ඉගිනි ගස
තොයඵල–බුළු
තොය ඵලා–නියඹරු, කැකිරි, මහ කැකිරි

sinhalaebooks.com

තොයමඤ්ජරී

තොයමඤ්ජරී–දියෙහි වැවෙන සැබෝ
තොයමල–මුදුපෙණ
තොයමුච්–වම්මුතු
තොයවතී–රසකිඳ
තොයවර–කලාඳුරු
තොයවලලරි–දියතිප්පිලි
තොයවල්ලි – කරවිල, වැල් පෙනෙල, තෝවැල්ල
තොය වැල්–ඒනම් වැල් වගීය
තොයවෘක්ෂ–සෙවෙල්
තොයශුක–සෙවෙල්
තොයාධිවාසිනී–පළොල් ගස
තොයාපාමාගී–දිය සැබෝ
තොයොද්භවා–දිය සැබෝ
තොල් පැලියාව–තොල් පැලීම (රෝගයක්)

තොලබෝ

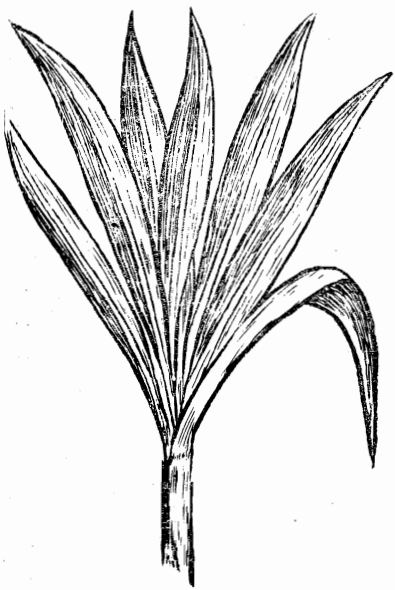

තොලබෝ (විෂමණ්ඩල)
Crinum Asiaticum

තොවැල්ල

ඝන කොළ වැනි කොළ ඇති කුඩා පුවක් ගසක් පමණ මහත රවුම් කඳකින් යුත් අඩි පහක් පමණ උසට වැවෙන තොලබෝ ගස ගොඩ මානෙල් පවුලට අයත් වූවකි. මේ වගීයේ අල (කඳ) සහ කොළ වලින් ලබාගන්නා යුෂ දේශීය වෙදකමේ තොයෙක් තෙල් වගී සඳහා යොදති.

තොලබෝ අල ප්‍රධාන පඩිකාතියේ සථාවර – ජඞ්ගම විෂ නාශක ඖෂධයකි. මදගින්තෙන් කකාරා ගත් තොල බෝ කොළ යුෂ කන් කැක්කුමට පාවිච්චි කරණ සාමාන්‍ය බෙහෙතකි.

තොලබෝ අල යුෂ නිවැරදි ලය විරේකයක් බැවි ද සොයා ගෙන තිබේ.

ගුප්ත විද්‍රධියෝ ඇස්වහ–කටවහ පිළිබඳ ගුරුකම් කිරීමට ත් හදි හූනියම් කිරීම හා කැපීම ගැන ත් තොලබෝ අල වලින් නොයෙකුත් වගීයේ කටයුතු කරති.

මෙයින් හැඟෙන්නේ තොලබෝ මනුෂ්‍යයන්ට ශාරීරික ව පමණක් නොව, චෛතසිකව ත් ඇති වන විෂ පිළිබඳ ඖෂධයක් වශයෙන් යෝග්‍ය බව යි.

තොල්ල–බුළු
තොල ඵල–බුළු
තොලුකර්ණී–ඉරරාජ
තොවැල්ල–වැල්පෙනෙල

sinhalaebooks.com

තෝ තෞ ත්‍ර ත්‍රි

තෝ-කැඳැත්තා
තෝතැන්න-ජලතලාව
තෝම-කුරුඳුපොතු
තෝමාල-මනෝසිලා
තෝර-පෙති තෝර, ඇත් තෝර, පැණිතෝර, ඌරුතෝර, රට තෝර ගසි තෝර වගී කීපයකි.
තෝල්-පොතු
තෝල-ඔලිඳ ඇට 80 ක බර
තෝවැල්ල- වැල්පෙනෙල, තිරිල, රළ බුලත්

තෞතිල-මුතු
තෞදි-කෝමාරිකා

ත්‍රප්වාදිගණය-සුදු ඊයම්, තඹ, යකඩ, කළු ඊයම්, රත්රන්, රිදී යන මේ ලෝහමල හෘද් රෝග ගුල්ම, පාණ්ඩු, ප්‍රමේහ, විෂ යන මේ රෝග නසන්නේ ය.
ත්‍රප්වාදී- ඊයම්, සුදු ඊයම්, තඹ, රිදී, යකඩ, රන්, ලොහොමල යන ධාතු සත
ත්‍රපාශුභ්‍ර-මිරිකුළු, (මුරුංගා)
ත්‍රපු-කළු ඊයම්
ත්‍රපුකකීටී-තියඹරා
ත්‍රපුටි-සිහින් එන්සාල්
ත්‍රපුල-සුදු ඊයම්
ත්‍රපුස්-සුදු ඊයම්, තියඹරා වැල
ත්‍රපුස-කළු ත්‍රස්තවාළු, තියඹරා, සුදු ඊයම්
ත්‍රපුසතෛල--තියඹරා ඇට තෙල්
ත්‍රපුසා-තියඹරා, කළුත්‍රස්තවාළු, මහ ගොන්කැකිරි
ත්‍රපුසිනී--කැකිරි
ත්‍රයක්ෂම-පොල්
ත්‍රයත්‍රික-ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්පිලි, අරළු, බුළු, නෙල්ලි, ගොකටු
ත්‍රයෝරජ-කාන්දම්
ත්‍රස්නවාලු-ශ්‍යාමා, නිරස්සවාළු
ත්‍රසාදනී-ගල්මද, ගල් සෙවෙල්
ත්‍රසායනී- ගල්මද

ත්‍රාව-කැම්මේරිය
ත්‍රායක- නෙරි විෂ, වච්චනාවි
ත්‍රායප්‍රාණිකා-ලුණුවිල
ත්‍රායමානා-ලුණුවිල, කටු ඩු ඊඩැ ත්තා

ත්‍රැටි-සිහින් එන්සාල්

ත්‍රිංසත්පත්‍ර- රත්මහනෙල්, සුදු මහනෙල්
ත්‍රිකණ්ටක-ඉකිරි
ත්‍රිකණ්ටකි-ගොකටු
ත්‍රික-ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, යන තුන් වර්ගය හෝ අරළු, බුළු, නෙල්ලි යන තෙවග
ත්‍රිකචතුර්ථික- එන්සාල්, කුරුඳු, කොල්ලම්කොළ, කරාබු, වසා වාසි, සාදික්කා, අරළු, බුළු, නෙල්ලි,ඉඟුරු,ගම්මිරිස්,තිප්පිලි
ත්‍රිකටු--ගොකටු (නෙරෙංචි) කටු පෙනෙල
ත්‍රිකටුක- තිකුළු, (ඉඟුරු-ගම් මිරිස්-තිප්පිලි)
ත්‍රිකණ්ට-(ත්‍රිකණ්ටක)= ගොකටු, කටුවැල්බටු, යවාසා,යන තෙව ගය හෝ බටු,සිහින්මිදි,වැල්කස ඕලියා යන තෙවගය හෝ කටු වැල්බටු,ගොකටු- දුරාලභා යන තෙවගය හෝ සිදඩිගුරු,කටුපෙ නෙල,කටුවැල්බටු යන තෙවගය
ත්‍රිකණ්ටකා-ත්‍රස්තවාළු, ගොකටු
ත්‍රිකණ්ටාඛ්‍ය-කටුපෙනෙල
ත්‍රිකත්‍රය-සම වූ තිපල්, තිකුළු, තිම්ද යන තව වගීය
ත්‍රිකත්‍රික-තිකුළු, තිපල්, තිවග

sinhalaebooks.com

ත්‍රිකයුග-ත්‍රිකද්වය,(ත්‍රිජාත,තිකුළු දෙක)
ත්‍රිකාර්ෂික-සිදහිගුරු,අතිවුඩයන්, කලාඳුරු
ත්‍රිකූට-කාවලුණු
ත්‍රිකූට ලවණ-මුහුදු ලුණු
ත්‍රිකූටාහ්වය-කළු ලුණු
ත්‍රිකෝණ-කටුපෙනෙල, ත්‍රිධාර තාණ
ත්‍රිකෝණඵල-නීරමුල්ලිය,කටුපෙද
ත්‍රිකෝණා-කටුපෙද
ත්‍රිඛ-තිසඹරා
ත්‍රිගණ්ඩ- එන්සාල්, කුරුඳු පොතු, කොල්ලම් කොළ යන තුන් වර්ගය
ත්‍රිගුණී-බෙලිගස
ත්‍රිගුහා-අස්වැන්න
ත්‍රිජ-තුන් දෙසින් වූ ලෙඩ
ත්‍රිජටා-බෙලි ගස
ත්‍රිජන-එන්සාල්
ත්‍රිජාත } එන්සාල්, කුරුඳු,
ත්‍රිජාතක } කොල්ලම් කොළ
ත්‍රිදල-බෙලිගස
ත්‍රිදලා- වලාවැන්න, වැල්මි, රතු නිදිකුම්බා
ත්‍රිදලිකා-හිගුරුවැල
ත්‍රිදශදරු-දෙවදර, බෙලිගස
ත්‍රිදශමඤ්ජරි-නලා ගස
ත්‍රිදශ සමීප-දෙව්අබ ගස
ත්‍රිදශක-එන්සාල්
ත්‍රිදිජ-තල්, බොඩනමු
ත්‍රිදිවා-එන්සාල්
ත්‍රිදිවෝද්භවා-එන්සාල්
ත්‍රිදීප්‍ය-අසමෝදගම් තුන් වර්ගය
ත්‍රිධාර-දළුක් ගස
ත්‍රිධාරකාණ්ඩවල්ලි-කරවිල වෙසෙසක්
ත්‍රිත්‍රිඛ-සිසඹලා
ත්‍රිත්‍රිනී-සියඹලා
ත්‍රිත්සත්පත්‍ර-රත් මහනෙල්
ත්‍රිත-තල්ගස
ත්‍රිතරාජයා-පුවක්
ත්‍රිතාදු-ඉඳි
ත්‍රිනෙත්‍ර-පොල්, රසදිය, ඊරල
ත්‍රිප්ත-බදුල්ල
ත්‍රිපටු-කළුලුණු, බළල්ලුණු, සිදු ලුණු යන තුණ
ත්‍රිපත්‍ර-බෙලි
ත්‍රිපත්‍රක-එරබදු, රත්කැල
ත්‍රිපත්‍රා-යක්බේරිය
ත්‍රිපද-වලාවැන්න, රතු නිදිකුම්බා
ත්‍රිපදි-වලාවැන්න
ත්‍රිපණී-පෘෂ්ණිපර්ණී, ශාලිපර්ණී, කැලගස
ත්‍රිපර්ණ-වල්කපුගස, පුස්වැන්න, වල්කන්සා, ශාලිපර්ණී
ත්‍රිපර්ණී-අස්වැන්න, ශාලිපර්ණී, ඇත්දෙමට, රත් සඳුන්, මස් බැද්ද, මැඩහඳු,
ත්‍රිපර්ණිකා- දුරාලභා, වැල්කහ ඕලියා
ත්‍රිපාද් } වලාවැන්න, රතු
ත්‍රිපාදි } නිදිකුම්බා
ත්‍රිපාදිකා }
ත්‍රිපුට- තකුල්, ගොකටු, සිහින් එන්සාල්, එරබදු, ත්‍රස්තවාළු, සිහින් මුං
ත්‍රිපුටකි } සුදු ත්‍රස්තවාලු,
ත්‍රිපුටා } එන්සාල්
මහ එන්සාල්, සිහින් එන්සාල්, මුං, කොල්ලු
ත්‍රිපුටි-හෙළ එරඹු
ත්‍රිපුටින්-එරඹු ගස
ත්‍රිපුටිඵල-එරඹු ගස
ත්‍රිපුටී-ත්‍රස්තවාලු
ත්‍රිපුරමල්ලිකා-ඉද්ද වෙසෙසක්

sinhalaebooks.com

ත්‍රිපුෂ්-තියඹරා, මහගොන්කැකිරි, සිහින් මූ

ත්‍රිපුෂ්පා-මහ බැවිල

ත්‍රිපුෂ-තියඹරා, මහ කැකිරි

ත්‍රිපුෂා-තියඹරා, මහකැකිරි, කළු ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිපුසා-පෙනෙල ගස

ත්‍රිපල, ත්‍රිඵලා, ත්‍රිපලිකා } අරළු, බුළු, නෙල්ලි, යන ත්‍රිවර්ගය

ත්‍රිබඩි-ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිබලා-සුළුබැවිල, මහබැවිල, සිරි වැඩිබැවිල යන තෙවගය

ත්‍රිබැඩිය-විෂ්ණුක්‍රාන්ති

ත්‍රිබීජ-එරඬු, තල්ගස, බොඩිහමු

ත්‍රිභඬි-ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිභණ්ඩි-ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිමද-දිම්මුතු, නිටුල්, වළඟසාල් යන තුන

ත්‍රිමධු-සීනි, මීපැණි, ගිතෙල්, හෝ දී කිරි, සීනි, මීපැණි

ත්‍රියනනි-බැම්තිරිය

ත්‍රියව-හුනිඳ ඇටය,

ත්‍රියෂ්ටි-පැපිලිය

ත්‍රිසාවාහක-බේරු, ත්‍රස්තවාළු

ත්‍රිරෙඛා-හක්ගෙඩිය

ත්‍රිලවන-සවිඳ, සුවස, බළල් යන තුන

ත්‍රිලිප-බෝලිද්ද

ත්‍රිලොහක-රන්, රිදී, තඹ

ත්‍රිවගී-අරළු, බුළු, නෙල්ලි, හෝ ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, නැත හොත් කරාබු, සා දි ක් කා, වසාවාසි

ත්‍රිවර්ගක-අරළු, බුළු, නෙල් ලි, හෝ ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි

ත්‍රිවර්ණා-වල්කපු

ත්‍රිවල්ලි-මහ ගොන් කැකිරි

ත්‍රිවිධ තෛල පාක-මෘදු පාක, සමි පාක, ඛර පාක

ත්‍රිවිධ ලවණ-ගල්ලුණු, ලේවාලුණු, සිඳුලුණු

ත්‍රිවීජ-තල්ගස, බොඩිහමු(බඩහමු)

ත්‍රිවෘත්-කළු ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිවෘත්කාලා-ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිවෘත්තලස්තිකා- වැල්පෙනෙල

ත්‍රිවෘත්තිකා-කළු ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිවෘත්තිපත්‍රා-ගිරිතිල්ල (මාබණ්ඩා), බදුල්ල, පහණබෙය

ත්‍රිවෘත-කැල, එරබදු, ත්‍රස්ත්‍රවාලු

ත්‍රිවෘතා-අරලු, ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිවෘනත-කැලගස

ත්‍රිවෙලා-ත්‍රස්තවාලු

ත්‍රිශතපත්‍ර-හෙළ පියුම්, කුමුදු

ත්‍රිශාඛපත්‍ර--බෙලිගස

ත්‍රිශිඛ-බෙලි

ත්‍රිශිරස්-ඌණ රෝගය-කුවේරයාට ද නම්.

ත්‍රිශිරා-දියමිත්ත

ත්‍රිශීතික-කිඩාරම්, රසදිය

ත්‍රිශූල-රසදිය

ත්‍රිසකි-හෙන්දිරික්කා මල් ගස

ත්‍රිසඛ්‍යාකුසුම-හෙන්දිරික්කා මල් ගස

ත්‍රිසඛ්‍යා-වද, හෙන්දිරික්කා මල් ගස

ත්‍රිසම-අරළු, ඉඟුරු, උක්හකුරු

ත්‍රිසාකපත්‍ර-බෙලි

ත්‍රිසායන-ගල්මද, ගල්සෙවල්

ත්‍රිසුගන්ධ-එන්සාල්, කුරුඳුපොතු, කොල්ලම්කොළ

ත්‍රිසෙඟරහ-ත්‍රිසුගන්ධ

ත්‍රිහිම-වනුවැල්, සුදුහඳුන්, රත් හඳුන්

---

sinhalaebooks.com

ත්‍රැ ත්‍ර්‍ය ත්‍රෛ ත්‍ර ථ

ත්‍රැටි-හීන් එන්සාල්, කරබෙඹිය ගස, (කරපිංචා ගස)
ත්‍රැටිදිවස-හීන් එන්සාල්, මහළුන් සාල් දෙක

ත්‍ර්‍යංජලී-තුන් සත, (පලම් 12)
ත්‍ර්‍යක්ෂ-කෂී තුණ
ත්‍ර්‍යක්ෂම-පොල්ගස
ත්‍ර්‍යම්බකඵල-පොල්ගස
ත්‍ර්‍යස්‍රඵලා-ඉඳුසල් ගස
ත්‍ර්‍යස්‍ර- සුදු ත්‍රස්තවාළු, ඉද්ද වෙසෙසක්
ත්‍ර්‍යක්ෂණ-ඉහුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි යන තුන

ත්‍රෛකකුද-අඳුන් වෙසෙසක්
ත්‍රෛකටුක-තිකුළු
ත්‍රෛඵල-තිපල්
ත්‍රෛලෝක්‍යවිජයා-කාංසා

ත්‍රක්-කුරුඳුපොතු
ත්‍රක්කණ්ඩ-වල්කිඩාරම්
ත්‍රක්ගන්ධ-දෙඩම්, නාරම්
ත්‍රක්දෙෂ-කොට්ටම්
ත්‍රක්දෙෂාපහා-බෝදිඇට
ත්‍රක්පඤ්චක- නුග, අට්ටික්කා, බෝ, ඇසටු, පුළිල යන පොතු පස
ත්‍රක්පත්‍ර-පත්‍රාභිංගු,කුරුඳුපොතු, පෙරුම්කායම් ගස
ත්‍රක්පත්‍රී-පෙරුම්කායම්, කළුදුරු, කොල්ලම්, හිඟුපත් තණ
ත්‍රක්ෂීර-හුණමකුල්, (හුණකපුරු= තුක්පිටි)
ත්‍රක්සාදිවී-කුරුඳුපොතු
ත්‍රක්සාර- හුණගස, කුරුඳුගස, උනකපුරු
ත්‍රක්සුගන්ධ- නාරංගස, එල්වලු, (එලවාලුක=අළුඇට)
ත්‍රක්සුගන්ධිකා-හීන් එන්සාල්
ත්‍රග්දෙෂ-කොට්ටම්
ත්‍රග්දෙෂාපහා-බෝදිඇට
ත්‍රගාක්ෂීරා- උණකපුරු (තුඩගා ක්ෂීරි)
ත්‍රච්- කුරුඳු, තලිස් ආදි පොතු වර්ග
ත්‍රච්ඡාර-උණගස්
ත්‍රච-කුරුඳු, තලතෙල්,රුක්පඳුර
ත්‍රචපල-රණවරා
ත්‍රචාඞ්ග-නාරංගස
ත්‍රචාපත්‍ර- පෙරුම්කායම්, කුරුඳු පොතු
ත්‍රච්චඡත්‍රා-ශතපුෂ්ප
ත්‍රච්සා-එන්සාල්
ත්‍රච්සාර-හුණගස
ත්‍රත්වුනේමි-ගන්සූරිය
ත්‍රච්සුගන්ධා-සිහින් එන්සාල්
ත්‍රශාඛ්‍යා-කුරුඳු පොතු
ත්‍රාච-කුරුඳුතෙල්
ත්‍රාෂ්ටි-ගොටුකොළ
ත්‍රිවිෂාම්පති } වරාගස
ත්‍රිවිෂාමිශ }
ත්‍රෛ්‍යාස-පාංශුලුණු

ථඤ්ඤං-කිරි
ථබක-මල්කැණ
ථූස-දහසියා, කාඩි
ථූසොදක-කාඩි
ථෛණෙයක-ග්‍රන්ථිපර්ණි වෘක්ෂය

---

sinhalaebooks.com

ද

දංශමූල-මුරුංගා ගස

දංෂ්ට්‍රා-සවදංෂ්ට්‍රා, නෙරෙංචි(ගොකටු)

දන්කැටියා-(දන්කැටියා)සජීක්ෂි,

දක්පල=දකපල, (දික්පල) ඇසළ කරල් හෝ ගස්

දක්ෂ-ශිව වෘක්ෂය

දක්ෂිණදෙශජා-ලතාකස්තූරි

දක්ෂිණා වෘත්ත- වතුසුද්ද, මස් බැද්ද, මැඩහනු

දක-(උදක) වතුර,

දකජ- යවකාර ලුණු,(යවක්ෂාර) යවගර ලුණු=යවකර ලුණු

දකසිතලික-හෙල්මැලි

දකුණුපුට-දකුණු නාසාපුටය (දකුණු නැහැ සිදුර)

දකොදර-උදර රෝගයක්

දග්ධරුහ-තලනස

දග්ධිකා-බත්දම්කුඩ, ඇත්සැටිය

දග්ධ්‍යොදන- දමුකුඩ, (දමුබත්)-ආහාර පිසූ භාජනයේ පතුලෙහි පිළිස්සුන ආහාර කොටස

දඟ-සාදිලිංගම්

දඟාදය-ඉලවංග, කුරුඳු

දඩඉදින්නරු-වැල්මදට හෝ නිදි කුම්බා

දඩඉඹුල්-ඉඹුල් වර්ගයක්

දඩකලත්- මස්වැන්න, ගෙලඩිය, (කොල්ලු,)

දඩකෙහෙල්- වල්කෙහෙල් වර්ගයක්

දඩරන්- කෝන්ගස, කොළොම් ගස

දඩවැල්-දඬුවැල් පැණි

දඩින්නරු- වැල්මදට, හීන් නිදි කුම්බා

දණ්ඩක්ෂීර-මහනුග, නුග

දණ්ඩක්ෂීරි-නුග

දණ්ඩපුෂ්ප-කෝමාරිකා

දණ්ඩපුෂ්පී-කෝමාරිකා

දණ්ඩඵල-දූත්ත ගස

දණ්ඩමාතඞ්ග- පිණ්ඩිතගර නම් තුවරලා වර්ගය

දණ්ඩරුහා-කටුකරෝෂණ

දණ්ඩවලලී-කොබෙයි කොල, (මොණරකුඩුම්බිය)

දණ්ඩවාලි-කුඹුරුවැන්න, දුටු සතුටු

දණ්ඩවෘක්ෂ-දළුත්ගස

දන්කැටියා

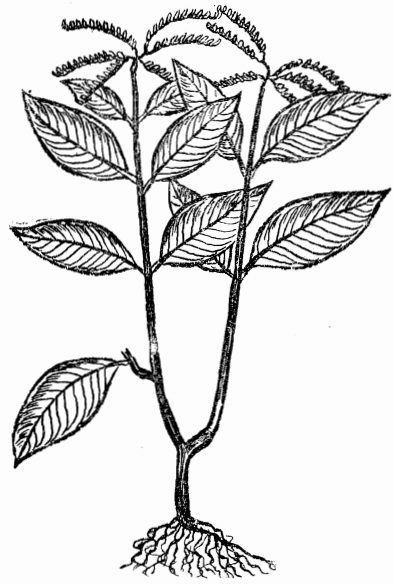

දන්කැටියා-සජීක්ෂි
Ophiorrhiza Mangos

sinhalaebooks.com

මෙය අඩි දෙකක් පමණ උසට වැඩෙන ඒකාවේරිය ගණයට අයත් පැලැටියකි. කිනිති අග සැදෙන හැම මල් පොකුර කම පෙති පහ බැගින් ඇති කුඩා මල් හට ගනී යි.

මේ මල් හැම අතින් ම ඒකාවේරිය මල් වලට සමාන නමුත් ප්‍රමාණයෙන් ඊට වඩා කුඩා ය. මල්වැටුනාසින් පසු ඉතිරි වන හැම මල් පොකුරක ම දන්වල හැඩහුරුකම ඇති ඇට කොපු පේළි හය බැගින් ඇත. මේ මල් කොපු පොකුර දන් කැටිය (පොකුර) කට සමාන නිසා මේ වගීය දන්කැටියා යන නාමයෙන් හැඳින් වෙන බව පෙනේ. මේ කුඩා මල් කොපු තුළ දුම් ඇට වලට ත් කුඩා වූ (ඉතා කුඩා) ඇට සියගණන් තිබේ. මුල් සහ ඇට පැලවීමෙන් මේ වගීය බෝවී යයි.

මේවායේ කොළ සහ මුල් නාග – පොළොන් විෂ ඇතුළු හැම සර්ප විෂයකට ම ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි.

"විෂකුරු සර්පයින් ගිල දැමීමෙන් පසු ඔවුන් ගේ විෂ ශරීර ගත නොවීම සඳහා මුගටියෝ මේ පැලැටියේ කොළ කති" යි ගම් බද ව පැතිර පවත්නා ජන ප්‍රවාද ය කි.

දණ්ඩි ශාඛා–සිරිතේක්කු
දණ්ඩහස්ත– තුවරලාමල, පිණ්ඩි තගර
දණ්ඩා–ලියනහලා, වෙල්ලන්ගිරිය, ගස්කැලිය, කළුවෙල්ලන්ගිරිය
දණ්ඩාහත–කිරිමෝරු
දණ්ඩිකා–තොටිල ගස
දණ්ඩින්–කුකුරුමුවන් ගෙඩි, දම්නක වෘක්ෂය
දණ්ඩොත්ඵල–ගොඩමානෙල්, තුන්බෝ අත්තන, දුන්න
දත්මරුමුල්–(නෂ්‍ය බේතක්)
දද්දුර–තුන්බෝඅත්තන
දද–තොල්, පක්ෂීන්
දදකිරිය–රතුපාට උඳුපියලි වැනි කොළ ඇති කිරි සහිත පොළවට ම ඇලී සැදෙන පැලැටියක්
දදකොළ–ලුණුවිල, (බැම්තිරිය)
දදගස්–දුන්න
දදඵල–හිවුල්
දදරද–සඳුන් ගස
දදහස්–ලුණුවිල
දදිඵල–හිවුළුගෙඩි
දදිලවණ–මුදුලුණු
දදිසාර–වෙඩරු
දදී–දීකිරි
දදු–ලබු, අංකුරය
දද්‍රු–දදරෝගය
දද්‍රුවෛරී–රත්නිටුල්
දද්‍රුඝන–බෝදිඇට, තෝර, තෝර ඇට, ඇත්තෝර, පෙනිතෝර
දද්‍රුඝ්නී–බෝදිඇට
දද්‍රුනාශන–තෝර
දද්‍රුහර–තෝර ගස
දධ්‍යග්‍ර–වෙඩරු
දධ්‍යඩිකා–හොරමැලියම්
දධ්‍යානී–කුළුරුන
දධ්‍යාහ්ව–හිවුළු ගස
දධ්‍යාහ්වය–හොරමැලියම්
දධ්‍යුත්තර–වෙඩරු
දධ්‍යොදන–දීබත්
දඹනසාර–දීපෙරලි දිය

sinhalaebooks.com

දඩි-දීකිරි, හිවුලු ගස
දඩිකිර-ගුගුල්, දීකිරි
දඩික - කොතඹුරු, සිරිවටු ගස, දීකිරි මුසු බත
දඩිකුර්චිකා - දී හා කිරි එකට පිසීම දඩිකුර්චිකා නම්
දඩිත්‍ය-දිවුල්
දඩිත්‍යාඛ්‍යා-හිවුලු මැලියම්
දඩිද්‍රප්ස-නොමිදුනු කිරි
දඩිනාමක-හිවුළු ගෙඩිය
දඩිපුෂ්ප - ව ම් මු තු (කෛවර්ති මුස්තා)
දඩිපුෂ්පක-අඩනහිරිය
දඩිපුෂ්පා-වැල්පෙනෙල
දඩිපුෂ්පි-දේවදලිය, වැල්පෙනෙල
දඩිපුෂ්පිකා-අඩනහිරිය, එල කට රොළු, වඳුරු මැ
දඩිඵල-දිවුල්, වට්ටක්කා
දඩිභව-වෙඩරු
දඩිමණ්ඩ-දී පෙරලි දිය, මෝරු
දඩිමණ්ඩාත්භව-වෙඩරු
දඩිවාරි- දී පෙරලි දිය
දඩිවාසතුකා-සිරියල් වෙසෙසක්
දඩිශ්ශල්‍යා - කරල් සැබ, හෙළ කරල් සැබ
දඩිෂාය්‍ය-ගිතෙල්
දඩිසෙනහ-වෙඩරු
දඩිසෙවද-මෝරු
දඩිසාර-වෙඩරු
දත්-මාදත්
දන්ත-හිඟුරු පියලි, දත් කැටියා, කිහිරි, ඇත්දත, (ඇත්දළ)
දන්තක-වං ඇපල
දන්තකති-දෙඩම්
දන්තකතිණ-දෙඩම්, දෙහි
දන්තකාෂ්ඨ - ඊගුරුස්ස, කුඹුත් ගස, කරඳ
දන්ත කේතු-හීන් කොහොඹ ගස
දන්තඝාත-දෙහි ගස
දන්තවජ්‍රදෙපමා-කැකිරි, කෙම් වැල්, කුන්දුරුක්කම්
දන්තධාවන-කිහිරි, කළු කිහිරි, මුහුණමල්
දන්ත පත්‍රක-කොඳ මල්
දන්තපත්‍රිකා-කොඳ
දන්තපුෂ්ප-ඉහිනි ගස, කොඳ මල්
දන්ත ඵල-හිවුළු, ඉහිනි, වගපුල්
දන්තමූලිකා-දුන්තමුල්, දුන්තගස
දන්ත රඤ්ජන-කසිස්
දන්ත වීජක- දෙළුම් ඇට, දෙළුම් ගස
දන්ත වීජ-දෙළුම් ගස, ලබු
දන්ත ශඨ-දිවුල්, දෙසි, කාමරංගා, ලප්නාරම්, දෙඩම්, ඇම්බරැල්ලා
දන්ත ශඨා-ඇඹුලැඹිලිය, මහබැවිල
දන්ත ශර්කරා-දත් ලෙඩක්
දන්ත ශාක-කොසඹ
දන්ත සඨ-දෙහි
දන්තා-වංඇපල
දන්තාඝාත-කොසඹ, දෙහි
දන්තාග්‍රා-හිඟුරු පියලි
දන්ති-දුන්ත
දන්තිකර්ණි-හබරල
දන්තිකා-දුන්ත
දන්තිනි-දුන්ත ගස
දන්ති ඵල-නිප්පිලි, ජයපාල ඇට
දන්තිමූලිකා-දුන්තගස
දන්ති රවජ්‍ර-දෙළුම්, ලප්නාරං ගස
දන්ති වීජ-ජයපාල ඇට
දන්තුරඤ්ච-ලප්නාරං ගස
දන්තෝජ්වලා-සුදු දැසමන් ගස
දඳුක්ෂි-කුඹුරු වැල්, හිඹුරු වැල්
දන්දිශ-දමු බත්
දන්දෙව් සිරිතේජ්කු, (දම් දෙව් සුදු)

sinhalaebooks.com

දන්වය-වැල් කසඹිලියා

දන
දනා } කොත්තමල්ලි, කුළු රැණ,
දනි } (කටුකරෝහිණ)

දනපල-කිරිපළු

දනා-කොත්තමල්ලි

දනිකකි-මහ පෝටා වැල

දනී-කටුකරෝහිණ

දනු-බඳුල්ල

දම් දෙව් සුදු-සිරිතේක්කු, ජාති දඬු

දම්පෙළට-මිරිස්

දම්බළුල-සෙවළුල වාක්ෂය

දම්මං සරණ - සස්සඳ

දම-බෝදි ගස, බටු ගස, බට ගස

දමනති-මී නුග

දමන-බට

දමනක-කුකුරුමුවන්

දමනී-මල්තුඹ වැල්

දමයන්ති- ඉ ද් ද වෙ සෙ ස ක්, කැකිරි

දමිකා-මිරිස්

දමුණු-උගුරැස්ස, (බොරළු දමුණු) දමිණ වැල්

දඹ-මාදන්, ජම්බු

දර්දුවඡද-මිකන්පලා, ගොටුකොළ

දර්දුර-පිට සුදු සාරණ

දර්දුරවඡද-බැමිතිරිය, (ලුණුවිලු)

දර්දුරදලා-ගොටුකොළ

දර්දුරපර්ණි-බැමිතිරිය

දර්ද්‍රු-දෙල්ගස

දර්ද්‍රුඝ්න-ඇත්තෝර ගස

දර්ද්‍රු වෛරින්-කිතුල් ගස

දර්න-ඉළුක්, රිතණ, සාරණ

දර්ප-කස්තූරි

දර්ප පත්‍රක-දළුක්

දර්පහන්-වැළුක්

දර්පා-කස්තූරි

දර්භ-ඉළුක්, දළුක්, රිතණ

දර්භ පත්‍ර-වැළුක්

දර්වි-හැන්ද, ගින් කරඹ

දර්විපත්‍රිකා-ගොදිවි ගස

දර්ශනීය-වරා ගස

දර්ශනොජ්වලා-සුදු දැසමන් ගස

දර-සාතාවාරිය, සක්බෙල්ලා

දරකණඩිකා-සාතාවාරිය

දරද-ගිගුල්, සාදිලිංගම්, වච්චනාවි

දරසුරා-දේවදාර

දරහාර-මසන්

දල - කොල්ලම් කොළ, දන, කොළ (පත්‍ර)

දලක්ෂිරිණී-පතුක් ගස

දලකඩ-ගලගුන රෝගය

දලංකුරා-දළු කොළ

දලකෝෂ-කොඳ මල්, ඉද්ද

දලදර-කලාඳුරා, (වම්මුතු)

දල නිගෝකා- කරගස්, බුජපත්ගස්

දලපුෂ්පා-වැටකේ

දලමස්-ජටාමාංශ

දලස්නුහි-පතුක්

දලසාසසී-සුදු තලා ගස

දලසාරිනී-ගෝවා ගස

දලස්‍රසා-මහරි ගස

දලා-අසමෝදගම්, බුලත්

දලාඝ්‍ය-තාමල් රේණු, මාරු, මදිය, තල ගස

දලාඝ්‍යකී- පුස්වැන්න

දලාඩ්‍යය-කොල්ලම් කොළ

දලාමල - කුකුරුමුවන්, දමනක රුක

sinhalaebooks.com

දලාහ්ව-කොල්ලම් කොළ
දළුක්-එනම් ගස
දළුව මුල්-රාස්ත්‍රි, තිප්පිලි මුල්
දළුවා-තිප්පිලි
දලෙගඩි-රැක්අත්තන
දවඨ්-දහය
දවන්ති-මී නුග
දවලදුරු-සුදු දුරු
දවල හඳුන්-සුදු හඳුන්
දවලහර-අන්කෙන්ද
දවස්හිම්-වරාගස
දවා-යුගල
දවාලි-දේවදාලිය
දශක-හාල්
දශකුල-බෝගස
දශකුල වෘක්ෂ-ලෝලු, කරද,බෙලි, ඇසතු, කොළොම්, කොහොඹ, නුග, දිඹුල්, ඇඹුළු,සියඹලා යන ගස් දහය
දශජටා- දශමූල
දශතවීජ-දෙළුම් ගස
දශනාස්‍ය-ඇඹුල්ඇඹිලිය
දශපුෂ්ප-කලාඳුරු
දශඵල-කලාඳුරු
දශමූල-දශමූල්- බෙලි, තොටිල, ඇද්දෙමට, පළොල්, සිහින් මිදි, සල්වැන්න, පුස්වැන්න, එළබටු, කටුවැල්බටු, ගොකටු, (නෙරෙ වි) යන මුල් දශ වර්ගය
දශ ලවණ-සෛන්ධව, සුවස,බළල්, යවකාර,වැලිගර(මැටිකර ලුණු= සාරාර්ථ සංග්‍රහවෙහි) මුහුදු, උද් භිද, කළු, රෝම, පාංශු යන ලුණු වර්ග දශය.
දශශතාඛ්‍රි-හාතාවාරිය
දශශෘනකරදුග්ධ-වරාකිරි
දශාඛ්‍රි-දශමූල
දශාතික-දැත්ත ගස
දශක්ෂීර-මුව, කොටලු, ගව, එළු, ඔටු, තිරෙළු, මහිෂ, අශ්ව, ඇත්, යන මේ සතුන්ගේ කිරි සහ තන කිරි (ස්ත්‍රීන්ගේ ක්ෂීර)
දසකුල-බෝගස
දසන-දත
දසමූත්‍ර-ගෝ, මහිෂ, හස්ති, අශ්ව, මුව, පළෙලු, තිරෙළු, ඔටු කොටළු, නර යන මේ දශ දෙනාගේ මූත්‍ර
දසමූල්ගණය-දශමූල බලන්න
දසවග මාංශ- ගෝන, ගව, එළු, බැටළු, මුව, මුගටි, ඉත්තැ, ඊරැ, කුකුළු, මොනර, යන මොවුන්ගේ මාංශ දශ වර්ගය සි.
දසවෙයිසා-දහසිසා (වී පොතු)
දසාඞ්ගුල-පත්තක්කා, පැණි කොමඩු
දසාරැහා-ලියනහලා, කෙකටිය
දසී-කොළොම් ගස
දහ-තුවරලා වැල් ,සාදිලිංගම්
දහදය-කුරැඳු
දහන-බදුල්ල, මිදි, රත් නිටුල්, වරා, කුඩුම්රිස්,
දහනමුඛ-බදුල්ල
දහනවිටපි-ලියනහලා
දහනැඹුල්-කාඩ්
දහනී-මුරුවා
දහනොපල-පලිඟු
දළ-පෙත්ත, අඩ්කුරය
දළ සර=(ජලචර)මත්ස්‍යයෝ

sinhalaebooks.com

දු

දුක්ෂායණී–දුත්ත, මහදුත්ත
දුක්ෂිණවෘන්ත–වතුසුද්ද
දුක්ෂිණාත්‍ය–පොල්ගස
දුගියවැල්–පුසුල් වැල
දුඤ්ජි–සුළුකරඹ
දුඨා–ගොකටු (නෙරෙංචි)
දුඩිම්බ–දෙළුම්
දුඩිම්බසාර–දෙළුම්
දුඩිම–දෙළුම්, එන්සාල්
දුඩිමදක්ෂිණ–භාජනය
දුඩිමපත්‍රක–වල් එරබදු ගස, දෙළුම් ගස
දුඩිමපුෂ්ප– දෙළුම්මල්, එරබදු, රත්නිටුල්
දුඩිමපුෂ්පක–වල් එරබදු
දුඩිමී–දෙළුම්
දුඩිමීපුෂ්ප–එරබදු ගස
දුඩිමීසාර–දෙළුම් ගස
දුඩිවෘක්ෂ–බක්මී,බකිණී, කොළොම්
දුඩී–දෙළුම්
දුතකී– මයිල
දුතකුසුම්–මයිලමල්
දුත්‍රී–නෙල්ලි
දුත්‍රීමණ්ඩ– තිපල්, (අරලු, බුලු, කෙල්ලි)
දුදපු–රොටී
දුන්ත–දමනක වෘක්ෂය
දුනති–කුකුරුමුවන්
දුනතිය–කොත්තමල්ලි
දුනගන්ධි–රුක්අත්තන ගස
දුනවිත්ත–තුවරලා
දුනවප්‍රිය–නාගවල්ලි බුලත්
දුනිය වැල්–පුහුල් වැල්
දුන්‍යක–කොත්තමල්ලි
දුබ්බි–වනුවැල්
දුම–සින්මිදි
දුමන–දමනක රුක
දුමිලි–එන්සාල්
දුයටපුප්–වක්නිය, (දිවිපහුරු)
දුර්දුර–ලාකඩ
දුර්ව–නිටුල්, ගැටනිටුල්, රසඳුන්, දේවදාර, කසා, දුරුහරිද්‍රා
දුර්විඛාථ සමුද්භව–රසාඤ්ජන
දුර්විකා–නිටුල්, ගැටනිටුල්, ගොදිව්
දුර්විරසොත්භව–රසාඤ්ජන–(රසඳුන්)
දුර්විපත්‍රිකා–ගොදිව්
දුර්විභෙද–කපුරුකන
දුර්වී–දුරුහරිද්‍රා
දුර්වීඛාථෝද්භව–රසඳුන්
දුශ්‍යී–බුළු
දුහ්‍යී–ගුරුකැට
දුර–කෛවර්තමුස්තක, වම්මුතු
දුරකා–සිහින් මසන්
දුරගන්ධා–නියඳ අල, සුවඳැති අල
දුරණ–ඉඟිනි ගස
දුරද– රසදිය, වව්වනාවි, සාදිලිංගම්
දුරළ්ලා–බිම්නෙල්ලි (පිටවක්කා)
දුරු– දේවදාර, වෙනිවැල් (බාන් වැල්) උගුරුස්ස, දුරුහරද්‍රා
දුරුක–දේවදාර
දුරුකදලි–ඇටකෙසෙල්
දුරුවිනි } කුරුඳු
දුරුවිර්ණක }
දුරුණ–රත්නිටුල්, ඉඟිනි ඇට
දුරුනීර–මහනුග
දුරුනිසා–දුරුහරිද්‍රා,
දුරුපත්‍රක– පෙරුම්කායම්
දුරුපත්‍රී–පත්‍රාභිඛ්‍ය
දුරුපිත–දුරුහරිද්‍රා

sinhalaebooks.com

දරුහඳ්‍රා–දේවදාරු
දරුරජත්–වනුවැල්, බාන්වැල්
දරුසාර–සඳුන්
දරුසිතා–කුරුඳුපොතු
දරුහරිද්‍රා–මේ වෙනුවට අපේ රටේ ගන්නේ වනුවැල් (වෙනිවැල්) ය. දරුහරිද්‍රා ලතා විශෙෂයක් නොව වෘක්ෂ විශෙෂයකි. එය තික්ත, කටුක, ඌෂ්ණ ගුණයෙන් යුක්ත වණ, ප්‍රමේහ, දද, විසර්ප, ඡවි ගත දෝෂ, විෂ, කන් රෝග හා ඇස් රෝග නසන ද්‍රව්‍යයකි. මේ බෙහෙත වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් ගන්ට නියම කර තිබෙන කහ අල වලට වඩා වැල් වර්ගයක් වුව ත් වෙනිවැල් සමාන බැව් වැඩි පරීක්ෂාවක් නැතුව විකා බැලීමෙන් වුව ද ප්‍රකට වන් නකි.

දරුහරිද්‍රා මෙන් ම වෙනි වැල් ද පිටගැස්ම හා ග්‍රන්ථි රෝග සමණයෙහි සමාන ක්‍රියා කාරිත්වයක් ඇති බැව් පරීක්ෂා වෙන් ම දනිමු.

මේ රටේ අවුරුදු එක් දහස් පන්සියයකට නොඅඩු කාලයක සිට දරුහරිද්‍රා වලට වෙනි වැල් ම නියම කර තිබෙන්නේ විධි වත් පරීක්ෂණයකින් ප සු ව බවට කිසි ම සැකයක් නැත. දරුහරිද්‍රා හා වනුවැල්වල ඇත් තේ සමාන ගුණයකි. ප්‍රතිනිධි වශයෙන් නියම කළ කසා අල වර්ගයේ එ වැනි සමානකමක් නැත.

දලශකීරා–කණමිසකුරු (කනෙසියා හකුරු)
දලිම–දෙළුම්, දේවදලී ලතාව
දලී–දෙළුම්, දේවදලී ලතාව
දව–රත්නිවුල්
දවන–කිහිරි
දවනී–අස්වැන්න
දවිඩක–හිඟුරුපියලි
දශපුර–මහ කලාඳුරු, කොටවියා මුරු
දස–හොරඅරටු (සිරිවටු)
දසකුටජී–කෙළිද
දසි–කටුකරඹු, නිල්කටුකරඹු, නිල් ගිරිනිල්ල, මුංවැන්න, කොළොම්, බුරුල්ල ගස
දසිකා–නිල්ගිරිනිල්ල, නිල් කටුකරඹු
දසිකුරුණ්ටක–නිල් කටුකරඹු
දහක–රත්නිවුල්
දහකාෂ්ට–දේවදරු වෙසෙසක්
දහස්නි–හෙළදම්
දහධාරා–රසකිද
දහනාසිනී–හෙළදම්
දහනිඃශ්වාස–අක්මැල්ල
දහසොළුස්නි–හිඟුල්
දහහන–සීනි, හෙළ ජම්බු
දහහනී–හෙළ දඹ
දහහරණ–සැවැන්න
දහහරා–රසකිද
දහිනී––හෙළ ජම්බු

sinhalaebooks.com

දැ

දුඹිනරු-(දඹඉදින්නරු)නිදිකුම්බ, වැල්මදට

දුත්ත

දුත්ත—දනති
Baliospermum Monlanum

දුත්ත වර්ග දෙකකි. එයින් එක වර්ගයක කොළ වල හිරමනා තලයක මෙන් වටේට දැති තිබේ. කොළ ප්‍රමාණයෙන් හා හැඩහුරු කමින් ඉල්ල කොළ වලට සමාන ය. කදේ කොළ බෙදී යන තැන් වලින් අඟල් හතරක් පමණ දිගට ඇදී යන පොල් ඉරටු පමණ නටුවල කටුවල මල් වැනි කුඩා මල් හට ගණී යි. මේ පැලැටියේ කදල නැතහොත් කුඩා මඤ්ඤුක්කා අල වැනි අල තිබේ.

මේ අල වාතාබාධ-ආමශූල-අතීසාර ආදි මහත් රෝග සමූහය කට ම දෙන ඖෂධ යෝග සමග මිශ්‍ර කරති. ඉන්දියාවෙන් මෙහි ගෙනැවිත් බෝ කරණ ලද මේ දුත්ත වර්ගයේ ඡායාරූපයකි මෙහි දක්වෙන්නේ.

අනිත් වර්ගය ලඞ්කාවේ පෙර සිට පැවත එන වර්ගය යි. ඒවායේ කොළ කපු කොළ වලට සමාන යි. මල් ප්‍රමාණයෙන් හා වර්ණයෙන් නාපිරිත්ත මල් වැනි ය. කරල් හා ඇට ද නාපිරිත්ත හෝ කපුකිනිස්ස කරල්වල ඇට වලට සමාන ය.

රට (ඉන්දියාවේ) දුත්තවල අල මිස ඇට නැත. එසේ ම ලඞ්කාවේ වර්යේ ඇට මිස අල නැත. අල වෙනුවට ඇත්තේ කුඩා මුල් පමණකි. එම නිසා අල උවමනා වූ විට රට දුත්ත ඇට උවමනා වූ විට මෙරට දුත්ත පාවිච්චි කරන්ට සිදු වී තිබේ.

දුතුරු-අත්තන ගස
දුම්තිරිය-ලුණුවිල (බැම්තිරිය)
දුරගමිනී-පළිඟුගල
දුරිඇති-ගර්භණිය
දුලි-අංකුරය, සමූහය, අඳුන්, නෙළුඹුදුලි
දුලිදිය-දුලි වතුර
දුලිපොතු-දුල්ලන්ගේ පොතු
දුවාන-පළිඟු ගල
දුහැලියගෙඳ- පැලැටි වර්ගයක්, ගෙඳපලා
දුහිඟුල්-සාදිලිංගම්

sinhalaebooks.com

දූ දෑ

දූ-තිඹිරි ගස, පිච්චවැල
දූකක්-අක දෙකක්
දූතුරු-අත්තන ගස
දූ පල-සාදික්කා ගෙඩි
දූපුප්-දූසමන්, පිච්ච
දූවාන-පළිඟු
දූසප්-දූසමන්, පිච්චවැල
දූසමන්-දූසප්

දික්කිඩිය-හිරුස්සපළු
දික්නිටිය-හින් අක්මැල්ල
දික්පල-ඇසළ
දිගුදල-වැටකේ
දිගුනෙත්-බුළු
දිඝිර-මුදුපෙණ
දිදී-ඉදිව්ව කිරි
දින්-ඉකිරිය (නීරමුල්ලි)
දින්දූ-රණහුණ ගස
දින්දූය-රණහුණ
දින-තුවරලා
දිනකර-වරා ගස
දිනකතීා-වරා ගස
දිනකෘත්-වරා ගස
දිනප-වරා ගස
දිනපති-වරා ගස
දිනමණි } වරාගස
දිනමිණි }
දිනරත්න-වරා ගස
දිනිඳු-වරාගස
දිනිසුරු-වරා ගස
දිමිත-දිමි බිජු
දිමිබිජු-(දිමිබිජු) දිමියන්ගේ බිත් තර හෝ මිරිස් ගස වැනි කුඩා ගසක සැදෙන ගම්මිරිස් ඇට ප්‍රමාණ රත්පැහැති කුඩා ගෙඩි. (ඇට වර්ගයක්.) මෙසිත් දිමි යන්ගේ බිජු (බිත්තර) සංඥ ප්‍රබොධනය සඳහා නශ්‍ය වලට වැඩි වශයෙන් ගනී.

දිඹුල්-උදුම්බර හෝ දිවුල්
දිඹුල්මැලසි-දිවුල් ගැට හෝ අත් නික්කා ගැට (නොමේරූ ගෙඩි)
දිය-පුසුල්, ඉරිවේරිය
දියගුරැල්ල- ගුරැල්ල (බුරැල්ල) ගස් වලට සමානකම් ඇති කොළ-මල් හා ගෙඩි හට ගන් නා පුරුක් සහිත සෙවෙල් වැල් වර්ගයක්.
දියතිප්පිලි- (දියබුලත්) චර්මාව අඩිකා හෝ තීතර දිය සීරාව ඇති ප්‍රදේශවල හටගන්නා පිළිස්සුන තුවාල වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ පාසැල් සිසුන් ගල්ලැලි මැකී මට ද ගන්නා ඇඹුල් කර රස යන්ගෙන් යුත් දිය හරිත පැලැ ටියක්.
දියදඹ-දඹ වර්ගයක්, බඳුදම් ගස
දියදෙළුම්-කිළුල ගස
දියනෙත්-වරා ගස
දියනිල්ල-ළුනම් කුඩා ගස
දිය නොපාල හුණු- අළුහුණු (නො තැම්බූ හුණු)
දියපරඬැල්-කුම්භික- (මේ වර්ග යේ බරවා රෝගය බෝ කරණ කෘමීන් සිටිතැ යි යනු වෛද්‍ය මතය යි. මේවා බහුල වශ යෙන් වැවී තිබෙන ප්‍රදේශවල බරවා රෝගය අධිකබැව් ද ප්‍රක ට ය.
දියපිලි-දීකිරි දිය
දියමැලි-දියපරඬලා, දියසෙවෙල්, (පිසඹුරු)
දියම්දෙල්-ම්දෙල්ල ගස
දියයතුරු-ජල යන්ත්‍රය
දියවරම්තුර-දියමිත්ත වැල
දියවැඩියා-ඛහුමූත්‍ර රෝගය

sinhalaebooks.com

දියහබරල- මැල්ලුම් සඳහා ඉතා රසැති සීත ගුණයෙන් යුත් පලා වර්ගයකි. මේවායේ යුෂ රත්පිත් අධික අයගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා සිදින තෙල් වලට ද බෙහෙවින් ම ප්‍රයෝජනවත් ය.

දියහවරිය-සෙවාල= දියසෙවෙල්

දිරානෝ-දියබෙරලිය

දිලිඳුපත්‍ර-උඳුපියලි

දිව් ඔසධිය-ජීවක, වෘෂභක, දෙ වර්ගය

දිවයුරු-වරා ගස

දිවසකර-වරා ගස

දිවාක්ෂි-නිදිකුම්බා

දිවාකර-වරා ගස

දිව්පහුරු—දිව් අඹිය වැල්

Ipomaea Pes-tigridis

දිව්පහුරු—ව්‍යාඝ්‍රනඛ

මේ වැල් වර්ගයේ කොළ ඇඟිලි පහකින් යුක්තය. අඟල් තුන හමාරක් පමණ වට ප්‍රමාණය ඇති කොළ වළ සිහින් බුවක් තිබේ. මේ කොළ හැඩ හුරුකමින් දිව් අඹි වලට සාමන හෙයින් දිව් අඹි = (දිව් පහුරු = ව්‍යාඝ්‍රනඛ = වක් නිය) යන නාමයන්ව්‍යවහාර වන බව පෙනේ. මේ වැල්වල මදු මල් සමාන සුදු පාට මල් හටගණී සි.

මේ වැල් සහමූලයෙන් ගෙන කොටා මිරිකාගත් යුෂ විසරු බළු විෂ ශරීර ගත වූ අයට පොවා-නශ්‍යකර- කැමුබ යෙහි ගැමෙන් සම්පූර්ණ සුවය ලබාගත හැක.

පිළිස්සීමෙන් හටගන්නා දිය බුබුළු වලට මේ කොළ යුෂ ගැමෙනු ත්, පිළිස්සීමෙන් හටගත් තුවාල වලට මේ කොළ අමුකහ සමඟ අඹරා ගැමෙනුත් සුවය ලැබේ.

දිවාභිඤ්ඤ-නිදිකුම්බා

දිවාමණි-වරාගස

දිවාවසු-වරා ගස

දිවිනක-දිව්පහුරු

දිව්පසුරු-වනසුනඛ- පසුරු තලා (දිව්පහුරු)

දිවුටු-කලවැල්ල, (කලවැල්)

දිවුල්-ජූල් ගස (දිවුල් ගස)

දිවුල්ලාටු-දිවුල් මැලියම්

දිව්‍ය- ලප්තැල්ල, ගුගුල්, කරාබු නැටි, කුරුඳු, කොට්ටම්, සඳුන්, තලා ගස්, රසකිඳ

දිව්‍යගන්ධ- ගෙන්දගම්, කුරුඳු, කරාබු නැටි, එන්සාල්

දිව්‍යගන්ධා-මහ එන්සාල්

දිව්‍ය වන්දන- රන්වන් සඳුන්, කරාබු

sinhalaebooks.com

දී

දිව්‍ය චන්දන පුෂ්ප- කරාබු නැ ටි. වසාවාසි
දිව්‍ය වන්දිත පුෂ්ප- කරාබු නැවී, වසාවාසි
දිව්‍ය තුම්බි-ලබු වෙසෙසක්
දිව්‍ය තෙජස- මුගුණවැන්න,බැම් තිරිය, (ලුණුවිල)
දිව්‍ය තෙජා-ලුණුවිල
දිව්‍ය පංචාමෘත-ගිතෙල්, එලකිරි, එල දීකිරි, මීපැණි, හකුරු, ගන පස
දිව්‍යපුෂ්ප--කණේරු ගස
දිව්‍යපුෂ්බක-අලරිය, ගැටතුඹ
දිව්‍යපුෂ්පිකා-කණේරු, රතු මල් ඇති වරා
දිව්‍යලතා-මුරුවා වැල
දිව්‍යවෘක්ෂ-මදුරා ගස
දිව්‍යසාර-සල්
දිව්‍යා-සාතාවාරිය, ලුණුවිල, රස කිඳ, තලා, හෙළ වැටකොළු, තිත්ත තැල්ල, අරළු
දිව්‍යෞෂධි-රත්හිරියල්, මනඃශිලා
දිහි-දධි, =(දීකිරි)

දී-දීකිරි
දීඝවණ්ට-තොටිල
දීව්‍ය-ඉරිවේරිය
දීධිතීමත්-වරාගස
දීන-තුවරලා මල
දීප්ත-ලියනහලා, බක්මී,කොකුම්, දුදු, පෙරුම්කායම්
දීප්තා-කොළොම්, ලුණුවිල, බක්මී, ලියනහලා, මනෝසිල, ලාකඩ
දීප්තාංශු-වරාගස
දීප්තාහ්ව-ලාකිරි, ලාකඩ,
දීප්ති-ලාකිරි, ලාකඩ
දීප්තිකාංස්‍ය-කස්ලෝ (කාංසවන ලොහ)
දීප්‍ය- කළු දුරු, අසමෝද, දුටු සතුටු, (මොනර කුඩුම්බිය,) සුදු දුරු, උළුවා, කොකුම්, රත්නි වුල්, ක්‍රිමිශත්‍රු
දීප්‍යක-අසමෝද,දෙදුරු, මොනර කුඩුම්බිය.
දීප්‍යවල්ලි-අසමෝදගම්
දීප්‍යා--දීකිරි
දීපක-ඇත්තෝර ගස, නිවුල්
දීප කර්පූරජ-කපුරු
දීපතර-හොර ගස, පහන් ගස
දීපන-කැඳ, රතු ලුනුණු, පෙරුම් කායම්, තෝර, දුටු සතුටු, රත් නිවුල්
දීපනි-අසමෝද, අරළු, දිය මිත්ත
දීපනිකාරකාරිකා-අරළු
දීපනීයා- ක්‍රිමිශත්‍රු, අ.ස මෝ ද, සිහින් අසමෝද
දීපනීයා- අසමෝදගම්, තිප්තිලි, සිවිය, නිවුල්, සිදකිගුරු
දීප පාදප-පහන් ගස
දීපපුෂ්ප-සපු
දීප මූලා-කටුපිල
දීප වෘක්ෂ-හොර ගස
දීපශබ්ධු-රත්නිවුල්.
දීප සංඥක-නිවුල් ගස
දීපිකා-සාතාවාරිය, වදකන
දීපී-රත්නිවුල්
දීඝී-ඇල්වැල්, රත්හැල්
දීඝික-සිහින් දුරු, =(සුදු දුරු) බට ගස, තේක්ක ගස
දීඝිකණ්ටක-සීනියා ගස
දීඝිකණා--සිහින් දුරු, (සුදු දුරු)
දීඝිකන්ඩිකා-බිම්කල්

sinhalaebooks.com

දීඝිකාණ්ඩ- තියඹරා, මහ කැකිරි, ඌරල, බිම්තල්
දීඝිකා-පත්‍රා හිඬු
දීඝිකීල-ගල්පියල් රුක, රුකගුණ
දීඝි කීලක-පුවඟු, ගස්අනුන, ගල් පියල්
දීඝකුල්‍යා-ඇත්වගපුල්
දීඝිකෘෂ්ණා-ඇල් වෙසෙසක්
දීඝිගන්ධ- කස්තූරි, උරුලැ සැපිටි
දීඝිගන්ධා-කස්තූරි
දීඝි ග්‍රන්ථි-ගජතිප්පිලි, සිවිය
දීඝිගොධුම-මහ තිරිඟු
දීඝිවජ්‍ර-උක්ගස, තේක්ක ගස
දීඝිජීරක-මහදුරු
දීඝිතරු-තල්
දීඝිනිම්ෂා-කැකිරි
දීඝිදණ්ඩ-නවැඟිලි එරඬු
දීඝිදණ්ඩක-එරඬු, තල්ගස
දීඝිදණ්ඩී- ගොරක්ෂ නම් රුක, එඬරු ගස
දීඝිදන්තක-එරඬු
දීඝිදල-අමු නම් ධාන්‍ය වර්ගය
දීඝිද්‍රු-තල ගස
දීඝිද්‍රුම-ඉඹුල් ගස
දීඝිනාද-සක්
දීඝිනාල-හබරල
දීඝිනිඃසවන-හක්ගෙඩිය (සඹ)
දීඝි පටොලිකා-පතෝල වැල
දීඝිපත්‍ර- කෙසෙල්, දළුප්, ඉළුප්, මුරුත, කදුරු, තල්, පිට සුදු සාරණ
දීඝිපත්‍රක- කෙසෙල්, රුකගුණ, මුරුත, ඉළුක්, අරත්ත, එරඬු
දීඝිපත්‍රා-දිය මෙනේරිය, දිය බෙර ලිය, දම්ගස, පෘෂ්ණිපර්ණී
දීඝිපත්‍රී-පුවඟු, සුළු සාරණ
දීඝිපත්‍රික-රුකගණ, රතුලුහුණු
දීඝි පත්‍රිකා- සාරණ, මහ සාරණ, කෙසෙල්, අරත්ත, පුවඟු, වද කසා, රතු ලුහුණු, සාලිපර්ණී, රුකගුණ
දීඝිපත්‍රී-සාලිපර්ණී, පෘෂ්ණිපර්ණී
දීඝිපණ්ණි-අස්වැන්න,පතුක්, මුරුත ගස
දීඝිපළික-උක්
දීඝිපල්ලව-හණ
දීඝිපලාණ්ඩු-තල්ගස, කදුරු ගස
දීඝිපාදප-තල්ගස, පුවක්, උක්ගස
දීඝිපාණී-පතුක්
දීඝිපිලුක-ගල්පියල් ගස
දීඝිපුෂ්ප-මයිල, මිරිකුඳු, (මුරුංගා) ඇසල, පත්පාඩගම්, වරා වෙසෙ සක්
දීඝිපුෂ්පි-කටුවැල් බඩු
දීඝිපුෂ්පිකා-මයිල
දීඝිඵල - ඇසල, කතුරු මුරුංගා
දීඝිඵලා-වැටකොළු, මැඩ හඟු, නිත්ත ලබු
දීඝිඵලිකා-දුම්මැල්ල
දීඝිමුණ්ඩක-හෙළ එරඬු
දීඝිමූල-අන්දර ගස්, අස්වැන්න, සැවැන්දරා, කොමඩු, මුරුවා, පුසුල්, කලු ත්‍රසතවාලු, තොටිල, පත්තක්කා, කසබිලියා, හෙළ වරා, ඉරමුසු, බෙලි, ශාලි පර්ණී
දීඝිමූලක-මහබට, මූලඵලා
දීඝිමූලා-අස්වැන්න, අන්දර, ඉර මුසු, ඇසල, මහ හිරමුසු, පොල් පලා, යවාස, ශාලිපර්ණී
දීඝිමූලී-කැම්මේරිය, බුරුල්ල ගස
දීඝිරඬගා-කහ
දීඝිරාගා-කසා (කහ)

sinhalaebooks.com

දු

දීර්ඝරෝමන්–තොටිල, වලස් ලොම්
දීර්ඝරෝමා–තොටිල
දීර්ඝලතාදුම–මුරුත ගස
දීර්ඝලෝහිත–රම්මානිස්ස, වේලා
දීර්ඝලෝහිතයෂ්ටිකා–වැලුක්, උක් ගස්
දීර්ඝවර්ෂාහු–මහසාරණ
දීර්ඝවල්ලි– ගැරඹිල්ලා වැල්, වැල් මදට, පාතාල ගරුඩ
දීර්ඝවෘක්ෂ–සල්, මුරුත, කුඹුක්, සුලු කුඹුක්, කොළොම්, තල් ගස
දීර්ඝවෘන්ත–කොටිල, මු රු වා දූ ල්, මුරුත
දීර්ඝවෘන්ත ඵල–තොටිල
දීර්ඝවෘන්තික–තොටිල
දීර්ඝවෘති–මහමිදි
දීර්ඝවෘන්තා–අරත්ත
දීර්ඝශාඛ–සල් ගස, හණ ගස, තේක්ක ගස
දීර්ඝශිම්බික–මහ මැ
දීර්ඝසාඛ–තල්
දීර්ඝසමුශ්‍රය–බට ගස
දීර්ඝසාත්ව–හණ
දීර්ඝා–පෘෂ්ණිපර්ණී
දීර්ඝාඩග–ඇසතු
දීර්ඝාංශ්‍රි–ශාලිපර්ණී
දීර්ඝායු–බෝ ගස, හෙළ මදුරා
දීර්ඝායුෂ්–බෝ ගස, ඉඹුල්, එරබදු
දීර්ඝායුස්‍ය–එරබදු
දීර්ඝාලකී–එරබදු ගස
දීර්ශිකා–හිඟුපත් තණ, ගොදිවි
දීර්ඝේක්ෂු–වැලුක්, රඹුක්, උක්
දීරාන–දිය මෙනේරිය

දුංදය–කුඹුක්
දුංබරු–කලුදුරු
දුඃඛදිර–ගුරුණු ගස
දුඃස්පර්ශී–කටුවැල් බටු, හැල්කසඹිලියා, හිඳි ගස්, අහස්ගරුඩවැල්, වැල්කරඳ, ජටාමාංශ
දුක්පහස–කහඹිලියා වැල
දුග්ධ–කිරි
දුග්ධතාලීය–කිරෙන් පිසූ අඹ, වෙඩරු, කිරිපෙණ
දුග්ධතුම්බී– (සුදු) ලබු
දුග්ධත්‍රය–එලකිරි, එළුකිරි, මීකිරි යන තෙවග ය
දුග්ධය–අත්තික්කා කිරි (වතුර)
දුග්ධරුහ–තල ගස, කිරි ගස
දුග්ධා–පික්මල්, ඉරමුසු, කිරිපලු, කවෙලු
දුග්ධාකක්‍ය–කිරි
දුග්ධිකා–ලප්තැල්ල, තික්ත නැල්ල, වරා, තික්ත ලබු, කිරි කවෙලු, නවහන්දි
දුග්ධිනී–වරා
දුග්ධිනිකා–රතු සැබෝ, වරා ගස
දුග්ධි–කිරි, දළුක්, කිරිඅඟුණ, කිරි ගරුඩ ගල්
දුවර්ණක–මු රා න ම් ගඹ ද්‍රව්‍ය ය, තලිස්පතුරු
දුවුසතුවු–මො ණ ර කු ඩු ම් බි ය, = කොබෙයිකොළ = (කු බෙ යි කොළ)
ගොඩමානෙල්, ඇස්බැද්ද
දුණ්ඩුභා–අබ ගස
දුනිස–සීනක්කාරම්
දුද්දුරු–අත්තන ඇට, කංසා ඇට

sinhalaebooks.com

දුදුම–නිල්කොළ ඇති ලුහුණු
දුදු–වල් උළුවා, කිරි
දුදුහ–අබ, හෙළ අබ
දුදුල–දියලබු
දුන්ගි–අත්තන
දුනුහ–නෙල අබ
දුන්නාමකන්–අර්සස් රෝගය
දුනු–හිරියල්
දුනුඅත්–වැරහැලි
දුනුකේ–දුනුකෙසියා

දුනුමඬලා

දුනුමඬලා—දුනුමඬලා ගස්

මෙය සුදුපාට කදකින් යුත් අඩි හැටක් පමණ උසට වැවෙන විශාල ගසකි. ලුණුවරණ කොළ වලට සමාන මේ ගසේ කොළ එක නැටිටේ තුනක් හෝ හතරක් බැගින් පිහිටා තිබේ.

මේ ගසේ පොතු යුෂ පොවා ඒ රොඩු ම වන්ඩුවේ තම්බා යටි බඩ තැවීමෙන් දුෂ්කර ප්‍රසූත (මූඪ-ගර්භ) ය ඇති ගර්භිණී සත්‍රීන්ට වහා ප්‍රසූත ය සිදු වී වැදුමස වැටී ම ත් එකෙණෙහි ම සිදු වන බව වට්ටෝරු වෙද පොත් වල කියා තිබේ. මේ පොතු කැඩුම්-බිඳුම් වෙදකම පිළිබඳ ව ද ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධය කි.

දුනුයේ–දුම්මල ගස
දුඵස්ස–කසබිලියා
දුබබා–හීතණ
දුහිනී–වරා
දුම්–ගස
දුම්මිල්ල–අගිල්
දුම්මිල–ඌටුව, දුම්මල
දුමඩ–දුමඬලා, තැල්වැල්
දුමපල–කිණිහිරි
දුමරද–බෝ ගස
දුමැඩ–තැල්වැල්
දුම්දු–බෝ ගස
දුගී–ගුගුල්, නිල්කටරොළු
දුගීඩ–ලුහුණු, අඹ ගස, බෝදි ඇට ගස
දුගීඛ්‍යාඨ–ගුරුඳුගස(ගරිදගස)මේ වායේ රෝග ප්‍රතිශෙධක ශක්ති යක් තිබේ. 171 පිට බලන්න.
දුගීපුෂ්පින් – වනස්පති වෘක්ෂ ය (නුග)
දුගීහ්ලාද–හෙළ අබ, ගුගුල්
දුගීහ්වය–හෙළ සැබෝ
දුර්ග්‍රහ–සැබෝ, වම්මුතු
දුර්ජර–දූදු, හීතණ
දුර්ජරඵල–කැකිරි

sinhalaebooks.com

දුර්ඛර–බදුල්ල, වෘෂභක, කෝමාරිකා
දුර්දශී–බදුල්ල ගස
දුඛිනු–කිරිපලු ගස
දුඛිර–බදුල්ල, රසදිය
දුඛිරා–ඊතණ, කුසතණ
දුඛිශී–කන්ඨාරි රුක, නාගදමනී රුක
දුර්නාමා–අර්සස් රෝගය
දුර්නාමාරි–කිඩාරම්
දුහිරා–දූදුවැල
දුම්ත–දුහුදු
දුම්තාරුහා–හෙළ ඊතණ, කුස තණ
දුම්ගී–සැබෝ
දුම්ෂා–හෙළ හුනිඳ
දුර්මූඛා–හුනිඳ, හෙළ හුනිඳ, කටු වැල්බටු
දුමේකා–හෙළ හුනිඳ
දුමෝහ–හුනිඳ
දුලිහ–එලකටුවැල්බටු, හිඟුරුපියලි
දුලීහා–හැල් කසඹිලියා
දුවී–හිඟුල්
දුවිණී–ගොකටු, නෙරෙංචි, රිදී
දුවිර–වෘෂභක, ඊතණ, කුසතණ, සිහින් සාතාවාරිය
දුවිලාම්බු–සිනිඹලා
දුවීා–වනුවැල්, (බාන් වැල්) හෙළ ඊතණ, කුසතණ
දුර්විධයා–හිඟුරුපියලි විශෙෂයක්
දුර–හොරගස
දුරභිග්‍රහ–කරල්සැබෝ, වඳුරු මැ, හැල් කසඹිලියා
දුරාසර්ස–හෙළ අබ
දුරාඝකට–බෙලි
දුරාධර්ෂ–හෙළ අබ
දුරාරුහ–බෙලි, හුණ, ඉන් සලු, හිඳි, පොල්
දුරාරුහා–හිඟුල්, බෙලි, හිඳි ගස, තල්ගස
දුරාරෝහා–හිඟුල්, හිඳි, තල්, ශ්‍රී වල්ලි රුක

දුරාලභා—(**ධන්වයවාස**) යවාස, වැල් කසඹිලියා, (වෘශ්චිකාලි) ගස් කස ඹිලියා, (වල්කහඹිලියා) යි වෙන් වෙන් වූ වගී හතරකි. ධණ (අරාබි) දේශයෙහි වැවෙනයවාස (ධණ්‍යවාස) නම් පැලැටි වගීය දුරාලභා බව ත්, දුරාලභා හා යවාස යන දෙවගීය ම සමාන ගුණ ඇති ඖෂධ බව ත්, දුරාලභා වෙනුවට යවාස ගැණීම සුදුසු බව ත්, ඉන්දියානු ද්‍රව්‍ය ගුණ නිඝණ්ඩුවල කියා තිබේ.

එහෙත් දුරාලභා (ධාන්‍යවාස) යවාස දෙවගීය වෙනුවට වැල් කසඹිලියා හෝ ගස් කසඹිලියා ගැණීමට ඉන්ද්‍රියානු පොත් වල නියම කර ඇති තැනක් ගැණ දැනගන්නට නැත.

ධන්වයවාස (දුරාලභා)

මෙය ධණ (අරාබි) දේශය ප්‍රභව කොට ඇති අඩියක් පමණ උසට වැවෙන පැලැටියකි. මෙහි කොළ දිග–පළල අඟල් $\frac{1}{2} \times \frac{1}{4}$ ක් පමණ ඇත. මල් රතු පාට ය. අතුවල සහ කඳේ කටු තිබේ. දුරාලභා (ධන්‍යවාස) වලට ව්‍යවහාර කරණ **ලක්ෂණ** (ඔටුවන් විසින් කනු ලබන පැලැටි

sinhalaebooks.com

වර්ගීය) යන සංස්කෘත නාමයෙනු ත් මේ පැලැටිය ඔටුවන් සිටින ප්‍රදේශ යෙහි (අරාබි දේශයෙහි) උපදින වර්ගයක් බැව් පෙනේ. මෙසින් අපට දුරාලභා – ධන්‍යවාස නම් දෙකකින් කියවෙන්නේ එක ම වර්ගයක් බැව් නිශ්චය කළ හැක.

යවාස

අඩියක් පමණ උසට වැවෙන දිග – පළල අඟල් $1 \times \frac{1}{2}$ පමණ ඇති රත්පාට දුරාලභා මල්වලට වඩා කුඩා මල් හටගන්නා කටු සහිත කඳක් හා අතු ඇති පැලැටියකි යවාස. ධන්‍යවාස (දුරාලභා) වලට පෙනු මෙන් හා රස – ගුණ – ඕජා වශයෙන් මදක් සමාන නිසා දුරාලභා වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් ගැණීමට නියමකර තිබෙන යවාස, නමැති මේ පැලැටිය දුරාලභා නොවන බැව් පැහැදිලි වේ.

වැල්කහඹිලියා (වෘශ්චිකාලි)

එහෙත් ලඞ්කාවේ මේ පැලැටි දෙවර්ගය වෙනුවට ගන්නේ විෂ සහිත සිහින් බුවක් ඇති වැල් කසඹිලියා වැල් ය. එය **වෘශ්චිකාලි** යන සංස්කෘත නාමයකින් හැඳින්වෙන වෙන ම වර්ගයකි.

අරාබියේ වැවෙන දුරාලභා (ධන්‍යවාස) වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශ යෙන් යවාස ඉන්දියානු වෛද්‍යවරයන් නියම කළාක් මෙන් ම, අතීත යෙහි අරාබිය–ඉන්දියාව හා ලඞ්කාව ත් අතර ගමනාගමනය පිළිබඳ පැවති දුෂ්කරත්වය නිසා ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමේ අපහසුව ගැන සැලකූ උද්හිද (වෘක්ෂලතාදිය පිළිබඳ) විද්‍යාව සම්බන්ධ පෘථුල අවබෝධයක් ඇති ව විසූ අපේ පැරණි වෛද්‍යවරයෝ දුරාලභා වෙනුවට වැල් කසඹිලියා සම් මත කර ගත් බවට කිසි ම සැකයක් නැත.

අෂ්ටක වර්ගය ඇතුළු පද්මකාෂ්ඨ – දරුහරිද්‍රා – පුෂ්කරමූල – හලලාතක – කුෂ්ඨ – ප්‍රියඞ්ගු ආදී අරාබි – ඉන්දියා රටවල වැවෙන ඖෂධ වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් මේ රටේ උපදනා ඖෂධ ගන්නේ ද අතීතයෙහි පැවති මේ දුෂ්කරත්වය නිසා විය හැක.

ගස් කහඹිලියා

දුරාලභා – යවාස පැලැටි ගස් වර්ග දෙකක් නිසා ඒ වෙනු වට ලඞ්කාවේ වැවෙන කහඹිලියා ගස් (ගස් කහඹිලියා) ඇතැම් වෛද්‍ය වරයෝ ගණිති. ගෙඩි මොලොක් කිරීමේ ගුණය හැර ඒ වර්ගයේ වෙන යම් කිසි ගුණයක් නැති නිසා එය ගැණීම සුදුසු නැත. යවාස–දුරා ලභා (ධන්‍යවාස) නැතහොත් ගතයුත්තේ පුරුදු වැල්කසඹිලියා ම ය.

sinhalaebooks.com

දුවන–රත්‍රන්

දුශවක්‍රම–ගොකටු

දුෂ්බදිර–ගුරුන්ද ගස

දුෂ්ටධූමක–වනුවැල්, හෙළ ඊතණ, ඇන්සැටිය

දුෂ්ප්‍රවෙශා–කන්ඨාරී වෘක්ෂය

දුෂවීර්‍යා–මස්බැද්ද, තලිස්පතුරු, දියමිත්ත

දුෂ්පත්‍ර–අරණකසා, (හරන්කහ) හිඟුරුපියලි

දුෂ්පර්ශී–රටඉඳි, කටුවැල්බටු, වැල් කසබිලියා

දුෂ්පරිග්‍රහ–රටඉඳි, කටුවැල්බටු

දුෂ්ප්‍රසර්ශිනී–දුරාලභා, කටුවැල්බටු

දුෂ්ප්‍රදර්ශිනී–කටුවැල්බටු

දුසතා–අත්තත

දුස්පර්ශිනී–හිඳි

දුස්පර්ශා–හිඳිගස්, කටුවැල්බටු, දුරාලභා

දුස්ප්‍රජ–මීගස

දුස්ප්‍රදර්ශී–කටුවෙලඟ, හෙළබටු, දුරාලභා

දුෂ්ප්‍රදර්ශික–අබ

දුෂ්ප්‍රදර්ශිනී–වැටකොළු, හෙළබටු, කටුවැල්බටු

දුෂ්ප්‍රදර්ශී–දුරාලභා, ඉඳි

දුස්ඵලි–හිඳි

දුස්ඵලිනී–යොන්හිඳි

දුහිනී–වරා

දුහුදු තෙල්–දුහුදු ඇට මිරිකා ගන්නා තෙල්

දුහුනුමඩලා – දුනුමඩලා–(විස්තර 249 පිටේ ඇත.) (මෙය ප්‍රසූතයට ගන්නා බෙතකි.)

දුහුදු

දුහුදු = (දුදු) දුහුදු වැල්

දුහුදු–ජ්‍යෝතිෂ්මති

Celastris Paniculata

මෙය ලොවි කොළ වලට සමාන කොළ ඇති, හිඹුවු වැල් මෙන් වැවී යන පඳුරු (වැල්) වර්ගයකි. ලංකාවේ මෙන් ම ඉන්දියාවේ ද බොහෝ දෙනාගේ සැළකිල්ලට භාජනවූ ඖෂධයකි දුහුදු දුහුදු ඇටවලින් ලබාගන්නා තෙල් ආධුනිකයන්ගේ ධාරණ ශක්තිය දියුණුවීම සඳහා ඉසගල්වති. බින්දු පහකට වැඩි නොවන ගණනක් දිනපතා උදේ සවස බොන්ට දෙති.

ඇතැම් කුඩා දරුවන්ට බාල අවස්ථාවෙහි ඇතිවන දිවේ ගොත ගතිය නැති කිරීමට ත්, ප්‍රඥාවඩිනය හා ස්මරණ ශක්තිය දියුණු

sinhalaebooks.com

දූ දෘ

කිරීමට ත් දිනපතා උදේ සවස පාවිච්චි කරණ ලංකාවේ පැරණි දේශීය ය ර ස් ව නී තෙලයට ගන්න ප්‍රධාන ද්‍රව්‍ය වලින් දුහුදු තෙල් ද එක වගයකි.

අතීසාර - වාතරක්ත - අංශ බාග - ලාදුරු, කුඩා ලමයින් ගේ පණු ගාය ඇතුළු ශා රී රි ක ආබාධ වලට ගන්නා ඖෂධයෝග වලට ද දුහුදු ඇතුළත් කර තිබේ. දුහුදු කොළ යුෂ පානය කිරීමෙන් අබින් දුම් පා න ය නිසා විෂ ශරීර ගත වූවන්ගේ විෂ ද නැසී යයි.

අළුත් සොයා ගැනීමක්—
තරබාරු ගතියට

මෙයින් බින්දු පහ බැගින් උදේ සවස තුන් මාසයක් පාවිච්චි කිරීමෙන් සත්‍රී-පු රු ෂ ය න් ගේ තෙල් හා සෙම මිශ්‍ර තරබාරු ගතිය (බොරු ඇඟ) සම්පූර්ණයෙන් මග හැරී ප්‍රමාණවත් ශරීර ඇති වෙයි.

දියවැඩියාවට

එසේ ම වරකට බින්දු පහ බැගින් දිනපතා උදේ සවස තුන් මාසයක් මේ තෙල් පාවිච්චි කිරී මෙන් බහු මූත්‍ර දෙෂය (දියවැඩි යාව) නියම ප්‍රමාණය දක්වා අඩු වෙයි.

දූතඝනී - මුඛමහණ
දූතය-පැණිරස
දූති-රත්‍ර පළොල්
දූතිකා-එල කටුවැල්බටු
දූදරු-අත්තක
දූදු-දුහුදු ගස්, කිරි, දුහුදු තෙල්,
දූසය-දුම්මල
දූසයී-හිඟුරු පියලි
දූර්වා-ඊතණ, දූර්වා වනානි නීල දූර්වා, ශ්‍රේවත දූර්වා, ගණ්ඩ දූර්වා ය යි වර්ගී තුණකි
දූරමූල-මුදුතණ, දූරාලභා
දූරමූලා-නීයඳ, යවාස
දූරවේදක-යකඩ, කාන්දම්
දූරානුගත මූලා- ඉරමුසු, මහ ඉර මුසු
දූලිකා-අවරිය

දෘක්ප්‍රසාද-කුලත්ථකෂාන, කොල්ලු
දෘකිලිම-දේවදාර
දෘග්ව්‍යාධිගත-රත්හඳුන්
දෘඪාඩ්‍රක-අන්දර, අස්වැන්න
දෘඪ-ඉඟුල් ගස, දැවගස
දෘඪක්ෂුසා-බබුස් තණ
දෘඪකණ්ටක-රැකගුණ
දෘඪකාණ්ඩ-උණ ගස, මදු වැල
දෘඪගන්ධ-පෙරැම්කායම්
දෘඪ ග්‍රන්ථි-උණගස
දෘඪවල්ලිද-තල්ගස
දෘඪතරු-පොල් ගස, දැවගස
දෘඪතෘණ-මුදු තණ, බබුස් තණ
දෘඪදාරු-තල්ගස
දෘඪනීල-පොල් ගස
දෘඪපත්‍ර-උණගස, මුදු තණ
දෘඪපත්‍ර චාරුණී-හෙළපිල =දනන රෝගයට විශෙෂ ගුණ දැයි ඖෂධයකි.
දෘඪපදී-පිටවත්කා
දෘඪපාද-යන්බේරිය
දෘඪ ප්‍රයෝග-පළොල්

sinhalaebooks.com

දෙ

දෘඪප්‍රරෝහ–නුග ගස, පුළිල
දෘඪඵල–පොල් ගස,
දෘඪබන්ධ–සාදික්කා
දෘඪබන්ධනී–ඉරමුසු, ඊතණ
දෘඪබාලුක–එල්වලු
දෘඪමපුර–ගොකටු
දෘඪමාලා–පිටවක්කා
දෘඪමූල–පොල් ගස, අන්දර ගස, මූඤ්ජ නම් තෘණ විශෙෂය
දෘඪලතා–මදුවැල
දෘඪ වල්කල– පුවක්, දිය මිත්ත, දෙල්
දෘඪවාල–එල්වලු
දෘඪවීජ– රම්මානිස්ස, රන් වන් වේලා, තෝර, මසන්, සිනිය, පොල් ගස
දෘඪවීජක–පොල්
දෘඪවෘන්ත–පොල්ගස
දෘඪස්කන්ධ–කිරිපලු
දෘඪසප්තී–පොල් ගස
දෘඪසූත්‍රිකා–මුරුවා
දෘඪා–පිටවක්කා, බිම්තල්
දෘතා–දුරු
දෘනාම–ලාකඩ
දෘම–පොල්, මහ නුග
දෘමං–සුලු කුඹුක්
දෘමව්‍යාධි–ලාකඩ
දෘමෝ–මෝර ගස
දෘමෝත්ඵල–කිණිහිරි, ඇසල
දෘවෘක්ෂ–කොළොම්
දෘශ්‍යා–වදුරු මැ
දෘශොපම–හෙළ පියුම්
දෘෂ්ටිකෘත්– පොණ්ඩරු, ගොඩ මානෙල්
දෘෂ්ටිවීර්‍යා–තලිස්පතුරු
දෘසම්හෙද–පුස්වැන්න, පොල්
දෘසල්ලක–පියාගස්
දෘතා–(දෙදුරු)කලුදුරු, සුදුසුරු,

දෙඅරිසි–පොඩි අරිසි, මහ අරිසි, වැලි පොලවේ හටගන්නා, ලා නිල් සහ කිලිටි සුදුපාට සුලු නයි වැනි පැලටියක්(සාරාර්ථ සංග්‍රහව) පොඩි අරිසි ගැන විස්තරයක් ඉදිරියෙහි ඇත.
දෙ ඉද්ද–නීනිද්ද, බෝලිද්ද
දෙකටරොස්–(දෙ කටරොලු,) එල කටරොඩු,නිල් කටරොඩු (වැල්)
දෙකටුකරඹු–රන් කටුකරඹු, කහ කටුකරඹු
දෙකරඹ–හීන් කරඹ, මහ කරඹ (ඛෑම්සන්)
දෙකසා–කසා, වදකසා
දෙකිහිරි–හෙළ කිහිරි, රන් කිහිරි
දෙකැල–කැල, (කැට කැල) රන් කැල (පත් කැල)
දෙ කුලුදුල–පත, (කාල)
දෙකුසුම්–කරාබු, වසාවාසි
දෙකුර–සුලු කුර, මහ කුර
දෙගල්–ගල් මද, ගල් නහර දෙක
දෙතඹල–සීන් තඹල, මහ තඹල,
දෙදිය–ඉරි දිය, කර දිය
දෙදිව්–නයා
දෙදුම්ඩ–රසතැල්ල, නිත්තතැල්ල (වැල්)
දෙදුරුසමොද–දෙදුරු, (සුදු දුරු–කළුදුරු) අසමෝදගම්
දෙදුරු–සුදුදුරු, කළුදුරු
දෙන්ද්‍රානි–නික
දෙනයි–සුලු නයි, මහ නයි
දෙනිඹ–කොසඹ, බිම්කොසඹ හෝ කොසඹ මහකොසඹ (ලුණුම්දෙල්ල)

sinhalaebooks.com

දේ

දෙපනස්–සියඹලා
දෙබටු–එලබටු, කටුවැල්බටු
දෙබුරුද–සිහින් සාරණ, මහ (පිට සුදු) සාරණ
දෙමදු–වැල්මී, මීමල්
දෙමත්තා–කහ
දෙමිදි–හින් මිදි, මහ මිදි
දෙමිරිකුළු–සිහින් මුරුංගා, මහ මුරුංගා
දෙමිරිස්–(ගම්) මිරිස්, වල්ගාමිරිස් (වාල්මොලගු)
දෙමැඩිය–රුනමැඩිය, මැඩිය
දෙ මොද–අසමොදගම්,කොරාසානි
දෙසි–මහ මිදි
දෙරම්නියා- සුළු එරම්නියා, මහ එරම්නියා
දෙල්–ලබුජ ඵල වෘක්ෂය
දෙලසි–එන්සාල්, මහ එන්සාල්
දෙලෝධ්‍ර–(දෙලොත්)=හෙළලොත් රත්ලොත්
දෙව් පිසවුරු -වම්මුතු
දෙවගපුල්– වගපුල්, ඇත්වගපුල් (තිප්පිලි, ගජ තිප්පිලි)
දෙව්ඩුරධ–වැලිකොලු
දෙවුකුසුම්–කරාබුනැටි
දෙවුකොඩි–මුරුවා වැල්
දෙවුදුරු–දේවදාර
දෙසඳුන්–රත්හඳුන්, සුදු හඳුන්
දෙසැඩිල්ල- සැඩිල්ල දෙ ව ගීය, (වැදැමස වැටීමට දෙන ඖෂධ යකි)
දෙහිම–රත් හඳුන්, සුදු හඳුන්
දෙහි මැලසි–දෙහි ගැට
දෙහිරමුසු–හින් ඉරමුසු, මහ ඉර මුසු
දෙහුනය–කාලං හය, (හුන දෙක)

දේව–දේවදුරු, ගොඩ මාතෙල්, රසකිද
දේවකදිම–සඳුන්, කපුරු, අගිල්, කොකුම්, හිරිකඩ සඳුන් යන පස් සුවඳ කල්කය
දේවකාෂ්ඨ–දේවදාර
දේව කෙඳිරි–මුරුංගා
දේව කුක්කුටක–කිඹුල්වැන්න
දේව කුටුම්බිකා– යොන්තුඹ, මහ තුඹ
දේවකුරුම්බා–මහ ගැට තුඹ
දේවකුසුම–කරාබු
දේවගන්ධා–මහා මේදා
දේව ගන්ධිකා–දුම්මැල්ල,
දේවගුරු–වැල්මදට
දේවගුරු මුදියන්සේ – ගන්සූරිය ගස (රහස් බේත් වට්ටෝරුවක ප්‍රහේලිකා වචනයක්)
දේව ජග්ධක–ධ්‍යාමක නම් සුවඳ තෘණ, කලාඳුරු
දේවතරණි–මහා රෝස ගස
දේවතරු–රතඳුන්, මදුරා, ඇසතු, කටුකිහිරි (මතුරාදි වෘක්ෂ පස)
දේවතා–අත්තන, තුන්බෝ අත් තන
දේවතා කුසුම–කරාබු නැටි
දේවතාණ්ඩි–දේවදාලිය වැල්, උඩ හල්ලා වැල්, (උඩහළු=පඩ වැල්)
දේවතාමණ්– මහාමේදා (අෂ්ටක වර්ගයේ බේතක්)
දේවතාශ්‍රමහක්ෂිනී–බුලත්
දේවතාස–දේවදාලිය
දේවදග්ධ–එරබදු වෙසෙසක්
දේව දණ්ඩා–සිරිවැඩි බැවිල
දේවදණ්ඩාත්ඵල–සිරිවැඩි බැවිල, ගස් කැලිය

sinhalaebooks.com

දේව දන්ත } කොසඹ
දේව දන්තා }
දේවදුති-දේවදුලිය
දේවදුයි-දේවදුරු
දේවදුරු-දේවදුර
දේවදුලී-දේවදුලිය වැල් = ගිනි කදම්බ=ගිනි රුස්
දේවදුලිකා-වැල් රඹුටන්
දේවදුන්දුභි-පිටවක්කා, කලුතලා, රත්තලා, දුටු සතුටු, (කොබෙයි කොල=මොණර කුඩුම්බිය)
දේව දූප-කට්ටකුමන්ජල්, කුන්දුරුක්කම්
දේවදෘම-දේවදුරු
දේවධූප-ගුගුල්
දේවධූම-ගුගුල්, කුන්දුරුක්කම්, දුම්මල
දේවන-අත්තන, තුන්බෝ අත්තන
දේවනල-මහබට
දේවනාල-මහබට
දේවනිර්මිත-රසකිඳ
දේවනිර්මිතා-රසකිඳ
දේවනී-රසකිඳ
දේවපත්‍රිකා-පිත් මල්
දේවපාරා-ලියනහලා
දේවපුත්‍ර-හුණකපුරු
දේවපුෂ්ප-කරාබු
දේවපූජ-අලරිය (කණේරු)
දේවපූජක-දෙඹ
දේවපූජාපර-හෙළ කණේරු
දේවප්‍රිය-කීකිරිඳිය, රන්වන් කීකිරිඳිය, කසාවන් කටුකරඹු, කතුරුමුරුංගා, සුවඳ ගොට, බුලත්
දේවපෘෂ්ට-කිරිපලා
දේවබලා-මහ බැවිල, වලාවැන්න, (හංසපාදි) දුටු සතුටු
දේවභවන-ඇසටු
දේවමනි - මස්බැද්ද, මහමේවන් (මහා ශ්වේතා)
දේවමනිර්-හුණගස
දේවමත්‍යා-"මහාමේදා" (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසුවක්)
දේවමිත්‍ර-කුඹුක් ගස
දේවයෝනි-ගල් සෙවෙල්, ගල් මද
දේවරාජ-මුරුවා
දේවලතා-සීනිඳ්ද, ගැටපිච්ච
දේවලාඛුලිකා-ඇත්සැටිය, හීන් මැඩහකු
දේව වලලහ-දෙඹ, කිණ දෙඹ
දේව වලලහා-කීන දෙඹ
දේවවලා-ගොඩමානෙල්
දේවවෘක්ෂ-රුක්අත්තන, ගුගුල්, එරබදු
දේවශ්‍යගතිකා-මොනරකුඩුම්බිය, දුටුසතුටු, (කොබෙයි පලා)
දේවශ්‍රේණි-මුරුවා
දේවශාලී-හැල් වෙසෙසක්.
දේවශේඛර-දමනක රුක
දේවසහා-ගොඩමානෙල්,දුටුසතුටු, මොණර කුඩුම්බිය= කොබෙයි පලා) කුඹුරුවැල, මඟුල්කුඹුරු වැන්න
දේවසර්ෂප-දෙව් අබ
දේවා- ගොඩ මානෙල්, අසන පර්ණි රුක
දේවාග්නිකා-ගස්කැලිය
දේවාග්‍රා-ගස්කැලිය
දේවාත්මන්-ඇසතු ගස
දේවාද්වය- මහබැවිල, සිරිවැඩි බැවිල
දේවානු-බුලත්
දේවානනු-බුලත්
දේවානාං දූනවප්‍රිය-බුලත්
දේවාර්හා-මහබැවිල, මඟුල් කුඹුරු වැන්න
දේවාලය-ගොඩමානෙල්

sinhalaebooks.com

දෛ දෙ

දේවාවාස- ඇසටු, රුක්අත්තන, දේවදාර
දේවාහ්වය-දේවදාරු, සිදඩිඟුරු
දේවාහ්වගන්ධිකා-දුටුසතුටු
දේවාහ්වා-දුටුසතුටු, මොණර කුඩු
ම්බිය, (කොබෙසිපලා) දේවදාර
දේවිකා-අත්තන
දේවිලතා-පික්මැලි, (පික්මල්)
දේවී-මුරුවා, පික්මැලි, වැල්තුඹ, වැටකොලු, අරලු, බැවිල, දිය මිත්ත, අස්වැන්න
දේවීවීජ-ගෙන්දගම්
දේවෙෂ්ට-ගුගුල්, ලප්නාරම්, මහ මේදා
දේව්‍යා-මුරාමාංශි, බැමිතිරිය
දේසසමාඛ්‍යබීජ-කෙළිඳ ඇට
දේසා-මුරුත ගස
දේසි-වැල්මී
දේසිකා-දෙසි
දේහලා-මත්පැන්
දේහලී-හෝපලු
දේහවල්කල-වුරුණු තෙල්
දේහදිය-නරමූත්‍ර

දෛත්‍ය-ලෝකඩ, සුරා
දෛත්‍යකුසුමා-සුගන්ධ ද්‍රව්‍යයක්
දෛත්‍යමේදජ-ගුගුල්
දෛත්‍යරක්තක-හිඟුල්
දෛත්‍යා-තලිස්පතුරු, මුරාමාංසි, අසමෝදගම්
දෛත්‍යේන්ද්‍ර-ගෙන්දගම්
දෛත්‍යේන්ද්‍රරක්ත-හිඟුල්
දෛවතාමනි-මහමේවන්

දෙඩම්පනා - පැඟිරි ගස් වර්ගයක්.

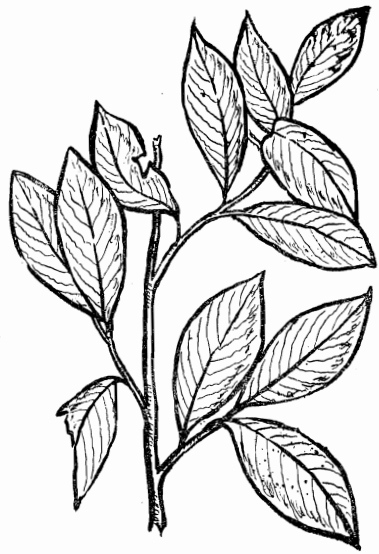

දෙඩම් පනා
Glycosmis Pentaphylla

මෙය වියලි කලාපයේ වැවෙන තද පැඟිරි ගතියකින් යුත් ගස් වර්ගයකි. පඳුරු වශයෙන් වැවෙන මේ ගස් වල කොළ හැඩ හුරු කමින් කොස් කොළ වලට සමාන ය. එයට වඩා මදක් බොකුටු ගතියෙන් යුක්ත ය.

කර කොළ ප්‍රමාණ සතකමින් හා තද කොළ පාටින් යුත් මේ ගසේ කොළ යුෂ හා මුල් ද ප්‍රාණ ජීවය වැනි උසස් තෙල් වර්ග වලට හා සන්නි රෝග සඳහ

sinhalaebooks.com

දෝ දෞ ද්‍යු ද්‍ර

සිදින තෙල් වගී වලට ත් ගණිති. මේ ගසේ මුල් ශ්ලේෂ්ම නාසක ඖෂධයකි. ඒ සඳහා අවශ්‍ය කෂාය - අරිෂ්ට - ආසව ආදිය පිණිස දෙඩම්පනා මුල් භාවිත කරති.

දෙණ්ඩිකා(ණ්ඩී)-තරදි වෘක්ෂය
දෙම්-දෙඹ
දෙම්පා-දෙඹ ගස
දෙඹ-කේශර
දෙරණ-සායම් වගී දියකිරීමට හා චිත්‍ර වර්ණවත් කිරීමට අවශ්‍ය තෙල් ලබා ගන්නා ගස් වගීය, මේ තෙල් තුවාලවල ඔඩු කැපීමට සාදා ගන්නා පැලැස්තර පිණිස ද ගණිති.
දෙරණතෙල්-දෙරණ ගසින් ගන්නා තෙල්

දෝතල කිතුල්-කිතුල් ගස
දෝතලු- පුවක් වර්ගයට අයත් රතු මල් හා කොලපු වලින් යුත් ලේනතැරි පමණට වඩා දිගට් නැති කුඩා ගෙඩි වලු සැදෙන වනගත වැවෙන(තාල වර්ගයේ) ගසකි.
දෝතින්කා-ගැටතුඹ
දෝනි-අවරිය
දෝලා-අවරිය, බේරු, තෙල්බේරු
දෝලායන්ත්‍රය- දෝලා යනු එල් ලෙන යන අර්ථ සි. භාජනයක ලී කැබලි දෙකක් වැනි ආධාරයක් තබා වතුර නොගැවෙන සේ ඖෂධ පොට්ටනිය එහි එල්වා ඒ බෙහෙත හුමාලයෙන් තැම්බීම සඳහා පිළියෙළ කර ගන්නා ක්‍රමය දෝලා යන්ත්‍රය සි. පුරාණයේ සිට දේශීය වෙදකමේ පැවත එන කඩපිම්මෙන් තැම්බීම දෝලා යන්ත්‍ර ක්‍රමය සි.
දෝෂකර-දෙල් ගස
දෝෂනෙත්‍ර-අක්මැල්ල
දෝෂපාකින්-ඇම්බරැල්ලා
දෝෂපාචන-ගිවුලු ගස
දෝෂහාරී-හෝපලු
දෝෂකෙලනී-වල් වේලා ගස
දෝෂ-කිතිබුරුද
දෝසා-අමු කහ අල
දෝහත-මයිල ගස
දෝහල-හෝපලු ගස
දෝහාපනය-කිරි

දෞණ්ඩිකා-වැටකොලු
දෞර්ලභ්‍යකා-කරිවිල, මහ කරිවිල
දෞසලේය-හිතුරුපියලි

ද්‍යුන-වරා ගස
ද්‍යුපති-වරා ගස
ද්‍යුමණි-වරා ගස

ද්‍රඩ-දූව ගස
ද්‍රමඃ-කිහිරි
ද්‍රව්‍ය- අස්වැන්න, ගල්මද, ගල් සෙවෙල්, පිත්තල, බෙහෙත, සුරා
ද්‍රව-දූවගස, මෝරු
ද්‍රවය-උක්සකුරු
ද්‍රවදරු-පිත්තල, ලාකඩ
ද්‍රවද්‍රව්‍ය-කිරි, දී, ගිතෙල්, ආදි වැගිරෙන ද්‍රව්‍ය
ද්‍රවන්ති- සාතාවාරිය, මීකන්පලා, මීනුග, ගොටුකොළ

sinhalaebooks.com

ද්‍රා ද්‍රෝ ද්‍රෞ ද්‍රැ

ද්‍රවන-සාදික්කා
ද්‍රවචිනාශනී-වැලුක්, රඹුක්
ද්‍රවා-අස්වැන්න
ද්‍රවාජීණී-කලාඳුරු (වම්මුතු)
ද්‍රවිඩී-එන්සාල්
ද්‍රවින-රත්රන්
ද්‍රවිනාශන-මුරුංගා
ද්‍රවිනනාශක- මිරිකුලු (මුරුංගා ගස)

ද්‍රාක්ෂා-මිදිපල(මුද්‍රික ඵල)වෘක්ෂක, පියාගස, යොන්ඉඳි
ද්‍රාක්ෂාඵල-පියල්ගස, මිදිඵල
ද්‍රාක්ෂායණී-දැත්ත ගස
ද්‍රාම-රණහුණ
ද්‍රාමිලි-එන්සාල්
ද්‍රාවක කන්ද- තෛලකන්ද (අල වෙ සෙසක්)
ද්‍රාවන-ඉගිනි ඇටය
ද්‍රාවනී-කළුනික, තලාගස්, කර බෙඹිය
ද්‍රාවා-මුරුවාවැල්
ද්‍රාවිඩ-හිඟුරුපියලි
ද්‍රාවිඩක-හිඟුරුපියලි, බළල්ලුණු
ද්‍රාවිඩභූතික- බළල්ලුණු, ආමහරිද්‍රා
ද්‍රාවිඩි-එන්සාල්
ද්‍රාවිඩෝද්භව - සුවඳතණ, පුවඟු, එන්සාල්
ද්‍රාවිණ-බුරුල්ල, කැම්මේරිය
ද්‍රාවින්-ඇඹුල්වේ
ද්‍රාවී-පුස්කර, කඩල
ද්‍රිර්ගානර-පුවක්

ද්‍රෝණ-ගැටතුඹ, රන්වන් සඳුන්, කුරිණි හතර, මුහුදු ලුණු
ද්‍රෝණගණිකා-අරත්ත,කළුවාගස්
ද්‍රෝණපර්ණී- ගැටතුඹ, බිම් කෙසෙල්
ද්‍රෝණපුෂ්පි-ගැටතුඹ
ද්‍රෝණය-ලාස් 4,=(පත 64, පලම් 256, තිඹ)
ද්‍රෝණවෛකුණ්ඨකා- ගැටතුඹ
ද්‍රෝණා-ගැටතුඹ, මිහගොන් කැකිරි
ද්‍රෝණී-බේරු, තෙල්බේරු, අවරිය
ද්‍රෝණිකා-ගැටතුඹ, අවරිය ගස
ද්‍රෝණිදළ-වැටකේ
ද්‍රෝණිය-ලාස් 16
ද්‍රෝණී-වැටකේ ගස
ද්‍රෝණීජ-මුහුදු ලුණු

ද්‍රෞනිමාතෘකා-තියඳ
ද්‍රෞණ-මුහුදු ලුණු
ද්‍රෞණීජ-මුහුදු ලුණු

ද්‍රැකිලිම-දේවදාර
ද්‍රැඝ්ණ-භූම්චම්පක වෘක්ෂය
ද්‍රැඝගන්ධ-පෙරුම්කායම්
ද්‍රැඝතරු-දැව ගස
ද්‍රැඝදුරු-කලගස
ද්‍රැඝපත්‍රවාරිණී-හෙළපිල
ද්‍රැඝඵල-පොල් ගස
ද්‍රැඝබාහු-සාදික්කා
ද්‍රැඝමාපුර-ගොකටු
ද්‍රැඝමූල-අන්දර
ද්‍රැඝවාර-එල්වළු
ද්‍රැඝවීජක-පොල්ගස
ද්‍රැඝාඛ්‍රීකා-අන්දර, අස්වැන්න

sinhalaebooks.com

ද්‍රැම-ගස, දැවගස, තල්ගස, එරබදු, කෙළිඳ, දෙළුම් ගස,ඇසළ
ද්‍රැමකණ්ටකා-ඉඹුල්ගස
ද්‍රැමකීල-දේවදාරු වෘක්ෂය
ද්‍රැමත්වච්-කෙළිඳපොතු
ද්‍රැමධ්වජ-තල්ගස
ද්‍රැමනඛ-එරබදු ගස
ද්‍රැමශීර්ෂ-දෙළුම්ගස
ද්‍රැමශ්‍රේෂ්ඨ- ප්‍රධාන වෘක්ෂය, තල් ගස
ද්‍රැමව්‍යාධි-ලාකඩ, වෘක්ෂරෝගය
ද්‍රැමාමය- ලාකඩ
ද්‍රැමාරුහා-වම්මුතු වෙසෙසක්
ද්‍රැමෙශ්වර-තල්ගස,ශ්‍රේෂ්ඨවෘක්ෂය
ද්‍රැමොත්ඵල-කිණිහිරි
ද්‍රැවක්ෂ-කොළොම්
ද්‍රැෂ්ටිකර්ත්-පොණ්ඩරු (පොඩරු)
ද්‍රැෂ්ටිභෙද-පොල්පලා
ද්‍රැෂ්ටිවිෂ්‍යා-තලිස් පතුරු
ද්‍රැසද-මරකත මැණික්
ද්‍රැසල්ලක-පියාගස
ද්‍රැ-අමුරන්
ද්‍රෙක (කා)-කොසඹ වෙසෙසක්

ද්වාදශ පත්‍රිකා- සතකුප්ප (ශත පුෂ්ප)
ද්වාදශාත්මන්-වරාගස
ද්වාදසිකය-කලං දෙළඹ, (පලම්)
ද්වාරකා-කපු
ද්වාරදුරු-තේක්ක ගස

දවික්ෂාර-ඝවක්ෂාර, සජික්ෂාර, යන කාරම් දෙවගය.
දවිකීර-එළ කිරි, එළු කිරි යන දෙවගය
දවික-අහිල් දර
දවිකටුක-තිප්පිලි, ගම්මිරිස් යන දෙවගය
දවිකවෘක්ෂ-හොරගස
දවිකාකොලි-කවෙලු, කිරි කවෙලු යන දෙවගය
දවිග්නයූෂණ-මහකරඹ
දවිජ- කොත්තමල්ලි, රාහැනිය, මුදු පෙණ, සිරිතේක්කු,තුම්බුරු වෘක්ෂය
දවිජකුත්සිත-ලෝලු
දවිජකේතු-දෙඩම් වෙසෙසක්
දවිජවන්දනීය-කිකිරිදිය
දවිජප්‍රිය-මුවකීරිය
දවිජප්‍රියා-සෝමලතාව
දවිජයෂ්ටි-දම් දෙව් සුදු (සිරිතේක්කු)
දවිජවෘක්ෂ-එරබදු, කැල
දවිජසෙනහ-කැල ගස
දවිජසප්ත-මහ මැ
දවිජාඛහිකා-කුලුරැණ
දවිජෙන්ද්‍රක-දෙහි ගස
දවිතීයක්ෂීර-කවෙලු, කිරි කවෙලු
දවිතීයක්ෂීරකාකෝලි-කිරි කවෙලු
දවිතීයකස්තුරී-පතුක්
දවිතීයචෝරක-අරණකසා (හරන් කහ)
දවිතීයත්‍රිඵලා-මිදි, ඉඳි, ඇද්දෙමට යන - තෙවගය
දවිතීය යව-කලු තලා
දවිතීයාහා-වෙනිවැල්
දවිතීයෝකී-වරා, හෙළ වරා
දවිතුත්තා-රිදී තුත්තම්, මයුර තුත්තාම් (පල් මාතික්කම්)
දවිතුත්ත-කිඹුල් වැන්න, (සවක්ෂිකා=ජනම් පෙති)
දවිදල-අශ්මන්තක වෘක්ෂය, ඇට්ටේරිය

sinhalaebooks.com

දවි ධ

දවිධාත්මකා-සාදික්කා
දවිධාතු-මිනිරන්, (අභ්‍රක)
දවිධාලේඛ්‍ය-කිතුල් ගස
දවිනිශා-හරිද්‍රා, දරු හරිද්‍රා යන දෙවගය
දවිනීතයුක්තා-මහ කරඹ
දවිපත්‍රක-වණ්ඩාල කන්‍ද නම් අල වෙසෙස
දවිපද-හුණගස
දවිපර්ණී-අස්වැන්න, පුස්වැන්න
දවිපාඨා-දියමිත්ත දෙවගය
දවිපාදිකා-නාගස
දවිපිට-පුලුන්
දවිපුට-කොත්තමල්ලි, ඉද්ද ගස
දවිපුනර්ණවා - සු දු-ර තු සා ර ණ දෙවගය
දවිබ්‍රාහ්මී-බැමිතිරිය දෙවගය
දවිමාෂ-මුගුණුවැන්න, මස්වැන්න
දවිර-වේලා ගස
දවිරද-නාගස
දවිරද පිප්පලි-ඇන්වගපුල්
දවිරෙළු-වේලා ගස
දවිවෘත්ත-මරිතොණ්ඩි ගස
දවිවෘහති-ඒල බටු, කටුවැල් බටු
දවිශාඛිකා-මැඩහඟු, සිහින් මැඩ හඟු
දවිෂටක-සැවැන්න
දවිෂා-එන්සාල්
දවිෂ්‍ය-තකුල්

දවිප-රත් නෙටුල්, නාගස, තකුල්
දවිපකා-හාතාවාරිය
දවිප සමහවා-හිඳි, තකුල්
දවිප සජ්‍ජි-නාගස
දවිපබලා-සිරිවැඩි බැවිල
දවිපාඛ්‍ය-නාගස
දවිපාන්තර වචා-සීත අල

දවිපිශස්ත්‍ර-හාතාවාරිය
දවිපි, දවිපික } රත්නෙටුල්, හාතාවාරිය
දවිපිශස්ත්‍ර-හාතාවාරිය
දවිරදශන-ඇසතු ගස
දවිප්‍ය-අසමෝදගම්

ධඤ්ඤබිල-කාඩ්
ධටාශ්‍රයා-මුරුවා වැල්
ධන්‍වර-අත්තන, තුන්බෝඅත්තන
ධනතිකා-කොතඹුරු
ධනතුර-අත්තන
ධන්වන-ධන්වන වෘක්ෂය
ධන්වඩ්ග-ගොත්‍ර වෘක්ෂය, ධන්වන වෘක්ෂය
ධන්වනරු-සෝමලතා
ධන්වන්තරී ග්‍රස්තා-කුළුරුණ
ධන්වජ-මුවන් ආදී සතුන්ගේමස්
ධන්වනවර්ජිද-මිදි ගස
ධන්වන පත්‍රක-මිදි
ධන්ව පට-පියල් ගස
ධන්ව සවාස- 250 පිටේ දුරාලභා බලන්න.
ධන්වා-කිරි අඟුණ
ධන්වීන්-කුඹුක්, මුහුණමල් ගස
ධන්වී- මුහුණමල්, කුඹුක් හැල් කහඹිලියා
ධන්වීත-කිරි අඟුණ
ධන්‍ය, ධන්‍යක, ධන්‍යා } මුරුත, නෙල්ලි, වම්මුතු, කොත්තමල්ලි
ධන්‍යවෘක්ෂ-ඇසතු ගස
ධන-කොත්තමල්ලි, කවඩි, සැවැන්න
ධනක-අගිල්, (අගරු) කොත්ත මල්ලි

sinhalaebooks.com

ධනඤ්ජය-කුඹුක්, කවඩි, රත්නි වුල්
ධනද-නිටොල් ගස, මිදෙල්ල ගස
ධනදූක්ෂි-පළොල් ගස
ධනප්‍රියා-බලුදම් ගස
ධනහර-ග්‍රන්ථිපර්ණී වෘක්ෂය
ධනහරි-හරංකහ, හිඟුරු පියලි
ධනා-කොත්තමල්ලි, අමුකොත්ත මල්ලි
ධනික-කොත්තමල්ලි, රුකහුණ, පුවඟු
ධනී-කොත්තමල්ලි
ධනීය } කොත්තමල්ලි (අමු
ධනීයක } කොතඹුරු)
ධනු-හුණ ගස, ඇසතු, බදුල්ල, නාගස, නෙල්ලි, වැල් අහුණ, (කිරි අහුණ වැල්) මුරුන
ධනුඃප(ෂ්ප)ට-පියල් ගස
ධනුඃශාඛා-මුරුවා වැල, පියල් ගස
ධනුදාක්ෂි-කුඹුරු වැල
ධනුර්දුම-උණ ගස
ධනුර්මාලා-මුරුවා වැල
ධනුර්ලතා-සෝමලතා
ධනුර්වාත-වාත රෝගයක් (ධනු ස්තම්භ)
ධනුර්විෂ-බදුල්ල ගස
ධනුවෘක්ෂ- බදුල්ල, හුණ ගස, ඇසටු, නාගස, මුරුන, නෙල්ලි
ධනුශ්‍රේණී- නියඳ, මුරුවා, කට රොලු
ධනුෂ්‍ය-උණ ගස
ධනුස්-පියල්, බදුල්ල ගස
ධනුස්තම්භ-වාත රෝගයක්
ධනුස්පට-කිරිපළුගස, පියල් ගස,
ධනෙයක-කොත්තමල්ලි (කොත ඹුරු)
ධමන-බටදඬු, කුලල් බට
ධමනී-නහර, බෙල්ල, කහ, පබලු වැල, පුස්වැන්න
ධමන්‍ය-ධාමන වෘක්ෂය, කහ
ධමීගන්ධා-අලරිය (කණේරු)
ධමීණ-ධන්වන වෘක්ෂය
ධමීන-කිරි අහුණ
ධමීදෞෂින්-බුලු ගස
ධමීපත්‍රන-මිරිස්
ධමීපත්‍ර-දිඹුල් ගස
ධමීපට්ටන-මිරිස්
ධමීපාතන- මිරිස්
ධමී වෘක්ෂ-ඇසතු ගස
ධමීහන්තා-බුලු ගස
ධරණ- වරා ගස , හුනිඳ ඇට විසි හතරක බර
ධරණී-ගෞරිපාෂාණම්, (කසාවන් පාෂාණම්)
ධරා එල්ගු-වම්බටු
ධරාඵල-කාම්රංගා ගස
ධලණ්ඩක-දූවගස
ධව-දූවගස
ධවනී-පුස්වැන්න
ධවල-හෙළකටරොලු, සැවැන්දන, දූව,කුඹුක් ගස, සුලු මිරිස්, සක් (සඤ්ඛ)
ධවල පට්ටිනී } එල පළොල් වෙසෙ
ධවල පාටලී } සක්
ධවල පුතණ්ඩිවා-පිට සුදු සාරණ,
ධවල ශාරිවා-සුදු හිරමුසු, වදකහ
ධවලා-සුදු හිරමුසු, වදකහ, එල කටරොලු
ධවලෙක්ෂු-සුදු උක්
ධවලෝත්පල- හෙලුපුල්, (එල මානෙල්)

sinhalaebooks.com

ධා

ධානක-කොත්තමල්ලි
ධාතු-රත් හිරියල්, ගල් සෙවෙල්, මාක්ෂික, සිවංගුරු, සාදිලිංගම්, පුස්කර
ධාතුකජ-ගල්සෙවෙල්
ධාතුකාසීශ-කසිස් නම් උප ධාතු වෙසෙස
ධාතුකේසර-කසිස්
ධාතුග්‍රාහි-රිදී තුතු
ධාතුඝ්න-කාඩි
ධාතුවෙතනකර- අශ්මන්තක වෘක්ෂය, කිරි, නෙල්ලි
ධාතුජ-ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
ධාතුදාවි-පුස්කර
ධාතුපත්‍රි-තලිස්පතුරු
ධාතුඵල-රටහුණු
ධාතු පුෂ්පිකා-මලිත, (මලිතමල්)
ධාතුමලක-කලු රිහම්
ධාතුමාක්ෂික-මැසිදැ
ධාතුමාරිණී-ගෙඳගම්
ධාතුවිෂ්-රිහම්
ධාතුවිෂ-හිරියල් ආදිය
ධාතුවෛරීන්-ගෙඳගම්
ධාතුශෙඛර-කසිස්
ධාතුශොධනකරි-අරලු
ධාතුසන්ධානකර-සාදික්කා
ධාතුසම්භව-රිහම්
ධාතුහන්-ගෙඳගම්
ධාතෘපුෂ්පිකා-මයිල ගස
ධාත්‍රිකා-නෙල්ලි
ධාත්‍රිපත්‍ර-තලිස් පතුරු, නෙල්ලි
ධාත්‍රිපත්‍රී-තලිස් පතුරු, නෙල්ලි කොළ
ධාත්‍රිඵල-නෙල්ලි
ධාත්‍රී-මලිත, නෙල්ලි
ධාත්‍රීශ්වරි-මයිල ගස
ධාන්‍ය-එන්සාල්
ධාන්‍ය-කොත්තමල්ලි, තල, පිටවක්කා, ධාන්‍යවගී
ධාන්‍යක- කොත්තමල්ලි, සිහින් මුං
ධාන්‍යක තණ්ඩුල- කොත්තමල්ලි සහල්
ධාන්‍යගන්ධා-කොත්තමල්ලි
ධාන්‍යවමස-හබල පෙති
ධාන්‍යත්වච්-දහසියා
ධාන්‍යාදිපඤ්චක- කොත්තමල්ලි, සිඩිගුරු, වම්මුතු, ඉරිවේරිය, බෙලිමුල් යන පස් වගයෙන් කළ කෂාය
ධාන්‍යබීජ-කොත්තමල්ලි
ධාන්‍යමාස-මැ, උඳු, කඹල
ධාන්‍යමූල-කාඩි
ධාන්‍ය යෝනි-කාඩි
ධාන්‍යරාජ-යව
ධාන්‍යවීජ-කොතඹුරු
ධාන්‍යවීර-මැ
ධාන්‍යශාක-කොතඹුරු
ධාන්‍යහ්වා-කොත්තමල්ලි
ධාන්‍ය } කොත්තමල්ලි
ධාන්‍යාක }
ධාන්‍යාම්ල-කාඩි, නෙල්ලි
ධාන්‍යාසක-හැල්වී
ධාන්‍යෝශක-කොත්තමල්ලි
ධාන්‍යෝත්තම-ඇල්වී
ධානක-කොත්තමල්ලි
ධානවා-අස්වැන්න
ධානා-කොතඹුරු, බැදිහාල්, හබල පෙති
ධානාකා-කොතඹුරු
ධානාචූර්ණ- අන්සුණු, බැදිහාල් පිටි

sinhalaebooks.com

ධී ධූ ධූ

ධානී-පියාගස
ධානීත්-මොරගස
ධානුෂ්කා-කරල්සැබෝ
ධානුෂ්‍ය-ලණගස
ධානෙය-කොත්තමල්ලි
ධාමනිධි-වරා ගස
ධාමාගීව-හෙළ කරල්සැබ, වැට කොලු
ධාතීරාෂ්ට්‍රපදී- වලාවැන්න, රතු නිදිකුම්බා
ධාරකා-සිහින් මසන්
ධාරණී-කටුවැල්බටු, රසකිද, හිඟුල්
ධාරා-රසකිද, බක්මී, කහ, නෙල්ලි, කවෙලු
ධාරා කදම්බ-කොළොම්
ධාරාඵල-කුකුරුමුවන්
ධාරින්-මොර ගස, ඉඹුල් ගස
ධාරෝෂණ කිරි- දෙවු හැටියේ (ලණුසුම යන්ට පෙර) කිරි
ධාවනති- අස්වැන්න, මැණික් වැන්න, පොල්පලා, පුස්වැන්න
ධාවන්‍ය-පුස්වැන්න
ධාවන-සාදික්කා, කුරුඳු
ධාවනිකා- කොත්තමල්ලි, කටු වැල්බටු
ධාවනී-කටුවැල් බටු, යක්බෙරිය, අස්වැන්න, කොතඹුරු

ධීපමූල-කටුපිල
ධීර-වෘෂහක, කොකුම්, කවෙලු, මුරුවා, අස්වැන්න
ධීරා-කවෙළු, කිරි කවෙලු, රස කිද, සුවඳකහ, ඇට්වේරිය, මේදා, මහදුදු
ධීරාවි-ඇට්වේරිය ගස
ධීවරි-වළහසාල්, සාතාවාරිය
ධීහරා-කුන්දුරුක්කන්

ධුක- වලාවැන්න, ඩෙබර වෙසෙසක්
ධුත්තූර-අත්තන
ධුත්තූරක-අත්තන
ධුනක-දුම්මැල්ල
ධුම- වියන්දුඹුලු, තුරුක් තෙල්, තිරිඟු
ධුමක-ඇත්අඹ
ධුමකාහ්වය-පොණ්ඩරු
ධුමචූර්ණ-තිරිඟුපිටි
ධුමවර්ණ-තුරුක් තෙල්
ධුර්තූරි } අත්තන
ධුර්තූලි }
ධුර්දපුෂ්පිකා-ඇත්අඹ
ධුර්ධර-වෘෂහක
ධුර්‍යා-වෘෂහක නම් ඔසු වෙසෙස
ධුරණිඵල-මුංගස
ධුරන්ධර-දූවගස

ධූක-මුහුණමල් ගස
ධූත-කැකිරි, කෝවක්කා, කටුඩු උඩැත්ත
ධූනක-දුම්මල
ධූප-තුරුක්තෙල්
ධූපදුම-රත්කිහිරි
ධූපන-දුම්මැල්ල, දුම්මල
ධූපවෘක්ෂ-හොර, රත්කිහිරි
ධූපසඤ්චාරි-කස්තූරි
ධූපසරල-හොරගස
ධූපාගරු-අගිල් වෙසෙසක්
ධූපාඞ්ග-හොරඅරටු,(සිරිවටු)
ධූම්‍ර-තුම්බුරු වෘක්ෂය,තුරුක්තෙල්
ධූම්‍රපත්‍රා-දුම්ගස
ධූම්‍රා-ඇත්අඹ
ධූම්‍රාහ්වා-දුම්ගස

sinhalaebooks.com

ධ ධෙ ධෙ ධව ධවා

ධූම- වියන්දුඹුලු, තුරුක්තෙල්, ගල් සෙවෙල්
ධූමක-ඇත්සැටිය
ධූමකාශ්වය-පොණ්ඩරු
ධූමචූර්ණ-තිරිගු
ධූමජ-වම්මුතු
ධූමනෙත්‍ර-දුම්නෙත, දුම් බොන කෝව-(පසිප්පය)
ධූමයෝනි-වම්මුතු
ධූමවෘක්ෂ-හොරගස
ධූමිස-තේක්ක ගස
ධූමාඛ්‍ය-ඇට්ටේරිය
ධූමිකා-ඇට්ටේරිය
ධූනී-ගුගුල්, බළල් ලුණු, අත්තන, හිඟුරුපියලි
ධූනීකාත්-අත්තන
ධූනීමාතුල-අත්තන
ධූනීමානුෂා-රුත්ත(රාමණ)
ධූනීර-රසදිය
ධූන්‍ය-බළල් ලුණු, කටුවැල්බටු
ධූමිත-දැවගස
ධූලිකදම්බක-කුඹුක්, ඔක්මී, ලුණු වරණ, කොළොම්, කොබු
ධූලිපුෂ්ප-වැටකේ
ධූලිපුෂ්පි-වැටකේ
ධූසර-මුං
ධූසරපත්‍රිකා-ඇත්සැටිය

ධෘව-නුග
ධෘවා-අස්වැන්න
ධෘෂණ්ජ්-උණ කොළ
ධ්‍රතරාෂ්ට්‍රපද-වලාවැන්න
ධ්‍රතිප්‍රදෘ-මහසාරණ

ධෙනුකා-කොතඹුරු
ධෙන-කොතඹුරු
ධෙනුකාරි-තාගස
ධෙනුජිහ්වා-ගොදිව්
ධෙනුදුග්ධ-කැකිරි
ධෙයස්‍ථ-සාදික්කා, ජීවක

ධෙෞත-නිල්කසිස්
ධෙෞතකාණ්ඩ-සූකිරි
ධෙෞතය-සිඳුලුණු
ධෙෞතෙය-සවින්දව ලුණු
ධෙෞර-දැවගස
ධ්‍යාම-කුකුරුමාන්, තුඹ
ධ්‍යාමක-එනම් සුවඳ තෘණ වර්ගය

ධවංසින්-ගල්මොර
ධවජ-තල්ගස, ලිහුව
ධවජද්‍රුම-තල්ගස

ධවාංක්ෂජඛ්‍ය-කලු කැම්මේරිය
ධවාංක්ෂජම්බු-බලුදම්
ධවාංක්ෂතණ්ඩුල ඵලා-බුරුල්ලගස
ධවාංක්ෂනාමා-කොටදිඹුලා
ධවාංක්ෂනාසා-ඝාකනාසා
ධවාඛ්‍යකාලි-කිරිකවෙලු
ධවාඛ්‍යකාලි-කිරිකවෙලු
ධවාන්තශාත්‍රව, ධවාන්තාරාති, ධවාන්තාරි } තොටිල ගස, වරාගස
ධ්‍යාස-දිඹුල් (අත්තික්කා)
ධවාසමාවී-කළුකැම්මේරිය
ධ්‍යාහාරි-ජටාමාංශ, වරා, කොසඹ, කොකුම්, හිඹුල්, යක්බේරිය

---

sinhalaebooks.com

න

නක්කන්තිනා-අනෝජා ගස
නක්තබිජ-මාරා ගස
නක්තමාල-මහුල්කරඳ
නක්තාවර-ගුගුල්
නක්තාහ්ව-මහුල්කරඳ
නඛමාරොහ-හිඳි
නඛමාරොහා-හිඳි
නකතද්‍රිය-ගුගුල්
නකාඩගි-කොළ අරළු
නකුල-ජටාමාංශ, අරත්ත, කොසඹ, ඉඹුල්, කොකුම්
නකුලා- කටුකරෝහණ= (කුළු රැණ) මෙය ඉන්දියාවේ සිට ලඹකාවට ගෙන්වන කුඩා පැලැටියක වියලන ලද අල (මුල්) ය. මේ වගීය උණ රෝගය හා විරේකාදියපිණිස ගන්නා නොයෙක් ඖෂධ යෝග සමග යොදනු ලැබේ. ඖෂධ පිණිස ගන්නා විට කටුකරෝහණ ශුද්ධ කොට ගත යුතු යි.
නකුලි-අරණකසා, සිවිය, යක්බේරිය, ගණ
නකුලෙෂ්ට-අරත්ත, කළුවා අල, දත්කැටියා, ඒකාවේරිය
නකුලෙෂ්ටා-අරත්ත, කලුවා අල
නඛ්‍ය-දිවිපහුරු
නඛ-වක්නිය, (දිවිපහුරු), සක්නැබ
නඛර-දිවිපසුරු, (වක්නිය)
නඛා-ඇත්අඬි
නඛී- සක්නැබ = (නඛී) දෙවර්ග යකි. මේවා සුගන්ධ ද්‍රව්‍ය වලට අයත් ය.)
නග්නජිත්-කපු
නග්නිකා-මහකපු
නග්නෙලා-වටම්රිස්(වල්ගාම්රිස්= වාල්මොලගු= රැහැණිය)
නග-ගස, පර්වතය
නගන්ජිත්-කපුගස
නගරෞෂ්ඨි-කෙසෙල්
නගරෞෂධි-කෙසෙල් ගස
නගනාවසුරුක්-දිඹුල් ගය
නගරි-හිඟුරුපිසලි

නගා මැරූ අල—නන්ගලා අල

නගා මැරූ අල

මෙය පොතුකොළ පත් වලට සමාන කොළ ඇති අඩි එකහමාරක් පමණ උසට වැවෙන වද කහ ගස වැනි පැලැටි වගීයකි. මේවා පිදුරුතලාගල-නමුණුකුළ-

sinhalaebooks.com

නුවරඑළිය යන ශීතාධික ප්‍රදේශයන්හි සශ්‍රික ලෙස වැවෙ යි. මේ වර්ගයේ හැම පැලැටියක ම අල දෙකක් බැගින් තිබේ. එයින් ලොකු අලය වටප්‍රමාණයෙන් අඟල් $2\frac{1}{2}$ කට සහ කුඩා අලය අඟල් $1\frac{1}{2}$ කට වඩා විශාල ව නො වැඩේ.

මිනිසුන් අතර කට කථා වශයෙන් 1 පවතින මේ ඖෂධ යෙහි ඇතැ යි කියන කාමොද්දීපනය පිළිබඳ විශ්වාසය සත්‍යයක් බැව් මේ අල යුෂ දිව ගා බැලීමෙන් වටහා ගත හැක. "මේ අල වාජීකරණ ඖෂධයකි" යන්න ගැණ නම් කිසිම සැකයක් නැත.

රාජවඳුල—නන්ගලා

"රුහුණේ කිරිඳි ගඟ අසබඩ **නන්ගලා** නමැති වැල් වර්ගයක් තිබේ, එවායේ කොළ ඉඟුරු කොළ වැනි ය. වැල් නියඟලා වැල් වැනි ය. ඒ වැල් මුල එකකට එකක් ලොකු වූ එකට බැඳී තිබෙන අල දෙකක් බැගින් ඇත. මේ අල සේදී ගඟ දියට මිශ්‍ර වූ අවස්ථාවල ඒ වතුර නාන අයට පවා කාම ශක්තිය ලැබේ." මේ වාක්‍යය **රාජවඳුල** නමැති රහස් ඖෂධ පිළිබඳ විස්තර සඳහන් **ඖෂධ වඳුලක** ලියා තිබේ.

මේ බෙහෙත් වඳුලු පොත මා අතට පත්වූයේ මේ දේශීය වෛද්‍ය ශබ්ද කෝෂ ය මුද්‍රණය කරවණ අවස්ථාවෙහි හදිසියෙන් ම නිසා මේ වැල් සොයා යාමට මට අවකාශයක් නො ලැබීම ගැණ කණගාටු වෙමි. එ හෙයින් දේශීය වනෞෂධ ගැණ ඇල්මක් දක්වන මේ පොත කියවන (පාඨක) භවතුන් මේ ඖෂධ වැල් වර්ගය සොයා ගැණීම ගැණ උනන්දුවක් දක්වනවා ඇතැ යි බලාපොරොත්තු වන්නෙමි.

---

1 සිය සොහොයුරිය ද කැටි ව කටුවල අල ඉදිරීම සඳහා ගිය සහෝදරයෙක්, කටුවල අල සාරා ගෙන ගෙදර එන්ට සූදනම් වී බුලත් විටක් කෑමට හුනු ගත් උල් පිහිය අසල තිබුන මේ වර්ගයේ අල පඳුරක ගසා තැබුවේලු. ඉන් පසු ඒ පිහි තුඩින් හුනු රැ ගෙන බුලත්විටක් කෑ සිය සොහොයුරියට මේ අල යුෂ ශරීරගතවීම නිසා කාමුක අදහස් ඇතිවී සිය සොහොයුරා ලවා විලි බිය සිඳුවා ගන්නට උත්සාහ කිරීම ගැණ ලජ්ජාවට හා කෝපයට පත් වූ හෙතෙමේ නගා (සිය සොහොයුරී) ම රා දමා ගෙදර ආවේලු. ඒ නගා මැරීමට හේතු වූයේ මේ අල වර්ගය නිසා මෙයට **නගා මැරූ අල** ය යි ව්‍යවහාර වූ බව ජන කථාවෙහි එ යි.

sinhalaebooks.com

නච්චු-කදුරු
නජ්ඥර-වනුවැල්
නටිපාලෙ-කිරිබෝ ගස, කිරිපළු ගස
නට-හෝපලු, තොටිල, හිරියල්
නටනාලිය-කසබිලියා
නටභූෂණ-හිරියල්
නටමණ්ඩන-හිරියල්
නටවට-රණවරා
නටි-කළුනික, පබලු වැල
නටු-නැටි (වණට)
නඩ-වැලුක්, බටදඬු
නත්තමාල-කරඳ
නත්තවීජ-මාරා ඇට, මදටිය
නත්තසූරිය- ගල්කුරපලා (හිර මනා කොළ)=දෙඩම්පනා
නත්නාරම්- නස්නාරම්, (බේතට ගන්නා නාරන් වගීය) මේවායේ ගස් හා ගෙඩි හීන් නාරම් වලට හාත්පසින් ම සමාන යි. ඉදුන ගෙඩි වල ඇඹුල් ඉතා ප්‍රියකරු රසයකින් යුක්ත යි. එහෙත් හීන් නාරම් වලට වඩා ඇඹුල සැරයි. ඇකැම් පළාත් වල නස් නාරම් වෙනුවට ඔඩ්ඩි දෙහි ගනිති. ඒවායේ ගෙඩි ඉදුන විට යන්තම් කහපාට වෙයි. ගෙඩිය මතුපිට තැනින් තැන උස් ව තිබේ. ඇඹුල් අප්‍රිය කර යි. කාරම් ගතියෙන් යුක්ත යි.
නත්වන්-කොබෝලීල ගස
නත-තුවරලා
නතමාල-කරඳ
නතාඩගි-කකීටකශ්‍රිංගි
නද-තෙල
නදන-සුදුහඳුන්
නදනා-මහනෙල් මල
නදි-බෝනුග ගස, කුඹුක්
නදීකාණනා-අත්මැල්ල, දඹ, කටු වෙළඟ, කොටදිඹුලා ගස
නදීකදම්බක-කටුවෙළඟ
නදීකාමුක-අත්මැල්ල
නදී කූලප්‍රිය } දිය හොමුවහු
නදී කූලප්‍රියා }
නදීජ-කුඹුක්, කටුවෙළඟ
නදීජා-කුඹුක්
නදීහල්ලාතකී-කටුකරෝෂණ, ගංබදුල්ල
නදීමඤ්ජු-කුඹුක්
නදීවෘක්ෂ-බුලු
නදීසජ්ජි-කුඹුක්
නද්‍ය-හොයදුන්
නද්‍යසිත-හොයදුන්
නද්‍යාවෘත-වතුසුද්ද
නද්‍යාශ්‍රිත-හොයදුන්
නඳනීලතා - රැකහුණ (ගස් අහුණ)
නඳවෘක්ෂ-බුළු ගස්
නඳසුගන්ධිනි-අරත්ත, කළුවා ගස්
නඳිවෘත්ත-වතුසුද්ද
නඳිකන්ත-නික, ජම්බු, කලුකැම් මේරිය, දියම්දෙල්ල
නඳිතරු-දැව ගස
නඳිනී-වටම්රිස්, (වාල්මොලහු), අරලු, හොර
නඳියාවට්ටම් } වතුසුද්ද
නඳියාවට්ටෙයි }
නඳිරුක-වතුසුද්ද, මදටිය, මාරා, අව්ටික්කා
නඳිවෘක්ෂ-ඇසතු හෙදයක්, මැඩ හඟු වලට ද පයස්‍යාය නාමයකි.
නද්‍යාවර්තන-වතුසුද්ද මල
නද්‍යාවෘත-වතුසුද්ද, තුවරලා

sinhalaebooks.com

නන්නාරි–නන්නාරිය, ඉරමුසු
ননෙයාවරව්ටි–දිසපරඬැල්
නනුතිය–සක්නැබ
නපද්මක–සුදු ලබු
නප්‍රිය–කලු අඟිල්
නහ–තුවරලා
නහ්‍රස–රණවරා,ගජතිප්පිලි, සිවිය, තුවරලා
නම්කොට්ට– පෙනෙල ඇට, ගස් පෙනෙල
නම්ම්‍ර–මිදෙල්ල
නමස්කර–නිදිකුම්බා
නමස්කාරි–නිදිකුම්බා
නමසථල–කෙසෙල්
නමාලිකා–බිම්තල්, ඌරල, නිදි කුම්බා
නමුඩු–ලුණුවරණ ගස
නමුඩ්ඩ–නික ගස
නමුසි–ලුණුවරණ
නමේරු–හොර, (සරල)
නයන–ඇස්
නයනභූෂණ–හොයඳුන්
නයනානන්ද්‍රජනිකා–හොයඳුන්
නයි ඇස්–ඔලිඳ
නයිදිව්–ගාතාවාරිය
නයිපෙණ–අබින්
නයිමිරිස්–ගින්මිරිස් (ඉතා ම සැර මිරිස් වර්ගය)
නයීත්–ලුණුවරණ
නරජල–නරමූත්‍ර
නරනයි–ගිතෙල්
නරදම්–සජීහැවය
නරදුපැනතලා–තලා වර්ගයක්
නරබිජු–රණවරා ඇට
නරමූ–නරමූත්‍ර
නරවලි–ගිරුස්ස
නරසෙන්කල්–සිවංගුරු
නරිඅල–නිවල්අල= ශා ලා ම් මි ශ්‍රි= ශුඛාමූලි
නරිඋලලිය–ඉකිරිය
නරිජජ–නරමූත්‍ර, න ර දි ය, (සජීවිෂට ඉතාප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි)
නරිනාවල්–බලුදම්, කාකජම්බු
නරිපයරු–මුංවැන්න
නරිවිලි–ලෝලූ
නරුන්තාලි–වසතැල්ල
නරෙන්ද්‍ර භොග්‍ය–සඳුන්
නරෙන්ද්‍රාභ්‍ය–අඟිල්
නල්කලත්–කොල්ලු වර්ගයක්
නල්ලවෙන්නේ–නලතෙල්
නල–උණ ගස, බට, රණ උණ, කකුළුවා
නලක්ෂ–රඹුක්, වැළුක්
නලකණ්ට–හෙළ බටු
නල ගොදුරු–වලසා
නලජ–හුණ මකුල්, හුණ කපුරු, නෙලුම්
නලද–සැවැන්න, කටුකරෝහණ, ජටාමාංශ
නලදම්–ජටාමාංශ
නලදු–කටුකරෝහණ
නලමින්–නලමත්සු
නලරන්ජි–ලියනහලා
නලි–බටු
නලිකා–රඹුක්, වැලුක්
නලින–නෙළුම්, ඇඹුල, බුලත්
නලිනීරුහ–නෙළුම් අල
නලිනී–නෙලුම්
නලී–බටු
නලීනං තුටුපානු–බුලත් වැල
නව්‍ය–රතු සාරණ
නව ඇඟිලිය– එරඬු
නවචාරම් } නවසාරම්, ස ච කා ර
නවාරම් } ලුණු

sinhalaebooks.com

නවදුස්පා--වසතැල්ල
නවනීත-වෙඬරු
නවනීතක-එලගිතෙල්
නවනැඹිලිය- හෙළ පිටවක්කා, රතු පිටවක්කා
නව මල්ලිකා-සීනිද්ද, සමන්පිච්ච, වැල් ඉද්ද
නවමලි-දැසමන්
නවමාලිකා-දෙඉද්ද (සීනිද්ද, බෝලිද්ද,)
නවරත්න-මුතු,මැණික්,වෛඩූර්‍යයි, (වෛරෝඹි), විදුරු, ගෝමේද, පබළු, පද්මරාග,පච්ච, නිල් යන නව රුවන. (රතු, නිල්, සුදු නිල්, වෛරෝඹි, පද්මරාග, පුෂ්පරාග, ගෝමේද, පච්ච සහ මුතු කැටය යන නව රත්න සැට් එක යි දැනට භාවිත වන්නේ.)
නවරත්න කුමාරයා-එඬරු ගස
නවරිවතු කැන්නැටි-න ව රි කෙසෙල් කැන් නැටි

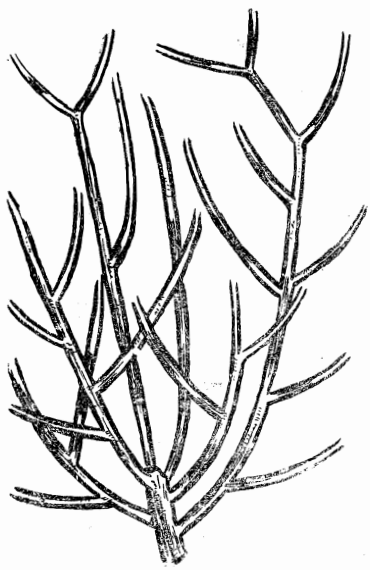

නවහණ්ඩි - ලඬකාස්නාසි
Euphorbia Tirucalli

අප්‍රිකාව ජන්ම භූමි කොට ඇති මේ පැලැටිය සෑම පුරුකකින් ම කුඩා පින්සල් ප්‍රමාණ නටු බෙදී යන නිසා නවහණ්ඩි නමින් අප අතර ප්‍රකට වූවකි. කොළ වෙනුවට ත් දඬු ම පිහිටීම, කිරි සහිත බව හා වියලි කලාපයේ වැවීම යන මේ කරුණු ගැණි සලකන විට දළුත් පවුලට ම අයත් මේ ගස අප්‍රිකාවෙහි සිට මෙහි ගෙන එන ලදැයි යන මතය සනාථ වෙයි.

කෙසේ නමුත් මේ වගීයට අපේ සංස්කෘත හා දේශීය නම් දී බෙහෙත් වට්ටෝරු වලට ද ඇතුළත් කර ඇත. මේ දඬු හන්දි තෙල් සෑදීමට ත්, කිරි විරේකයක් වශයෙන් ගැණීමටත් අපේ වෙද පොත් වල නියම කර තිබේ.

නවසි-කහකඩ කසට රස නැති, පොල් කටුව පිට පැත්ත සුදු පාට පොල් වගීයක්
නවි-පබළු වැල
නවි විලාසි-ලෝලු, රේරු
නවෝධෘත-වෙඬරු
නෂ්ට කාමය- අ ප්‍රා ණි ක ලිඬග ඇතිබව
නෂ්ට පුෂ්පය-ඔසුප් නොවීම
නස්නාරං - නත්නාරං = ලප්නාරං (නද ඇඹුල් ගතියකින් යුත් කුඩා නාරං වගීයක්)
නහරි-හිඟුරු පියලි අල
නහුස-තුවරලා
නළ-කුළල් බට

sinhalaebooks.com

නා

නා-ඊයම්
නාක්කඤ්ඤා-අනෝද,
නාකට්ටිනා-සමදරා ගස
නාකට්ටුවාලෙ-ඇට කෙසෙල්
නාකනම්-සක්නැබ
නාකප්පුතාතු-නා කෙසරු
නා කෙසරු-නාමල් රේණු
නාකුලි-අරත්ත, අඬ න හිරි ය, හෙළ කටුවැල්බටු, රණවරා
නාකුලී-අ ර ත් ත, දත්කැටියා, ඒකාවේරිය
නාග-නාරුක, ඊයම්, දෙඹ, නාමල් රේණු, සිහින් නාරං,ගස්කැලිය, ඇත්දත්
නාගකන්‍යා-රසකිඳ
නාගකිංජල්කා-නාමල් රේණු
නාග කුමාරි-වැල්මදට, රසකිඳ
නාග කෙසර-නාමල් රේණු, දෙඹ කිණ, නාගස්
නාගගන්ධ-සිඳුරම්
නාග ගන්ධා-මනෝසිල, පුස්වැන්න
නාග ගර්භ-සිඳුරම්
නාගජ-සිඳුරම්
නාගජිව්හා-පොල්පලා
නාගජිහ්වක- මනෝසිල, පොල් පලා
නාගජිහ්වා-උක්, වැළුක්, රඹුක්, රත්හිරියල්, පුස්වැන්න
නාගතාලි-නාගදරණ
නාගදන්-සිඳුරම්
නාගදන්ත-බුලත්, කැකිරි, දැත්ත
නාගදන්ති-කැකිරි, දැත්ත,රඹුක්, වැලුක්
නාගදමනි-වැල්තුඹ, සස්සඳ
නාගදිව-රත්හිරියල්
නාගදෘ-දළුක්
නාගපත්‍ර-බුලත්
නාග පාෂාණම්-පාෂාණම් වර්ගයක් (වස)
නාගපුවජික-මහදැත්ත
නාගපුෂ්ප-නාමල්, නාකෙසරු
නාගපුෂ්ප ඵල-කොමඩු
නාගපුෂ්පි-රසතැල්ල
නාගපූ-නාමල්
නාගඵල-දුම්මැල්ල
නාගබලා-සිරිවැඩි බැවිල, ගස්කැලිය
නාගබානු-සිඳුරම්
නාගභින්න- පුස්වැන්න, මැණික් වැන්න, පොල්පලා
නාගමරම්-නාගස
නාගමල්ලි-අනිත්ත මල්
නාගමලි-නාගස
නාගමාතා-රත්හිරියල්, කළුතලා
නාගමාරා-කීකිරිඳිය
නාගමාලිකා-මනෝසිල, නාගස්
නාගමාලි-ගෝලක
නාගමුෂ්ටි-අනිත්ත මල්
නාගර-සිදඩිහුරු, කලාදුරු, කෙකටිය, දෙඩම්, සිහින් නාරං, මහ (ජම) නාරං
නාගර-කලාදුරු අල
නාගරඞ්ග-සිහින් නාරං
නාගලතා-බුලත් වැල
නාගවතී-රසතැල්ල
නාගවල්ලි-බුලත්
නාගවල්ලිකා-බුලත්
නාගවාරිනී-නාපිරිත්ත වැල්, තුත් තනාගම්
නාගස්ඵොතා-දැත්ත
නාගසම්භව-සින්දූරම්

sinhalaebooks.com

නාගසාර-මනෝසිල
නාගහන්ත්‍රි-වැටකොළු, වදකසා
නාගහනු- දිවිපසුරු, පසුරු තලා
නාගා-කුන්දුරුක්කන්
නාගානනක-වැටකොළු
නාගාහ්වා-සුළු බැවිල, කළු ඊයම්, දිවි පසුරු
නාගිනි-දිවිපසුරු, බුලත්, රසතැල්ල
නාගෙලා-වටමිරිස්, (වාල් මොලගු)
නාගෝ-නාගස්
නාට-පිටවක්කා
නාටන-බදුල්ල
නාටම්ල-වැල්කොස්
නාටුපපරිත්‍රි-ගස් බැවිල
නාඩි-විලපලා, බහි පෙරුම්කායම්, ජයපාල, මහදියබෙරලිය
නාඩිකා-වනුක්
නාඩි තරංග-තකුල්, කපුකිනිස්ස
නාඩිතරංගක- තකුල්, කපු කිනිස්ස
නාඩිනික්තා-බිම් කොසඹ
නාඩිහිඩහු-බහි පෙරුම්කායම්
නාතුමාතුලෙ-ලප්නාරම්
නාත්‍යාදුත්තා පුෂ්ප - කතුරු මුරුංගා
නාද-අඹනහිරියා හෝ කුරතම්පලා
නාදිවු- පොල්පලා, හාතාවාරිය, රත්හිරියල්
නාදෙය-තිවිහ
නාදෙයි-බළුදම්, මිදි, පිටවක්කා, (බිම්නෙල්ලි) සිහින්නාරං, ඇත් වග පුල්, (ඇත් කලාඳුරු)
නාදේය-සවිඳලුණු, ඇඹුල්වේ, මිදි, කලාඳුරු, ඊතණ, කුශතණ, සිහින් නාරං, කොටදිඹුලා
නානල්-බට
නානා වර්ණ-දෙඹගස
නාපිරිත්ත-වැල්, කොළ, මල් හා ගෙඩි ත් බොහෝ දුරට කපු කිනිස්ස වලට සමාන මේ වැලේ දළු ගෙඩි පැසවීම සඳහා ආලේපය පිණිස ගණිති.
නාපුෂ්ප-නාමල් රේණු
නාභි-කස්තුරි,(මුවනැබ)සක්නැබ, මලබටු
නාභිසිත-රසාංජන
නාඹවර මාබෝපත්- මේරු මහ බෝකොළ
නාමප්‍රිය-උක්සකුරු
නාමරක්කු-රතුලුනු
නාමල්රේණු-නා කෙසරු
නාමාලිකා-මිරිස්
නායතිකත-බිම් කොසඹ
නායි කඩුගු-රම්මානිස්ස, රන්වන් වේලා
නායිපාකල්-තුඹ, වැල්තුඹ
නායි වේලෙ-රම්මානිස්ස
නායුරුවි-කරල් සැබෝ
නායුරිවී-කරල් සැබෝ
නායතිකත-බිම් කොසඹ
නාරං- හීන් නාරං, ජමනාරං, නස්නාරං,(නත්නාරං) ලප්නාරං යයි නාරං වර්ග කිපයකි. මේ හැම වර්ගයක් ම ඖෂධ වශයෙන් හා ආහාර වශයෙන් ගණිති.
නාරංග-සීන් නාරං
නාරත්තන්කායි-ලප්නාරම්
නාරමට-වේලිප්පරිත්ති
නාරමිතම්-දෙඹම්
නාරෂ්ටා-පුවහු
නාරාච්-තරාදිය

sinhalaebooks.com

නැ

නාරායන අල-භාතාවාරිය අල
නාරායනප්‍රිය-රන්වන් සඳුන්, වනු වැල්
නාරායනී-භාතාවාරිය
නාරායන්‍ය-භාතාවාරිය
නාරිකේලි-පොල්
නාරිකේලි ඵල-පොල් ගෙඩි
නාරිස්ත-රුක්අඟුණ (ගස්අඟුණ)
නාල-නටු
නාලක-වච්චනාවි, තම්පලා දඬු
නාලාන්ත්‍රි-කොසඹ
නාලාරන්ත්‍රි-මිදිගස
නාලි-සුළු පෝටාවැල, නැලිය
නාලික-තල්, පොල්
නාලිකා-ලුණුවිල
නාලිකාපිණ්ඩි-ගෙන්දගම්
නාලිකේර-පොල්
නාලිඳ-සැවැන්දරා
නාලිය-බුලත්
නාලිමනීපූ-සෙන්දිරික්කා
නාවිහය-නාගස
නාවි-වච්ඛනාවි, කරල්සැබෝ
නාස- වක්නිය= පසුරුතලා = දිවි පසුරු
නාසිකා රෝගය - පීනස
නාසිරුවොලෙ-වේලා ගස්
නාහිනී-තැල්ල
නාළිකේර-පොල් ගස
නාලිඛගන්ධර-රෝග විශෙෂයක්
නාළිරාජ-නගර කැක්කුම
නාළිරෝග-විෂ ගඩු රෝග

නැටව — නැටැව් ගස

නැටව් ගස

සුදු පාට කඳකින් යුත් අඩි සියයක් පමණ උසට වැවෙන මේ ගසේ කොළ හැඩහුරු කමින් මකුල්ල කොළ වලට සමාන ය. ප්‍රමාණයෙන් ඊට වඩා විශාල ය. මේ කොළ දිග-පළල අඟල් 7 × 2½ ක් පමණ ඇත.

කරමක පුවක් ගෙඩි පමණ වූ මේ ගසේ ගෙඩි පැසුන විට **නාවාගෙඩි** මෙන් හතරට පැලී වැටෙ යි. පුපුරා වැවෙන මේ ගෙඩි කට හාරවන රසයකිනුත්, කරාබුනැටි සුවඳට සමාන සුවඳ කිනුත්, මත් වන ගතියකිනුත් යුක්ත යි. ගැමියෝ මේ ලෙලි

sinhalaebooks.com

නැ නි

සහ ගසේ පොතු බුලත් විට සුගන්ධවත් කිරීමට හා දුම් කොළ වෙනුවට ත් කති.

පරිඝණ්‍යයකට භාජන කළ හොත් මේ ගස් වර්ගයෙන් සුවඳ ද්‍රව්‍ය හා නිද්‍රාජනක ඖෂධ වගී පෙරා ගත හැකි බැව් පෙණේ.

ගස් අතරින් මේ ගස මතු වී පෙනෙ යි. අනිත් ගස් වලට වඩා උසින් කරටිය සිටීම මේ ගසේ ස්වභාවය නිසයි. එසේම මිනිසුන් අතරින් වඩා උස් ව පෙණෙන මිනිසුන්ට නැටව් ගිවි ය යි ගම්මුත් අතර පවත්නා ප්‍රවාදය නැටව් ගස ත් කැලය ත් අතර පවත්නා ස්වභාවය අනුව පවතින්නකි.

කැටි-නටු
නැඩුබ
නැඩුඹ } නැලිය=පත හතර=
නැඩුම කාල් හතර
නැඩුබ හතර-ලාස
නැබ-නාභිය
නැමුඩු-ලුණුවරණ
නැමුසු-ලුණුවරණ
නැරුල්-පොල්
නැලිතෙල්-පොල්තෙල්
නැලිය-පලම් 16
නැවුරත-කොළොම්, කෝන්
නැඟ-නාසය

නිඃසාර-කිනිහිරිය ගස
නිඃශ්‍රිව-බතින් පෙරාගත් කැඳ
නිඃස්නෙහා-අගස්ස, බතින් පෙරූ කැඳ
නිඃසා-කෙසෙල්, ගැට නිටුල්
නිඃස්‍රෙනි-යොන්හිඳි, ගැටනිටුල්, කෙසෙල්
නික්කුටි-එන්සාල්
නික්ඛ-රත්රන්
නික්‍රන්තක-ගෙන්දගම්
නික-පසළොස් කලද, නික ගස
නිකඅඹු-නිකහඹු, (නිකකැඳ)
නිකපත්‍ර-නික කොළ, පතොක්
නිකා-සමූහය
නිකිඟුරු-නික, ඉඟුරු දෙවගය
නිකුඤ්ජක-හොමුවඟු
නිකුම්භ-දුත්ත, මහදුත්ත, ත්‍රසන වාළු, වනුක්, සෙන්දිරික්කා
නිකේටක-ගල්පියල්
නිග්ගුණ්ඩි-නික
නිග්‍රෝධ-නුගගස
නිගණ්ඨක-මිදෙල්ල
නිචුල-මිදෙල්ල, දියකොළොම්, ඇඹුල්වේ
නිජරි-උඩැත්ත
නිජජලවෘක්ෂ-මිදෙල්ල ගස
නිජරදල-දේවදාරු ගස
නිජලොහ-ලෝකඩ
නිට්ටා-ඇට්වේරිය
නිටොල්-නිටුල් ගස
නිත්‍යපුෂ්ප-ගල්පියල්
නිතම්බ-රත්කිහිරිය
නිතිනී-පැණිරස
නිදිග්ධා-කටුවැල්බටු, එන්සාල්
නිදිග්ධි-කටුවැල්බටු, තිබ්බටු
නිදිග්ධිකා-කටුවැල්බටු, තිබ්බටු
නිදිරාජ මුදියන්සේ-නිදිකුම්බා
නිද්‍රා-ජයපාළ
නිද්‍රාධි-බිම්කොසඹ
නිද්‍රානාශක-කෝපි
නිද්‍රාඵල-ඔටුගෙඩි

sinhalaebooks.com

නිද්‍රාරි-බිම්කොසඹ

නිද්‍රාළු-හෙළ බටු

නිඵලා-දූදු

නිබන්ධ-කොසඹ

නිම්නජාත-කටුවෙළඟ

නිම්-කොසඹ

නිම්බ
නිම්බක } කොසඹ

නිම්බතරු-කොසඹ, එරබදු

නිම්බපිතෘ-කොසඹ

නිම්බබීජ-කිරිසළුගස, කොසඹගස

නිම්බුක-දෙසි

නිමල-මනෝසිල

නිමලා-සවිඳුව

නිම්පිතෘ-කොසඹ

නිමුල-මුවකිරිය

නිමේග-එළ කරල්සැබෝ

නිමේනජාත-කටුවෙළඟ

නිමොක්-සජී හැවය

නිඹ-කොසඹ

නිඹරු-සල්ගස

නිය- දිවි පහුරු හෝ නිය ගස්= (නිය, කැළනිය ය යි වගී දෙ කකි.) නිය ශ්ලෙෂ්ම නාශක ඖෂධයකි. නියමල් හා ගස් පතුරු ගලවා ලබා ගන්නා නියබඩ බුලත්විට රසවත් කිරීමට අමතර ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් ගණිති. ඒ වගීයේ වන ගත (කැලෑ) වගීයට කැල (වල්)නිය යයි කියති.

නියගලා—ලියනගලා වැල්

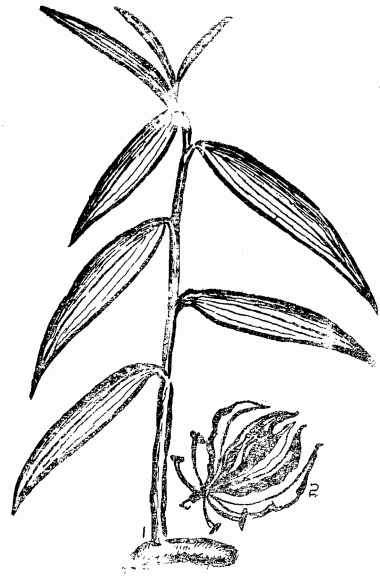

නියගලා—ලාඛාලි
(රක්තෙඤ්ජ පුෂ්පිකා)

Gloriosa Superba

නියගලා යන නාමයෙන් ගම් වාසීන් අතර ප්‍රසිද්ධ ලියනගලා ඉතා ශෝභාමත් වැලකි. උල් වූ අග ඇති තද නිල් පැහැයෙන් යුත් කොළ ත්, ගෝනුසු මල් වලට මදක් සමාන තද ගිනි පැහැයෙන් යුත් ඊට සරිලන මල් පොකුරු ත්, නිසා මෙහි ශෝභාව වැඩි වෙයි. ගස් මුදුන් වල පිපී තිබෙන මේ වගීයේ රත්පාට මල් බොහෝ දුරට වුව ද පැහැ දිලිව පෙනෙ යි.

එ හෙත් මෙය වස වර්ග යකි. මේවායේ අල ලාදුරු, උපදංශ (පරංගි) ඇතුළු කල් ගිය

sinhalaebooks.com

තුවාල (වණ) වලට හා හිස උඩු ගොඩ්වා කැමට ත්, සර්ප විෂ වලට ත් ගන්නා ඖෂධ යෝග වලට එකතු කරති.

දරුවන් බිහි වීම හෝ වැදෑ මස වැටීම පමා වී වේදනා ගෙන දෙන අවස්ථාවන්හි මේ නියඟලා අල අඹරා දෙපතුලෙහි හෝ යටි බඩෙහි ගැවිට වහා ප්‍රසූතිය හා වැදෑමස වැටීම ත් සිදු වෙ යි.

වැරදි නියඟලා අල කෑවෙන හැටි

කැමට ගන්නා හිරිතල නමැති අල වර්ගය ත් මේ නියඟලා අල ත් ප්‍රමාණයෙන් හා පෙනුමෙන් සමාන ය. දෙවර්ග යේ ම අල හට ගන්නේ වැලේ මුලින් අඩි හයක් පමණ විහිදී ගිය නටු වල ය. ජාවාල අල හට ගැණීම මෙනි. එ ම නිසා හිරිතල වැල් අසල නියඟලා වැල් තිබුනොත් හිරිතල ඉදිරී ම ප්‍රවේශමෙන් කළ යුතු ය.

වැල්වල සිට දුරින් තිබෙන නටුවල අල ඉදිරීමේ දී මාරු විය හැකි හෙයිනි.

හිරිතල ය යි වරදවා නියඟලා අල උදුරා ගෙනැවිත් තම් බා කැම නිසා අවුරුදු පතා මේ රටේ සිදු වන මරණ සඛ්‍යාව ද සවලස නො වේ.

නියමන- කොසඹ

නියඹලාව- (නො පිසූ ඇඹුල් හොද්ද=ගොඩහොද්ද හෝ පැහි ය.

නියඳ-අත්තාසි කොළ සමාන කටු නැති කුඩා ගසක්. (කොළ උල් වූ ද, නුවූ ද නියඳ වගී දෙකකි)

නියසැක-සක්නැබ

නිගීඛ පුෂ්පි- හිඹුල් මල්, කැල මල්

නිර්ගුණ්ඩි-නිකා, සේපාලිකා, කළු තලා

නිර්ජරා-කවුඩු උඩැත්ත, කඩුවූ කැකිරි, රසකිඳ,බිම්තල්, ඌරල

නිර්ජල-වියලි දේ, මෝරු

නිර්දහන-මුරුවා වැල්

නිර්ද්‍රව-වියලිදේ

නිර්හත්සර ලාක්ෂා, ලාකඩ

නිර්මල-කතේරු,(අලරිය)ගුගුල්, මිනිරන්, සවින්දව, පුදුහලමල්

නිම්ලි-පික්මැලි, ඉගිනි, කඩල

නිම්ලාල්‍ය-පුදුහලමල්

නිර්මූල-මුවකිරිය

නිමෝක-නයිසැවය

නිමෝචන-නයිසැවය

නියම්‍රාශ-හිඹුල්මැලියම්,හිඹුල්ලාටු, කොසඹ

නියම්‍රාසගත-විලිකුම් ගෙඩි

නියම්‍රාශමාලක-කොසඹ රුක

නිර්යාස-ලාටු, කසාය වගී

නිර්ලොහා-ගෙන්දගම්

නිර්වාහ-හෙළ කරල් සැබෝ

නිර්වෙස-කොකුම්

නිරවඤ්ඩි-ඇඹුල්

නිරස-වියලි දේ

නිරසානුජ-ලුණුවිල

නිරාම-කෝන්, කොබු

නිරාමය-ලෙඩින් මිදුනේ

නිරාමාළ-දිවුල්

නිරාමිස-දිවුල්

නිරාසි-උඩැත්ත

sinhalaebooks.com

නිරිඝි-තෙලඟු
නිර්කර්ණිකා-මහමිදි
නිරිඝඩ්-ඇඹුල්වේ
නිරිලපලා-නිරිපලා
නිරිවඝඩ්-ඇඹුල්වේ
නිරෝචක-රැකහුණ
නිරෝදන-කැඳ
නිල්-බෙලිගස, සෙවෙල්
නිල්කැට-මොණරු
නිල්ගිරිනිල්ල- නිල්වැල්ලා වැල්, ගල්වල හෝ ලොකු ගස්වල පසුරු අල්ලා ගෙන වැවෙන නිල් පාට කඳ හා නිල් පාට රවුන් කොළ ඇති ඕජා සහිත වැල් වර්ගයක්. මෙය මුඛ රෝග(පිළිකා) වලට ගැමට ගණිති.
නිල්මැලි-බෙලිගස
නිල්ලඛෙකාර්ය-ගස්අහුණ
නිල්වැල්ලා වැල්-නිල්ගිරිනිල්ල
නිලපාතෙ-ඌරල
නිලයා-සුලුඛ්බැවිල
නිලවරි-කටරොලු
නිලවෙම්පු-බින් කොසඹ
නිලිපුල් } නිල්මානෙල්
නිලිබ
නිලුපුල්
නිවුඩු-වී කුඩු
නිවෙස්කල්--ඇසිලිය හෙලන කාලය
නිශ්වලා-ශාලිපර්ණි
නිශා-කසා, කහ
නිශාඛ්‍ය-එන්සාල්, මහ එන්සාල්
නිශාවර- හිඟුරුපියලි, හණගස, හරංකහ
නිශාවරි-අරණකසා (හරන්කහ)
නිශාද-අඹරණ ගල
නිශාදරු-වනුවැල්,(බාන්වැල්)දරු ගල (උඩ ඇඹරුම් ගල)
නිශාපති-කපුරු, හිඟුරුපියලි
නිශාපුෂ්ප-සේපාලිකා මල්
නිශායසි-ගුගුල්
නිශාවර-ජටාමකුට
නිශාහ්ව-කසා, කසාඅල
නිශ්‍රෙනි-සොන්හිඳි
නිෂ්ක-රත්රන්, තුන් කළද

නිල් නිවුල්

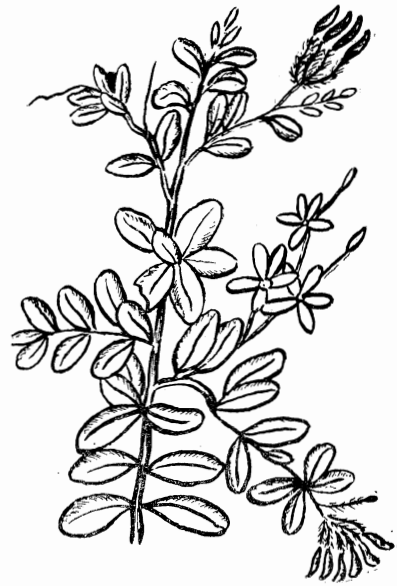

නිල් නිවුල් — කාෂ්ණ චිත්‍රක
Plambago Capansis

රත් නිවුල්, එළ නිවුල්, නිල් නිවුල් ය යි නිවුල් වර්ග තුනකි. මල් රත් වර්ගයට රත් නිවුල් කියා ද, මල් සුදු වර්ගයට එළ නිවුල් කියා ද, මල් නිල් වර්ගයට නිල් නිවුල් කියා ද ව්‍යවහාර කරති. ඖෂධ වශයෙන් වැඩිපුර ගන්නේ මේවායේ මුල් ය.

sinhalaebooks.com

නිල් නිවුල්

රත් නිවුල්

කැස්ස-උණ-අතීසාර- අශීස් -මඤ්ඤිෂ්ඨ ආදි රෝග සඳහා අවශ්‍ය කෂායය-අරිෂ්ට-ආශව-ගුලි -කල්ක - ලෙහ ආදී ශරීරගත කරණ ඖෂධ වර්ග පිළියෙළ කිරීමට ලඞ්කාවේ වැඩි වශයෙන් ගන්නේ රත් නිවුල්ය. එහෙත් මේ සඳහා ඉන්දියාවේ වැඩිපුර ගන්නේ ගිනිකාර ගතියෙන් අඩු එළ නෙවුල් ය.

එළ නිවුල්

කුෂ්ඨ - ඉදිමුම් ආදිය සඳහා පිටත ගෑමට ඉන්දියාවේ පාවිච්චි කරන්නේ අධික ගිනිකාර කමින් යුත් රත් නිවුල් ය. එහෙත් මේ සඳහා ලඞ්කාවේ ගන්නේ එළ නිවුල් ය.

එළ නිවුල් ගව රෝග(හරක් ලෙඩ) පිළිබඳ බෙහෙත් වට්ටෝරු වල හා වෙනත් අපේ වට්ටෝරු වෙද පොත්වලද ඇතුළත් ව තිබේ. මේ නිවුල් දෙවර්ගය ම ගුණයෙන් බොහෝ දුරට සමාන ය. වෙනස කට ඇත්තේ එළ නිවුල් වලට වඩා රත් නිවුල් වල අධික ගිනිකාර බව පමණකි.

නිල් නිවුල්

එළ නිවුල් විශාල පඳුරු වශයෙන් ලපල්වල පවා ඉබේට ම වැවෙන නමුත් රත්නිවුල් හා නිල් නෙවුල් අලඞ්කාර පිණිස හා ඖෂධ පිණිස ක් ගෙවතු වල වවා තිබෙන පැලැටි දෙ වර්ගයකි. නිල් නිවුල් මිශ්‍ර ඖෂධ වශී අනුභවයෙන් හිසකෙස් කළු වෙයි.

නිල් ඇවරිය

දියවැඩියාවට

නිල් නිවුල් සාරය බහු මූත්‍ර දෙෂය (දියවැඩියාව) ට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. අනුපාන වශයෙන් ගිතෙල් දැමූ නිල් නිවුල්මුල් කෂායය හෝ මේ මුල් මිශ්‍ර අරිෂ්ට වර්ග හෝ සකස් කොට දින පතා පාවිච්චි කිරීමෙන් දියවැඩියාව සුව වෙයි.

නිල් ඇවරිය—නිල් අවරිය ගස

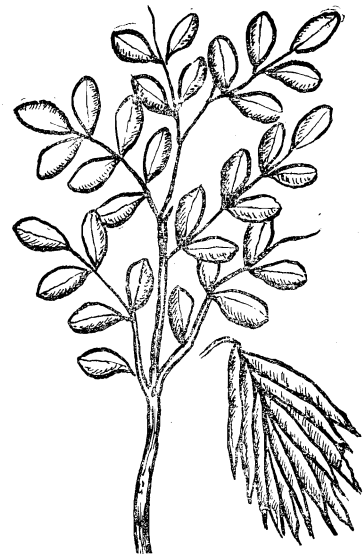

නිල් ඇවරිය— නිලිනි

Indigofera Tinctoria

අඩි දෙළහකට වඩා උසට නො වැවෙන මේ පැලැටියේ කොළ තද නිල් පාටකින් යුක්ත ය. හැඩිහුරු කමින් සෙනෙහ කොළ වලට සමාන ය මේ

sinhalaebooks.com

කොළ (ගුණ) තද නිල් පැහැය කින් යුක්ත නිසා මේ වර්ගයට සංස්කෘත භාෂාවෙන් **නීලී — නීලිකා** යන නම් ව්‍යවහාර වෙ යි. සිංහලයන් අතර නිල් ඇවරිය නමින් හැඳින්වෙන්නේ ද තේරුමක් ඇතිව ය. මේ ගසේ සැදෙන කුඩා කරල් පොකුරු හැඩහුරු කමින් කෙසෙල් ඇවරි වලට සමාන ය. නිල් ඇවරිය වර්ග දෙකකි. ලඞ්කාවේ මුල සිට පැවත එන වර්ගය සහ ඉන්දියාවෙන් ගෙනැවිත් බෝ කරණ ලද වර්ගය වශයෙන්.

මේ දෙ වර්ගයේ වෙනස ඇත්තේ ඒ ඇවරි (කරල්) වල පමණකි. ලඞ්කාවේ වර්ගයේ කරල් ඇඹුල් කෙසෙල් ඇවරියක් මෙන් වකුටු වී තිබේ. ඉන්දියාවේ වර්ගයේ කරල් ආනවාළු කෙසෙල් ඇවරි වල ගෙඩි මෙන් දිග හැරී ගොස් තිබේ. ලඞ්කාවේ වර්ගය සුලභ නිසා මේ ඡායා රූපයෙන් දැක්වෙන්නේ ඉන්දියාවෙන් ගෙනැවිත් බෝ කරණ ලද වර්ගය යි.

මේ වර්ගයේ කොළ ගුණ ඉස සිසිල් කරණ, ක්ෂණික ගුණ දෙන ඉතා ලාභ, බොහෝ වෛද්‍යවරයන් විසින් නිතර පිළි යෙළ කරණ **නිල්‍යාදි තෛලය** සඳහා ගන්නා ප්‍රධාන ඖෂධ වර්ග වලින් එකකි. කාලයේ හැටියට තබා ගත් නෙත්‍රානන්දකර නමකින් ශත වර්ෂ කාලක සිට පැවත එන බොහෝ දෙනා පාවිච්චි කරණ, වැඩිපුර විකිණෙන, ප්‍රවෘත්ති පත්‍රවල නිතර දකින්ට ලැබෙන ජනප්‍රිය තෙල ද මේ **නිල්‍යාදිය** ම යි.

විශෙෂ ප්‍රකිකාරයක්

මේ ලියූයේ නිල් ඇවරිය ගැණ ප්‍රකට විස්තරයකි. අප්‍රකට විස්තරය නම්: නිල් ඇවරිය මුල් කලන් දෙළහක් ගෙණ පත අට පත එකට කෂාය කර (සිඳ) වරකට එළහිතෙල් මේස හැන්ද බැගින් දමා උදේ-සවස කෑමට පැයකට කලින්, මෙ සේ කෂාය හතරක් පානය කිරීමෙන් ශරීර ගත වූ කවර වර්ගයේ පිස්සු බළු විෂක් වුව ද සුව වෙ යි. අත් දුටුව යි. ප්‍රත්‍යක්ෂ යි. බල්ලකු සපා කෑ විට සැකයක් ඇති වුනොත් පිස්සු වක් ඇත ත් නැත ත් මේ කෂායෙන් හතරක් මෙහි කියා තිබෙන ක්‍රමයට පාවිච්චි කිරීමෙන් කවර වර්ගයේ බලු විෂක් වුව ද සුව වෙ යි.

---

sinhalaebooks.com

නී

නිෂ්කණ්ටක-ලුණුවරණ
නිෂ්කුටි-සිහින් එන්සාල්, මහ එන්සාල්
නිෂ්ටකා-ත්‍රසනාවාලු,
නිෂ්පත්‍රිකා-කාංසා, දළුක්
නිෂට-ජටාමාංශ
නිෂි-ජටාමාංශ
නිෂිපුෂ්පා-සේපාලිකා
නිස්කසකිර-තිරිගු
නිස්වය--සක්නැඹ
නිස්තුසපත්‍ර
නිස්තුසපත්‍රක } රඹුක්, වැලුක්, මහ උක්
නිස්ත්‍රිංශපත්‍රක-දළුප්, මහ උක්
නිස්ස්නේහ ඵලා- කටුවැල් බටු, හෙළ කටුවැල්බටු
නිස්පාව-අවරවැල් (මහ මෑ)
නිස්සාර- බිම්කොසඹ, තොවිල, එරඹු
නිස්සාරක-හෙළ එරඹු, නවැගිලි එරඹු
නිස්සාරගන්ධා-කෙසෙල්
නිස්සාවො-බනින් පෙරූ කැඳ
නිස්‍රාව-කැඳ
නිස්‍රෙනි-සොන්ඉඳි
නිසද පොතකය- බෙහෙත් අඹරන උඩ (දරු)ගල
නිසදය- බෙහෙත් අඹරණ (යට) ගල
නිසා-කහ
නිසිඤ්ඩ-නික
නීසුල්-මිදෙල්ල
නිසෘතා-ත්‍රස්තවාලු
නිහර-පින්න
නිහිර-තඹ
නිළිඹ-නෙළුම්

නී-ඉරිවේරිය
නීවකාඵල-මහ එන්සාල්
නීවා-මහ කපු, කපු
නීවානන්තා-කපු
නීපතිලා-නිවිති කොළ
නීදර-කලාඳුරු
නීන්සාරා-කිණිහිරි
නීප-කොළොම්, තකුල්, කපුකිනිස්ස, බක්මී
නීපා-බක්මී
නීපො-කොළොම්
නීපුලා-කසිලවැල
නීර්මුල්ලි-ඉකිරි, නීරමුල්ලිය
නීර්වෙරකු-දියහබරල
නීර-දිය
නීරජ-නෙළුම්, රඹුක්, වැලුක්, කොට්ටම්, මුතු
නීරජල-රඹුක්, වැලුක්
නීරද-කලාඳුරු
නීරුජ-කොට්ටම්, සුවඳ කොට්ටම්
නීරෝහිනි-මහ පෝටා වැල
නීල-අවරිය, නුග, බේරු, සෞවීරාංජන, කලුතලා,තලිස්පතුරු, සේපාලිකා
නීලක-කාව ලුණු, අවරිය
නීල කණ්ඨොද්භව-කාවලුණු
නීලකුටජිකා-කෙළිඳ සාල්
නීලගෙලෙ-පල්මානික්කන්
නීලජ-රඹුක්, වැලුක්
නීලතාල- කොල්ලම් කොළ, කිතුල්
නීලධවජ-තල්
නීලනිර්‍යාශ-නිල් පියල් ගස්
නීලපණෙසි-බිම්තල්, ඌරල

sinhalaebooks.com

නු

නීලපත්‍ර-රත් මහනෙල්, දෙළුම්, සාරණ, පොල්පලා, නියඳ, හිරිඟු
නීලපත්‍රී-නියඳ
නීලපර්ණී-රත්හඳුන්, හිඳි
නීලපුරණඩි-උඳුපියලි
නීලපුරි-උඳුපියලි
නීලපුෂ්ප-විෂ්ණුක්‍රාන්තා, නිල්වන් කිකිරිඳිය, ගිරිනිල්ල, නිල්කටු කරඬු, බේරු, නිල් කටරොලු
නීලපුෂ්පා-විෂ්ණුක්‍රාන්තා, නිල් කටරොලු
නීලපුෂ්පි-විෂ්ණුක්‍රාන්තා
නීල ප්‍රියක-නිල්පියල් රුක
නීලඵලා-දඹ, ජම්බු ගස
නීලභූමි මලක්ෂාර-රිදීතුතු
නීලභෙද-කටුකරෝහණ
නීලමඤ්ජරිකා-කලු තික, කරබෙඹිය
නීලමල්ලිකා-බෙලි
නීලමාලිකා-බෙලි
නීලය-රුක් අඟුණ, කළු ලුණු
නීලයෂ්ටිකා-බේරු
නීලසිනී-ලුහුලා
නීලරත්න-ඉන්ද්‍රනීල
නීලරාජ-තිඹිරි, කොටදිඹුලා
නීලලතා-නිල්වැල්
නීලව-ලියනහලා
නීලවෘක්ෂ-නිල් පියල් ගස
නීලවර්ණාභු-නිල් මුරුවා වැල
නීල වරි කූර-කටරොලු වැල
නීල වල්ලි-සිහින් දුමැඬ, පිළ්ල
නීලවාකසි-සන්නියට දුම කට ගන්නා ද්‍රව්‍යයක්
නීලවෙම්බු-බිම් කොසඹ
නීලශෙයීක-ගිරිනිල්ල, නිල් කටුකරඬු
නීලසාර-තිඹිරි
නීලසිඳුක-කළුතික, කරබෙඹිය
නීලසෙළාලිකා-කළුතලා
නීලස්‍යන්ද-නිල් කටරොලු
නීලස්‍යපත්‍ර-ගිරිනිල්ල, නිල් කටු කරඬු, නිල් කටරොලු
නීලා-ගිරිනිල්ල, නිල් කටු කරඬු, කොටදිඹුලා, සේපාලිකා, වැවරන
නීලාඝන-නිල් පියා ගස
නීලාඤ්ජන-සෞවීර අඳුන
නීලාම්බුජ-නිල් මහනෙල්
නීලාම්ලා-නිල් කටරොලු, නිල් ගිරිනිල්ල
නීලී-ඇවරිය
නීලිකා-බේරු, සේපාලිකා, කළුතලා, ගිරිනිල්ල, නිල් කටුකරඬු, නිල් සේපාලිකා
නීලිනී-බේරු, තෙල් බේරු, කලු ත්‍රිඝනවාලු
නීලෙව්ඛන්කලනීර්-නිල්මහනෙල්
නීලෝත්පල-නිල්මහනෙල්
නීවාර-බොඩහමු, උගුරුහාල්
නීසුළු-මිදෙල්ල ගස
නීහාර-පින්න

නුග-න්‍යග්‍රොධ (වනස්පතිවෘක්ෂය) කිරිපළු නුග, (අජපාල) කිරි නුග (කලඹ), ඇසතු නුග, බෙහෙත් නුග, බින් නුග යයි නුග වර්ග කීපයකි. කිරි නුග (කලඹ) ගැණ සිතියම්සහිත විස්තරයක් මේ පොතේ 112 පිටේ ඇත. බින් නුග ගැන සිතියම් සහිත විස්තරයක් ඉදිරියෙහි පළ වේ. බෙහෙත් නුග අරළු (ඇටුවන්= අතු වලින් සහ කඳේ ඉහලින් පහතට ඇදෙන මුල්) යුෂ බහු මූත්‍ර (දිය වැඩියා) රෝගය ට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

sinhalaebooks.com

නු නා නෙ නේ

නුග අරලු - නුග මුල්, (නුග ඇටු වන්)
නුග දළු-වටසිංහ (ඇතැම්)
නුදුඹර } දැත්ත
නුදුම්බර }
නුපුත්-නොපිදුන (මල් පල හට නොගත්)
නුබමිණි-වරාගස
නුවරළුලිය-කපු ගස
නුසෝසායි-අරළු
නුහි-දළුක්
නුහුසු-ගෝනුස්සන්

නූතන-නික
නූද-බ්‍රහ්මදැරු
නූනාමරම්-අහු ගස්
නූසොයාසි } අරළු
නූසොසාසි }

නෘත්‍යකී-කළුනික
නෘප-තුවරලා
නෘපකණ්ඩ-මහ ලුහුනු
නෘපති-මහ ගොන් සුතු කැකිරි
නෘපදෘම-එරහැඳි, (ඇසල)
නෘපප්‍රිය-වැටකේ, හිඳි, මහලුහුනු, අඹ, මහ ඉඳි
නෘපප්‍රිය ඵල-වැටකොළු
නෘපාංසුභූ-මරිකුළු, (මුරුංගා)වැල් මුරුංගා

නෙක්කන්ති-දේවදැර
නෙට්ටි-නැටි
නෙවුල්-නිවුල් නම් ඔසු වර්ගය (මේ ගැන විසතර 277 පිටේ ඇත)
නෙඹුම්නාලි-වසතැල්ල
නෙත් සිලිල්-කඳුලු
නෙතා-කොසඹ, බුලත්
නෙමමය-නෙල්ලි
නෙමිසාර-කළු කිහිරිය
නෙයි කොට්ටම්-ගස් පෙනෙල, පෙනෙල ඇට
නෙමීය-නෙල්ලි
නෙරළු-පොල්
නෙරිවිය-එනම් වර්ගය
නෙරෙංචි-ගොකටු
නෙරුවාල-ජයපාල
නෙල්ලික්කාසි-නෙල්ලි
නෙල්ලික්කා ගෙන්දගම් - ශුද්ධ කළු ගෙන්දගම්
නෙලකිරි ගස- ශ්‍යාමාදි ගණයේ බේතක්
නෙලුම්-පද්ම
නෙළඹල-නෙළුම්අල, (නෙළඹුදැලි)
නෙළඹු-පද්ම
නෙළඹු දැලි-මෘණාලසූත්‍ර
නෙළිපල-තැඹිලි ගෙඩිය

නේත්‍රජල-කඳුලු
නේත්‍රදැරු-බාන්වැල්
නේත්‍ර නිර්මලකාරි-වනුවැල්,=(කහ වැල්=බාන් වැල්)
නේත්‍ර ප්‍රක්ෂාලන-පොණ්ඩරු
නේත්‍ර ප්‍රසාධන - ලොත්, හෙළ ලොත්
නේත්‍ර භෛෂජ-මිනුග
නේත්‍රමල-කබ
නේත්‍ර රෝග හන්-ඇත් අඹ
නේත්‍ර විකාරජිත්-ඉඟිනි ඇට
නේත්‍රාඤ්ජන-හොයඳුන්
නේත්‍රාමයහර-රිදී තුතු
නේත්‍රාමය හාර-රිදීතුතු
නේත්‍රාවශෝධන-පොණ්ඩරු
නේත්‍රෞෂධ-කටුකරඹු, වරා, පිත කරෝහිණි

sinhalaebooks.com

නො නෛ

නේත්‍රෞෂධි-මැඩහඟු
නේපා-නුග
නේපාල-ජයපාල
නේමින්-කොබු, කෝන්
නේමිවෘක්ෂ-මුරුත, හෙළකිහිරිය
නේමිසාර-හිඹුරු, කළු කිහිරිය
නේර්වාලම්-ජයපාල
නේරී-කැප්පෙට්ටියා=(කැප්පෙට්ටියා),ගස්කැප්පෙට්ටියා,වැල්කැප්පෙට්ටියා ය යි වගී දෙකකි. මේ දෙවගීයම ඖෂධවශයෙන් ගණිති. එසිනුත් කැඩුම්-බිඳුම්-ගෙඩිවන-පිළිකා වලට ත් තෙල් වගී සෑදීමට ත් වැඩි වශයෙන් අවශ්‍ය වන්නේ වැල් කැප්පෙට්ටියාය. ගස්කැප්පෙට්ටියා ඖෂධ පිණිස හා බුලත්-අඹු මිරිස්-ඉඟුරු පාත්ති පොහොර කිරීමට ත් ගණිති.

නොනන්කෙන්ද

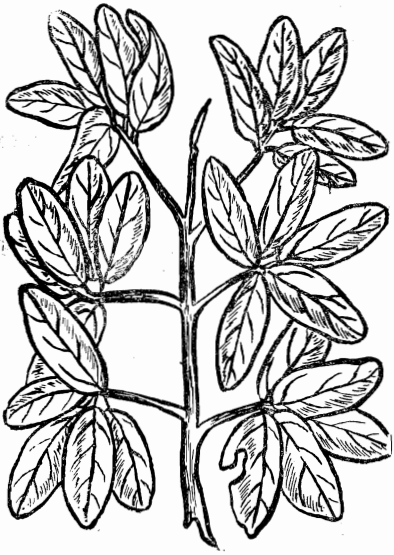

නොනන්කෙන්ද

මෙය අංකෙන්ද වගීයට අයත් වූ අංකෙන්ද ගසට බෙහෙවින් සමාන ගසකි මේ ගසත් අංකෙන්ද ගසත් අතර ඇති එකම වෙනස නම්: අංකෙන්ද ගසේ කුඩා රිකිලි වල දෙපැත්තට බෙදී යන කොළ දෙක වෙනුවට මේ ගසේ දෙපැත්තට බෙදී යන කොළ පස බැගින් ඇති නටු දෙක බැගින් පිහිටීම පමණකි.

මේ ගසේ පොතු තැල්මට හා ඉදිමුමට කහ ලුණු ලා කොටා මලවා බඳිති. කැඩුම් - බිඳුම් වෙදකමේ ඖෂධ යෝග වලට ද මේ පොතු මිශ්‍ර කරති.

නෞච්චි-හෙළ නිකා, (සිඳුවර)
නෞනීත-වෙඬරු
නෞමල්-දිඹුල්
නෞරපලම්-මොර
නෞද්දල-ගෙඳ පලා
නෞනේම්-කෝන්ගස, කොබුගස
නෞස්-සාදික්කා ගෙණිය

නෛග්‍රොධ-නුග, නුග පලා
නෛපාල්-ත්‍රසතවාලු, කොසඹ, ජයපාල
නෛපාලි-රත් හිරිසල්, යොන් තුඹ, මනෝසිල
නෛපාලික-රත්හිරියල්
නෛමාලි-මනෝසිල, රත්හිරියල්
නෛමාලිකා-මනෝසිල
නෛමීලාය-පුදුහළ මල්
නෛලකානන-අඹ

---

sinhalaebooks.com

න්‍ය ප

න්‍යග්‍රොධ-නුග, මහ නුග
න්‍යග්‍රොධාදිගණය-නුග, දිඹුල්, ඇ ස තු, පුලිල, මී ගස්, නිම්බිරි, මොර, මහඩෙබර, කුඹුක්, මාරා, අඹ, හෝපලු, (හොමුවඟු) කැළ, බදුල්ල, මුවකීරිය, ලොධ්‍ර, මහ දඹ, දිසදඹ, හැලිදඹ යන මේ ගණය පිත්, ලේ, මේහ ජය ගන්නේය. වෘණ, දාහ, යෝනි රෝග නසන්නේ ය.
න්‍යග්‍රොධාශ්වා-මීනුග, මීකන්පලා,
න්‍යග්‍රොධි-මීකන්පලා, මීනුග
න්‍යඞ්ගුතුරුහ-තොටිල
න්‍යඞ්ගජ-කාමරංගා ගෙඩි

ප්ලව-කලාඳුරු, වරා
ප්ලීහනාශන-එරබදු, (එ ර මු දු) කැල
පංකම්පලා-දියමිත්ත
පංගන් වැල්-පාලහ වැල් = පාංගා වැල් (වෙනි වැල් කොළ වලට සමාන වෙනි වැල් මෙන් විශාලව වැවෙන වගීයක්. මේ වගීය තුවාල වෙදකමට ත්, නොයෙක් දේ බැඳීම(වෙළීම) ටත් ගණිති)
පංචරස-නෙල්ලි
පක්-ගෙඩිය, විලිකුත් පල
පක්ෂිනී-කැකුණ
පක්ෂතුරු-පතහි
පත්තොට්ටික්කායි-රේරු ගස
පක්ෂිණිකා-රක්තාතිසාරය
පක්තුරු-බුලු ගස
පඤ්කාත්-කොසඹ
පඤ්චඵල-කටුපිල, පැසුණු ගෙඩිය
පඤ්චාසය-උදරයෙහි ආහාර පැස වන කොටස
පක්ෂබීජ-නෙළුම් ඇට
පක්ෂම-නෙළුම් රේණු
පක්ෂි-රන්මැසිඳු (සවණිමාක්ෂි)
පක්ෂිවාස-ගස
පකාශක-ලෝකඩ
පකිරිය-කටුකරඳ
පකීසරණ-කටුපිල ගස
පගහව-කුණු කරඳ
පගර-පඟුරු
පගලි-ඊඳුත්ත
පඞ්ක-මඩ
පඞ්කගුරන්-නෙළුම්
පඞ්කජ-නෙළුම්මල
පඞ්කනිවීජ-නෙළුම් ඇට, රම්මා නිස්ස
පඞ්කරුහ-නෙළුම් මල්
පඞ්කගුරණ-නෙළුම්මල
පඞ්කිල-මඩ
පඞ්කාර-පෙඳ
පඞ්කරුහ-නෙළුම්මල්
පචවඉංචි-අමු ඉඟුරු
පචවකොලඤ්ඤ-අඳුතලාගස්
පචවපත්නි-පුස්වැන්න
පචවසෙම්මුල්ලි-නිල් කටුකරඬු
පචිපත්නි-පුස්වැන්න
පචිලෛ-කොලොන් ගස, කොල් ලම්කොළ
පචිඟාපුෂ්ප } කරල්සැබෝ
පචිඟාපුෂ්පි }
පච්චදුරු-වෙනිවැල්ගැට
පචනි-වල් දෙළුම්
පචමපච-වනුවැල් (බානුවැල්=කහ වැල්)
පචිනවන-දියමිත්ත
පචිබලා-සීරුස්ස, (දික්තිඩිය)
පචි-(පඤ්චි)-කපු පුලුන්

sinhalaebooks.com

පවෙරාජනිකා-අඩනහිරියා

පවෙලි-දියමිත්ත

පඤ්චඋම්මාදය - නපුරු ආහාරය, නපුරු පානය, භය, ශෝකය, අමනුෂ්‍ය භය යන මෙයින් පැමිණෙන පිස්සුව

පඤ්චකණ්ටකිනී-හෙළබටු

පඤ්චකර්මය-වමන, විරේචන, නිරූහණ, (වස්තිය), නශ්‍ය, අනුවාසන, (බඩට තෙල් විදීම) යන කර්ම පස

පඤ්චකෂාය- දඹ, හිඹුල්, බැවීල, මුහුණමල්, මසන් යන කසට පස

පඤ්චකෘත-කොසඹි

පඤ්චකෝලගනය- තිප්පිලි, තිප්පිලි මූල්, සිව්ය, රත්තිටුල්, සිඳකි හුරු යන මේ පස් කෝල් නම්.

පඤ්චගව්‍ය-දී, කිරි, ගිතෙල්, ගෝමූත්‍ර, ගොම යන පස සි.

පඤ්චගෝරස-පස්ගෝරස=(නොමිදුන කිරි, මිදුන (දී)කිරි, ගිතෙල්, තක්‍රක (මෝරු = දී පෙරලිදිය) නෝනීත (වෙඩරු = බටර්) යන පස්ගව රස)

පඤ්චපත්‍ර - නෙලුම් අල = (නෙලුඹු දැලි = නෙලුඹල)

පඤ්චපල්ලව- අඹ, ඇසටු, නුග, පළොල්, කැල යන මේ ගස්වල කොළවගී පස

පඤ්චහෙෂජප්-සපිපි, නවනීත, තෙල, මධු, ඵානිත හෝ ගිතෙල් මී පැණි, වෙඩරු, තෙල්, සකුරු යන පස

පඤ්චමධුරමාංශ- හද මස්, ලැමඩි මස්, අත්මාවේ මස්, පපු මස්, අතුණු මස්

පඤ්චමූඛි-වංඇපල

පඤ්චමූල--බෙලි, තොටිල, ඇද්දෙමට, මිදි, පළොල් යන මේ මූල් පස

පඤ්චාමෘත-කිරි, සීනි, හෝ උක් සකුරු, ගිතෙල්, දී, මී පැණි යන පස

පඤ්චරත්න - නිල් මැණික්, දියමනති, පද්මරාග, මුතු, පබලු

පඤ්චරස
පඤ්චරසා } තෙල්ලි

පඤ්චරාජ්‍රිය-බුලත්

පඤ්චරාජ්ඵල-දුම්මැල්ල

පඤ්චලවණ-සුවඳ, බලල්, යවකර, සසින්දව, රෝම යන ලුණු පස

පඤ්චලෝහ-රන්, රිදී, තඹ, සුදු ඊයම්, කලු ඊයම් යන ලෝහ වර්ග පස

පඤ්චලෞහක- පස් ලෝ = පඤ්ච ලෝහ

පඤ්චවටී - ඇ ස ල, බෙලි, නුග, නෙල්ලි, අශෝකා යන පස

පඤ්ච වල්කල-නුග, දිඹුල්, ඇසතු, පුළිල, බෝ යන මේ ගස් වල පොතු

පඤ්චවිධ අජීර්ණ-ආමාජීර්ණය, විදග්ධාජීර්ණය, විෂ්ටබ්ධාජීර්ණය, අම්ලාජීර්ණය, රසශෙෂාජීර්ණය

පඤ්චවිධ පද්ම-රතෙතා ත් ප ල, නීලෝත්පල, ශ්වේතොත්පල, රක්ත පද්ම, ශ්වේත පද්ම

පඤ්චවිධ මූස-මහාමූස, ඌඩිවමූස, ජීර්ණමූස, තමකමූස, ක්ෂුද්‍රමූස

පඤ්චවිධ සූරා-පිටඨසූරා, පූවසූරා, ඕදනීය සූරා, ඛින්නපක්කිත්තක සූරා, සම්භාර සංයුක්ත සූරා, යන සූරා වගී පස

sinhalaebooks.com

පඤ්ච ශස්‍ය

පඤ්ච ශස්‍ය-කොතඹුරු, තල, මෑ, යව, හෙළ දඹකලත් යන ශස්‍ය පස

පඤ්චසාර-නෙල්ලි

පඤ්ච සුගන්ධික-කපුරු, ත කු ල්, කු රු ඳු මු ල්, පුවක්, සාදික්කා යන පස

පඤ්චාඞ්ග-මුල්, කොළ, ගෙඩි, මල්, පොතු යන පස

පඤ්චාඞ්ගුල-එරඬු, (හෙ ළ, ර ත් එරඬු දෙවගය)

පඤ්චාම්ල්-ඇසටු, කොසඹ, සපු, නා, පොල් යන පස

පඤ්චාමෘත-කිරි, සීනි, ගිතෙල්, දී, මී පැණි යන පස සි.

පඤ්චාලි-ඇත්අඹ, ඇත්සැටිය

පඤ්ජරාප්‍රිය-බුලත්

පඤ්චිපර්ණි-පුස්වැන්න

පට්ට-අඹරණ ගල

පට්ටන-එලබටු

පට්ටරඞ්ග-පතඟි

පට්ටරඤ්ජන-පතඟි

පට්ටල-එල ලොත් ගස

පට්ටි-ලොත්, හෙළ ලොත්

පට්ටිකා-ලොත්, හෙළ ලොත්

පට්ටිකාඛ්‍යා-රත්ලොත්

පට්ටිකා-ලොධ්‍ර (ලොත්) විශෙෂ යක්

පට්ටින්-රත්ලොත්

පට්ටින-එලබටු

පට්ටිල-ලොත්, හෙළලොත්, සිරිල, කුණුකරද

පට-රෙදි, කිරිපලු

පටපත්‍ර-අඳුතලා

පටබැදිආරච්චිල- කුප්පමේනිය

පටම්පටා-මහකපු, බෙහෙත් කපු

පටම්පටී-මහකපු

පටරඤ්ජ-පතඟි

පටරාග-පතඟි

පටල-මිණිරන්, දුම්මැල්ල

පටවාසක-කොකුම්සුණු

පටසුල-කපු

පටි-පළොල්, හෙළ පළොල්

පටිමලය-දියමිත්ත

පටිර-සඳුන්, කිහිරි

පටිඛාතු

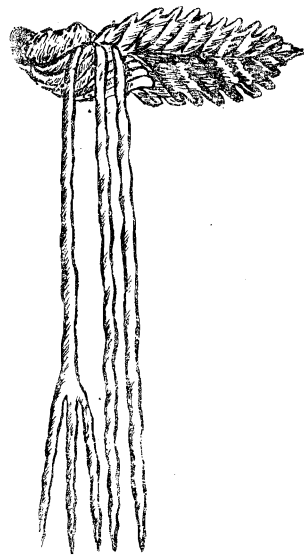

පටිඛාතු

Ophioglossum Pendulum

මේ වර්ගය වැඩි වශයෙන් පැලවී එන්නේ නිතර දියසීරාව සහිත පිණි ඉසෙන සූර්‍ය රශ්මි යෙ න් නොතැවෙන (මහ හිමයේ) බේඳුරු අතරිනු සි. අඟල් එකේ සිට දෙක දක්වා පළලට වැවෙන මේ වගීය අඩි හය දක්වා දිගට එල් ලා වැටෙයි. හොඳට වැවුන කොළ වල අග පත්‍ර බලටු දෙකක් හෝ

sinhalaebooks.com

තුනක් බැගින් බේරී සිටි යි. පෙනු මෙන් පටියකට සමාන නිසා පටි ධාතු නමින් හැඳින්වෙන මෙය උඩ වැඩියා වගීයට අයත් පැලැටියකි.

දේශීය වෙදකමේ ඇතැම් හන්දි තෙල් වලට මේ වගීය නියම කර තිබේ. වැඩිවශයෙන් බේදුරු ආශ්‍රයෙන් ම වැවෙන මේ වගීය දිය සීරාව සහිත ගස් දෙබලවල හා ගල්වල න් වැවෙයි.

පටු (ලවන) පාංශුලුණු–සවිදලුණු, දුම්මැල්ල, අරත්ත, වැල්මදට
පටුක්තම–සවින්දව ලුණු
පටුකර–සවිඳව
පටුගත–ඔලිඳ
පටුපර්ණ–ගොකටු
පටුපර්ණි–පික්මැලි, සවණිකිරි
පටුමාත්මක–ලුණුමඩ
පටුර–රත්හඳුන්

පටෝල–පතෝල, දුම්මැල්ල, (අඩිය කට වඩා දිග නැති ගෙඩි පටෝල නැ ත හො ත් වන ප තෝ ල නමින් හැඳින් වෙන (කැ ම ට ගන්නා) පතෝල වගීය පටෝල බැව් ඇතැම් අය තියති. පටෝල වෙනුවට තික්ත වැ ට කො ළු ගන්නා අය ද සිටිති. එහෙත් මේ රටේ වැ ඩි දෙ නා ගන්නේ දුම්මැල්ල ම ය.

පටෝලාදිගණය – පටෝල (දුම්මැ ල්ල), සු දු හ ඳු න්, මුරුවා දූල්, කුළුරුණ, පාඨා (ලුණු කැටියා වැල්) (පා ඨා ව ල ට වැඩිදෙනා ගන්නේ දියමිත් තයි) රසකිඳ යන මේ ගණය පිත්, සෙම්, අරුචි, වමණ, හුණ කැසුම් විෂ නසන්නේය.

පටෝලකා–දුම්මැල්ල
පටොලඝාෂක–තික්ත වැටකොළු
පටොලි– තික්ත වැටකොළු, දුම් මැල්ල
පටොලිකා–පතෝල, වැටකොළු
පඩ–උඩහළ වැල්, (පඩවැල්)
පඩු–රණහුණ
පඩර–හෙළ නෙළුම්
පඩාවොක්කු–වැල්දෙහි
පඩුකෝවේ–පසගිල්ල
පඩුරු–හෙළ නෙළුම්
පඩෙර–හෙළ නෙළුම්
පණිකජ– ජලජ පුෂ්ප (නෙ ළ ම්, මීතෙල් යනාදිය)
පණිකන්පලෙ–දියමිත්ත
පණ්චවාවල්–කපු
පණ්වි–පුළුන්
පණ්ඩක–අඳුතලා
පණ්ඩර–හිරියල්
පණ්ඩරා–අඩකහිරියා
පණ්ඩුක–යොහොඹු, පිච්ච වැල
පණණ–දූදුවැල්, කොළ
පණණමබිලයාගු–ඇඹුල් කැඳ
පණණ්‍යා–දූදු වැල්
පණ්නාකි–ගල්කුර
පණ්දීරත්–දළුක්කිරි
පණ්නෙයි–කිඹොල්පානය
පණ–පල්මාණික්කම්
පණපණික–හිඟුරුපියලි
පණමරම්–තල් ගස
පණසඵල–කොස් (වැල – වරකා) ගෙඩි
පණා–කොස්
පණාදි–බුළු
පණාපතති–අරළු

sinhalaebooks.com

පණාපුෂ්පි **පත්කැල**

පණාපුෂ්පි–පොලොස්
පණි–අඹ
ප්‍රණිජික–කරව්, කරවිතලා
පණිලතා–බුලත් වැල
පණිවා–තිබිරි
පණිව–ඉඟුරු
පණිවේ–තිබිරි
පණිදිව්–සාතාවාරිය
පණිලතා–බුලත්
පත්–පෙත්ත

පත්කැල – රත්කැල ගස්

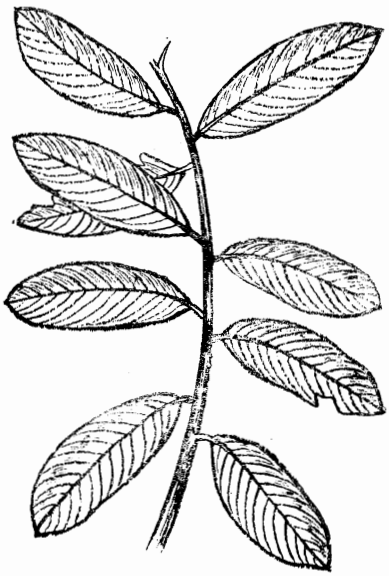

පත්කැල – පලාශ

Butea Frondosa

පත්කැල (රත් කැල), කැට කැල (ගැට කැල) යයි කැල වර්ග දෙක කි. එයින් ගැට සහිත සුදු කඳක් ඇති වඩා නිල් පාට නොවූ කොස් කොළ ප්‍රමාණ හැඩ හුරු කමින් යුත් කොළ ඇති අඩි පණ හක් පමණ උසට වැවෙන වර්ගය කැටකැල නම්. මේ වර්ගයේ පොතු කැල්ම – උළුක්කුව–ඉදිමුම ඇතුළු කැඩුම්–බිඳුම් වෙද කමට ත් ගව වෙද කමට ත් ගණිති.

පත් කැල (රත් කැල) රත් පාටට හුරු කඳක් ඇති අඩි හැත්තෑ පහක් පමණ උසට වැවෙන විශාල ගසකි. මේ ගසේ කොළ කැටකැල කොල වලට වඩා විශාල ය. තද නිල් පැහැය කින් යුක්ත ය. එක වරම ගස පිරී යන සේ අතු අග පිපී යන රත් පාට මල් සමූහය දින දෙකක් තුනක් තුළ පරවී වැටී ගොස් ගස් යට රතු පලස් ඇතුරුවාක් වැනි ශොභාවක් දරයි. "දුරට පෙනෙන මේ මල් මස් කැදලි යයි සිතා රැවටී සිවල්ලු දුව එති"යි යනු ජන ප්‍රවාදය කි.

අඹුරුදු තුන් සියයක් ජීවත් විය හැකි බෙහෙතක්

මහ තුවර සමයේ විසූ **ශ්‍රී රත්නශෙඛර** නමැති රාජ වෛද්‍ය වරයෙකු විසින් ලියන ලද අත් වෙද පොතක මිනිසෙකු ට අවුරුදු තුන් සියයක් ජීවත් විය හැකි පුදුම බෙහෙතක් ගැණ සඳහන් වෙයි.

"විශාල ලෙස වැඩුන පත්කැල ගසක මුල සිට බඹය (අඩි හය) ක් උඩින් උඩ කොටස පෙත්ත (මට්ටම) ට කපා හැර ඉතිරි වන ඒ මුල් කොටස මුදුනෙහි ලොකු වන්ගෙඩියක ඇතුල් කුහරය පමණ විශාල සිදුරක් පහතට සාරා ඒ සිදුර ඇතුළට ඇට අස් කළ අමු නෙල්ලි පලම් හැට හතරක් බහා

sinhalaebooks.com

ඒ වගීයේ ලී කැල්ලකින් ම ඇබය ක් ගසා බිම සිට ඒ ලී කොටය වැ සී යන පරිදි අඩි හයක් උසට ගොම වැරටි (වියළුනු ගොම) ගොඩ ගසා ඒ ගොම වැරටි වලට ගිනි තබා, ගොම වැරටි සම්පූර්ණ යෙන් දැවී ගියාට පසු උතුරා නැග ගෙන ඇවිත් එකට පිළිස්සී තිබෙ න ඒ පලාශ සාරය සහිත නෙල්ලි කල්කය ගෙන ගිතෙලින් අඹරා, නොපිරිහුනු ශරීර ශක්තිය ඇති (පණස් විය නො ඉක්මවූ) සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් ගෙන ඉස් සෝදා නහවා පිරිසිදු කොට පිරුවට අන් දවා මැසි, මදුරුවන් ගෙන් උවදුරු නොවන පරිදි ආරක්ෂා සහිත ව විශෙෂ ඇතුල් කාමරයක තබා මේ නෙල්ලි කල්කය ත් උනු කළ ඵල කිරි ත් පමණක් දිනකට තුන් වර බැගින් දිනපතා මසක් ආහාර වශයෙන් දිය යුතුයි.

මෙසේ මේ රසායනය ඵල කිරි සමග දින පසළොසක් අනු භව කරණ විට ඔහු ගේ හෝ ඇ ගේ ඉස කෙස් නිය පොතු දත් හා සම ත් ගැලවී යයි. අනින් දින පස ළොස අනුභව කරණ විට ඒ සිය ල්ල ම නොදින් වැඩි තරුණ භාව යට පත් වෙයි. මෙසේ තිරිහන් වූ පසු අවුරුදු තුන් සියය ක් ජීවත් විය හැකිසි'' ඉන් පසු වෙන විශෙ ෂ පාවිච්චිය ක් හෝ ප්‍රතිකාරයක් නැත.

(පත්කැල ප්‍රධාන වගීයේ වාජීකරණ ඖෂධයකි. අගින් කපා දැමූ ගසේ මුල කොටන ගොම රොඩු ගින්නෙන් රත් වන විට මුල් සහිත සම්පූර්ණ මුල කොටසේ ම ඇති සාරය උතුරා මුදුනෙහි වූ සිදුරෙහි තිබෙන නෙල්ලි පලම් හැට හතර සමග එකට මිශ්‍ර වෙයි. නෙල්ලි ද සෞම්‍ය ධාතු වර්ධනය වන ඖෂධයකි. මෙසේ ඇතිවන මිශ්‍රනයෙහි ජීවන බලය වැඩි දියු ණු කිරීමේ යම් කිසි ශක්තියක් ඇතුවාට කිසි ම සැකයක් නැත.

අප ඇසූ-දුටු කාලයක පරීක්ෂ ණයකට භාජන කර නැති මේ වාජීකරණ ක්‍රමය අත්හදා බැලීම නවීන විද්‍යාවේ හා මානව සමාජයේ දියුණුවට හිතැති අයට භාර වූවකි.

පත්තක්කා-කොමඩු වගීයක්
පත්තඛග-රත්හඳුන්, පතඟි
පත්තිමසාර-අරළු
පත්තිය-අරළු
පත්තුර-මුගුණුවැන්න
පත්තුයී-මුගුණුවැන්න
පත්ථ-කුඹුක්
පත්ථුපත්ති- ගඩා දෙහි, (කුඩලු දෙහි)
පත්ථ්‍ය-මාරා, මදටිය, අරළු, වැට කොලු, කිරි පලා, රසකිඳ, මල් වැටකොලු, සැම ගස්
පත්ථ්‍යශාක-සුළුකුර, තම්පලා
පත්ථ්‍යා-අරළු
පත්දළ-කොල්ලම් කොළ
පත්පට-පත්පාඩගම් (පැපිලිය)
පත්මරාකම්-පද්මරාග
පත්මාටය-තුවර = ප්‍රතිනිධි වශ යෙන් සුවඳ කොට්ටම් ගණිති.
පත්රිය-ලිහිණිසා
පත-කලන් (48) හතලිස් අට

sinhalaebooks.com

පතක–සැවැන්න

පතඟි–කොළ සහ ලීයත් රත් කිහිරිය වලට සමාන කටු සහිත මේ වගීය ආදිම යුගයෙහි සිට ලඞ්කාවේ ඖෂධ වශයෙන් හා සායම් වශයෙනුත් භාවිත කර ගෙන එන්නකි. රත් කිහිරිය මෙන් ම මේ වගීයේ හර (අරටු) ද පද්මරාග වර්ණයෙන් යුක්ත ය. තනිකර පතඟි අරටු කෂාය, අතිසාරයට හා රක්තාතිසාරයට ප්‍රත්‍යක්ෂ යි.

පතඞ්ග–පතඟි, වැල්මදට

පතපැලහු ගිනිපූ–උනු අලු පල්ලේ ලා පුලුස්සා ගත් පූප (කැවිලි) වගී

පතර–සමූහය, පෙති

පතරජ – ලෝලු ගස්

පතරාජ – ශ්ලෙෂ්මාතක
(ශෙළු)
Cordiamyxa

ලොකු – කුඩා වශයෙන් ලෝලු වගී දෙක කි. විශාල ලෙස වැවෙන මේවායේ ගෙඩි කෑමට ප්‍රිය යි. වැඩි පුර කැවොත් විරේක වෙයි. මේ ගසේ සැදෙන කටු වල මල් වැනි මල් පොකුරු රසවත් ව්‍යඤ්ජනය කි. ලෝලු පොතු බහු මූත්‍ර ශ්‍රේෂ්ඨ සමනය පිළිබඳවත්, සෙම් රෝග පිළිබඳවත්, ධාතු ශක්තිය වර්ධනය කිරීම පිළිබඳවත් ඖෂධය ක් වශයෙන් ප්‍රසිද්ධ ය.

පති–කුඹුක්, සුලු කුඹුක්, නියඳ

පතිද්‍රාම–කිහිරි, වෙලඟ ගස

පති බිම්බිකා–කලාඳුරු, කලුඳුරු

පතිමාලි–හෙළ දඹ

පතිවි–සිරිල

පතිවෘත–අතිවුඩයම්

පතු–කකුල

පතුක්–පතොක්=බළු දිව, (දළුක් පවුලට අයත් මේ ගස් කටු සහිත ය. දත් කැක්කුමට හා වෙනත් තෙල් බෙහෙත් වලට අවශ්‍ය ඖෂධයකි.

පතුල් විදුර–පතුල් පැලීම

පත්‍යා–හෙළ වදකසා

පත්‍යාලතා–කිරිපලා, දුදු, රසකිඳ

පත්‍ර– කොල්ලම්කොළ, කිහිරි, තලස් පතුරු, කුරුඳු පොතු, රත් එඬරු

පත්‍රක– ඇඹුලැඹිලිය, කොල්ලම් කොළ, උක් ගස

පත්‍රකා–රසකිඳ, වසාවාසි, කවුඩු උඩැත්ත

පත්‍රස්ත–බැමිතිරිය

පත්‍රන්තය–ගඩාදෙහි

පත්‍රපර්ණී– කර ගස, පොණ්ඩරු, කහ පොණ්ඩරු

sinhalaebooks.com

පත්‍ර පර්ණික-හිඟුරු පියලි
පත්‍රපුෂ්ප-රතුතලා
පත්‍රහ-ලුණුවිල
පත්‍රභූෂන-අශොක
පත්‍රභූසිත-හෙළ එරඬු
පත්‍රමකා-වසාවාසි
පත්‍ර මජ්ජකා } කෝමාරිකා
පත්‍ර මර්ජකා }
පත්‍ර මණ්ඩිත-නවැහිලි එරඬු
පත්‍රමාතන-හොමුවහු
පත්‍රය-කොළය
පත්‍රලා-තෙලකිරිය, ඉන්සලු, සුලු කුර
පත්‍රවොව-කුරුඳු පොතු
පත්‍රශ්‍රේෂ්ඨ-බෙලි
පත්‍රස්නුහා-පතුක්
පත්‍රසංඥ-කොල්ලම් කොළ
පත්‍රසේනා-මස්බැද්ද
පත්‍රහීන-දෙඹ කීණ
පත්‍රා-වැල්පෙනෙල
පත්‍රාඛ්‍ය-කොල්ලම් කොළ, තලිස් පතුරු
පත්‍රාඝ්න-බැමිතිරිය
පත්‍රාඞ්ග-පතඟි, රත්හඳුන්, වැල් මදට, වසාවාසි, කර ගස
පත්‍රාඞ්ගි-නියඳ
පත්‍රාවලී-වසාවාසි
පත්‍රි-දළක්
පත්‍රිකා-උඩැත්ත, කවුඩුඋඩැත්ත, මහ දඹ
පත්‍රින්-තල්
පත්‍රෙලා-වටම්රිස් =(වාල්මොලහු= රැහැණිය
පත්‍රෝණී } තොවිල
පත්‍ත්‍රෝණී }
පථ්‍යා-අරළු, සැමගස, මුද්‍රප්පලම්
පද්ම-සුදු නෙළුම්, රත් නෙළුම්; වැල්මදට, පොණ්ඩරු, හෙළබටු, මැණික්වැන්න, නෙළුම් අල

පද්මක-නිදිකුම්බ, නෙළුම් ඇට, රත් නෙළුම්, සඳුන්, මහ පොණ්ඩරු, වැල්මදට, සුවඳ කොට්ටම්
පදමක-නෙලුම් පෙති බඳු, ලා රත් පැහැති, දුව විශෙෂයකි. කාශ්මීරයෙහි වැවෙන මේ ගසේ හරය පද්මකාෂ්ඨ නම්. පද්මකාෂ්ඨ වෙනුවට ලඹකාවේ ගන්නේ පද්මනාල = (නෙළුඹුදැලි = නෙළුම් දඬු) ය. පෞණ්ඩරීක (පොඩරු වලට ද මේ පද්ම කාෂ්ඨ යන නම ව්‍යවහාර වේ)
පද්මකඤ්ජරී-නිදිකුම්බ, බිම් තල්, ඌරල
පද්මකර්ණිකා-කටුවැල්බටු
පද්මකන්ධ-ශාලුක, නෙළුඹු දැලි
පද්මකාකීටී-බටු, නෙළුම්
පද්මකර්ණී-පොණ්ඩරු
පද්මකා-වැල්මදට, පිලිකා විශෙෂයක්
පද්මකාෂ්ඨ-පද්මක නම් සුගන්ධවත් වෘක්ෂයෙහි අරටුව පද්මකාෂ්ඨ නම්.
පද්මකුඤ්ජරිය-නිදිකුම්බා
පද්මකෙශර-නෙළුම් රේණු, දෙඹ ගස්
පද්මකෝටි-මැණික් වැන්න, පුස් වැන්න, පොල්පලා
පද්මගන්ධ-පොණ්ඩරු
පද්මගන්ධි-පද්මකාෂ්ඨ
පද්මචරිනි-ලුණුවිල, පුස්වැන්න, පොල්පලා
පද්මනාල-නෙළුම් දඬු
පද්ම පඤ්ඩිමී- හිඟුරු වැල්, ගුරුන්ද
පද්ම පත්‍ර-නෙලුම් කොළ, පොකුරු මුල්

sinhalaebooks.com

පද්මපුෂ්පි-කිණිහිරියා
පද්මභෙද-නෙළුම් මල් රේණු
පද්මය-වැල්මදට
පද්මරවිඳු-එක්පෙති පියුම්
පද්මරාග-පියුම් රාමිනී (රත්න) හෝ රත් නෙළුම්
පද්මරාගමනී-පියුම්රාමනී(රත්න)
පද්මවතී-පුස්වැන්න, පොල්පලා, මැණික්වැන්න
පද්ම බීජ-නෙළුම් ඇට
පද්මශුතා-මැණික්වැන්න
පද්මසාරනී-එක් පෙති පියුම්
පද්මා- පුස්වැන්න, පොල්පලා, මැණික්වැන්න, කුරුඳු, නිදිකුම්බා, සෙන්දිරික්කා, සිරිතේක්කු
පද්මාක්ෂ-නෙළුම් ඇට, තෝර
පද්මාකර-පුස්වැන්න, පොල්පලා, මැණික්වැන්න
පද්මාවර- පොල්පලා, පුස්වැන්න
පද්මාට-තෝර
පද්මාණ්ඩ- නිදිකුම්බා = (කටු නිදි කුම්බා මුල් තම්බා සූකිරි කුඩු දමා දීම කක්කල් කැස්සට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි)
එසේම අණ්ඩ කොෂ ශොථ, ග්‍රන්ථි ශොථ වලට ප්‍රලෙප සඳහා ද යොදනු ලැබේ.)
පද්මාදි මූල-නෙළුම් අල
පද්මිනි- මැණික්වැන්න, පොල් පලා
පද්මාවති- පොල්පලා, ලුණුවිල, මැණික්වැන්න
පද්මාහ්වය-පද්මකාෂ්ඨ
පද්මිනී-නෙළුම් රේණු, කෙකරව
පද්මොත්තර-සෙන් දි රි ක් කා, වනුක්
පදනීර්-තෙලිදිය
පදර-රසදිය
පදරෝහිනී-මුරුවා දූල්, නුග
පදුග්නිවි-නිවිති=(නීතිය)
පදුදුම්-වම්මුතු
පදුරොහි-නුග
පදුම-උපුල්
පදුමරාග-පියුම්රාමිණි
පද්‍යය-පලම් (64) හැට හතර
පන්ගම්පාලෙසි-දියමිත්ත
පන්ගිරිපුල්-පැඟිරි
පන්න-දූදු වැල්, = (දූදු=දුහුදු)
පන්නග්‍රහ-වෙල්මුඩ
පන්නාකී-ගල්කුර ගස
පන්නීර්-පිනිදිය
පන්මල්-තුන්හිරියා පන්
පන්වා-නයා
පන-වී ඇටයක බර, පල්මානික් කම්
පනදූරිය- ප්‍රාණජීව පැලැටිය (නිතර චලනය වන නිල් අවරිය කොළ වැනි කොළ ඇති අඩි එක හමාරක් පමණ උසට වැවෙන පැලැටියකි)
පනම්ගල්කණ්ඩු-තල්සූකිරි, (තල් ගල්කණ්ඩු)
පනම්පෙති-කාසි පෙති = (කිඹුල් වැන්න)
පනලිය-වැල් පෙනෙල
පනස-කොස් ගස,
පනසා-මුංවැන්න
පනාදි-බුළු
පනස ඵල-කොස්=(වැල = වරකා) ගෙඩිය
පනාමරම්-තල් ගස
පනාමල්-පොලොස් ගැට (කොස් මල්)
පනික්කි අදිකාරි-කුඩුම්රිස්

sinhalaebooks.com

පනිවෙවසි–නිඹිරි
පනිව–ඉඟුරු
පනිදිවු–සාතාවාරිය
පනුසතුරුට–වලහසාල්
පප්පාඩගම්– පත්පාඩගම්, (පැපිලිය)
පප්පාන–පාවට්ටා
පපට–පැපිලිය
පපුත්නාග–තුවර, දෙඹ
පබති–වල්දෙලුම්
පබලය–දළුව
පබලපළු–දළු
පබලු–ප්‍රවාල, (පබුළු)
පබාහිකා–ප්‍රවාහිකා නම් අතිසාරය

පඹුරු — තද පැහිරි සුවඳැති ගස් වර්ගයක්.

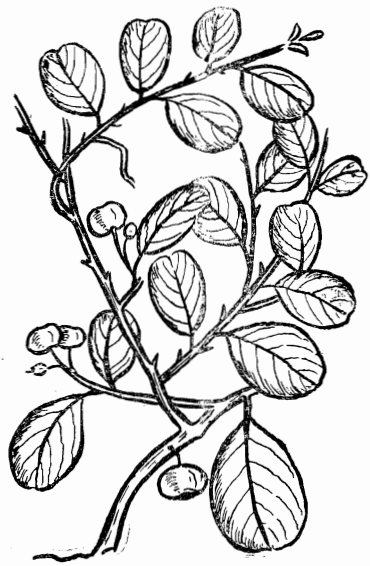

පඹුරු
Atlan t missionis

ලීනියන් කොළ වලට සමාන තද නිල් පාට කොළ හා දෙඹ මල් වැනි මල් ඇති රට තිබ්බටු පමණ ගෙඩි සෑදෙන අඩි පණහක් පමණ උසට වැවෙන ගසකි. මේ ගසේ මුල් සහ කොළ තද පැහිරි ගතියකින් යුක්ත ය. ඉතා ශක්තිමත් වූද, බර වූද, සුදු පාට වූද මේ ගසේ ලී කාතිම ඇත් දත් (හස්ති දන්ත) සෑදීමට ගණිති. මේ ගසේ කොළ-මුල් හා පොතු දේශීය වෙදකමේ නොයෙක් ඖෂධ යෝග සමග නියම කර තිබේ.

ඇතැම් පළාත් වල පඹුරු වෙනුවට ඇඹුල්දෙඩම් වර්ගයට ම අයත් එ පමණ ඇඹුල් ගතියක් නැති, සෙවෙල් සහිත ඇඹුල් ගතියක් ඇති, හැඩහුරුකමින් පැණිදෙඩම් වලට සමාන, ප්‍රමාණයෙන් ඊට වඩා විශාල ගෙඩි සෑදෙන ගස් වර්ගයක කොළ පොතු මුල් ආදිය ගණිති.

නියම පඹුරු ලෙස ඖෂධ වශයෙන් ගත යුත්තේ මේ ඡායා රූපයෙහි දැක්වෙන තද පැහිරි ගතියකින් යුත් ඉහත සඳහන් වර්ගය යි. එ වැනි තද සුවඳක් නැති ඇඹුල් දෙඩම් වැනි වර්ගය නො වේ.

පම්පටි–වරාගස
පම්පනක–ඇපල
පමුතුමනතු–රන්වන් අත්තන
පඹ–සැරසිලි කිරීම සඳහා ගන්නා වැල් වර්ගයක්. මෙ වර්ගයේ කොළ ඇදුම් (රෝගය)ට ප්‍රත්‍යක්ෂ යි,

sinhalaebooks.com

පයඃ- එළ කිරිබඳු අල, කවෙලු, කිරි, වතුර
පයතන්කාසි-ලීමෑ, මෑ
පයරු--මුංඇට
පයස්-කිරි, කිරිකවෙලු, කිරිබත්
පයස්විනී-එළ කිරිබඳු, කිරිකවෙලු
පයස්‍ය-කිරි, කිරිකවෙලු, කිරි හඟුලු, ලප්තැල්ල
පයස-කිරි
පයසා-කිරිපලා
පයිකැම්මේරිය-ගාතාවාරිය
පයිනාවල්-බළුදම්
පයෝ-කිරි
පයෝදර-තන, අත්තන
පයෝදරක්ෂීර-තනකිරි
පයෝදර රස-තනකිරි
පයෝදිජ-මුහුදු පෙණ
පයෝධර-පොල්, කිහිරි
පයෝබ්ධි-මුහුදු පෙණ
පයෝර-කිහිරි
පයෝලතා-කිරිබඳු
පර්ජීවි-පළොල්, පුළිල
පර්ජන්‍ය-දරුහරිද්‍රා
පර්ජනි-දරුහරිද්‍රා
පර්ජවන්-දරුහරිද්‍රා
පර්ටකම්-පත්පාඛගම්
පර්ණ-බුලත්, අඳුතලා, කැල, එරබඳු, මහපොණ්ඩරු, මීනුග, කොල්ලම් කොළ
පර්ණවෝරක-හිඟුරුපියලි
පර්ණහෙදිනී-රුක්අඟුණ
පර්ණලතා-බුලත් වැල
පර්ණවා-අඳුතලා
පර්ණශෛවාල-දියපරඬලා
පර්ණසස-අඳුතලා
පර්ණහීන-බිම් කොසඹ
පර්ණි-අඳුතලා, දියපරඬැල්, ගොටු කොළ, කැල, ශතපුෂ්ප, මිකුණු වැන්න, කොල්ලම් කොළ
පර්ණිකා-පුස්වැන්න, පොල්පලා, නියඳ
පපීට-පැපිලිය
පපීටක-පැපිලිය
පපීටකි-පැපිලිය
පපීටි-කසා, පැපිලිය
පපීටිය-කවඩිබෙල්ලා
පර්පතා-වංඇපල
පයස්‍ය-කයිලවැල
පළි-නිකා
පළිත-මහ ඉඟිනි, සිවිය, අඳුතලා, ඇටිකෙසෙල්
පළිතසිඳුර-ගල්සෙවෙල්, ගල්මද
පළිති--ඉන්සළු, ඇටකෙසෙල්
පළිතෙසි-මයිල
පළිපුෂ්පිකා-දත්ත
පළිවල්ලි-ඊතණ, මල් ඊතණ,කුසතණ
පර්වි-දෙළුම් පල, පුරුක
පළිවාක-මයිල, මිදිගස
පර-රසදිය
පරං-ලුහුනු
පරකිර්තිය-අහුගස
පරකුඤ්චය-සුදු දුරු
පරඛගිකිලඛගු } සීනල,
පරඛගිපට්ටෙයි } (සීනඅල=චීනඅල)
පරඬලා-දියපරඬලා
ප්‍රණලා-වේලිච්ච කොළ=වියලී ගිය කොළ (පරණ දළ=පරණලා= පරණල=පරඬල=පරඬලා = පරඬැල්)
පරපුටු-කොවුලන්
පරබොජ-අරක්කු
පරම්පඤ්චක-පොණ්ඩරු, මීනුග
පරමර්ද-තුවර, තෝර, රටතෝර
පරමාය්‍ය-පියාගස
පරමුද්ග-තිරිඟු

sinhalaebooks.com

පරමෙෂ්ටිනි–ලුණුවිල
පරලව–ගැටතුඹ
පරලි–දෙඹ
පරළු–තිරිගුකුඩු, වියලි කොළ
පරවිණු–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
පරවින–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
පරසතු–හෙළ කොබෝලිල, නා මල්, අබ
පරා–රසදිය, තල, කලාඳුරු, සිහින් එන්සාල්
පරාක්පුෂ්පි–කරල්සැබෝ
පරාග–සඳුන්, මල් රේණු, ද්‍රව්‍ය සුණු
පරාජිතා–කංසා
පරාපත–උඳු
පරාවරා–සීනිද්ද
පරිකාර–සුළු සාරණ
පරිගර්ථ–වෙල්මුඩ
පරිත්ති–කපු
පරිතකි–අරළු
පරිතාපය–දැහය
පරිපාකිනි–ත්‍රස්තවාළු
පරිපිෂ්ටක–කළු ඊයම්
පරිපේලක–කලාඳුරු
පරිපේලව– කලාඳුරු, කොටවියා මුරු, ධ්‍යාමක, තුරුක් තෙල්
පරිබ්‍යාය–හාල්
පරිබව්ව–කොළටන්
පරිබ්‍රාජි–වෙල්මුඩ
පරිමණ්ඩලමධ්‍ය–සිහින් මිදි
පරිමදී–තෝර
පරිව්‍යය–හාල්කුඩු
පරිව්‍යාධ–කිණිහිරියා ගස්
පරිව්‍යාහ–කිණිහිරියා ගස්
පරිවාද–ඇඹුල්වේ, කිණිහිරියාගස
පරිසෝත්‍ය–කිරිපළු
පරුණ්පැය–මැකරල්,
පරුතෝ–පරුක්කන්
පරුපිකා–යොන්හිඳි,බොරළුදමුණු
පරුෂ–කිල්කටුකරඬු
පරුෂක–බොරළුදමුණු
පරුෂකා–යොන්හිඳි, බොරළුදමුනු
පරුස්–උගුරුස්ස, (බොරළුදමුණු)
පරුසකාදිගණය–බොරළුදමුණු (උගුරුස්ස) ඇද්දෙමට, දෙළුම්, ලමඟ ඵල, හෝ ජාති ඵල, කිරිපළු, ඉගිණිඇට, මිදි යන මේ ගණය, වාතසයි. හෘදයට හිතයි– රුචි උපදවයි. පිපාසද, මූත්‍ර දෝෂ ද නසන්නේය.
පරෙව්–පරවියන්
පරේරු–තල පරෙරිය
පරොල්‍ය–ගල්පියල්
පල්–පලම
පල්පුර–ලප්නාරම්, දෙළුම්ගෙඩිය
පල්මපාසි–කේශර බැවිල
පල්මානික්කම්–මයූර තුතු
පල්ලද්‍රුම–අශෝක, (හෝපළු)
පල්ලදු–පල්ලවද්‍රු– හෝ ප ළු– (අසෝක)
පල්ලවෝ–ලා පත්‍රය
පල–ලප්නාරන්ගෙඩිය, කුකුරුමාන්, තිපල්
පලංක්‍රෝද–මිරිස්වැල
පලංකෂ–ගුගුල්=(ගුගුල් වගී පසකි.)
පලඇටය–ඉලඇටය
පලක්ෂාර–ලේ
පලකසි–වැල්බැවිල
පලකා–එන්සාල්
පලඟ–පලඟැටි
පලඛකසා–අරත්ත, ලාකඩ, ඉකිරි, ගොකටු, මහදඩකලත්, කැල, මැසිඳ, ගුගුල්

sinhalaebooks.com

පලණ්ඩුක-සුදුලූනු
පලපුර-ලප්නාරං, දෙළුම් ගෙඩි
පලපූරක-දෙළුම්ගෙඩි
පලම්පාසි-බූබැවිල
පලම්ල්නැවි-කරාබුනැටි, වසාවාසි, සා දික්කා,
පලය-කලං12 (පලම)
පලවුද්දි-අණ්ඩවෘද්ධිය (පලවෘද්ධිය)
පලාශ්‍ය-රණහුත
පලස්-කැල
පලසු-කැල
පලසුප්-කැලරුක
පලා-පොල්, කෙම්පලා
පලාණ්ඩව-ලුහුනු, රතුලූහුනු
පලාණ්ඩු-ලුහුනු, රතුලුහුනු
පලාරාජ-පුළිල
පලාල-අඹ, පිදුරු
පලාස-කැල, කිරිපළු, කොල්ලම් කොළ, ගස් කැලිය, එරබදු
පලාසපර්ණ } අමුක්කරා
පලාසපර්ණි }
පලාසිකා-කිරිබදු, හෙළකිහිරි, රන්කිහිරි
පලාසු-කැල, ගස් කැලිය
පලිකාසි-අක්මැල්ල
පලිත-ගල්නහර, ගල්මද
පලිපාක-රන්නිටුල්
පලිරක්කොඩි-එල කිරිබදු, අල ජාති
පලීස-කිරිපළු, පළොල්
පළු-පළුගස, (රාජාදනී) පිළුගස, කිරිපළුගස, තුවර, ඇසළරුක
පළුත්තකාසි-වීලිකුන්පල
පළුපාකල්-වැල්තුඹ
පළොල්-පුළිල
පවඟ-වඳුරා
පවහු-රුක්ගස, පුවහු
පවන්පාට-කපු
පවනලා-යවකරලුණු
පවනා-කට්ටකුමන්ජල්
පවනාහ්වය-බුළු
පවනීමනීත-මහපටෝල, දුම්මැල්ල
පවල-පබලු
පවලම්-පබලු
පවලමල්ලික්කෙයි-සේපාලිකා
පවස-මල්
පවාරු-කරවිල
පවිත-මිරිස්
පවිත්‍ර-මීපැණි, බුත්සරණ, තල, තලා, ගිනෙල්, ඉළුක්, රත්ක තුරු, කසා
පවිත්‍රක-දිඹුල්, (අට්ටික්කා) ඇස තු, (බෝගස) කුසතණ, ඊත ණ, අලරිය, කු කු රු මු ව න්, ඉළුක්,
පවුමතුමත්තා-රන්වන් අත්තන
පවුරුතල්-හෝපලු ගස,
පශු-වැටකේ
පශුගන්ධා-වේලා, රම්මානිස්ස
පශුවත-වලාවැන්න
පස්ඇට-උඳු, මුං, තල, තිරිඟු, වී,
පස්ඇඹුල්-දෙහි, දෙඩම්, නාරං, අගඩා, (නස්නාරං), ගොරක
පස්කටු-ගොකටු (නෙරෙන්චි)කටු
වැල්බටු, බටු, කටුකරඹු, කරඹ
පස්කුළු-ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, අබ, වදකහ
පස්කුළු බඩු- සුදු දුරු, කළු දුරු, කොත්තමල්ලි, අබ, උළුවාහාල්
පස්කොල්-පඤ්චකෝල, 285 පිට බලන්න,
පස් කොළ-නික, එරඹු, තොටිල, බෙලි, කුඹුරු ගත මේ ගස්වල කොළ

sinhalaebooks.com

පා

පස්ව-පියාගස්
පස්වපුෂ්පි-කරල්සැබෝ
පස්වෝරුපලා-පියාගස්
පස්තණ මුල්-වැළුක්, උක්, ඉළුක්, රිතණ, රණහුණ
පස්තෙල්-තල,මී, කොසඹ, එරඬු, ගිතෙල්
පස්දළ-එරඬු ගස
පස්දුරු-සුදු දුරු, කළු දුරු, අස මොද, මහ දුරු, ශතපුෂ්ප
පස්පලවතු-කපුරු, පුවක්, බුලත්, තකුල්, මුඛවාසගන්ධ
පස්පියුම්-ඇඹුල්, උපුල්,හෙල්මැලි, රත් පියුම්, හෙළ පියුම්
පස්පැහිරි-නස්නාරත්, යකිනාරං, දෙහි, දෙඩම්, පඹුරු
පස්පැණි-මී, බඹර, කණවියා, දඬු වැල් බැ,උක්පැණි
පස්බඩ-පොල්, තල්, කිතුල්, ඉදි, වැටකේ හෝ පුවක් යන මේ ගස්වල බඩ
පස් මුල්-සුළු පස් මුල් හෝ මහපස් මුල්
පස්රස-තෙල්ලි
පස්ලුණු-මුහුදු ලුණු, සුවස ලුණු, සවිද ලුණු, බළල් ලුණු, උද්භිද ලුණු
පස්වැදැරුම් කෂාය-සවරස, කල් ක, ඵාණ්ට, හිම, ක්ෂාර යන පඤ්ච කෂාය.
පස්වැල්-කහඹිලියා, පුවටා, (පෝ ටා), කිරිබඳු, මුරුවා, ඉරමුසු
පස්සය-කහඹිලියා
පසකුරු-නුග, ඇසතු, බෝ, පුලි ළ, අච්චික්කා යන පස් වගය.
පසකුරුදළු- නුග, ඇසතු, බෝ, පුළිල, අත්තික්කා යන පසෙහි දළු
පසරළප-පංචෝපචාර
පසල්-ගෙද
පසඟ-පඤ්චාඞ්ගය (මුල්, පොතු, කොළ, මල්, නැටි)
පසඟිලි-එඬරු ගස
පසඟුල්-එරඬු
පසඟිල්ල-එරඬු ගස
පසලෙ-නීති (නිවිති)
පසවො-මල, දළුව
පසාදන-රත්ලොත්
පසානය-ගෙත්දගම්
පසි-කටුවැල්බටු
පසෝලි-කවෙලු, කිරිකවෙලු
පහකාරි-සිහින් මිදි
පහන-බුත්සරණ, බෝගස්, පොල් පලා, අරළු
පහනබෙය-පොල්පලා
පළුලු-පළොල් ගස

පා-කිරි, සැමගස්, මුල, රුක් මල, පාදය
පාංශව-පාංශු ලුණු
පාංශු-පැපිළිය,පස්, වැලිකරලුණු, ගල්සෙවෙල්
පාංශුකාශීෂ-කසිස්
පාංශුජ-පාංශුලුණු, රෝමලුණු
පාංශුත්ථ-පාංශු ලුණු
පාංශුත-පාංශුලුණු
පාංශුපත- කෝවක්කා
පාංශුපත්‍ර-නිල්තම්පලා
පාංශුභව-පාංශු ලුණු
පාංශුලවණ-පාංශුලුණු
පාංශුලොත්ථ-රෝමලුණු
පාක්කොට්ටි- වියලි පුවක්
පාක-යවකර ලුණු
පාකකෘෂණ-කරඹ
පාකකෘෂඵල-කරාබුගෙඩි
පාකඵල-කරාබු, මහකරඹ
පාකඵලකෘෂණ-කරඹ
පාකම්පාලෙයි-දියමිත්ත වැල
පාකර-කොල්ලම් කොළ

sinhalaebooks.com

පාකරඤ්ජන- කොල්ලම් කොළ, කැකිරි
පාකල-කොට්ටම්, තුඹගෙඩි
පාකලවණ-යවකර ලුණු
පාකාලි-කොබෝලීල
පාකි-කටුපිල
පාකිසරණ-කටුපිල ගස
පාක්‍ය-සුවසලුණු, බළල්ලුණු, යව කර ලුණු
පාවක-තුරුක්තෙල්
පාවකී-රත්නිටුල්
පාවන-අරලු, රත් එරඬු
පාවනී- දියමිත්ත, අරලු, සූරිය කාන්ත
පාවීනවත-දියමිත්ත
පාට-වැල්කපු
පාටනි-සූරියකාන්ත
පාටල- පළොල්
පාටලා-රත් පළොල්, පළොල්
පාටලාලි-රත්පළොල්
පාටලාපුෂ්ප වර්ණික-පද්මකාෂ්ඨ
පටලාසන්නිභ-පද්මකාෂ්ඨ
පාටලී-රත් පළොල්, පළොල්
පාටලපුෂ්ප-පළොල්මල්
පාටවට්ටා-කපු
පාටිකා-පළිහු ගල
පාටිඵල-අක්මැල්ල, කටුවෙළඟ
පාටී-වැල්කපු
පාටීන්-රත්නිටුල්
පාටීම-රත්නිටුල්
පාඨා-ලුණුකැටියා වැල් හෝ දිය මිත්ත වැල් (පාඨා වෙනුවට පෙර සිට ලක්දිව ගන්නේ දිය මිත්ත වැල් ය)
පාඨාදිගණය- පාඨා, දම්දෙව්සුදු, සිහින් මැඩහඟු, සිදහිතුරු, දෙව් දුරු යන මේ ගණය, කැසි, මුස, හා උඩුකුරු වාත ගුල්ම රුජා නසන්නේ ය.
පාඩිකා-රත්නිටුල්, දියමිත්ත
පාඩීව්‍යාල-නිටුල්
පාඩී-රත්නිටුල්
පාඩීන-රත්නිටුල්
පාඩුරෝසි-බළුදම්
පාණ්ඩර-හිරියල්, උඹැත්ත, කෝ වක්කා
පාණ්ඩරතුවව-දූව ගස
පාණ්ඩරභූරුහ-කෙළිඳ
පාණ්ඩරා-මහමෙවන්, හෙළදඹ, දූවගස, හඬනහිරියා
පාණ්ඩව-කුඹුක්
පාණ්ඩුක-දුම්මැල්ල
පාණ්ඩුකණ්ටක-කරල්යැබෝ
පාණ්ඩුතරු-දූව ගස, දුරු
පාණ්ඩුනාග-දෙඹ
පාණ්ඩුපත්‍ර-සිවිය, ගජතිප්පිලි
පාණ්ඩුපත්‍රි-සිවිය, වටමිරිස්, (වාල් මොලගු)
පාණ්ඩුඵල-ඩෙබර, දුම්මැල්ල
පාණ්ඩුරද්‍රුම-හෙළදඹ, වංඇපල, මස්වැන්න, කෙළිඳ ගස
පාණ්ඩුරා-අගල්ආදුර
පාණ්ඩුරාකාර-පාංශුලුණු
පාණ්ඩුරාග-කුකුරුමුවන්
පාණ්ඩුරි-නෙළුම්අල
පාණ්ඩුල- හෙළ ජම්බු, මස් වැන්න
පාණ්ඩුලොමපර්ණී-මස්වැන්න
පාණ්ඩුලොමසා-මිස්වැන්න
පාණක-තුරුක්තෙල්

sinhalaebooks.com

පාතන-ගව කිරි
පාතාලමධ්‍ය-බිම්හුඹසේ බැඳි මීයේ පැණි
පාතාලමූල්-බිම්මුල්, නියඳ
පාතාලමූලි-බිම්තල්, ඌරල
පාතාලමූලිකා-නියඳ
පාතාලවාසිනී-බුලත්
පාතිරි-රන්පළොල්
පාත්‍රය-පලම් හැට හතර (64)
පාත්‍රාඛ්‍යා-තලිස්පතුරු
පාත්‍රි-පළොල්
පාපිජා-හෙල්මැලි
පාද-මුල්
පාදප-වෘක්ෂය
පාදකාග-නුග, මහනුග
පාදගණ්ඩී-ගොප් ඇටය
පාදපාරෝහිණී-දුමැඬ, සිහින් දුමැඬ
පාදපාහ-නුග, මහ නුග
පාදරෝහ-නුග ගස
පාදවෘක්ෂ-මැඩහඳු
පාදවෘණ-තොටිල
පාදකෙමක්කා-කටුපීල
පාදෙදක-මෝරු
පාන්ට-බෙහෙත් වගී උනු දියෙනි බහා තේ,කෝපි මෙන් පිළියෙළ කර ගන්නා ජලය.
පාන්ශුපයීස-පැපිලිය, (පත පාඩගම්)
පානිතල-තුන් කලඳ, අත්ල
පානිමර්ද-කරඹ
පානිමානික-තුන් කලඳ
පානීය-දිය
පානීය මූලකා-බෝදි ඇට
පානුදි-බුළු
පාප්පඩපුල්ලු-පත්පාඩගම්
පාපවේලා-දියමිත්ත
පාපනාශන- ගස් රැක්අත්තන, කරල්සැබෝ
පාපමරං-දියමිත්ත
පාමඝ්න-බේරු, අත්තන, ගෙන්දගම්
පාමරොධරා-රසකිඳ
පාමාරී-ගන්ධක, (ගෙන්දගම්)
පායස-සිරිවටු, (හොරඅරටු)
පායසක-ගුගුල්
පායුධර-කරල්සැබ දෙක
පාලී-කණේරු
පාලීකී-කුඹුක්
පාලීව-උද්භිද ලුණු
පර්තිව-උද්භිද ලුණු
පාලිත-ගල්මඳ, ගල්සෙවෙල්, තුරුක් තෙල්
පාලිති-මලිත, ඇටිකෙසෙල්
පාලීර-ගොකටු (නෙරෙංචි)
පාර-කොබෝලීල
පාරද-රසදිය
පාරඝව-ලෝහ, යකඩ
පාරසය-කිරිබත්
පාරා-රසදිය
පාරාපත-උඳු, පරෙවියන්
පාරාපතාඛ්‍රි දුදුවැල්
පාරාහෙදි-බටු
පාරාවත-දුදු, යකඩ
පාරාවතපද-වලාවැන්න, අක්මැල්ල
පාරාවතපදී-වලාවැන්න, දුදු
පාරාවතපුරීෂ-පරෙවි වසුරු
පාරාවාර-උඳු
පාරිජාත-එරබඳු, මුරුවා, මදුරා, සේපාලිකා
පාරිපාදප-තොටිල
පාරිභද්‍ර-බප්ජල ගස් (යක්එරබඳු= කටුකැල) දේවදාර

sinhalaebooks.com

පාරිභද්‍රක-කොසඹ, දේවදාර, කොට්ටම්
පාරිභව-කොට්ටම්
පාරිභාශ්‍යී- කොට්ටම්, ගොටු කොළ
පාරුල-පළොල්
පාරුෂක-බොරළුදමුනු
පාරේය-කොබෝලිල
පාරෝහ-නුග මුල් (නුග අරළු)
පාල්-කිරි
පාල්කොඩි-කිරිවැල්
පාල්මුඛගි-දන් ගස
පාලංක-මහගෙද,කුන්දුරුක්කන්
පාලක-නිවුල්
පාලඟ-වැල් වගීයක් (පාලංගා)
පාලන-ත්‍රස්තවාලු
පාලනී-ලුණුවිල (බැම්තිරිය)
පාලමරම්-කිරිපලු ගස
පාලවේලිකා-දියමිත්ත
පාලාවැල්-පාලඟ වැල්(පාල වැල්= මනමාල වැල්) බුලත්පාලා, බිම දුවන බුලත් වැලට ත් මන මාල වැල් නමැති ඇඹිල්ල කොළ වලට සමාන වැ ලට ත් පාලාවැල් ය යි කියති.
පාලාස-කොල්ලම් කොළ
පාලාසෝම්-එරබදු ගස
පාලි-ඇපල,ගැටනිවුල්, රණහුණ, තල
පාලික-ගැටනිවුල්,කොට්ටම්, තල
පාලිත- තල ඇට, රත් ගැට නිවුල්
පාලිතුලෙ-කිරිකවෙලු
පාලින්‍ද- ත්‍රස්තවාලු, කුන්දුරුක් කන්
පාලිනිදි-ගැටතුඹ, කළු ත්‍රස්තවාලු, වැල්පෙනෙල, මහ ඇඹුල්වේ.
පාලිඛ්‍ය-කළු ත්‍රස්තවාලු
පාලින-ගස්පෙනෙල
පාලිපල-රණහුණ
පාලිභද්ද-එරබදු ගස
පාලී-ඇපල, රණහුණ, තල
පාලෙ-කිරිපලු
පාවකකාසි-කරිවිල
පාවක-රත් නිවුල්,වෙල්මුඩ,මහරි, වැල්තුඹ, වළහසාල්
පාවකසංඥක-රත් නිවුල්
පාවකාරනී-මහ මිදි
පාවට්ටා- මේ වම් ඇපල, අගල් ආධාර, වැඩහිර, ආඩාතෝඩා (ආඩුතොඩෙසි) යන නම් වලින් කියන ලද පැලැටිය නොව, සුදු පාට විහිදීගිය සිහින් මල් පොකුරු ඇති වංඇපල කොළ වල ට මදක් දිගින් හා පළලින් කුඩා වූ වෙන වගීයකි. වං ඇපල කොළ එළු කණට සමා න ය. දෙමළෙන් ආඩුතොඩෙ සි (ආඩාතෝඩා) කියන්නේ ඒ නිසා ය. පොකුරු වශයෙන් සැදෙන එහි මල් ද සිංහමුඛා කාර ය, ඒ වගීයට ම සංඝකාත යෙන් සිංහමුඛී යන නාමය ව්‍යවහාර වන්නේ ද ඒ නිසා ය. පාවට්ටා කාමිලා(සෙඩහමාල) පාණ්ඩු රෝග හා ආන්ත්‍රික රෝ ග (බඩවැලේ ආබාධ) වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ තද තික්ත රසයෙන් යුක්ත වගීයකි.
පාවන-තලා, අරළු
පාවමිය-තරුණ ගස
පාෂලවණ-පාංශුලුණු
පාෂාණම්-එනම් උපධාතු වගීය
පාෂාණ-පොල්පලා
පාෂාණකුසුම-ගල්සෙවෙල්,ගල්මද
පාෂාණජිත්-කොල්ලු
පාෂාණභෙද- පොල්පලා, අක්කා පාන(විස්තර 2 පිටේ බලන්න)
පාෂාණභෙදක-පොල්කුඩුපලා

sinhalaebooks.com

පැ

පාෂාණභෙදි- පහනබෙය (පොල් පලා) කප්‍රවල්ලිය, අක්කාපානා
පාෂාණාන්තක-පොල්පලා, කොබෝලිල
පාසි-දියසෙවෙල්
පාසුකාසීස-කසිස්
පාසුපත-වකපුෂ්ප
පාසුදරී-කරල්සැබෝ

පැහිරි-දෙඩම්වගී, (දෙහි දෙඩම් ආදී පැහිරි ගස්වල යුෂ)

පැණ්බැවිල — අශ්මභෙදන පැලැවියක්

පැණ්බැවිල

හීන්බැවිල, මහ බැවිල, සුළු බුබැවිල, මහබුබැවිල, කොටිකාන් බැවිල, සිරිවැඩි බැවිල, කේශර බැවිල, වැල් බැවිල, යයි ඉන්දියානු වෙද පොත්වල බැවිල වගී අටක් දක්වා තිබේ.

අපේ පැරණි වට්ටෝරු වෙද පොත් වල **පැණ් බැවිල** නමින් තව ත් බැවිල වගීයක් ගැණ විස්තර ලියා තිබේ. මෙය වැඩිපුර වැවෙන්නේ සපරගමු පළාතේ ඕවිටි වල ය. මේ වර්ගයේ කොළ සුළුබුබැවිල කොළ වලට සමානය. ඊට වඩා මදක් උල්ව ගිය දැති සහිත මේ කොළ හැම බැවිල වගීයක කොළ වලට වඩා සිත් ගන්නා සවභාවයකින් යුක්ත යි.

අඩි එකහමාරකට වඩා උස් ව නො වැවෙන මේ ගසේ කොත්ත මල්ලි ඇට වැනි ඇට තිබේ. ඒ ඇට වල හැඩහුරුකම නිසා ගම් වාසීහු මෙයට වල් කොත්තමල්ලි කියා කියති.

මේ ගසේ මුල් අශ්මරීගල් (ශකීරාශ්මරී) දිය කිරීමෙහි ලා ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

පැදුම්-කලාඳුරු
පැන්-ඉරිවේරිය
පැන්පුවක්- පැන්චුර-පැන්චුරු, (ලපටි පුවක්=ගොලැ පුවක්
පැන්මල්-කුසලාන
පැපසරා-මුඩමහණ (වෙල්මුඩ)
පැපිලිය-පත්පාඩගම්
පැය-කලන් දහය (10)
පැරුත්නී-කපු ගස
පැගස්-ඔලිඳ
පැණිරස ඇති ලිය-වැල්මී වැල
පැණිමදුළු-තරමක් ඉදුනු වරකා මදුළු උණු දියෙහි දමා වේලා ගන්නා අටුකොස් වගීය

---

sinhalaebooks.com

පි

පැණිවරා — වරා වර්ගයක්

පැණිවරා

[illegible]වරා, එළවරා, අළුවරා, පැණිවරා යයි වරා වර්ග හතරකි. මෙයින් වරා සාමාන්‍ය ඖෂධයක් වශයෙනුත්, එළවරා සජීවිෂටත්, අළුවරා ගව වෙදකමටත්, පැණිවරා හන්දි තෙල් වැටට හා කැඩුම් – බිඳුම් වෙද කමටත් ගණිති.

මුලින් කී තුන් වර්ගයේ ම කොළ, මල්, ගෙඩි හැඩහුරුකමින් සමාන ය. එහෙත් පැණිවරා වල ගම්මි කොළ වැනි උල් වූ සිහින් කොළ ඇති නිසා කොළ වලින් ප්‍රමාණක් අනිත් තුන් වර්ගයට වෙනස් ය. මේ සතර වර්ගය ම කිරි සහිත ය. වරා කිරි දේශීය වෙදකමේ ඇතැම් ගුප්ත චිකිත්සා ක්‍රම ගැණ ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයක් ලෙස ද පාවිච්චි කරති.

පිංගල–ඉරිවේරිය, ගෝරෝචන, සුදු ඊයම්
පිංජර–හිරියල්
පිංජයා–කංසා
පික්ක මාතා–මහමිදි
පික්කාරි–පැපිලිය
පික්මල්–දෙවිලිය, (රෝසමල් යයි ඇතැම් පොතක තිබේ)
පිකප්‍රියා–හෙළදඹ, මහ දඹ
පිකබන්ධු–අඹ
පිහි–වැල්මදට
පිඩග–පෙරුම්කායම්, ඌණකපුරු, ලෝලු, ඉරිවේරිය, ගොරද, වැල්මදට, කහ, හිරියල්, මුද්දරප්පලම්, කුසතණ, ඊතණ, ඊදු
පිඩගලලෙහ–පිත්තල
පිඩගලා–ගෝරෝචන, සුදු ඊයම්, ඉරිවේරිය
පිඩගා–මුද්‍රික ඵල, වැල්මිදි
පිඩගාඩග–වැල් මිදි
පිඩගාඩග හඩගිනී–මුද්දරප්පලම්
පිච්ච–ගැට පිච්ච (සොහොඹු), සමන් පිච්ච (සුදු මල් ඇති වර්ගය), දැසමන්(කැකුලු ලා රත් පැහැති සමන් පිච්ච වර්ගය)ය යි පිච්ච වර්ග තුනක්.
පිච්චට–කලු ඊයම්
පිච්චමාව–කෙළිඳ
පිච්චිල–ඉඹුල්, කට්ටකුමංජල්

sinhalaebooks.com

පිචව්‍ය-කපු
පිචෂ-පුවක්, කෙසෙල්, හිඹුල්ලාටු, ඉන්සලු
පිචඡිල-ඇට්වේරිය, හිඹුල් ලාටු, ලේනිය පලා
පිචඡිලදල-මසන්
පිචඡා-ඉඹුල් ලාටු, මොනර පිල්, බතින් පෙරූ කෑඳ
පිචඡිල-ඉඹුල් ලාටු, ඇට්වර, (ඇට්වේරිය) ලේනිය පලා
පිචඡිලවඡිද-ඩෙබර, බැවිල
පිචඡිලතුව්-බැවිල, තාරං
පිචඡිලතුව-බැවිල
පිචඡිලනියීාස-හිඹුල් ලාටු
පිචඡිල පත්‍ර } සිහින්මසන්,
පිචඡිල පත්‍රිකා } පළොල්
පිචඡිලපවනා--කට්ටකුමන්ජල්
පිචඡිලශ්‍රාව-කෝමාරිකා
පිචඡිලසාර-හිඹුල් මැලියම්
පිචඡිලා-ලේනිය පලා, හිඹුල් ගස
පිචඡිලාගුරු-ඇට්වේරිය
පිචු-කපු පුලුන්, තුන් කලඳ, කපු නූල්
පිචුක-කුකුරුම්බන්, වරා, තුන් කලඳ
පිචුකය-තුන් කලඳ
පිචුපණ්-මුරුවා
පිචුමන්ද-කොසඹ
පිචු මදී-කොසඹ
පිචුල-මිදෙල්ල
පිචුණ්-පුලුන්
පිඤ්ජ-මොනර පිල්, කහ
පිඤ්ජයා-කංසා
පිඤ්ජර } නාමල් රේණු, හිරියල්,
පිඤ්ජරා } රත්‍රන්
පිඤ්ජල-හිරියල්
පිට-බට ගස
පිටක-සුළු සාරණ
පිටවක්කා-භූධාත්‍රි, (බිම් නෙල්ලි)

පිට සුදු පලා - සාරණ

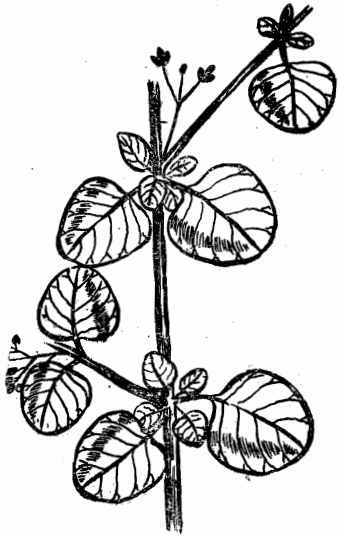

පිට සුදු පලා - ශ්වේත පත්‍ර (පුනර්ණවා)

Boerhaavia Diffusa

සාරණ වර්ග දෙකකි. හීන් සාරණ, මහ සාරණ වශයෙනි. එයින් හීන් සාරණ හැඩහුරු කමින් ගෙඳ පලා වලට සමාන ය. මහ සාරණ ද දෙ වර්ගයකි. කොළයේ යටි පැත්ත සුදු සහ රතු වශයෙනි. පිට සුදු පලා කියන්නේ එයින් කොළයේ පිට පැත්ත සුදු වර්ගයට යි. ඖෂධ වශයෙන් ගන්නේ ද ගුණයෙන් වැඩි මේ වර්ගය යි.

මෙය මූත්‍ර වර්ධනය, ආමාශ ශක්තිය හා අග්නි දීපනය කරයි. පාණ්ඩු රෝග, ජලෝදර, සෙංග මාල, මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රාව හා ශොථ (ඉදිමීම) යන රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

sinhalaebooks.com

මේ සාරණ තුන් වගීය ම ලාඩ්‍යකිකයෝ බෙහෙතක් වශයෙන් පමණක් නොව දෛනික ආහාරයක් වශයෙන් ද ප්‍රයෝජන ගණිති. රෝග නාශක ශක්තියක් ඇති මෙවැනි ඖෂධ දින පතා ආහාර වශයෙන් ගැණීම මනුෂ්‍ය ශරීරයට හිතකර ය.

පිට සුදු කොළ නමින් තවත් වගීයක් තිබේ. එය පිට සුදු පලා (සාරණ) නොවේ.

පිටුකර-පිටිකර, ගලවලුව
පිටොස්-කොස් ගෙඩියේ මදුලු හා ඇන කටු අතර ඇති සුදු පාට මස
පිඩවෙ-පිල
පිඩුකය-කලං තුන
පිඩුපල-අඹ
පිඩක-තුරුක් තෙල්
පිඩු-සමූහය
පිණ්ඩ-ලුණුමඩ, යකඩ, කහ, වච් වනාවි, රසකිඳ, නෙරිවිෂ, ඉන් සළු, හිඹුල්
පිණ්ඩක-තලමූරු, පික්මැලි, තුරුක් තෙල්, රන්කිරි ගොකටු
පිණ්ඩඛර්ජූරිකා-යොන් ඉඳි
පිණ්ඩඛර්ජූරි-යොන් ඉඳි
පිණ්ඩතගර-තුරුක් තෙල්
පිණ්ඩ පණි-කහ
පිණ්ඩ පුෂ්ප-අශෝකා
පිණ්ඩ පුෂ්පක-කුරතම්පලා
පිණ්ඩ ඵල-යොන් ඉඳි
පිණ්ඩඵලා-තික්ත ලබු
පිණ්ඩමූසකා-කලාඳුරු, ඉඟුරු
පිණ්ඩ වණි-කහ
පිණ්ඩ වීජක-කිණිහිරි
පිණ්ඩා-කහ, දිය බෙරලිය
පිණ්ඩානතක ඵල-කුකුරුමුවන්
පිණ්ඩාමෘත-රසකිඳ
පිණ්ඩාහිගු-පෙරුම්කායම් (පිණ්ඩා හිඹු)
පිණ්ඩිත-මකුල් ගස
පිණ්ඩි පලා-තික්ත ලබු
පිණ්ඩි පුෂ්ප-හෝපලු
පිණ්ඩි ඵල-තික්ත ලබු, අඹගස,
පිණ්ඩී-කුකුරුමාන්
පිණ්ඩිත-හෝපලු, තුරුක් තෙල්, ඉකිරි
පිණ්ඩිතක-තුරුක්තෙල්, තුවරලා, කටුකරඹු, කුකුරුමාන්
පිණ්ඩිතක ඵල-කුකුරුමාන්
පිණ්ඩිතගර-තුවරලා
පිණ්ඩිතා-කුකුරුමාන්
පිණ්ඩිපුෂ්ප-හෝපලු ගස
පිණ්ඩී ඵල-අඹගස, තික්ත ලබු
පිණ්ඩීවෘක්ෂ-හෝපලු ගස
පිණ්‍යා-දූදු
පිණ්‍යාකු- පෙරුම්කායම්, නීක, තුරුක් තෙල්
පිත්තං-පිත
පිත්තක්ති-රසකිඳ
පිත්තඝාති-පැපිලිය
පිත්තද්‍රාවින්-දෙඩම්
පිත්තද්‍රු-බාන්වැල්
පිත්තනාශ-පැපිලිය
පිත්තප්‍රකාශා-කටුකරෝෂණ
පිත්ත ප්‍රනාශනී-පැපිලිය
පිත්තල-ලියතහලා
පිත්තලා-ඇසළ
පිත්තහා-පැපිලිය
පිත්තාරි-පැපිලිය, රන්මානිස්ස, ලාකඩ
පිත්තාප්‍රිය-කීකිරිඳිය
පිතුෂට-කීකිරිඳිය
පිත්‍රා-ඕපැණි
පිත්-පද්මකේශර, (නෙළුම්රේණු)

sinhalaebooks.com

පින්න–තද තික්ත ගතියෙන් යුත් කෘමි රෝග නාශක පැලෑටියකි. මේ වර්ගයේ මල් පිපුන විට කිතුල් හකුරු සුවඳක් නික් මෙයි. පින්න කොළයක කර බටු (ඉදුන ඵල බටු) ගෙඩියක්, දළුක් පළු කැල්ලක් හා තික්ත අබින් කැල්ලක් ඔතා උනු අළු පල්ලේ ලා තම්බා අඹරා දත මුල තැබීමෙන් දරුණු දත් පණුවන් කැමක් වුව ද මිනිත්තු කිපයක් තුළ දී සුව වෙයි. අත්දුටුවයි.

පින්න්‍යාකු–පෙරුම්කායම්, නික, තලමුරුවට

පින්මලලි–සෙව්වන්දි

පිනක–කුකුරුමුවත්

පිනැඹිලිය–වනෞෂධ වර්ගයක් (කඳුලැස්ස)

පිප්ඵල–පළොල්, ඇසටු, තිප්ලිලි, බෝ, රත්ගොකටු

පිප්ඵලා–ඵලබටු, රත් ගොකටු

පිප්ඵලාඞ්ගුලි–තුන් පුළිල

පිප්ඵලී–වගපුල්, ඇසටු, පුළිලගස, සිවිය, සාතාවාරිය, කිරිපලු, නියඟලා

පිපඵලී පත්‍රක–තුන් පුළිල

පිප්ඵලී ඵලක–තුන් පුළිල

පිප්ඵලී මූල–තිප්පිලි මුල්

පිප්ඵලී සීත–පුළිල

පිප්ඵල්‍යාදි ගණය– තිප්පිලි, රත් නිවුල්, වදකහ, කෙළිද හාල්, ගජතිප්පිලි; තිප්පිලි මුල්, කලා දුරු, සිඞ්ගුරු, එන්සාල්, අතිවු ඔයන්, රුහැණිය, සිවිය, මිරිස්, යදුල්, අබ, දම් දෙව් සුදු, මුරුවා දුල්, තොටිල, කුකුරු මාන්, කළුදුරු, පෙරුම්කායම්, කුළුරුණ, වලඟසාල් යන මේ ගණය වා, සෙම් නසන්නේ ය.

පිපිඤ්ඤ–කුඩා තියඹරා (ත්‍රිපුෂා)

පිම්–සත්‍රිරෝගයක්

පිය–කොළොම්, තුවරලා වැල, මොර ගස, පියාල ගස

පියක–කොළොම්

පියඟු–පුවඟු, තණහාල්

පියපළු–කිරිපළු

පියඹ–රතිකෙළිය, ප්‍රියාව

පියයුරු යුෂ } තනකිරි
පියයුරු රස }

පියල්–මොරගස

පියලි–වැරහැලි

පියවුරු–කලාදුරු

පියා–බක්මි, මොරගස්

පියාල–පියල් හෙවත් මොර

පියුම්–නෙළුම්

පියුම් ගොටු–නෙළුම් ගොටුව, (පද්ම කර්ණිකාව) මල් කැකුල

පියුමාටර–පියුම් ඵල

පිරන්කු–වැටකොළු

පිරන්ඩෙකොඩි–සීරුස්ස

පිරප්පන් කිලංගු–වේමුල්

පිරප්පන් කොඩොල්–වේබඩ

පිරම්–ලුණුවිල

පිරම්–ලුණුවිල

පිරාසදඩි–කිරි නෙටුල්

පිරාසි–ගැටනෙටුල්

පිරිමි පනා–වරකා ගස

පිරිවට–රෙදි, පිළි

පිලල–කුඩුමිරිස්

පිල්ලු–තණකොළ

sinhalaebooks.com

පි

පිල-පුඩ්ඩ=(ශරපුඩ්ඩ) කතුරු පිල, කටුපිල යයි වගී දෙකකි. කතුරු පිල උපදංශ ඇතුළු වෘණ රෝග වලට ත්, දන්ත රෝග කණි රෝග සහිත සෙම් රෝග වලට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ විෂ නාශක ඖෂධයකි. කටු පිල ගැණ විස්තරයක් 68 පිටේ ඇත.

පිලකඩ-පුළිල

පිලකා-පොල

පිලාමරම්-කොස් ගස

පිලි-ගෙඩිය

පිලිම්තණ-තෘණ වගීයක්

පිලිමිනි-පුලිඟු

පිලිල-ඉටි කෙහෙල්=(උඩවැඩියා) දියසෙවෙල් හා ගස්වල ඕජාවත් ආහාර කොට ගනිමින් වැඩෙන පැලැටි

පිලිවිලි-බෝගස්

පිලිහුඩු-මස්-මාළු වගී හෝ තම් පලා වගීයක්

පිලිවරි-උග්ගස්

පිලුපර්ණී-මුරුවා වැල

පිලූක-පියාගස්

පිශාව-කොට දිඹුලා, ශාකොට වෘක්ෂය (ගැට නෙටුල් ගස)

පිශාවක-තෝර ගස

පිශාවදෘ-ගැටනෙටුල්

පිශාචි
පිශාචිකා } මස්වැන්න, ජටාමාංශ

පිශිත-පියා ගස, උණ කපුරු, පික්මැලි

පිශුන-කොකුම්, පික්මැලි (පික් මැලි=හිඳි - පිඩිඩ්)

පිෂණපර්ණී-පෘෂණ පර්ණී (පුස් වැන්න)

පිෂ්ට-ජීයම්, සුණුකිරීම (කුඩුකිරීම) පිටි

පිෂ්ට පාෂාණාන්තක-ඩෙබර ගෙඩි

පිෂ්ටි-හිඟුල්

පිෂ්ටික-හාල් පිටි වලින් උපන් කිරි වැනි ද්‍රව්‍යය

පිෂ-සුණුකිරීම

පිසඟ පද්ම-වැල්මදට

පිසඹුරු-දියසෙවෙල්(දියපරඩැල්=පෙඳ)

පිසිත-මාංශය

පිසිනි-ලාටු වගී

පිසිඹ-කොසඹ

පිසුනා-සෙව්වන්දි, කොකුම්

පිහිඹිය-(කිහිඹිය) තද නිල්පාටින් යුත් අඟල් එක හමාරක් පමණ පළල හා අඟල් හතරක් පමණ දිග ඇති කොළ වලින් යුත් සෙවන සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගන්නා වඳුලු සහිත ගසක්

පීඋල්ලිය-ඉකිරි

පීක්කෙයි-නියන් වැටකොළු

පීක්තු-වැටකොළු

පීකන්කායි-වැටකොළු

පීත-හිරියල්, කොකුම්, වනුවැල්, (ඛාන් වැල්) මුං, කසා, රන්වන් සඳුන්, මහ වැටකොළු, කීන දෙඹ

පීතක-කටුකරඹු, මැසිදෑ, පද්මකාෂ්ඨ, වනු වැල්, තොටිල, බිම් කොසඹ, කොකුම්, රත් හැල්, මුහුණමල්, හෙළ වලා වැන්න, හිරියල්

පීතකදලි-කෙසෙල් (රන්වන් කෙහෙල්)

sinhalaebooks.com

පීතකන්දුල-වම්බටු
පීතකන්දු-කැරට්
පීත කරෝහිණී-කටුකරඹු, පීත කරෝෂණ
පීතකා-පීතකරෝෂණ
පීතකාවේර-කොකුම්, පිත්තල
පීතකාෂ්ඨ-රන්වන් අගිල්, රන්වන් සඳුන්
පීතකේශ-නාමල් රේණු
පීතවන්දන-රන්වන් සඳුන්, වනුවැල්
පීතත්වක්-දුරුහරිද්‍රා
පීත තණ්ඩුල- කිරිපලු, මෙනේරි
පීතතෛලා-දුහුදු, කටුවෙලඟ
පීතදර්පාතිත-බාන්වැල්
පීතදුරු-හොර අරටු, දේවදුර, කහ ගස
පීතදාම- වනුවැල්, හොර අරටු, දේවදුර, පිච්ච, යොහොඹු
පීතන-ඇම්බරල්ල, කසා, හිරි යල්, පළොල්, කොකුම්, වනුවැල්
පීතනක-ඇම්බරල්ල
පීතනා-කඩල
පීතනී-අස්වැන්න
පීතපුෂ්ප- වල්අබ, අස්බැවිල, රන්කිරි ගොකටු, අඩනහිරියා, මඟුල්කරඳ, කිහිරි, මහ බැවිල, වැටකොලු, කුඹුරුවැල්, කැකිරි, මස්බැද්ද
පීතපුෂ්පක-මුහුණමල්, තුවර, මහ බැවිල, රටතෝර
පීතපුෂ්පා-රම්මානිස්ස, වැල් තුඹ, කැකිරි, රන්කිරි ගොකටු
පීතපුෂ්පි-අස්බැවිල, යක්බේරිය, වේලිප්පරිත්ති
පීතපුෂ්පිකා-පුසුල්, මහ බැවිල, කොමඩු
පීත ඵල-ගැට නෙටුල්, කාමරඹගා
පීතඵලා-බෙලි, හෙළබටු, ඇද්දෙමට, කාමරංගා
පීතඵේණ-කොසඹ
පීතජාත- දැසමන්, රන්වන් සමන්පිච්ච
පීතදෘ-බාන්වැල්
පීතබන්ධන-දුරුහරිද්‍රා
පීත බර්බරිකා-වේලා
පීතමධ්‍ය-සිහින් දුරු, (සුදු දුරු)
පීත මාකීව- කිකිරිඳිය, රන්වන් කිකිරිඳිය
පීත මූලා-උරුලු සැපිටි, මැණික් වැන්න, පොල්පලා
පීතයුක්ති-රන්වන් ඉද්ද, බෝලිද්ද
පීත රත්න-ගෝමේද
පීතරාග-මී ඉටි, නෙළුම් රේණු, (නා කෙසරු)
පීතකරෝෂණ- හොර ගස, ඇද්දෙමට
පීතරෝචනෙ-පීතරෝහිණී, රන්වන් කටුකරෝෂණ
පීතරෝහිණී-කහ කටුකරඹු
පීතලා-පිත්තල
පීතලෝහ-පිත්තල
පීතවර්ණ-කසා (කහ)
පීතවීජ-උළුවා
පීතවෘක්ෂ-තොටිල, තෝර
පීතශාර-රන්හඳුන්, අහුගස, වනුවැල්, වැල්මදට, රුකඟුන, ගල් පියල්, ගෝමේද
පීතශාල- පියල් ගස, පියා ගස, ගම්මාලු ගස
පීතසාරක-අහුගස, පියා ගස, කොසඹ
පීතා-කසා, දුහුදු, දුරුහරිද්‍රා, පීත කරෝෂණ
පීතාඹග-තොටිල හෙදයක්

sinhalaebooks.com

පිතාජාත-දැසමන්, රන්වන් සමන්පිච්ච
පිතාදෑ-බාන්වැල්
පිතාබන්ධන-දුරුහරිද්‍රා
පිතිකා- රන්වන් බෝලිද්ද, කසා, දුරුහරිද්‍රා
පිතිනී-ශාලිපර්ණී
පිතෙරි-මිදිච්ච කිරි
පින්ජල්-සිහින් මිදි
පිනක-තොටිල
පිනනෙල-කලුකැම්මේරිය
පිනපාදප-තොටිල
පිනස-එනම් රෝගය, ඩෙබර
පිනාසො-නාසිකා රෝගය
පියූෂ-අමාව, කිරි
පිරණෙඩ-සිරුස්ස
පිලි-කටුපිල
පිලිනී-මැඩහඳු (වේලිප්පරිත්ති) මස්බැද්ද
පිලු-කොරාසානි, ඉගිනි,වැලහුණ, වනෙහි වූ මොර, පියා ගස,
පිලුක-මොර
පිලුකී-මුරුවා, මස්බැද්ද, නියඳ, කෝවක්කා
පිලුණී-මුරුවා වැල්
පිලුපත්‍ර-මුරුවාදූල්, කටුපිල
පිලුපර්ණී-කෝ ව ක් කා, කටුඩු කෝවක්කා,වැඩහඳු, මස්බැද්ද, නියඳ, මුරුවා කොළ. කැකිරි, උඩැත්ත
පිලුපුෂ්පි-මුරුවාදූල්
පිලුවණී-කෝවක්කා
පීවර-මේවන්, සාතාවාරිය, අමුක් කරා, ශාලිපර්ණී

පීවරී—යක් කපු

පීවරී

Abroma Augusta

මෙය ඉන්දියාව ජන්මභූමි කොට ඇති රක්කැන්ද කොළ වලට සමාන කොළ වලින් යුත්, මුල් සහ ඇට පැළවීමෙන් විශාල ලෙස බෝවී යන, අඩි පහළොහක් පමණ උසට වැවෙන පඳුරු වර්ග යකි

අපේ රටේ බුලත් වැල් වල කද (නොපිදුන) බුලත් වල හා කිනිති (පිදුන) බුලත් වල ඇති වෙනස මෙන් ම මේ වර්ගයේ ද නො පිදුන අතු වල සහ පිදුන අතු වල කොළ අතරෙහි විශාල වෙනසක් දක්නට තිබේ.

නො පිදුන අතු වල කොළ රත්කැන්ද කොළ මෙන් විශාල ය. හැඩහුරුකමින් ද එ සේම

sinhalaebooks.com

පු

ය. පිදුන කොළ කුඩා ය. පෙනු මෙන් හා ප්‍රමාණයෙන් පිදුන බුලත් කොළ වලට සමාන ය.

මේ ගසේ මල් කපු මල් වැනි ය කුඩා රිකිලි දිගේ පෙළට සැදෙන මේ මල් වලින් හට ගන්නා ඇට කොපු (ගෙඩි) පැසුනවිට විවාතවී කපුකිනිස්ස ඇට ප්‍රමාණ කළු පාට ඇට වලින් පිරී තිබෙයි.

මේ ගසේ මුල් වල සාරය අනියම් මාස් ශුද්ධියෙහි දී ඇති වන වේදනාව මගහරවා මසකට වරක් බැගින් ස්වාභාවික මාස් ශුද්ධිය ඇති කිරීමට ත්, මාස් ශුද්ධියට පෙර අධික ලෙස ලේ රැස්වී මෙන් සහ ලේ නහර ගත වීමෙන් හි සෙහි සහ මධ්‍ය ප්‍රදේශයෙහි ත්, ඇති වන වේදනාවන් දුරු කිරීමට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

මේ ගස් එගීය ලක්දිව හැම ප්‍රදේශයක ම හොඳින් වැඩිය හැකි බව පෙනේ. එම නිසා බෝ කර ගැණීමට උවමනා අසට අප වවා තිබෙන ගස් වලින් ඇට ලබා ගත හැක.

පීවරු--සාතාවාරිය
පීවරෝසදූසස්ඛඩා--කවෙලු, කිරි කවෙලු

පුංකු-කරඳ
පුංග-කරඳ
පුංගල-වට්ටක්කා වැල
පුංසවන-කිරි
පුඟ-දෙඹ ගස
පුඩකුමරම්-කරඳගස
පුඩක-පිල
පුඩකිකා-පිල, හෙළපිල
පුඩග-මහුල්කරඳ
පුඩගව-ඝාෂභක, වංඇපල
පුවඡිකා-මස්වැන්න
පුවඡාලි-ඇත්අඹ
පුවඡි-එරඬු
පුවඡිකා-මස්වැන්න
පුවඡින්-එළවරා
පුවිමඳ-කොසඹ
පූට-සාදික්කා
පුටකොෂ-සුදුලුහුනු
පුටජ්‍යෝෂ්ඨ-පොල්
පුටදීම-යම්කිසි ඖෂධයක් සුඛ කිරීම පිළිස්සීම හෝ ගිනියම් කිරීම සඳහා වරින්වර නියම කරණලද පිළිවෙළකට පිළිස්සීම
පුටපාක-ලොකු භාජනයක හෝ වළඳක දහයියා පුරවා මැදට ගොම වැරටි දමා ගිණි දල්වා ඒ තුළ තබන ලද කට වසා මැටි බැඳි බෙහෙත් බඳුන.
පුටයක්(ක)-(ගොටුවක්)බෙහෙත් ඔතා උණු අළු පල්ලේ දමා තැම්බීම.
පුටස්-කිනිබුරුද
පුටී-එන්සාල්

sinhalaebooks.com

පුටෝදක-පොල්
පුඩාල්-මී මන්තන් වැල
පුණ්ඩර-හෙළ උක් දඬු
පුණ්ඩරී-මහ සාරණ, සුදු උක්
පුණ්ඩරීක-හෙළ පියුම්, ඇටඹ
පුණ්ඩරීකා- හෙළ නෙළුම් මල්, කුකුරුමුවන්, අඹ, ඇටඹ, පොණ්ඩරු
පුණ්ඩරීය-පොණ්ඩරු
පුණ්ඩරීයී-පොණ්ඩරු
පුණ්ඩාහ්ව-පොණ්ඩරු
පුණ්ඩ්‍රක- යොනොඹු, ගැටපිච්ච, පොණ්ඩරු, බෝලිද්ද, මදටිය, මාරා, කොසඹ, සුදු නෙළුම්
පුණ්ඩ්‍ය-මසන්
පුණණකකි-ගල්කුර
පුණණා-ඇත්තෝර
පුණණාග-දෙඹ, සාදික්කා, හෙළ උපුල්,
පුණෙණාමරම්-දෙඹ ගස
පුණ්මුරුන්කෙ-වැල් මුරුංගා
පුණකාව්වෝරි-වඳුරු මෑ
පුණ්‍යගන්ධ-සපු
පුණෙන්නව-සාරණ
පුණමරම්-අහු ගස්
පුණරන්-දෙඹ
පුණෙක්කාලි-වඳුරු මෑ
පුත්තම්පලම්-අස්මි අල
පුතන-අරළු
පුතිකා-රත් නිවිති
පුත්‍ර-ලෑටිය, බුත්සරණ
පුත්‍රජීජී-හණ
පුත්‍රජාති-වවුලැටිය
පුත්‍රජානනී-රසතැල්ල, ලප්තැල්ල
පුත්‍රජාරි-යක්බේරිය, භූමිනාද
පුත්‍රජීව- බුත්සරණ, රත්කතුරු, ලකවැලිය
පුත්‍රජීව ඇට-ලකවැලිය ඇට
පුත්‍රදරු-රසතැල්ල
පුත්‍රප්‍රජනනී-තුන්දුර වැල්
පුත්‍රී-බිම්තෙල්ලි
පුත්‍රෝසත-පිළ, හෙළ පිළ
පුදතම්පලා කොළ-තම්පලා වර්ග යක්
පුදහලමල්- පූජා කිරීමෙන් පසු අස්කළ මල්
පුන්නාට-තෝර
පුන්නාග-සාදික්කා, දෙඹ, හෙළ උපුල්
පුන්නාට්‍යනාම-දෙඹ කින
පුණ්‍යගන්ධ-සපු
පුණ්‍යතෘණ- ඊතණ, කුසතණ, හෙළ ඊතණ
පුණ්‍යලතා-රටලබු, වට්ටක්කා
පුනග- දෙඹ ගස
පුනට්‍ය-මසන්
පුනදෙඹ-කොට්ටම්
පුනනග-දිඹුල්
පුනබෝ-දෙළුම් ගස
පුනණිහව-රත්ගෙඳ, රත්සාරණ
පුනණිවා-සාරණ, මහ සාරණ,සුළු සාරණ, පිටසුදුපලා
පුනාගකිරෙයි-සුළුනයි
පුනාවු-හකුරු
පුනි-සිහින්අරත්ත, කුඩාකළුවා
පුනුගු-උරුලැසැපිටි
පුනුගුසව්ටන්-උරුලැසව්ටන්
පුප්-මල
පුප්පි-මගිල
පුප්මි-මිපැණි

sinhalaebooks.com

පුපුල—පුපුල ගස්

පුපුල

පුපුල ගස් සම දේශගුණය ඇති ප්‍රදේශවල වැවෙන පඳුරු වර්ගයකි. මේ ගස් වල මල් හා කොළ **වැරණිය** මල් සහ කොළ වලට සමාන ය. එනෙත් මේ කොළ වැරණියා කොළ සමණ සණ නැත. ප්‍රාණවත් බව ද අඩු යි.

පුපුල කොළ සහ පොතු හන්දි වෙදකමේ ප්‍රධාන ඖෂධ යකි. දේශීය වෙදකමේ නොයෙක් තෙල් වර්ග වලට මේ පොතු සහ කොළ වල යුෂ අවශ්‍ය වේ.

පුබෙබා–සැරව
පුමත්තම්–අත්තන ගස
පුමත්තේ–අත්තන
පූර්තබිජු–වළහසාල්, බෝදිඇට
පුර–හෙළ එරඬු, අරත්ත, (රත්ත), ගුගුල්, කුන්දුරුක්කන්, ලප්නාරම්
පුරකංජය–සුදු දුරු
පුරකඃකෝ–අබ
පුරපල්–ලප්නාරම්
පුරා–ඉන්සළු
පුරාලකන්–කුකුරුමුවන්
පුරිසම්–රත්කැල, කැල
පුරු–එළ එරඬු,(නවගිලිය)
පුරුෂ–දෙඹ, ගුගුල්
පුරුෂදනතිකා–මහමෙවන්
පුරුෂප්‍රකාශිෂ–කසිස්, (කාසිස)
පුරුෂම්–ගස්කැලිය
පුරුෂාහ්වය–දෙඹ, මහ දෙඹ
පුරුහත–කෙළිඳ
පුරෙකකණ්ඩිවෝඩි–වැල්කස ඕලියා
පුරෙසඃ–එරමණියා
පුරෝඩාස–මුවකිරිය
පුල්–පුබුදුවීම
පුල්කීරෙසි–දියබෙරලිය
පුල්කොළ–සෙන්කොට්ටම්, උපුල් කොළ
පුල්ලෙකනතලෙසි–කෝමාරිකා
පුලනති–කලිල්
පුලන්දිය–කටුපිල
පුලයාරි–පොල්කුඩුපලා
පුලම්වි–ගෙඳ
පුලි–සියඹලා
පුලිතුඩක්කි–එළ එඬරු
පුලියම්–සිනිඹලා, සියඹලා
පුලියමරම්– සිනිඹලා, (සියඹලා ගස
පුලියාරෙ–ඇඹුල් ඇඹිලිය

sinhalaebooks.com

පුලිල–පළොල්

පුළු–හබලපෙති

පුළුප්රා–පොල්රා

පුළුපු–පොල්

පුවක්–පුවක් ගස, (පූග)

පුවක්ඇටියා–තු වා ල ව ලට සහ බුලත්විට කැමට පුවක් වෙනුවට පොතු ගන්නා කසට ගතියෙන් යුත් අඩි දහයක් පමණ උසට වැවෙන පඳුරු වර්ගයක්

පුවකු–පුවක් ගස

පුවගය–පුවක් ගස

පුවටා–පුවටන්, පෝටාවැල්

පුවතු–පුවක් ගස

පුවාලු–පුවාලෙ–ව්‍යංජනය පිණිස ගන්නා ලොකු කෙසෙල් ගෙඩි වර්ගයක්, ඇතැම් පළාත්වල කෝලිකුට්ටු කෙසෙල් වලට ද පුවාලු යයි කියති.

පුවඟු—පුවඟු ගස්

පුවඟු—ප්‍රියඟු
Aglaia Roxburghiana

පුවඟු–සුවඳ පුවඟු යයි වර්ග දෙකකි. දිග–පළල අඟල් $4 \times 1\frac{1}{2}$ කට වැඩි නොවූ එක ඉන්නේ කොළ හතර–පහ බැගින් ඇති, කහ පාට කුඩා මල් පොකුරු හා ඒවායින් සපදිල්ලා මල් කැකුළු පමණ ගෙඩි පොකුරු සෑදෙන ගස් වර්ගයකි පුවඟු.

සුවඳ පුවඟු දිග–පළල අඟල් $1\frac{1}{4} \times \frac{3}{4}$ කට වඩා විශාල නොවූ කොළ ඇති මිහිරි සුවඳකින් යුත් කහ පාටින් යුත් පුවඟු වලට වඩා කුඩා මල් පොකුරු හටගන්නා වර්ගයකි. පුවඟු ඉන්දියාවේ හා ලංකාවේ වනගතව වැවෙන වර්ගයකි. සුවඳ පුවඟු ඉන්දියාවෙන් ගෙනැවිත් මෑතකදී බෝ කරණ ලද්දකි.

පුවඟු – රුක්

පුවඟු ගෙඩි වෙනුවට ලංකාවේ පාවිච්චි කරන්නේ රුක් මල් (ගෙඩි) ය. රුක් ගස වනාහි දිග–පළල අඟල් $10 \times 3\frac{1}{2}$ කට වැඩි නො වූ කොළ ඇති, වැලි අතෝද ගෙඩියක පිටපැත්ත මෙන් ගැට සහිත, ලොකු කඩල ඇට ප්‍රමාණ මල් සෑදෙන ගසකි. අතුවල හා කඳෙහිත් නටුවල සෑදෙන ඉම් මල් පොකුරු අමුවෙන් (පිපෙන්ට පළමු ව)

sinhalaebooks.com

පුවඟු පුවඟු

නිල්පාට ය. පැසුන (මේරූ) විට රන්වන් පාට ය. පිපුනාවූ මේ මල් වලින් ද සුවඳ පුවඟු මල් වලට සමාන සුවඳක් නික් මෙයි. රුක් ගස් වල ගෙඩි හටගන්නේ මේ මල් පොකුරු වලින් නොවේ. අතු දිගට වෙන වෙන ම ය.

පුවඟු-රුක් දෙවර්ගය ම මෙම දිවයිනෙහි තිබියදී පුවඟු ගෙඩි වෙනුවට රුක් මල් ගැණීම අනාදිමත් කාලයක සිට අපේ දේශීය වෛද්‍යවරයන් විසින් කරගෙන එන ක්‍රියාවකි. මෙය නො දැනීමක්-නූගත් කමක් හෝ වැරදීමක් නිසා සිදුවූවකැයි ඉවත දැමීමට පෙර මදක් විමසා බැලිය යුතුව තිබේ. රාවණ සමයේ සිට සිංහල රාජ්‍යයේ අවසානය දක්වා උගත්කමින් හා කෘතඥතා භාවයෙන් ද අනූන වූ වෛද්‍ය පරම්පරාවලින් මේ ලක්දිව හිස් නොවූ බව ඓතිහාසික සිදුවීම් අනුව නිගමනයකට බැසීමට ඉඩ ඇති හෙයිනි.

පුවඟු-සුවඳ පුවඟු දෙවගයෙන් සුවඳ පුවඟු ගුණයෙන් අධික බව ප්‍රකට කරණකි. සුවඳ පුවඟු මල් (ගෙඩි) හා රුක්මල් (ගෙඩි වැනි මල්) ද වණි යෙනුත් සුවඳිනුත් එක සමාන ය. එකල සුවඳ පුවඟු ඉන්දියාවේ මිස ලඞ්කාවේ තිබුණේ නැත. එය මැතකදී මෙහි බෝකරණ ලද්දකි. එම නිසා සුවඳ පුවඟු සපයා ගන්නට නො හැකිවූ විට ඊට ප්‍රතිනිධි වශ යෙන් පුවඟු ගෙඩි වලට වඩා රුක්මල් ගැණීම සුදුසු යයි කරණ ලද පරීක්ෂණ අනුව සම්මත කරගන්ට ඇතැයි සිතුවොත් වැරදිද?

දුරාලභා – දරුහරිද්‍රා – රක්ත චන්දන ආදි විදෙශික ඖෂධ වෙනු වට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් ගැණීමට ඉන්දියානු වෛද්‍යවරයන් විසින් කරණ ලද නියමයන්ට වෙනස් ඖෂධ වර්ග මේ රටේ පාවිච්චි කිරීම ද මෙයට ශාක්ෂියකි.

පුවඟු වෙනුවට රුක්මල් ගැණීම හරි හෝ වැරදි යයි සපිරලෙස ම සම්මත කළ හැක්කේ පුවඟු – සුවඳ පුවඟු හා රුක්මල් පිළිබඳ විද්‍යානු කූල පරීක්ෂණයක් කිරීමෙන් පසුව මිස එක එක්කෙනා ලියා තිබේන අනත් මනත් වලින් නොවේ.

sinhalaebooks.com

පුවොදනී–කටුවැල් බටු
පුෂ්කර–පුස්කර, නෙළුම්, කොට්ටම්
පුෂ්කල–මිටට ගන්නා ප්‍රමාණ හැට හතරක්, උරුලැවා
පුෂ්පිජ්වරා–අමුක්කරා
පුෂ්පිද–අමුක්කරා
පුෂ්පපුණ්ඩරී–සුදු උක් ගස
පුෂ්ප බැවිල–ශ්‍රීවේර
පුෂ්පමඤ්ජරී–කොට්ටම්, අබ, මැලියම්
පුෂ්පරාහ්වය–අමුකපුරු
පුෂ්පරෝචන–නාමල් රේණු,
පුෂ්පරෝහ–ලියනහලා
පුෂ්පලතා–කොමඩු වැල, පත්තක්කා වැල, පුසුල් වැල
පුෂ්පලා–දුරියන් (ජුලියන් ගස).
පුෂ්පවාන්–මුරුත ගස
පුෂ්පවෘක්ෂ–පියල්
පුෂ්පශෘඞ්ගරා – ලියනහලා, මේ වායේ අල දුඃ ප්‍රසවයේදී පතුල් වල ගැමට භාවිත කෙරෙයි.
පුෂ්පසන්ධු–මී පැණි
පුෂ්පසාර–මී පැණි
පුෂ්පසූත්‍ය–දිඹුල්
පුෂ්පාඤ්ජන–මල් අඳුන්
පුෂ්පාමල–සියඹලා
පුෂ්පාහ්වා–ශතපුෂ්ප
පුෂ්පිකා–මස්වැන්න, යක්බේරිය,
පුෂ්බට්ට–පුස්වැලේ ඇටයට ඇතැ මෙක් මෙසේ කියති. මේ ඇට මද ග්‍රන්ථි ශොථවලට ගනු ලැබේ
පුෂ්පරේචන–නාමල් රේණු,
පුෂ්‍යලතා–පුසුල්වැල

පුස්විල–ව ස තැ ල් ල, දියමින්ත කොළවලට සමාන කොළ ඇති මේ වැල් වර්ගය කටු ඇතුනාම කහ – පුණු ලා කොටා මුලව බඳිනු. සුව වේ.
පුස්නා–පුස්ඇට, නා ඇට
පුස්පකාමලඃ–කොසඹ
පුස්පන්–මහ සාරණ
පුස්පන්ඩය–වසාවාසි
පුස්පරු–අත්තන
පුස්පසේකර–මී පැණි
පුස්පා–රුක්මල
පුස්පි–එරබදු
පුස්පිකණ්ටකාලි–ඉඹුල් මැලියම්
පුස්වැන්න – පෘෂ්ණිපර්ණී = ත්‍රිපර්ණී = ක්‍රොෂ්ටුවිත්‍යා, නරි වලිගයක් වැනි මලක් සැදෙන, එක නැට්ටේ දිගටි හැඩයෙන් යුත් කොළ තුනක් බැගින් ඇති පැලැටියකි. පෘෂ්ණිපර්ණිවල හැඩහුරුකම මෙසේ සවිස්තරව දක්වා තිබියදීත් සරස්වතී නිඝණ්ඩුව ඇතුළු බොහෝ පොත් වල වගී දෙකක් ව ශ යෙන් වෙන් වෙන්ව විස්තරකර තිබිය දීත් මේ වර්ගයට සමාන කිසිම ලක්ෂණයක් නැති පොල්පලා, පුස්වැන්න (පෘෂ්ණිපර්ණී) වෙනුවට ගැණීම තේරුම් ගත නො හැකි ප්‍රකට කරුණකි. එසේම පුස්වැන්න පැලැටි මේ රටේ සුලභව තිබේ. පෘෂ්ණිපර්ණී උණ–අතිසාර රෝග නසන ඖෂධයකි.

sinhalaebooks.com

පූ

පුස්වැල්-අවුරුදු සිය ගණනක් වුව ද නොමැරී පවතින ඉතා විශාල ලෙස වැවෙන මේ වැල් වර්ගය දේශීය වෙදකමේ ශ්‍රේෂ්ඨ ඖෂධයකි. පුස්වැල් ඉස්ම හැම සර්ප විෂකට ම නශ්‍ය, පිට ගැම හා පෙවීම පිණිස ත්, ඇට ඇස් බේත් හා වෙනත් දේශීය ඖෂධ වගී පිළියෙළ කිරීම පිණිස ත් ගණිති.

පුස්ඇට මද ගෙන දෙපැයක් හොඳින් තම්බා එක් රැයක් ගලා යන දියපාරක (පිල්ලක නම් වඩා හොඳයි) හල් තිත්ත අරින ක්‍රමය ට දියේ බැඳ තබා උදේට ගෙන මිඤ්ඤුක්කා හෝ බතල සමග එකට මිශ්‍ර කර නැ ව ත තම්බා පොල් සහ කට්ට සම්බෝල සමග අනුභව කළ හැකි රසවත් ආහාර යකි.

පුස්සමන්-කොට්ටන්
පුස්සරාජකුමාරයා-කොල්ලම් ගස
පුසිඹ-කොසඹ
පුසුල්-පුහුල්, පුහුල් වගී කිපයකි. මේවායින් අලු පුසුල් වැඩි වශ යෙන් ඔසු පිණිස ගණිති.
පුහුඩා-පුඩාවා, කුඩැල්ලා

පූ-මල්
පූඅරෂමරම්-ගම්සූරිය
පූකමාලක-කොසඹ
පූකිරි-අප්පල්ලය=(පූකිරිය)
පූකුඩු-වී කුඩු
පූකුරුව-දිය බොන කොතලය, කැම කන විට භාජනය තබා ගන්නා අඩිය (උප පාත්‍රය)
පූගතුංග-දෙඹ ගස
පූගපලම්-පැන්තුරු, (ලපටි පුවක් =ගොලු පුවක් ගෙඩි)
පූගො-පුවක්
පූජ්‍යක-මස්බැද්ද
පූඩාවැල්-මීමන්තන් වැල
පූතකුසි-හෙළ ඊතණ
පූතගන්ධ-ගෙන්දගම්, තලා
පූතනා-ජටාමාංශ, අරළු
පූතනාද-වී
පූතඵල-කොස්, බෙලි, සිරිවැනි බැවිල
පූතබර්බරිකා-වේලා
පූති-වේලා, සිරිල, කුණු කරඳ
පූතික-කුණුකරද, සිරිල
පූතිකටු-සරල
පූතිකටඨං-සරල
පූති කරඤ්ජ-සිරිල
පූතිකව-උරුලු සැපිටි
පූතිකා- සිරිල (කුණු කරඳ), තොටිල
පූතිකාරස-සිරිල
පූතිකාෂ්ඨ-දේවදූර, හොර
පූතිකීටා-රම්මානිස්ස
පූතිගන්ධ-ගෙන්දගම්, යෙන් තුඹ, කිරි අඟුණ
පූතිගන්ධා-ගෙන්දගම්, යොන්තුඹ
පූතිකෝ-කටුකරද
පූතිතෙල-දුහුදු (දූදු)
පූතිදළු-දළුප්, ඉළුප්
පූතිදූරු-දේවදූර
පූතිනාග-තොටිල
පූතිපත්‍ර-තොටිල
පූතිපර්ණී-සිරිල, කුණු කරඳ, තොටිල, වැලඟුණ, බෝඩි ඇට
පූති පුෂ්පිකා-දෙඹම්

sinhalaebooks.com

පෘ

පූතිඵල-බෝධි ඇට
පූතිඵලි-බෝධි ඇට
පූතිබර්බරිකා-වේලා
පූතිබීජු-බෝධි ඇට, නෝ වලහ සාල්
පූති මසූරිකා-අසමෝද
පූතිමාගුර-වේලා
පූතිමාරුත-බෙලි
පූතිමෙද-හිඹුරු
පූතිලතා-කිඳි, (රසකිඳ වැල)
පූතිවර්වරී-රම්මානිස්ස
පූතිවල්ලි-බෝධි ඇට
පූතිවාත-බෙලි
පූතිවෘක්ෂ-තොටිල
පූතිවේද-හිඹුරු
පූතිසම්භව-සිරිල
පූත්‍යාහ්ව-සිරිල
පූනෙවනංගි-කුප්පමේනිය
පූපලික-පූ-(කැවුම්)
පූපලිකා-පූ-(කැවුම්)
පූමත්තෙයි-අත්තන
පූමනන්ද-අත්තන
පූසාරි-කොසඹ
පූසො-සැරව
පූණිකොටක-කොට්ටම්
පූණිකොෂ්ඨා-කලාඳුරු, ඉඟුරු
පූණිපර්ණි-පුස්වැන්න
පූණිඵලා-කටුවෙළහ
පූණිබීජ-දෙළුම්
පූණී-අරළු
පූළිපුෂ්පිකා-දැන්න, මහ දැන්න
පූළිම්පලම්-ගස්පෙනෙල
පූරක-ලප්නාරම්
පූරණ-හිඹුල්, (ඉඹුල්)
පූරෙසස-එරමිණිය
පූලා-ජමනාරං

පූලි-සියඹලා, වසාවාසි
පූලියං-සියඹලා
පූව-පූප, (කැවිලි වර්ග)
පූෂ-බැමිතිරිය, ඇසතු, බෝගස
පූසනි-පුසුල්, වට්ටක්කා
පූසනික්කාසි-පුසුල්
පූසාරි-කොසඹ
පූහල-වට්ටක්කා වැල

පෘථිවී-මහදුරු, පත්‍රාභිංගු, එන්සාල්, පැපිලිය, අසමෝද
පෘථිවීක-රත්නිටුල්
පෘථිවීකාලා-කළුදුරු, එන්සාල්
පෘථිවීකුරවක-හෙළ එරඹු
පෘථක්-මදටිය, මහරි
පෘථක්ත්වව-මුරුවාවැල
පෘථක්ත්වාර්වා-මස්බැද්ද,
පෘථක්පර්ණී- පුස්වන්න, ආපසු මදු, මකුළුවැන්න
පෘථක්බීජ-බදුල්ල ඇට
පෘථිවී-මහ එන්සාල්
පෘථිවීක-එන්සාල්
පෘථිවීජ-එරබදු
පෘථාජ-කුඹුක් ගස
පෘථු-කලාඳුරු, කුඹුක්, පත්‍රාභිංගු
පෘථුක-පත්‍රාභිංගු
පෘථුකෝල-මහ මසන්
පෘථුනාමා-අරළු
පෘථුපත්‍ර-රතු ලුහුනු
පෘථුල-මහ පත්‍රාභිඛගු
පෘථුවල්ලි-මුරුවා වැල්
පෘථ්වාතීකි-වම්බටු, ඇත්බටු
පෘථුවිකා-එන්සාල්
පෘථුවීජ-රත්කැල
පෘථු වීජක-තොටිල
පෘථුවීපති-සෘෂභක

sinhalaebooks.com

පෙ

පෘථුවීභව–උද්භිද ලුණු
පෘථුශෘඞ්ගි–එරබඳු, මදටිය, මහරි
පෘදකු–රත්නිටුල්
පෘෂ්ඨා–ඉද්ද
පෘෂ්ණපර්ණී–පුස්වැන්න

පෙකඩක–පැල, (ලාස් 10)
පෙට්ටිය–මලබටු
පෙටි–ලේල් වර්ගයට අයත් අඟල් 12 කට නොදික්වූ මත්ස්‍යයෙක් (සඵර)
පෙණෙල– ගස් පෙණෙල, වැල් පෙණෙල යයි පෙණෙල වර්ග දෙ කකි, විසතර 163 පිට බලන්න.
පෙතන්–ඵාල්ගු=පෙතඟ–කරපිංචා සුවඳින්යුත් කොබෝලීල කොළ වලට සමාන කොළ ඇති ගසකි
පෙතලාලු–ලාලු(කැම)වර්ගයක්.
පෙති–කොළ, පෙත්ත
පෙතිතෝර–කැමට ගන්නා තෝර ව ර්ග ය ක්. මේ වා යේ කොළ වා තා බා ධ හා කා ම් රෝග සඳහා මලවා කැමට ත්, කොළ පුෂ්ප ඉදිමුම් බැස්සවීමට හා සම් මතුපිට ගැමට ත් ගණිති.
පෙතිපියුම්– එක්පෙති පියුම්, (මී තඹර)
පෙඳ– පාසි, (ජලශෛවාල= දිය සෙවෙල්)
පෙනැඹිලිය–පිනැඹිලිය
පෙනෙල– පිහිල්ල, පෙනෙල ගස් හෝ වැල්
පෙප්පුට–කැප්පෙට්ටියා
පෙයන්ති–කොටදිඹුලා
පෙසිලන්ත–ඛෙබර
පෙර–සස්සඳ වැල
පෙරම්ට්ටි–එළ බැවිල, ජම්රස
පෙරමරුනුකොඩි–සස්සඳ වැල්
පෙරමලි–අස්වැන්න, උඳුපියලි
පෙරවහරේදිය–පෙරෝදිය=කොළ රොඩු, මැටි, ගල්, මුල් ආදිය සෝදාගෙන එන වතුර හෝ තුවාලයකින් පෙරා වැටෙන ඕජාව.
පෙරවාකෙ–තොටිල
පෙරාමනක්කු–මුඩු එඬුරු
පෙරාරත්ත– මහඅරත්ත, කලුවා අල

පෙරුංකායම්—සුං=
(සුගු=හිඬගු)

පෙරුංකායම්—හිඬගු
Ferula Foetida

පර්සියාවේ, කොරාසාන් හි හා බටහිර ආසියාතික රටවල ත් වැවෙන ගසකින් ලබා ගන්නා සාරය කැටි ගැසීමෙන් සෑදෙන ලහටු වර්ගයකි පෙරුංකායම්

sinhalaebooks.com

පේ

කොළ, පොතු, මුල්, කඳ හා කරටිය යන මේ කොටස් වලින් වෙන් වෙන් වශයෙන් පෙරුංකායම් ලබා ගතහැකි බව ත්, ඒවායේ ගුණ ද ඒ කොටස් අනුව වෙනස් වන බව ත් පැහැදිලි වෙයි. මෙය අත්‍යාවශ්‍යක ඖෂධ යක් බැව් බුද්ධ දේශනාව වූ විනය පිටකයේ මහාවග්ගපාලියේ හෙ සජ්ජකඛන්ධකයේ ද **පත්‍රාහිඩගු-තවහිඩගු** ආදි වශයෙන් සවිස්තරව ඇතුළත් ව තිබීමෙන් පෙනේ.

ආමශූල, අග්නි මාන්ද්‍යය, උදුවර්තය ආදි රෝග වලට හා නගරගත ආබාධ වලට ත් අවශ්‍ය කෂාය-ගුලි-කල්ක-අරිෂ්ට ආදිය පිළියෙළ කිරීමෙහි ලා පෙරුංකායම් ද ඖෂධයක් වශයෙන් ඇතුළත් කර තිබේ.

හිඩගු යන මාතෘ භාෂාගත වචනය සිංහලට බිඳී සෑදුන **ඝුගු**=ඝුං යන වචන ග්‍රන්ථ ව්‍යවහාර යෙහි පවතින ත්, ග්‍රාම්‍ය ව්‍යවහාරයෙහි පවත්නේ **පෙරුන්ගායම්** යන දෙමළ වචනය ම මදක් වෙනස් වීමෙන් සෑදී තිබෙන **පෙරුංකායම්** යන දේශීය වචනය යි.

පෙරුංපරිත්ති-මහකපුගස
පෙරුංකුමට්ටි-නියඹරා
පෙරුන්කුමිල්-ඇත්දෙමට
පෙරුන්කුමුල්-ඇත්දෙමට
පෙරුන්කුරන්වකම්-හඟුළු
පෙරුන්කුරුන්දු-දෙඛම්, පඹුරු,
පෙරුන්කුරුන්පෙ-මුරුවා වැල්
පෙරුන්කෝරෙසි-ජටාමාංශ
පෙරුන්තන්තාරි-මහ ඉරමුසු
පෙරුන්නෙට්ටා-මහ ඉහිනි
පෙරුන්ෂඩයන්-මහ හැඩයා
පෙරුන්සාරණෙ-මහසාරණ
පෙරුන්සීරකම්-මහදුරු
පෙරුනාකරෙ-උගුරුස්ස
පෙරුනාවල්-හෙළ දඹ,මාදම්,(මහ දඹ)
පෙරුම්කාවෙවාරි- මහකසඹිලියා
පෙරුම්පරිත්ති-මහකපු ගස
පෙරුම්පාෂාණ-රසාඤ්ජන
පෙරුම්ට්ටි-මහබැවිල, සුළු බැවිල
පෙරුම්රම්-තොටිල
පෙරුම්රුනු-සස්සඳ
පෙරුම්ල්ලිය-පුස්වැන්න
පෙරුම්ලි-මස්වැන්න
පෙරුවන්වෙල්ලරි- මහ ගොන් කැකිරි
පෙරුවාකෙස්-තොටිල
පෙවෙත්-ශරීරය
පෙහෙඹිය-පිහිඹිය=කිහිඹිය, (14 පිට පිහිඹිය බලන්න)
පෙහෙරතුඹ-යොන්ඉදි, (රටඉදි)

පේඅත්ති-කොටදිඹුලා
පේක්සුරෙ-තිත්තලබු වැල
පේචක-කලාඳුරු අල
පේවිකා-ඇඹුල්කපු, නාපිරිත්ත වැල
පේදමට්ටි-කේශර බැවිල
පේන-මුහුදුපෙණ හෝ අබින්
පේනිල-පෙණෙල ගස
පේපික්කු-තික්තවැටකොළු
පෙපුඩල--(පේපුංඩල)- දුම්මැල්ල
පේපෝඩල්-දුම්මැල්ල

sinhalaebooks.com

පෙ පො

පේමුන්සිට්ටා–රසකිඳ
පේයක්කරුම්පු–රඹුක් ගස
පේර්ඒලම්–මහ එන්සාල්
පේර–පේරගස
පේරමට්ට–මහබැවිල
පේරාමල්ල–පුස්වැන්න
පේරිච්චෙයි–යොන්ඉදි
පේරු–මැකරල්
පේලව–කලාදුරු
පේෂටා–මිරිස්, ගම්මිරිස්
පේෂටාම්ල–කොසඹ
පේශනායස්‍යා–කොත්තමල්ලි
පේසා–මදුළු, කොස්මදුළු ආදිය
පේසිකරුම්බු–රඹුක්, වැලුක්
පේසිකුමට්ටි–යක්කොමඩු
පේසිමනට්ටි–යකුවනස්ස

පෛතික–දියමිත්ත
පෛතිකා–දියමිත්ත
පෛසාවෙක්ෂු–රඹුක්, වැළුක්

පොං–රත්රන්
පොඉලත්ත–ඩෙබර (මසන්)
පොක්ඛරං–නෙළුම්
පොකුණ–පුෂ්කරණිය
පොකුරු–නෙළුම්, නෙළඹුදැලි, පියුම්
පොකුරුකුරු–නෙළුම් දළු
පොකුරුමුල්–පුෂ්කරමූල, (නෙළඹු දැලි)
පොඹ්ඛ–දැත්ත
පොට්ටකතුතනි–අනෝදා, (අනෝජා)
පොට–හෙළ පෝටාවැල
පොටගල–රඹුක්, වැළුක්, දියබෙරලිය
පොටතල–දියබෙරලිය
පොඩක–උක්, රඹුක්, වැළුක්
පොඩලෙයි–පතෝල

පොඩිඅරිසි

පොඩිඅරිසි

උදුපියලි කොළ වලට මදක් ලොකු දැති සහිත මිසදුව් කොළ වල හැඩහුරුකම ඇති සහල් ඇට වැනි මල් හටගන්නා අඟල් හයක් පමණ උසට වැවෙන පැලැටියකි. මෙහි නිල් සහ සුදු පාට මල් ඇති වර්ග දෙකක් තිබේ. සාරාර්ථ සංග්‍රහයේ වාත රෝග චිකිත්සාවෙහි ඖෂධ වශයෙන් ගැණීමට නියම කර ඇති මේ පැලැටිය මදක් වැලි හා දිය සීරාව ඇති සපරගමුවේ ඇතැම් මිදුල් වල දක්නට තිබේ.

sinhalaebooks.com

පෝ පෞ

තවත් මතයක්

රුණමැඩිය කොළ වලට මදක් සමාන, එ පමණ ලොකු නො වූ තද කොළ පාට ඇති කැප්පෙට්ටියා කොළ සුවඳින් යුත් Croton Officinalis න මැ ති පඳුරු වගීය ද ඇතැම් අය පොඩි අරිසි නමින් හඳුන්වති. සපී විෂට මේ ගසේ පොතු ප්‍රත්‍යක්ෂ බැව් කියති. මේ වගීයේ මල් -ගෙඩි හා පඳුරු ක් වැල් කැප් පෙට්ටියා පඳුරු වලට සමාන ය.

පොඩරු-ප්‍රෞණ්ඩරික,පද්මකාෂ්ඨ
පොඩ්ඩරු-වව්වනාවි
පොන්කුරුන්ව්-රන්වන් කටු කරඹු
පොණ්නීර්වඳනම්-රන්වන් සඳුන්
පොණ්මොලඟු-ලාකඩ
පොතාස්මපුෂ්පි-එරබදු
පොතුබටමිරිස්- පොතුහැරි ගම් මිරිස්
පොන්නන්කන්නි-රත්හිරියල්
පොන්නන්කොට්ට- ගස්පෙණල ගෙඩි
පොන්නන්තකරෙයි-පැණිතෝර
පොන්නම්කානි-රත්හිරියල්, මුගු ණවැන්න
පොන්නරිතාලම්-රත්හිරියල්
පොන්නාම්රෙයි-රණවරා
පොන්නීර්වඳනම්-රත්වන්සඳුන්
පොන්මොලඟු-ලාකඩ
පොම්-මල්
පොර්රිලෙයි- රන්වන් කිකිරිඳිය
පොරල-ඒ බොල්
පොරි-විලඳ
පොරි අරිසි-විලඳ හෝ බැදිහාල්
පෞරිකාරම්- පුස්කර, (පුස්කර වගී දෙකකි. පුස්කර, ලංසි පුස් කර කියායි)
පොරිනීරෙයි-විලඳ වැන්න
පොල්-තණ රුක්,(උසන්)
පොල්වාකර-පළමු වර පෙරාගත් අරක්කු
පොල-ඇසිකිනි, (ඇසේ හටගන් නා සෙම් බිබිලි)
පොලයල්-ඇල් ඒ වගීයක්
පොලෝ පැලියා- ගහල වගීයට අයත් අල වගීයක් (කඳල)
පොවඟු-පුවඟු ගස්, ප්‍රියඞ්ගු
පොසොන්-මල්

පෝ-පැටව්
පෝක්-(පෝපත්)-පුවක්
පෝඟු-ප්‍රියඞ්ගු
පෝටතල-දිය බෙරලිය
පෝටා-පුවටා වැල්-(පෝටා වැල්)
පෝතල-සිවලුන්
පෝතිකි-නීතිය වැල්
පෝදිකා-නිවිති

පෞණ්ඩරීක-පොණ්ඩරු
පෞණ්ඩ්‍රක-වැළුක්, රඹුක්
පෞණ්ඩ්‍රාහ්ව-පොණ්ඩරු
පෞත්‍රිකා-කණවෙයියා පැණි
පෞර-සුවඳ තෘණ, වව්වනාවි
පෞලි-හබලපෙති
පෞෂ්කර-නෙළුම් අල, බමරපැණි
පෞෂ්කරාහ්ව-පොකුරු මුල්

---

sinhalaebooks.com

ප්‍රකකටි-පළොල්
ප්‍රකකත-හිරියල්, බුළු
ප්‍රකකා-ඌණකපුරු
ප්‍රක්ෂේපල-නුග
ප්‍රකණී-කිරිබදු
ප්‍රකිති-හෙළ පළොල්, හෙළලොත්
ප්‍රකිනි, ප්‍රකීයී } සිරිල(කුණුකරඳ)
ප්‍රකුවය, ප්‍රකුඤ්ජ, ප්‍රකුඤ්ජය } කලං 12 (පලම)
ප්‍රගණ්ඩ-පැපිලිය
ප්‍රගු-වඳුරු මැ
ප්‍රග්‍රහ-රත් කණේරු, අලකිරිය, ඇසළ
ප්‍රච්චික-මස්වැන්න
ප්‍රවණ්ඩ-සුදු කරිවිල, රත් කණේරු, අලරිය
ප්‍රච්බල-අක්මැල්ල
ප්‍රවෙත-බුළු
ප්‍රවෝදනී-කටුවැල් බටු
ප්‍රජ්‍රුත්තන-වනුවැල්, (කහ වැල්)
ප්‍රජාපද-හෙළ ඊතණ, කුසතණ
ප්‍රජාලි-කටුකරෝෂණ, බදුල්ල
ප්‍රඤ්ජලිඤ්ජාරකාරක-බදුල්ල ගස
ප්‍රටිකා-සිහින් එන්සාල්
ප්‍රත්‍යක්පාර්-කරල් සැබෝ
ප්‍රත්‍යක්ශ්‍රේණී- ගොටු කොළ, මී නුග
ප්‍රත්‍යක්ෂ- තලිස් පතුරු
ප්‍රත්‍යව්ශ්‍රේණී-දැත්ත ගස
ප්‍රත්‍යවාට්‍යලක-සුළු බැවිල
ප්‍රත්‍යූසිඤ්ඩ-තොටිල
ප්‍රතානිකා-සාදික්කා, ආපසු මදු, මහ ඉරමුසු
ප්‍රතාපය-හෙළවරා
ප්‍රතාපවාන්-වරාගස
ප්‍රතිගන්ධ-සොන්තුඹ
ප්‍රතිග්‍රහා-මුඛමහණ
ප්‍රතිව්-සිරිල
ප්‍රතිනිධි-යම් ඔසුවක් වෙනුවට රස- ගුණ - ඕජාදී යෙන් ඊට ආසන්න වශයෙන් ගැණීමට නියම කරණ ලද ඖෂධය ප්‍රතිනිධි නම්.
ප්‍රතිහා-පුස්වැන්න
ප්‍රතිවිෂා-අතිවිඩයම්
ප්‍රතිහාස-අලරිය ගස්
ප්‍රථක්පර්ණී- පුස්වැන්න, කරල් සැබෝ
ප්‍රථුකා-හබලපෙනි
ප්‍රථු-රත්කැල
ප්‍රථුසිම්බි-තොටිල
ප්‍රපථ්‍යා-අරළු
ප්‍රපුන්නාඩ-තෝර
ප්‍රපෞණ්ඩරීක- පොණ්ඩ රු හෝ පද්මකාෂ්ඨ (ප්‍රශාරිනී. ගණයට අයත් සුගන්ධවත් පැලැටියක්. මේ වෙනුවට ලක්දිව නෙළුම් දඬු ගනිති.)
ප්‍රභජන-මුරුංගා
ප්‍රභදුක-කොසඹ
ප්‍රභාකර-වරාගස
ප්‍රමදා-අත්තන, අත්තන ඵල
ප්‍රමේහ-ඇසළ
ප්‍රවරා- කොත්තමල්ලි, අගිල්, අරළු, බුළු, නෙල්ලි, හෙළ දම්
ප්‍රවාල-පබළු
ප්‍රවාලා ඵලිකා-සීරුස්ස
ප්‍රවාලමධ්‍ය-දෙඹ
ප්‍රවාලාභ ඵලා-කෙම්වැල්
ප්‍රවෘජිත-වෙල්මුඩ, ජටාමාංශ
ප්‍රවෘෂායනී-වඳුරු මැ
ප්‍රශාරිනී-ප්‍රශාරිනී-ගන්ධ ප්‍රශාරිනී යයි දෙවගීයක්. =ගන්ධ පාදලියා (ගඳ මදුවැල් = ආපසු මදු) මේ ගැණ 97 පිටේ ආපසු මදු

sinhalaebooks.com

ප්‍රා ප්‍රි

යනුවෙන් ලියා තිබෙන විසෂ රය බලන්න.

ප්‍රසථය-පලම් දහසය
ප්‍රසමනී-කිරි අඟුණ
ප්‍රසවාඞ්කුර-කැකුළු
ප්‍රසූත-කරාබු නැටි
ප්‍රසූන, ප්‍රසූනක } මල්
ප්‍රසූනපත්‍ර-මල් පෙත්ත
ප්‍රහසා-සුළු බැව්ල

ප්‍රාචීන-දිසමිත්ත, අරත්ත අල
ප්‍රාචීනාමලකී-රට උගුරැස්ස
ප්‍රාචීඵල-අක්මැල්ල
ප්‍රාඤ්ජලී-කටුකරෝෂණ
ප්‍රාණජීව-නිල් අවරිය කොළ වැනි කොළ ඇති අඹ එක හමාරකට වඩා උස් නොවූ පැලැටියක්. මෙහි කොළ නිතරම චලනය වෙයි.
ප්‍රාණදා-අරළු, නරි අලු, =(නරි අල=ශාලාමිශ්‍රී)
ප්‍රාණහෘත්-නරි අල (ශාලාමිශ්‍රී)
ප්‍රාතිකා-බඳු වද මල්
ප්‍රාලම්භ්‍යාදනී-දුරාලභා
ප්‍රාවෘශෙන්‍ය- කෙළි ඳ, සාරණ, කොළොම්, වඳුරු මෑ, බක්මී
ප්‍රාවෘෂායනී-වඳුරු මෑ

ප්‍රිතෘෂ්ටය-කීකිරිඳිය
ප්‍රිය-පුවඟු, ඉඳි
ප්‍රියක-පියාගස්, බක්මී, කොකුම්, රුකඟුණ
ප්‍රියකර-පියාගස්
ප්‍රියකරි-අමුක්කරා
ප්‍රියගන්ධ-පියාගස්
ප්‍රියඞ්කර-අමුක්කරා, කිරිපලා, හෙළබටු
ප්‍රියඞ්ගු-පුවඟු, (පුවඟු ගස)
ප්‍රියජීව, ප්‍රියජීවි } කොටිල
ප්‍රියතම-මොණරකුඩුම්බිය
ප්‍රිය දර්ශන-කිරිපළු
ප්‍රියදාරුම-කෙළින්ද
ප්‍රියනාමා-ජීවක
ප්‍රියප්‍රිය-කොටිල
ප්‍රියභෙදනී-පුවඟු ගස
ප්‍රියම්බදා-දැසමන්
ප්‍රියම්බු-අඹ
ප්‍රියවර්ණී-පුවඟු
ප්‍රියවතී-පුවඟු
ප්‍රියවල්ලි-පුවඟු
ප්‍රියවෘක්ෂ-කොළ හිඹුල් ගස, පියා ගස
ප්‍රියශාලක-පියාගස
ප්‍රියා-බිම්කල්, පුවඟු, කිරිපලා
ප්‍රියාඞ්ග-වැල්මදට
ප්‍රියාල-පියාගස්, වියලිම්දි, කිරිපළු, මොරගස
ප්‍රියාලා-මුද්‍රිකඵල
ප්‍රියෙසි-පුවඟු
ප්‍රිෂ්ට-හෙළ ලූහුණු, වැල්ඉද්ද
ප්‍රිෂ්ට-මාදඹ, (මහදඹ)
ප්‍රිෂ්ටභෙදිකා-නීදිකුම්බා
ප්‍රිෂ්වාර්ජි-වසට ඇට
ප්‍රිෂ්ටි-ඉඹුල් ගස
ප්‍රීතිමාල-එලජම්බු
ප්‍රීවූ-දෙනි

---

sinhalaebooks.com

ප්‍රෙ පල පලි ඵ

ප්‍රෙක්ෂා-මහ කොත්තමල්ලි
ප්‍රෙතමූලී-කිතුල් ගස, කොටදිඹුලා ගස
ප්‍රෙතාධිවාස-බුළු ගස
ප්‍රෙයසී-පුවඟු
ප්‍රෙශඵල-මානුග ගස
ප්‍රෝජකි-මහ වැටකොළු
ප්‍රෝෂිතා-මිරිස්

ප්ලක්ෂ-පුළිල, සියඹලා, තුන්පුළිල
ප්ලව-වරා ගස, කලාඳුරු, කුරුඳු
ප්ලවකා-තුන්පුළිල, රුකහුණ
ප්ලවග-මාරාගස, රුකහුණ
ප්ලවඞ්ග-මාරා ගස

ප්ලීවරී-රඹුක් ගස
ප්ලීහ-බඩදිව (පිලාව)
ප්ලීහතාසන-යක් එරබදු ගස
ප්ලීහශත්‍රු-වල් එරබදු
ප්ලීහාරි-ඇසටු ගස

ඵගහව-හඟුළු
ඵඤ්ජි-සිරිතේක්කු, දුමැඩ
ඵඤ්ජිකා-දැත්ත, සිරිතේක්කු
ඵඤ්ජිපත්‍රිකා-මකුණුවැත්ත
ඵණගන්ධ-කරවුතලා, ජූල්, (දිවුල්)
ඵණි-නයා, නයිපෙණය, බුලත්
ඵණිකාලි-ඇල් කහඹිලියා, (වැල් කහඹිලියා)
ඵණිජඤ්ජක-තලා, සාමාන්‍ය දෙඩම්
ඵණිජිව්-සාතාවාරිය
ඵණිජිහ්වා- හාතාවාරිය, මකුණු වැත්ත, සුළු බුබැවිල
ඵණිජිහ්විකා-ඉරමුසු
ඵණිඤ්ජක-නියඳ
ඵණිඵේන-අබින්, නයිපෙන
ඵණිලතා-බුලත් වැල
ඵණිවල්ලී-බුලත් වැල
ඵණිහන්ත්‍රි-සුවඳ අරත්ත
ඵණිහාරි-ඇල්කසඹිලියා
ඵණිහාත්-හීන් ඇල්කසඹිලියා
ඵිජිහ්විකා-ඉරමුසු
ඵීවාක-මුද්දරප්පලම්
ඵරොවන-හිඟුරුපියලි
ඵල්ගු
ඵල්ගුණී
ඵල්ගුවාටිකා } කොටදිඹුලා
ඵල්ගුවාන්‍යාක-තොටිල
ඵල්‍ය-මල
ඵල-ගෙණිය, බෝ ගස, කුකුරු මාන්, සාදික්කා
ඵලක්ෂීරි-වරා ගස
ඵලක-හීන් ඉරමුසු, නා කෙසරු
ඵලංකශා- නෙ රෙ න් වි = (වර්ග දෙකකි. කුඩා නෙරෙංචි, මහ නෙරෙංචි කියා යි. මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රා වට ප්‍රශස්තයි.)
ඵලකේශර-පොල් ගස
ඵලකෘෂ්ණ-කරඹ ගස
ඵලජාත-තලගස
ඵලජාති-සාදික්කා
ඵලත්‍රය-අරළු, බුළු, නෙල්ලි හෝ ද්‍රාක්ෂා, කාශ්මර්‍යී, ඛර්ජූර
ඵලත්‍රා-ඉරමුසු
ඵලත්‍රිකා-අරළු, බුළු, නෙල්ලි
ඵලධාතු-පිණ්ඩාභිඩු
ඵලනාසන-ගොකටු
ඵලනිම්බයා-කෙළිත්ද ගස

sinhalaebooks.com

ඵා ඵූ

ඵලනිසසා-කුඹුරුවැල
ඵලපත්‍රිකා-මුරුංගා
ඵලපාක-කරඹ ගස
ඵලපාකින්-තෙලැසටු
ඵලපාලස්‍ය-ඇපල ගස
ඵලපුෂ්පා-රටඉඳි
ඵලපූර } දෙළුම්, ලප්නාරම්
ඵලපූරක }
ඵලප්‍රිය-පුවඟු
ඵලමුඛ්‍යා-අසමොදගම්
ඵලරස-කුකුරුමාන්, කෙල්ලි
ඵලරුහාසි-කරිවිල,(කරිවිල ගැණ 224 පිටේ තුඹකරිවිල යනුවෙන් ලියූ විස්තරය බලන්න)
ඵලවල්ලි-කොමඩු, පුසුල්වැල
ඵලවිනාසනී-කෙහෙල් ගස, (කෙසෙල් වගී 74 ක් ඇතැයි දැක් වේ. මේවායින් සුවඳෙල් (සුවඳ කෙසෙල්) ගුණාධික යි.)
ඵලවෘක්ෂක-කොස් ගස
ඵලවෘන්තාක-තොටිල
ඵලශාඛ-වංඇපල
ඵලශාඛව-දෙළුම් ගස
ඵලශීෂ්‍යාහ්වය-ඔලිඳ වැල, (ඔලිඳ, රස ඔලිඳ, (පැණි ඔලිඳ) ඵල ඔලිඳ යයි වර්ග කීපයකි. මෙය වාජීකරණ ඖෂධයකි)
ඵලශෛකීර-ඛෙඛර
ඵලශ්‍රේෂ්ඨ-රඹුටන් ගස, දෙඛර, මිදි ඵල
ඵලස්නෙහ-රඹුටන් ගස
ඵලා-පුවඟු
ඵලාඝ්‍යා-ගෙඩියුත් වල් කෙසෙල්
ඵලාණ්ඩු-කුකුරුමාන්, රතුළූනු
ඵලාධ්‍යක්ෂ-කිරිපළු ගස
ඵලාමල-ඇඹුල්වේ, (ගොරක)
ඵලාශක-කිරිබඳු වැල
ඵලාහ්‍ය-මුංවැන්න
ඵලිකා-පුවඟු
ඵලිකා-සීරුස්ස
ඵලිත-ගැටනිටුල්
ඵලින-පුවඟු
ඵලිනී-නිටොල්, පුවඟු
ඵලී-පුවඟු
ඵලෙන්ද්‍ර-මාදම්
ඵලෙරුහා - රත් පළොල්, හෙළ පළොල්
ඵලොත්කට-පිටවක්කා
ඵලොත්තමා-මුද්දරප්පලම්, නිපල්
ඵලොදය-නුග ගස
ඵලොරුහා-හෙළ පළොල්, රත් පළොල්
ඵහි-උක්පැණි
ඵළිත-පළිඟු

ඵාණි-උක්සකුරු විකෘති, දී මිශ්‍ර අත්සුණු
ඵාණිත-උක් පැණි, සීනි, කඩ සකුරු
ඵාරුසක-බොරලු දමුණු
ඵාල්ගු-කොටදිඹුලා, තොටිල, පෙතන්
ඵාල්ගුණ-කුඹුක්, රඹුක්, කුරුඳු, සාදික්කා, වසාවාසි, කොටදිඹුලා
ඵාල-දෙඛම් ඇට ආදිය, ඇපලගස
ඵාලිකා-ඇසතු ගස
ඵාලිනී-කළු ත්‍රිඝනවාලු, මහ කපු, සිරිතේක්කු, වැල් පෙනෙල, මහ ඇඹුල්වේ, රුක් පෙනෙල

ඵුප්පුස-පෙණහලු
ඵුර්ජකා-සීන්මැඩහඟු

---

sinhalaebooks.com

බ ඓ

ඓග්ගු-කොටදිඹුලා
ඓණ-මුදුපෙණ
ඓණාහ්ව-මුදුපෙණ
ඓණ්ල-ඛෙබර, සීන්ඛෙබර ගෙඩි, කොසඹ, රුක්පෙනෙල

බංගය-කිකිරිදිය
බංජි-ගිරිතිල්ල වැල(මාබණඩා)

බක්මි—බක්මි ගස

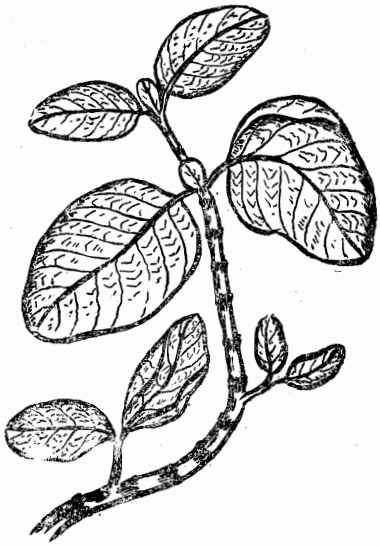

බක්මි—හලිප්‍රිය

Sarcocephalus Cordetus

බක්මි පේරතඹල හෝ කුඩා තේක්ක කොළ වැනි කොළ ඇති විශාල ගසකි. මෙහි කඳ ලා කොස් ගසක අරටුව මෙන් ලා කහ පැහැයෙන් යුක්ත ය. මල් මදක් ඉදුන රඹුටන් ගෙඩි වැනි ය. ගෙඩි සපදිල්ලා ගෙඩි පමණ ඇත ඇඹුල් රසයෙන් හා පැණි රසයෙන් යුත් මේ වර්ගයේ ඉදුන ගෙඩි ගම්බද පාසැල් කරා යන එන සිසු දරුවන්ගේ අතිරේක ආහාරයකි.

බක්මි පොතු වියරු බලු විෂට හා සර්ප විෂට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි. මේ පොතු කලං දෙළහක් ගෙණ පත අට පත එකට සිඳුවා එළ ගිතෙල් අනුපාන දමා උදේ-සවස කෂාය හතරක් හෝ උදෑසන හතරක් මේ පොතු යුෂ දැමූ කැඳ ප්‍රතිවාප වශයෙන් ගිතෙල් දමා හෝ දුනහොත් හැම වර්ගය ක ම ශරීරගත වූ විෂ පහ වෙයි. කෑ මුඛය ඉදිමී තිබේ නම්: මේ පොතු කහ-ලුණු ලා කොටා මලවා උදේ-සවස බැන්ද යුතු යි.

බකිනි—බකිනි ගස්

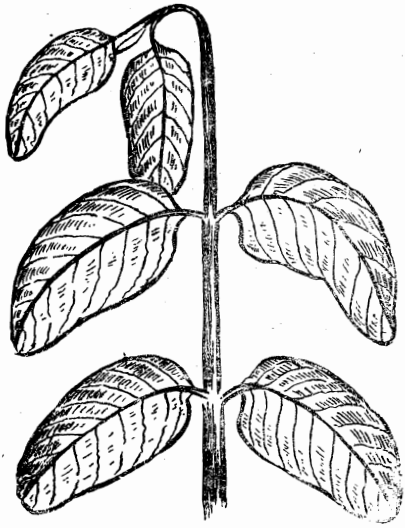

බකිනි

sinhalaebooks.com

මෙය අඟල් දෙළහක් පමණ දිග හා අඟල් හතරක් පමණ පළල ඇති **වවුල්මුගා** කොළ වැනි කොළ වලින් යුත් **නැවම්** ගස් මෙන් සෘජුව යන වහා වැවෙන ගසකි. මෙහි ලීය සුදු පාට යි. මේ වර්ගීය දර පිණිස මිස ඖෂධ පිණිස ගැණීමට නියම කළ තැනක් දකින්ට නැත.

බක්මී-බකිනි දෙක එක ම වර්ගයක් වශයෙන් ඇතැම් පළාත්වල සළකති. එහෙත් වචන දෙකේ මිස ගස් දෙකේ කිසිම සමානකමක් නැති මේ ගස් දෙක වෙන් වශයෙන් අඳුනා ගැණීම ප්‍රයෝජනවත් ය.

බක්මී පොතු වෙනුවට බකිනි පොතු වරදවා ගතහොත් නැති අසනීප ඇතිවිය හැකි නෙසිනි.

බක-වකපුෂ්ප, කොකුම්
බකන-ගජතිප්පිලි
බකුල-මුහුණමල්
බගය-කිකිරිදිය
බගතර-සුරා
බජජල-යක්ඊරබදු (පාරිභද්‍ර)
ඩෙබර ගස
බටකපුරු- බටගස් තුල සෑදෙන සීනක්කාරම් කැලි වැනි සුදු පාට ද්‍රව්‍යය

බඩකිරිල්ල—කිරිල්ල වර්ගීයක්

බඩකිරිල්ල

Erythroxylon Lucidum

බඩකිරිල්ල, බට (කොහු) කිරිල්ල, හුණු කිරිල්ල යයි කිරිල්ල වර්ගීය තුනකි. කොරකහකොළ මෙන් උල්වී තියා සිහින් කොළ හා නයි (සිහින්) මිරිස් කරල් වැනි ඉදුනවිට රත් පාට ගෙඩි ඇති වර්ගය බඩකිරිල්ල යි. මේ ගසේ කොළ, මුල්, පොතු ආදි හැම දෙයක් ම ලමා (කෘමි) රෝග පිළි බඳ ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

කොළ වියලා කුඩු කර හාල් පිටි සමග මිශ්‍රකර කිතුල් හකුරු හෝ පැණි දමා සකස් කර ගන්නා අග්ගලා කෘමි රෝග නාශක ආහාරයක් වශයෙන් ලමයින්ට කෑමට දෙති. තද පණු ගායට මේ පොතු කෂාය පොවති. මේ ගසේ කොටස්

sinhalaebooks.com

වෙනත් ඖෂධ යෝග සමග මිශ්‍ර කර සකස් කළ ලමා රෝග පිළි බඳ බෙහෙත් වර්ග ද ඇත.

බට(කොහු)කිරිල්ල–බෝහු කොළ පමණ විශාල කොළ ඇති ලොකු කිරිඳි ඇට පමණ විශාල ගෙඩි පොකුරු සැදෙන වර්ගයකි. මේ ගෙඩි ගම්බද ළමයින්ගේ පාසැල් ජීවිතයෙහි දී බට ලී වලින් සෑදූ (කිරිල්ල තුවක්කු) තුවක්කු වලට දමා වෙඩි තැබීමට පාවිච්චි කරති. ඉදුන විට කළු පාට වූ මේ කිරිල්ල ගෙඩි ඇඟුල් රසින් හා පැණි රසින් යුක්ත ය. ඒවා කෑමට පක්ෂීන් මෙන් ම ළමයින් ද කැමති ය. මේ වර්ගය බෙහෙත් වලට ගැණීමක් නැත.

හුනුකිරිල්ල කොළ බටකිරිල්ල කොළ වලට ත් මදක් විශාල ය. ගසත්, කොළ ත් මද සුදු පැහැයකින් යුක්ත ය. ඒ වර්ගයේ ගෙඩි කොහුකිරිල්ල ගෙඩි වලට වඩා මදක් කුඩා ය.

සත්‍රීන්ගේ කණිහරණ මෙන් මේ වර්ගයේ ගෙඩි වල ඉදිරි පැත්තෙහි වෙන් වෙන් ම මතුවී පෙණෙන බුබුළු තුනක් ඇත. ගෙඩි ද තද සුදු පාටින් යුක්ත ය. දර පිණිස හැර හුනුකිරිල්ල ගසෙන් ගන්නා වෙන ප්‍රයෝජනයක් නැත.

බටදැල්–බටදැල්ල නම් වූ විශාල ව වැවෙන තෘණ වර්ගය

බටු–බටු ගස

බටුකර– කරබටු, ඉදුන එළබටු හෝ ඉදුනු එළබටු ගෙඩියේ මද ය. (වනගත ව වැවෙන එළ බටු ගෙඩි වලට සමාන ගෙඩි ඇති රතු පාට වර්ගයක් ඇත. ඒවාට ද කරබටු යයි කියති.)

බඩල්වනස්ස– විල්වනස්ස, ඇදුම (රෝගය)ට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි.

බඩිල–සියඹලා

බණ–ගින්නේරිය ගස

බණිග්බහු–බෙරු ගස

බද්දිජ–යක්එරබදු ගස

බද්දිජ ඇට–එරබදු ඇට

බදර–මහකපු, ඩෙබර, බිම්තල්

බදරි– ඩෙබර, බිම්තල්, මහකපු, යක්බේරිය, හණගස, නිදිකුම්බා, හූරල

බදරිකා–කපු

බදරිවණ්ඩ–ඇත්ඩෙබර

බදරිතරු–ඩෙබර ගස, බදුල්ල ගස

බදරිපත්‍ර–ඩෙබරපත්

බදරිඵලා–නිල් සේපාලිකා

බදිර–කැල

බදිරෝ–කිණිහිරි

බදු–පුගල

බදරාට–මසන් ඇට

බදුන–භාජනය

බඳුවද– පොකුරු සැදෙන ලොකු වදමල්

බඳුලු–බඳුල්ල

බඳ්‍ර–රණහුණ

බඳ්‍රකා–මඟුල්කරඳ

බඳ්‍රලතා–ඉරමුසු වැල

බඳ්‍රපාදී–හඬනහිරියා

බඳධපුෂ්පි–බිම්තල්

sinhalaebooks.com

බඳුඵල-කරද
බධිර-සණ, යකඩ, යක්බෙරිය
බන්ද්‍රාක-සීන් දුමැඩ, පත්‍රරාජණා
බන්දු-ඍෂභක
බන්දුල-බඳුවද ගස
බන්ධපාදි-හඬන හිරියා
බන්ධි-සුළු පෝටා වැල
බන්ධ්‍යා-ගෝරෝචන
බන්ධ්‍යාකකෝටි-මල්තුඹ
බන්ධු-බඳුවද
බන්ධුක-බඳුවද, ගම්මාළු ගස
බන්ධුක පුෂ්ප-පියා ගස
බන්ධුජීව } බඳුවද
බන්ධුජීවක }
බන්ධුජීවක පුෂ්ප-රන්වන් අත්තන, බඳුවද මල්
බන්ධුවර-බඳුවද, තලමුරු, වලහ සාල්, ඍෂභක
බන්ධුර-කුන්දුරුක්කන්, ඍෂභක
බන්තට-කැලනිය ගස
බනවය-සුදු ලූනු
බනන්-බත්
බපෙපා-කඳුලු
බබුරු දමුණු-එඳන රුක (කොලොම් ගස)
බබුස්තණ-බබ්බජ නම් තෘණ වර්ගය
බහෘ-මහ එන්සාල්
බහෘධාතු-රන්වන් අත්තන, ගුරු
බහෘෂට-තුවරලා
බම්බු-උණගස
බමර-බමර පැණි
බඹමුල්-ලුණුවිල, බැමිනිරිය
බඹර-මී මැස්සන්
බඹරුක්-කැල
බඹුරු-කුකුලන්
බර්ගී-ලෝලු
බර්ගිපත්‍ර-ලෝලු කොළ
බර්බට-ඒ
බර්බර-රිදී, වේලා, සිරිතේක්කු, සල් ගස, රම්මානිස්ස, පිල ගස
බර්බර වර්ධක-සිරිතේක්කු
බර්බරා-වේලා, රම්මානිස්ස
බර්බරාඛ්‍ය-රම්මානිස්ස
බර්බරිකා-වේලා, රම්මානිස්ස
බර්බෂට-තුවරලා, ඉරිවේරිය
බර්ව-කන්සා
බර්හ-මොණර පිල
බර්හි-ගෝසාල වැල
බර්හිනී පුෂ්ප-බළුදම්
බර්හිෂට-තුවරලා, ඉරිවේරිය
බහ්‍යී-මොනරපිල්, මහ පොණ්ඩරු, ඉළුක්
බහ්‍යීපුෂ්ප-පොණ්ඩරු
බර-රසකිද, තිපල්, මේවන්, බැමිතිරිය, පලම, වලහසාල්, දියමිත්ත, සානාවාරිය, කහ
බරතුල්-අඟල් 12 =(අඹිය)
බරත-නයා
බරනය-රත්රන්
බරමස්-මෝරු
බරවා-(බරපා) ශ්ලිපද=ශිපද රෝ ගය
බරුස්-කෙසෙල් =(මස් කෙසෙල් වර්ගී)
බලලක-ඇඹුල
බලලාක-බඳුල්ල
බලලි-බඳුල්ල
බල්‍ය- මහ බැවිල, අමුක්කරා, සාරණ
බල්‍යඵල-ලා ගෙඩි
බල්‍යා-අමුක්කරා, මේවන්, අරළු
බල-ලුණුවරණ
බලකොළ-ලුණුවරණ
බලජ-බබුස් තණ
බලජා-අමුක්කරා

sinhalaebooks.com

බලද-අමුක්කරා
බලදා-අමුක්කරා
බලහද්‍ර-සරල, (හොර ගස)
බල භද්‍රක } බැමිතිරිය
බල භද්‍රිකා }
බල භෛෂජ්‍ය-වෙනිවැල් කෂායෙහි ලා ශුද්ධ කර ගත් තුතු (පල් මානික්කම්)
බලමුත්‍ත්‍රපනිකා-හෙළ එරඬු
බළල් වසුරු-බළල් බෙටි
බලවජ-වැළක්
බලවන්ත-බැමිතිරිය
බලසාර-සල් ගස
බලසෞගන්ධික-ගෙන්දගම්
බලා-අස්වැන්න, වල් මුං, සුළු බැවිල
බලාකා-මහ බැවිල, සිරිවැඩි බැවිල
බලාග්නි-කලගස
බලාඩ්‍ය-මුං
බලාතික්ත-දුම්මැල්ල
බලාමොටා-සස්සඳ, කංසා
බලාය-ලුණුවරණ, කැලිය ගස්
බලාසග්නි-දූදු වැල්
බලාසාග්නි-දූදු වැල්
බලාහක-කලාඳුරු
බලිකා-මහ බැබිල
බලිකාම-රත්නිවුල්
බලිකූට-රත්නිවුල්
බලිත-ගෙන්දගම්
බලිපු-කරබෙඹිය
බලිප්‍රිය-ලොත් ගස
බලී-කළු ලුණු
බළුදිව්-වරාපක්කඩ, පතොක්
බ(ව)ර-රසකිඳ, නිපල්, මේවන්, බැමිතිරිය, වළඟසාල්, කොකුම්, අමු ඉඟුරු, දියමිත්ත, කහ, ලුණුවරණ, හාතාවාරිය
බස්ත-රන්වන් වේලා
බස්තකණ්-සුළු කුඹුක්
බස්තගන්ධ-වේලා
බස්තගන්ධක-පෙරැන්කායම්
බස්තගන්ධා-වේලා
බස්තනති-ගිරිතිල්ල
බස්තමොදා-අසමොදගම්
බස්ත්‍රභූෂණ-වැල් මදට
බස්ත්‍රශාඛිනී-මැඩහඟු
බස්ත්‍රශාඛිකා-මැඩහඟු, පෙරැම් කායම්
බස්තුගන්ධා-වේලා
බස්මානං-අමුකපුරු
බස්මාගීය-දේවදාර
බස්ව-ඇට්ටර
බහති-හෙළ බටු
බහ දුරැසිරි-භද්‍රශ්‍රී වෘක්ෂය, සඳුන් ගස
බහන්-ලනුව
බහමධුරී-වැල් මුරුංගා
බහරි-කුසතණ
බහල්-දෙසාලිස (42)
බහල-ශතපුෂ්ප
බහලඃ-මොර ගස
බහලත්වක්-වැල් මුරුංගා, තොටිල
බහලත්වච-පියා ගස, බෙලි ගස, හෙළ ලොත්, මොරගස, කිරිපළු
බහල පත්‍ර-කළු කිහිරි
බහල පලලව-වැල් මුරුංගා
බහල වල්කල-හෙළ ලොත්
බහලා-මැඩහඟු
බහස්ම-භස්ම කිරීම
බහා-ගිතෙල්
බහුක්ෂීරි-මහ උක්
බහුකණ්ටකී- හීන් ගොකටු, කටු වෙළඟ, වැටකේ, සුළු තළ ගස
බහු කණ්ටකී-සැම ගස

sinhalaebooks.com

බහුකණ්ටු-කටුවැල් බටු
බහුකන්ද-කිඩාරම්
බහුකන්දක-වැටකේ
බහුකර්ණිකා-මකුණුවැන්න
බහුගන්ධ-කුන්දුරුක්කන්, පොත්ත, ඉද්ද, සපු කැකුලු, සුදු දුරු
බහුවර්ද-පුළිල, භුජපත්‍ර
බහුවර්ද්‍රා-රසකිඳ
බහුවර්ජ්‍යා-රසකිඳ
බහුවල්ලි-බෙලි, කිනිබුරුද
බහුතන්තිකා-කළුකැම්මේරිය
බහුද-ශතපුෂ්ප
බහුධාවන-අන්දර
බහුධාවලය-හීන් එන්සාල්
බහුපති-පුළිල
බහුපත්‍ර-දිය බෙරලිය, මුරුවා
බහුපත්‍රක-රුක් තිබ්බටු
බහුපත්‍රා-මහ හාතාවාරිය, වම්බටු, නව නැඹිලිය, කටුපිල, දියබෙරලිය
බහු පත්‍රිකා-තිබ්බටු, හාතාවාරිය, උළුවාහාල්
බහුපත්‍රී-පිටවක්කා
බහු පර්ණිකා-බෝ ගස
බහුපර්ණිනී-පතුක්
බහුපර්ණී-බෝ ගස
බහුපර්ණික-උණගස
බහුපර්ව පුෂ්පක -- රන්වන් අත්තන
බහුපල-තිරිගු
බහුපා / බහුපාද } නුග ගස, මහ නුග
බහුපාදි-අඩනහිරියා
බහුපුට-සුදු ලූනු, භුජපත්‍ර, පුළිල, මිණිරන්
බහුපුත්‍ර / බහුපුත්‍රා } පිටවක්කා
බහුපුත්‍රිකා-තිබ්බොටු
බහුපුෂ්ප-කටුපිල ගස, මයිල ගස
බහුප්‍රජා-කටුපිල
බහුඵල-වැල් තිබ්බටු
බහුඵලා-මුද්දරප්පලම්, කළුකැම්මේරිය, එළ ඔළිඳ, වැල් තිබ්බටු
බහුඵලාශය-ඵල කිහිරි
බහුඵලි / බහුවලි } නෙල්ලි
බහුපෙණිකා-බැමිතිරිය
බහුබීජ-මිරිස්
බහුබීජක-තකුල්, ඇට කෙසෙල් හොඳ මිරිස්
බහුබීජය-කපුකැන
බහු මඤ්ජරී-තලා, කළුතලා
බහුමූර්ති-වල් කපු ගස
බහුමූල-මුරුංගා, සැවැන්න, සාතාවාරිය, කළු කිහිරි
බහුමූලා-සැවැන්න, සාතාවාරිය
බහුමූලිකා-ඇම්බරැල්ල
බහුරස-උක්ගස
බහුරන්ද්‍රි-නෙලුඹුදැලි
බහුරූජ- එ ඳ ත (කොලොම්) වෘක්ෂය
බහුරූප-දුම්මල, මයිල, බදුල්ල
බහුරේණුකා-කරබෙඹිය
බහුල-බෙරු, එන්සාල්, ශතපුෂ්ප, මැඩහඟු
බහුලගන්ධා-එන්සාල්
බහුලවර්ද-රත්මුරුංගා
බහුලා-මහ එන්සාල්, හීන් එන්සාල්, ශතපුෂ්ප, බුලත් වැල්, කටුවැල්බටු, මැඩහඟු
බහුලාජිනී-එන්සාල්
බහුවල්ලි-මහ කරිවිල
බහුවාතක-ලෝලු ගස
බහුවාර-ලෝලු ගස
බහුවාරක-ලෝලු, අන්දර
බහුවාහක-ලෝලු

sinhalaebooks.com

බා

බහුවිනනා-රසකිද
බහුවිය-අසු ගස්
බහුවීයසී-තලා, බුලු, කුරතම්පලා, ඉඹුල්, අහු ගස
බහුශල්‍ය-කළු කිහිරි
බහුශාල-දළුක්
බහුශාඛිකා-මැඩහඳ
බහුසුතා-පිටවක්කා, සාතාවාරිය
බහුස්‍රවා-කිහිරි
බහෙදුක-බුළු
බළල්-බළල් ලුණු
බ්‍යග්ඝි-කටුවැල් බටු

බාංජි-ගිරිනිල්ල
බාකුචි - බෝදි ඇට = බවුචි, කලු කොල්ලු ඇට වලට සමාන ඇට වර්ගය කි. ඇතැම් අය බෝදි ඇට - සන්නි නායම් දෙවර්ගය ම එක වර්ගයක් ලෙස සලකතත් සන්නි නායම් වෙන වර්ගයකි. කෘෂ්ණ ඵලා නමින් බෝධි ඇට ත් ශුක්ලා නමින් සන්නිනායමුත් හැ දි න් වෙ යි. ඡායාරූප සහිත සන්නිනායම් ගැන ලියූ විවේචනය ඉදිරියෙහි ඇත, බලන්න.
බාදර-කපු ගස, කපු පුලුන්, නූල්,
බාදරා-කැකුණ ගස
බාධියසී-බිහිරි බව
බාන-නිල් කටුකරඬු, සැවැන්න, පිළිලා, කණවෙයියා පැණි, ගිරි නිල්ල
බානක-නිල් කටුකරඬු
බානදෘසි-නිල් ගිරිනිල්ල,
බානවීරස-සැවැන්න
බානාශ්ව-මුඤ්ජ නම් තණකොළ
බාර්ලි-යව නම් ධාන්‍ය වර්ගය
බාල්ගික- කොකුම්, රත් නිටුල්, පෙරුම්කායම්
බාල-ඉරිවේරිය, බෝලිද්ද, හීන් එන්සාල්, වැටකේ, පොල් ගස, වැටකේ මල, ඉද්ද මල
බාලක- ඉරිවේරිය, කෙ හෙ ල්, කිහිරි
බාලක ප්‍රිය- කෙ සෙ ල්, ගොන් කැකිරි
බාලතනය-කිහිරි
බාලතෘණ-ලා තණ
බාලපත්‍ර-කලු කිහිරි, ඇල් කසඹි ලියා, රත් කි හි රි, සිරිවැඩි බැවිල
බාලපුෂ්ප-මහ ඇල් කසඹිලියා
බාල පුෂ්පිකා-බෝලිද්ද
බාලප්‍රියා-කැකිරි
බාලඵල-ලා ගෙඩි
බාලවායජ-නිල් වෙරෝඩි
බාල්‍ය ඵල-ලා ගෙඩි
බාලා-පොල් ගස, සීනිද්ද ප්‍රභෙද, ඇඹුලැඹිලිය, නිල් කටුකරඬු, කෝමාරිකා, ඉද්ද
බාලිකා-ඉකිරි
බාලිය-ඔලිද
බාලී-හීන් එන්සාල්
බාලුක-වැලි
බාලෙය-සිරිතේක්කු, කලාඳුරු
බාලෙශාඛ-සිරිතේක්කු
බාලෙෂ්ට-ඩෙබර (මසන්)
බා(වා)ණ-මුද්දරප්පලම්, පිල ගස, සැවැන්න මුල්, නිල් කටුකරඬු
බා(වා)ලක-ඉරිවේරිය
බාෂ්ප-කඳුළු
බාෂ්පිකා- පත්‍රාභිංගු, පෙරුම්කා යම්
බාහිර-රත් නිටුල්
බාහු-අත
බාහුලතා-කරිවිල

sinhalaebooks.com

බැ බි

බාහුලා-හීන් එන්සාල්
බාහු වලලි-කරිවිල වැල
බාහු වලලිකා- කරිවිල, මහ කරිවිල

බැකරපත්‍ර-කටුකරඹු
බැටදී තෙල්-තලතෙල්
බැදි-ලැහැබ්
බැදිවතු කෙනෙල්-අමුවෙන් ඇඟුල් රසත් ඉදුන විට ඇඟුල් රස හා පැණිරසත් ඇති නවරිකෙසෙල් ගෙඩි වැනි ගෙඩි හට ගන්නා ඕයලි කලාපයේ පැළවෙන මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රාවට ප්‍රත්‍යක්ෂ වැල් වගීයක්.
බැබිල-බැවිල ගස
බැමිතිරිය-ලුණුවිල
බැරිනී-ගණිතිය
බැලතණ-එනම් තෘණ වගීය. තැල්මට කහ, ලුණු ලා කොටා මලවා බඳින ශක්තිමත් තෘණ පඳුරු වගීයක්
බැලිල-බැවිල ගස
බැවිල වගී නවය-හීන් බැවිල, මහ බැවිල, සුලු බුබැවිල, මහ බුබැවිල, කොටිකාන් බැවිල, සිරිවැඩි බැවිල, කේශර බැවිල, වැල්බැවිල, පැණි බැවිල යන නව වගී යයි. (බැබිල නැති තැන ප්‍රතිනිධි වශයෙන් අනෝදා ගැනීමට නියම කර තිබේ) පැණි බැබිල අශ්මරී රෝගයට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.
බැහැනි-ශල්‍යකර්ම වල දී කරණ බැඳුම

බිංරක්ෂා-දුම්මල
බික්-බික, දෙඩම් ගෙඩි ආදියෙහි ගලවා වෙන් කළ හැකි කොටස
බිඟු-කීකිරිඳිය, මීමැස්සන්
බිඟුකොළ-කීකිරිඳිය
බිඟුසන්‍ධ-කීකිරිඳිය
බිජුපුර-ලප්නාරම්
බිජුරුපු-ලප්නාරම්
බිටි-කොමඩු
බිඩ-බළල් ලුණු, තුවරලා
බිඩංග-තාල වගීයේ ගස් වල අතු (පිති)
බිඩලු-බිඩලි (තාල වගීයේ ගස්වල පිති)

බින්නුග

බින්නුග — මූලිනී

Tylophora Asthmatica

sinhalaebooks.com

නුග කොළ වැනි කොළ හා හාතාවාරිය අල වැනි මුල් ඇති වැල් වර්ගයකි. මේ මුල් මනා සුවඳ කින් යුක්ත ය. මේ වර්ගය ප්‍රධාන පඩිකාතියේ වමන කාරක (ලය විරේක) ඖෂධයකි.

අතිසාර ජ්වානු නැසීමෙහි ත්, ශ්ලෙෂ්මා, ජ්වර හා හෘදයාබාධ නැසීමෙහි ත් මූත්‍ර වර්ධනය කිරීමෙහි ත් පසස්තා ලදී.

බිත්කා-කවුඩු කැකිරි, කෝවක්කා, උඩැත්ත
බිදල-බැම්තිරිය
බිදුරල-රත් කරව් ගස
බිදුරි-ඌරල, සීත් ඛෙබර ගස, කිරිබදු
බිදුරිකා-කිරිබදු
බිදුරි ගන්ධා-අස්වැන්න
බිදුරි හස්ත-සිහින් ඛෙබර
බින් තල්-බිම්තල් අල
බින්නිබ-බින් කොහොඹ
බින් රක්ෂ-දුම්මල
බිනිසා-කන්සා
බිම්තඹුරු-බතලවැල් වලට මදක් සමාන වූ මෙහි සුදු, රතු භෙද යෙන් වර්ග දෙකක් ඇත.
බිම්නිඹ-බිම්කොසඹ
බිම් නෙල්ලි- පිටවක්කා, මෙය හෙළ, රත් වශයෙන් දෙවර්ගය කි. සෝම රෝගාදියෙහි ගන්නේ සුදු වර්ගයයි.
බිම් පුහුල්-එල කිරිබදු
බිම්බජාල-රත් කරව් ගස
බිම්බි- කෙම්වැල්, = කෝවක්කා වැල්, (බිඹුවැල්)
බිම්බීඵල-(බිඹුගෙඩි) කෝවක්කා වැල් වල ගෙඩි (කෙම් ගෙඩි)
බිම්බිකා-කෝවක්කා
බිම්බිරි
බිම්බිලිකා } බිලිං ගස
බිම්බෝදක-බදුල්ල
බිම්මද-අඹ
බිම්මදු-බිම් දිගේ වැවෙන මදුවැල්
බිම්මාරා-පොල් කරබඩයේ හැඩ හුරු කම ඇති පොලවට ඇලී තිබෙන රතු පාට කුඩා පැල වර්ගයක්.

බිම්මුල්-මදවිය ඇටයකට කුඩා වූ ඔතා තිබෙන නූල් බෝලයක් වැනි සුදු පාට දිග පණුවෙකි. මේ සතා හමු වූ විට බට කුඹල් වල දමා ප්‍රවේසම් කර තබති. නැවත දෙසි ඇඟුල් හෝ කන කිරි ගැවුන විටක ප්‍රාණවත් වෙයි. පෝර පසෙහි සහ ගොම දිරා ගිය පරණ ගෙබිම් වල ද මොවිහු සිටිති.

බිම්ලිය- එල බිම්තඹුරු, ගැඩවෙල්ලු
බිඹු-කෝවක්කා, කොඛෝවක්කා, කපුරු
බිඹුලු-ගස් වර්ගයක්
බියල්-මී ඇට මදය
බියලි-පියල්ල, පලුව
බිල්ලො-බෙලි
බිල්ව-බෙලි ගස, පලම, රත්නිවුල්
බිල්වජ-වැළුක්
බිල්වය-පලම, (කලං දෙලහ)බෙලි
බිල-බළල්ලුණු
බිලහ-කොස්
බිලඟො-කාඩ්
බිල පත්‍ර-ඇල් කසබ්ලියා
බිලමොන-කුප්පමේනිය
බිලල්-බළල් ලුණු

sinhalaebooks.com

බි

බිලාය-බැවිල
බිලාලපය-කලං තුණ
බිලාල ලවණ-බළල් ලුණු
බිලාලිකා-වළහසාල්
බිලි-ඉස්සන්
බිලිං-බිලිං ගස
බිලිඳුන්-කොල්ලු
බිලිපුටු-කපුටන්
බිලියද-නෙල්ලි
බිෂ-නෙළඹල
බිෂපුෂ්ප-රත් නෙළුම්
බිෂප්‍රශූන-රත් නෙළුම්
බිෂිකා-කෝවක්කා
බිනිසර-තණරද, උණ ආදී තෘණ රාජ වෘක්ෂ

බීජ-ඇට, ලප්නාරං, අංකුරය, ඇට කෙසෙල්
බීජක-පියා ගස, ලප්නාරං
බීජකදලි-ඇට කෙසෙල්
බීජකුත්සිත-ලෝලු ගස
බීජකොෂක-බීජකොෂය, නෙළුම් බට්ට
බීජගර්භ ප්‍රතාන-දුම්මැල්ල
බීජගර්භ ප්‍රතානිකා-දුම්මැල්ල
බීජධාන්‍ය-කොත්තමල්ලි
බීජපූර-දෙළුම්, ලප්නාරම්
බීජ පූරක-ලප්නාරම්, දෙළුම් ගස
බීජඵල-ඇට කෙසෙල්
බීජඵලා-තිප්පිලි
බීජමොචපල-ඇට කෙසෙල් ගෙඩි
බීජාඛ්ව-ලප්නාරං
බීතසනනි-සනනි රෝගයක්
බීනාක්ෂ-බුළු
බීරණ මූලිකා-සැවැන්න
බීරණී-සැවැන්න
බීරුපත්-සාතාවාරිය

බු

බුංක-රත්ළඳරු
බුජ-බුරුද
බුජඟ-නයා
බුජඟය-මුරුංගා
බුජපත්-බුජරුක
බුජුරුක-දෙළුම් ගස
බුටක-නිත්ත වැටකොළු
බුත්සරණ-(ලඹකාකැනාස්) පළිත උඩ එකතුවන කුණු පසෙහි හා දෙණි වලත් හටගන්නා මේ වර්ගයේ ඇට රත් තෙළඹු ඇට පමණ විශාලය. කළු පැහැ යෙන් යුක්ත ය. කොළ මල් හා දඬු කැනාස් වලට සමානය.
බුතක-තලා
බුද්දන්සරණ-බුත්සරණ
බුදුරුස්හාමි-මුඩමහණ
බුධපුෂ්පි-බිම්තල්, ඌරල
බුධා-ඇටකෙහෙල්, ජටාමාංශ
බුන්නෙල්-දුන්තෙල්,මීකිරි වලින් ගන්නා තෙල
බුන්ද-ගස් වැල්වල මුල
බුනිඹ-බිම්කොහොඹ
බුබුස්තන-සැවැන්දරා
බුබුළුපැන්-පොළව පළාගෙන මතු වන දිය, බුබුළුවල ජලය
බුම්බලා-බිම්බැවිල
බුර්ජ-කිනිබුරුද
බුරුෂ්ක-තුරුක්තෙල්
බුරුට්ට-වැටකොළු
බුරුත-එනම් ගස, මල් බුරුත,ඉටි බුරුත යයි බුරුත දෙවගය කි. මල්බුරුත ලීයේ අරටුව වයිරන් වැටී තිබෙන අතර ඉටි බුරුත අරටුව තනිකර ඇත්දත් පාටින් යුක්ත ව තිබේ.
බුරුර-කටරොළු

sinhalaebooks.com

බූ

බුරුල්ල—ගුරුල්ල ගස

බුරුල්ල ගස—නලගු

Leea Sambbucina

ඉර-හඳ නොදුවූ දළු නමින් රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරු වල තිබෙන මේ ගසේ පෙතන් කජු ගෙඹිවැනි කෝෂ තුළ තිබෙන දළු තුවාල සුව කිරීමට ත්, තල තෙල් සමග මිශ්‍ර කර ගත් මේ දළු සහ ගසේ බඩය (මද=ලොඳ) පිළිස්සුම් තුවාල වලට හා තෙල් වගී සෑදීමට ත් ප්‍රයෝජන වත් ය.

බුරුවා-කීකිරිඳිය

බුලත්-(තාම්බූල) නාගවල්ලි, කහ බුලත්, දිය බුලත්, මළය (ගල්) බුලත්, ගස් බුලත්, කොටු බුලත්, බුලත්පාලා, (බිම දිවූ-බුලත්) යයි රසයෙන් හා ගුණයෙන් වෙනස් වූ බුලත් වර්ග සමූහයකි. හැම බුලත් වැල කම කඳ (තො පීදුන) කොළ හා කිනිති(පීදුන)බුලත් කොළ හැඩහුරු කමින්, රසයෙන් හා ගුණයෙන් අසමාන ය. බුලත් ඇතැම් ආසියාතික ජාතීහු මඬගල සම්මත ද්‍රව්‍යයක් ලෙස සලකති.

බුලත්තිය-දිවුල්

බුලතෙහි ගුණ-කුළු,තික්ත,මධුර, ක්ෂාර, කසට රස, වා, සෙම්, කෘමිරෝග දුරුවීම, මුව දුගඳ පහවීම හා සැරසීම, මළ පිරිසිදු කිරීම, කාමාග්නි දීපනය හා උෂ්ණ ගුණයෙන් යුක්ත වීම; යන තෙලෙස සි. බුලත් සැපීම කරන්නේ මෙ කී ගුණ ගැන පාරම්පරික දැනීමක් ඇති නිසා ය.

බුවිබෝ-බෝගස

බුවන-අබ

බුවනක-ඉරිවේරිය

බුත්සැන්ද-මුස්සැන්ද වලට ඇතැම් පළාත් වල මෙසේ ව්‍යවහාර කරති.

බුසුන්-ගස්මූල, රුක්මල්

බූකැන්ද-කොළය ය ට බූ ව ක් තිබෙන කැන්ද විශෙෂය, ගන්දි බේතක් වශයෙන් ප්‍රසිද්ධ සි.

බූකිඳ-බූව සහිත කොළ ඇති කිඳි වර්ගයට මේ නම ව්‍යවහාර වේ.

බූතකේසී-නික

බූතවේය-තලා

බූනිඹ-බිංකොසඹ

sinhalaebooks.com

බෙ

බූපදි-බෝලිද්ද
බූමටුල්ල- පොල් අතු මුල එකට බැඳී තිබෙන දැල වැනි කවර ය. මෙය ඉටි ආදිය ඇතුළු බොහෝ දියර දේවල් පෙරීමට පෙර හතක් ලෙස පාවිච්චි කරති.
බූම්අවතාර-එළ බින්තඹුරු
බූම්ලතා-බිම්තඹුරු වැල
බූරුන්ද- ගුරුන්ද = ගරිද (අරිමෙද)
බූවල්ල- පොල්ගෙඩි වැටීමෙන් පසු ඉතිරිවන (හිස්) වල්ල
බූසා-කෙසෙල්
බූහනස්ස-පොල්මල වැසී තිබෙන ඝණ කවර ය

බෙන්ඩුවාල-කොන්ත
බෙබි-කරපිංචා
බෙයද-පළිතය, කඳුරැලිය
බෙයදින්-හිරියල්
බෙරලිය-පලා වර්ගයක්,(දියබෙරලිය, ගොඩ බෙරලිය යයි දෙවග යකි)
බෙරාදි-බේදුරු
බෙරු-තෘණ වර්ගයක්,අවරියගස
බෙරුමුල්-බේරුමුල්
බෙල්බිජු-බෙලි ඇට
බෙල්මදුළු-බෙලි ගෙඩියේ මද
බෙලි- බෙල්ලෝ, මලිහිය වැල, ඉද්දවැල, බෙලි(බිල්ව) ගස
බෙලිමදුල-බෙලි ගෙඩියේ මද
බෙලිමැලසි- බෙලිගැට (තොපැසුන ගෙඩි)
බෙලිසනුග- කාවාටි බෙල්ලන් තැම්බූ වතුර උණුකර ඊකු කොට සාදා ගන්නා ද්‍රව ආහාර යක්. මේ වර්ගය සම්බෝල හා හොඳි ව්‍යඤ්ජන රසවත් කිරීමට ප්‍රතිවාප වශයෙන් යොදති. මේ බෙල්ලෝ බෙන්තර ගඟේ සුලභ ව සිටිති.
බෙලිල-කොබෝලිල ගස
බෙලුවා-බෙලි
බෙහෙරපලා-අවරිය කොළ

බෙහෙත් අනෝද

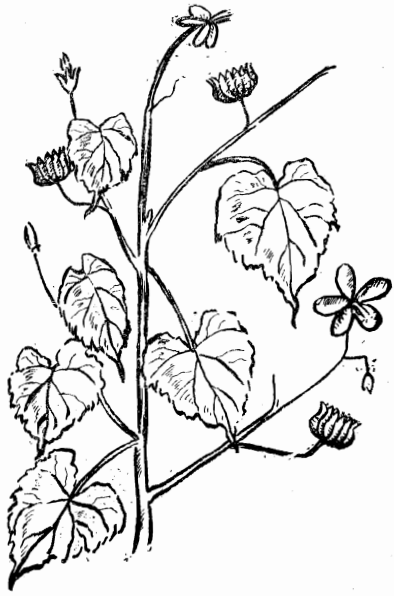

බෙහෙත් අනෝද — අතිබලා

Abutilon Indicum

කහ පාට මල් සහ කොකිස් අච්චු වැනි කුඩා ගෙඩි සෑදෙන මේ ගසේ කොළ සිංහල කැකුළු හාල් සමග තම්බා එම හාල්පාණු වෙන් ම අඹරා කල්හිය ඔඩු-වනතුවාලවල ගැමෙන්, ඔඩු ද්‍රව තිබේ නම් ඒ ඔඩු ඇදී, කොස්ස තිබේ නම් එය ද කැපී තුවාල

sinhalaebooks.com

බො බෝ

ශුද්ධවී රතු මස් පැදී ඉක්මණින් සුවය ලැබේ සි.

මේ ගසේ කොළ වලින් හා මුල් වලින් ලබාගන්නා සාරයෙන් ඌදංශ (පරංගි) හා සමාජරෝග නිසා ඇතිවන තුවාල ද සුවකර ගත හැකි සි.

මේ සිංහළ කැකුළුහාල් කුඩු සහිත අනෝද මිශ්‍රණයෙන් ඔඩු දිවූ-වණ තුවාල වලට වර්තමාන පෙන්සිලින් වලින් ලැබෙන ගුණ යට සමාන ගුණයක් ලැබෙන බව අත්දැකීම් අනුව කිව හැක.

බෙහෙරු-බටු

බේදුරු-ගස් උඩ වැවෙන පැළැටි වර්ගයක් (උඩවැඩියා)

බේරු-අවරිය

බොකල-බොකල වැල්

බොජුන්-බත්

බොටු-බටු

බොඩහමු-බඩහමු= කරල් එළියට නොඇදී පීදෙන බණ්ඩිය එලෙස ම පැසෙන අමුවර්ගය

බොඩහමුසාල්-බඩ අමු හාල් (අමු ඇට තුළ තිබෙන මද)

බොද-බෝධි ගස

බොඳ-ඉස්ම

බොධ-අගිල්

බොධන-අගිල්

බොධනා-දඬකලන්

බොධනී-වදකසා, තිප්පිලි, වම්බටු

බොධනීය-වදකසා, තලාගස

බොරළුදමුනු-උගුරැස්ස

බොල්පනාඋඩත්තා-පුහු පනා මල්

බොලටිය-ඇස්වටය

බොලරස-වච්චනාවි

බොලුසුණු-බෙල්ලන් දවා පුලුස්සා ගත් සුණු (අළු)

බොහොඩ-කටුස්සා

බෝදන-ගෙඳ

බෝදනතුම්ටි-ගෙඳපලා

බෝදිඇට-කළු කොල්ලු ඇට වැනි ඇට වර්ගයක්, බාකුවී, බවුවී, (ඉදිරියෙහි සන්නිනායම් ගැණ ලියූ ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න)

බෝදිලි- බොහෝ පලදාව ඇති කුඩා පොල් වර්ගයක්

බෝදී-ඉරිවේරිය

බෝදුම්-බෝගස, ඇසටු

බෝධි
බෝධිද්‍රුම } ඇසටු, බෝගස

බෝධිපාදප- ඇසටු, බෝ, පුළිල ගස

බෝනුග-එනම් ගස

බෝපල-මීගස

බෝඹු- ලොධ්‍ර වර්ගයේ ගසක්. නියම ලෝධ්‍ර නැති වූ විට ගත යුත්තේ ලොත් සුඹුලු නොව මේ ගසේ පොතු ය. (ලොත් සුඹුළු ගැණ ඉදිරියෙහි ලියා ඇති ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න)

බෝබිජු-දෙළුම් ගස

බෝබොලු-කුඩා ගෙඩිය (ගැටය)

sinhalaebooks.com

බ්‍ර

බෝමි—එළුල් ගස්
(සෙවෙල් බෝමි)

බෝමි
Litsaea Sebifera

මේ ගසේ පොතු දේශීය වෙදකමේ බිඳුන ඇට පැස්සීමට ගන්නා ප්‍රධාන ඖෂධයකි. මේ පොතු අමුකහ සමග අඹරා ගැමෙන් සීරීම් සහ තුවාල ද සුව වේ.

අතීසාර රෝගයට හා ස්නායු දුර්වලතාවයට දෙන ඖෂධ සංයෝග වලට ද එළුල් පොතු ඇතුළත්ව තිබේ.

බෝරැක්-ඇසතු ගස
බෝල-වව්වනාව්, ගෙන්දගම්
බෝලිද්ද-ඉද්ද වර්ගයක්, මලිගිය වැල

බ්‍රඹ්ඝ-ඉඳි, කීකිරිඳිය, කරාබු
බ්‍රඹ්ඝරාජ-කීකිරිඳිය
බ්‍රඹ්ඝලතා-වැල්නිබ්බටු
බ්‍රහත්ඵලා-තිත්තලබු
බ්‍රහති- වම්බටු, ඇන් බටු, නිබ්බටු, එළ බටු
බ්‍රාර-කටරොලු
බ්‍රග්ගි-කටුවැල්බටු

බ්‍රහ-ඉඳි
බ්‍රහරාජ-කීකිරිඳිය
බ්‍රහි-කීකිරිඳිය
බ්‍රඹ්ඝලතා-වැල්නිබ්බටු
බ්‍රඤ්ජන-කරාබුනැටි, කොත්තමල්ලි
බ්‍රතනි-වැල
බ්‍රධන-වරාගස
බ්‍රඳ-ඛෙබර
බ්‍රඳුක-බ්‍රඳුක නම් මුඛරෝගය
බ්‍රහ්ම-ලුණුවිල, රත්කැලිය
බ්‍රහ්මකණ්ටක-පැපිලිය
බ්‍රහ්මකණ්‍යකා-ලුණුවිල
බ්‍රහ්මකාෂ්ඨ-පුවක්ගස
බ්‍රහ්මකෙශි-අසමොදගම්
බ්‍රහ්මකොශ-අසමොදගම්
බ්‍රහ්මචාරිණී-බැමිතිරිය
බ්‍රහ්මජටා- කුකුරුමුවන්, ජටාමාංශ
බ්‍රහ්මණ්‍ය-බ්‍රහ්මදැරුගස
බ්‍රහ්මතරු-රත්කැල, පුවක්
බ්‍රහ්මතිඩී-නෙළුම්අල
බ්‍රහ්මදණ්ඩ-පුවක්
බ්‍රහ්මදණ්ඩි-සොන්තුඹ
බ්‍රහ්මදර්භා-කොරාසානි, අසමෝද
බ්‍රහ්මදරු-බ්‍රහ්මදැරු ගස
බ්‍රහ්මන-බ්‍රහ්මදැරු, පුවක්ගස
බ්‍රහ්මපර්ණී-පුස්වැන්න

sinhalaebooks.com

බ්‍රා හ

බ්‍රහ්මපාදප–කැලගස
බ්‍රහ්ම මණ්ඩූකී–මකුළුවැන්න, ගොකටු
බ්‍රහ්මමෙලස–මුඤ්ජ නම් තණකොළ වර්ගය
බ්‍රහ්මමූලි–බැමිනිරිය, ලුණුවිල
බ්‍රහ්මය–සූරියකාන්ති
බ්‍රහ්මයව–යාපුර
බ්‍රහ්මරොෂ්ට–පුවක්ගස
බ්‍රහ්මලතා–රසකිඳුවැල්
බ්‍රහ්මවර්ධන–තඹ
බ්‍රහ්මවීයක්‍ෂී–අහුගස, එළඹළිඳුවැල
බ්‍රහ්මවෘක්ෂ–කැලගස, රන්කැල
බ්‍රහ්මසත්‍රි–කෝමාරිකා
බ්‍රහ්මසෘ–බැමිනිරිය
බ්‍රහ්මසුපලා–බැමිනිරිය
බ්‍රහ්මසුවර්චලා–කෝවක්කා
බ්‍රහ්මා–මහළුන්සාල්, මකුණුවැන්න
බ්‍රහ්මාජ්‍ය–ගෝමූත්‍ර
බ්‍රහ්මාදනී–වලාවැන්න
බ්‍රහ්මාද්‍ය–ගෝමූත්‍ර
බ්‍රහ්මී–කෝවක්කා, බැමිනිරිය
බ්‍රහජ්වලා–මහබැවිල, අස්බැවිල
බ්‍රහත්–රැක්අත්තන
බ්‍රහත්පත්‍ර–සබරලොත්
බ්‍රහත්පණී–අඳුතලා
බ්‍රහත්පර්ණී–තෙලගස
බ්‍රහත්පුෂ්පි–සනගස
බ්‍රහත්ඵලා–තික්ත ලබු
බ්‍රහති–කිරිඳි, වම්බටු, තිබ්බටු, මහනෙළබටු, කටුවැල්බටු, රැක් තිබ්බටු
බ්‍රහතිඵල–එළබටුගෙඩි
බ්‍රහත්‍යාදිගණය–හෙළබටු, කටුවැල්බටු, දියමිත්ත, වැල්මී, කෙළිඳසාල්, යන මේ ගණය දෙස් පැසවීමට හිතයි. මූත්‍ර කාඩිශ්‍රාව හා තුන් දෙස් පැසවීම ද කර යි.
බ්‍රහතෙෂ–කටුවැල්බටු, හෙළබටු
බ්‍රහදෙලා–මහළුන්සාල්, සිරිවැඩි බැවිල
බ්‍රහස්පර්ණී–අඳුතලා

බ්‍රාහ්මණ–සිරිතේක්කු
බ්‍රාහ්මණකඤ්චා–බිම්තල්අල,ඌරල
බ්‍රාහ්මණයෂ්ටිකා–සිරිතේක්කු,
බ්‍රාහ්මණී–සිරිතේක්කු,පික්මල්
බ්‍රාහ්මී–බැමිනිරිය, (ලුණුවිල)
බ්‍රාහ්මීකඤ්ච–බිම්තල්
බ්‍රාහ්මීඝ්‍රි–සිරිතේක්කු
බ්‍රාහ්මීශාඛ–කොත්තමල්ලි

භංජන–රත්රන්
භංඩාකී–වම්බටු, තිබ්බටු
භක්ෂටක–සිහින්ගොකටු
භක්ෂ්‍යපත්‍ර–බුදත්
භක්ත–බත්
භක්තක–ඇඹුලගස
භක්ත්‍යටක–ගොකටු
භගෙළිලා–කොටදිඹුලාගස
භඩග–ත්‍රස්තවාළු, අරළු, තෙල්ලි, කුරුඳු
භඩගා–කාංසා, දුහුදු
භඩකිකා–අතිවිඩයම්
භඩකි–වැල්මදට
භඩකුර–අතිවිඩයම්
භඩෙගාදකය– ඖෂධ හර හා කොළ වර්ග තැම්බූ වතුර.(මේ බෙහෙත් වතුර ඇතැම් රෝගාබාධ වලදී නැම පිණිස ගනු ලැබේ.)
භඤ්ජනක–වැල් මුරුංගා
භඤ්ජිකා– සිරිතේක්කු
භඤ්ජී–සීන්දුමැඩ වැල, සිරිතේක්කු

sinhalaebooks.com

හණ්ටාකී--වම්බටු, බටු, කටුවැල් බටු
හණ්ටාර-එළබටු
හණ්ඩාකී-තිබ්බටු, එළබටු; වම්බටු
හණ්ඩිකො-බඳුවද
හණ්ඩිලො-මහරි
හණ්ඩී-වදගස, වැල්මදට, මාරා
හණ්ඩීර-සුළුකූර,මාරා, වැල්මදට
හණ්ඩීරලතිකා-වැල්මදට
හණ්ඩීරිකා-වැල්මදට
හණ්ඩිරී-මිදෙල්ල, වැල්මදට
හණ්ඩිල-මාරා ගස, මහරි
හණ්ඩුක-තොටිල
හද්‍ර-බුලත්, කළුරියම්, කලාඳුරු, ඉරමුසු, දේවදාර, බක්මී, මහ කූර, රත්රන්, දළුක්, කෙළිඳ, සඳුන්, නිල්මානෙල්, අලකිරිය, ගොකටු
හද්‍රක-කලාඳුරු
හද්‍රකණ්ටක-ගොකටු
හද්‍රකණ්‍යා-ඉරමුසු
හද්‍රකාණ-ඉරමුසු
හද්‍රකාශ්මරි-ඇද්දෙමට
හද්‍රකාශි-කලාඳුරු
හද්‍රකාෂ්ඨ-දේවදාර
හද්‍රකුම්භ-ඇද්දෙමට
හද්‍රගන්ධ-බෙලිගස
හද්‍රගන්ධිකා-කලාඳුරු
හද්‍රජ-කෙළින්ද
හද්‍රදාරු-දේවදාර
හද්‍රනාමිකා-බැමිනිරිය
හද්‍රපර්ණිකා-ඇද්දෙමට
හද්‍රපර්ණී-සාරණ, ආපසුමදු, ඇද්දෙමට
හද්‍රඵල-ඇද්දෙමට, පියාගස
හද්‍රබලා-වැල්බැවිල, ආපසුමදු
හද්‍රබණ්ඩී-ගසුබු
හද්‍රම්ලලිකා-සොන්තුඹ, බෝලිද්ද
හද්‍රමුස්ත-කලාඳුරු, (වම්මුතු)
හද්‍රමුස්තක-කලාඳුරු, (වම්මුතු)
හද්‍රශව-කෙළින්ද ඇට, කෙළින්ද ගස
හද්‍රවතී-ඇද්දෙමට
හද්‍රවමීන්-ඉද්දගස
හද්‍රවල්ලි-ඉරමුසු
හද්‍රවලා-ආපසුමදු, වැල්බැවිල
හද්‍රශාල-යහපත් සල්ගස, සුන්දර වෘක්ෂය
හද්‍රශිම්-සඳුන්
හද්‍රශ්‍රී-ළුළ සඳුන්, රත්සඳුන්
හද්‍රශ්‍රිය-කලාඳුරු
හද්‍රසක්‍රපද-දේවදාර
හද්‍රසිරි-සඳුන්
හද්‍රා-බුලත්වැල, ඊතණ, සුදු බැවිල, පුස්සමන්, බැමිනිරිය, හීන් ඉරමුසු, ඇත්දෙමට, කූරපලා,
හද්‍රාපත්‍රිකා-කන්සා
හද්‍රාලී-මැසිඳු
හද්‍රාශ්‍රය-සඳුන්
හද්‍රොලා-මහ එන්සාල්
හද්‍රොදනී-සුදු බැවිල
හද්‍රොඛනී-සුළුබැවිල
හනස්-බඳුල්ල
හම්භරාලි-මැසිඳු
හයනාශිනී-ලුණුවිල
හර්ජක-ඇඹුල
හර්තස්‍යපත්‍රක-මහබෙරු
හයනී-වැල්පෙනෙල
හර්ල, හර්ලතක, හර්ලතකි, හර්ලි } බඳුල්ල
හරොබහා-දැවගස
හල්ලාතක-සෙන්කොට්ටම්, හල්ලාතක වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් බඳුල්ල මේ රටේ ගණිති. මේ දෙවගස ම විෂ සහිත ය. විෂ මරා ගත යුතුයි.

sinhalaebooks.com

හා හි

හල්ලුක-මහමිදි, තොටිල
හව්‍ය- ගජතිප්පිලි, කාමරංගා, හොඬපර, සිවිය
හවෘපතඹග-වරාගස
හෂ්ම-අළු, අමුකපුරු
හෂ්මක-රත්‍රන්, රිදී, වළහසාල්, වටරුහැණ
හෂ්මගන්ධිනී-රුහැණිය, (වාල්ඹොලඟු)
හෂ්මගර්භ-කෝන්ගස
හෂ්මගර්භා-සැමගස, ඇට්ටරගස
හස්තිකෝල-ගජතිප්පිලි

හාජී-දුමැඬ
හාණ්ඩි-මාරා ගස
හාණ්ඩිල-මාරා, වැල්මදට, සිරිතේක්කු
හාණ්ඩිර-පින්න, ගස් පින්න
හානු-වරාගස
හානුඵල-කෙසෙල්
හානුඵලා-කෙසෙල්ගෙඩි
හානුභක්තා-කෝවක්කා, සූරිය කාන්ත
හානුමත්-වරා
හාගීව-ඊතණ
හාර්ගවී-ඊතණ, හෙළ ඊතණ
හාර්ගිපර්ණී-දම්දෙව්සුදු
හාර්ගී-සිරිතේක්කු, කටුවැල්බටු
හාර්ගෘ-පුළිල ගස
හාර්ගාවෘක්ෂ-රත්හඳුන්
හාගෘ-බුළු
හාරකෙශර-කටුකැල
හාරති-තලා, ලුණුවිල
හාරද්වාජ-වල්කපු
හාරද්වාජී-තලා, මහ බැවිල, වල් කපු, අකෝදා, සිරිවැඩිබැවිල
හාරදුර-සල්ගස
හාරපාදතා-බරවා රෝග ය
හාරවාහිනී-බෙරු
හාසකර-කපුරු, වරාගස
හාසවත්-වරාගස
හාසවර-වරා, කොට්ටන්
හාසුර පුෂ්පි-ඇත්සැටිය

හිංග-දූදු
හිඤ්ජා-බත්
හිඤ්ජු-මුඩමහණ, (වෙල්මුඩ)
හිඤ්ජුකා-මයිලගස
හිඩගටා-දමුකුඩ, (දම්කුඩ = වලඳ පතුලෙහි දඹු= මදක් පිළිස්සුන) ආහාර කොටස
හිඩගරාජ-කිකිරිඳිය
හිඩගා-දූදු
හිඩගාතක-නියන් වැටකොළු
හිඩගිරස-කටුවෙළඟ
හිණ්ඩා-බණ්ඩක්කා
ත්‍රිහි-ත්‍රස්තවාළු
හිද-කොකුම්
හිදුර-පුළිල,
හිත්‍යානදර-කලාඳුරු
හිත්‍යාහිත්‍යාත්මන්-චණක, (කඩල), අක්කාපාන
හිම-ගොරක
හිම්මක-කලාඳුරු
හිරණ්ඩිකා-වරාමල්
හිරු-ඇත්දෙමට, සා තා වා රි ය, කටුවැල්බටු
හිල්ලතරු-ලොත්
හිල්ලා-කලාඳුරු වෙසෙසක් (කෙවටී මුසාකා)
හිල්ලි-ලොත්
හිඹක්-වංඇපල, ගල්සෙවෙල්

sinhalaebooks.com

භී භූ භූ

භිෂක්ජිතඃ-රසකිඳ
භිෂක්ප්‍රිය-රසකිඳ
භිෂක්මාතා-වංඇපල
භිෂන්වරා-අරළු
භිෂන්භද්‍රා-දැත්ත වෙසෙසක්, (භද්‍රදන්ති)
භිෂදභී-ඉළුක්
භිෂපුෂ්ප-රත්නෙළුම්
භිෂවිප්‍රියා-අරළු
භිස්සටා-දැගිය බත් (දමුබත්)
භිසක්‍රකා-වෙදැ

භීම-ඇඹුල්වේ, (ගොරකගස)
භීමිකා-මඝිලගස
භීරු-ඇද්දෙමට, සාතාවාරිය, සුදු රියම්
භීරුක-උක් වෙසෙසක්
භීරුපත්‍රා-හාතාවාරිය කොළ
භීරුපත්‍රී-හාතාවාරිය
භීෂණ-කිතුල්ගස, කුන්දුරුක්කන්, ශල්ලකී
භීෂණාහ්වය-දුටුසතුටු, කුඹුරු වැල
භීෂණී-කුන්දුරුක්කන්
භීෂවිප්‍රියා-අරළු
භීමසෙන-කපුරු විශෙෂයක්

භුකත-ජටාමාංශ
භුජ්ජ-රුක්බුරුද, ගඳකිහිරි
භුජ-කරගස, අත
භුජංග-කළුරියම්
භුජග-කළු රියම්
භුජඝක-කළු රියම්
භුජඝගම-අරත්ත, කළුවා, රියම්
භුජඝලතා-ඛුලත් වැල
භුජඝාක්ෂි-අරත්ත, කළුවාඇල
භුජඝාඛ්‍ය-නාමල් රේණු, කළු රියම්
භුජඝාම්‍ය-නාමල් රේණු, කළු රියම්
භුජපත්‍ර-කරගස, රුක්බුරුද, ඇසතු
භුජපර්ණී-සස්සඳ, සර්ප විෂට සහ කෘමි රෝගයට ප්‍රත්‍යක්ෂ බෙහෙතකි.
භුජසම-නාගස
භුජොගදැ-කරගස
භුධාත්‍රී-පිටවක්කා, දුටුසතුටු
භුර්ජ-කරගස,රුක්බුරුද, බුජපත්
භුර්ජත්-බුරුද
භුර්ජසාර-කරගස, පුළිල
භුවන-වතුර
භුවනක-රටකජු
භුසතෘණ-බැලතණ, අඳුතලා, රතු අක්මැල්ල, සනගස
භුස්ඵොට-හතු (බිම්මල්)

භුකදම්බක-මුඛමණ්ඩණ, ක්‍රිමිශත්‍රු, බිම්කොළොම්, බිම් බක්මි, අස මොදගම්
භුකුම්භාණ්ඩි-මසන්
භුකුෂ්මාණ්ඩි-ඛෙබර=(මසන්)කොමඩු(සුසුල්)
භුකෙශ-නුග ගස, සෙවෙල්
භුඛර්ජූරී-හින්ඉඳි
භුධාත්‍රී-බිම්නෙල්ලි
භුජම්බු-තිරිඟු, ඊගුරුස්ස, බලුදම්
භුතක්ෂී-නිකතස්
භුතක-තලාගස
භුතකෙශ-සේපාලිකා, නිල්නිකා) ගෝලෝම්, (තෘණ විශෙෂයක්,

sinhalaebooks.com

භූතකේශී-ලැටිය ගස, තලාගස
යක්බේරිය, ජටාමාංශ, කළුනික, නෙළුනික, ඝන, ගොම වැරටි
භූතකෙශිකා-ජටාමාංශ
භූතකෙශ්‍ය-නිකගස
භූතගන්ධා-දුම්මල, (තලාගස) සුරා
භූතඝ්න-තලාගස, භූජපත්‍ර, සුදු ලුහුනු
භූතඝ්නී-තලාගස, වළහසාල්
භූතජටා-ජටාමාංශ
භූතජටී-ජටාමාංශ
භූතද්‍රාවින්-රත්කණේරු
භූතද්‍රුම-ලෝලුගස
භූතන්ත්‍රි-කළුතලා
භූතනාස-යක්බේරිය, පෙරුංකායම්
භූතනාසන-අඹ, බදුල්ල, පිණ්ඩාහිගු
භූතපාදප-ලෝලුගස
භූතප්‍රිය-තලාගස
භූතපුෂ්ප-තොටිල
භූතවාශ-බුළුගස
භූතවෘක්ෂ-බුළුගස, තොටිල ගස
භූතව්‍යාඝ්‍ර-කළුනික
භූතසාර-තොටිල
භූතහන්ත්‍රි-මල්තුඹ, එළර්තණ, වදකඤ, කුඝතණ
භූතහර-ගුගුල්
භූතහාරින්-දේවදාරු
භූතපහා-කර ගස
භූතාරි-පෙරුංකායම්
භූතාවාශ-බුළුගස, උක්ගස
භූතාවෙශි-නික,හෙළ සේපාලිකා, ජටාමාංශ, රැකහුණ
භූතික-තොටිල, බිම්කොසඹ, අස මොදා, කපුරු, යක් බේ රි ය, සුවඳතණ
භූතිකදම්බක-මහමුඩමහණ
භූතිකා-සුදු පාසානම්
භූතිඵල-බෝගස
භූතිවෘක්ෂ-මහමුඩමහණ
භූතී-මහදඩකලත්, සෘදසි ත ම් ඖෂධය
භූතෘණක-යක්බේරිය
භූතෙක්ෂු-උක්ගස්, වැළුක්
භූධාත්‍රී-පිටවක්කා
භූනිම්බ-බිම්කොසඹ
භූනීප-මුඩමහණ
භූපතී-ඉද්දැ වැල
භූපද-ඉද්දැ වැල
භූපාදි-ඉද්දැ, සීනිද්ද
භූපීලු-බිම්මොරගස
භූබදරී-හින්ඩෙබර
භූමණ්ඩලවජ්‍ර-මහ සාරණ
භූමණ්ඩලී-ඌණගස
භූමිකදම්බ-මුඩමහණ
භූමිකන්දක-සතු
භූමිකුෂ්මාණ්ඩ-එළ කිරිබදු
භූමිවක්‍රකිලංගු-කිරිබදු අල
භූමිබර්ජුරිකා-ඉඳි
භූමිචම්පක-සව්කෙන්ද, යවකෙන්ද, (බිංසපු)
භූමිජ-උද්හිදලුණු, මුඩමහණ
භූමිජම්බුකා-සීත්නාරං, බළුදම්
භූමිධරා-මකුණුවැන්න
භූමිනාරංග-සීත්නාරම්
භූමිපිශාව-තල්ගස
භූමිබලා-අස්බැලිල, ම හ බැ ලි ල, බිම්බැවිල
භූමිමණ්ඩපභূষණ-යොහොඹු
භූමිලග්නා-යක්බේරිය
භූමිලතා-බිම්තඹුරුවැල,ගැඩවුලා, (ගැටවුලා)
භූමිසහා-සල්ගස
භූම්‍යාමලකී-පිටවක්කා
භූම්‍යාමල්ලී-පිටවක්කා

sinhalaebooks.com

භා භෙ භෛ භො

භූර්ජ–බුජපත්‍ර
භූර්ජසාර–පුළිල
භූරිණ්ඩි–දික්තිඩිය, කිරිඳි
භූරිදුග්ධා–ඇත්සැටිය
භූරිපුෂ්පා–ශතපුෂ්ප
භූරිඵලා–සුළුබැවිල
භූරිඵේණා–බැමිතිරිය
භූරිමල්ලි–දියමිත්ත
භූරිරස–උක්ගස
භූරුණ්ඩි–දික්තිඩිය, (ඇත්සොඩ= හස්තිශුණ්ඩි) කිරිඳිවැල
භූරුහා–කටරොළු
භූලග්ණා–අඩනතිරියා
භූලතා–බුලත්වැල, බිම්ලිය, (බිම් පාලා)
භූෂ්ණ–සිවංගුරු
භූෂණ–හිරියල්, තිප්පිලි මූල්
භූෂණඵල–රත්‍රන්
භූෂිත–රුකහුණ
භූෂිරිෂ–බිම්මාරා ගස
භූෂණ–තුත්තනාගම්

භෘංගාර–කරාබුනැටි, රත්‍රන්
භෘඞ්ග– කරාබුනැටි, කුරුඳු, බලු දම්, මීපැණි, මිණිරන්
භෘඞ්ගජා–අගිල්, සඳුන්, සිරිතේක්කු, කීකිරිඳිය
භෘඞ්ගපර්ණී–ගීන්එන්සාල්
භෘඞ්ගප්‍රියඞ්කර–බළුදම් ගස, ජම්බු ගස, බක්මි
භෘඞ්ගප්‍රියා– යොහොඹු, වැටකේ, බළුදම්, ජම්බු
භෘඞ්ගබන්ධු–කොඳ
භෘඞ්ගරාජ, භෘඞ්ගරාජී, භෘඞ්ගරාට් } කීකිරිඳිය
භෘඞ්ගවල්ලභ–කොළොම්, ජම්බු
භෘඞ්ගා, භෘඞ්ගාඃ } කරාබුනැටි
භෘඞ්ගාඛ්‍ය–කරාබුනැටි, වසාවාසි
භෘඞ්ගානන්ද–බෝලිද්ද
භෘඞ්ගාභිෂ්ට–අඹ
භෘඞ්ගාර– කීකිරිඳිය, රත්‍රන්, කරාබුනැටි
භෘඞ්ගාහ්වා–කීකිරිඳිය
භෘඞ්ගිණී–මුද්දරප්පලම්
භෘඞ්ගී–අතිවුඛයන්
භෘඞ්ගීඵල–ඇම්බරැල්ල
භෘඞ්ගීන්–නුග ගස
භෘඞ්ගෙශ්ටා–කෝමාරිකා, බළුදම්, සිරිතේක්කු,
භෘත–කලාඳුරු
භෘෂ්ටතණ්ඩුල–බැදිහාල්

භෙකපර්ණී–මණ්ඩූකපර්ණී, ගොටුකොළ
භෙකරාජ–කීකිරිඳිය
භෙකී–ගොටුකොළ, මකුළුවැන්න
භෙදන–බදුල්ල ගස, පොල්පලා
භෙරක–කටුපිල ගස
භෙෂජ–වියලි ඉඟුරු, (සිඳිඟුරු) බෙහෙත්

භෙරව–කටුපිලගස
භෙෂජ–සිඳිඟුරු, බෙහෙත්

භොගිගන්ධා–අරන්ත
භොගිවල්ලභ–සඳුන්
භොජන–බත්
භෞම–උද්භිදලුණු, පාංශුලුණු

---

sinhalaebooks.com

භ්‍රා ම

භ්‍රගුභවා–සිරිතේක්කු
භ්‍රගුරාටි–කීකිරිඳිය
භ්‍රඞ්ගරා–කීකිරිඳිය
භ්‍රඞ්ගාර–කරාබුනැටි
භ්‍රඞ්ගාරු–කීකිරිඳිය
භ්‍රඞ්ගුරා–අතිවිඩයත්
භ්‍රමක–අයඃකාන්ත
භ්‍රමර–මීපැණි, බමරපැණි, මීමැස්සා
භ්‍රමරප්‍රිය–කරාබුනැටි, වසාවාසි
භ්‍රමරාතිසී–සපුගස
භ්‍රමරානන්ද–මුණමල්ගස
භ්‍රමරී–ආපසුමදු
භ්‍රමරෙෂ්ට–රත්මහනෙල්, තොටිල සිරිතේක්කු, සීන්නාරං
භ්‍රමරොත්සවා–යොහොඹු
භ්‍රමරොෂ්ට–තොටිල
භ්‍රෂ්ට–දඹු බත් (දැගිය බත්)
භ්‍රෂ්ටතණ්ඩුල–බැදිසාල්
භ්‍රෂ්ටයව–බැදිසාල්

භ්‍රාන්ත–තුන්බෝ අත්තන
භ්‍රාමක–යකඩකාන්දම්
භ්‍රිෂ්ට–දැගිසබත්

මංජවණ්ණා– අහු ගස් හෝ කහ පාට අරටුවක් සහිත දේවතා වෘක්ෂයක්
මංඩ–එඩරු
මංඩුලා–මස්වැන්න
මක්කට–වඳුරමෑ
මක්කුලක–ගල් සෙවෙල්, (ශිලා ජතු)
මක්ෂවීයී–කිරිපලුගස
මක්ෂිකා–මී පැණි
මක්ෂිකාලය–මී පැණි,මල්පැණි
මක්ෂිකුන්ඩ–තුත්තම් (මැසිඳ)
මකතා–කංසා
මකන්ද–අඹ
මකරන්ද– කණේරු, නුග, නෙළුම් රේණු, කොද, මීපැණි,මල්පැණි
මකරන්දවතී–පළොල්ගස
මකරාකාර–කරඳ ප්‍රභෙදයක්
මකරින්ද– මකුල්ගස,අඹ, කුකුරු මූවන්
මකුට–අසමෝදගම් – ජටාමකුට,
මකුර–වකුල (මුණමල්)

මකුණුවැන්න

මකුණුවැන්න – මණ්ඩූකපර්ණී
Geophila Reniformis

මකුණුවැන්න, මකුළුවැන්න, මීකන් පළා, කොතුරුබැද්ද, යන සිංහල නම් වලින් හැඳින් වෙන මේ වැල් වර්ගය දියසිරාව හා

sinhalaebooks.com

අඳුර ඇති තැන් වල හොඳින් වැවෙයි. කොළ මදක් කළු පැහැ යෙන් යුක්ත ය. මී කන් මෙන් ගොටු ගැසී තිබේ.

පැලය මුදුනෙහි සැදෙන ගෙඩි වැල් තිබ්බටු ගෙඩි පමණ ඇත. ඉදුන විට රතු පාට ය, මේ වගීය ලමා (කෘම්) රෝග වල (පණුනාශ) ට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධය කි. ඇතැම් පළාත් වල මීකන් ප ළා වෙ නු ව ට ගොටුකොළ ගණිති. එය සුදුසු නැත.

මකුල්ගස-මකුලු (මකුල්ල) ගස, කුකුරුමාන්ගස
මකුල-මූණමල්,කැකුල
මකුලක- මහදැත්ත, මූණමල් ගස
මකුලම්පු-මුහුණමල්
මකුළු-මකුල්ල ගස = (මකුළු ගස) (ඉන්දියාවේ තිබෙන වවුල් මුග්‍රා (තුවරක) ගස වෙනුවට ලඞ්කාවේ ඖෂධ වශයෙන් ගත හැක්කේ මේ ගස යි. මෙහි සාරය ලාදුරු, උපදංශ, (පරංගි) ඇතුළු චර්මරෝගොප සමනයෙහි ලා ප්‍රයෝජන වත් ය.) මෙය අරටු සහිත විශාල ගස කි.
මකුළු ඇට-මකුළු ගෙඩි වල ඇට
මකුෂට-වල් මුං
මකුෂටක-හීත් මුං (ධාන්‍ය ප්‍රභේද යක්)
මග්ණි පුෂ්ප-අස්බැවිල, මුවකිරිය
මගද-තිප්පිලි, දුරු
මගධ-සුදුදුරු
මගධජ---තිප්පිලි මුල්
මගධා-තිප්පිලි, කළුතලා
මගධොත්භවා-තිප්පිලි
මඟනා-ජටාමාංශ
මඟල්‍ය-ජීවක
මඟුල්-බෙලි
මඟුල් කරඳ-කරඳ වගීයක්, මෙය සෙම් රෝග හා විෂබීජ නාශක ඖෂධයකි.
මඟුලේ යන්නෝ නියමා – මඟුල් කරඳ ගස
මගලං-බෙලි ගස
මඟාසහං-කෝමාරිකා
මඟුල්කුඹුරුවැන්න--ගොඩමානෙල්
මඝවාසිනී-මලිත
මඞ්කු-කීකිරිඳිස
මඞ්ගනා-ජටාමාංශ
මඞ්ගසි-වගපුල්
මඞ්ගල-එල ඊතණ, එල නෙළුම්, තිඹිරි, බෙලි
මඞ්ගලච්ඡායා-නුග ගස
මඞ්ගලප්‍රද-කහ
මඞ්ගලී-ගොඩමානෙල්
මඞ්ගල්‍ය – ඊතණ, කුකුරුමාන්, සඳුන්, සුවඳ අඟිල්, රත් ඕන්දූ රම්, බෙලි, එල නෙළුම්, නුග, ගෝරෝචන, දීකිරි, සුදු දුරු, සැබෝ, පොල් ගස, කරඳ, බැම් තිරිය, බෝ ගස, මී ගස, දිවුල් (ජූල්) පොතු
මඞ්ගල්‍යක-මසූර, (මැසිරි) පරිප්පු
මඞ්ගල්‍ය කුසුමා-ශතපුෂ්ප
මඞ්ගල්‍ය ජනනෙහිතා – විෂ්ණු ක්‍රාන්තී
මඞ්ගල්‍ය නාම-මීගස, ජීවක
මඞ්ගල්‍යාඛ්‍ය ප්‍රසාධනී-මඟුල්කුඹුරු වැන්න
මඞ්ගල්‍යා- බුලත්, ගෝරෝචන, යොන් තුඹ, ඊතණ, එලවද, වද කසා, ජීවක, සුවඳ අඟිල්, පුවඟු, මස්වැන්න, ශතපුෂ්ප, කහ,

sinhalaebooks.com

විෂ්ණුක්‍රාන්ති, සීන් මුං, කිරි පලා, බෝගස, සැමගස්
මචණ්ඩි-සීනි
මචිශාක-අමු ඉඟුරු
මජ්ජතාල-තල්පැලමද=(තල්පිම්-තල්පී)
මජ්ජසාර-සාදික්කා
මජ්ජා-ඇටමිදුලු, අරටු
මජ්ජාජ-ගුගුල්
මජ්ජානි-ගල්මද
මජ්ජාර පුෂ්පක-මඟුල්කරඳ, මයිල
මජ්ජාරමොහනී-කුප්පමේනිය
මජ්ජා-පූජාදියෙන් කළ සුරා
මජ්ජාරි-බැලිල, කස්තුරි
මජ-මන්පැන්
මඤ්ජිට-මදටිය
මඤ්ජර-මාරා, මුතු
මඤ්ජරි-කරඳ, අත්මැල්ල, තිලක ලතා, තලා
මඤ්ජරික-කස්තුරි, කරව් තලා
මඤ්ජරි පත්- විලදවැන්න හෝ කරඳ
මඤ්ජරී-තලා, මල්කැන, සාතාවාරිය
මඤ්ජරී නම්‍ර-වේවැල් (වෙතසී)
මඤ්ජරී පුෂ්ප } මඟුල්කරඳ
මඤ්ජරී පුෂ්පක }
මඤ්ජල්- වෙනි වැල්, කහපළු, (කහ)
මඤ්ජිෂ්ටා-වැල්මදට (මදටිය වැල)
මඤ්ජිපුෂ්පිකා-කරඳ
මඤ්ජිඵලා-කෙසෙල්
මඤ්ජෂක-හිමාලයෙහි ගන්ධමාදන පර්වතය අසල තිබෙන බැව් කියන දිය-ගොඩ හැම වගීයේ ම මල් පිපෙක වෘක්ෂයක් හෝ කරඳ ඇට මද
මඤ්ජුලා-වැල්මදට
මඤ්ජිෂ්ටි-වැල්මදට
මට්ටි-බැවිල
මටුර-බින්තඹුරු
මඩ-මහසාරණ
මඩලපත්-බෝගස
මඩලා-කුකුරුමුවන්
මඩලු-කපුරු
මඩාදු-කැඳ
මඩිරි-වදකහ
මඩු-මඩුගස
මඩු-සමූහය
මඩුපර්ණි-කෝවක්කා
මණ්ඩ-නෙල්ලි, දී පෙරලි දිය, එරඬු, හුළු කැඳ
මණ්ඩකුෂ්ට-සීන්මුං
මණ්ඩල-දූලී, බිම්බිළුල, කුෂ්ඨ ප්‍රභේදයක්
මණ්ඩල පත්‍ර-බෝ ගස
මණ්ඩල පත්‍රක-සුළු සාරණ, මහ සාරණ
මණ්ඩල පත්‍රිකා-රතු සාරණ
මණ්ඩලයක්-දවස් 44 ක්
මණ්ඩලා- කුකුරුමාන්, කෝමාරිකා
මණ්ඩලී-රසකිඳ
මණ්ඩාපිටදීඝටා- මණ්ඩල (ලෝහ භාජන) යක් උඩදී ගැටීම (උරුච්චි කිරීම) කර
මණ්ඩීන්-නුග ගස
මණ්ඩූක-සල්ගස
මණ්ඩූක පත්‍රී-මකුණුවැන්න
මණ්ඩූකපර්ණී- බැමිනිරිය, කෝවක්කා, තොටිල, මකුණුවැන්න, වැල්මදට
මණ්ඩූක පර්ණිකා-ගොටුකොළ

sinhalaebooks.com

මණ්ඩූක මාතා–ගොටුකොළ, ලුණු විල
මණ්ඩූකී–වැල්මදට, මුද්දරප්පලම්, ගොටුකොළ, කෝවක්කා
මණ්ඩූ මරම්–මඩු ගස
මණ්ඩූර–යකඩොර
මණ්ඩූරී–යකඩොර
මණ්ඩූල–මස්වැන්න
මණ්ඩොදක–කැඳ,
මණකා–කළුතලා
මණකොට්ටම්–සුවඳ කොට්ටම්
මණසිලා–මනොශිල
මණිවජ්‍රා–මේවන් (මේදා)
මණිතකකාලි–කළුකැම්මේරිය
මණිපුඩ්ඩිකා–පිලගස
මණිමන්ථ–සවිඳුව ලුණු
මණිරාග–හිතුල්
මණිවීජ–දෙළුම්
මණොගුප්තා–රත්හිරියල්
මණොඥ–වැල්තුඹ
මණොජ–සුදුදුරු
මණොජා–මනෝසීල
මණොන්‍යතත්–බක්මී
මණොම්වීකා–රත්හිරියල්
මණොරමා–බළුදම්, පුවඟු, කොඳ, කළුතිත
මණොහ්වා–මනොශිල
මණොහර–රත් තෙළුම්, රත් මහ තෙල්, මල්තුඹ වැල, තිප්පිලි
මණොශිලා–රත්හිරියල්
මණොහාරී–තිප්පිලි
මත්කුණාරි–ත්‍රසනවාළු, කන්සා
මත්තක්කා–කළු කැම්මේරිය
මත්තන්–අත්තන
මත්තා–ශතපුෂ්ප, වැටහිර
මත්තාල–වැල්මී
මත්තිය–දූදු
මත්ථකො–කිළිල්
මත්ථු–දී පෙරලි දිය
මත්ථුනාරි–කන්සා
මත්සාර–මැසිඳු
මත්සැඩි–සීනි
මත්ස්‍ය–කටුකරෝහිණී
මත්ස්‍යක–මුගුණුවැන්න
මත්ස්‍යගන්ධා–කටුකරෝහිණී
මත්ස්‍යගන්ධිකා–සීනි
මත්ස්‍යපිත්තා–කටුකරෝහිණී
මත්ස්‍යමාස–මස්වැන්න
මත්ස්‍යවිත්තා–කටුකරෝහිණී
මත්ස්‍යාක්ෂක–මුගුණුවැන්න, ලුණු විල
මත්ස්‍යාක්ෂී–මුගුණවැන්න, බෝදි ඇට
මත්ස්‍යාණ්ඩිකා–උක් සකුරු
මත්ස්‍යාණ්ඩී–කඩ සකුරු, උක් සකුරු,
මත්ස්‍යාදනී– මුගුණවැන්න, කටු කරෝහිණී
මත්ස්‍යාරී–ගෙන්දගම්
මත්ස්‍යා සකුලා – කටුකරෝහිණී
මත්හමූසාල්–මත්වන (කරල්) අමු ගාල්
මති–බෙලිගස
මතික–තල, බෙලි
මතිකා–තල ගස, බෙලි ගස, තලා ගස
මතුමත්තා– අත්තන, තුන්බෝ අත්තන
මතුළුඟා–දෙළුම්
මථන–කිණිහිරි ගස, මහමිදි,
මථනජ–දී ආදිය
මපිත–කිරි මෝරු
මද්‍ය–සුරා
මද්‍යගන්ධ–මූනමල් ගස, කඩසකුරු, නියඳ, යොන් හිඳි, මී ඉටි, මැඩ හඳු, අඹ, වැල් මුරුංගා, උක්දඬු

sinhalaebooks.com

මද්‍යගන්ධක
මද්‍යපාවනී } මලිත ගස
මද්‍යපායිකා
මද්‍යපුෂ්ප–හොමුවහු, මලිත මල්
මද්‍යපුෂ්පා–මලිත මල්
මද්‍යමොද–මුණමල් ගස
මද–මිදි ගස, කස්තුරි, මලිත ගස, බෝදි ගස,
මදකර } කංසා
මදකාරි
මදකලී–නීති වැල
මදගන්ධ–සුරා, රුක් අත්තන
මදගෙඬ–සාදික්කා
මදඝ්න–නීති පලා
මදට–මදටිය
මදදෑ–මලිත ගස
මදන්තිකා–හෙළ ඉද්ද
මදන–සුරා, අත්තනා ගස, අත්ත න ගෙඬි, කුකුරුමාන්, හොර ගස
මදනක–කළු අත්තන, තිකුළු, කුකුරුමාන්, දමනක වෘක්ෂය, මී ඉටි

මදනකාමපූ — සුරතංගපූ

1. මදනකාමපූ
(වැල් වර්ගය)

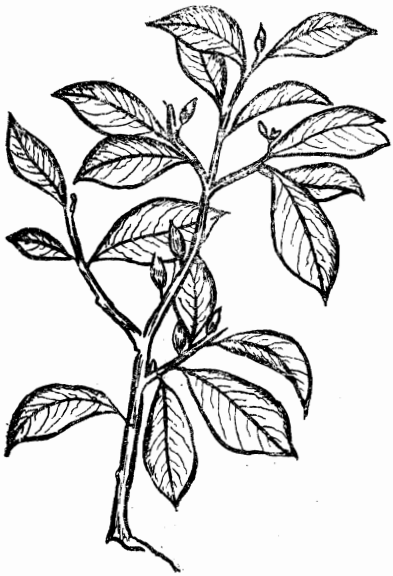

2. මදනකාමපූ
(ගස් වර්ගය)

මදනකාමපූ නමින් වර්ග තුනක් ඇත. එකක් හිඹුටු වැල් වලට සමාන පඳුරු වර්ගය කි. මේ වර්ගයේ මල් ලා නිලට හුරු කහ පාටින් යුක්ත ය. මල් පෙති වැලි අනෝදෑ මල් පෙති මෙන් ඝන ය. අතු අතර සහ අග ත් තැනින් තැන මේ මල් පොකුරු වලින් ගෙඬි පොකුරු සෑදෙයි. එක පොකුරක ගෙඬි පහළොහක් විස්සක් පමණ තිබේ.

sinhalaebooks.com

මේ ගෙඩි සහ ඇතුලේ තිබෙන ඇට ත් මී ගෙඩි වලට සහ මී ඇට වලට සමාන ය. මුලින් තිබෙන්නේ මේ වර්ගයේ රිකිල්ලක චිත්‍ර යකි.

දෙවැනි වර්ගයේ කොළ හා මල් සාදික්කා කොළ වලට හා මල් වලට සමාන ය. එය අඩි දෙළහක් පමණ උසට වැවෙන ගසකි. ඖෂධ වශයෙන් ඇට මද සහ මල් ගන්නා මේ දෙවර්ගය ම ලිඛිතික ආශා වර්ධනය කරණ, මද්‍ය කාරක, වාජීකරණ ඖෂධ වෙති. (දෙවැනි චිත්‍රය මේ ගස් වර්ගයේ අතු කැල්ලක ය)

තුන් වැනි වර්ගය ලංකාවේ මුඩු බිම් පණන පැණවීමේ දී යුරෝපීය පාලකයන්ට "මඩු ගස ක් හෝ පොල් ගස ක් නැති හැම ඉඩමක් ම රාජ සන්තක ය" යි උපදෙස් දුන් කළ සුද්දන් නිසා ප්‍රසිද්ධියට පත්ව තිබෙන මඩු ගස යි. සමූහ වශයෙන් අවුරුද්දකට දෙවරක් බැගින් අතු සැදෙන - මේරූ අතු සැරසිලි සඳහා ත්. ලපටි අතු (දළු) ව්‍යඤ්ජන සඳහා ත් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා මඩු ගස බොහෝ ප්‍රකට නිසා චිත්‍රයක් අවශ්‍ය යයි නො සිතුවෙමි.

මේ ගසේ මල් අන්නාසි ගෙඩි වැනි ය. පිපුන විට තද දුගඳක් නික් මෙයි. මල් කෑමට ගන්නේ නැත. මේ මල් වලින් දෙඹ ගෙඩි පමණ ගෙඩි වලු සැදෙයි. මේ ඇට (ගෙඩි) වල පිටතින් තිබෙන ඝණ කටුව අස් කර මදය ගෙන අව්වෙන් වියලා කුඩු කර සාදා ගන්නා පිටි සහල් පිටි සමග මිශ්‍ර කර පිට්ටු, කැඳ, කිරිබත් ආදිය පිළියෙළ කර ගණිති. මඩු දළු හා ඇට මද්‍ය කාරක ගුණයෙන් යුත් වාජීකරණ ඖෂධයකි. මූල රෝගයෙහි පසස්නා ලද මඩු දළු රසවත් ආහාරයක් ද වෙයි.

මදනපාල්-අත්තන ගෙඩි
මදනමාන-සත්‍රීන්ගේ යෝනිමාගීය
මදනා-කුකුරුමුවන්
මදනාර්ජනී-භාතාවාරිය
මදක-තල ගස, බෙලි ගස
මදනී-කස්තුරි, යොහොඹු
මදනීයක-මලිත ගස
මදභක්ෂිණී-සාතාවාරිය
මදයන්තිකා-වල් ඉද්ද
මදයන්තී-බෝලිද්ද
මදර-එරබදු
මදරා-එරබදු
මදරාක-එරබදු ගස
මදහස-ලබු
මදහෙතු-මලිත ගස
මදු-කිරිබදු
මදුඝ්‍ය-තල්ගස
මදුන්‍ය-අක්මැල්ල

sinhalaebooks.com

මදුර — මදුණ ගස

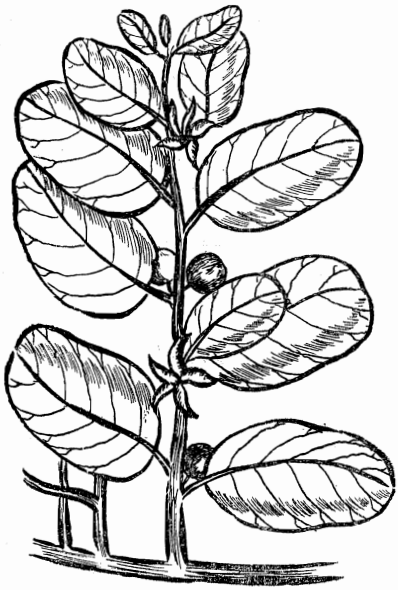

මදුර — මඤ්ජර

Cleistanthus collinues

මදුරා-මඤ්ජර-සුදු පාට කේඳි වැටී ගිය ඝණ පොත්තක් සහ රත් හඳුන් කොළ වලට හැඩුහුරු කමින් බොහෝ සේ සමාන, තේජාන්විත වෘක්ෂය කි. මෙහි අරටුව පතඟි වැනි (පද්මරාග)වර්ණ යෙන් යුක්ත ය. රත් පාට ලොකු මල් පමණක් සැදෙන වර්ගයක් සහ, කුඩා මල් සහිත නෙල්ලි ගෙඩි ප්‍රමාණ ගෙඩි සැදෙන වර්ගයකුත් තිබේ.

කඳේ පාට - පොත්ත - හරය (අරටුව) .හා කොළ ත් පෙනුමෙන් මේ ගස සමාන වන්නේ රත් හඳුන් ගසට පමණකි. වෙනස කට තිබෙන්නේ ලී දෙවර්ගයෙහි සුවඳ හා රත් හඳුන් කොළ වල ඇති මස අධික ගතිය ත් පමණකි.

මේ ගස් වලට කිසිම සතෙකුගෙන් අනතුරක් නැත. එහි කොළ දඬු ආදිය අනුභව කරණවා තබා ස්පර්ශ කරණ සතෙකුත් නැත. සර්ප වර්ග හා අලි ඇතුන් මේ ගස් අසලට පවා නො යති. මේ ගස් තිබෙන භූමි වලට තේජස, භාග්‍යය, හා දියුණුව ලැබෙන බව කරණ ලද පරීක්ෂණ අනුව කිව හැකි ය. ලංකාවේ ගස් තුන හතරකට වඩා නැති මේ වර්ගයේ ගසක් අප විහාරස්ථානයේ ද තිබේ.

මදිකා-මදටිය
මදිත-එරබදු
මදින ඵල-එරබදු
මදිරා-සුරා, රත් කිහිරි
මදි-එන්සාල්
මදු-මලිත, මදු වැල්, සිහින් මදු
මදුක-වැල්මී, උක් පැණි, මී පුප්
මදුකද්වය-වැල්මී, මී පුප් (මී මල්)
මදුකන-කිණිහිරි ගස
මදුප්පිලා-මී ගස
මදුපත්-මදු කොළ
මදුපතති-කිණිහිරි
මදුපනති-මී පැණි
මදුපවරා-මුද්දරප්පලම්
මදුපාති-ගස්කැලිය
මදුපුප්-මීගස, මීමල්, (මීපුප්)
මදුපුෂ්ප-මීමල්, (මීපුප්)
මදුබුල-මීවදය
මදුමධු-වැල්මී, මීපැණි, දෙවගය
මදුර-දෙළුම්පල,මීපැණි,දෙළුම්යුෂ
මදුරචවා-දෑවගස

sinhalaebooks.com

මදුරමරම්–කුඹුක්ගස
මදුරස–මොරගස, මිදි, වැල්මී, මීපැණි
මදුරසා–මුරුවා
මදුරා–මිදිපල, මීපැණි
මදුරාම්ල–තින්තිනිමල, සියඹලා ගස
මදුරාම්මලය–ගොරක
මදුරු–මදුරුතලා, එරබදුගස
මදුරුට–මදුරුතලා ඇට
මදුලිත–මුරුවා
මදුශ්‍රවා–වැල්මී
මදුශෞණ්ඩ–සාදික්කා
මදුෂ්ටි–වැල්මී
මදුෂ්ටිල–ගැටපිච්ච, යොහොඹු, මීගස්
මදුසර්ජ–හිරියල්
මදුසර්ජික–හිරියල්
මදුසර–මීගස
මදුසාර–මීගස
මදෙත්කට–සුරා
මදෙත්කටා–වම්බොටු, සුරා
මදෙස්–පෙට්ටිය
මධ්‍වාශ්ව–මීමල් වලින් සෑදූ සුරා
මධ්‍වාශ්‍රවා–මුරුවා
මධ්‍වාසව–මී පැණියෙන් හෝ මල් රස දමා සෑදූ ආසව, (පල්කර පෙරා ගත් ජලය)
මධ්‍වී–මීපැණි
මධ–මුද්දරප්පලම්
මධු–වැල්මී, ජීවානනිකාවැල් හෝ පලු ගස, මීපැණි, ඊයම්, මාරා ගස, මල්, මිදිරස
මධුක– වැල්මී, උක්පැණි, ගල්මී ගස, උක්සකුරු, රත්හඳුන්, සුදු ඊයම්, මීමල්
මධුක්ෂිකා–වැල්මී
මධුක්ෂීර–ඉඳි
මධුකක්කුටී–පැණිදෙඛම්
මධුකපත්‍රක–සාරණ
මධුකප්‍රිය–අඹ ගස
මධුකකීටී–දෙඛම් ප්‍රභේදයක්, ලප් නාරන්, රටඉඳි
මධුකර–කිරිපලා, කිකිරිඳිය
මධුකල්ප–කිරිපලා
මධුකා–මීපැණි, වැල්මී, ඇද්දෙමට
මධුකෝ–මීගස්
මධුකෝෂ–මීවද, මීඉටි
මධුගන්ධික පුෂ්ප–කුඹුක්
මධුවර්ජ්‍ය–මීපැණි
මධුජ–මීඉටි
මධුජම්බීර–පැණිදෙඛම්
මධුත්‍රය–සීනි, මීපැණි, ගිතෙල්
මධුතෘණ–උක්ගස
මධුදිකා–මුරුවා
මධුද්‍රුත–පළොල්ගස, අඹගස, (මී අඹ ගස)
මධුද්‍රුති–රත්පළොල් ගස
මධුද්‍රබ–රත්මුරුංගා
මධුද්‍රුම–මීගස
මධුධාතු–මැසිඳ
මධුධූලි–උක්සකුරු ප්‍රභේදයක්
මධුපලට–මීවදය
මධුපත්ති–කිණිහිරි
මධුපනති–මීපැණි
මධුපර්ක–දීකිරි, ගිතෙල්, වතුර, සීනි, මීපැණි මේ පස මධු පඤ්චක නම් වේ.
මධුපර්ණිකා–බෙරු, ඇද්දෙමට, එළ ජම්බු, කන්සා

sinhalaebooks.com

මධුපර්ණී- රසකිඳ, ඇද්දෙමට, බෙරු, දෙඩම්, විෂ්ණුක්‍රාන්ති, වරා, මුරුවා, මේවන්, නිදිකුම්බා, එළ ජම්බු
මධුපත්‍රක-වැළුක්
මධුපත්‍රී-ඇද්දෙමට
මධුපාලිකා-මුරුවා=ගම්භාරි
මධුපිලු-මිහිරිමොර (පැණිමොර)
මධුපුෂ්ප-මීපැණි, හෝපලු, මීගස, මාරා, මුණමල්, දත්ත, බමර පැණි, වරාගස, ශතපුෂ්ප
මධුපුෂ්පිකා-ශතපුෂ්ප
මධුපුෂ්පී-ශතපුෂ්ප
මධුපූරි-තෙල්ලි
මධුප්‍රජා-මීගස
මධුඵල-දීකිරි, පොල්, ඉදිගස, මුද්දරප්පලම්
මධුබහුලා-යොහොඹුවැල
මධුභද්‍රා-ඇද්දෙමට
මධුමක්ෂිකප්‍රිය-මඟුල්කරඳ
මධුමජ්ජන්-අඟුණවැල
මධුමතී-මුරුවාවැල
මධුමකීරී-මිහකුරු, දැසමන්
මධුමලකී-කිරිඅඟුණ
මධුමාක්ෂික-මැසිඳු, (මාක්ෂික)
මධුමාර්ජක-ඉදිගස
මධුමාසප්‍රකාශක-කරඳ ගස
මධුමාසප්‍රිය-කරඳගස
මධුමූල-අල ප්‍රභේදයක්
මධුමෙහ-මූත්‍රයෙහි මධු(සීනි)ඇති කරණ ප්‍රමේහ රෝගය
මධුයෂ්ටි-වැල්මි
මධුයෂ්ටිකා-වැල්මි
මධුයොනි-මුද්දරප්පලම්, මිදිවැල්
මධුර-රත්මුරුංගා, මීඅඹ, රතු උක්, සීනි, ඇල්වී, සුදුදුරු, කළුරියම්, සුදුරියම්, මහරිතණ මීකැකිරි, මේවන්, උළුවා, කිරිපළු, වැල්මී, ශතපුෂ්ප, කවෙළු, සාතාවාරිය, මහදුම්මැල්ල
මධුරක-උක්පැණි, ජීවක, වැල්මී පොණ්ඩරු, ශතපුෂ්ප
මධුරවර්ගී-මී
මධුරත්වව-දැවගස
මධුරත්‍රය-ගිතෙල්, සීනි, මීපැණි යන තුන් වගය
මධුරතික්තක-වැල්මුරුංගා
මධුරපර්ණිකා-අවරිය
මධුරඵල-ඛෙඛරගස, (මහමසන්)
මධුරමජ්ජකා-යොන්ඉඳිගස
මධුරමඤ්ජරිකා-ඉඳිගස
මධුරමර්ක-රටහිඳි
මධුරමලක-ගොරකගෙඩි, ඇම්බැරැල්ල
මධුරමාර්ජකා-හිඳිගස
මධුරවල්ලී-වැල්මී, දෙළුම්, පැණි දෙඩම්
මධුරශ්‍රවා-පිණ්ඩා ඉඳි, වැල්මී
මධුරස-ජීවක, මුද්දරප්පලම්, වතුර, උක්, කිරිකවෙළු, ඇද්දෙමට
මධුරසා- මුද්දරප්පලම්, කිරිපලා, කඩසකුරු, නියඳ, යොන්ඉඳි, මී ඉටි, මැඩහඟු, වැල්මුරුංගා, උක් දඬු
මධුරා-සීන්සාතාවාරිය, මේවන්, කවෙලු, කිරිපලා, වේලා, තෙල්ලි, මැඩහඟු, ශතපුෂ්ප, ත්‍රස්ත වාළු
මධුරාම්ලක-ඇම්බරැල්ලගස
මධුරාම්ලඵල- පියල්ගස, කිරිපළු ගස
මධුරාහ්වය-ඇම්බරැල්ල, පැපිලිය

sinhalaebooks.com

මධුරිකා–ශතපුෂ්ප, මහදුරු
මධුරී–වැල්මී, වැල්මුරුංගා
මධුරේණුකා–කපුගස, ඇඹුල්වේ
මධුලක–ගල්මීගස, නියඳ, ඕමීගස
මධුලග්න–රත්මුරුංගා
මධුලටිකා–වැල්මී
මධුලිකා–බක්මී, අඹ, මුරුවා
මධුවල්ලී–වැල්මී, සීනිද්ද
මධුවාශ–මීඉටි
මධුවීජ–දෙළුම්ගස
මධුවීජපූර–මීකැකිරි
මධුෂ්ඨීල–මීගස
මධුශ්වසා–කිරිපලා
මධුශිත–මුරුවා, මීගස, මීඉටි
මධුශිග්‍රු–රත්මුරුංගා,වැල්මුරුංගා
මධුශිග්‍රුක–වැල්මුරුංගා
මධුශෙෂ–මීඉටි
මධුශොණක–මීපැණි
මධුශ්‍රවස්–මීගස
මධුශ්‍රවා–වලාවැන්න. වැල්මී, මුරුවා, කිරිපලා, මීගස, ජීවන්තිකා වැල, මැඩහඳු
මධුශ්‍රාවා–මීගස
මධුශ්‍රෙණි–මුරුවා, මැඩහඳු
මධුශ්‍රෙනිකා–නියඳ
මධුෂ්ඨීල–(මධුෂ්ඨීල)=මීගස
මධුපුෂ්ප–අශෝක
මධුයෝනි–මුද්‍රික
මධුස්‍රෙයා–මුරුවා
මධුක–වැල්මී, මීගස
මධුකසාර–(මහරි) මීඅරටු
මධුවජිෂ්ට–මීඉටි
මධුතී–එළ ජම්බු
මධුල–මීකැකිරි, අඹ, මුරුවා, ගල්මීගස, දියමීගස
මධුලක–ගල්මීගස
මධුලික–වැල්මී
මධුලිකා–මුරුවා
මධුධ්‍යාලුක–අලප්‍රභෙදයක්
මන්ත්‍රජිහ්ව–ගින්දර
මන්වාඩි–මදටිය
මන්ජරි–කැන
මන්ජල්–කසා
මන්ජිෂ්ටා–වැල්මදට
මන්ඩල්–ඇව්ටර
මන්ථ–අත්සුණු හා ගිතෙල් මිශ්‍ර කොට ඇල් දියෙන් වඩා දිය නොකොට, වඩා දැඩි නොකොට ඝනා සකස් කර ගන්නා ලද ආහාරය "මන්ථ"නම්.
මන්ථජ–වෙඩරු
මන්ථන–කළඹන දණ්ඩ, වෙඩරු
මන්ථර–කළඹන දණ්ඩ, මල්කොපුව, ගෙඩිය
මන්ථාන–ඇසළ ගස, කළඹන දණ්ඩ
මඳට–මාරා ගස, එරබදු ගස
මඳපනික්කිල–සෙන්දිරික්කා
මඳස්–මහකරඹ
මඳහෙතුක–මයිලගස
මඳු–කිරිඳි
මඳුර–කටුවැල්බටු, කටුකැල, එරබදු, වරා, වැල්තිබ්බටු, යක්බේරිය, එලවරා, හල්සෙවෙල්
මඳුරක–හෙළසැබෝ
මඳුරමරම්–මදුරා
මඳුරී–කුප්පමේනිය
මඳුරු–හෙළවරා
මඳුරොජා–ගල්සෙවෙල්
මඳෙකී–කෝවක්කා
මඳෙෂ්ණ–මදඋනුසුම්
මන්මථ–අඹගස, ජූල්ගස, (දිවුල් ගස)
මන්මථාලය–අඹගස

sinhalaebooks.com

මන්ශෛල-මනෝසිල
මනඃශිලා-මනෝසිල
මන-ජටාමාංශ, මැණික්
මනඅගිල්-සුවඳ අගිල්
මනකජ-රිලවා
මනකොට්ටම්-සුවඳ කොට්ටම්
මනඛගක-තුවරලා
මනලෙ-දෙළුම්
මනස්ශිල-මනෝසිල
මනස්ශිලා-මනෝසිල
මනසෙලං-මනෝසිල
මනසිල්-මනෝසිල
මනාදෙක-පලම් 16
මනිත්තක්කාලි-කළුකාම්මේරිය
මනිධඹ-මැණික්කට්ටුව
මනිපුඩ්ඩික-හෙලපිල ගස
මනිරාගකර-සාදිලිංගම්
මනිලන්-මුහුණගස්, (මුගුණ මල් ගස්)
මනෝසිල-රත්හිරියල්
මනෝගුප්තා-රත්හිරියල්, මනෝසිල
මනෝජ-සුදුදුරු, මනෝසිල, ගෝලක
මනෝජව-ලියනහලා
මනෝජාත්තමනො-සල්ගස
මනෝරමා-බළුදම්, පුවඳු, කළුනික
මනෝශෛල-සිරියල්
මනෝහ්වා-මනෝසිල
මනෝහර්ම්-සීන්තාරං
මනෝහරා-නිල්ඹිලු
මපුෂ්පිලා-මීගස
මබර-මීමැස්මෝර (අපස්මාර = වස්මර)
මඹ-ඛක්මී
මම්බ-ඛක්මීගස
මමර-අපස්මාර
මමරාජා-ලුණුවරණ
මය-යකඩ
මයල-සුදු, රතු නෙළුම් දෙවගය
මයසාර-වානේ
මයිරිය-සැබෝ
මයිල්තුතු-පල්මාණික්කන්
මයිල්රෝචන-ගෝරෝචන
මයිල-මෙය මලින (ධාතකී) නොවේ රත් කොබෝ ලීල ගසකට සමාන කොළ හා කරල් ඇති ගසකි. ඉදිරියෙහි මලින ගැන ලියා ඇති විස්තරය බලන්න.
මයිලඛ කුරුඳු-තුන්පත්කුරුඳු
මයූර-හෙළසැබෝ, මොණරකුඩුම්බිය, පල්මාණික්කම්
මයූරක-මොණරහැල්,හෙළසැබෝ
මයූරකන්ද-වේලාගස
මයූරකර-පල්මානික්කම්
මයූරකරක්-පල්මානික්කම්
මයූරගල-පල්මානික්කම්
මයූරගලකොපම- පල්මානික්කම්
මයූරගිරි-පල්මානික්කම්
මයූරග්‍රීවක-පල්මානික්කම්
මයූරජඹා-තොටිල
මයූරතුත්තම්-මයූරතුතු
මයූරපක්ෂ-මොණරපිල්
මයූරපත්‍ර-මොණරකුඩුම්බිය
මයූරශිඛා-මොණරකුඩුම්බිය
මයූරිකා-දියමිත්ත
මකී-වසතැල්ල
මකීට-අසමෝදගම්
මකීටනිඝ්‍රක-පියාගස
මකීටපිප්ලී-කරල්සැබෝ
මකීටප්‍රිය-ඇසටුගස
මකීටබීජ-වදුරුමැ කරල්
මකීටශිඛී-සාදිලිංගම්

sinhalaebooks.com

මකීට(ස්‍ය)-තඹ
මකීටා-යක්බේරිය
මකීටාක්ෂ-තඹ
මකීටාන්තකණ්ටක-සණගස
මකීරී-සැබෝ, අසමෝද,වඳුරුමැ, මහුල්කරඳ, ඩෙබරගස, ජූල්ගස (දිවුල්ගස)යක්බේරිය
මකීර-කිකිරිදිය
මකීලකණ්ටක-මහ උක්
මකීලගුල-වැදූ අයට සැදෙන රුජාව
මතීවාළ-මර්තමාන් (පැසුන විට තරමක් සුදුපාට ඇති වැඩි වශයෙන් ව්‍යඤ්ජනයට ගන්නා කෙසෙල් වර්ගයක්)
මත්ඕඛි-කැසිපිත්තන් වැල
මදීක-තෝරගස
මම්-ප්‍රාණස්ථානය, මිරිස්වැල
මම්ත්‍රමා-රසකැල්ල
මම්නායක-පැපිලිය
මම්ර-යක්බේරිය, බාන්වැල්, කහ
මම්රී-දැරුහරිද්‍ර
මශීතාම්බු (මශීතාම්බ)- වැල්මදට
මරකත-මරාමිණි(පද්මරාග මැණික්)
මරකතපත්‍රී-දියමන්ත
මරද } කුඹුක්
මරුද }
මරහව-ගුගුල්
මරම්-ගස්
මරම්මල්-වෙනිවැල්
මරම්ජල්-වෙනිවැල්
මරයූරි-භූජපත්‍ර
මරාකාලි-ඇන්සැටිය
මරාමරම්-සල්ගස
මරාසව-මුරුවා
මරිකොලන්දු-තුවරලා
මරිච-මිරිස්, ගම්මිරිස්
මරිචපත්‍රක-හොරගස
මරින්දු-එලිමරින්දු

මරිතොන්ඩි—හෙනගස්

මරිතොණ්ඩි—රක්තගෂී—(මෙණ්ඩිකා)

Lawsonia Alba

දෙළුම් කොළ වලට මදක් සමාන අඩි දහයක් පමණ උසට වැවෙන ගසකි. මේ වර්ගය ඉස රුජාව, ලාදුරු හා පිලාව මහක් වීම වැනි අසනීප වලට ත්, පිළිස් සුන තුවාල වලට හා වණ වලට ත් ඖෂධයක් ව ශ යෙ න් ගණිති.

මහමදිකයන්ගේ ශුද්ධ වෘක්ෂයක් වූ මේ ගසේ ගෙඩිවල යුෂ ඔවුන්ගේ භාර්‍යාවන්ගේ නියපොතු පාටකිරීමට ගණිති.

sinhalaebooks.com

මරිමාංශෙඩි-ඇම්බරැල්ල
මරිෂට-මෝරැ
මරිෂටා-වැල්මදට
මරිස-ගම්මිරිස්
මරිචක-ගෘහාද මිරිස්, මානුග ගස
මරිචි-රශ්මිය, ඉද්ද, සීනිද්ද
මරු-නියඳ, වැලි, සස්සඳවැල
මරුක්කාරගී-කුකුරුමුවන්
මරුක-කුකුරුමුවන්
මරු(ක)ත=පික්මැලි, කරවුතලා
මරුකශඛ-රත්නිවුල්
මරුකු-කුඹුක්
මරුජන්මා-දුරාලභා
මරුජ-ගුගුල්, නියඳ
මරුජා-නියඳ
මරුත්තුරාසි-කුකුරුමුවන්
මරුත්භව-කිළිල
මරුත්භවා-කපුගස, කුඩාකිහිරි, කහඹිලියා, නියඳ, මහගොන් සුතුකැකිරි, ගුගුල්, හැල්කස ඹිලියා, බින්තල්
මරුතා-ඌණකපුරු
මරුතු-කුඹුක්
මරුදිෂ්ට-ගුගුල්
මරුදුම-කිහිරි
මරුන්මාලා-පික්මැලි,(පික්මල්)
මරුඛක-කුකුරුමුවන්
මරුතුරුහ-කණේරු
මරුවක-හීන්තලා, නියඳ, කුකුරුමාන්, කරවුතලා
මරුවශ්‍ය-කරවුතලා
මරුසම්භවා-ගුගුල්, කුඩාඇල්කහ ඹිලියා
මල්-මල්, මලාව, අප්පල්ලය
මල්කොණ්ඩු-මල්රේණු
මල්කොද- මල්වල තිබෙන දික් කෙඳි
මල්දඹු-නයා
මල්මුවරද-මල්පැණි
මල්රද-රේණු
මල්ල-කම්මුල
මල්ලක- පොල් ගෙඩියෙන් සෑදූ පාත්‍රය, පොල්මල
මල්ලජ-මිරිස්
මල්ලරි-කැන
මල්ලි-ඉද්දගස
මල්ලිකා-ඊළුවා, වලාවැන්න, සීනිනිද්ද, කොත්තමල්ලි, ඉද්ද, දැසමන්
මල්ලිකාපුෂ්ප-කෙළින්දගස, ලුණුවරණ
මල්ලිකෛ-සීනිද්ද
මල්ලිගණ්ඩි-(කළුවැල්)කළුඅගිල්
මල්ලිගණ්ඩිකා-පිච්ච, ඉද්ද, සුවඳ අගිල්
මල්ලිපත්‍ර-අරත්ත, ගැටතුඹ
මල-වර්චස්, කපුරු, යකඩාදියෙහි මල
මල-ගූථය, වා, පිත්, සෙම්, හිරියල්, තුරුක්තෙල්, සුදු හඳුන්
මලඉත්ත-මලිත=ධාධකි(ගිනි දළ වැනි රත්පාට මල් ඇති ගසක්)
මලඉලුප්පෙ-මැ, ලීමැ
මලඋක්කාගී-ගල්පියාගස
මලක්ෂාර-රිදීතුත්තන්
මලගය-කසට ගස
මලගියවැල-ඉද්දවැල
මලව-හිරියල්
මලතීළුල-සාදික්කා
මලදු-හඳුන්ගස
මලපු-කොටදිඹුලා ගස
මලපුඹ-කොටදිඹුලා ගස
මලප්‍රතිකා-දියමිත්ත
මලබටු-මලබොටුගස්

sinhalaebooks.com

මලහෙදිනී-කටුකරෝහණ
මලමූ-අසුචි, මූත්‍ර
මලය-සඳුන්
මලයජ-සඳුන්
මලයසම්භව-සඳුන්
මලයානත්ති-කොබෝලීල
මලයාමනක්කු-දැත්ත
මලයු-බෝදිඇට, පුළිල
මලයූර-බෝදිඇට
මලයෝද්භවා-හොඳ මිරිස්
මලලබු- ඉර අව්ව නොවැටෙන අඳුරු සහිත නිතර දිය සීරාව ඇති තැන්වල හටගන්නා ලොකු නෙලුම් කොළ ප්‍රමාණ කොළ ඇති පැලැටියකි. එක පැලයක කොළ හතකට වඩා එකවර දකින්ට නැත. මේ කොළ හටගන්නේ පැන්සල් ප්‍රමාණ නටු වල ය. මේ වර්ගයේ යුෂ හොරි, දද, කුෂ්ඨ, කඩුවේ ගන් ආදි චර්ම රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි
මලවෙම්බු-මිහකොසඹ
මලසා-හීන් එන්සාල්
මලසාධන-පොණ්ඩරු
මලසාර-සල්ගස
මලහරණී-කන්හැන්ද
මලහා-ගොකටු
මලා-මල්ල, මලාව
මලානු-මයිල
මලානි-අබ
මලාශූ-කොටිදිඹුලා
මලාව-මණ්ඩය, පෙට්ටිය, පැස
මලිගිය-වැලිද්ද, මලිගියවැල
මලිගිය වැල්-මාලතී, ගැටපිච්ච, යොහොඹු වැල්, (ඇතැම් අය ඉද්ද වලට ද මේ නම කියන බව පෙණේ)

මලිත—මලිත්ත

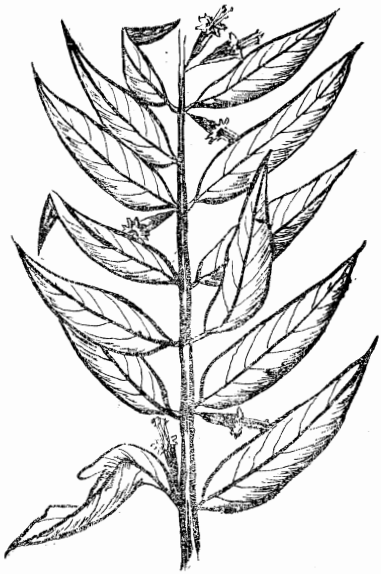

මලිත—ධාතකී

Woodfordia Floribunda

මලිත-මයිල යයි වර්ගී දෙක කි. ගැඩුඹ කොළ වැනි උල් වූ කොළ හා රතු පාට මල් ඇති වර්ගය මලිත නම්. මෙහි කුඩා රිකිලි වල දෙ පැත්තට බෙදී යන සේ එක තැන කොළ දෙක බැගින් හට ගණී යි. රත් පාට ගිනි දළු වැනි මල් පොකුරු සෑදෙන්නේ ද ඒ තැන්වල ය.

මයිල වෙන ම වර්ගයකි. එහි කොළ රත් කොබෝලීල කොළ මෙන් දෙකට බෙදී ඇත. මුදු නෙහි පමණක් පොකුරු වශ යෙන් සෑදෙන මේ වර්ගයේ මල් කහ මිශ්‍ර නිල් පාටින් යුක්තය.

sinhalaebooks.com

මලිත-මසිල වර්ග දෙක ම එක වර්ගයක් හැටියට අපේ ඇතැම් පැරණි නිඝණ්ඩුවල හා අකාරාදි වල සඳහන් ව තිබේ. එසේ ම ධාතකී වෙනුවට මසිල මල් ද පාවිච්චි කර තිබේ.

සරස්වතී නිඝණ්ඩු වෙහි **ධාතකී** වලට **මසිල** කියාද, අමර කෝෂයෙහි හා පාලි නිඝණ්ඩුවෙහි **ධාතකී** වලට **මලසිත්ත** - **මල ඉත්ත** කියා ද අර්ථ දී ඇත.

පැරණි කෝෂකාර වියත් පඬිවරයන් දී තිබෙන ලක්ෂණ අනුව නම් ධාතකී වෙනුවට ගත යුත්තේ මසිල නොව මලිත ම ය.

මසිල---මලිත දෙ වර්ගය ම රස-ගුණ ඕජාදියෙන් සමාන යයි ද, අසමාන යයි ද නවීන රසායන විද්‍යාඥයෝත් දෙ පිලට බෙදී දෙකක් කියති. මේ පිළි වෙළුට ම ලඬකාවේ පැරණි වෛද්‍යවරයෝ ද දෙපිලකට බෙදී සිටින්ට ඇති බැව් ධාතකී වෙනුවට මසිල මල් ගැණීමෙන් පෙණේ.

මලිත මල් අතිසාර ආදි රෝගාබාධ සඳහා සාදන කෂායය-චූර්ණ ඝෘත වලට හා අරිෂ්ට-ආශව වර්ග තරක් නොවී කල් තබා ගැණීමට අවශ්‍ය මද්‍යසාර නිපදවීම පිණිස ත් පාවිච්චි කරති. අනිත් ගුණ කෙසේ වෙත ත් මසිල මල් වලට වඩා මලිත මල් වල මද්‍ය සාර නිපදවීමේ ශක්තිය අධික බැව් මේ දෙවර්ගය එක පමණට ගෙණ එක ප්‍රමාණ අරිෂ්ට බරණි දෙකකට දමා නියම කාලය අවසන් වීමෙන් පසු පෙරා බැලුවොත් වැටහී යනවා ඇත.

පැරණි මහ පඬිවරයන් දී තිබෙන ලක්ෂණ අනුව ධාතකී, මලිත ම බව ත්, ධාතකී වෙනුවට මලිත මල් ම ගැණීම වඩා සුදුසු බව ත් පෙණේ.

මලින්දු-මසිල
මලින-මිරිස්, හංශයින්
මලීමස-මල්කසිස්
මළුපු- වැලිද්ද, මල්කැන, ඉද්ද වැල
මළුෂා-රත්මුරුංගා
මලෙසිමන්ගල්-කේශරබැවිල
මලෙසිවාලෙසි-වන කෙසෙල්,(ඇට කෙසෙල්)
මලෙ කුන්දුරුක්කන්- කර්ට කුමංජල්
මලෙමංවල්-වෙනිවැල් ගැට
මලෙසි වෙම්බු-මහ කොහොඹ
මලොමසා-මල්කසිස්
මවනිමූල-තුවරලා
මවුත්තික-මුතු
මශක-රත්තම්පලා
මශකින්-අත්තික්කා
මශා-වදකසා
මශි-නිල් සේපාලිකා නටු, ලිවීමට ගන්නා දැලි (නීන්ත)
මශුයක-කොසඹ
මශුයක්‍රීක-කොසඹ
මශුර-ගෙළ කරල් සැබෝ, කළු දුරු, ත්‍රාසනවාළු
මශුරී-ත්‍රිවෘත්, රකත ත්‍රිවෘත්
මෂ්කර-උණ ගස
මෂ්කරී-නිදිකුම්බ
මස්-ජටාමාංශ
මස් ඇස්-මුගුණුවැන්න
මස්ක-වඳුරු මැ
මස්කර-උණ ගස
මස්තකමඤ්ජරී-කිරිඳි
මස්තදරු-දේවදාර

sinhalaebooks.com

මස්තරල-මහ කලාඳුරු

මස්තු-දීපෙරලි දිය, මිදුන කිරෙන් උනන (එකතු වන) ජලය හෝ කිරි එක කොටසකට වතුර තුන් කොටසක් ලා මැඹගත් ජලය.

මස්බැද්ද

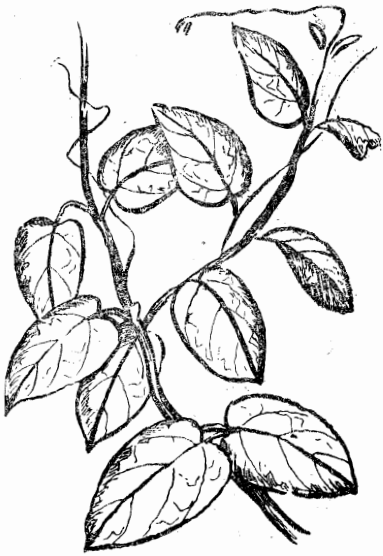

මස්බැද්ද — මේෂශ්‍රිඞගී

Gymnema Sylvestre

මෙය මුරුවා – දුල් වල මෙන් සිහින් බුවක් ඇති ඇත් අඟුන වැලට සමාන වැලකි. කොළ වල දිග පළල අඟල් $2\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ක් පමණ ඇත. තික්ත – කසට රසයෙන් යුත් ආමාසය ශකතිමත් කරණ ඖෂධයකි. කැස්ස – ඇස් රෝග හා සමේ හටගන්නා බිබිලි වලට ත් මේ කොළ යුෂ ප්‍රයෝජනවත් ය. මෙහි තිබෙන විශෙෂ ලක්ෂණය නම්: මේ කොළ සැපීමෙන් පසු දිවට වෙන කිසිම දෙයක රස ඉනා දැනීම යි. වැරදී හෝ හුනු කැවුනොත් මේ කොළ ටිකක් විකා යුෂ ගිලීමෙන් ඒ විෂ සම් පූර්ණයෙන් ම පහ වී යයි.

මේ වර්ගය වෙනුවට ඇතැම් අය බින් නුග (මූලිනී) ගත්තා තමුත් එය වෙන ඖෂධයකි. මස්බැද්ද නොවේ. (බින්නුග ගැණ 332 පිටේ විස්තරය බලන්න.)

මස්රදු-ආඳුන්, (මත්ස්‍යරාජයන්)

මස්වන්-මස්වැන්න

මස්වැන්න-කිඹුල් වැන්න (මාංශ පර්ණි)

මස්වා-කිඹුල්ලු

මසක-රත් තම්පලා

මසකානි-මුඛ රෝගය

මසඞ්කර-පිත්තල

මසන්-ඛෙබර ගස

මසන-බෝදි ඇට

මසරා-ත්‍රස්තාවාළු

මසාරගල්ල-මැසිරි ගල්

මසිකා-නිල් සේපාලිකා නටු

මසිජල-ලියන තීන්ත

මසිනා-එල ඊතණ

මසිර-සුළු කුරතම්පලා

මසේනිය-අමුක්කරා

මසු-ත්‍රස්තාවාළු

මසුරදළිදල ප්‍රභා-වැල් පෙනෙල

මසුරදළිදලා-කළු ත්‍රස්තාවාළු, ඇම් බරුල්ල

මසුරිය-කරල් සැබෝ

මසුරිකා-වසන්ත රෝගය හෙවත් මසුරිකාව (වසූරිය)

මසුරී-කළු ත්‍රස්තාවාළු, රතු ත්‍රස්ත වාළු

මහඃ-කොබලීල ගස

sinhalaebooks.com

මහ අදිකාරම්-බුළු ගස
මහ අගද-තිප්පිලි
මහඋක්-දළුක් ගස
මහ ඉගිනි-ගොඩ කදුරු
මහ ඔසු-ඉඟුරු
මහ එන්සාල්-හිංගු පත්‍රිකා
මහ කන්දෙ-හෙළ ලුහුනු
මහකළුවා-මහ කළුවා ගස
මහකවෙලු-මහා කාකොලි
මහකාල-තිත්ත හොඩල
මහ කැනැස්ස-මහතී
මහ කර්ණිකාර-ඇසළ
මහ කෙළිද-ලොකු කෙළිද වගීය මේවායේ කොළ, මල් හා කරල් විශාල ය.
මහ ගෙලඩිය-මහ මුාවැන්න, මහ කලත්, (මහ කොල්ලු)
මහගුල්ම-මුවකිරිය
මහ ගොන් සුතු කැකිරි - ම හ ගොන් කැකිරි
මහවඡද-සල් ගස, දේවදාර
මහ චෝරක-හරංකහ
මහතී - මහ කැනැස්ස, වම්බටු, තිබ්බටු
මහද්‍රැම-තොටිල,
මහනතලා-කෙහෙල්
මහනතිකා-තොටිල ගස
මහනසි- කුඩා පැලැටියක් = (මහ නසි - සුළු නසි දෙවගීය ගැන ඡායාරූප සහිත විස්තරයක් සුළුනසි යන ඡේදය යටතේ ඉදිරියෙහි ඇත)
මහනැබ-මහ තඹල
මහනිඹ-තොටිල, ඇසළ
මහනෙල්-මානෙල් (ජලජ පුෂ්ප වගීයකි) නිල්-හෙල (සුදු) වශ යෙන් දෙවගය කි.

මහපත්‍ර-රත් එරඬු
මහපනික්කිල-අමුකහ
මහපල-පොල්ගස
මහපස්මුල් ගණය - බෙලි, සිහින් මිදි, තොටිල, ඇත් දෙමට, පළොල් යන මේ මහ පස් මුල් ගණය බඩගිනි ඇති කිරීම හා සෙම්, වාත, නසන්නේකි.
මහ පැණි වෘක්ෂය-බක්මි ගස
මහඵල-මාදම් ගෙඩි
මහ බල-රසදිය හෝ කාන්දම්
මහ බුරුද-මහසාරණ ගස
මහමි-බමර පැණි
මහමෙවන්-මහාමේද,
මහරස-උක් ගස

මහ හැඩයා

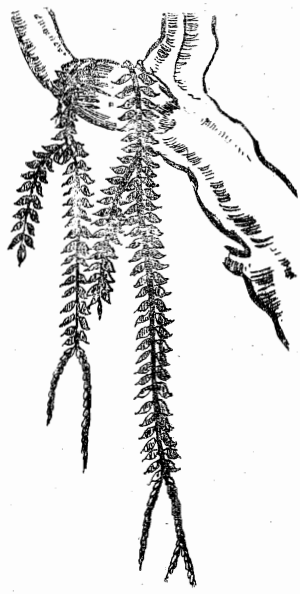

මහ හැඩයා
Lycopodium Rhelgmaria

sinhalaebooks.com

මහ හැඩයා – කුඩා හැඩයා යයි වගී දෙකකි. උඩ වැඩියා වගීයට අයත් වූ මේ පැලැටි දෙළවල් අසල දිය සීරාව සහිත අඳුරු පෙදෙස් වල පිහිටි ගස් වල දිය සෙවෙල් හා දිරුන පොතු ද ආහාර කොට ගණිමින් වැඩෙයි.

නාරටිය දෙපසට බෙදී ගිය පොල් මල් ඇට වැනි කුඩා කොළ සහිත වගීය මහ හැඩයා නමින් හැඳින් වේ. ඊටත් කුඩා කෙඳි වැනි කොළ සහිත වගීය කුඩා හැඩයා නම්. අඹ එකතමා රක් පමණ දික් වීමෙන් පසු වැම් මල් (බුලත් මල්) වැනි කරල් කීපයක් පැලැටියේ අග සැදෙයි.

මේ දෙවගීය ම දේශීය වෙද කමේ තෙල් – බෙහෙත් වට්ටෝරු වලට ඇතුළත් කර තිබේ.

මහරා–මාරා ගස
මහරි–මාරා
මහරුක්–පොල්
මහ රතු සාල් } ධාන්‍ය වගීයක්
මහ රොතු හාල්
මහලෙඩ–මසූරිකා (වසූරි) රෝගය
මහසට්–හරංකහ
මහසාර–කළු කිහිරි
මහසිරා–ඔහනහර
මහසුදන–කුඩා සුදන හැඩහුරු කම ඇති ලොකු වගීය
මහ සොරකම–හරංකහ
මහහිහිණිය–මහ ඉඟිනි
මහා–මුරුවා වැල, කකීටකශ්‍රිංගි, මුගුණු ගස
මහාක–ලූනු, මහ ලූනු
මහාකට්වෙෂධ–සිඹිගුරු
මහා කදම්බක–කොළොම් ගස
මහාකන්ද–රතු ලූනු, සුදු ලූනු
මහාකපිත්ථක–බෙලිගස
මහා කකීට පිප්ලී–රත් ගොකටු
මහා කර්ණිකාර–ඇසළ ගස
මහා කාය–තල් ගස
මහා කුම්භී–ඇත්දෙමට ගස, (කට් ඵල)
මහා කුමුද–ඇත්දෙමට
මහා කුමුදිකා–ඇත්දෙමට
මහා කොෂ ඵලා–දේවදාලිය වැල
මහාඛඩ–මාදම්
මහා ඛර්ජුරිකා–යොන් ඉඳි
මහා ගඩ–දිය හොමුවහු, කෙළිද, මහ බැවිල
මහා ගඩමූලී–ගොඩමානෙල්
මහා ගඩා–මඟුල් කුඹුරු වැන්න, හරිවඳන, ජලවේතස
මහානුප්තා–වඳුරු මැ
මහා ගුල්පා–බෝදි ඇට
මහා ගුල්ම–මුවකිරිය
මහා ගුල්මා–මුවකිරිය
මහා ගුහා–අස්වැන්න
මහා ශෝණිකා–කකීටක ශ්‍රිංගි
මහා ශෝණා–කකීටකශ්‍රිංගි, කුන්දු රුක්කන්
මහාඩග–ගොකටු, රත් නිටුල්
මහාඛදිර–දේවදාර ගස
මහාඛදායා–නුග ගස
මහාඛදිරා–මහමේවන්
මහාචලක–මදට ගස
මහාජටා–බටු ගස, රුද්‍ර ජටා
මහාජම්බු–මාදම් ගස
මහාජාලි–රන්වන් වැටකොළු, දුම් මැල්ල
මහා ජාලිනී–වැල් තුඹ
මහා තරු–දළුක් ගස

sinhalaebooks.com

මහාතාලි–තල් ගස
මහාතික්ත–කොසඹ ගස
මහා තික්තා–පික්මැලි
මහා තීක්ෂණ–බදුල්ල ගස
මහා තෙජස්–රසදිය
මහා දයා–අස්බැලිල
මහාදරු–දේවදාර
මහාදීඝිකලිද්‍රුම–තොරගස
මහාද්‍රෝණ–මහතුඹ
මහාද්‍රුම–ඇසතු ගස්
මහා ධාතු–රත්රන්
මහානාමො–උක්
මහානැඹ–මහතඹල
මහා නිම්බ–තොටිල ගස
මහානීල–මහ ජම්බු, කීකිරිඳිය
මහා පඤ්චාඞ්ගුල– මහ එරඹු ගස
මහාපත්‍ර–හෙළ ලොත්, නෙල ගස, සල් ගස, අස්බැළිල, රත් එරඹු
මහාපත්‍රා–මහ ජම්බු ගස
මහා පත්‍රාලුක–හබරල
මහාපත්‍රී–එළ එරඹු ගස
මහා පාංශුඵල–කෝවක්කා
මහාපිණ්ඩිතක–කළුපාට මහමදන රුක
මහා පුරුෂදනන–සාතාවාරිය
මහා පුරුෂදනතිකා–මහා සාතාවාරිය, මහමේවන්
මහාපුෂ්පා– ගිරිතිල්ල, කටරෙලු
මහාපුෂ්පි–වරා ගස
මහා ඵල–දිඹුල්, බෙලි, වැලහුණ, සාදික්කා, මාදම්, පොල්, වම්බොටු
මහාඵලා–මාදම් ගස්, පොල් ගස්, බෙලි, සියඹලා, වම්බටු, කොමඩු පුසුල්, තික්ත ලබු, අස්බැවිල
මහා බර්බරිකා–සිරිතේක්කු
මහා බල–රන්වන් බැවිල, යකඩ, කාන්දම්, ඊයම්
මහාබල ඵල–සිරිතේක්කු
මහාබලා– සිරිවැඩි බැවිල, මහ බැවිල– අස් බැවිල, කාන්දම්, ඊයම්, ගල් සෙවෙල්
මහාබීජ–සාදික්කා
මහාභද්‍ර–සුළු බැවිල
මහාම්ල–මහ ඇඹුල, සියඹලා
මහාමණ්ඩී–මුඛමහණ
මහාමතී–කදුරුගෙඩිය වැල
මහාමා–උඳු
මහාමාස–ලීමැ, උඳු
මහාමූල–මහලූනු, (රාජපලාණ්ඩු)
මහාමෙදා–මහ මේවන්
මහාමෙධ–හෙළ හිඹුරු
මහාමොහි–අත්තන
මහාඝ්‍ය–සැවැන්න
මහාරක්ෂා–කීකිරිඳිය
මහාරජන– (වනුක්) සෙන්දිරික්කා, රත්රන්,
මහාරඤ්ජන–වනුක් මල්, රත්රන්
මහාරස–ඉඳි, කොකටිය, උක්දඬු, රසදිය, කාඩ් දිය, වැල් මුරුංගා
මහාරාජ–හෝපළු ගස
මහාරාජ ද්‍රුම–ඇසළ ගස
මහාරිෂ්ට–වල් කොසඹ
මහාරුහ–කෙහෙල් ගස
මහාල–ඉඟුරු
මහාලයා–කටුකරෝහිණී
මහාලොධ්‍ර–හෙළ ලොත්,
මහාවජ්‍රාභූ–මහසාරණ
මහාවරොහ–නුග ගස
මහාවල්ලි– මහ කරිවිල, ත්‍රසන වාළු, යොනොඹු
මහා වාතීකිණී– වම්බටු, කීකිරිඳිය
මහාවීර්‍යී–වල්කපු, රසකිඳ, රසදිය
මහාවෘක්ෂ–දළුක්, බින්තල්, පොල්

sinhalaebooks.com

මහාවෘහති–එලබටු, මහඋක්, කළු කිහිරි
මහා ව්‍රණ–මහත් වන
මහාව්‍යාධි–අටමහ රෝගාදි මහා රෝග
මහාශඨ–මහ අත්තන
මහාශණ–හණ ගස
මහාශණ පුෂ්පී– මහ හණ මල්
මහාශතා–මහ සාතාවාරිය
මහාශව–තුන්බෝ අත්තන
මහා ශාඛා–කොටිකන් බැවිල
මහාශාර–එල කිහිරි
මහාශාලි–මහ ඇල් වී
මහාශිකා–අස්බැවිල
මහාශිතා–මහ සාතාවාරිය
මහාස්කන්ධ–දැව, සිඳහුරු, රතු ලූනු, මාරා, ජම්බු, සිරිවැණි බැවිල
මහාස්කන්ධා–මාදම්
මහාසෙවතා–කපු, කළු කිරිබදු, එල කිරිබදු,ඇඹුල් වේ, කලගස
මහාසතා–සාතාවාරිය
මහාසෙදය=(මහාසෙවදය)
අඹග වාතයට බුදු රජානන් වහන්සේ විසින් නියම කරණ ලද වේදු පැමකි. (දෙරියන (අඹ් තුන) ක් පළල හා හය රියන (අඹ් නමය) ක් දිග ද අඹියක් ගැඹුර ද සිවින සේ වලක් සාරා ඒ වල තුළට තදින් රත් වන අඟුරු බහින දර වගී දමා පුලුස්සා අඟුරු බැස් සාට පසු විසලුන වැලි හා පස් වලින් වලේ මට්ටමට පුරවා සමතලා කර, ඊට උඹින් වාතහර නීක, වන්ඇපල, කටු කරඬු ආදී කොළ වගී අතුරා වාතාබාධයෙන් පෙළෙන රෝගියා අමුඩ ගස්වා, වාත නාසක, මහා නාරායන, සිඳාඹී, බලා කොරණ්ඩ, ලසුනෙරණ්ඩ ආදි තෙල් එකට මිශ්‍ර කර ගත් තෙල් මිශ්‍රනය ඔහුගේ ඇඟේ ගා හොඳින් නහර ක්‍රියා කරණ සේ අතුල් ලා ඒ ගිනි වල උඩ අතුරා තිබෙන කොළ ඇතිරිල්ලෙහි නිදා ගන්ට සලස්වා ඒ මේ අත පෙරලවමින් ඔහ ගැන්වී මසි, මෙය කර බලන්න. ඉ තා ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතීකාර ක්‍රමය කි)
මහා සභා–උඳුපියලි, කටුකරඬු
මහාසර්ජ– පියා ගස, කොස් ගස
මහාසජී නෙත්‍රා–අරත්ත
මහා සුගන්ධා–අරත්ත
මහාශ්‍රමණී–මුඩමහණ
මහාස්‍යාමා–ගිරිතිල්ල, කිරිඳි, මහ පෝටා, වැල් පෙනෙල
මහාහිගන්ධා–මහ අරත්ත
මහා හ්‍රස්වා–වඳුරු මෑ
මහාහ්‍රී–හෙළ සඳුන්
මහිකා–පිනි
මහිරන–මිනිරන්
මහිලා–පුවඟු, ගස් අඟුණ, හරේණු ක, එන්සාල්
මහිෂ්ජිත්‍ර–සිඳහුරු
මහිෂක්ෂි–හිඟුල්
මහිෂලතා–ගිරිතිල්ල
මහිෂවර්ධනී–ඊතණ ප්‍රභේද
මහිෂාක්ෂ–ගුගුල්
මහිසරිත–තිරිඟු
මහී–කදුරුගෙඩිය වැල්
මහීජ–අමුඉඟුරු
මහීලතා–ගැඩවුලා
මහීරුහ–ගස
මහිස–ඉඟුරු, තිරිඟු
මහෙතුකා–මසිල

sinhalaebooks.com

මා

මහෙරණා-ඉන්සළු ගස
මහෙලා-රාහැණිය, මහ එන්සාල්
මහෙස්වරී-පිත්තල
මහෙසබන්ධු-බෙලිගස
මහෙසු-කෙම්පලා
මහෙරණ්ඩ-මහ එරඬු
මහෙලා-මහ එන්සාල්
මහොටිකා-එලබටු, තිබ්බටු, ඇත් බටු, චම්බටු
මහොටී-බටු, මහනෙල්
මහොත්ඵල-නෙළුම්
මහොත්සාහා-අස්බැවිල
මහොදය- ගස්කැලිය, සිරිවැඩි බැවිල
මහොදරී-සාතාවාරිය
මහොන්නත-තල්ගස
මහොරග-තුවරලා මුල
මහොරසී-තල ගස
මහෞෂධ- අතිවුඩයන්, ඉඟුරු, ලූනු, බින්තල්, වච්චනාවි, තිප්පිලි, හෙළ ලූනු
මහෞෂධී-ඊතණ, නිදිකුම්බා,කටු වැල්බටු, මඟුල්කුඹුරුවැන්න, බැවිල, අඬනහිරියා, බටු, සුවසලුණු, සුදු කටුවැල්බටු,කෝවක්කා

මාංස-මස්
මාංසදලන-පිලාව, බෙලිගස
මාංසද්‍රාවින්-ඉඹුල්ගස, වේවැල
මාංසපර්ණී-මස්වැන්න
මාංසඵල-බටුගස
මාංසඵලා-බටුගස
මාංසමාසා-මස්වැන්න
මාංසරස-මස් රස
මාංසවේරිය-මස්වැන්න, අක්කාපාන, කප්‍රවල්ලිය
මාංසිනී-ජටාමාංශ
මාංසී-ජටාමාංශ
මාක්කවෝ-කීකිරිඳිය
මාක්ෂික-මීපැණි, රන්මැසිඳ, රිදී මැසිඳ
මාක්ෂිකජ-මීඉටි
මාක්ෂිකඵල-මීපොල්
මාක්ෂික ශර්කරා- මීහකුරු, (මීවද වල හකුරු)
මාක්ෂිකා-හරංකසා, මැසිඳ
මාක්ෂිකාලය-මීඉටි, මීපැණි
මාක්ෂිකාශ්‍රය-මීඉටි
මාකදර-සුදුලූනු, අඹ
මාකඳ-සුදුලූනු, අඹ ගස
මාකදර-අඹගස
මාකන්ද-නෙල්ලි, රන්වන් සඳුන්, සඳුන්, අඹ
මාගස්‍ය-කොඳමල්
මාගධ-තිප්පිලි, තිප්පිලි මුල්, සුදු දුරු, බෝලිද්ද, සීන් එන්සාල්, හකුරු
මාගධික-සුදු දුරු, ශතපුෂ්ප
මාගධිකා-තිප්පිලි
මාගධී- සුදු දුරු, බෝලිද්ද, තිප්පිලි, ශතපුෂ්ප
මාගධීජටා-තිප්පිලිමුල්
මාගම-තලගස
මාඞ්ගල්‍ය-කිරිපලා
මාඞ්ගල්‍යාර්හ-බැමිතිරිය
මාචික-ඇඹුල්ඇඹිලිය, දියමින්ත, මැසිඳ, කැම්මේරිය
මාචිබර්ව-කන්සා
මාචිබව්-කන්සා
මාචීක-දේවදාර

sinhalaebooks.com

මාජ්‍ය-ගිතෙල්
මාඤ්ජිෂ්ටි-උක්, වැල්මදට
මාටා-හීන් එන්සාල්, මහළුන්සාල්
මාඩිකා-කැම්මේරිය
මාණ්ඩූකී-බැම්තිරිය, ගොටුකොළ
මාණ්ඩිමළු-සිහින් මිදි
මාණවී-නෙල්ලි
මාණවීවෘක්ෂ-නෙල්ලි ගස
මාණිභද්‍රවටකය- මාණිභද්‍ර නම් යක්ෂයකු විසින් ශාක්‍ය භික්ෂු නමකට කියන ලද ඖෂධ යෝගයක්
මාණිමළු-සවිතුව ලුණු
මාතඹග-ඇසටු ගස
මාතන-හොම්වහු=මලබටු
මාතල-අත්තන
මාතලි-වැටහිර
මාතෘ-වංඇපල, නෙල්ලි, පික්මැලි, ජටාමාංශ, අරළු
මාතුංග-ලප්නාරං
මාතුල- ලප්නාරං, කෝමාරිකා අත්තන, දෙළුම්, ඉඹුල්
මාතුලක-ලප්නාරං ගස
මාතුලඟ-තල්පත
මාතුලදෘම-ඉඹුල් ගස
මාතුලපුත්‍රක-අත්තන ගෙඩි
මාතුලවෘක්ෂය-ඉඹුල් ගස
මාතුලා-දෙළුම්
මාතුලානී-කන්සා
මාතුල්‍යා-නෙල්ලි
මාතුලුඹග-මීකැකිරි, වල් දෙළුම්, ලප්නාරං, ඇඹුල්දෙළුම්
මාතෘ-මුගුණවැන්න, කිහිරි, ජටා මාංශ
මාතෘඝ්න-නාපිරිත්ත, නියතු

මාතෘඝ්නක
මාතෘඝාතක
මාතෘඝාතී
} නියතු

මාතෘනන්දන-හිරිසල්
මාතෘසිංහී-වංඇපල
මාත්‍රාවක්-බින්දු අටක්
මාත්‍රි-පුළිල
මාදන-කුකුරුමාන්, තුඹ, ගෙන්ද ගම්, මාදම්

මාදම්—රාජ ජම්බු ගස

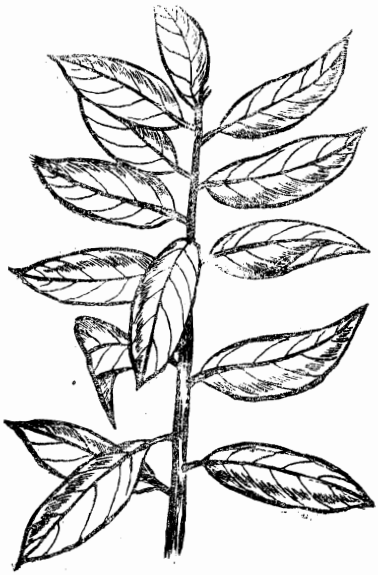

මාදම්—සුරභි පත්‍රිකා

Eugenia Jambolana

මාදඹ, දිය දඹ, හැලි දඹ, කින දඹ, සීනි දඹ, පිණිදඹ, රට දඹ, බළු දඹ, දඹ යයි ජම්බු(දම්) වර්ග කීපයකි. එයින් මාදම් ගස ඉතා ප්‍රයෝජනවත් ඖෂධයකි. එහි දළු, පොතු හා ඇට ත් ඖෂධ වශයෙන් ගණිති. මාදම් ඇට හා පොතු දීඝාසය, බහු මූත්‍ර (දියබැඳියා) රෝගය හා අතී සාරයට ප්‍රත්‍යක්ෂ ගුණ දැයක ය,

sinhalaebooks.com

ඇතැම් අය මාදම් වෙනුවට මේරූ දම් ගස් වල දළු-ඇට සහ පොතු ගණිති. එහෙත් එයින් නියම ගුණය නො ලැබේ.

නියම මාදම් ගස් විශාල ය. කොළ මැන්ඩෝර කොළ වලට සමාන ය. කඳ සුදු පාට ය. පොත්ත ගැල වූ කෙණෙහි කද රත් පැහැයෙන් යුක්ත වෙයි. ටික වේලාවකින් රතට හුරු කසට පාට වෙයි. බෙහෙත් පිණිස ගත යුත්තේ මේ ගසේ කොටස් ය.

මාදර-තුඹගෙඩි
මාදිනී-කන්සා
මාධවීක-මීමල් වලින් සාදන සුරා, මුද්දරප්පලම් වලින් සාදන සුරා
මාධවීක ඵල-මීහකුරු වැනි පොල්
මාධවීමධුරා-මිහිරි ඉඳි
මාධව-බෝමීගස, මුං, යොහොඹු
මාධවික-මීයෙන් කළ සුරා
මාධවිලතා-යොහොඹු
මාධවී- යොහොඹුවැල, බින්තල්, කිතුල්
මාධවීලතා-යොහොඹු වැල
මාධවෙෂ්ටා-බින්තල් අල
මාධවෝචිත-තකුල්
මාධවෝද්භව-කිරිපලු, සීනිද්දමල
මාධුරි-සුරා
මාන්ද්‍ය-ලෙඩ
මාන්දම්-මන්දපොෂණය නිසා ලම යින්ට සැදෙන රෝගයක්
මාන-මහසාරණ
මානක-රටල
මානාවාරි-මෙනේරි
මානැබ-මහතඹල
මානික-පත=(පලම් හතර=කාල)
මානිමන්ථ-සවින්දවලුණු
මානෙලොලු-මානෙල්, ඕළු දෙවර් ගස
මාබොකු-මල්ල
මාමඳ-වදකසා
මාමරම්-අඹ, වදකසා
මායප්-උඳුඇට
මායා-ගීන් එන්සාල්, කන්සා
මාසාසාර- ගුගුල්
මායු- පිත
මායුරජ- ඇසළ
මායුර බර්බර- වේලාගස
මායුරි- අසමෝදගම්,
මායුරුක- දිඹුල්,
මාකීර- කීකිරිඳිය,
මාකීව- කීකිරිඳිය,
මාකීවපුෂ්පික- තිත්ත තැල්ල
මාගීත්වය- වැටකොළු,
මාර්ජක- ලොත්, හෙල ලොත්, ගුගුල්,මිදි,
මාර්ජන- ලොත්
මාර්ජාර- රත්නිටුල්, මුංවැන්න
මාර්ජාරගන්ධා- මුංවැන්න,
මාර්ජාරගන්ධිකා- මුංවැන්න,
මාර්ජාරමෝහිණී- කුප්පමේනිය
මාර්ජාර මෝහිණී රූප- කුප්ප මේනිය,
මාර්ජාරි-කස්තුරි, උරුලැසට්ටම්, වැලහුණ,
මාර්ජාරිකා-කස්තුරි,
මාර්ෂා-කුරතම්පලා,
මාර- අත්තනගස,
මාරකෙසකය- කන්සා
මාරජ- ගුගුල්,
මාරතු- මාරොතු (ධාන්‍යවර්ගයක්)
මාරාවූරි-භූජපත්‍ර
මාරිච- (තකුල්)කපුකිනිස්ස,
මාරිචපත්‍රක-නල්ගස,

sinhalaebooks.com

මාරිස-කුර තම්පලා
මාරුක්-පොල් ගස, (මාරුකු)
මාරුත්-සෙව්වන්දි,
මාරුතක-කරවු තලා
මාරුතාපහා-ලුණුවරණ,
මාරුපි-භූජපත්‍ර
මාරොතු-සිහින් ධාන්‍ය වර්ගයක්,
මාල-මල බටු,
මාලක-ත්‍රසනවාලු, කොට්ටම්, කොසඹ, සියඹලා,
මාලකා-කොසඹ,
මාලති-ලියනගලා, පුස්කර, දැසමන්,යොහොඹු,(ගැටපිච්ච) ඉද්ද, කළුකැම්මේරිය, සාදික්කා
මාලතීපත්‍රිකා-වසාවාසි,
මාලතීඵල-සාදික්කා,
මාලතීරජ-පුස්කර
මාලතීරසම්භව-පුස්කර,
මාලතීසුත-සාදික්කා,
මාලතෘණ-සන ගස,
මාලනාභි-මලබටු ගස,
මාලවිකා-ත්‍රසනවාළු, වැල්පෙනෙල
මාලවිලතා-මහ එන්සාල්,
මාලා-කොකුම්, හිරියල්,ත්‍රසනවාළු
මාලාකණ්ට-සැබෝ,
මාලාග්‍රන්ථි-මල් රිතණ,
මාලාතෘණ-යක්බේරිය, බැලතණ
මාලා වෘති-දියමිත්ත
මාලික-වැ කොද
මාලිත්-කොකුම්, වැල් කසඹිලියා
මාලිල-මී පැණි
මාලී-හෝපළගස, සෙවුවන්දි,
මාලුකාපත්‍ර-රුක් අත්තන,
මාලුර-බෙලිගස, ජූල්ගස
මාලුවාවැල්-දිය පිරෙන ගොටු සහිත කොළ ඇති වැල් වර්ගයක්
මාලේ-කිළිමාලේ (ප්‍රදර රෝගය)
මාලේයා-මහ එන්සල්,
මාලොත්පල-සාක්දිකා,
මාල්‍යපුෂ්පි-යක්බේරිය
මාල්‍යපුෂ්පවත්-සණ ගස
මාවාන්ත්‍ය-මැසිඳු
මාවිලහ-ලුණුවරණ ගස
මාවිලන්කෙ-ලුණුවරණ,
මාවී-නියඳ, හොඳකහ,
මාවේවැල්-මහ වේවැල්: =(මේස, පුටු, කනප්පු ආදිය සෑදීමට තරම් ශක්ති සම්පන්න මුසුන් මිටි පමණ විශාල වේවැල් වර්ගය)
මාෂ-උඳු, ලී මෑ, වැකොඳ වැල,
මාෂක-ඔලිඳ ඇට පසක බර,
මාෂපත්‍රී-මස්වැන්න

මාසක්කා

මාසක්කා—මාමික්-කාසි.

Quereses Infectoria

sinhalaebooks.com

මැ

මාසක්කා යන්න මාෂික්-කාසි යන දෙමළ වචනයෙන් සිංහලට බිඳුනකි. මෙය දූරාතීත යෙහි පර්සියන්වරුන්ගේ මා ගී යෙන් මධ්‍යම ආසියාවට බටහිරින් ආ ඖෂධයකි. දැනුදු බර්සා වලින් මේ වගීය බොම්බායට තොග වශයෙන් ගෙන්වති.

මෙය ද කකීටකශ්‍රිඛගි මෙන් කෘමීන් නිසා ඇතිවන ඵල(පිළිල) විශෙෂයකි. බුළු ගෙඩි පමණ විශාල වූද, තැනින් තැන මතුවී තිබෙන උල් කටු වැනි පිඩකා වන් ගෙන් (බුබුලු වලින්) යුක්ත වූද, මේ ගෙඩි තුළ ඇත්තේ කුහරයක් පමණි. ඒ කුහරයෙහි ජීවත් වූ යම්කිසි කෘමියෙක් මැරී ගොස් ශෙෂ වූ ගුළු කුඩු වැනි දෙයක් හැර වෙන කිසිවක් නැත. වියලුන මේ වගීයේ ගෙඩි ගසක අරටුවක් මෙන් තදය.

මේවා සුදු-කළු වශයෙන් වගී දෙකකි. දේශීය වෙදකමේ මේ දෙ වගීය ම වෙනසක් නැති ව අතීසාර ආදි රෝග සඳහා දෙන ඖෂධ යොග වලට ඇතුළත් කර තිබේ.

මාෂපර්ණී-වනගත ව වැවෙන බුව සහිත ලතා විශෙෂයකි. මුල් රතු ය. ඇට උඳු ඇට වලට සමාන ය. කරලක ඇට පහක් හයක් පමණ ඇත. මුාවැන්න කරල් වලට සහ ඇට වලට වඩා කුඩා ය.

මාෂපුරීශ-ලීමැ
මාෂමාශ-මස්වැන්න
මාසන-බෝදිඇට
මාසරා-බතින් පෙරැ කැඳ
මාෂි-පද්මකෙශර
මාසු-උඳුඇට
මාසුකර්ණ-සුළුකුඹුත්
මාහිස-මීහරකාගේ අඟ

මැටිබෙඹිය කොළ-මැටිවැලේ කොළ(තෙලන් කැකිරි කොළ)
මැටිවැල්-කෝවක්කා (කෙම්)වැල්
මැඩවිලු-කුඩාවිල
මැඩහඟු-මස්බැද්ද, (වේලිප්පරිත් ති) එළු අඟ මෙන් ඇඹරී ගිය කරල් සැදෙන මේ වගීයට අජ ශෘඞගි යයි ද, සුදු මල් සැදෙන නිසා ශෙවත පුෂ්පී යයි ද කියති. එ හෙන් රතු මල් ඇති වගීයක් ද දක්නට පුළුවන. මෙය ගසුත් නොවන වැලුත් නොවන හිඹුටු වැල් වැනි පඳුරු වගීයකි.
මැඩිය-රැණමැඩිය, සිහින් මැඩිය යයි වගී දෙකකි. රැණමැඩිය කොළ ලෝහ බඩු ඔප දැමීමටත් මැඩිය ලී දුනු මිටි සැදීමට ත් ගණිති. සිහින් මැඩිය තුවාල බෙත් මිශ්‍රණ වලට ගන්නා දෙ ඩම්පතා වගීයට අයත් ගසකි.
මැණික්වැන්න- පද්ම වාරිනී
මැදපෙදෙස්-ඉඟටිය
මැදිරි-බළලුන්
මැන-මාණික්‍යය

sinhalaebooks.com

මි

මැල්ල- අක්මැල්ල, ගිනිමැල්ල, කුණුමැල්ල, කොබෝමැල්ල, දුම්මැල්ල,මැල්ල යයි මැල්ල වර්ග සයකි.

මැලසි-මැලස්ස,ලාපල=
(ලපටි ගෙඩිය=ගැටය)

මැසිගස්-ජටාමාංශ

මැසිදැ-මාක්ෂික=(උපධාතු විශෙෂ යක්)

මිංචි-සුවඳ ඇති, ව්‍යඤ්ජන සුවඳ කිරීමට සහ සම්බෝල රසවත් කිරීමට දමන ගොටුකොළ වැනි කුඩා පැලැටියක්.

මිකත්‍රන-සුදු දුරු

මිගනාබි-උරුලැ සැපිටි

මිගපුරුදෙන්නිකා-උණගස

මිදි—මිදි ගස්

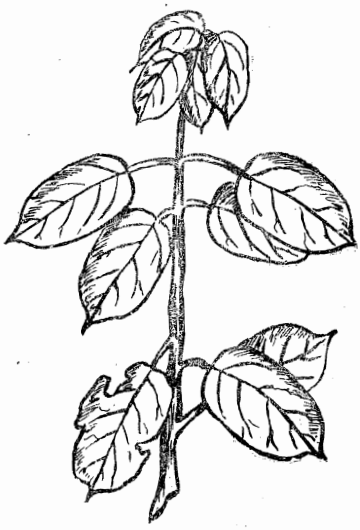

මිදි—අග්නිමන්ථ

Premna Integripolia

ගින් මිදි – මහ මිදි යයි මිදි දෙවර්ගයකි. මෙයින් කොළ සහ කඳ සිහින් වර්ගය සිහින් මිදි නම්. සිහින් මිදි ද වඩා සුවඳ ඇති-නැති වශයෙන් දෙවර්ගයක් තිබේ. මනා සුවඳින් යුත් සිහින් මිදි ඖෂධ පිණිස වඩා සුදුසු යි. මෙය ජ්වර නාශක ඖෂධයකි. මහ පස් මුලට අයත් එක් වර්ග යකි. වෙඩි බෙහෙත් සොයා ගැණීමට පෙර විසූ මනුෂ්‍යයෝ අග්නිමන්ථ (ගිනි ගානා දඬු)පිණිස පාවිච්චි කර තිබෙන්නේ පොතු හැරි මේ මිදි ලී කැලි දෙකකි.

මේ ලී කැලි දෙකක් එකට ගැටීමෙන් (ඇතිල්ලීමෙන්) ගින් දර ලබා ගත හැක. අග්නිමන්ථ නාමය මිදි වලට ව්‍යවහාර කරන්නේ ද එ හෙයිනි.

මිගමද-කස්තූරි

මිගලං-බෙලිගස

මිඤ්ජං-ඇටමිදුලු, ඇටජාති

මිට-පළම, (කලං දෙළහ)

මිණිමොර රුවර රහ- මහ රා ත් නොවූ තෙල් දිය ත් ඉක්මවා ගිය රා (නොපැසුණ රා)

මිතද්‍රුම-කොල්ලම් ගස

මිතුනි-ඇවරි

මිත්‍රඵල-දුම්මැල්ල, කටුවැල්බටු

මිත්‍රඵලඃ-දුම්මැල්ල

මිත්‍රඵලා-කටුවැල්බටු

මිදි-මුද්දරප්පලම්

මිදිබුල්-අව්ටික්කා

මිදුලු-සදමිදුලු

sinhalaebooks.com

මි

මිදෙල්–මිදෙ ලගස
මිදෙල්ල වර්ගී- එල මිදෙල්ල, දියමිදෙල්ල,ගොඹමිදෙල්ල, ලුණු මිදෙල්ල, මිදෙල්ල
මින්–මත්ස්‍යයෝ,සමූහය,
මින්ද–මුද්දරප්පලම්වැල,
මිනිදැදිරි–පුබුදුවීම
මිනිබැඳිවැල්- ගිරි නිල්ල, (මා බණ්ඩා) වැල්,
මිනිමුතු–පුබුදුවීම
මිනිල–වැල්නිකා
මිනිසජ–නයා
මිමඩල්–කහපළු,
මියුරු–වැල්මී,
මියුරුඉගු–උක්රස,
මිරිකුළු–මුරුංගා,
මිලන්ගන්–සිහින්තඹල
මිලිල–මිල්ලගස
මිලි–මහ එන්සාල්,
මිව්සිල–මනෝසිල,
මිශිකා–ජටාමාංශ
මිශිනී–සතපුෂ්ප, හීන් එන්සාල්
මිශි–ජටාමාංශ,ශතපුෂ්ප, පැපිලිය
මිශිමන්තා–සතපුෂ්ප,
මිශිගන්ධක–හිරියල්
මිශිශාලි–උළුවා
මිශ්‍රපුස්පා–උළුවා
මිශ්‍රවණිඵලා–වැටකොළු,
මිශ්‍රෙයා–උළුවා,පැපිලිය,සතපුෂ්ප චීනකපුරු
මිසි–ශතපුෂ්ප
මිහඹ–මී අඹ
මිහිකා–පිනි
මිහිඟ–මී ගස
මිහිගඳ–මධුගන්ධික නම් ගස
මිහිප්– මීමල් ඉස්ම
මිහිරි දිය–උල් පැන්, ඇල්වතුර
මිහිරි පල–පිලිකුන් (ඉදුනු) අඹ
මිහිරිය–මී පැණි
මිහිල්ල කොළ–මිල්ල කොළ
මිළංගන්–හීන් තඹල

මී–මී පැණි, රත් නිටුල්, මීගස, රේණු
මීකටුවැල්බටු–වැල්නිබ්බටු
මීකන්පලා–කොතුරු බැද්ද, මකුණු වැන්න, මූෂිකපර්ණී (විසතර 345 පිටේ බලන්න)
මීගස් වර්ගී–බෝමී, ගම් මී, වන මී, බක් මී, මී.
මීතඹර–එක් පෙති පියුම් (මහී තාම රස)
මීන–කපුරු
මීනකාස්මරි–කපුරු
මීන නෙත්‍ර–මුගුණවැන්න
මීන පලා–ගස් පෙකෙල
මීන ලොචන–මුගුණවැන්න
මීනා–කැකිල්ල
මීනාක්ෂ–හෙළ කණේරු
මීනාක්ෂබීජ–අලරිය
මීනාක්ෂී–ගිරිතිල්ල, මුගුණවැන්න, අලරිය
මීනාණ්ඩ–සකුරු, සීනි
මීනාම්බර–මුහුදු වෙරළට පාවී එන තද සුගන්ධයෙන් යුත් මෘදු, රත් වන් පාට ද්‍රව්‍යයක් – මෙය මාළු පිත හෝ තෙල යයි ද, ගිජු ලිහිණි වසුරු යයි ද කියති. මාළුවන් ගෙන් ලැබෙතැයි යන විශ්වාසය නිසා ය මීනාම්බර කියන්නේ.
මීනාර–සුදු ලූනු

sinhalaebooks.com

මු

මීනැස්-මුගුණවැන්න
මී නුග-මී ගස්
මීප්-මීමල් (මීපුප්)
මීපා-කිකිරිදිය, මී මැස්සා
මීපුප්-මීමල්
මී පුවඟු - සුවඳ පුවඟු (සුගන්ධ ප්‍රියඞ්ගු)
මී මුරුවට-මී ඇට වල පුන්නක්කු
මීමොර-මිහිරි මොර (පැණි මොර)
මීඳින-මීඳින=ඳිංන කොළ (ජල වගීයක්)
මීමිනි-මීමින්නන් වැල්, මීමින්නා (වල්මීසා)
මීරඹ-මී අරටු
මීරෝම කුසුම-මලින මල

මුංවැන්න-මහ ගෙලඩිය (ම හ කලත්)
මුක්කරව්විය-පිට සුදු පලා, (ඔහ සාරණ)
මුක්තක-කෝන් ගස
මුක්තපුෂ්ප-ඌණ ගස
මුක්ත ඵල-මුතු
මුක්තබන්ධනා-ඉද්ද ගස
මුක්ත රක්ත-මුතු
මුක්තරශ්‍ය-අරන්ත
මුක්තරෝග-නීරෝගී
මුක්තාපුෂ්ප-කොඳ වැල
මුක්තා ඵල- ලාවුලු, මුතු, කපුරු
මුකඳුක-ලූනු
මුකන්විංගි-බදුල්ල
මුකරව්වි-පිට සුදු සාරණ
මුකිත්-මුත්‍ර ක්‍රිවශ්‍රාව
මුනිලකර්පූරම්-හුණ මකුළු, ඌණ කපුරු
මුකුට්‍යා-හිරිතිල්ල
මුකුණවැන්න-මුගුණවැන්න
මුකුන්ද-කුන්දුරුක්කන්
මුකුර-ඩෙඛර ගස, හිඟුරු පියලි
මුකුල-මල් කැකුල
මුකුලක-දැන්ත
මුකුළු-කැකුල
මුකුළුටක- වල්මුං
මුඛ ගන්ධක-ලූනු
මුඛ දූෂණ-ජූල් (දිවුල්)
මුඛප්‍රිය-කුරුඳු
මුඛභූෂණ-බුලත්
මුඛමණ්ඩන-මදට ගස, මදටිය ගස
මුඛමණ්ඩනක-මදට ගස
මුඛමෝද-ඇත්දෙමට
මුඛරාගකාරී-බුලත්
මුඛවල්ලභ-දෙළුම්
මුඛවාචිකා-දියමින්න
මුඛශොධන-කුරුඳු, වසාවාසි
මුඛශොධින්-පැණි දෙඩම්
මුඛස්නෙහ-කුරුඳු
මුඛහාරක-වැලහුණ
මුඛීන-වැල්දුම්ඩ
මුඛ්‍ය-කුරුඳු
මුගටි පහර-පිල ගස
මුගු-මුං ඇට, මුගුණවැන්න
මුගුනු-මුගුණ (මූනමල්) ගස
මුඥමෙ-සිහින් මිදි
මුචලින්ද-මිදෙල්ල
මුචින-වැල්දුම්ඩ
මුචිලිඤ්චක-කිරිපලු
මුචීර-දු මැඩ
මුචීරක-කැල ගස
මුචුකුන්ද-වෙලඟ
මුඤ්ජ-ඊතණ, තණ, (තෘණ)
මුඤ්ජ තෘණ-මුදුතණ තණකොළ වගීයක්

sinhalaebooks.com

මුඤ්ජර-සාදිත්කා
මුඤ්වමෙ-සිහින් මිදි
මුඤ්ඤවෙ-සිහින් මිදි
මුට්පුලා-කටුපිල ගස

මුඛමහණ — වෙල් මුඩ

මුඛමහණ — මුණඩිණ් (විෂ දූෂණ්)

Sphaeranthus Indicus

මුඛමහණ - වෙල්මුඩ යන නම් වලින් හැඳින් වෙන අබ කොළ වලට මදක් සමාන කොළ ඇති ගස දිගට ම පිහාටු වැනි තුනී දැර සහිත අඩි $1\frac{1}{2}$ ක් පමණ උසට වැවෙන ලක්ෂණ පැලැටියකි. මෙය ඖෂධයක් වශයෙන් පමණක් නොව කවිම ඉතිහාසයක් ද ප්‍රකට කර දක් වන්න කි. මෙයට සංස්කෘතයෙන් ව්‍යවහාර වන නම් අතර **භික්ෂු, මුණඩිණ්, පරිව්‍රාජි, තපොධන, විෂදූෂණ්** යන නම් කිපයක් ද දක්නට තිබේ. මේ හැම වචන යක් ම මේ වගීයට අර්ථානුගත ය. මෙහි අඟල් තුනක් හතරක් පමණ උසට ඇදී තිබෙන නටුවල පිපෙන මල් වල මුදුන හිසකෙස් සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් කළ හිසකට සමාන ය.

මෙය ඖෂධයක් වශයෙන් සොයාගෙණ වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයට ඇතුළත් කරණ කාලයෙහි හිස මුඩු කළ අය වශයෙන් වාසය කර තිබෙන්නේ අනගාරික (ගිහි ගෙයින් නික්ම ගිය) භාව යට පත් ශ්‍රමණ - **පරිව්‍රාජිත** යන පූජ්‍ය දෙ පක්ෂය පමණක් බැව් මෙයින් පෙනේ.

එම නිසා හිස කෙස් බාන ලද භික්ෂූන් වහන්සේ නමකගේ හිස කට සමාන මල් හට ගන්න මේ වගීය ට **මුඩමහණ** කියා ත් වැඩි වශයෙන් වෙල් වල වැවෙ න නිසා **වෙල් මුඩ** කියා ත් ව්‍යවහාර කළ බැව් සිතිය හැක. මේ පැලැටිය ඖෂධයක් වශ න් සොයා දැනගන්නා කාලයෙහි ආගමික හෝ ජාතික සිරිත්-විරිත් වශයෙන් ඉස බැම කරණ වෙනත් ජාතියක් කිසිරටක නො සිටි බැව් මේ සංස්කෘත නාම යන්ගෙන් පෙනෙන නිසා මෙය ඖෂධයක් වශයෙන් සොයා ගෙන දැනට අවුරුදු දෙ දහස් පන්සියය ඉක්මවා තිබෙන බැව් කිව හැක.

මෙය කට හාරවන සුළු තික්ත රසයෙන් යුත් ආමාශය

sinhalaebooks.com

ශක්ති මත් කරවන ශක්තිජනක ඖෂධය කි. මූත්‍ර මාගීයෙන් සැරව යාම, බෙල්ලේ ග්‍රන්ථි ඉදිමීම හා පාණ්ඩු රෝගය යන මේ ආබාධ වලට ක්ෂණික ගුණ ගෙණ දෙන්නකි.

දිවි මකුළු විසට රහස් බෙහෙතක්.

මේ වගීය විෂ පහ කරණ ගතියකින් ද යුක්ත බැව් එයට තබා තිබෙන **විෂ දූෂණී** යන සංස්කෘත නාමයෙන් හැඟේ. එහෙත් කවර විෂයක් ජහ කරන්නේද යි විසතර කර නැත.

අපේ රහස් බෙහෙත් වට්ටෝරු අතර දිවි මකුළු විසට තිබෙන එක ම ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධය මෙයයි. මෙය සහමුලයෙන් ගෙන කොටා මිරිකා ගත් යුෂ වරකට පත බැගින් උදේ තුනක් පොවා ඒ යුෂ මිරිකා ගත් රොඩු ටිකට කහ-ලුණු ලා කොටා මලවා කැ මුඛයෙහි දින තුනක් බැ දී මෙන් සම්පූර්ණයෙන් ම දිවි මකුළු විෂ බැස යන බව කියා තිබේ. මෙය අද්දිටු සත්‍ය ප්‍රතිකාරයකි. මෙය ට **විෂහරණී** යන නාමය ලැබී තිබෙන්නේ මේ නිසා විය හැක.

මුඛක්කොත්තාන්-වැල් පෙනෙල
මුඛිතුඛෙ-තුඹගස
මුඛි තුම්බෙයි-ගැට තුඹ
මුඩා-මොර
මුණ්ඩනික-මුඩමහණ
මුණ්ඩනී-මුඩමහණ
මුණ්ඩඵල-පොල් ගෙඩිය
මුණ්ඩා-මුඩමහණ
මුණ්ඩිනී-මුඩමහණ
මුණ්ඩී-රේරු, දුමැඩවැල, මුඩමහණ
මුණ්ඩින්-මුං
මුණ්ඩිතික්‍ය-බෙලි
මුත්කට-කුරුඳු
මුත්තක්කාසි-කලාඳුරු අල
මුත්තක- තෙලඹු
මුත්තහරීටක-එල මූත්‍ර වල සත් රැයක් දමා සත් දවාලක් අව්වේ වේලා කුඩු කර ගන්නා අරළු චූර්ණය. මෙය පාණ්ඩු රෝගයට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් නියම කරණ ලද ඖෂධයකි.
මුත්‍රවෘද්ධි-මූත්‍ර අධිකව යාමේ රෝගය
මුත්තාච්චු වම්මූතු (කලාඳුරු)
මුතනිකා-මුතු
මුතතිරකොඩි-මිදි වැල්
මුතතිර ගංජා-මදුරු තලා
මුතතිරවර්ධි-කුප්පමේනිය
මුත්පන්නා-අන්දර
මුතක-රත්නිටුල්
මුතනය-කලාඳුරු
මුතශ්‍රේණි-දූත්ත
මුථු-කලාඳුරු
මුද්ග-මුං
මුද්ගපත්‍ර-ලෝලු
මුද්ගපර්ණී-මුංවැන්න, උඳු පියලි, වල් කොල්ලු
මුද්ගපුෂ්පි-දළුක්, මහළුක්
මුද්දෑ-බැමිතිරිය
මුද්දෑය-මොර ගස
මුද්දික-මිදි ඵල
මුද්දිර-මිදි වැල
මුද්දිරප්පලම්-මිදි ඵල
මුදියාකුන්දල්-ආපසු මිදු
මුදු-මිදි, ඉස්සා
මුදුර-ගිනියම්

sinhalaebooks.com

මුදුස්ස–මුරුවාවැල
මුදුසිව–නිල්ඹලු
මුද්‍රාගන්ධක– සුදුපාට නෙත්ද ගම් වර්ගයක්
මුද්‍රිකා–මුද්‍රප්පලම්
මුද්‍රි–මකුනුවැන්න
මුන්කිල්–හුනගස
මුන්තක–තෙලඹුගස
මුන්දිරි–කජුගස
මුන්තිකා–වෙල්මුඩ
මුන්මුරු–යක්බේරිය
මුන්වන්–මුන්වැන්න
මුන්වැන්න–ගෙලඹිය
මුනටිකිරිකොළ–උඳුපියලි
මුනිකා–බැමිතිරිය
මුනිවර්ජද–රුක්අත්තන
මුනිතරු–මූනමල්ගස
මුනිතික්ත–බෙලි
මුනිද්‍රුම–මුරුංගා, තොටිල, කතුරු මුරුංගා
මුනිපුත්‍රක–කුකුරුමාන්
මුනිපුෂ්ප–මූනමල්
මුනිප්‍රිය–රසඳුන්, මාරා, රත්කැළ, මහරි
මුනිභෙෂජ–අරළු,මුරුංගා
මුනිසාරකුන්තල්–ආපසුමඳු
මුනිර්සාස–වැල්මදට
මුනිශාඛ–කතුරුමුරුංගා
මුනිසන්තක–දියඇඹුලැඹිලිය
මුනිසිද්ධිකාත්–බුත්සරණ
මුනී–කුකුරුමාන්
මුනීසන්තක–දිය ඇඹුලැඹිලිය
මුර්පුලා–කටුපිල
මුබබා–මුරුවා
මුර්මික–රත්නිටුල්
මුර්මුරි–වවුලැටියවැල
මුර්වා–මැඩහඟු,මොර,වැස්ස,මුරුවා, නියඳ
මුර්වාදේවී–නියඳ
මුරජඵල–කොස්
මුරනික්තක–වැල්මුරුංගා
මුරවින–කිළිමාලය
මුරා–තලිස්පතුරු
මුරුක්කාරෙ–කුකුරුමුවන්ගස
මුරුක්කු–එරබඳු
මුරුකු–මුරුවාවැල
මුරුගණ්ඩ–මිදි
මුරුගපානි–රසකිඳ
මුරුගප්‍රිය–රසඳුන්
මුරුඟි–නාමල
මුරුංග–කටුපිල ගස
මුරුංගා–මෝව, මුරුංගා
මුරුඩගි–වැල්මුරුංගා, කටුපිල ගස
මුරුත–මුරුත ගස
මුරුදර–දේවදාර
මුරුන්කෙ–මුරුංගා

මුරුවා—මුරුවා වැල්

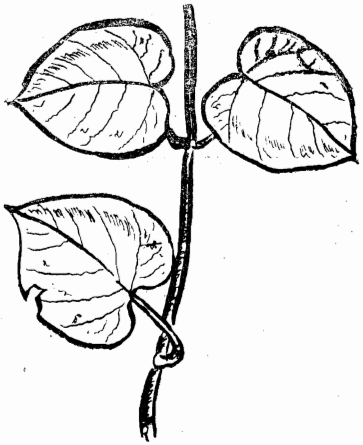

මුරුවා—මූර්වා (ගොකර්ණ්)

Marsdenia Tenacissima

sinhalaebooks.com

මුරුවා වැල් සහ කොළ කිළිටි සුදු පාටින් යුක්ත ය. කොළ වල සිහින් බුවක් තිබේ. මදක් උල්වගිය රවුන් කොළ ගෙරි කන් වලට හෝ ඉල්ල කොළ වලට සමාන ය. කුවිනින් වලට ත් වඩා තද තිකත ගතියකින් යුත් මේ වගීය දේශීය වෙදකමේ දරුණු රෝග දෙකක් සඳහා ප්‍රත්‍යක්ෂ ගුණදායක ඖෂධයකි.

හොරි-දද-කුෂ්ඨ-කඩුවේගන් ආදි ශරීරගත ලේ විෂවීමෙන් හා කෘමීන්ගෙන් බෝවෙන සමේ රෝග වලට මේ දඬු තැම්බූ වතුරෙන් දින පතා උදේ-සවස ඒ තුවාල (බිබිලි) තුළට බෙහෙත් වතුර වදින සේ සේදීමෙන් සම්පූර්ණ සුවය ලබා ගත හැකි වීම එකකි.

අනික් එක විෂමජ්වරය (මැලේරියාව) යි. මුරුවා වැල් කලං 12 ක් ගෙණ පත 8 පත 1 ට සිඳ උදේ-සවස දින කීප යක් පානය කිරීමෙන් ඒ දරුණු උණ රෝගය සම්පූර්ණයෙන් ශරීරයෙන් පහ කර ගැණීම යි.

මුරුවට-තල, මී, කොහොඹ, ආදි ඇට වලින් තෙල් සිඳ ගත් කළ ඉතිරි වන ලබ =(රොඩු=පුන් නක්තු)
මුරුවාසි-මුරුවා
මුල්-රුක්මුල
මුල්ඉලවන්-කටුහිඹුල්
මුල්කාවලා-කටුපිල
මුල්බේත්-චීනමුල්, (චීන අල=සීන අල=අලබේත්)

මුල්මුරුක්තං-එරබදු
මුල්ලුකිරෙසි-කටුතම්පලා
මුල්ලුපලාශු-කටුකැල
මුල්ලෙ-මැල්ල ගස
මුල-රාබු ගස
මුලක්කණා-තිප්පිලි මුල්
මුලගු-වාල්මොලගු
මුලගු-ගම්මිරිස්
මුලගුණ-අගුණමුල්
මුලප්-සලොල්
මුලපත්‍රි-මුරුංගා
මුලපලා-රාබු ගස
මුලපුල-කටුපිල
මුලරෝගවැදි-අශීස් රෝගය
මුලස්ම-පල්මාණික්කම්, මියුර

මුලසාදන-පොණ්ඩරු
මුළු-සමූහය

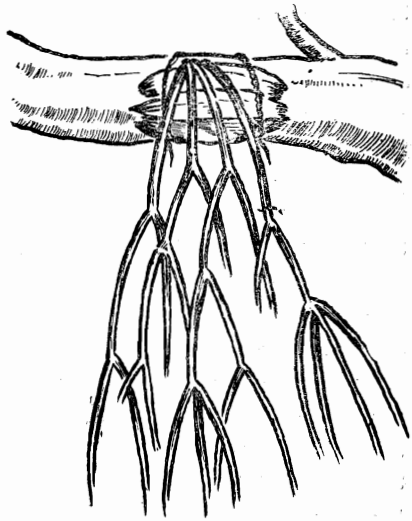

මුවකිරිය—සොමලතා
Sarcostemma Brunonianum

sinhalaebooks.com

දියසෙවෙල් රැ දෙන දිය සිරාව සහිත ගස්වල පැලවී පහතට එල්ලා වැටෙන **නවහන්දි** ගස් වැනි වැල් වර්ගයකි. මෙය වැඩි වශයෙන් වැවෙන්නේ බේදුරු අතරින් ය. බිම් පැලවී උඩට වැවෙන නටු වැනි ගස් වර්ගය නවහන්දි ලෙස ත්, ඒ ලක්ෂණයෙන් ම යුක්ත ව ගස් වල පැලවී පහතට ඇදෙන වර්ගය මුවකිරිය ලෙස ත් හැඳින් වෙයි. මේ වර්ගය දේශීය වෛද්‍ය කමේ තෙල්–බෙහෙත් සඳහා පාවිච්චි කරණ ශක්තිජනක ඖෂධයකි.

මුළුඅල–රාබු
මුළුක–අඳුතලා
මුළුපල–රාබු
මුවන්–කුකුරුමුවන්
මුවනැබ–කස්තූරි
මුවමද–කස්තූරි
මුවර–මෝරු
මුවරද–රේණු, සිංහයා
මුවරඹ–කටුකරඹු
මුශරී–සුදු රීයම්
මුෂ්කක– තෙළඹු ගස, දේවදාර, ඇපල ගස
මුෂ්කකාදිගණය– තෙළඹු, අරළු, බුළු, තෙල්ලි, කුකුරුමාන්, කෙළිඳහාල්, රත්නිවුල්, සීනුක්, දැව, කැල, ඇට්ටේරිය යන මේ ගණය ප්‍රමේහ හා අශ්මරි නසන්නේ ය.
මුෂ්ට–වම්මුතු, කලාඳුරු
මුෂ්ටිකා–මුඛමහණ, රේරු
මුෂ්ටී–රේරු, මුඛමහණ, ගැටපිච්ච
මුෂ්ටිලී–මුසලී–බින්තල්
මුෂණ–කලාඳුරු
මුස්ත–තෙළඹු
මුස්තක } කලාඳුරු
මුස්තකඵල }
මුස්තකා–සුවඳැති මැලියම් වර්ගයක්
මුස්තා–කලාඳුරු
මුස්කාදිගණය– වම් මුතු, පාඨා (ලුණු කැටියා වැල් හෝ දියමිත්ත), දෙකසා, කුළුරුණ, හෙළ වදකසා, (හිමාලයෙහි උපදනා හෙමවතී) හීන් එන් සාල්, ඉවද, කොට්ටම්, බඳුල්ල, අරළු, බුළු, තෙල්ලි, හඟුළු (තැල් වැල්) යන මේ ගණය සෙම් නැසීම දෙස් පැසවීම හා දෙස් සමණය ත්, යොනි දෝෂ පහ කිරීම ත්, තනකිරි ඇති කිරීම ත් කරයි.
මුසු මුසුවිටෙයි–දිම්බිජු

මුස්සැන්ද—බුස්සැන්ද

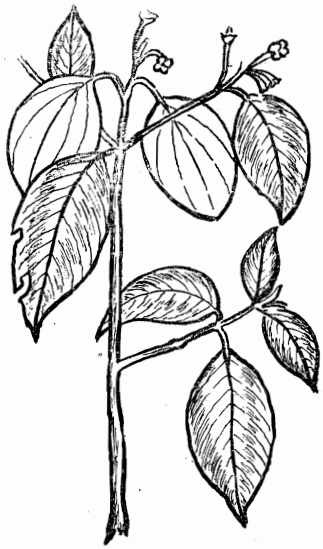

මුස්සැන්ද—ශ්‍රීවති
Mussaenda Frondosa

sinhalaebooks.com

මූ

ඇතැම් පළාත්වල බුස්සැන්ද නමින් ද ව්‍යවහාර වන මෙය පඳුරු වර්ගයකි. එහෙත් ගසක ආධාරයක් ලැබුණොත්, හිඹුටුවැල් මෙන් ඒ ගස මුදුනට ම නැග සවකීය ශුභ්‍ර වර්ණ පත්‍ර වලින් ඒ ගස සරස යි. මේ නිසා දහවල් කාලයෙහි මෙන් ම සඳ රැසින් බබලන රාත්‍රි කාලයෙහිත් බොහෝ දුර සිට වුව ද සුදු පැහැයෙන් දිලිසෙන කොළ ඇති මුස්සැන්ද අඳුනා ගත හැක.

මේ සුදු පාට කොළ නිත්‍ය මෙන්නේ මේ පඳුරෙහි හට ගන්නා තද රත්වන් පැහැයෙන් යුත් සත්‍රීන්ගේ කර්ණාභරණ (කරාබු) වල හැඩහුරුකම ඇති මල් අසලින් ය.

මේ සුදු කොළ පොල්කිරි මිශ්‍ර ඇල් දියෙන් උකු කළ හාල් පිටි වල බහා පොල් තෙලෙන් බැද පප්පඩම් වැනි රසවත් ආහාරයක් පිළියෙළ කර ගත හැක. මෙය කුඩා ළමයින්ගේ ධාරණ ශක්තිය වැඩෙන ආහාරයකි.

මෙහි මුල් හා සුදු පාට කොළ උන්මාදය (පිස්සුව), ක්ලාන්තය, ධාරණ ශක්තියේ දුර්බල කම හා නොසන්සුන්කම ආදි හිසේ හටගන්නා නොයෙකුත් අසනීප වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි.

මුස්සැන්ද ඇට කුඩු එළ මූත්‍ර සමග මිශ්‍ර කර දීමෙන් කාමිලා (සෙඹගමාල) හා පාණ්ඩු රෝග සුව වෙයි.

සාමාන්‍යයෙන් මූත්‍ර වර්ධනය කරණ බලකාරක ඖෂධයක් වූ මේ පැලැටියේ මුල්වල සාරය, කාශ – ශ්වාස – ආමජ්වර – ශීතජ්වර – විෂමජ්වර – උදාවර්ත යන රෝග වලට ත්, නිල් පාට කොළ පරණ වණ වල කොසු කපා පිරිසිදු කිරීමට ත්, සීරීම් තුවාල වලට ත් ගණිති.

මුසෙනන්ද්‍රි–මහ ඉරමුසු,
මුස්ස–මුරුවාවැල්
මුසල්පහර–සාබෙටි,
මුසලී–බිම්තල්, ඌරල
මුහුණමල්–වකුලවෘක්ෂය,
මුහුතුළු–මල්කර්ණිකාව,
මුහුණ–මුහුණමල්ගස,
මුහුදුසෙම්–මුදුපෙණ,
මුහුතකෙසුරු–මුහුණමල්ගස
මුහුල–මුහුළු–මුණමල්,
මුහුළුමල්ගස්–මුණමල්ගස (මුගුණ ගස
මුහොටිකා–කටුවැල්බටු,
මුළාළ–නෙළුඹුදැලි(මෘණාල)

මූතකා–ඉන්සළු ගස
මූත්‍රඵල–ත්‍රියඹරා, කැකිරි
මූත්‍රලා–කැකිරි
මූත්‍රහරා–රසකිද
මුදුපෙණ–මීවදයක ඇතුළට සමාන කිළිටි සුදු පාටින් යුත් කැටි ගැසී සැදී තිබෙන ලුණුකැට වැනි තද ද්‍රව්‍යයකි. ඇතැම් අය මුදු පෙණ වලට දැලිපොතු ද ගණිති.
මූනටිකිරිකොළ–උදුපියලි

sinhalaebooks.com

මූනමල්—මුගුණ ගස්

මූනමල්—වකුල

Mimusops Elengi

මුගුණ ගස, මුහුණ මල් ගස, මූන මල් ගස යන නම් වලින් සිංහළයන් අතර ප්‍රසිද්ධ මේ ගස මනුෂ්‍ය ශරීරයට හිතකර ය. මෙහි පොතු හා ඇට, දත් සෙල වීම, විදුරුමස් දියවීම, විදුරුමස් වලින් ලේ සාරේ යාම, තොල් පැලීම ආදි මුඛ රෝග පිළිබඳ ආබාධ වලට හා හෘදයාබාධ වලටත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. දන්ත රෝග පිළිබඳ හැම බෙහෙත කට ම පාහේ මුහුණ මල් පොතු ද ඇතුළත් ව ඇත.

කුඩා බුළු ගෙඩි පමණ වූ මේ ගස් වල ගෙඩි කසට-පැණි-පිටි රසයන්ගෙන් යුක්ත ය. දන්ත රෝග වලක්වා ගැණීමට හා ආහාරයක් වශයෙන් ද මුගුණ ගෙඩි කෑමට යෝග්‍ය ය.

මූර්ධව-ඉස
මූර්ධවචාරිණී-මොරගස
මූර්ධවපුෂ්ප-මාරාගස
මූල-ඉරිවේරිය, තිප්පිලිමුල්, මුල් වගී
මූලක්කණ-තිප්පිලිමුල්
මූලක- නිතිවැල්, අඳුතලා, ලීමැ තියඹරා,තිප්පිලිමුල්
මූලකතිකා-තියඹරා වැල,
මූලකපත්‍රිකා-මුරුංගා,
මූලකපර්ණී-මුරුංගා,
මූලජ-අමු ඉඟුරු, මුල් වලින් අල සෑදෙන මානෙල්,කලාඳුරු,
මූලප්-පළොල්,
මූලපුෂ්කර-නෙළුම්අල,
මූලපෙෂ්කර-කොට්ටම්,
මූලඵල-කොස්ගෙඩිය,
මූලරස-මුරුවා
මූලශාඩන-පොණ්ඩරු
මූලා-හාත වාරියඅල
මූලිනී-බැමිතිරිය,බිම්නුග
මූවිට-මූත්‍රමාශීය
මූෂණ-තිප්පිලිමුල්,මිරිස්
මූෂා-රත්රන්මකත කෝව
මූෂිකපර්ණී-මීකන්පලා
මූෂිකපාෂාණ-මීපාසාණම්
මූෂිකවපු-මීනුගගස
මූෂිකවිනාශනී-දේවදාලි
මූෂිකා-දේවදාලි

sinhalaebooks.com

මෘ

මූෂිකාගනි-දේවදාලි
මූෂිකාඛ්ණි-තිත්තවැටකොළු
මූෂිකාශ්‍රවනා-මකුණුවැන්න
මූෂිකාත්වා-දූත්ත

මෘගගාමිනී-වලහසාල්
මෘගනාභි-කස්තූරි
මෘගනාභිනී-වළහසාල්
මෘගනාලිකා-කිරිබදු
මෘගපර්ණී-ගොකටු
මෘගපාශි-රසකිඳ
මෘගභක්ෂ්‍යා-ජටාමාංශ
මෘගමද-කස්තූරි
මෘගරසා-මහුල්කුඹුරුවැන්න, මහ බැවිල
මෘගරාටිකා-රසකිඳ, රත්තම්පලා, කිරිපලා
මෘගරුචිකා—කිරිපලා
මෘගසාරා-වලහසාල්
මෘගා-මහබැවිල
මෘගාක්ෂි-මහගොන්සුතු කැකිරි
මෘගාණ්ඩජ-කස්තූරි
මෘගාදනී-මහ ගොන්සුතු කැකිරි, තුඹගෙඩි
මෘගාරි-රත්මුරුංගා
මෘගෙශ්වරු-සුදුකැකිරි
මෘචවස-වව්වනාවි
මෘඩ-මහගොන්කැකිරි
මෘඩා-මහගොන්සුතුකැකිරි
මෘණාල-නෙළුම්අල, සැවැන්න
මෘණාලසූත්‍ර-නෙළුඹල
මෘණාලිකා-කිරිබදු
මෘත්ස්නා-තුබරි
මෘත්සකලා-කටුරෝහිණී
මෘතජීව-මාරාගස

මෘතඵලී-කොට්ටම්
මෘතසඞ්ගම-පල්මානික්කම්
මෘතාඩි-අරළු
මෘතාලක-තුබරි
මෘතාලී-දළුක්, මහළුක්
මෘතාලීනාසක-රසදිය
මෘතාලීපුෂ්ප-දළුක්ගස
මෘතාලීඵල-කෙසෙල්ගස
මෘතාලීනාශක-පාරද (රසදිය)
මෘතාලීදීක-බටගස
මෘද්විකා } මුද්දරප්පලම්
මෘද්වී }
මෘදඞ්ගඵලිනී-වැටකොළු
මෘදු-කිතිබුරුද, චිත්‍රානුපත්‍රවෘක්ෂ
මෘදුකණ්ටක-රත්වන් කටුකරඬු, කටුකරඬු
මෘදුකඩ-බුරුද
මෘදුකඩික්-බුජපත්‍ර
මෘදුචර්මිත්-කරගස, ගල්මොර
මෘදුචර්මීන්-කරගස, බුජපත්
මෘදුඩව-දුම්මල, කරගස
මෘදුපත්‍ර- සුළුකුර, කුරතම්පලා, කිරිහැන්ද
මෘදුපර්ණී-දුරාලහා
මෘදුපර්වක-වේවැල
මෘදුපුෂ්ප-වැළුක්, මාරාගස
මෘදුඵලා-මුද්දරප්පලම්, උගුරුස්ස, තැඹිලිගෙඩි
මෘදුලොහ-කළු ඊයම්
මෘදුලොහකම්-කළු තුඹ
මෘදුවිරේචනී-පතුක්
මෘදුශිව-නිල්ලෝලු
මෘද්ධි-සුළුදඩකලත්
මෘෂ්ට-මිරිස්
මෘෂ්ටි-උගරල (බිම්තල්)
මෘෂ-වව්වනාවි
මෘහපානි-රසකිඳ

sinhalaebooks.com

මෙ මේ

මෙඅන්-බත්
මෙඛලා-පුස්වැන්න
මෙගනාරායන-මාන්සවේරිය, අක්කපාන
මෙගලතික්-වැල්මුරුංගා
මෙඝ-ඉරිවේරිය, කලාඳුරු
මෙඝකර්ණ-සුළු කුඹුක්
මෙඝකුසුම-තෝරගස
මෙඝදීප-ලියනහලා
මෙඝනාද-සුළුකුර, කුරතම්පලා
මෙඝනාළන්-කලාඳුරු
මෙඝපුෂ්ප-වතුර
මෙඝභව-කලාඳුරු
මෙඝරාව-සුළුකුර
මෙඝලොචන-රන්වන් කීකිරිඳිය
මෙඝවර්ණ-බළුදම්, බෙරු
මෙඝවර්ණා-නීලී වෘක්ෂය (අවරිය)
මෙඝවාසිනී-මයිල ගස
මෙඝවිනාසිනී-දියබෙරලිය
මෙඝසඨනිතෝද්භව-උගුරුස්ස
මෙඝසම්භව-ඉරිවේරිය
මෙඝසාර-චීනකපුරු, දෙඔගස
මෙඝා-ඩෙබර
මෙඝාක්ෂ-තුවර ගස, කීකිරිඳිය
මෙඝාණ්ඩ-ඉකිරි
මෙඝාභා-බලුදම්
මෙවක-කළුලුණු
මෙට(ඩ)-ඔල්මාදස
මෙටී-උළුවා
මෙටුලා-නෙල්ලි
මෙත්තා-සඳුන්
මෙපිකා-වල්උළුවා
මෙපී-උළුවා, (උළුවාහාල්)
මෙද-ගුරුන්ද ගස, මිනිඇට
මෙදක-රසදිය, කුන්දුරුක්කන්, මේද තෙල
මෙදඃ-ගෝරෝචන, මේවන්
මේදශ්ච-මේවන්
මෙදිනී-මහ වැල්පෙතෙල
මෙදුර-සිනිඳුදෙය
මෙදෙ-මේදතෙල
මෙදෙත්භවා-මේවන්
මෙධ-හෙළහිඹුරු
මෙධා-බැමිතිරිය, හෙළවදකසා
මෙධාකරී-වදකසා
මෙධාක්‍ය-කලාඳුරු
මෙධාජනනී-බැමිතිරිය
මෙධ්‍ය-රන්වන් වදකහ, කිහිරි, යව, සක්මල්, ගොරද
මෙධ්‍යමුඛ්‍ය-කස්තුරි
මෙධ්‍යා-පිරිසිඳුදෙය, ලුණුවිල
මෙධ්‍යාහාර-දී ආදිය
මෙන-මැණික්
මෙනා-මුහුණ
මෙනෙල-මෙහෙණල
මෙරට ආවා-අමුකහ
මෙරය-ධාන්‍යාදියෙන් කළ සුරා
මෙල්ල-ලප්තාරං
මෙල්සිනි-උක්ගස
මෙලචඡගඛ-හෙළ ලුහුනු
මෙලචඡමුඛ-තඹ
මෙලඛි-හෙළ සැබෝ
මො-බෙරු, අඳුන්
මෙලොවඅළුකරණදළ-වරා කොළ
මෙවන්-මේද
මෙෂ-තෝරගස, එළුවා
මෙෂක-ඇත්තෝර
මෙෂලොචන-තෝරගස
මෙෂලොම-රන්වන්කීකිරිඳිය
මෙෂවල්ලි-මැඩහඳු
මෙෂවිශානී- වෙල්ලිප්පරිත්ති, (මැඩහඳු)
මෙෂශෘඞ්ගී-වච්චනාවි, මැඩහඳු

sinhalaebooks.com

මෙ මොටදූඩියා

මෙෂා-අඳුතලා, ගින් එන්සාල්
මෙෂාක්ෂ-තුවර ගස, කිකිරිඳිය, තෝර
මෙෂාක්ෂිකුසුම-තෝරගස
මෙෂාක්ෂී-තෝරගස
මෙෂාඛිගි-මැඩහඳු, වව්වනාවි
මෙෂාණ්ඩ-කුකුරුමාන්
මෙෂාලු-අඳුතලා, වේලා
මෙෂී-ජටාමාංශ, කෝන්ගස
මෙසෙස්-සර්පවිෂ
මෙහස්නී-කහ
මෙහනාශනී-සුදු කටරොළු
මෙහරිපු-රණවරා, වැල්මුරුංගා
මෙහවිනාසිනී-දියබෙරලිය
මෙහෙනල- ලුණුවිල, මානෙල්, කිඩාරම්
මෙහොදරී-සීන් සාතාවාරිය

මේ-වම්මුතු
මේග-කලාඳුරු, කුරතම්පලා
මේගඅල-කලාඳුරු අල
මේගනාද-සුළුකුර
මේගමුත්ත-කලාඳුරු අල
මේදු-මේවන් (අෂ්ටක වර්ගයේ ඔසු වත්)
මේනල-මෙහෙනල, (මෙහෙතල්-ඇතැම්) ලුණුවිල
මේනී-කුප්පමේනිය
මේල්-උක්
මේල්සිනි-උක්ගස
මේල-සීනි, උක්ගස
මේශනාසනී-සුදු කටරොළු
මේෂකා-වැල්මදට
මේසක-ඇත්තෝර
මේසිකා-වැල්මදට
මේහ-ප්‍රමේහ රෝගය
මේහරිපු-රණවරා

මෛරෙය-මිලිත මල්, උක්සකුරු, කොත්තමල්ලි,ඇඹුල්කාඩි,සුරා, කරල්සැබෝ
මෛල-මයිලගස්
මෛලංගං-ලුණුවරණ, ලොත්ගස
මෛලාතතා-මයිල
මෛලෙය-ගොකටු, එන්සාල්

මොක්ෂ-වළහසාල්, තෙළඹු, පළොල්
මොක්ෂක-ඇපල, දේවදාලිය, හෙළ පළොල්
මොගංවය-අසමෝදගම්
මොඝා-පළොල්
මෝච පොල්ගස, කොස්ගස, මුරුංගා ගස, බෙරු, ඉඹුල්,තල්ගෙඩි, කෙහෙල්ගෙඩි,
මෝචක-ගෙන්දගම්, මුරුංගා, සළු ලුණු, වළහසාල්, හොයඳුන්, කෙසෙල්
මෝචකී-මුරුංගා,මහඉඟිනි, ඉඹුල්,
මෝචන-කටුවැල්බටු
මෝචරස-ඉඹුල්ලාටු
මෝචශ්‍රවා-ඉඹුල්ලාටු
මෝචා-ඇටකෙහෙල්, ඉඹුල්, ඉන් සළු ගස,
මෝචාට-කළුඳුරු, ඇටකෙහෙල්
මෝචි-මීමුරා
මෝචික්වාෂහ-ගොන්කැකිරි
මෝජ-අසමෝදගම්
මෝජතණ-මුසඳ නම් තෘණ වර්ගය
මෝට්ටු-කැකුල
මෝට-දෙහි
මෝටදූඩියා කොළ- පඩ (උඩ හළු) වැල්

sinhalaebooks.com

මොටපාටි–සුළුබුබැවිල
මොටා–බැවිල
මොඩකොත්තාන්–වැල්පෙනෙල
මොද–අසමෝදගම්
මොදක–අග්ගලා, කුන්දුරුක්කන්
මොදගස්ත්‍රා–අසමෝදගම්
මොදමොදුඛ්‍යා–අසමොදගම්
මොදමෝදිනී–ජම්බු
මොදයන්ති–වල්ඉද්ද
මොදරකන්නිය–හුළුවැල්
මොදු–අසමෝදගම්
මොදිනී– සුරා, ඉද්ද, අසමොද ගම්, සමන්කස්තුරි, ඇත්දෙමට
මොනරකුඩුම්බිය–දුටුසතුටු
මොනරත්ති–උළුවාකාල්

මෙය **කඩුපහර** පැළයක් මෙන් දෙපසට බෙදී යන කොළ ඇති තිතර දිය සීරාව සහිත ගල් උඩ හටගන්නා පැලැටියකි. මෙහි මල් **ඕකිඩ** (උඩවැඩිසා)මල් වැනි ය. ඒ මල් පරවූ විට බුත් සරණ ඇට පමණ ගෙඩි පොකුරු සැදෙයි. මෙහි මල් සහ ඉදුන ගෙඩි මොණර පිල් (මයූරපිච්ඡ) පැහැයෙන් යුක්ත ය.

මේ පැලැටිය සහමුලයෙන් ම ගෙඩි–වණ–තුවාල සඳහා ගන්නා බෙහෙත් වට්ටෝරුවල ඇතුළත් කර තිබේ.

මොනරසිළු– හෝපළු, පවුරු තල් ගස
මොරට– බොරළුදමුණු, මුරුවා, නියඳ, උක්මුල්, මැඩහඟු, අඟුණ මල්, සත් රැයක් පිලුනු කළ කිරි
මොරටි–මුරුවා
මොරබිජු–පියා (මොර) ඇට
මොරවා–මුරුවා වැල්
මොලඟු–ගම්මිරිස්
මොවුනල–මානෙල් අල
මොසා–අරළු
මොහවන්දන–ගෝරෝචන
මොහන–ගෝරෝචන, අත්තන,
මොහිනී–හීන් ඛෙබර, බුලත්, තුන් බෝ අත්තන
මොහි–කන්සා
මොහොපුන–කුප්පමේනිය
මොහොර–කිරිමෝරු
මොහොරු–මෝරු

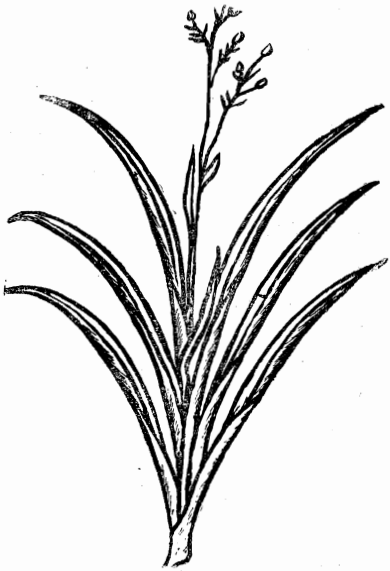

මොනරපහුරු

sinhalaebooks.com

මෝ මෞ මෙල ය

මෝක්ෂපාල-කටුවල අල
මෝගංවය-අසමෝදගම්
මෝව-ඇට කෙසෙල්, (ර ඔ) කොස් ගස, තෝර
මෝවක-වලහසාල්, ඉඹුල්
මෝවයුග්මය-ඇටකෙසෙල්, මස් කෙසෙල් දෙවගය
මෝව රස-ඉඹුල් ලාටු
මෝවා-ඉඹුල්, ඇටකෙසෙල්
මෝවි-මී මුරුවට
මෝවික් වෘෂබය-ගොන්කැකිරි
මෝටාපාටි-සුළු බූ බැවිල
මෝදක-අසමෝදගම්
මෝදගම්-අසමෝදගම්
මෝදන-තිබ්බටු
මෝරට පත්-මුරුවා කොළ
මෝරිය-මුඛ රෝගයක්
මෝවික්-ගොන් කැකිරි
මෝහි-කංසා
මෝහිනී මජර-කුප්පමේනිය

මෞක්තික-මුතු
මෞක්තික ප්‍රභවා-මුතුබෙල්ලා
මෞක්තික ශුක්ති - මුතු බෙල්ලා
මෞඤ්ජී-රීතණ
මෞඤ්ජී පත්‍රී-පොතු
මෞදුම්බර පල-අට්ටික්කා
මෞර්වී-නීයඳ, මැඩහඳු
මෞලී-හෝපළු ගස
මෞශලී-බින්තල්

මෙලවජ-මිරිස්, සාදිලිංගම්
මෙලවජ කන්ද-ලූනු
මෙලවජාඛ්‍ය-තඹ
මෙලවජගන්ධ-සුදු ලූනු
මෙලවජජ-මිරිස්, සාදිලිංගම්
මෙලවජප්‍රිය-හොඳ මිරිස්
මෙලවජඵල-කෝපි
මෙලවජමුඛ-තඹ
මෙලවජා-කෝපි

යක් ඇස් පත්-කුඹුරු කොළ
යක් ඇස් බිජු-කුඹුරු ඇට
යක් එරබදු-සෙවත මඤ්ජිර, පාරිභද්‍ර (එරබදු වර්ගයක්)
යක් කොම්ඩු-ඉඳ වාරුණී, =(ඩොංග පුහුල්=ඔඩ්ඩි පුහුල්)
යක් බේරිය-අඩනහිරියා, වේලුනු කරල් සොලවන විට නාදයක් (හඬක්)නික්මෙන පැණි තෝර කොළ වලට මදක් සමාන අඹි තුනකට වඩා උස් නොවූ පැලැටිය කි.
යක්ෂ-කුඹුරු ඇට
යක්ෂක-මාරා ගස
යක්ෂකර්දම-කොකුම් මල්, අගිල්, කස්තුරි, කපුරු, හඳුන්, මේ හැම සම භාගව මිශ්‍ර කිරීම යක්ෂකර්දම නම් වේ.
යක්ෂ තරු-නුග ගස
යක්ෂ දෘක් } කුඹුරු වැල
යක්ෂ දෘග් }
යක්ෂධූප-දුම්මල
යක්ෂ ඵල-ඉඟිනි ඇට
යක්ෂභූෂණ-ඉළුක්
යක්ෂමස්නී-මුද්දරප්පලම් වැල
යක්ෂමොදංස-මුරුංගා
යක්ෂවෘක්ෂ-තුන් පුළිල
යක්ෂශ්‍රේෂ්ඨ-බෝධි ඇට
යක්ෂාක්ෂී-කුඹුරු වැල, කුඹුරු ඇට
යක්ෂාම්ලක-පිණ්ඩා ඉඳි ගෙඩි
යක්ෂාවාස-නුග ගස

sinhalaebooks.com

යක්ෂී

යක්ෂී-කටුපිල ගස
යක්ෂ්මස්නී-මුද්දරප්පලම්
යක්ෂ්මා-ක්ෂයරෝගය
යකා බැඳි වැල්-ඉසඟු හෝ වැල් දෙහි වැල්. ඉසඟු = ඉය හෝ වැල් දෙහි
යකා වනසු- යකවනස්ස (ය කු වනස්ස)
යකැස්-කුඹුරු ඇට, කුඹුරු වැල
යකිනාතලා--තලා වර්ගයක්

යකිනාරන් - තද පැඟිරි ගතියෙන් යුත් ගස් වර්ගයක්

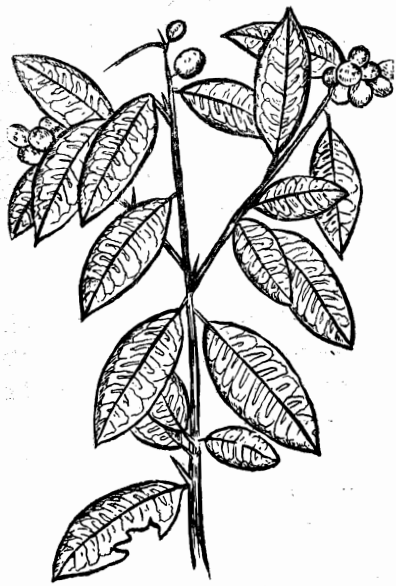

යකිනාරන්

Atlantia Zeylanica

යකිනාරන් ප්‍රමාණ තද පැඟිරි සුවඳින් යුත් වෙන පැඟිරි ගස් වර්ගයක් නැත. මෙහි කොළ මැඩිය කොළ වලට නැතහොත් දෙඩම්පනා කොළ වලට සමාන ය. කඳෙහි සහ අතු වල ත් අඟල් එක හමාර දක්වා දික් වූ තියුණු කටු ඇත. මෙහි මල් කරඹ මල් වලට සමාන ය. කටුව ලා රත් පැහැයෙන් සහ මල් පෙති සුදු පැහැයෙන් යුක්ත ය. මේ ගසේ අතු අග ප්‍රමාණයෙන් නිබ්බටු ගෙඩි පමණ හා ගැඩහුරු කමින් මදනකාමපූ ගෙඩි වැනි ගෙඩි පොකුරු සෑදෙයි

මේ ගසේ කොළ කොටා මිරිකා ගත් යුෂ සෙම් පැසවීම සඳහා කැඳ පිසීමට ත්, ප්‍රතිශ්‍යාව තරක් වී සෙම වියළන විට එම සෙම බුරුල් වීම සඳහා තම්බා වේදු පැම (දුම් ඇල්ලීම) ට ත්, ඇතැම් සන්නි රෝග සඳහා කොළ යුෂ නශ්‍ය කිරීමට හා යකුවනස්ස, නිකා, කුඹුරු කොළ සමග ගිනි කබල් වලට දමා දුම්පා සෙවද ගැන්වීමට ත් පාවිච්චි කරති.

යකිනාරන් මුල් කෂාය-තෙල්-බෙහෙත් වර්ග සඳහා අවශ්‍ය ඖෂධ යොග වලට ගණිති.

යකිවනසු (ස්ස)- යකුවනස්ස ගස
යකු-කුඹුරු ඇට, යකවනස්ස, යක් බේරිය
යකුත් එබුව - යක්ෂාවේෂ වූ ව (තනිකම නිසා රෝගී වූ අය)
යකුනෙත්-කුඹුරු ඇට
යකුවනසු-යක්වනස්ස
යකෘත්ච්ඡාල-උදර රෝගයක්

sinhalaebooks.com

යකෘත්–අක්මාව, එය වැඩීමෙන් ඇති වන රෝගය.
යඥ අඞ්ග–දිඹුල් ගස
යකෘත් වෛරින්–එරබදු ගස
යඥක–කැල ගස
යඥධූප–දුම්මල
යඥනෙතා–මුවකිරිය, මුනමල් ගස
යඥභූෂණ–සුදු කුසතණ, ඉළුක්
යඥයෝග්‍ය–අත්තික්කා
යඥවල්ලි–බෝදි ඇට
යඥවෘක්ෂ–නුග ගස
යඥශ්‍රෙෂ්ඨා–බෝධි ඇට
යඥසංස්ථරණ–ඉළුක්
යඥසාර–දිඹුල්
යඥඔඝ–ඉළුක්, කිහිරි, අත්තික්කා
යඥඔඝික–කළු කිහිරි
යඥයෝග–අත්තික්කා, තුන්පුළිල
යඥික–කළුකිහිරි
යඥිකා–ඉළුප්
යඥි පුණ්‍ය–මුවකිරිය
යඥෙය–ඉළුක්
යඥෝඩුම්බර–දිඹුල් ගස
යජ්ජ–දුම්මැල්ල
යඤ්ඤහො–දිඹුල්
යට්ටි–වැල්මී
යටි–ලතාව, වැල්මී, වැල්මදට
යතිද්‍රු–මුරුංගා
යදූල්–යබොර, යකඩ මළ
ය දූල් සුත්නෙන් – යකඩ කුඩු වලින්
ය නුග–පතොක්
ය පත–යකඩ තහඩුව
යම දූතිකා–සිංහඔලා
යමනිකා–අසමොද
යමප්‍රිය–නුග ගස
යමල–හිඹුල්, යකඩ මල
යමලකණ්ටක–දළුක් ගස
යමලපත්‍ර–පොල්පලා
යමලපත්‍රිකා–කොබෝලීල ගස
යමලපුෂ්පක–කොබෝලීල ගස
යමල ඵල–මහ වැල් පෙනෙල, උත ගස
යමලාඵලා–කිරිඳි
යමානිකා–අසමොදගම්
යමානී–අසමොදගම
යමුනා–හොයඳුන්
යමෝ–අසමෝදගන්
යර්ජ–දුම්මැල්ල
යල හැති–මල්කැන
යළුව–සාලියා අරිසි
යව–හුන වී, අස මොදගම්, යව හාල්, කොල්ලු
යවංගු–සීනි
යවඃ–අරළු ගස
යවක්ෂාර–යවකර ලුණු
යවක–කළුතලා, යවධාන්‍ය, කෙකටිය
යවකණ්ටක–ගීන් සාතාවාරිය
යවකර–යවකර ලුණු
යවජ–අසමෝද, යවකර ලුණු
යවතාඝටශ–කොසඹ
යවතික්තා–ඇල් වී, අරත්ත, යක් බෙරිය, චිරතා
යවදනයා–බැදි සාල්
යවදූනි–අසමොදගම්, ශතපුෂ්ප
යවධානිකා–අසමොදගම්
යවධාන්‍ය–බැදිසාල්
යවධාන්‍යක–යව වී, අසමොදගම්
යවන–තිරිඟු
යවනදර්භට–ගුගුල්
යවනප්‍රිය–මිරිස්
යවන සමන්–ගැටපිච්ච
යවනාම්නා, යවනාමකා } ගීන් අසමෝදගම්

sinhalaebooks.com

යා

යවනාලජ–යවකර ලුණු
යවතෙෂ්ට–කොසඹ, මහ ලුහුනු, මිරිස්, ඉඳි, ඊයම්, ලූනු, මැඩ හඟු, වව්වනාවි
යවපත්‍ර=(යවන පත්‍රිකා)–උඩැත්ත
යව පත්‍රික } උඩැත්ත
යව පත්‍රිකා }
යවපුෂ්පි–සබර ලොත්
යවප්‍රඛ්‍යා–යව ඇට වැනි කුෂ්ටය
යවඵල–උණ ගස, කෙලින්ද, ජටා මාංශ
යවරොද–අරළු
යවලාස–යවකර ලුණු
යවලූඃ–යවකර ලුණු
යවශූක–යවබූව, යවකර ලුණු
යවශූකජ–යවකර ලුණු
යවශාර–යවකාර ලුණු
යවසෝ–තාණ වගීයක්
යවා–යව නම් වූ ධාන්‍ය වගීය
යවාගු–හුළු කැඳ (ලුණු කැඳ), බත් ඇට මෙන් සය ගුණයක් චතුර සොදු ඇති කැඳ වෙසෙස
යවාග්‍රජ–කාඩි දිය, යවකර ලුණු
යවානිකා–මහ අසමොදගම්
යවානී–කළුදුරු, හීන් අසමොද, මහ අසමොද
යවාපත්‍ය–යවකර ලුණු
යවාම්භ–යව තැම්බූ දිය
යවාම්ලජ–කාඩි, ඩෙබර ගස
යවාස– ධන්වයවාස (දුරාලභා) වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් ගැණීමට ඉන්දියානු පඬුවන් විසින් නියම කරණ ලද ඉන්දියානු පැලැටියකි. මෙ දෙවගීය වෙනුවට ම ලඬකාවේ ගන්නේ වැල් කහඹිලියා ය. 250 පිටේ දුරාලභා ගැණ ලියූ විස්තරය බලන්න.
යවාහ්ව–යවකර ලුණු
යවාහ්වා–අසමොදගම්
යවොත්ථ–කාඩි, නොයඳුන්
යශස්කරී–කිරි පලා
යෂ්ට්‍යාහ්ව–වැල්මී
යෂ්ටි–හීන් මිදි, තිප්පිලි, වැල්මී, රත්හඳුන්, වැල්මදට
යෂ්ටික–වැල්මී
යෂ්ටිපුත්‍ර–බුත්සරණ
යෂ්ටි පුෂ්ප–ජීවක ගස
යෂ්ටිමධු–වැල්මී
යෂ්ටිමධුක–රත් හඳුන්, වැල්මී
යසසී–කුඹුරු ඇට
යහපුහුරු–යහ වපු (ශතපුෂ්ප)
යහවපු–ශතපුෂ්ප
යහුණු–යකඩ කුඩු

යාගු–කැඳ
යාගු (කැඳ) ගුණදසය:–ආයු, වර්ණ, සැප, බල, ප්‍රතිභාන ඇතිවීම, සා, පිපාස ය දුරුවීම, වාතය අනුලෝම් වීම, වස්ති ශොධනය හා ආමාවශෙෂය පහ වීම යන මේ ගුණ දසය බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් විනය පිටක දේශනාවෙහි දී වදාරණ ලද්දකි.
යාගෙක්ෂුක–වැලුක්
යාචන–තුරුක් තෙල්
යාජ්‍යදික– කැල, එරබදු, කිහිරි, ඇසටු
යාතුඝ්න–ගුගුල්
යානෙසිකම්ල්–ඇද්දෙමට
යානෙසිතකර–ඇත්තෝර
යානෙසිවනන්ගි–ඇත්සැටිය
යාපුර–හිරිල =(බ්‍රහ්ම යව) (තෝ වැල්ල=රට බුලත්)

sinhalaebooks.com

යු යූ යෙ යො

යාපය- සන්සිඳවන්ට පුළුවන් ලෙඩ
යාබ-ලාකඩ
යාමුන-හොයඳුන්
යාමුනෙෂටක-කළු ඊයම්
යාම්‍ය-හිඹුල්
යාම්‍යක- කතුරු මුරුංගා ගස, හඳුන් ගස
යාම්‍යාද්‍රු-ඉඹුල් ගස
යාම්‍යොද්භූත-දකුණු දෙසෙහි හට ගත්තා ශ්‍රීමත් තල් ගස
යාවකො-ලාකඩ
යාවන-අසමොදගම්
යාවනාල-ධාන්‍ය ප්‍රභෙද
යාවපු-ශතපුෂ්ප
යාවශූක-යවකර ලුණු
යාස-යවාස (ඒ වෙනුවට මේ රටේ වැල් කසඹිලියා ගණිති)
යාසක-යවාස

යුකතරස-අරත්ත
යුග්මකණ්ටක-ඛෙඛර ගස
යුග්ම පත්‍ර-රුක් අත්තන, රතු කොබෝලීල, ඉන්සළු
යුග්මපත්‍රක-කොබෝලීල
යුග්මඵලා-මහ ඛෙඛර, ඇත් සැටිය, කිරිඳි
යුගාය-මහදඬ කලන්
යුග-යුග්ම, (දෙක)
යුගදල-කොබලීල (කොබෝලීල)
යුගපත්- කොබෝලීල ගස, ඉන්සළු ගස
යුගපත්නිරු-අත්තන, තුන්බෝ අත්තන
යුගපත්‍ර-කොබෝලීල ගස, ඉන්සළු ගස
යුගපත්‍රක- කොබලීල (කොබෝලීල)
යුගලාඛ්‍ය-රම්මානිස්ස
යුජ්‍යාමානක-සුදුදුරු
යුති } බෝලිද්ද
යුතිකා }
යුවති-කෝමාරිකා
යුවතිෂ්ටා-පිච්ච
යුවලපත්-කොබෝලීල
යුස-ඉස්ම, මුංඇට ආදිය තම්බා ගත් රසය

යූපිකපණී-අනිත්ත
යූපිකා-බෝලිද්ද
යූපී-දියමිත්ත, බෝලිද්ද
යූප-තුන් පුළිල
යූපද්‍රු-කිහිරි ගස, යුෂ, මුං ආදි සෙහි යුෂ

යෙල කලඳ-කලන් බාගය
යෙළකන්-වැල් මදට

යොගක-පතඟි
යොගවහා-මුරුවා
යොගවාහී-පිත්තල, ගල් සෙවෙල්
යොගී-මුරුවා
යොගෙෂට-කළු ඊයම්
යොග-යාද්‍රු නම් ඖෂධය, සුළු දඬ කලන්
යොජන ගන්ධා-කස්තුරි
යොජන පර්ණී-වැල් මදට
යොජන වල්ලී-වැල්මදට
යොජනා-කකීටක ශ්‍රිංගී
යොන් ඉඳි-රට ඉඳි
යොනී-වතුර
යොමු-පිච්ච මල්

sinhalaebooks.com

යෝ ර

යොය–නෙරි විස
යොෂිත් ප්‍රියා–කහ
යොහොඹු–ගැට පිච්ච, මාලතී (මල ගිය මල්)
යොහොඹු වැල්–ගැටපිච්ච වැල්

යෝග–යෙදීම
යෝගා බිජු–කණ්ටක මූල, කින් නරා ඇට
යෝනි–යකුවනස්ස
යෝනිය–යකුවනසු, උතු මග
යෝනි ව්‍යාප්ති–ස්ත්‍රී රෝගයක්
යෝනී–වතුර
යෝය–නෙරිවිස, වව්වනාවි
යෞවනී–යකුවනසු, කෝමාරිකා

රංච–රත්කැල
රංජනී–අවරිය
රංස–මනෝසිල, සවින්දවලුණු
රංනොලිච්–පිලගස
රක්–මනෝසිල, රත්හිරියල්
රක්කළල්–මනඃ ශිලා කල්කය (මනොශිල කල්කය)
රක්සුණු–මනඃ ශිලාචූර්ණය
රක්ගොයටු–රත්ගොකටුගස්, රත් මල්ගස්
රකත–ඇඹුල්වේ, කිහිරි, ලේ, සිඳුරම්, මුතු, වැලඟුන, නුග, කොකුම්, තඹ, සාදිලිංගම්, සෙන් දිරික්කා, දිය මිදෙල්ල, වැල් මදට, ලාකඩ, ඔලිද, රත්හඳුන්
රකත උපෝදිකා–රත්නිවිති
රකතක–බඳුවද, රත්මුරුංගා, රත් එරඬු, ලේ, කටුකරඬු, කොල්ලු
රකතක චිරවීයී–රත්එරඬු
රක්තකන්ද–පබලු
රක්තකමලා–රත්උපුල්
රක්තකරවීර–රතුකණේරු
රක්තකා–කටුවැල්බටු
රක්තකාඤ්චන–රතුසපුගස
රක්තකාණ්ඩ–රතුසාරණ
රක්තකාහ්ව– පතහි
රක්තකුමුද–රත්මහනෙල්
රක්තකුරවක–රත්කරවිගස
රක්තකුසුම–දෙළුම්ගස, එරබදු
රක්තකෙශර–දෙඹ ගස, එරබදු ගස, නාමල්රේණු
රක්තකෙසරු–නාමල්
රක්තඛදිර–රත්කිහිරි
රක්තබල්ව–කොල්ලු
රක්තගණ්ඩක–ගෙඳගම්
රක්තගණ්ඩා–මනෝසිල
රක්තගොක්ෂුරක–රත්ගොකටු
රක්තගොමේද–ගෝමේදගල
රක්තඝ්න–එරබදු, ඊ තණ
රක්තවන්දන–රත් හඳුන්, වැල්ම දට
රක්තවන්දනා–වැල්මදට
රක්තවිත්‍රක–රත්නිටුල්
රක්තචූර්ණ–සිඳුරම්
රක්තජ–තඹ
රක්තජරස–ලේරස
රක්ත තණ්ඩුලා–සුළුබුබාවිල
රක්තදලා–ලුණුවිල
රක්තධාතුක–තඹ, සිවංගුරු
රක්ත නායක–කෙළිඳුගස්
රක්ත නාල–රත්තම්පලා
රක්ත නාලි–රත්මහනෙල්
රක්ත නීල–නුගගස
රක්ත පත්‍රිකා–බඳුවද ගස, අරත්ත
රක්ත පර්ණී–වැල්මදට

sinhalaebooks.com

රක්තපල්ලව-හෝපළු ගස
රක්තපා-පූඩාවා (කුඩැල්ලා)
රක්තපාකී-කටුවැල්බටු, බටු
රක්තපාද-වලාවැන්න, නිදිකුම්බා
රක්තපාදි-වලාවැන්න
රක්තපායිනි-පූඩාවා
රක්තපාරද-සාදිලිංගම්
රක්තපාෂාණක-සුවංගුරු, (සිවංගුරු)
රක්තපිත්ත-රත්පිත
රක්තපුෂ්ප- එරබදු, කණේරු, රත් කිහිරි, දෙළුම්, මුණ මල්, බඳුවද, දෙඹ, කැල, පැපිලිය, ඉඹුල්, සෙන්දිරික්කා
රක්තපුෂ්පි-දියමිදෙල්ල, නිදිකුම්බා, මලිත
රක්තපුෂ්පිකා-ඉඹුල්, නිදිකුම්බා, රතුසාරණ
රක්තපුෂ්පී-එරබදු, ලුණුවරණ, පළොල්, වදගස, සස්සඳ, දේවදලිය
රත්තපූරක-සියඹලා
රක්තප්‍රශව-රත් කටුකරඹු, කණේරු
රක්තඵල-නුග ගස, කෙම්වැල්
රක්තඵලා-කෝවක්කා, කෙම්වැල්
රක්තඵලිකා-ඔලිඳ
රක්තබිඳුවර්ජිද-රසතැල්ල
රක්තබිඳුපත්‍රා-රසතැල්ල
රක්තබිඳුසමපත්‍රා-රසතැල්ල
රක්තබීජ-මදට ගස
රක්තබීජා-එරබදු ගස
රක්තමඤ්ජර-මිදෙල්ල ගස
රක්තමඤ්ජරී-අක්මැල්ල
රක්තමනී-රකු මාණික්ක
රක්තමාලී-සේපාලිකා
රක්තමූලා-නිදිකුම්බ
රක්තමේහ- ප්‍රමේහ රෝග හෙද යක්
රක්තයෂ්ටි-ඔලිඳවැල, වැල්මදට
රක්තරජ-සින්දූරම්
රක්තරේණු- කැලඹල්, කැකුල, සින්දූරම්
රක්තලක්තක-ලාක්ෂා
රක්තලතා-වැල්මදට
රක්තලශුන-රතුලූනු
රක්තලා-අගිල්
රක්තලෝහ-තඹ
රක්තවටී-මැසිරි
රක්තවර්ණික-එරබදු
රක්තවර්ණමාලා-කොකුම්
රක්තවර්ධන-බටුගස
රක්තවර්ෂාභු-රතුසාරණ
රක්තවාස්තුක-රත්තම්පලා
රක්තවිඳුවර්ජිද-රසතැල්ල
රක්තවීජ-දෙළුම්
රක්තවෘන්තා--සුළු සාරණ, සේපාලිකා
රක්තවෛදූර්‍යකී-රතු වසිරෝඩි
රක්තශීර්ෂික-හොරගස, ගුගුල්
රක්තසංකෝච-කොකුම්
රක්තසන්ධික-රත්මහනෙල්
රක්තසන්ධ්‍යක- රතු හෙල්මැලි, නෙළුම්
රක්තසර්ෂප-රතු අබ
රක්තසභා-රතු උඳුපියලි
රක්තසාර- ඇඹුල්වේ, රත්හඳුන්
රක්තසෞගන්ධික-රතු හෙල්මැලි
රක්තා-ලාක්ෂා, ලියනහලා
රක්තාකාර-පබලු
රක්තාඞ්ග- කුඩුවෙලහ, කොකුම්, පබලු, කිරිපලා, වැල්මදට
රක්තාඞ්ගී-වැල්මදට
රක්තාතිරක්ත-රත්ගොකටු
රක්තාධාර-ශරීරය වසා සිටි සම
රක්තාපර්ණිකා-කුඩුමිරිස්
රක්තාපභා-ගෙන්දගම්

sinhalaebooks.com

රක්තාපාමාගී-රත්සැබෝ
රක්තාම්ලාන-රතු උදුපියලි
රක්තාලු-බතල
රක්තශාලි-රත්හැල්
රක්තශිඛිත-හොර
රක්තිකා-ඔලිඳ, අබ
රක්තෙක්ෂු-රතු උක්
රක්තෙරණ්ඩ-රතු එරඬු
රක්තොත්පල-රතුපුල්, රත් මහ නෙල්, රත් නෙළුම්
රක්ෂණී-බැමිතිරිය
රක්ෂසී-හරන්කසා
රක්ෂා-ලතු දිය, අළු
රක්ෂාපත්‍ර-කරගස
රක්ෂෝඝ්න-කාඹ, පෙරුම්කායම්, බදුල්ල, සුදු අබ, වදකහ, හරන් කහ
රක්ෂෝහන්-ගුගුල්, සුදු අබ
රක්සය-කොළුවැල
රඹහ-පුෂ්කර, සුදු ඊයම්, කිහිරි අරටුව
රඹහක-සුදු ඊයම්
රඹහකාෂ්ට-වැල්මදට
රඹහජ-සින්දූරම්
රඹහද-කිහිරි අරටු, පුෂ්කර, කසිප්පු
රඹහදයක-පික්මල්
රඹහපත්‍රී-බෙරු
රඹහපුෂ්පී-බෙරු
රඹහභොග්‍ය-සාදික්කා
රඹහමාතෘ-ලාකඩ
රඹහලාසිනී-සේපාලිකා
රඹහවීජ-රිදී
රඹහා-කෙහෙල් ගස
රඹහාරී-කණේරු
රඹිගිණී-දිඹුල්,සාතාවාරිය, කොටි වියාමුරු
රජ-වෙනිවැල්, ඔසප් ලේ, පැපිලිය, මල්රේණු, තල්ගස
රජඟ-තොටිල ගස
රජත-රිදී,ඇත්දළ, ලේ, ගල, රත් රන්, සුදුපාට තල්ගස
රජති-රිදී, ඇත්දෙමට
රජදන්-ඇත්දන්, (රාජදන්ත)
රජනං-තල්ගස
රජන-රත්හඳුන්
රජනද්‍රුම-මදට ගස
රජනි-කහ, පැපිලිය, රාත්‍රිය, කුඩු මිරිස්
රජනිපිල්ල-කුඩුමිරිස්වැල
රජනීජල-පිනි
රජනීද්වය-කහ, වෙනිවැල්,(බාන් වැල්)දෙවර්ගය
රජනීවල්ලි-තෝවැල්ල, යාපුර
රජනීහාසා-සේපාලිකා
රජමූල්-ඇසළ මුල්, ඇසළ ගස
රජරුක්-ඇසළ ගස,
රජරුක්කාසුඹුළු-ඇහැළමුලේ පොතු
රජස්-කිල්ල, මල්රේණු
රජස්වලා-කිල්ල, ඔසප් සත්‍රිය
රඤ්ච-රත්කැල ගස
රඤ්ජක-සාදිලිංගම්, කටුවෙළඟ
රඤ්ජන- රත්හඳුන්, වැල්මදට, සේපාලිකා- කටුකරඬු, බෙරු, කහ, පැපිලිය, ඇත්දෙමට
රඤ්ජනක-කටුවෙළඟ
රඤ්ජනා-ලාකඩ, කහ
රඤ්ජනී-බෙරුගස, අවරිය
රඤ්ජිකා-වැල්මදට
රටංකන-ලාකඩ

sinhalaebooks.com

රට අරළු

විශාල කොළ හා ගෙඩි ඇති අරළු වර්ගයක්.

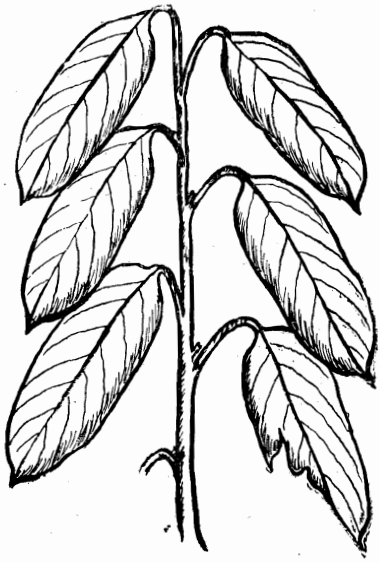

රට අරළු—ජීවනති
Terminalia Lchebula

විජයා, රොහිණී, පූතනා, අමෘතා, අභයා, ජීවනති, චෙතකී යයි අරළු වර්ග සතකි. වාජීකරණයෙහි **විජයා** නම් අරළු ද, ක්ෂය රෝගයෙහි **රොහිණී** නම් අරළු ද, ආලේපයෙහි (ඇඟ ගෑමෙහි) **පූතනා** නම් අරළු ද, විරේචනයෙහි **අමෘතා** නම් අරළු ද, අක්ෂි රොගයෙහි **අභයා** නම් අරළු ද, සියළු රෝග නැසීමෙහි නැතහොත් අරළු අවශ්‍ය හැම ඖෂධ යොගයන්හි **ජීවනති** නම් අරළු ද, චූර්ණ සෑදීමෙහි **චෙතකී** නම් අරළු ද ගත යුතු යි.

මේ හැම වර්ගයක ම ලපටි (නොපැසුන) ගෙඩි වියලා ගන්නා ලද **කළු අරළු** නැ ත හො ත් **කොළ අරළු** යයි තව වර්ගයක් ද තිබේ. දෙමළ-කොච්චි - මුස්ලිම් වෙද මහත්වරු **අරළු** වෙනුවට ඖෂධ වශයෙන් ගන්නේ මේ වර්ගය (වියලා ගත් අරළු ගැට)යි, (කර්ණාටකශ්‍රිඛහි වලට ද **කොළ අරළු** යයි ව්‍යවහාර කරති).

රට අරළු

සාමාන්‍යයෙන් අරළු කොළ දිග පළලින් අඟල් 6 × 3 කට වඩා විශාල නැත. මේ සත් වර්ගයට ම අයත් ඉතා විශාල අරළු ගෙඩිය වුව ද ලොකු ලුණුමිදෙල්ල ගෙඩියකට වඩා විශාල නැත.

එහෙත්, මේ රටේ ඇතැම් ප්‍රදේශවල සාමාන්‍ය කොළ හා ගෙඩි මෙන් දෙගුණයක් විශාල අරළු වර්ගයක් තිබේ. මේ වර්ගයේ කොළ දිග-පළල අඟල් 10 × 6 ක් පමණ ඇත. ගෙඩි ද තරමක රබ්බඩ (ඉදුන) පුවක් ගෙඩි පමණ ඇත.

පිට රට වලින් මෙහි ගෙනැවිත් බෝ කරණ ලද ප්‍රමාණයෙන් විශාල ඇතැම් ගෙඩි වර්ග **රට පුවක්-රට දෙල්-රට අඹ-රට අන්නාසි** වශයෙන් හැඳින්වෙන්නාක් මෙන් ම මේ රටේ අරළු වලට වඩා ප්‍රමාණයෙන් විශාල මේ වර්ගය **රට අරළු** නම් න් හැඳින්වීම්. පරීක්ෂාකර බලා මේ වර්ගය වැවීමෙන් වැඩි ප්‍රයෝජනයක් ලබා ගත හැකි බැව් පාඨකයන් ඉදිරියේ තබමි.

sinhalaebooks.com

රටතෝර- පරිප්පු, (තෝරවර්ග යක්)

රටල-ඉන්තල,=(හිනිඅල=ඉනිඅල= ඉන්තල) මඤ්ඤුක්කා, රාජ අල, ගහල

රටසිටළුනසුද්දැ-සුදුලූනු අල

රටහිවිල්ල කොළ-ඉවිල්ල=(ඉල්ල) කොළ (මෙය බුලත් වෙනුවට බුලත් විටට ත්, කැපුත් තුවාල වලට ත් ගන්නා අඳුරු සුදු පාටින් යුත් වාතහඹග හෝ රදලිය කොළ වැනි කොළ ඇති ගස් වර්ගයකි. මේ වර්ගයේ ගස් අඩි පහළොහක් පමණ උසට වැවෙ යි.

රණඩා-මීනුග, මුකුණුවැන්න

රණ-උණ ගස

රණඋණ-රණ උණ ගස, රත්වත් පාට ඇති උණ ගස් වර්ගය

රණබට-බටගස් ජාතියක්

රණබිජු-රණවරා ඇට

රණප්‍රිය-සැවැන්දරා

රණහුණ-රත්වත් පාට හුණ ගස්

රණ්ල-තිසර පෙරලිය

රත්-සාදිලිංගම්

රත්ඉඟුවැල්-රතු පාට හිඟුරු වැල්

රත්එඩරු-රතු පැහැති එඩරු

රත්කණේරු- ඔලියන්දර (රතු අලරිය)

රත්කඳුලැස්ස-රතුපාට කඳුලැස්ස

රත්කඳුරු-රතුපාට කඳුරු ගස්

රත්කරව්- කණවේරිය ගස, (රක්ත කුරවක ගස= බිම්බජාල ගස)

රත්කිහිරිය

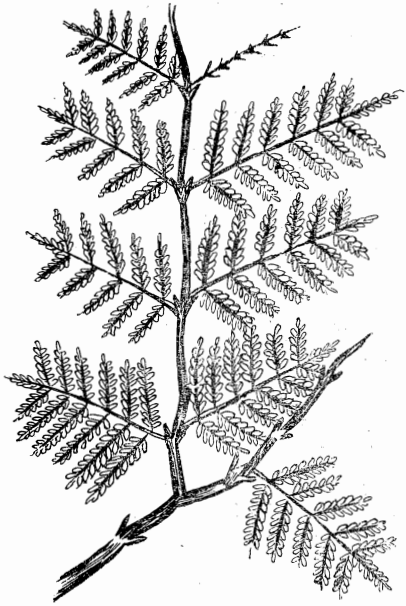

රත්කිහිරිය—රක්තඛදිර

Acocia Sundra

රත් කිහිරිය-එළ කිහිරිය ය යි කිහිරි වර්ග දෙකකි. මෙය ඉන්දියාව-බුරුමය-මලයාව ආදි රටවල වනගතව වැවෙන ගසකි. යකිනාරම් කටු වැනි උල්වගිය තියුණු කටු ඇති මේ ගසේ කොළ සිහින් ය, කිතිතිවල දෙපසට බෙදී ගිය නිදිකුම්බා කොළ වැනි සිහින් කොළ ඇති මේ ගස සාමාන්‍ය පෙනුමෙන් පතහි ගසකට සමාන ය. මෙහි අරටුව ද පතහි ලීයෙහි අරටුව මෙන් තද රත් පැහැයෙන් යුක්ත ය. එළ කිහිරි හර (අරටු) සුදු පැහැ යෙන් යුක්ත ය.

sinhalaebooks.com

ඉස්තරම් වර්ගයේ කසිප්පු මේ වර්ගයේ අරටු කකාරා ගත් ජලය උකු කිරීමෙන් සෑදේ. රත් කිහිරිය වලින් සාදා ගන්නා කසිප්පු තද රත් (කළු)පැහැයෙනුත්, එළ කිහිරිය වලින් සාදා ගන්නා කසිප්පු කිළිටි සුදු පැහැයෙනුත් යුක්ත ය. වෙනත් ගොලෑ(පෙති) පුවක් ආදියෙන් සාදන බාල වර්ග වල කසිප්පු ද තිබේ.

කිහිරි කසිප්පු හොඳ වර්ග ය යි. එය උගුරේ බැරන්ඩිය, විදුරුමස් වලින් ලේ සාරේ සාම, විදුරුමස් දියවීම යන මේ මුඛ රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. මේ කිහිරි කසිප්පු වර්ග යෙන් කැල්ලක් කටට දමා ගත් විට එය කපුරු වැනි සැර ගතිය කින් යුක්ත ව වහා දියවී ය යි. බාල කසිප්පුවල එවැනි ගති යක් නැත.

කිහිරිසර වමීරෝග, කාමිරෝග, ලේ විෂවීම, තැල්ම, හා අතීසාර ආදි රෝග සුව කිරීමෙහි ශක්ති යක් ඇති ඖෂධයකි. අපේ රටේ රත්හඳුන් වෙනුවට ගන්නේ මේ රත් කිහිරිය යි. (395පිටේ රත්හඳුන් ගැණ ලියා ඇති විස්තරය බලන්න.)

රත්කොනොඹ–එරබදු
රත්කිනි–කහපළු
රත්ත–අත්තන
රත්තං–සාදිලිංගම්, ලේ
රත්තක්කි– බැලතණ
රත්තකම්බිලිය–රත්මල් ගස
රත්තගුල්ම–ගුල්මරෝග භේදයක්
රත්තපල–කෝවක්කා
රත්තඵලා–කෙම්වැල් (කෝවක්කා)
රත්තමති–ප්‍රියම්රාමිනි
රත්තමේහ–රක්තප්‍රමේහ
රත්තාතීසාර–රක්තඅතීසාරය
රත්තාරිසස්–ලේ වැගිරීම ඇති අර්ශස් රෝගය
රත්න–රුවන්
රත්නකන්දල–පබළු
රත්නපාලම්–රටදුම්මල
රත්නික–රත්පැහැති නික
රත්නිවුල්–රතුපාට මල් ඇති නිවුල් වර්ගය (277 පිටේ විස්තරය බලන්න.)
රත්නිවිති–රක්ත උපෝදිකා
රත්නිවුල්–රක්ත චිත්‍රක
රත්පති–රුක්අත්තන
රත්පල–නුගගස
රත්පා–පූඩාවෝ
රත්පොඩි–සාදිලිංගම්
රත්බදිනාවැල්– උගුරේ ලෙඩට ගන්නා බෙහෙතක් (වැල්මදට)
රත්බිත්ත–මදටිය
රත්මල–රත් මල් ගස
රත්මනනෙල්– රතු පාට ජලජ පුෂ්ප
රත්මිණි–පද්මරාග
රත්ලොත්–කොකුම්
රත්සැ ලුහුණු–රතුලූනු
රත්හර–රත් හඳුන් ගස
රත්හැල්– අග්‍ර ධාන්‍ය වූ රක්ත වර්ණ ඇල් වී ජාතිය
රත්හිරියල්–මනෝසිල
රතඹලා–රත්මල් ගස
රතැඹුල–රතු ඹුලු, රත් මහනෙල්
රති–මෛථුනය

sinhalaebooks.com

රත් හඳුන්

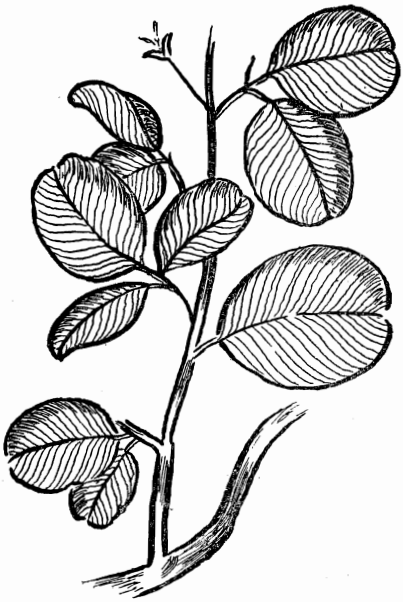

රත් හඳුන්—රක්ත චන්දන

Pterocarpus Santatinus

රත් හඳුන් නමින් හැඳින් වෙන මේ ගස සුදු හඳුන් ගසට හෝ එළ කිහිරිය ගසට හෝ රත් කිහිරිය ගසට කිසිම විධියකින් සමානකමක් නැත. එය බොහෝ දුරට සමාන වන්නේ මදුරා ගසට යි. රත් හඳුන් ගසේ පිට පොත්ත ද මදුරා ගසේ පිට පොත්ත මෙන් ම ඝණ ය. සුදු පැහැයෙන් යුක්ත ය. දෙ වර්ග යේ ම සඳ මහත් වන්නේ පොත්ත පිපිරී යාමෙනි. දෙවගී යේ ම කොළ ද හැඩහුරුකමින් එකාකාර යි.

එහෙත් රත් හඳුන් කොළය මදුරා කොළයට වඩා ඝණ යි. කර කොළ මෙන් මස සහිත යි. දෙ වගීයේ ම අරටු පද්මරාග වර්ණයෙන් යුක්ත යි. අරටුවල සුවඳ ද එක සමාන යි.

දඹදිව ඇ තැ ම් ශීතාධික ප්‍රදේශයන්හි වැවෙන මේ වගීය පෙර රජුන් විසින් ලඞ්කාවේ නොයෙක් පළාත්වල වගා කරණ ලද බව පෙණේ. දි ගා ම ඞ්ලු පෙදෙසට අයත් ගල්ඔය මිටියා වතෙහි තාමත් වනගත ව තිබෙන්නේ ඒ ගස් වලින් බෝවී යන ගස් විය හැක.

රත් හඳුන් අඳුනාගෙන මේ වනය පරීක්ෂා කිරීමෙන් නියම රත් හඳුන් සොයා ගත හැක.

රත් හඳුන්—රත් කිහිරිය

රත් හඳුන් මදුරා ප වුලට අයත් ගසකි. රත් කිහිරිය පතහි පවුලට අයත් ගසකි. රත් හඳුන් වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශ යෙන් ගන්ට ඉන්දියා රැසිවරු නියම කර තිබෙන්නේ අළුත් සැවැන්දරා මුල් ය. එ හෙ ත් ලඞ්කා රැසි වරු ඒ වෙනුවට රැ ගෙ න තිබෙන්නේ ත් මේ දක්වා ගන්නේ ත් රත් කිහිරිය ය. සුවඳහොට (සැවැන්දරා) මුල් නොවේ.

රත් හඳුන්-කිහිරිය දේවර්ග යෙහි සුළු සමානත්වයක් ඇත්තේ අරටුවල වර්ණයෙහි පමණකි. ශීත ගුණයෙන් යුත් බලකාරක දුර්ලභ ඖෂධයක් වූ රත් හඳුන් වෙනුවට සැවැන්දරා මුල් වලට

sinhalaebooks.com

රත් හඳුන් **රන්කිරි ගොකටු**

වඩා පෙනුමෙන් වත් සමානත්වයක් ඇති රත් කිහිරිය රැගෙන සැනසෙන්නේ රත් හඳුන් වල මිළ අධිකත්වය හා දුර්ලභත්වය නිසා විය හැක.

නේපාලයේ රාජකීය ඊර්ෂ්‍යය ඇතුළු මේ ගස් වල ඇට පහසුවෙන් සපයා ගත හැකි ස්ථාන වලින් ඇට ලබා ගෙන අපේ රටේ ද විශාල ලෙස රත් හඳුන් වැවීමෙන් ජාතික ආදායමේ හා දේශීය වෙදකමේ දියුණුව ත් සිදු කළ හැකි බැව් මගේ හැඟීම යි. මෙය ආණ්ඩුවෙන් ඉටු විය යුතු යුතුකමකි.

රතිමුක්තක-කොබු ගස
රතුඅඟ-රතුපාට නුග ගස්
රතුහරක්-රත් හඳුන් හර
රථ-වේගස, වෙරලු, කෝන් ගස, කොබු
රථක්‍රාන්තා-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
රථක්‍රාන්ති-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
රථද්‍රු-කෝන්ගස, කොබු ගස
රථවර්ණා-මැණික්වැන්න
රථාඞ්ගපුෂ්ප-හොමුවහු
රථාඞ්ගීපුෂ්ප-වේවැල
රද-දත්, ලනුව, ලේ
රදවර්ජිද-තොල
රදන-දත්
රදලිය- ඉල්ල, (ඉවිල්ල=ඉඟිල්ල) කොළ වැනි කොළ ඇති ගස් වර්ගයක්
රන්-රත්රන්
රන් ඉඳිවැල්- රණින් කළ කුඩා කෙඳි
රන්කෙසරු-දෙඹ ගස
රන්කෙසෙල්-රන්වන් කදලි වෘක්ෂය
රන්ව-රත්කැල
රන්තොලිවි-පිලගස
රන්ද්‍රි-බවු ගස, මිදි
රන්ධ්‍ර-සිඳුර

රන්කිරි ගොකටු

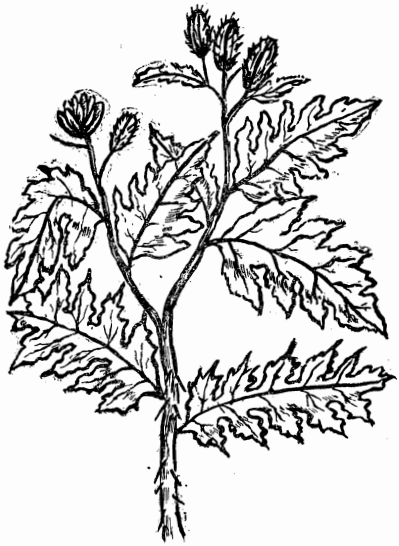

රන්කිරි ගොකටු — සඩණ්කිරි

Argemone Mexicana

මැක්සිකෝව ජන්මභූමිකොට ඇති මෙය හිම වැනි පැහැයෙන් යුත් ඉතා ලක්ෂණ පැලැටියකි. එහෙ ත් කදෙහි ත්,කොළ වල ත්, නැටි වල ත්, ගෙඩි වල ත්, හැම තැනකම ත්, අඟල් බාගයක් පමණ දික් වූ තියුණු කටුවලින් වැසී තිබෙන නිසා කිව්වුවෙන්ට බැරි ය.

sinhalaebooks.com

රන්කිරි ගොකටු

මෙය ද අපර දිගින් පෙර දිගට ඇවිත් අපේ ආයුර්වේදයට එකතුවී අවුරුදු පන්සියයකට වඩා පැරණි නැති බැව් භාව ප්‍රකාශයෙන් එහා වෙද පොත් වල සඳහන් ව නො තිබීමෙන් පෙණේ.

ප්‍රමාණයෙන් සිහින් බෝටියා මල් පමණ වූ මේ පැලැටියේ මල් වර්ණයෙන් හා හැඩහුරුකමින් නා මල් වැනි ය. ගෙඩි රට බිලින් ගෙඩි වලට සමාන ය. ඇට පරංගි තෝරඇට පමණ ඇත. එමෙන් ම කළු පාට ය. කිරි තද රන්වන් පැහැයෙන් යුක්ත ය. අඩි එකහ මාරක් පමණ උසට වැවෙන මේ පැලැටිය වැවී ඵල දැරීමෙන් පසු කටුවැල්බටු පැලැටිය මෙන් සම් පූර්ණයෙන් ම වියලී ය යි. මෙහි කිරි සහ සම්පූර්ණ පැලැටිය ම ත් ඖෂධ සඳහා ගණිති.

මෙය මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රා, අශ්මරී, ශොථ, දුහජ්වර, කාසීම, කෘමි රෝග හා සෙම්-පිත් ප්‍රධාන ව ඇති වන හැම රෝගයකට ම ගුණ දායක ඖෂධයකි. (ඉදිරි යෙහි රුක් ගොකටු ගැණ ලියා ඇති විස්තරය බලන්න.)

රන්බෙලි-සිප්පිබෙල්ලා
රන්මොට-රත්මොට, (දදවලට ගාන බෙහෙතක්)
රන්වන්කීකිරිඳිය-මේෂලෝම, (රත්‍රං පාට කීකිරිඳිය)
රන්වන් ඇඳුන්-හරිචන්දන
රන්වන්වේලා-රම්මානිස්ස
රණබිජු-රණවරා ඇට

රන්මානිස්ස — රන්වන්වේලා

රන්මානිස්ස

Cleome Viscosa

රන්වන් පාට මල් පොකුරු හා උල්ව ගිය කොළ ඇති අඩි දෙකක් පමණ උසට වැවෙන මෙය ප්‍රධාන පඩ්කතියේ වාතහර ඖෂධයකි. ප්‍රාණජ්වය වැනි දේශීය වෙදකමේ තෙල් වගී සහ වෙනත් වාතහර ඖෂධ වගී පිළි සෙළ කිරීමේදී මේ පැලැටිය ද අවශ්‍ය වේ. ඇතැම් පළාත්වල **රන්වන් වේලා** නමින් හැඳින් වෙන මෙය ඖෂධ සඳහා සහ මූල යෙන් ගන්නා පැලැටියකි.

රන්ෂ-සවිඳුවලුණු, මනෝසීල
රන්සිරියෙල්- හිරියල් නම් ධාතු විශෙෂය
රණබිජු-රණවරා ඇට

sinhalaebooks.com

රනිල-නිසර පෙරලිය
රඹ-කෙසෙල්
රඹුක-එරඬු
රඹුක්- රඹුක් වැල් (උක් වගීයට අයත් ඊට වඩා කුඩා දිගට වැල් යන පඳුරු වගීයක්)
රම්භා-කෙහෙල්
රම්මනිස්ස-රන් මානිස්ස, රන් වන් වේලා
රම්‍ය-සපු ගස, දුම්මැල්ල මුල්, නුග ගස
රම්‍යපුෂ්ප-ඉඹුල් ගස
රම්‍යා-ගොඩ පියුම්, (මීතඹර)
රමටධවනී-පෙරුම්කායම්
රමණ-දුම්මැල්ල මුල්, පොල් ගස
රමණීප්‍රිය- සැවැන්න, (සැවැන් දරා)
රමා-රම්මානිස්ස
රමාප්‍රිය-නෙළුම්
රමාහ්වය-රම්මානිස්ස
රර රාජ-රසඳුන්
රළු-තොටිල
රව-හීරුස්ස
රවක-දිවි පහුරු (වක් නිය)
රවකං-දිවි පහුරු
රවි-තඹ, වරා ගස
රවිග්‍රහා-දුරාලභා, (ධන්වයවාස)
රවිනාථ-නෙළුම් මල, බඳුවද
රවිනාමක-තඹ
රවිපත්-වරා කොළ
රවිප්‍රිය- රන් නෙළුම්, කණේරු, වේලා, කොසඹ
රවිප්‍රිතා-කෝවක්කා
රවි මදී-තෝර
රවිරත්න-මැණික, තඹ
රවිලොහ-තඹ
රවු-රහු ගෙඩිය
රශනා-දිව
රශාණ-ගිතෙල්
රශාල-අඹගස්, උග්ගස්
රස්-රහු ගෙඩිය
රස්ක-බදුල්ල
රස්නා වතුකඃ- රන්මල්, ගොරක
රස-රස දිය, වව්වනාවි, ෂට්රසය, ගෙඳගම්, තෙත් ගතිය, කන ලද ආහාරයාගේ මනාව පැස වීම, ඉරිවේරිය
රසඔලිද-පැණිඔලිද
රසකර්පූර-රිදී තුත්තත්
රසකිඳ-අමෘත=(දිත් කිද, අළුකිද, බූ කිද, ගැට කිද, සෙවෙල් කිද, තික්ත කිද, පිටි කිද, රස කිද යයි කිඳි වගී අටකි.)
රසකිඳ අරළු- රසකිඳ වැලෙන් බිමට ඇදෙන මුල් (කෙඳි)
රසකෙශර-කපුරු
රසකුම්භ-කිතුල් ගස
රසගහනා-රස නගර
රසගන්ධ-ගෙන්දගම්
රසගන්ධා-තුත්තම්
රසගර්භ-රසඳුන්, සාදිලිංගම්
රසගර්භක-රසඳුන්
රසගර්භා-රසඳුන්
රසඝන-පුස්කර
රසජ-සාදිලිංගම්, උක් සකුරු,ලේ
රසජාත-රසඳුන්
රසඥ-දිව
රසතාවතුක-රන්මල්
රසතල්ල-ලක්ෂමණ
රසතෙජස්-ලේ
රසදක-රසදිය

sinhalaebooks.com

රසඳුන්–අඤ්ජන කැට, රස අඳුන් =(දරුහරිද්‍රා ප ල ම ක් ගෙන වතුර පත 8 කට නලා දමා පත 1 ට සිඳුවා ගත් කෂායට එල කිරි පතක් ලා ඝණ වන තෙක් සිඳුවා ගත් අඳුන ද **රසඳුන්** නම් වේ

රසද්‍රාවී–ගෙන්දගම්

රසධාතු–රසදිය

රසනා–කාඩි, අරත්ත, දිව

රසනාගහී–රසඳුන්

රසනායක–සාදිලිංගම්

රසනාසක–හිඟුල්, (ඉඟුල්)

රසනෙත්‍රිකා–මනෝසිල

රසපාකජ–උක් සකුරු

රසඵල–පොල් ගස

රසමාණික්‍ය–රසදිය

රසරාජ–රසදිය

රසල–උග්ගස

රසලය–උක් ගස

රසලෝහ–රසදිය

රසවර්ජිත–මෝරු

රසශොධන–පුස්කර

රසසථාන–සාදිලිංගම්

රස සය– ම ධු ර, ඇඹුල්, ලුණු, කටුක, තික්ත, කසට යන රස වගී සය.

රස සය (වෘක්ෂයක)–මූලරස, ඛණ්ඩ රස, තවරස, පත්‍රරස, ඵලරස, පුෂ්ප රස යන රස සය.

රස හරත්‍ය–මාංශය

රසා–දියමිත්ත, රසඳුන්, මුද්‍රික ඵල

රසාග්‍ර–රසඳුන්

රසාග්‍රජ–රසඳුන්

රසාග්‍ර්‍යා–රසඳුන්

රසාඤ්ජන– අශ්මසාර, අ ං ජ න කැට. හා පිත්තල බොර වලින් සාදන අඳුන් වගීයක්

රසාඝ්‍ය–ඇම්බරල්ල

රසාදනී–වං ඇපල

රසාධික– පුස්කර, කොට දිඹුලා

රසාන–ගිතෙල්, ගෝමූත්‍රා

රසාම්ල–සියඹලා, ඇඹුල්වේ

රසායන–රස බෙහෙත් වගී, විෂ ප්‍රභෙද, මෝරු, වලඟසාල්

රසායන ඵලා–අරළු

රසායන ශ්‍රෙෂ්ඨ–රසදිය

රසායනී– රසකිඳ, කෝමාරිකා, කළු කැම්මේරිය, මහකරඳ

රසාල–ඊතණ, කිරිබඳු, මුද්දරප්ප ලම්, කොස්, පොණ්ඩරු, අඹ, තිරිඟු, උක් දඬු, ඵණ ගස

රසාලිකා–ඒ, උක් ප්‍රභේදයක්

රසාලූ–පුස්කර

රසුන–ලූනු

රසූවන්–රත්‍රන්

රසෙන්ද්‍ර–සාදිලිංගම්, රසදිය

රසෝ–ගෙන්දගම්, රසදිය

රසෝත්තම–මුං

රසෝත්භව–මුං, සාදිලිංගම්

රසෝත්භවා–රසඳුන්, පුස්වැන්න

රසෝත්භූත–රසඳුන්

රසෝන (ක)–සුදු ලූනු

රසෝපල–මුතු

රසෝබල–ගෙන්දගම්

රස්‍ය–ලේ, දියමිත්ත, අරත්ත

රහස් පියස– සත්‍රීන්ගේ යෝ නි මාගීය (රහස්‍ය ප්‍රදෙශය)

රහස්‍ය–දියමිත්ත, අරත්ත

sinhalaebooks.com

රා

රා-සුරාව
රාක්ෂස-ගොකටු-හොර ඉටි
රාක්ෂා-ලාකඩ
රාක්ෂි-කුඹුරු ඇට
රාග-ලාකඩ
රාග කාරිණී-කොට්ටම්
රාගචූර්ණී-කිහිරි, ලතුදිය, (ලාකඩ =ලාක්ෂාරස)
රාගදලි-සැබෝ ගස
රාගනීල-ගිරිතිල්ල
රාගපුෂ්ප-බඳුවද
රාග පුෂ්පී-බඳු වද මල්
රාග ප්‍රසව-බඳු වද, රතු සියඹලා, රතු වදකහ, රතු ඕලු
රාගමලන්-පිච්ච මල
රාගාඩ්‍යී-වැල් මදට
රාගිණී-බුලත්
රාගී-කුරක්කන්
රාගොඩි-කොට්ටම්
රාෂ්ට-එල සැබෝ
රාජ-ඇසල ගස
රාජක්ෂවක-අක්ඹැල්ල, අඹ
රාජක-කරඹ ගස, කලාඳුරු
රාජකදම්බක-බක්මි
රාජකලින්දි-කොමඩු
රාජකෙශරු-කලාඳුරු
රාජකුල මුදලියා-කැකුණ ගස
රාජ කුෂ්මාණ්ඩ-එලබටු, කලාඳුරු
රාජ කෙතකී-(දුනුකේ ගස)
රාජ කොශාතකී- වැ ට කො ළ, නියන් වැටකොළ
රාජ ඛර්ජූරී-යොන් ඉඳි
රාජ ජම්බු-මාදම්
රාජතරු-කිනිහිරි, ඇසළ
රාජතාල-පුවක් ගස
රාජ තිකතක-බිම් කොසඹ
රාජදන එල-කිරිපළු
රාජද්‍රුම-ඇසළ ගස
රාජ ධන්තුර- තුන්බෝ අත්තන
රාජධුස්තුරක-මහ අත්තන
රාජ ධූර්ත්-තුන්බෝ අත්තන
රාජනියාස-හල් දුම්මල
රාජනී-බෙරු ගස, නීලී (නීලිකා)
රාජ පටොල-මිහිරි දුම්මැල්ල
රාජ පලාණ්ඩ-රතු ලූනු
රාජපත්‍ර-වණ රාජ, ගුරුළු රාජ, සඳ රාජ, ඉර රාජ, ගරුඩ රාජ
රාජපිලු-මහ ඩෙබර
රාජපුත්‍ර-තික්ත ලබු
රාජ පුත්‍රි-රුහැණිය, දැ ස ම න්, තික්ත ලබු
රාජපුෂ්ප-කොකුම්, නා ගස, ලුනු වරණ
රාජ පූජිත-තික්ත ලබු
රාජඵණිඤ්ජක-නාරම් ගස
රාජඵල-දුම්මැල්ල, ජම්බු
රාජ ඵලාණ්ඩු-රතුලූනු
රාජ බදර-රතු නෙල්ලි, මහඩෙබර
රාජ බලා-වැල් බැලිල, ආපසු මදු, ඇසළ, මහ බැවිල
රාජ භද්‍රක-කොසඹ, එරබදු
රාජභොග-සඳුන්
රාජ භොග්‍ය-සාදික්කා, කිරිපලු
රාජ මරල-අඟිල්
රාජ මාංශ-ලී මැ, මැ කරල්
රාජ මාෂ-උඳු, මැකරල්
රාජ යක්ෂ්ම- ක්ෂය රෝගය
රාජ යොග්‍ය-සුදු හඳුන්
රාජ රඹ්ග-රිදී
රාජ රුක්කා-ඇසළ
රාජ රුවන්-අඟිල්

sinhalaebooks.com

රාජ වල්ලභ-මහ ඩෙබර ගස
රාජ වෘක්ෂ-ඇසළ, ලී මෑ, තෝර
රාජ ශාක-සුළු කුර
රාජසවර්ණ-මහ අරත්ත, තුන්බෝ අත්තන
රාජ සමීප-හෙළ අබ
රාජ හරීණ-තුවරලා
රාජහර්ෂ විනාසනි-ගොඩමේරිය
රාජා-කිරිපළු
රාජාදන-පියල් ගස, කිරිපළු, කැල
රාජාදන ඵල-කිරිපළු ගස
රාජාම්ල-ඇඹුල් වේ
රාජායතන-පියල් ගස, කිරිපළු, කැල, ගිරිතිල්ල
රාජාර්හ-ඵල වරා
රාජාර්හ-අගරු, අගිල්
රාජාර්හ-අගිල්, සඳුන්, කළු අගිල්, සුදු ඊයම්, ජම්බු
රාජාරීති-පිත්තල
රාජාර්ව-වරා ගස
රාජාර්ව සෛයීක- නිල් කටු කරඬු
රාජි-අබ
රාජිකා-අබ
රාජිකා-අබ
රාජිකා ඵල-හෙල අබ
රාජි මාතා-දුම්මැල්ල
රාජි-මහ අබ, වන රේඛා
රාජි ඵල-දුම්මැල්ල
රාජීව-රත් නෙළුම්, සුදු නෙළුම්, වතුර
රාඨ } කුකුරුමාන්
රාඝ }
රාත්‍රිකර-කපුරු
රාත්‍රිපුෂ්ප-මහනෙල්
රාත්‍රිඤ්චර-ගුගුල්
රාත්‍රී-කහ
රාත්‍රිභාෂ-සුදු මහනෙල්
රාධාර-ගිතෙල්
රාබු-මූල පලා
රාමින-තොටිල, තිඹිරි
රාම-කොට්ටම්, කුරතම්ප ලා, කොල්ලම් කොළ, පෙරුන්කායම්, ඛින් කොසඹ, නෙළපෝරා
රාමකර්පූරක-මුතු
රාමඡර්දනක-කුකුරුමාන්
රාමට } පෙරුම්කායම්, මධ්‍යර තුතු
රාමඨ }
රාමතෙල්-බඩේ සිට මුඛයෙන් පිට වන ආහාර ගඳින් යුත් වාතය.
රාම දූතී-තලා ප්‍රභෙද
රාමන-තොටිල
රාම රූප-වන්ඇපල
රාම වල්ලභ- කර ගස, කුරුඳු පොතු
රාමසුත-පෙරුම්කායම්
රාමසෙන (ක)-බිම් කොසඹ
රාමා-පෙරුම්කායම්, සාදිලිංගම්, සුදු කටුවැල් බටු, හෝපළු, ගෝරෝචන, ගුරු බැවිල, රම්මා නිස්ස
රාමාවර්ජනීනක-කුකුරුමුවන්
රාමාර්ක්ෂා-රම්මා නිස්ස
රාමෙෂ්ට-කුරුඳු පොතු
රාල-දුම්මල, සල් ගහේ ලාටු
රාලකායස්‍ථ-සල් ගස
රාලුක-අල, රාබු අල
රාෂ්ට්‍ර-ඵලබටු
රාෂ්ට්‍රකා-තිබ්බටු
රාෂ්ට්‍ර(කා)-කටුවැල් බටු
රාෂ්ට්‍රි-දළුව මුල්
රාෂ්ට්‍රිකී-ඵලබටු
රාෂණා-රත්ත (රත්ත ගැණ 402 පිටෙහි ලියා ඇති විස්තරය බලන්න) ගස් වල හට ගන්නා පිළිල වැනි වගීයරි පත්‍ර රාෂණා යයි කියති

sinhalaebooks.com

ර

රාෂණාඵලා-කිරිපළු
රාෂනවන්දිනී-සීනිද්ද
රාසාල-උක් ගස
රාහුවජ්‍රන්ත-අමු ඉඟුරු
රාහුවජ්‍රිෂ්ට-ලූනු
රාහුත්සෘෂ්ට-ලූනු
රාහු රත්න- ගෝමේද (මැණික් වර්ගයක්)

රත්න—රාෂ්ණා

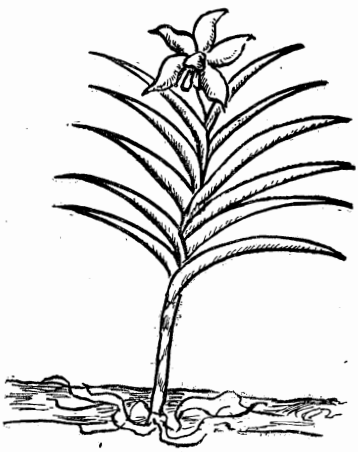

රත්න—රාෂ්ණා (පත්‍ර රාෂ්ණා)
Vanda Roxburghii

රත්න (රාෂ්ණා) වෙනුවට අනාදිමත් කාලයක සිට අපේ රටේ පාවිච්චි කරන්නේ **නිය** පවුලට අයත් අරත්ත (Cophiorrhiza Mungos) නමැති ඖෂධයකි. එය **යින් අරත්ත, මහ අරත්ත** ය යි දෙ වගයකි. ඒ දෙවර්ගය ම ඖෂධ සඳහා අවශ්‍ය වෙයි. ඒ වායේ අල (මුල්) නිය අල හෝ වල් ඉඟුරු අල වැනි තද සුවඳ කින් හා කට හාරවන (කාවදින) ගතියකින් යුක්ත ය. සුළු තික්ත රසයක් ද ඇත. "මෙයට ව්‍යවහාර වන **නාකුලී—නකුලෙෂ්ටා** යන නම් නිසා මෙහි සර්ප විෂ නාශක බලයක් මිස රාෂ්ණා වල ඇති **වාත—ජ්වර** රෝගෝපශමන ශක්තියක් නැත" යනු එක් මතයකි.

පත්‍ර රාෂ්ණා

එක් සිය දහය (110) ක් පමණ වූ උඩවැනියා වර්ග අතුරෙන් **පත්‍ර රාෂ්ණා** ද එකකි. මේ වර්ගය වවුල් පහර හා දියසෙවෙල් එකතු වන ගස් දෙබල වල ත්, ගස් බිල වල ත් සරු සාරව වැවෙ යි. ඉන් දියානු ද්‍රව්‍ය ගුණ නිසණඩු වල කියා තිබෙන පරිදි මද සුවඳකින් හා තික්ත රසයකින් යුත් මේ වර්ගය වාත-ජ්වර ආබාධයන්හි පසස්නා ලද නිසා ඉන්දියානු වෛද්‍යවරයන් රාෂ්ණා ඖෂධය වශයෙන් මෙය ගන්නා බව ඇසිමු.

අපේ රටේ ඇතැම් අය "රාෂ්ණා වෙනුවට මේ වර්ගය ගත යුතු ය"යි කියන නමුත් ගන්නේ පරණ පුරුදු අරත්ත ම ය. අරත්ත නුදුටු-නොදන්නා පාඨක යන් ඇතැ යි සිතීම දුෂ්කර නිසා ඉන්දියාවෙන් ආ අලුත් මතයට භාජන වී තිබෙන පත්‍ර රාෂ්ණා පැලයක ඡායාරූපයක් පමණකි මෙහි දැක්වෙන්නේ.

sinhalaebooks.com

රැ රි රී රු

රැස්කන්සා-හැඩකන්සා
රැහැණිය-වල්ගාමිරිස්, (වාල් මොලඟු)

රැ-අමුකහ, කහ
රැකු-රැක් ගස
රැට හැසිරීම්-හිඟුරුපියලි අල
රැණ-කුළුරැණ, (කටුකරෝෂණ)

රිත්-හැමගස්
රිහිකොළ-වව්වනාවි (වස) කොළ
රිඛගිනි-තිබ්බොටු
රිඛගිනීතුල්‍යා-කටුවැල්බටු
රිට
රිටි } කොහොඹ
රිටු-කපුටන්, කොහොඹ ගස
රිටු තෙල්-කොහොඹ තෙල්
රිටු සුඹුළු-කොහොඹ පොතු
රිඩි-ගෙඳ
රිතුක-හුණමකුල්
රිතුකඃ-තුක්පිටි, (උණමකුළු)
රිතුකා-හුණමකුල්=හුණකපුරු
රිදීතුතු-රිදීතුත්තම්
රිපු-හිඟුරුපියලි
රිවි-වරා ගස, ඉරමුසු, රිටි නම් ගස් වර්ගය
රිවිඉරමුසු-සස්සඳ
රිශ්‍යගන්ධා-අමුක්කරා
රිහිරි-රුධිරය

රීති-යකඩමල, පිත්තල
රීතික-අඳුන්, පිත්තල, මල්
රීතිප-මල් අඳුන්,(පුෂ්ප අඳුන්)
රීතිපුෂ්ප-පුෂ්ප අඳුන්
රීතිසමන-සුළුකුඹුක්
රීරි-පිත්තල
රීරිබුස්නා වැල්- (රීරිබුන්කාවැල්) උඩහළුවැල්=(පඩවැල්)

රුක්- කොට්ටම්, හැමගස්, රුක් ගස
රුක්ක්‍ය-නාමල් රේණු අත්තන, රත්රන්
රුක්අඟුණු-රුකඟුණ,=(අංකොළ)
රුක්අත්තන-සප්ත පර්ණි වෘක්ෂය
රුකඛක-කෙළින්ද ගස
රුකඛාදනී-පිළිල

රුක්ගස-ඊරිය, මුලබඩ, රුක් යන ගස් තුන් වගය ම පෙනුමෙන් සමාන ය. ඒවා හඳුනා ගත හැක්කේ මල් හා ඵල හටගැනීමෙන් පසුව ය. රුක් ගස් වල-ලපටි අවධියේ කොළ පැහැයෙන් හා මේරූ (පැසුණු) පසු කහ පාටින් යුත් ගැට සහිත බුබුලු වැනි අති සුගන්ධ වත් මල් පොකුරු සෑදෙයි.

මෙහි ඵල හටගන්නේ ඒ මල් පොකුරු වලින් නොවේ. කුඩා අතු දිගට වෙන් වෙන් වශයෙන් ය. ඊරිය ගසේ ද රුක් ගසෙහි මෙන් ම කුඩා අතු දිගට ඵල හට ගනී. එහෙත් රුක් මල් වැනි ලක්ෂණ මල් හටගැනීමක් එහි නැත. මුල බඩ ගසෙහි කොළ හා ගෙඩි න් ඊරිය, රුක් දෙවගයට වඩා මදක් දිගටි හැඩයෙන් යුක්ත ය. මේ තුන් වගේ ම ගෙඩි වල ලෙල්ලට ත්, ඇටයට ත් අතර රතු පාටින් යුත් (සාදික්කා ගෙඩිවල මෙන්) වසාවාසි තිබේ. ඊරිය, රුක් දෙවගය ම ඖෂධ වශයෙන් ගණිති. මල

sinhalaebooks.com

බඩ දේශීය වෙදකමේහි ඖෂධ වශයෙන් යෙදුන තැනක් ගැන දකින්නට නැත. කල්ගිය වන වල සැදෙන කොස්ස - ඊරිය කිරි ඉරෙදි කැල්ලක ගා එක වරක් පමණක් ඒ වණය පිට එලීමෙන් සම්පූර්ණයෙන් ඒ කොස්ස කැපී වණය සුදුහි රතු මස් පැදේ. රුක් මල් දේශීය වෙදකමේ ප්‍රියඛහු වෙනු වට යොදති. (312 පිටේ පුවහු ගැන ලියූ විස්තරය බලන්න)

රුක්ගොකටු - රන්කිරිගොකටු

රුක්ගොකටු-කණකක්ෂිරි

මේ ගස රන්කිරිගොයටු- රන්කිරිගොකටු- රුක්ගොකටු - කණගොරක- මලගොරක- මල්ගොරක යන නම් වලින් හැඳින් වෙයි. රන් වන්පාට කිරි වගීයක් පිට කරණ නිසා මේ ගසට සංස්කෘතයෙන් කණකක්ෂිරි යයි කියති. පැරණි සිංහල දේශීය වෙදකමේ මේ ගස හඳුන් වන්නේ රන්කිරි ගොයටු- රුක් ගොයටු යන නම් වලින් ය.

මේ ගසින් ලබාගන්නා දඹ රන්පැහැය ඇති කිරි රසායන ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් හා ශ්‍රේෂ්ඨ තම ඖෂධයක් වශයෙන් ද ප්‍රයෝජනවත් ය. මේ කිරිවල තිබෙන රසායනික පුදුම ගුණය නම්: අව්-වැසි-සුළං වලට එහි වණීය වෙනස් නොවී ඔරොත්තු දීමේ ශක්ති ය යි.

මේ තාක් නො නැසී පවත් නා කරඹගල —සිගිරිය—දිඹුලා ගල—හිඳගල ආදි ගල් ගුහාවල ඇඳ තිබෙන සිතියම් වල කෂා වර්ණය දක්වා තිබෙන්නේ මේ කිරි වලින් ය. එසින් කරඹගල සිතියම් අවුරුදු 2100 කට වඩා පැරණි බැව් වංශකථා හා රූප ලක්ෂණ අනුව තීරණය කළ හැක.

මල—මූත්‍ර විරේකය

මේ කිරි කලඳකට සියඹලා බොර කලං තුනක් මිශ්‍රකර සිනි දුව අඹරා කෙසෙල් කොළයක ඔතා වණඩුවේ තම්බා උණු දිය පතකට ඒ කලං හතරම දිය කර හත් වරක් පෙරා එක වරම පොවන්න. කවර

sinhalaebooks.com

තරමේ මල-මූත්‍ර බඳධයක් වුව ද එකෙනෙහි මිගහැරී ය යි. මල--මූත්‍ර අඹස්සිය එක වර සුව කළ හැකි වෙන එක ම වස්තියක් හෝ එක ම බෙහෙතක් මේ තාක් සොයා ගෙන නැති නිසා මහත් ක්‍රියාකාරී බලයක් ඇති මනුෂ්‍ය ශරීරයට හිතකර ඖෂධයක් වශයෙන් ද මේ (රුක්ගොකටු) කිරි වලට ලැබෙනුයේ උසස් තැනක් ය.

රුක් ගොකටු හා රන්කිරි ගොකටු

වැල් ගොකටු (නෙරෙංචි= ගොක්ෂුරක) වර්ගයක් ද මේ රටේ තිබෙන නිසා රුක් ගොකටු නම් නු ත්, ඒ ගසෙන් රන් පාට කිරි නික්මෙන නිසා රන් කිරි ගොකටු නම්නු ත්, ගොරක ගසට සමාන නමුත් කොළ හා කඳත් තද කාෂ්ණ වර්ණයෙන් යුක්ත නිසා කණ (කාෂ්ණ) ගොරක නම් නු ත්, ගොරක මල් වලට සමාන මල් පොකුරු සැදෙන නමුත් ගොරක ගෙඩි පමණ විශාල නොවූ රට තිබ්බටු ගෙඩි වැනි ප්‍රකට ව නො පෙණෙන කුඩා ගෙඩි සැදෙන නිසා මල ගොරක-මල්ගොරක යන නම් වලි නු ත් හැඳින්වෙන මේ රුක් ගොකටු ගස පමණකි ලඹකාවේ තිබුණේ.

උතුරු අමෙරිකාවේ මැක්සිකෝ ප්‍රදේශය ජන්ම භූමි කොට ඇති (Argemone Mexicana) නැමැති පැලැටිය මෙහි බෝවීමෙන් පසු තවත් රන්කිරි ගොකටු වර්ගයක් එයට එකතු විය.

කටු සහිත රන්වන් පාට කිරි නික්මෙන ඒ පැළයද ආයුර්වේදයට හා දේශීය වෙද කමට ඇතුල් කර ගැණීමේ දී කණ්කට පත්‍රී, සවර්ණක්ෂීරී, රන් කිරි ගොකටු යන නම් වලින් හැඳින්වීම ය එයටහේතුව. එක ම නමින් පවත්නා මේ දෙවර්ගය රස--ගුණ - ඕජා වශයෙන් හා හැඩහුරු කමින් ද වෙනස් ය.

රුක් ගොකටු (රන්කිරි ගොකටු) ගස ගොරක ගසක් වැනි විශාල වෘක්ෂයකි. කණ්ටකී පත්‍ර (රන්කිරිගොකටු)ගස කටුවැල්බටු වැනි කුඩා පැළයකි. පිට රටින් අළුතෙන් ආ පැළයකට රන්කිරි ගොකටු යන නම තබා අපේ පැරණි රන් කිරි ගොකටු ගසේ නම මකා දමන්ට ඇතැම් අය ගන්නා උත්සාහය ගැණ අනුකම්පා කළ යුතු ය.

(රන්කිරි ගොකටු පැළය ගැණ 396 පිටේ ලියා ඇති විස්තර ය බලන්න)

රුක්පෙනෙල-ගස්පෙනෙල= (163 පිටේ ගස් පෙනෙල ගැණ ලියූ විස්තරය බලන්න)
රුක්බුරුද-හිඹුරු
රුක්බෝ-රුක්අත්තන ගස
රුක්ම--නාකෙසරු
රුක්මිණී- සවර්ණක්ෂීරී(රන්කිරි ගොකටු)
රුක්රුකුන්-රුක්ගස්
රුක්සිදුරු-ගස්බෙන (වෘක්ෂකුහර)

sinhalaebooks.com

රුකගුණ—ගස්අගුණ

රුකගුණ—අංකොල

(ගණිපුෂ්ප)

මෙහි කොළ දිග-පළලින් මකුළු කොළවලට සමාන ය. එහෙත් මකුළුකොළ මෙන් සම්පූර්ණයෙන් දිග හැරී නැත. මදක් ගොටු ගැසී ඇත. මේරූ කොළ පවා ලපවි පෙනුමෙන් යුක්ත ය. මස සහිත ය. ප්‍රාණවත් ය. මල් දෙඹ මල් වලට මදක් සමාන නමුත් පිපුන විට රේණු ඊට වඩා දික්ව සිටි සි. ඒ මල් තද සුවඳකින් යුක්ත ය. ගසේ කඳ සුදු පාට ය. අඩි 30 ක් ප්‍රමණ උසට වැවෙ සි.

තේජාන්විත වෘක්ෂයක්

මෙය පුදුම් එළවන ඖෂධ ගුණයකින් යුත් තේජාන්විත දුර්ලභ වෘක්ෂයකි. මේ ගස් තිබෙන ඉඩම් වලට සර්පයෝ නො පැමිණෙති. තිඹිරි ගෙඩියෙහි මෙන් ඉදිරියට තෙරා තිබෙන තොම්බක් ඇති ඇඹුල් පේර වැනි මේ ගසේ ගෙඩි වල ඇතුළත ඇත්තේ එක ම ඇටයක් පමණකි.

අහසින් යාමට

අදෘශ්‍යමාන ව(නොපෙනී)සිටීමට හා අහසින් යාමට විද්‍යාධරයන් විසින් සකස් කරණ අදුත් වලට මේ තෙල් අවශ්‍ය බවත්, නියම පිළිවෙළට ඇට ලබා ගත හැක්කේ හිමාල වණ ප්‍රදේශයෙහි වැවෙන මේ වර්ගයේ ගස් වලින් පමණක් බවත් බෙහෙත් වදුළු පොත් වල කියා තිබේ. ලඞ්කාවේ තිබෙන රුකගුණ ගස් කීපය පරීක්ෂා කර බැලීම්. ඒවායේ සැදෙන ගෙඩි වල ඇතුළලා රත් පැහැයෙන් යුක්ත ව හිස් ව තිබේ. ඇතුළෙහි ඇටයක් හෝ වෙන කිසිවක් නැත. අපේ රටේ තිබෙන යම්කිසි ගසක ඇට සැදෙතොත් එය හිමාලය අඩවියට සමාන පෘථිවි රසයෙන් යුත් උසස් භූමියක පිහිටීම නිසා සිදු වන ප්‍රාතිහාර්‍යයක් විය හැකි සි,

sinhalaebooks.com

රු

රුකුදු-රුක්මල්
රුක්‍ය-රත්රන්,අත්තන,ලෝකඩ, **තාමල් රේණු**
රුව-දුමැඩ
රුචක-සර්ජිකක්ෂාර, (සුවසලුණු) වලඟසාල්, දෙළුම්, ලුණු, ගෝරෝචන, එරඬු, ලප්තාරං, බදුල්ල, බළල්ලුණු, කළද
රුචරුකඛ-බුරුද ගස
රුචි-ගෝරෝචන
රුචිකන්තක-කොත්තමල්ලි
රුචිර-මිරිස්, තියඹරා, කොකුම්, කුරුඳු, ගෝරෝචන, කරාබු තැටි, රිදී
රුචිරබන්ධු- ඍෂභක, උණමකුළු, කළු කිරිබදු
රුචිරාඤ්ජන-මුරුංගා
රුචිශ්‍යා-දියමන්ත
රුචු-එරඬු, හෙළ එරඬු
රුච්‍ය-සුවසලුණු, ඉඟිනි ගස, ඇල්ලී
රුච්‍යක-සුවස ලුණු
රුච්‍යකන්ද-කිඩාරම්
රුජා-ලෙඩ, කොට්ටම්
රුජාකර-කාමරංගා ගෙඩි
රුජාසහ-වැලගුණ
රුතිදෙනගොමුය-රුචි දෙනකගේ ගොම හා මූත්‍ර
රුතීකා-උළුවා
රුදිර-රුධිරය (ලේ)
රුදිරය-ලේ
රුදිරහර-රත්හඳුන්
රුදුරු-කටුවැල්බටු
රුදුරුබීජ-ජයපාල ඇට
රුද්‍ර-බෙලිගස
රුද්‍රජ-රසදිය
රුද්‍රජටා- ඊශ්වරයාගේ ජටාව බඳු පිහුවන් පාට ඇති වැල්ජාතියක්, (ජටාමකුට)
රුද්‍රපත්නී-එළ ඊතණ, ඇඟැස්ස
රුද්‍රපුෂ්ප-බඳුවද, වද
රුද්‍රප්‍රියා-අරලු, ගුගුල්
රුද්‍රමල්ලි-කෝවක්කා
රුද්‍රා-හෙළ තම්පලා
රුධිර-ලේ, තඹ, කොකුම්
රුධිරනාමක-කොකුම්
රුධිරපාශි-කුඩැල්ලා
රුපුතෙල්-එරඬු තෙල්
රුඬු, **රුඬුක**, **රුඬ්‍රක** } එරඬු
රුලන්-රළු තිරිහු පිටි
රුවන්-රත්රන්
රුවු-එරඬු, රත් එරඬු
රුෂකා-කුෂ්ඨ රෝගය
රුෂ්‍යජිහ්ව-මහා කුෂ්ඨ රෝගය
රුෂ්කරා-මකුල්ගස
රුහ-ඇඹුල
රුහර-සමූහය

රූ-ශුක්‍ර ධාතුව
රූක්ෂ-දැත්ත ගස, කොට්ටම්, **වියලි දේ**
රූක්ෂගන්ධ-ගුගුල්, **පෙරුම්කායම්**
රූක්ෂපත්‍ර-ගැටනිටුල්
රූක්ෂප්‍රිය-ඍෂභක
රූක්ෂා-දූදු
රූකාවා-ලප්තාරම්
රූකණ්ටා-ලප්තාරම්
රූප-කුප්පමේනිය

sinhalaebooks.com

රෙ රො

රූපලාගිනී–දූදූ
රූපවාන්–හෝපලු ගස
රූපාරී–කොසඹ
රූපිකා–එළවරා
රූපිමාක්ෂික–දියරිදී
රූපිය–රිදී
රූප්‍ය(ක)–රිදී
රූප්‍යතාර–රිදී
රූෂක– වංඇපල, කුෂ්ඨ රෝග විශෙෂයක්
රූස්කරා–මකුල්, මිකුල් ගස
රූහා–මහපෝටා වැල

රෙවක–පික්මල්,යවකර, ජයපාල, මාරා ගස, ඇසළ
රෙවන–හොඳ මිරිස්, ඇසළ,මහරි= මදටිය, ජයපාල, යවකාර ලුණු
රෙවනක–වෙලඟ ගස
රෙවනී– ත්‍රස්තවාළු, මිරිස්, කටු වෙළඟ
රෙවී–අහුණ, වෙළඟ, රඹුටන්
රෙණු–පැපිලිය, මල්රේණු, දූලි, පස්
රෙණුකා–රාහැණිය (වටරාහැණ)
රෙණුනාමක–පැපිලිය
රෙණුසාර–කපුරු, මල්රේණු
රෙණුකො–හරේණුක
රෙවක–කරල්සැබෝ
රෙවත–මීගස
රෙවෙර–මානෙල් අල, නෙළඹල
රෙහෙර–නෙළුම් අල, සුළු ඹිලු අල
රෙහෙනිසුරු–කපුරු
රෙළි–නිල් ඌණ ගස

රේණු–රොන්, පැපිලිය
රේණුක–රාහැණිය (වල්ගා මිරිස්)
රේණුනාමක–පැපිලිය
රේතස්–ශුක්‍රධාතුව
රේමස්–රේරු
රේරු–රේරු ගස් (කෙෂමුෂ්ටි)
රේවතී–ගුගුල්

රොකම්–රෝගී
රොග–කොට්ටම්,ධාතු විෂමවාහට ගන්නා ලෙඩ
රොගරාජ–ක්ෂය රෝගය
රොගශිලා–මනෝසිල
රොගහාරින්–වෛද්‍යවරයා
රොගාර්ජී–ලෙඩඇත්තා
රොහිතරු–හෝපළු ගස
රොවක–රෝමලුණු, උද්නිදලුණු, ගොරද
රොවන–ගෝරෝචන, කටු ඉඹුල්, එලමුරුංගා, සුදුලුනු, කරඳ, රඹුටන්, ඇසළ, දෙළුම්, රතු හෙල්මැලි
රොවනක–දෙඩම්
රොවනකඵල– දෙළුම්, දෙඩම් ප්‍රභෙද, ඩෙඩර ගස
රොවනා–මනෝසිල, ගෝරෝචන, නෙල්ලි, එලත්‍රසනාවාළු
රොවනී–ත්‍රසනාවාළු, මිරිස්, කුඩු වෙළඟ
රොවනො–කොළ හිඹුල්
රොවී–නීතිවැල
රොදන(නී)–ඇල්කසඹිලියා
රොදනිකා–යවාස
රොදනී–දුරාලභා
රොන්–රේණු
රොම–ලොම්, කොල්ලන් කොළ, රෝමලුණු, කැකිරිවැල, මසිල මල

---

sinhalaebooks.com

රෝ

රොමක–පාංශුලුණු, සම්භාරි නම් ලුණු, රෝම ලුණු
රොමතීත–මලබටු
රොමලවණ–රොමලුණු
රොමලුණු–යවනලුණු
රොම වල්ලි සමන්විත–රසතැල්ල
රොමශ–කොල්ලන්කොල
රොමශක–රෝමලුණු
රොමශා–ගෙන්දගම්
රොමසි–ගස්කැලිය
රොමස්‍යා–කැකිරි
රොමහර්ෂ–සාදිලිංගම්, හිඟුල්
රොමහර්ෂණ–බුළුගස
රොමාලවිටපිත්–ඇත්දෙමට
රොල–පිය සුතු නෙල්ලි
රොළු–කටරොළු, (හෙල(සුදු) කට රොළු, නිල් කටරොළු ය යි වර්ග දෙකකි.)
රොසන–කටුකරෝහිනී
රොහනද්‍රුම–සුදුහඳුන්
රොහි–වල්එරබදු
රොහිණි–කටුකරඹු
රොහිත්–තික්තලබු
රොහිත–වල්එරබදු, ත්‍රසනාවාළු
රොහිතක–වල්එරබදු
රොහිතෙය–වල්එරබදු
රොහිනී–දිඹුල්, මුවකිරිය, එරබදු, අරළු, කටුකරෝහිණි, දෙවටගස, ඇත්දෙමට
රොහිෂ–සුවඳ තණ, වල්එරබදු, අසුගස

රෝහිතක

රෝහිතක

කැල වෙනුවට ඉන්දියාවේ ගන්නේ මේ ගසේ සාරය යි. මෙහි කොළ දිග පළලින් අඟල් 7 × 2 ක් පමණ ඇත. මෙහි කොළ හා කඳත් අපේ රටේ තිබෙන ගල් මොරගසක කොළවලට හා කඳට සමාන ය. මේ වර්ගයට ලඞ්කාවේ ඇතැම් පළාත්වල වල් එරබදු යන නම ද ව්‍යවහාර කරති. (ඉදිරියෙහි හිඟුල් ගැණ ලියා ඇති විස්තරය බලන්න)

රෝචනී–මිරිස්, මිංජි(මිඤ්ජි)
රෝම–කැකිරිවැල, මයිලමල
රෝස–මල්ගස් ජාතියක්
රෝසන–කටුකරොහිණි

sinhalaebooks.com

රෞ ල

රෝහිණ-එරබදු
රෝහිණී-මදටිය, මුවකිරිය, කටු කරෝහිණී
රෝහිණීද්‍රුම-සපුගස
රෝහිස-අසුගස්

රෞද්‍ර-ජටාමාංශ
රෞප්‍ය-රිදී
රෞම-ශාම්බරී (ගම්භාරි) ලුණු, (රෝමලුණු)
රෞමක-රෝමලුණු
රෞහණ-සඳුන් රුක
රෞහිණ-සඳුන්
රෞහිණී-සුදු සඳුන්
රෞහිෂ-ඊතණ

රඃ-රත් හිරියල්

ල-හදවත
ලක්තක-ලතුදිය (ලාක්ෂාරස)
ලක්තකමීන්-රත්ලොත්
ලක්තා-ලාකඩ
ලක්ෂක-ඌණකපුරු
ලක්ෂණ-ඇපල ගස
ලක්ෂමණා-රසතැල්ල, කටුවැල්බටු
ලක්ෂ්මී-සැම, සුළුදඬකලත්, මැණික්වැන්න, ඍද්ධි නම් ඖෂධය, එක් පෙති පියුම්
ලක්ෂ්මීඵල-බෙලිගස
ලක්ෂ්මීවත්-කොස්ගස
ලකව-දෙහිගස
ලකවැලිය-බුත්සරණ
ලකුව-දෙල්ගස, කොස්ගොන්න ගස
ලගිනී-ඌණකපුරු
ලගතඃ-සීන්මදි
ලගුඩ-රත්කණේරු
ලඟ්වී-ඩෙබරගස
ලඟු-බෙරු, වී, පික්මල්, ඌණකපුරු, විලද, රත්එරඬු
ලඟුකාශ්මර්‍යී- ඇත්දෙමට හෙද යක්
ලඟුකාශිෂ-මල්කසිස්
ලඟුවන්දන-වැල්මදට
ලඟුවිභීටා-ඩෙබර ප්‍රභේද, කැකිරි,
ලඟුදන්තී-හීන්දන්ත
ලඟුනාමන්-අගිල්, සඳුන්
ලඟුපර්ණී-මුරුවා
ලඟුපුට-ගොමවැරවි අටකින් දෙන පුටය. එහෙත් රිදී ආදී ලෝහ ධාතුවල දී ගොම වැරවි 30 කින් දෙන පුටය ලඟුපුට නම්.
ලඟුපුෂ්ප-රත්ලොත්, මුඩමහණ, පුවක්ගස්, බින්කොළොම්
ලඟුපුෂ්පා-රන්වන් වැටකේ
ලඟුබදර-හීන්ඩෙබර
ලඟුබ්‍රාහ්මී-හීන් ලුණුවිල
ලඟුමන්ථ-සීන්මිදි
ලඟුලය-සැවැන්න
ලඟුවල්කල-මුරුවා වැල
ලඟුවිරේචනී-දන්ත
ලඟුසදුඵලා-හීන් දිඹුල්
ලඟුහෙමදුග්ධා-හීන්දිඹුල්
ලඩකාසි(පි)කා-පික්මැලි
ලඩකාස්නායි-නවහන්දි
ලඩකරි-කටුකරෝහිණී
ලඩෙකපිකා-පික්මැලි
ලජ්ජය-රහස්පියස
ලජ්ජාලු-නිදිකුම්බා
ලජ්ජිරි-නිදිකුම්බා
ලජකා-නිදිකුම්බා
ලජකාරිකා-නිදිකුම්බා
ලජකාරිකාරිකා-නිදිකුම්බා

sinhalaebooks.com

ලට්ට-මීගස
ලට්ටා-වනුක්
ලටු-වැල්මී, වැල්මදට
ලයීවන-වැල්මී වන
ලතඹ-ලා දළුව
ලතා-වැල, පුවඟු, ඊතණ, දූදු, යොහොඹු
ලතාකස්තුරිකා-කපුකිනිස්ස
ලතාග්‍ර-පබළු
ලතාතරු-තාරම්, තල්,සල්
ලතාන්ත-මල්
ලතාඵල-පතෝල, දුම්මැල්ල
ලතාමණි-පබළු, ලාකඩ
ලතාමරුත්-පික්මල්
ලතායෂ්ටි-වැල්මදට
ලතායාවක-පබළු
ලතායාසු-කිරිබදු
ලතාකී-රන්වන් ලූනු, නිල්ලූනු, පබළු
ලතාවගී-රසකිඳ
ලතාවෘක්ෂ-සල්ගස
ලතාහ්වා-ඉරමුසු
ලතු-ලාකඩ
ලද-කුකුරුමුවන් ගස
ලදපස්මල්- ඊතණ, සමන්පිච්ච, සුන්සහල්, සුදු අබ, විලඳ
ලන්තු-රසකිඳ
ලන්තුකාද්විකා-තල්ගස
ලප්-විලඳ
ලප්තැල්ල-තැල්වැල් වගීයක්
ලප්නාරං-නස්තාරන්
ලප්තාරඟ- නත්තාරන් (නස්තාරන්)
ලප්වටු-වටු (වට්ටක) (පක්ෂි වගීයක්)
ලපක්-මැලැස්ස (ලා ගෙඩි)
ලපත-මුඛය
ලපළු-ලා දළුව
ලපුස්-දෙල්
ලබදු-දෙල්
ලබු-දෙල්ගස
ලබුසා-ලබු
ලබොර-කප්පරවල්ලිය
ලඹු-ගැටපිච්ච
ලම්පත-තුරුක්තෙල්
ලම්බකර්ණ-රුක්අතුණ ගස
ලම්බදන්තා-ලඹකා තිප්පිලි
ලම්බන්චිජා-වන තිප්පිලි
ලම්බඵල-කිරිපළු
ලම්බඵලා-ගඹනහිරියා
ලම්බචිජා-ලංකා තිප්පිලි
ලම්බොෂ්ඨා-තික්ත ලබු
ලම්වා-තික්තලබු
ලමඟ-කුරුඳු, කරාබු
ලමඟගස්-කුරුඳු හෝ කරාබු ගස්
ලමඟමෙලදල- කුරුඳු, එන්සාල්, කොල්ලන් කොළ
ලමඟසුඹුළු-කුරුඳු පොතු
ලමට-මීගස
ලමසි-කොල්ලු,(බිළිඳුන්)
ලමා-කොල්ලම්කොළ ගස
ලමැඩි-හදවත
ලමෝර-කප්පරවල්ලිය
ලයිනෝරු- සායම් දිය කිරීමට ගන්නා තෙල් ජාතියක්
ලකී-වරා
ලර්කි-කැකිරිවැල
ලලන-සල්ගස,තල්ගස, පියල්ගස, දුම්මල
ලලනාප්‍රිය-කොළොම්, ඉරිවේරිය, අරුද
ලලිත-කස්තුරි
ලව-ලැහැබ, කරාබුනැටි

sinhalaebooks.com

ලා

ලවඹග- කරාබුනැටි, කුරුඳුගස, කරාබු ගස

ලවඹගකලිකා-කුරුඳු

ලවඹගපුෂ්ප-වසාවාසි

ලවඹගසුඹුලු-කුරුඳුපොතු

ලවණ-ලුණු, බළල්ලුණු, මහදූදු

ලවණකිංශුකා-මහදූදු

ලවණචජ්ජ-ලේනියපලා

ලවණපෘථුවිභව-උද්භිද ලුණු

ලවණමූල-ලුණුමඩ

ලවණා-දූදු

ලවණාබ්ධිජ-මුහුදුලුණු

ලවණාෂ්ටක- සවිඳුවලුණු, සුවස ලුණු, කළුලුණු,මුහුදුලුණු,පාංශු ලුණු, බළල්ලුණු, උද්භිදලුණු, රෝමලුණු

ලවණිකා-ලේනියපලා

ලවණොත්තම-සවිඳුව ලුණු

ලවණොබ්ධිසම්භව-මුහුදුලුණු

ලවත්-ලපල= (ලවන = අළුතෙන් වැවෙන කැල ය)

ලවන-ලපල

ලවලිකා-සාදික්කා

ලවලී-අනෝතා, කටු අනෝතා

ලශ්‍ය-සළල

ලසවල්ලිය-දියෙහි වැවෙන වැල්

ලසා-කහ අල

ලසිකා-උක්පැණි, සඳමිදුළු

ලසුන } සුදුලූනු
ලසුනු }

ලහටු-දුම්මල, ලාටු

ලාක්ෂා-ලාකඩ, හෙළ ලොත්

ලාක්ෂාප්‍රසාදන-ලොත්

ලාක්ෂාඵල-ලා ගෙඩි (මැලසි)

ලාක්ෂාරස-ලතුදිය, සිනිඳුව ඇඹ රු ලාකඩ එක් ගුණයකට පිරි සිදු වතුර හය ගුණයක් සිටින සේ ගෙණ ලාකඩ සුණු ජලයේ ගැවෙන පමණට භාජනයක තබා රත්කිරීමෙන් වණීවත් වන ජලය නැවත නැවත පැදෙන්නට තබා පෙරා ගැණීමෙන් පසු ලතු දිය සැදේ.

ලාක්ෂි-ලාකඩ

ලාක්ෂිකා-හරංකසා

ලාක-රත්ලොත් ගස

ලාඛා-ලාකඩ

ලාඛාපසාදන-රත්ලොත්

ලාඝව-නීරෝගී

ලාඹගලි-නියඟලා

ලාඹගලිකා-පුස්වැන්න,ලියනඟලා

ලාඹගලින්-පොල් ගස

ලාඹගලී-ලියනඟලා, නියඟලා=දත් කැක්කුම සැදුන විට මේ අල අඹරා නොරිදෙන (දත් රැදුව නැති)අංශයේ පය මාපට ඇඟිල් ලේ බැඳීමෙන් සමහර දත් කැක් කුම් සුව වන බව පෙනේ. (275 පිටේ නියඟලා ගැන ලියා ඇති විස්තරය බලන්න.)

ලාඹගුල-තල් ගස

ලාඹගුලිකා-අස්වැන්න, පුස් වැන්න

ලාඹගුලී-අස්වැන්න, වඳුරු මැ

ලාජ-සැවැන්න, බැදිනාල්, විලද

ලාජ පුෂ්පී-මහල් කරද ගස

sinhalaebooks.com

ලි ලු

ලාජා–විලඳ
ලාජාදි–විලඳ ආදි කොට ඇති
ලාජාපානිත–මල්තැලි දිය, මල්සර (මල් පැණි)
ලාජා පුෂ්පි–මහුල් කරඳ ගස
ලාටපර්ණ්‍ය–කුරුඳු පොතු
ලාදුරු–දරුණු පාප රෝගයක්
ලාපිනී–යොන්තුඹ
ලාබු (ජ)–ලබු
ලාබුලතා–ලබු වැල
ලාබුසතුම්බි–ලබු
ලාම්ජජ (ක)–සැවැන්න
ලාම්චව–සැවැන්දරා
ලාලන–දුම්මල
ලාලා–කෙළ
ලාලු–පොල් කිරි සමග මිශ්‍ර කර උකු කළ පිටි කැන්ද කොළ වල ගා අව්වෙන් වියලා ගලවා ගත් පප්පඩම් වැනි සිනිඳු රොටී පොල් තෙලෙන් බැද පැණි ඉස පිළියෙළ කරගන්නේ ලාලු නම්.
ලාස් හතර–ද්‍රෝණය, (පලම් 256)
ලාස–නැලි හතර=(කුරුණිය, පත 16, සිව් නැඩුමක්)
ලෑම–හිරියල්

ලිංගම්–හිඟුල් (සාදිලිඞගම්) රසදිය පෙරාගන්නේ මේ සාදිලිඞගම් වලින් ය. එයිනුත් රසදිය වැඩි පුර තිබෙන්නේ උලාදිලිඞගම් වල ය.
ලිකුව–දෙහි ගස, දෙල් ගෙඩි
ලිකුවියුස–දෙහි ඇඹුල්
ලිකුවො–දෙහි
ලිකොවක–රුක් අහුන ගස
ලිඞග–සාදිලිංගම්
ලිඞගක–ජූල් ගස (දිවුල් ගස)
ලිඞග වඞිනී–සැබෝ
ලිප කදලි–අළු කෙසෙල්
ලියකස්තුරු–තකුල්(කපු කීනීස්ස =ලතා කස්තුරිකා)
ලියන් තන රස–තන කිරි
ලියනඟලා–ලාඞගලී, නියඟලා
ලිහිල කොළ–ඉල්ල කොළ

ලිනියන්–තද ඇඹුලකින් යුත් ගෙඩි හටගන්නා අම්බිල ගණ යට අයත් ගසක්

ලුංග–ලප්නාරම්, ඇඹුල්දෙඩම් ගස
ලුඤ්ජර–එන්සාල්
ලුණඹු–ලුණුදිය

ලුණුකැටියා වැල්

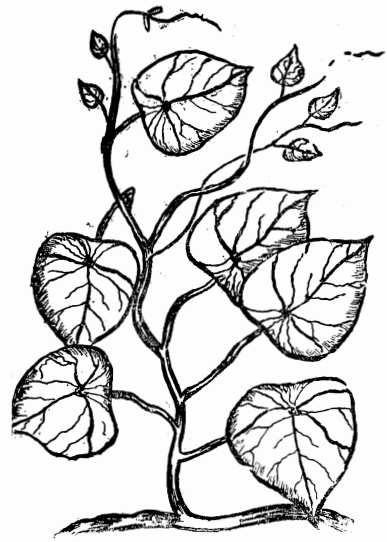

ලුණුකැටියා වැල් — පූරා
(පාතාල ගරුඩී)
Cocculus Villosus

sinhalaebooks.com

ලුණුකැටියා වැල්

මෙය යාපනය තිරිකුණාමලය ආදි වැලි සහිත මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ වල වැවෙන දියමිත්ත පවුලට අයත් වැලකි. මේ වගීයේ කොළ කුඩා රසකිද කොළ වැනි අළු පාටින් යුක්ත ය. දියමිත්ත වලට වඩා මස සහිත ය.

දියමිත්ත – ලුණුකැටියා වැල් දෙවගය ම එක තැන තියා බැලුව හොත් පෙනෙන්නේ සිංහල පුවක් සහ රට පුවක් දෙවගය අතර ඇති වෙනස වැන්නකි. ලුණුකැටියා – දිය මිත්ත පවුලේ ප්‍රමාණයෙන් විශාල වගීය වන බව කිව හැකි සි. "පාඨා වෙනුවට දිය මිත්ත ගැණීම වැරදි ය. ඒ වෙනුවට ගත යුත්තේ ලුණුකැටියා වැල් ය" යන කියම තෙහි ඇති සත්‍යයක් නැත මේ දෙවගය ම ගුණයෙන් සමාන බැව් විශෙෂඥ මත ය හෙයිනි. එම නිසා පාඨා වෙනුවට මේ දෙවගයෙන් ලැබුන දෙයක් ගැණීම සුදුසු බැව් කියමි.

පාඨා අපේ දේශීය වෙද කමේ නොයෙක් ඖෂධ යොග සමග යෙදී ඇත. විශෙෂයෙන් පිළිස්සීම, සර්ප විෂ, උපදංශ, (පරංගි) සමාජ රෝග හා ලිඛිතික රෝග පිළිබඳ ඇතිවන වේදනා සන්සිඳුවීම සඳහා ආලෙප කිරීමට ද පාඨා කොළ ප්‍රයෝජන වත් ය.

ලුණු පස- සවිද, සුවස, බළල්, කාව, මුදු යනු ලුණු පස සි.
ලුණු මාළු-ලුණු මස්

ලුණුවරණ ගස

ලුණුවරණ ගස

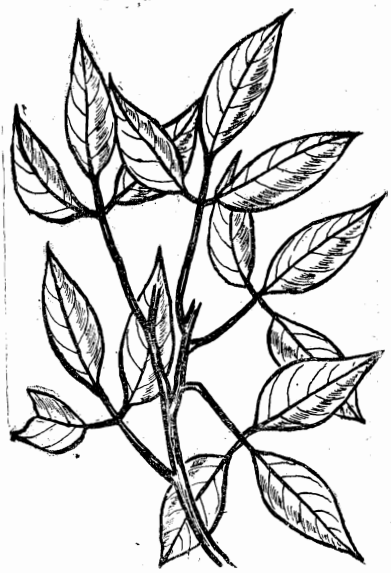

ලුණුවරණ—වරුණ
(අශ්මරිඝ්න)
Cratoeva Religiosa

මෙහි කොළ කොබ්බැ කොළ වලට සමාන ය. එක තැටිටේ කොළ තුන බැගින් පිහිටා තිබේ. ගසේ කොළ සියල්ල ම අවුරුදු පතා වැටී ගස ඉපලක් මෙන් වෙයි. ඉන් පසු අතු අග සුදු පාට මල් පොකුරු හට ගණියි. මේ ගසේ අතු ලුණු පුපුරු මෙන් වහා බිඳෙයි.

මෙහි සාරය දේශීය වෙද කමේ නොයෙක් ඖෂධ යෝග වලට ඇතුළත් ව තිබේ. එයින් අශ්මරී හා මූත්‍රාශය පිළිබඳ රෝග ප්‍රධාන ය. මෙය ශර්කරාශ්මරී භෙදනයෙහි ලා මහත් ක්‍රියාකාරී බලයක් ඇති ඖෂධයකි.

sinhalaebooks.com

ලූ ලෙ

ලූන'ඹ-මුදු වතුර, (කරදිය)
ලූප් ඉඳුරු-උඳුගොව්වා
ලූපුල්-පොල්
ලූලඟ-හත් අවුරුදු ලුණු
ලූහුනු-ලූනු (රතු ලූනු, සුදු ලූනු, රට (ලොකු) ලූනු යයි ලූනු වර්ග කීපයකි)
ලූහුල්-ලූල්ලූ =(ලූහුල් මත්ස්‍යයෝ, වයස් ගත වූ ලූලාට කළු මඟ යයි කියති)

ලූතා-මකුළුවා, සොන්තුඹ
ලූතා විෂ-දිවි මකුළු විෂ
ලූතිකා-මකුළුවා
ලූනල-කරවැල් විෂට ගන්නා කුඩා ලූනු අල වැනි අල ඇති පැලැ ටියක්
ලූනල අල-වල් ලූනු
ලූල-ජවතාරත්

ලෙඛ්‍යවර්ධ-තල් ගස
ලෙඛ්‍යදල-තල් ගස
ලෙඛ්‍ය පත්‍රක-කර ගස (තල් ගස)
ලෙඛ-ගෙන්දගම්
ලෙඛණ-ගම්මිරිස්
ලෙඛන-භූජපත්‍ර, මිරිස්
ලෙඛන පත්‍ර-තල්ගස, භූජපත්‍ර
ලෙබු-දෙහි ගස
ලෙනිකා-ලේනිය පලා
ලෙඹ්-ලෙල්ල
ලෙල-ගෙන්දගම්
ලෙවන්-රත්හඳුන්
ලෙහ-ලප්තාරම්
ලෙහා-තලප, (ලේහ)
ලෙහ්‍යා-තලප (ලේහ)

ලේ-ලෙය (රුධිර)
ලේඅතීසාර-රකතාතීසාර රෝගය
ලේගියම්-මත් බව ඇති කරණ ලේහ ද්‍රව්‍යයක්
ලේ ප්‍රාවන-ලේ අතීසාරය
ලේමාලේ-සත්‍රීන් ට වැ ල දෙ ත මාලේ(ප්‍රදර=කිළිමාලේ)රෝගය
ලේවැන්න-කැපුන් කිරිය

ලේවැරැල්ල—අසියා පාන
(බෙංගාලි)

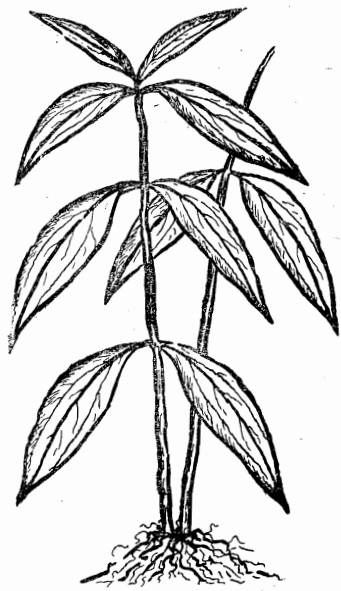

ලේවැරැල්ල — මාංශරෝගිණී
Eupatorium Ayapana

රට බිලිං හෝ වැරණියා කොළ වලට මදක් සමාන මුගු ණවැන්න මෙන් බිම දිගේ මුල් අල්ලා දුවන පඳුරු වර්ගයකි. මෙහි රත් පාට කොළ - නැටි සහ දඬු ඇති වර්ගය ලේවැරැල්ල නමින් හැඳින් වේ. මේ වර්ගයට ම අයත්

sinhalaebooks.com

එල පාට දඹු – කොළ හා නැවි ඇති තවත් වගීයක් ද තිබේ.

මෙය ප්‍රංශය ජන්ම භූමිය කොට ඇති පැලැටියකි. **අසා පාන-අසියාපාන** යනු විදෙශික නාමයෝ යි. මේ පැලැටියේ ලක්ෂණ හා වැවෙන සවභාවයත් සලකා මෙයට **ලේවැරැල්ල** යන සිංහල නාමය තබා තිබේ මෙය දහඩිය උපදවන රකතාතී සාර නාශක ඖෂධය කි. අපර දිගින් පෙර දිගට මේ පැලැටිය බෝවී වැඩි කලක් ගතවී නැත. එහෙත් දැනට ලඞ්කාව ඇතුළු ඉන්දියා – ජාවා යන රටවල මෙය විශාල ලෙස පැතිර ගොස් තිබේ.

ලොකප්‍රිය–මහ දඩ කලත්
ලොකෙශ–රසදිය
ලොචක–කෙසෙල් ගස, මුරුවා වැල
ලොචන–ඇස
ලොච මස්තක–මොණර කුඩුම්බිය
ලොජ්සුඹුලු } ලොත්සුඹුලු
ලොජුසුඹුලු }
ලොඩි–ගොරක ගෙඩියේ මදය
ලොඩ්‍යා–තෙල ගස
ලොණ–ලුණු
ලොණසෝවීර රසය–ලුණු කාඩි= (මෙය උදර වාතාබාධයට බුදු රජානන් වහන්සේ විසින් නියම කරණ ලද ඖෂධයොග යකි. ශුද්ධ කළ යව සහල් සවිඳ ලුණු සමග ඇල් දියෙහි බහා ඇටි බඳුනක ලා ඇබය ගසා දෙසතියක් පොළ වෙහි වළලා තබා පෙරා ගත්තා (කාඩි) ජලය.
ලොණා–ගීත් ඇඹුලැඹිලිය
ලොණී–ගෙද, ගෙදපලා

ලොත් සුඹුලු

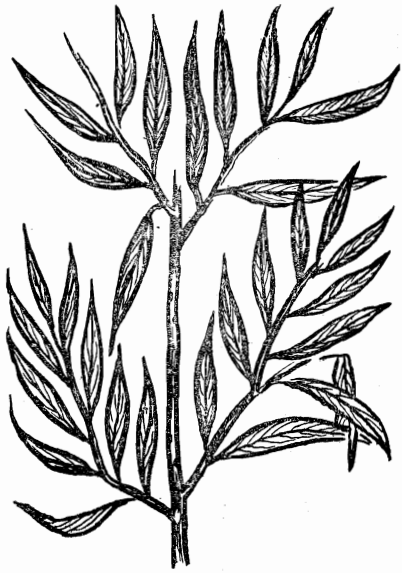

ලොත් සුඹුලු
Melaleuca Lucabendron

ලොත් සුඹුළු – ලොධ්‍ර යයි වගී දෙකකි. මේ ඡායා රූපයෙන් දැක්වෙන්නේ ලොත් සුඹුළු ගස කි. මෙය ගම්මි කොළ වැනි සිකින් දිග කුඩා කොළ ඇති සුඹුළු වැනි පොතු ගැලවී යන ගුරු පාට කඳ කින් යුත් විශාල ගසකි. ලොත් සුඹුළු නමින් ලඞ්කාවේ විකිණීමට තිබෙන්නේ මේ ගසේ සුඹුළු යි. ඉන්දියාවේ

sinhalaebooks.com

ඇතැම් ප්‍රදේශ වල මෙය ලොධ්‍ර වෙනුවට ගන්නා අතර වෙනත් ප්‍රදේශ වල වීදුරු බඩු - පිඟන් - කෝප්ප ආදිය පටවා (පැක් කර) යැවීමේ දී ආරක්ෂාව පිණිස දමන පිදුරු වෙනුවට පාවිච්චි කරති.

ලොධ්‍ර වෙනුවට මේ සුඹුළු ගැණීම හරි නැත. ලොධ්‍ර සුඹුළු සහිත ගසක් නොව කජු පොතු වැනි ඝණ පොතු වලින් යුත් (Symplocos Racemosa)යන ලැටින් නාමයෙන් හැඳින්වෙන ගස් වර්ගයයි. දැනට මේ වර්ගයේ පොතු ලඞ්කාවේ බෙහෙත් බඩු කඩ වල තිබේ. **ලොත්සුඹුළු** කියා ඉල්ලූ විට ඉහත සඳහන් සුඹුළු ත්, **ලොධ්‍ර** කියා ඉල්ලූ විට මේ පොතු වර්ගය ත් ලබාගත හැක.

ලඞ්කාවේ තිබෙන බෝඹු ගස ද ලොධ්‍ර ගණය ට අයත් ගසකි. ලොධ්‍ර පොතු ලබා ගන්ට බැරි වූ විට ඒ වෙනුවට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් බෝඹු පොතු ගැණීම සුදුසු බැව් කියමි. අපේ රටේ පැරණි දේශීය වෛද්‍ය වරු ලොධ්‍ර වෙනුවට බෝඹු පොතු මෙන් ම ලුණුවරණ පොතු ද රැගෙන තිබෙන බව පැරණි වට්ටෝරු වලින් පෙනේ.

ලොධ්‍ර පොතු, අතීසාර, ජ්වර, ලාදුරු යන රෝග වලට ත් යෙම් නැසීමට හා දත් මුල් ශක්තිමත් කිරීමට ත් ගන්නා ඖෂධ යෝග වලට ඇතුළත් කර තිබේ.

ඉන්දියානුවෝ මේ ගසෙන් ලබාගන්නා සාරයක් නළලෙහි තිලක තැබීම සඳහා පාවිච්චි කරති. ඒ නිසා ලොධ්‍ර වලට **තිලක** යන අපර නාමයක් ද ලැබී තිබේ.

ලොද්දආදි ගණය-ලොධ්‍රාදී ගණය
ලොද්දෙ-ලොත්
ලොද-ලොත් ගස
ලොදරද-ලොත්මල් රේණු, ලොත් සුඹුළු සුණු
ලොද-තල්ආදියෙහි බුරුල්වූ මදය, කෝමාරිකා කොළයෙහි මදය
ලොද්‍රම්-රත් ලොත්
ලොධ්‍ර-ලොත් ගස
ලොධ්‍රද්වය-සුදු හා රතු මල් ඇති ලොත් ගස් දෙවර්ගය
ලොධ්‍රාදි ගණය- ලොධ්‍රද්වය (හෙළ, රත් ලොත් දෙවර්ග) ය, කලා දුරු, හෝපලු, කෙසෙල්, සල්, එලවාලුක (එල්වළු = අළු ඇට) කොළොම්, වැල්මදට, ඇද්දෙමට, ඉන්සලු (බෝ) යන මේ ගණය, සෙම් හා මේදස් වියලීම, යෝනි දෙෂ දුරු කිරීම, වණ හා සියලු විෂ ත් පහ කරන්නේය.
ලොධ්‍රපිලුක-ඛනෙහි වූ මොර
ලොධ්‍ර වෘක්ෂ- ලුණුවරණ = ලොධ්‍ර වෙනුවට මෙරට වෙද වරු ලුණු වරණ පොතු ද පාවිච්චි කළ බව පැරණි වට්ටෝරු වලින් පෙනේ.
ලොධ්‍ර ශාලව-හෙළ ලොත්
ලොන පත්‍රිකා-ලේනිය පලා
ලොන පිණ්ඩ-ලුණුමඩ
ලොප් සුඹුළු--ලොධ්‍ර
ලොප්‍ය-දීකිරි, (මිදුණු කිරි)
ලොහනීයා-මිහ මුඩ මහණ
ලොම කකීට-අසමොදගම්

sinhalaebooks.com

ලෝ ව

ලොමශ-කොට දිඹුලා, ජටාමාංශ, වඳුරු මැ, වදකන, මහමේවන්, කොල්ලම් කොළ, බැවිල
ලොමශකාණ්ඩා-ඉඹුල්
ලොමශපර්ණිකා-මස්වැන්න
ලොමශපුෂ්පක-මාරා ගස
ලොමශා-ජටාමාංශ, එළ වදකසා, වඳුරු මැ
ලොමශාණිකා-මස්වැන්න
ලොමහෘත්-හිරියල්
ලොමිකා-ඊතණ
ලොමුදහ රස්- සත්‍රීන්ගේ යෝනි මාර්ගය
ලොලාන්තක-ගෙඳගම්
ලොලිකා-ඇඹුලැඹිලිය
ලොලී-ගෙඳගම්
ලොහ-අගිල්, ලෝකඩ
ලොහක-අගිල්
ලොහ කණ්ටක-කුකුරුමාන්
ලොහකන්ත-යකඩ කාන්දම්
ලොහකාන්තික-කාන්දම්
ලොහකිට්ට-යබොර
ලොහජ-යකඩ මල
ලොහජ රජ-යබොර
ලොහද්‍රාවින්-පුස්කර
ලොහවර-රත්රන්
ලොහ විශුද්ධිද-පුස්කර
ලොහ ශ්ලේෂණ-පුස්කර
ලොහිත-රත් හඳුන්, කටු වෙළඟ, ලේ, රත් මුරුංගා, රම්මානිස්ස
ලොහිතංකා-පියුම්රාමිණී
ලොහිත චන්දන- රන්වන් සඳුන්, කොකුම්
ලොහිත පුෂ්පක-දෙළුම්
ලොහිත බිජු-නුග හෝ මදට
ලොහිත මෘත්තිකා-සිවංගුරු
ලොහිත යෂ්ටිකා-වැල් මදට
ලොහිත වල්ලි-වැල්මදට
ලොහිතා-නිදිකුම්බා, රතු සාරණ
ලොහිතාඞ්ගක- රත්නිටුල්, කටු වෙළඟ
ලොහිතායස්-තඹ
ලොහො-යකඩ
ලොහොට්-රසදිය
ලොහොත්තම-රත්රන්

ලෝ-බළල් ලුණු
ලෝමිකා-ඊතණ
ලෝලු-ලෝලු ගස්
ලෝලේ-බොරළු දමුණු
ලෝහිත-ලේ

වංඇපල-අගල් ආධාර,-(වැටහිර= ආඩතෝඩා = වෛද්‍යමාතා=සිංහ මුඛි) සංස්කෘත නම් තිස් හත රකින් හැඳින්වෙන වංඇපල ත් තියෑත් එල නමින් හැඳින්වෙ න පාවට්ටා ත් දෙවගීයකි. වං ඇපල හෘදය රෝග, හා බහු මූත්‍ර (දියවැඩියා) රෝගය ගැණ ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. (300 පිටේ පාවට්ටා ගැණ ලියූ තන්හි මේ දෙවගීය ගැණ ම පැ හැ දි ලි විස්තරයක් ඇත)
වංජුලමාලී-හෝපළු
වංජුලො-හෝපළු, හොමුවගු
වංමුතු-කලාඳුරු
ව ශ-උණකපුරු, උක් ගස, සල් ගස, හුණමකුළු
වංශ කර්පූර රොචනා-උණකපුරු, හුණ මකුළු
වංශකී- උණකපුරු, හුණ මකුළු

sinhalaebooks.com

වංශ තණ්ඩුල-උණ ගසෙන් සැදෙන හාල්,
වංශනෙත්‍ර-උක් මුල
වංශපත්‍ර- උණ කොළ, තල නම් තණකොළ
වංශ පත්‍රක-හිරියල්
වංශජීත-රත් ගුගුල්
වංශ පුෂ්පා- මහුල් කුඹුරුවැත්ත
වංශපූරක-උක් මුල
වංශ භවා-උණකපුරු
වංශ රොවනා-උණ කපුරු
වංශ වණ්‍ණී-වෙරලු මිණි
වංශ ශකීරා-උණකපුරු
වංශාහ්‍ර-උණ ගොබේ
වංශිඝ්‍ර-අගිල්, සඳුන්
වංශික (කා)- අගිල්
වංශිඛ්‍යා-උණ කපුරු, හුණ මකුළු
වංශී-උණ කපුරු, හුණ මකුළු,
වක්ත්‍ර-තුවරලා ගස
වක්ත්‍රභූෂණ-වැල්මදට
වක්ත්‍ර වාස-තාරම් ගස
වක්ත්‍ර සොඩින්-තාරම් ගස
වක්ත්‍රාහ්‍රව-තුවරලා
වක්නීය- දිවි පහුරු, ව්‍යාඝ්‍රනඛ, පසුරුතලා, නීයඳ
වක්ෂ-වංඇපල
වක්ෂි-හිඟුරුපියලි
වක්‍ර-තුවරලා
වක්‍රකණ්ට- ඛෙබර ගස, මසන්, කිහිරි ගස
වක්‍ර පුෂ්ප-කැල ගස
වක්‍රා-කණ්ටකශ්‍රිංගී
වක-කතුරුමුරුංගා
වක කණ්ට-ඛෙබර ගස
වකධ්‍රප-සිරිවටු
වකුංපු-ඉඟුරු
වකුඩ්-ඉඟුරු
වකුණ්ඩ්-ඉඟුරු

වකුල-මුණමල් ගස, කවෙළු, කුළු රුණ
වග-ව්‍යාඝ්‍රයා, වනය
වගතුන්- තිකුළු, (ද්‍රව්‍ය) කරාබු, වසාවාසි, සාදික්කා යන තුන් ජාතිය
වග තුන-කරාබු, වසාවාසි, සාදික්කා
වගපුල්-තිප්පිලි
වග වැල්-වක් නිය, (දිවිපහුරු)
වර්ග-ත්‍රිවගී
වඟු-සිහින් ධාන්‍ය වගීයක්
වඛ්‍ග-යකඩ, ඊයම්, මුරුංගා, සුදු ඊයම්
වඛ්‍ගසෙන-මුණමල් ගස
වඛ්‍ගාරි-හිරියල්
වඛ්‍ඩනාරෙ- පොණ්ඩරු හෙවත් වච්චනාවි
වඛ්‍වානි-ගුළුය

වච්චනාවි (සිංහ - කාල කූට)

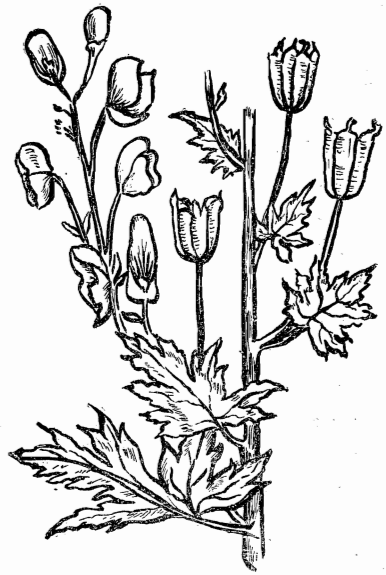

වච්චනාවි - වණ්ඩනාභ (විෂ)
Aconitum Ferox

sinhalaebooks.com

හිමාලය කඳු වැටිය ඇතුළු උතුරු ඉන්දියාවෙහි වැවෙන මෙය ප්‍රධාන විෂ වර්ග අටෙන් එකකි. වච්චනාවි නමින් හැඳින්වෙන්නේ මේ පැලැටි වර්ගයේ වියලන ලද අල (මුල්) සමූහය ය. මේ අල දින තුනක් එළ ගෝ මූත්‍ර වල දමා විෂ මැරීමෙන් පසු වේලා ගෙණ ඖෂධ සඳහා යොදා ගත හැක.

දේශීය වෙද කමෙහි ස්ථාවර-ජඞ්ගම විෂ නාසක ඖෂධ වර්ග හා සින්දූරම් (රස බෙහෙත්) වර්ග පිළියෙළ කිරීමේදී වච්චනාවි ද බොහෝ වට්ටෝරු වල ඇතුළත් කර තිබේ.

නහර ගත ආබාධ, සර්ප විෂ, කැස්ස හා තවත් බොහෝ ආබාධ වලට වච්චනාවි මිශ්‍ර ඖෂධ යොග යොදති.

වචවාවි-වසාවාසි
වචා-වදකසා
වචාදි ගණය- වදකහ, කලාඳුරු, අරළු, දේවදාරු, වියලි ඉඟුරු, අතිවිඩයම් (ඉවද) ය න මේ වචාදි ගණය, දෙස් පැසවීම, ආම අතීසාර සිංසිඳුවීම හා තන කිරි දෙස් ශුඩ කිරීම ද කෙරේ.
වව්‍ය-දඩින්තරු
වජ්‍රු-වල් කිඩාරම්
වජ්ජු පියඃ-මුවකිරිය වැල්
වජ-වජදුරු
වජපිරිබුලු-හෙළ වදකහ
වජරල-කිඩාරම්
වජි-වංඇළල
වජිර-ජීවක, විදුරු = (දියමන්ති)
වජිරෝ-දියමන්ති
වජ්‍ර-කිඩාරම්, දළුක්, ඉරිවේරිය, නෙල්ලි, තල මල්, ත්‍රිවේර, ඉකිරිය, විදුරු
වජ්‍රකණ්ටක-දළුක් ගස
වජ්‍රඛඩ-කිඩාරම් අල
වජ්‍රතුණ්ඩ-දළුක් ගස
වජ්‍රද්‍රු-සීනුක්
වජ්‍රධූම-දුම්මල
වජ්‍රපුට- බෙහෙත් පිසින (උයන) පාත්‍රා ප්‍රභේදයක්
වජ්‍රපුෂ්ප-තල මල, වාගස
වජ්‍රපුෂ්පා-සතපුෂ්ප
වජ්‍රභාණ්ඩී-දුම්කොළ
වජ්‍රමණි-දියමන්ති (වජ්‍ර)
වජ්‍රමන්ථාශ්ව-ඉරිවේරිය
වජ්‍රමාණික්‍ය-දියමන්ති මැණික
වජ්‍රමූලි-මස්වැන්න
වජ්‍රවල්ලරී-හීරුස්ස
වජ්‍රවල්ලී-හීරුස්ස
වජ්‍රවීජක-වැල් කරද
වජ්‍රවෘක්ෂ- උගුරුස්ස, පියා ගස, දළුක්
වජ්‍රවෘජ්‍රී-දළුක්
වජ්‍රා-රසකිඳ, දළුක්, ඉකිරිය, විදුර
වජ්‍රාඛ්‍යා-ගස්කැලිය, පතොක්
වජ්‍රාඛ්‍යී-හීරුස්ස
වජ්‍රාසපිශාඛලා-ඉකිරිය
වඤ්ජල- කෝන් ගස, හෝපළු, ගොඩමානෙල්, ඇඹුල්වේ
වඤ්ජලද්‍රුම-හෝපළු ගස
වඤ්ජුලප්‍රිය-වේවැල
වඤ්ජුලා-හෝපලු, හොමුවහු
වට්ටක්කා-රට (දේස) පුහුල්
වට්ටකිලිකිලිප්පෙසි - යක්බේරිය
වට්ටතක්ක්-අනෝදා, මහ බැවිල
වට්ටසිත්තිරිප්පු-දියමන්ත
වට්ටා-අනවජ ගස, මහ බැවිල
වට්ටානත්‍රී-අනවජ (අනෝදා) ගස

sinhalaebooks.com

වට්ටාමරෙසි- වට රුහැණ (වල් ගම්මිරිස්)
වට්ටි වේරු-ඉරිවේරිය
වට්ට්‍යා-මහුල්කුඹුරුවැන්න
වට-නුග ගස, කබ
වටංසක-වදමල
වටක-කලං එකහමාර ගුලිය
වටන්-මූත්‍ර
වටන්දිය-මූත්‍රජලය
වටපත්‍ර-එළවරා, පොල්පලා, අඳු තලා
වටරුහැණ-වාල්මොලඟු
වටවන්වේලා-වේලා වගීයක්
වටවෘක්ෂ-නුග ගස
වටසිංහ-නුග ගස
වටැස්ස-පැන්මුසු පොළවේ හට ගන්නා පෙති සේ කොළ හා පිණි සමාන මුදුනේ මල් ඇති පැලැටියක්
වටු-තොටිල
වටුක-ඉරිවේරිය
වටෝර-කලවය
වඩිරන්-වදකහ
වඩ්‍ර-බටුහස
වණ්‍ය-සබරල, රත්ඹිලු
වත්ති-වස්තිය
වත්තුල-මහකුර
වත්තුල්‍යකො-මහකුර
වත්සක-කෙලින්ද ගස, මල් කසිස්
වත්සකා-කෙළිද
වත්සකබීජ-කෙලින්ද ඇට
වත්සනා-වච්චනාවි
වත්සනාභ-වච්චනාවි
වත්සාක්ෂි-මහගොන්සුතු කැකිරි
වත්සාදන-කිරිපළු
වත්සාදනී-කිරිපළු, රසකිද, සීන් දුමැඩ
වතිතා-කැඳ
වතී-කහ
වතුරු-වස්ත්‍ර
වද-වදකහ, වදමල් ගස
වදකර-වදකහ අල
වදකහ-මඞ්ගල්‍යා
වදනොත්තමා-කකීටකශ්‍රිංගි
වදසස්ථාන-ලබුනැටි
වදර-කපු, බින්තල්
වදසන්-සත්‍රීන්ගේ යෝනි මාර්ගය
වදසෝ-වසාවාසි
වදගැණිගෙ කැවුතු- වදකහ අල
වදු-වදකහ

වඳුරුමෑ—
වාජීකරණ ඖෂධයක්

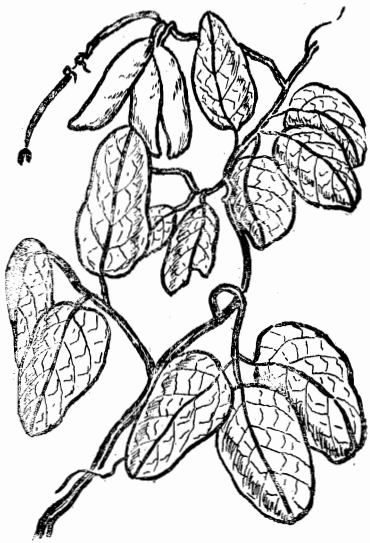

වඳුරු මෑ—කපිකච්ඡු
(ප්‍රාඛයක්ෂාණ්)
Mucuna Pruriens

sinhalaebooks.com

මෙය ලඹකාවේ හා ඉන් දියාවේ වැවෙන බෙහෙත් වැලකි. මෙහි කොළ - වැල හා කරල් බොහෝ දුරට දමින කොළ- වැල හා කරල් වලට ත් සමාණ සි. පොකුරු වශයෙන් සැදෙන මේ වගීයේ කරල් ලපටි අවධියෙහි නිල් පැහැයෙනු ත්, වියලුන විට කළු පැහැයෙනු ත් යු ක් ත සි. පැසුන කරල් මතුපිට ඕල්ලුද වැනි පැහැයකින් දිළිසෙ සි. ඇට කළු පාට සි, මේ ඇටවල සුදුපාටින් යුත් මදය මත් වන සුළු ගතිය කින් යුත් වාජීකරණ ඖෂධයකි.

බුද්ධදාස රජ තුමා ලියූ සාරාර්ථ සංග්‍රහයෙහි තුදුස් වගීය කින් යුත් ස්ත්‍රී ධාතු වර්ධන යෙහි ලා ඉතාම ප්‍රත්‍යක්ෂ වාජී කරණ රසායනයක් නිබේ. වඳුරු මැ ඇට ද එසින් එකකි.

වඳුරා-මසුරිකා බිබිලි, දියමන්ති, සීරුස්ස වැල
වඳුරුවැල්-සීරුස්ස
වඳුරුම-වඳුරු ආමාසය
වඳුරු වසුරු-වඳුරු බෙටි
වඩ්ඩ-කඩල
වන්ඇපල-ආඩතෝඩා= (වෙදමව)
වන්ඉලප්ප-වරා ගස
වන්තක-ඇත්තෝර ගස, පිළිල
වන්තකඃ-ඇත්තෝර
වන්තිකා-රසකිඳ
වන්ටය-නැටි
වන්ටා-බැවිල
වන්ද-මහකරඹ
වන්දවිග්‍ර-අමුකපුරු
වන්දනීය-ගෝරෝචන, රන්වන් කිකිරිඳිය
වන්දවිග්‍ර-අමුකපුරු
වන්ද-පිළිල, මහපෝටාවැල
වන්දකා-පිළිල
වන්දමි-මීපැණි
වන්ද්‍ය-ගෝරෝචන
වන්ධ්‍යා-මැණික්වැන්න, බැමිතිරිය
වන්ධ්‍යාකර්කටී } වැල්තුඹ
වන්ධ්‍යාකර්කටී }
වන්ධුකපුෂ්ප-පියාගස
වන්නක-විලේපන
වන්‍ය-වල්කිඩාරම්, බින්තල්, සබරල, කලාඳුරු, රත් මහනෙල්, වතුර
වන-වතුර, ආරණ්‍යය
වනක-නිකගස
වනකදලී-වල්කෙසෙල්
වනකන්ද-වල්කිඩාරම්
වනකර්ණිකා-කෙසෙල්
වනකර්පාසි-වල්කපු
වනකර-බදුල්ල, රත්නිවුල්
වනකාකෝලි-කටුවැල්බටු
වනකෝමාරිකා-කළුනික
වනවන්දන-අගිල්, සඳුන්
වනවන්ද්‍රිකා-සීනිද්ද
වනජ- අමුක්කරා, වල්කිඩාරම්, සීන්මිදි, වල්කපු
වනජා-බුලු, මුංවැන්න
වනජාත-තල
වනතික්ත-අරළු, දියමන්ත
වනතිකතිකා-දියමන්ත
වනදන-සඳුන්
වනදහී-දුරාලහා
වනදහන-වනුවැල්
වනදීප-වල්සපු
වනසල්ලව-මුරුංගා
වනපුෂ්පා-සතපුෂ්ප

sinhalaebooks.com

වනපූරක-වල් දෙළුම්
වනප්‍රසථ-කැල
වනප්‍රිය-කුරුඳු පොතු
වනමල්ලි-සීනිද්ද
වනමල්ලිකා-සොන්තුඹ,ගිරිතිල්ල
වනමලී-වලිද්ද
වනමාලිකා- සොන්තුඹ, ඌරල, මරිතොන්ඩි
වනමාලී- වැටකේ, සොන්තුඹ, බෝලිද්ද
වනමුද්ග-මුංවැන්න
වනමූර්ධජා-කතීටකශ්‍රිඛි
වනමෙලිකා-වල්උළුවා
වනමොචා-ඇටකෙසෙල්
වනය-සංකකුප්පි (සඛිකපුෂ්ප)

වනරාජ—රාජ පහට අයත් එක් ඖෂධ විශේෂයක්

ලඞ්කා වනරාජ

ඉන්දියා වනරාජ

Anoecto Chilus

මේ වර්ගයේ කොළ දිග—පළල අඟල් 4 x 1½ ක් පමණ ඇත. කොළ වල උඩ පැත්ත ලා රන් පැහැයෙන් යුත් විල්ලූ ද රෙදි කඩක් මෙන් දිළිසෙ යි. ඒ මතුයෙහි වැටී තිබෙන රන්වන් රේඛා වලින් කොළ ශොභාමත් ව තිබේ. පැලැටියේ කඳ වදකන පැලයක කඳ හෝ හාල්දණ්ඩකුගේ කර මෙන් වයිරන් සහිත යි.

ලඞ්කා වනරාජ කොළ හැඩහුරුකමින් ඉරරාජ කොළ වලට සමාන වන අතර ඉන්දියා වනරාජ එයට වඩා උල් දිගටි හැඩයෙන් යුක්ත වෙයි.

වනරාජ දේශීය වෙදකමේ ඇතැම් ගුප්ත තෙල්--බෙහෙත් සඳහා නියම කර තිබේ.

sinhalaebooks.com

වනලක්ෂ්මී–කෙසෙල්
වනවීර–කළුතලා
වනවාසින්–තෙලඹු, දේවදැලි, බින් තල්, සෘෂභක
වනවිලාසිනී–අඹනහිරිය
වනවීජ–වල්දෙළුම්=වනවීජපූර
වනවීජපූර–ලජ්නාරත් වර්ගයක්
වනවෘන්තාකී–බටු, වල්බටු
වනව්‍රීහි–බොඩහමු
වනවෙස්මක–කළුනික
වනශූකරී–වඳුරු මැ
වනශෘඞ්ගාට– ගොකටු, ඉකිරිය, වල්කොහිල
වනශොධන–කරබෙඹිය
වනශොභන–නෙළුම්
වනස්තකී–මහනුග
වනස්පතී–නුග (ඇසතු වර්ග)
වනසඞ්කට–මසූර, වනකපු
වනසරොජිනී–වල්කපු
වනසූ–යකවනස්ස,මාරාගස, මදට ගස
වනහරිද්‍රා–වල්කයා
වනහාස–කුසතණ
වනකාක–මුං
වනාම්ල–කරඹ
වනාම්‍ර–කොහු අඹ
වනාරිෂ්ට–වල්කහ (හරත්කහඅල)
වනාලිකා– ඇත්සැටිය (ඇස්සොඬ)
වනිතා–පුවඟු, මෝරු
වනිතාප්‍රිය–පුස්කර, අඹගනාප්‍රිය
වනෙක්ෂුද්‍රා–කරඳ
වනෙසර්ජ–පියාගස
වනොද්භවා–වල්කපු
වනුප්–සෙන්දිරික්කා ගස, (කුසුම්භ) වන්නිශිඛ
වනුරු–කිරිපලු ගස
වනුරුපිය–කිරිපළු ගස
වනුලරුක්–පියාගස
වනුවැල්– වෙනිවැල්=(බාන්වැල්, කහවැල්) යන මේ නම් වලින් හැඳින්වෙන වැල් වර්ගය අපේ රටේ දාරුහරිද්‍රා වෙනුවට ගණිති. මෙය පිටගැස්මට හා ග්‍රන්ථි රෝගයට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. (242 පිටේ දාරුහරිද්‍රා ගැණ ලියූ පිස්තරය බලන්න.)
වපු–ශරීරය, දඬකලත්
වපුල–ගෝපලු
වප්‍ර–ඊයම්, වැල්මදට
වප්‍රතී–තැල්වැල
වම්මූතු–කලාඳුරු
වමථු–වමනය කිරීම
වමනතක–තොටිල
වමන– දියසූඩාවා, කුකුරුමාන්, කුරුඳු, මහකපු
වමනඵල–කුකුරුමාන්
වමනීමූල–තුවරලා, බින්නුග
වයඝ්‍රා–මුකුණුවැන්න, අරළු, රසකිඳ, නෙල්ලි, කිරිකවෙළු
වයස්ත–මුගුණවැන්න
වයස්‍යතා–නෙල්ලි, රසකිඳ
වයස්‍යා–මඟුල්කරඳ
වයසෙක්ෂු–වැළුක්
වර්ගී–කරාබුනැටි, වසාවාසි, සාදික්කා
වර්වර–ගන්ධක, සාදිලිංගම්, වේලා, රත්හඳුන්, තලා
වර්වල–සූරියකාන්ත ගස
වර්වස්–ශුක්ල, මල
වර්වස්ක–මල
වර්ජක–අඳුතලා
වණී–කොකුම්, වතුර, කහ, මහ හිඟුරුපියලි, හිරියල්
වණික–හිරියල්, සඳුන්, ආදී ද්‍රව්‍ය, සාදිලිංගම්

sinhalaebooks.com

වර්ණතුල්ල්‍ය-කොළවැල
වර්ණද-කළු අහිල්
වර්ණදාත්‍රි-කහ
වර්ණපත්‍ර-ඇඹුල්වේ
වර්ණපිණ්ඩිතක-කටුකරඹු
වර්ණප්‍රසාදන-වැල්මදට
වර්ණලෝහ-පිත්තල
වර්ණවතී-කහ
වර්ණස්-මොරගස
වර්ණස්‍ය-රන්වන් කටුකරඹු
වර්ණා-තලා
වර්ණාර්හ-මුං
වර්ණිනී-කහ
වර්තුල- ගජතිප්පිලි, වතුසුද්ද, ලූනු, මුරුංගා
වර්ධක-මදටිය
වර්ධමාන-එරඹු, එළ එරඹු
වර්ධමානක-එරඹු
වර්මකණ්ටක-තලා
වර්මකෂා-දැසමන්
වර්වර- රන්වන් සඳුන්, ගෙන්දගම්, රම්මානිස්ස, කළු තලා, අඳුතලා, සාදිලිංගම්
වර්වරා-වේලාගස
වර්ෂක-බැමිතිරිය (ලුණුවිල)
වර්ෂකේතු-මහසාරණ,රතුසාරණ
වර්ෂපාකින්-ඇම්බරැල්ල
වර්ෂපුෂ්ප-කුඹුරුවැල්, මහ බැවිල
වර්ෂපුෂ්පා- මගුල්කුඹුරුවැන්න, මහබැවිල
වර්ෂපුෂ්පී-අස්බැවිල, වැල්කුඹුරු වැන්න
වර්ෂා-කළුදුරු
වර්ෂාඛ්‍යි-සාරණ
වර්ෂාසාතු-නිකිනි, බිතර දෙමස
වර්ෂාභු-සුළුසාරණ, මහසාරණ
වර්ෂාසුස්‍යා-දියමිත්ත

වර්ෂාල-කඩල
වර්ෂොළල-දෙළුම්
වර්ෂ-විෂ්ණුක්‍රාන්ති, මොණරපිල්, මලිත ගස, රත්නිටුල්
වර්ෂිකුසුම- විෂ්ණුක්‍රාන්ති
වර්ෂිත-තුවරලා
වර්ෂිපුෂ්ප-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
වර්ෂිශුෂ්මන්-ඉරිවේරිය
වර්ෂිෂ්ට-ඉරිවේරිය
වර්ෂිස්-රත්නිටුල්, විෂ්ණුක්‍රාන්ති
වර-කොකුම්, ගුගුල්, ලාකඩ, කටු කරඹු, කෙළින්ද, කුරුඳු,තිපල්, අමුඉඟුරු
වරක- වරක නම් වූ මෙනේරි පඳුරු වැනි ගොයම් වර්ගයක්,(වරා) වල්මුං, පැපිලිය, දෙළුම්, කසිස්
වරකණ්‍යා-සීන් මැඩහඟු
වරකණ්ටක-පැපිලිය
වරකා- ඉඳුනවිට බෙරි නොවන ගෙඩි සැදෙන කොස් වර්ගය
වරකු-අමු
වරගාත්‍රී-අමුක්කරා
වරවඳන- දේවදාරු, වනුක්ඇට, කලුඅහිල්
වරට්ටාමරෙ-වාල්මොලගු
වරණ්ඩ-මුඛ රෝග ප්‍රභෙදයක්
වරණ්ඩාලු-එරඹු ගස
වරණ-ලුණුවරණ
වරණාදිගණය- ලුණුවරණ, කටු වෙළඟ, සාතාවාරිය, බෙලි,සීන් -මහ මැඩහඟු දෙවර්ගය, වැල් මුරුංගා, ඉළුක්, සිරිල, පිත-රකත කටුකරඹු දෙවර්ගය, එල බටු, කටුවැල්බටු, බොරළුදමුණු, (උගුරැස්ස) නිවිහ (කෙම්=කෝ වක්කා), සිහින්මිදි, සිවිය, රත් නිටුල්, කරඳ යන මේ වරණාදි

sinhalaebooks.com

ගණය අන්ත්‍ර වෘද්ධි හා සෙම් මේදස්, ගුල්ම රෝග පහ කරන්නේ ය.

වරතුව-කොසඹ

වරතිකත- පැපිලිය, දුම්මැල්ල, කෙළින්ද

වරතිකතක-අලරිය

වරද- කෝමාරිකා, අමුක්කරා, කෝවක්කා, ඊතණ

වරදා-අමුක්කරා,කෝවක්කා,නිකා

වරදෘම-අඟිල්

වරපිතක-මිණිරන්

වරප්‍රිය-කුරුඳු

වරප්‍රියඛග-ශ්‍රීබේර

වරඵල-ඵලජම්බු, පොල්ගස,දෙඛිගස

වරඹරා-චක්‍රපර්ණී (සක්වැන්න)

වරමූඛී-රේණුක නම් සුවඳ

වරලබ්ධ-සපුගස

වරලිපත්‍ර-ඇඹුල්වේ

වරවාහ්ලික-කොකුම්

වරා-අරළු, බුළු,නෙල්ලි, රේණුක නම් සුවඳ ද්‍රව්‍යය, රසකිඳ, මේවන්, වළඟසාල්,දියමිත්ත,කඟ, බෝදි ඇට, සුදු පාසානම්, යක් බේරිය

වරාගස-කුරුඳු

වරාඛග-කඟ, වෙනිවැල්

වරාඛගක-කුරුඳු

වරාඛගින්-ඇඹුල්වේ

වරාජ-රත්නිටුල්

වරාට-කවඩි

වරාටක-නෙළුම් බට්ටා, (නෙළුම් කෙඹිය)

වරාටකරජස්-නාමල්රේණු

වරාටිකා-කවඩි

වරාදන-කිරපළු

වරාඛ්‍යාක-කුරුඳු

වරාපක්කඩ-වරා කොළ

වරාභිෂක්-අහුගස

වරාම්‍ර-කරඹ

වරාර්ධක-වීදුරු

වරාරොහ-රත් නෙළුම්

වරාල-කරාබුනැටි

වරාලක-කුරුඳුපොතු, කරාබු

වරාලඹ-තිත්තලබු

වරාලි-වැරැල්ල, ලේවැරැල්ල

වරා වගී ගතර-රතුවරා, එළ වරා, අළු වරා, පැණිවරා

වරාසන-වදමල (බඳුවද)

වරාසාල්- වරක නැමති මහදුරු ඇට පමණ වී ඇට සැදෙන මෙනේරි පඳුරු වැනි වී වගී යක් ඇත. මේ වගීයේ සහල් දුර්භික්ෂ කාල වල රජවරුන්ට පවා අග්‍ර භෝජන වන බැව් පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය පොත්වල කියා තිබේ.

වරාහ-බින්තල්, කලාඳුරු, අමුක්කරා

වරාහකර්ණී-අමුක්කරා

වරාහකාන්තා-බින්තල්

වරාහක්‍රාන්තා-නිදිකුම්බා

වරාහිකා-වඳුරුමැ

වරාහිගන්ධා-බින්තල්

වරාහී-කලාඳුරු, ඇත්දෙමට

වරාහිප්‍රිය-හූරල, ඇද්දෙමට

වරි-වදකඟ, සාතාවාරිය, කෝවක්කා

වරික } රණවරා ගස
වරිකා }

වරිත-රණවරා

වරිෂ්ට- මිරිස්, තඹ, ඉරිවේරිය, කෝවක්කා

sinhalaebooks.com

වරිෂ්ටා-කටුරෝහිණී
වරී- සාතාවාරිය, කෝවක්කා, තල, වැලුක්
වරියස්-සුරා
වරුක්කු-කුකුරුමුවන්
වරුණ-ලුණුවරණ, සුරා
වරුණා-වදකහ
වරුණු-කිරිපලු
වරොට-කුකුරුමාන් මල
වරොත්පල-ඇඹුල
වරෙණ්ඩ- අරළු, මකුණුවැන්න, ගොටුකොළ
වරෙණ්ඩී- මකුණුවැන්න, ගොටු කොළ, අරළු
වල්-කෙසෙල් ගස, අඹ ගස
වල් ඉඟුරු-කළුවා අල-වමී රෝග සඳහා ආලේපයට ගන්නා තද සුවඳකින් යුත් පැලැටියක්.(92 පිටේ ඡායාරූපය සහිත විස් තරය බලන්න)
වල්කතරු- පුවක් ගස, පට්ටිකා වැල
වල්කපුකිනිස්ස-වනකර්පාස (වල් බන්ඩක්කා)
වල්කල- පොතු, හෙළ ලොත්, දිය මිදෙල්ල, සබරලොත්
වල්කලත්-වල්කොල්ලු
වල්කලොඝ්න-පට්ටිකා, ලොත්
වල්කහ-වනහරිද්‍රා
වල්කොහොඹ-ලුණුම්දෙල්ල
වල්ගු-සඳුන්
වල්ගුජ-බෝදි ඇට
වල්ගුපත්‍ර-වල්මුං
වල්නීය-කැලනිය
වල්නීයදල-කුප්පමේනිය
වල්නීති-වල් නිවිතිය වැල්
වල්මධුකර-වැල්මී
වල්මලඉත්ත-කැලැමලිත
වල්මිකවජ්ජ-ශිරාරෝගයක් (හුඹස් විදුරාව)
වල්ල-ඔලිඳ ඇට තුණක ප්‍රමාණ බර, ඇඹුල්වේ.
වල්ලක-කෙසෙල්
වල්ලකී-ඇල්ගස
වල්ලභා-හෙළ පලොල්
වල්ලර-කලු අහිල්, මකුළුවැන්න, ගොටුකොළ
වල්ලරී-මඟුල්කරද, වල්උළුවා,මල් පොකුර, එළනිතුල්
වල්ලරෙ-මකුළුවැන්න
වල්ලාඃ-අමුක්කරා
වල්ලා ගස්-බර අඩු සුදු පාට ලී ඇති මේ ගස් වල කොළ දත් ගලවන (ප්‍රත්‍යක්ෂ) බේතකි. (පුරාණ ලඞ්කාවේ)මෙකලමෙන් දත් රෝග බහුල නැත. එ කල වයස් ගත වූ ඇතැම් අයගේ විදුරුමස් දියවී දත් සෙල වෙන්ට පටන් ගණී සි. එසේ වූ විට මේ වල්ලා ගසේ කොළ අඹරා ඒ සෙලවෙන දත් තිබෙ න විදුරුමසට තබා මිනිත්තු පහලොහක් පමණ සිටිය විට දින කීපයකින් කිසියම් වේද නාවක් නැති ව ඒ දත් ගැලවී වැටෙ සි.
වල්ලි-අසමොද, කසිවර්තමුස්තා, කෙකටිය, සිවිය, හෙළ නිටුල්, මිරිස්
වල්ලික්කිලංගු-වැල්ලල අල
වල්ලිකා-කොමඩු පුසුල්, හීරුස්ස, පුසුල්
වල්ලිජ-මිරිස්
වල්ලිජ්-ගම්මිරිස්
වල්ලිබ-කොමඩු, පත්තක්කා
වල්ලී-වැල්, මිරිස්වැල, ගිරිතිල්ල

sinhalaebooks.com

වල්ලිදුර්වා

වල්ලිදුර්වා-වල්ර්තණ
වල්ලිබදරී-බිම්බෙබර
වල්ලිමධුක(ර)-වැල්මී
වල්ලිමුද්ග-වල්මුං
වල්ලී වෘක්ෂ-සල්ගස
වල්ලූර-වියලි මස්, (වැලිරාණ්ඩු=වැල්ලිරා)
වල්ලෘ-නෙල්ලි ගස
වල්වදුරා කොළ-වල්වත්රදු (වල් මත්රදු) කොළ
වලකිදු-පිටිකර, ගලවලුව
වලඟ-මිණිරන්, වළඟසාල්, ඉඟටිය
වලඟුලුවා-වළඟලුළුවා (වල්ලුළුවා)
වලපත්‍රී-කොසඹ
වලපුරක්-ලප්නාරන්
වලඹ-වල් අඹ
වලයන්කඩුප්පු-පුරාණ වස්ත්‍ර විශෙෂයක්
වලයල්ලුප්පු-බළල්ලුණු
වලහක-නිල්ගස්
වලා-කළු ත්‍රස්තවාලු, වම්මුතු (කලාලුරු)
වලාක-මුං
වලාන-ආරණ්‍යය
වලාවැන්න-හංසපාදී=කිතුල් පැළ යේ හැඩහුරුකම ඇති මියන වර්ගයට අයත් පැලැටියක්. මේ වර්ගයට අයත් පැලැටි 100 ක් පමණ තිබේ එයින් ඖෂධ සඳහා ගන්නේ ලොකු කොළ තිබෙන වර්ගය පමණයි. හංස පාද වැනි හැඩහුරුකමින් යුත් කොළ ඇති මේ වර්ගය වෙනුවට ඇතැම් වෛද්‍ය පරම්පරා වල උඳුපියලි ද ගණිති. මුඛ මහණ මෙන් ම මෙය ද දිවි මිකුළු විෂට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි.

වවුලැවිය

වලි-ගෙන්දගම්, කසට ගස
වලිද්ද-වල්ඉද්ද ගස
වලිදුලෙයි-ඇත්බටු (වම්බටු)
වලිප්පාලයි-රුක්අත්තන
වලුතිතෙ-වම්බටු
වලුපස-පොල්, තල්, කෙසෙල්, පුවක්, ඉඳි
වවුල්පියා-වවුලන්ගේ පිහාටු

වවුලැවිය—කටු සහිත වැලක්.

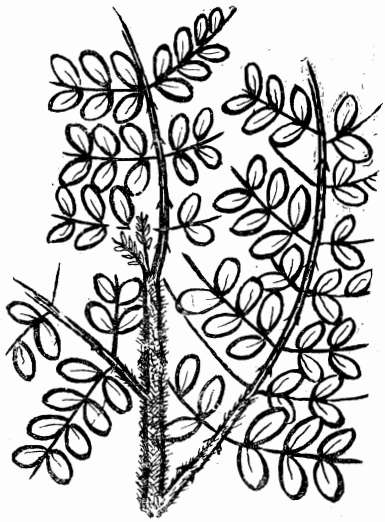

වවුලැවිය—මුර්මූසි

Caesalpinia Digyna

වවුලැවිය ද කුඹුරු පවුලට අයත් කටු සහිත වැලකි. මෙහි කොළ කුඹුරු කොළ වලට වඩා කුඩා ය. නීන්තඹල කොළ මෙන් ඕවාල හැඩයෙන් යුක්ත ය. දළුව රත් පාට ය. කුඹුරු වැලේ කටු වලට වඩා කටු තියුණු ය. ඇට

sinhalaebooks.com

ද කුඹුරු ඇට වලට වඩා කුඩා ය. කුඹුරු වැලේ කොළ මීට වඩා ලොකු ය. දික් ය. අග උල් වී ඇත. දළුව ද රත් පාට නැත. ඇට ද ලොකු ය. කටු ද මෙ පමණ ගණසැරයට නැත. මේ දෙවගීය වෙන් වශයෙන් අඳුනා ගත හැක්කේ මේ ලක්ෂණ අනුව ය.

දේශීය වෙදකමේ වෙනසක් නැති ව මේ දෙවර්ගය ම එකම ඖෂධයක් වශයෙන් ගණිති.

පියාඹා යන වවුලෝ මේ වැල් වල ගැටෙති එසින් ඔවුන්ගේ පියාපත් (සිව්) සිදුරුවී ඉගිලී යා නොහැකි ව මේ පඳුරු වල ම රැඳෙන නිසා මෙයට වවුලැටි (වවුල් + ගැටි)ය යන නම සිංහලයෙන් ව්‍යවහාර වන බව පෙණේ.

"වවුලන් එල්වී සිටින විලාශයක් දක්වන කොළ ඇති ඔවුන් ලැටි ගැමට (උලා කැමට) කැමති එක්තරා පැළ වගීයකට වවුලැටි ය යි කියති" යන අළුත් මතය පිළිගත නොහැක. වවුලැටිය කුඹුරු වගීයට ම අයත් වැලක් බැව් පෙර-අපර දෙදිග ම උද්භිද විද්‍යඥයන් පිළිගෙණ තිබෙන හෙයිනි.

වංශි–උණකපුරු
වශිකා–කිරිඳි
වශී–ගජනිප්පිලි, සිවිය
වශීක–අගිල්, සඳුන්
වශීර–මුදුලුණු, ගජනිප්පිලි, රත් සැබෝ, සිවිය, රත්ගොකටු,
වශිරි–ගජනිප්පිලි
වස්–උණගස, නිල් උණ
වස්කරි–හෙළ හිඹුරු
වස්තක–පාංශුලුණු
වස්තකණී–සල් ගස
වස්තගන්ධා–වේලා
වස්තමොදා–අසමොදගම්
වස්තිකමීඝ්‍ය–දියමිත්ත
වස්තිකා–වල්උළුවා
වස්තී–මූත්‍ර තිබෙන විත
වස්තුක–සුදුවැල්පලා, නිල්තම්පලා
වස්තුවිජ්ජ්‍රා–මහමේවන්
වස්ත්‍ර–කොල්ලන් කොළ
වස්ත්‍ර තමාලක–කොල්ලන් කොළ
වස්ත්‍රභූෂණ–වැල්මදට
වස්ත්‍රරඤ්ජන–වනුක්
වස්ත්‍රරාගධාත්–මල්කසිස්
වස්මර–අපස්මාරය (මීමස්මොර)
වස්සිකා–දැසමන්
වස්සිකී–දැසමන්
වස්‍යා–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
වස–වච්චනාවි, රිහි
වසක–පාංශුලුණු
වසත–අරළු
වසතැල් } තික්ත තැල්, රස
වසතැල්ල } තැල්, වසතැල්, ලප් තැල්, යසි තැල් වගී හත රකි. හඳුලු යනු ද මෙය ටම නමකි. මෙය දියමිත්ත කොළ වලට සමාන කොළ ඇති වැල් වගීයකි.
වසනත–බුළු ගස, බක් – වෙසක් දෙමස, තොටිල
වසනතක–තොටිල ගස
වසනතජා–යොහොඹුවැල

sinhalaebooks.com

වා

වසනනදූත-යොහොඹුවැල, අඹ, පළොල්, කිණිහිරි
වසනනදූතී-පළොල්, රත්පළොල්
වසනනද්‍ර-අඹ ගස, බුළු ගස
වසනෙනාද්භව-සින්දූරම්
වසන්දල-රැක්අත්තන
වසනා-වච්චනාවි
වසනාතමාල-කොල්ලම් කොළ
වසම්පු-වදකහ
වසස-වැල් කසබිලියා වැල, වච්ච නාවි
වසලලු-නයා
වස වෙද-විෂ වෛද්‍ය වරයා
වසා-මේද තෙල, මස්වැන්න, ලුණු විල
වසාදනී-ඇට්ටර
වසාලි-හෙළ පෝටා
වසිකා-සුළු පෝටා වැල
වසිර-ගජ තිප්පිලි, සිවිය
වසී-රත් ගොකටු, ඇඹුල්වේ
වසු-වකපුෂ්ප, පාංශු ලුණු, කෝවක්කා, ගෙන්දගම්, වැඩි නම් ඖෂධය, දිඹුල්
වසුක-වරා, මූනමල්, සාම්භාරි නම් ලුණු, වලාවැන්න, වකපුෂ්ප, සිරිල, යාපුර, නුග ගස
වසුවජ්‍රා-මහමේවන්, ඌණ ගස,
වසුතනම-රිදී
වසුභට්ට-කෝවක්කා, මූනමල්ගස
වසුරැක්-දිඹුල් ගස
වසුසස්‍ය-ඉන්සළු ගස
වහ්නි-ගිනි, රත් නිටුල්, බදුල්ල, කොසඹ
වහනිකරී-නෙල්ලි ගස
වහනිගන්ධ-දුම්මල
වහනිගණී-ඌණ ගස, සැම ගස
වහනිජ්වාලා-ලියනහලා,මලිතගස
වහනිදීපක- අසමෝදගම්, වනුක්
වහනිනාමා-එළ නිටුල්
වහනිනී-ජටාමාංශ
වහනිපුෂ්ප-මලිත මල්, ලියනහලා මල්
වහනිභොග්‍ය-ගිතෙල්
වහනිමන්ථ-මිදි ගස, කිණිහිරි ගස
වහනිමුඛී-ලියනහලා
වහනිමූල-මහ මිදි
වහනිරැවි-දූදු
වහනිලොහක-ලෝකඩ
වහනිවර්ණී-රත් මහනෙල්
වහනිවල්ලභ-දුම්මල
වහනිවීජ-දුරු, මලිත ගස
වහනිශිඛ-වනුක්, පුවඟු, මලිත ගස
වහනිශිඛා-බැලිල, ලියනහලා
වහ්නිසඛ-වාතය, දුරු
වහ්නී-පිප්පිලිය, ගිනි, කේශර බැවිල
වහලගන්ධ-සම්බර සඳුන්
වහල චක්‍ෂුස්-මැඩහඟු
වහලතිව-හෙළ ලොත්
වහලා-මහ එන්සාල්, ශතපුෂ්ප
වහිස්චූඩා-හරංකසා
වහෙඩුක-බුළු ගස

වාක-සුඹුළු, (පට්ටා)
වාකපුෂ්ප-කරාබුනැටි, කුරුඳු
වාකු-අමුනාල්
වාකුවිකා-බෝදි ඇට
වාකුවී-බෝදි ඇට
වාකොළ-වා ගසේ කොළ

sinhalaebooks.com

වාකෙ-මහරි
වාගස්-මාරා වගීයට අයත් තද අරටුවකින් යුත් ගසක්
වාගුජ්-බෝදි ඇට
වාවං-වරකා ගෙඩිය
වාවක-පිච්ච මල
වාජා-අමුක්කරා අල
වාජි-අමුක්කරා
වාජිකණ්-රත් මුරුත
වාජිකරි-අමුක්කරා
වාජිගන්ධ-අමුක්කරා
වාජිදන්ත-වංඇපල
වාජිදන්තී-වංඇපල
වාජින්-අමුක්කරා
වාජින-උනුකරපු කිරි
වාජිපෘෂ්ඨ-උඳුපිසලි
වාජිභක්ෂ-හණ
වාජිභොජන-මුං
වාජීකරණ-ධාතු වර්ධනය කරණ බෙහෙත්
වාටිකා-පත්‍රාභිංගු
වාට්‍යපුෂ්පිකා-කොටිකන් බැවිල
වාට්‍යවාටි-සුළු බූ බැවිල
වාට්‍යා-සුළු බැවිල
වාට්‍යාපුෂ්පී-අස්බැවිල, මහ බැවිල, අතෝජා
වාට්‍යාල-මල්සුදු බැවිල, අස්බැවිල,
වාට්‍යාලක-සුළු බැවිල
වාට්‍යාලි } සුළු බූ බැවිල
වාට්‍යාලිකා }
වාණවව-නිල් කටුකරඹු
වාණීර-වේවැල, තුන් පුළිල, ඇඹුල්වේ
වාතනි-වෙලිප්පරිත්ති, තාරං ගස
වාත අතීසාර- වාතය කිපීමෙන් උපදනා අතීසාර රෝගය
වාත උදර-වාතෝදරය
වාතක-අසණපර්ණ
වාතකී-හෙළබටු
වාත කුණ්ඩලික - මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රා රෝගය
වාතකුෂ්මාණ්ඩ-පැපොල්
වාතඝ්න-ලීමෑ, මෑ
වාතඝ්නී-උඳු, වැල් බැවිල, ආපසු මඳු, අරත්ත, අස්වැන්න, අමුක්කරා
වාතඝාතකො-ඇසළ
වාතචර්ම-වම්මුතු (කලාඳුරු)
වාතධ්‍ධං-වාදධී රෝගය
වාතධ්‍වජ-කලාඳුරු අල
වාතපොත-කැල ගස
වාත මැඩක්කිය-වාතභංග =(වාසි පාසි)
වාත රක්තඝ්න-පොණ්ඩරු
වාතරක්තාරි-රසකිඳ
වාතරඹග-ඇසටු ගස
වාතරායණ-හොර ගස
වාතවෛරි-රත් එරඹු
වාතසර්ප-වැල් මුරුංගා
වාතහර-තොටිල
වාතහා-ඇත් දෙමට
වාතාද-කොස් ගස, කොට්ටම්බා ගස
වාතාමොද-කස්තුරි
වාතාරි-එරඹු, සාතාවාරිය, සේපාලිකා, අසමෝදගම්, සිරිතේක්කු, දළක්, ආපසු මඳු, කිඩාරම්, වලහසාල්, කොටදිඹුලා, බඳුල්ල
වාතිකන්-වැල් තිබ්බටු
වාතිග-වම්බටු
වාතිඩගත-හෙළ බටු, බටු
වාතිනී-සූරියකාන්ති
වාතීය-කාඩ්
වාතෝනා-ගැට තිටුල්
වාදන-ගෙන්දගම්

sinhalaebooks.com

වාදම්–වාතරක්ත රෝගය
වාදරඛග–ඇසතු බෝ ගස
වාදල–වැල්මී
වාදළ–වා ගස් වල දළ
වාදී–සුළු බැවිල
වාදුඛ්ඛී–කැකිරි
වාන්තාක–කරාබු නැටි
වාන්තෝක–කරාබු නැටි
වාන්ද්‍රක–වල් ඉඟුරු, පිළිල
වාන–වියලි ගෙඩි
වාන ප්‍රසථ–මීගස, කැල ගස
වානමෙථිකා–වල් උළුනාල්
වානර ප්‍රසථ–මීගස
වානරප්‍රිය–කිරිපළු ගස
වානරාඝාත–ලොත් ගස
වානරී–වඳුරු මෑ
වානීර– වේවැල්
වානෙය–කලාඳුරු
වානෙය්‍යං–දසපුර
වාප්‍ය–කොට්ටම්
වාමක–රිදී තුත්තම්
වාමඝති–කටුකරෝෂණ
වාමන–අඟුන, කොට්ටම්, සුදුහඳුන්
වාමසෝච–කයිල වැල
වාමසෝධ–කයිල වැල
වාමහිරි–කටුකරෝෂණ
වාමාකෂ–රිදී තුත්තම්
වාමාඛ්‍යාන–අසෝකා
වාමාඛ්‍රීඝාත–අසෝකා
වායස–අගිල්, හොර අරටු, කළු කැම්මේරිය
වායසක–ගඟුළු
වායස ජඞ්ඝා–ගුරුල්ල
වායසා–ගඟුළු
වායසාදනී–අගිල්
වායසාරාති–මහ දූදු
වායසී–කොටදිඹුලා, කිරිකවෙලු, කළුකැම්මේරිය, තැල් වැල්
වායසෙක්ෂු–කුසතණ
වායසොලි–කවෙලු, කළු කැම්මේරිය
වායින–මිරිස්
වායි විලන්ගන්–වලහසාල්
වායුදෙව ප්‍රියඛකරී–සාතාවාරිය
වායු මුලන්ගු–වාල්මුකු (වාල් මොලහු)
වායුවාහිනී–ශරීරයේ නහර
වාර්–වතුර
වාණීකු–ඇත්බටු (වම්බටු)
වාතීකත්–වැල් තිබ්බටු ගෙඩි
වාතීක
වාතීකී } එළබටු
වාතීකී ඵල–කටුවැල්බටු, වම්බටු, කෝවක්කා
වාද්ද–ඔතිඳ (ඔතිඳ ඇට),අඹ
වාර්දර–ඔලිඳ, ලාකඩ, අඹ
වාර්ධිභව–මුදු ලුණු
වාර්ෂික–යොන්තුඹ, බැමිතිරිය, (ලුණුවිල) ගැටපිච්ච
වාර්හත–බටු ගෙඩිය
වාර–සුවඳ හොට
වාරගා–සුළු බූ බැවිල
වාරණකර්ණිකා–සබරල
වාරණබ්‍රුශා–කෙසෙල්
වාරණ වල්ලභා–කෙහෙල්
වාරණා–කෙහෙල්
වාරාහ–මහ කුකුරුමාන්
වාරාහකර්ණී–අමුක්කරා
වාරාහ පත්‍රී–අමුක්කරා
වාරාහාඛගි–දූත්ත
වාරාහී– යොන්තුඹ, බින් තල්, ඌරල
වාරි–වතුර, ඉරිවේරිය, තකුල්, සාතාවාරිය, සක්තැබ
වාරිකණ්ටක–දිය ඉකිරි
වාරිකර්ණී–පළොල්

sinhalaebooks.com

වාරිකාකි-ඇත්බටු, වම්බටු, බටු
වාරිකුඤ්ජ-කිරිබදු
වාරිවත්වර-රත් පළොල්
වාරිවාමර-පෙඳ
වාරිජ-සක් බෙල්ලා, නෙළුම් මල, කුරුඳු, ලුණු ප්‍රභෙද, කරාබු, දිය රත්රන්
වාරිජලදෙ-සක්නැබ
වාරිතස්කර-කලාඳුරු
වාරිද-කලාඳුරු, ශ්‍රීබේර
වාරිධර-කලාඳුරු
වාරිනාම-කිරිඳි
වාරිනාමක-ශ්‍රීවේර
වාරිපර්ණි-පළොල්, දිය පරඬලා
වාරි පසන-ඉඟිනි ඇට
වාරිපාලිකා-පළොල්
වාරිපාෂාණ-පොල්පලා
වාරිපුෂ්ප-කරාබු නැටි
වාරිප්‍රසාදන-පළොල්
වාරිප්‍රසාදන ඵල-ඉඟිනි ඇට
වාරිපෘෂ්ණි-පළොල්, කුමහිකා
වාරිඵල-කලාඳුරු
වාරි බදරා - ප්‍රාචීනාම්ලක (උගුරුස්ස)
වාරිබාලක-ඉරිවේරිය
වාරිභව-හොයඳුන්, සක්
වාරිමසි-කලාඳුරු අල
වාරිමුල්-සාතාවාරිය
වාරිමූලි-පළොල්
වාරිරුහ-නෙළුම්
වාරිවදන-උගුරුස්ස
වාරිවර-මහ කරඹ
වාරිවල්ලභා-ඩෙබර (මසන්)
වාරිවාහ-කලාඳුරු
වාරිසම්භව-ශ්‍රොතොඤ්ජන= (හොයඳුන්)
වාරිසම්භූත-මුහුදු ලුණු
වාරිසාලිකා- දිය පරඬලා හෝ පාසි
වාරුණ-වතුර
වාරුණා-මනෝසිල
වාරුණී- මහ ගොන්සුතුකැකිරි, සුරා, ඊතණ
වාරුණීගභී-නෙල්ලි
වාරුනී-පූපාදියෙන් කළ සුරා
වාල්මොලගු-වල්ගාම්රිස්
වාල-ඉරිවේරිය, වතුර,මීනුග, ඒල
වාලුක (අළු ඇට)
වාලක-ඉරිවේරිය
වාලහෙෂජ්‍ය- බාන්වැල්, (වෙනි වැල්) කෂායෙහි ලූ තුතු
වාලයජ-වෛරෝඩි මැණික්
වාලවායජ-වෛරෝඩි
වාලික-ඇඹුලැඹිලිය
වාලිකා-මුගුණවැන්න, වැලි
වාලෛසිමරම්-කෙසෙල් ගස
වාලුක-කපුරු, වැලි, සාතාවාරිය, ඒලවාළුක
වාලුකා යන්ත්‍රය-භාජනයක වැලි පුරවා මැද ඖෂධ දැමූ වෙනත් භාජනයක් තබා පුටදීමට සාදා ගන්නා උපකරණ ය
වාලු(ඩ්)කී-කැකිරි
වාලුලුවායි-දුදු
වාශ-රෙදි
වාශක-කළුතලා, වංඇපල
වාශා-වංඇපල
වාෂ්ප- කුරතම්පලා, පත්‍රාභිංගු, කඳුළු
වාස්තුක-විලපලා, නිල් තම්පලා
වාස්පිකා-කළුදුරු, පත්‍රාභිංගු
වාස්පෙය-නාමල්රේණු
වාසක-වංඇපල

sinhalaebooks.com

වැ

වාසදේව ප්‍රියඞ්කරී–සාතාවාරිය
වාසන්ත–මුං, කළුමුං, කුකුරුමාන්
වාසන්ති–සොහොඹු
වාසනාශිඤ–බුළුගස
වාසවිලතා–පිච්ච
වාසා–වංඇපල, හැල්කසඹිලියා
වාසි–වංඇපල
වාසිනා–වංඇපල
වාසිනී–වියලි කටුකරඹු
වාසිමිරිස්–වසාවාසි
වාසුක–කෝවක්කා
වාසුදෙවප්‍රියඞ්කර– සාතාවාරිය වැල
වාසොව–වසාවාසි
වාසොවා–වසාවාසි
වාහ්ලි–වාහල දේශයෙහි කොකුම්, පෙරුම්කායම්
වාහ්ලික– පිණ්ඩාහිංගු, කොකුම් මල්, තුරුක්තෙල්
වාහ්ලීක–පිණ්ඩාහිංගු
වාහන–බදුල්ල
වාහස–ලාස් දහස(16)ය
වාහස–කිඹුල්වැන්න, මල්තුඹ
වාහිරන්– ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, (තිකුළු)
වාහුවාර–ලෝලුගස

වැක්කි–තාරං
වැග්ගි–කටුවැල්බටු
වැග්‍ර–අරක්කු
වැටකේරළු– වැටකේ අරළු(වැටකේ ගස්වල පාතට ඇදෙන ඇටුවන් (මුල්)
වැටහිර–ආඞ්කතෝඩා
වැටහිරියා–වංඇපල (ආඞ්කතෝඩා)
වැටෙන–තණරද

වැන්න– අස්වැන්න= සල්වැන්න (ශාලපර්ණි) මස්වැන්න (මාශපර්ණි) මුංවැන්න (මුද්ගපර්ණි) පුස්වැන්න (පෘෂ්ණිපර්ණි) වලාවැන්න= වැලිවැන්න (හංසපාදි) මකුළුවැන්න (මණ්ඩූකපර්ණි) කිඹුල්වැන්න (සවඤ්ඡිකා විලඳ) වැන්න (සඞ්ඛ පුෂ්පි) සක්වැන්න (චක්‍රපර්ණි)
වැරනියා–නික කොළ වලට මදක් සමාන තික්ත රසයෙන් යුත් කොළ ඇති පඳුරු වර්ගයකි. මේ වස්සන්ගේ පණු ගාය මේ කොළ වලට ලුණු වතුර ඉස දීමෙන් සුව වේ.
වැරල්–කරාබු
වැරුල්ල–වැරුල්ලරස(කුෂ්ඨරෝගයට ගන්නා බෙහෙතක්)
වැල්අඟුන–අඟුන වැල්(කිරිඅඟුන= තික්ත අඟුණ යයි අඟුණ වැල් දෙවර්ගයකි. මෙයින් කිරි අඟුණ කිරි පණු ගායට ත්, තික්ත අඟුණ ශ්ලීපද= (බරපා=බරවා) රෝගයට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ යි.
වැල්අල–අල වැල් (අල බසින වැල් වර්ග)
වැල් ඇඟිනිය–වැල් අඟුණ, මුලි
වැල්ගුරිල–ගුරාල්ලවැල් (ගෝසාල වැල්=ගෝයාලියා ලතා=ගොඩා පලී=වැල් බුරාල්ල)
වැල්නික–නිකවැල්
වැල්නීති–නිවිතිවැල්
වැල්පස් මුල් ගණය–කිරිබඳු, හිරමුසු, මැඩහඟු, රසකිඳ, වැල්කසඹිලියා හෝ පුවටා යන මේ වැල් පස් මුල මූත්‍රකෘච්ඡ්‍රා හා වාත රෝග නසන්නේ ය.

sinhalaebooks.com

වැල් කැප්පෙට්ටියා
වැල් කැප්පෙට්ටියා

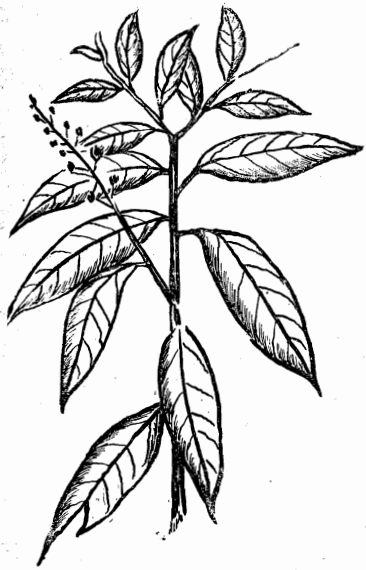

වැල්කැප්පෙට්ටියා

ගස් කැප්පෙට්ටියා,වැල් කැප්පෙට්ටියා ය යි විගී දෙකකි. මෙයින් ගස් කැප්පෙට්ටියා මුල් සහ පොතු තුවාල තෙල් සහ ගව බෙහෙත් සෑදීමට ත්, කොළ වම්බටු, අමු මිරිස් සහ බුලත් පාත්ති පොහොර කිරීමට ත්, ගණිති. මේ ගසේ කිරි කැපුන් තුවාල වලට ලේ පිට ම දැමීමෙන් ඒවා නොපැසවා සම්පූර්ණයෙන් ම වියලී යයි. (සුව වෙයි)

වැල් කැප්පෙට්ටියා, ගස් කැප්පෙට්ටියා කොළ වලට වඩා මදක් දිගටි හැඩයෙන් යුත් රුණ මැඩියා කොළ වැනි, එ පමණ

වැල්පෙනෙල

ලොකු නො වූ කොළ ඇති වැල් මෙන් දිගට යන පඳුරු වර්ගයකි. මේ ගසේ පඤ්චාඞ්ගය ම සර්ප විෂට හා කැපුන් තුවාල වලට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ යි.

ඇතැම් අය මේ පැළෑටිය Croton Officinalis (පොබ් අරිසි) නමින් හඳුන්වති. (320 පිට බලන්න.)

වැල්පෙනෙල—අඩයද
(පෙනෙල වැල්)

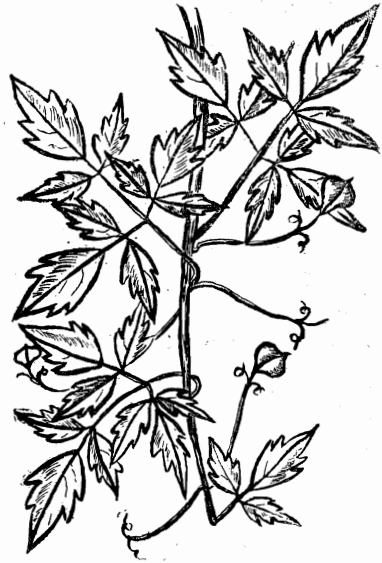

වැල්පෙනෙල — කාලමෙඝිකා
Cardiospermum Halicacabum

අඩ චන්ද්‍රා යන අපර නාමය කින් ද හැඳින්වෙන පෙනෙල වැලේ කොළ-රෑන් සහ ඇට කොපු ත් ඉතා ශොභාමත් ය තුඹ කරිවිල වැලකට මදක් සමාන වූ මේ වැලේ කෝෂ තුළ ගෝන

sinhalaebooks.com

මූනිස්සන් හෝ බුත්සරණ ඇට පමණ විශාල කාල වර්ණයෙන් යුත් ඇට තුන බැගින් ඇත.

මේ වගීය දේශීය වෙදකමේ ඉතා උසස් ඖෂධයකි. අණ්ඩ වාත-අන්ත්‍රවෘද්ධි ඇතුළු වාතා බාධ සඳහා මේ වගීයේ පංචාඞ්ග ය ම අරිෂ්ට-කෂාය-මැල්ලුම්-සහ කැඳ පිණිස ත් අවශ්‍ය වේ. පෙනෙල දළු රතු ලූනු-උම්බලකඩ සමග එක පමණට ගෙණ එලගි තෙලින් මලවා කැමෙන් සෞම්‍ය ධාතු වර්ධනය වෙයි.

පෙනෙල වැල් සර්ප විෂට හා ආමශූල-උදරශූල ආදි වෙනත් ආබාධ සඳහා ද ගණිති.

හින්දු ජාතිකයෝ මේ වගීය මළ පවිත්‍ර කරණ ද්‍රව්‍යයක් වශ යෙන් පාවිච්චි කරති. කහ-සුදු දෙ පාටින් යුත් පෙනෙල වැල් වගී දෙකක් තිබේ. මේ දෙවර් ගය ම වෙනසක් නැතිව ඖෂධ සඳහා යොදති. ගස් පෙනෙල වෙන වගීයකි. ඒ ගැණ මේ පොතේ 163 පිටේ ඡායාරූප සහිත විස්තරයක් ඇත.

වැල්මදට- සෙළකන්, දඬඉදින් නරා, සෙව්වෙල්ලි

වැල්මල්-බුලත් වැල්වල හෝ රට වැල්වල කරල්

වැල්මී-පැණිවැල (මධුයෂ්ටිකා)

වැල්ලරිමාළු-වැලිරාණ්ඩු, (වේලුන දඬමස්)

වැල්වරකා-වියලි කලාපයේ වැවෙ න මදනකාමපූ වලට සමාන කුඩා ඇඹුල් කෙසෙල් ගෙඩි පමණ ගෙඩි පොකුරු සැදෙන අශීස්රෝග නාශක වැල්වගීයක්

වැල්සමන්-පිච්ච වැල

වැල-විලිකුම් ඵල, ඉදුනවිට බෙරි වන ගෙඩි සැදෙන කොස් ගස් වගීය.(වැලගස)

වැලගෙඩිය-ඉදුන විට මදුළු තද නැති කොස් ගෙඩිය.

වැලිකසා-වැලිකහ

වැලිගර ලුණු-වැලිකර ලුණු

වැලිවැන්න- වලාවැන්න, (හංස පාදී) (පිලා, බරවා රෝග වලට ගන්නා බෙහෙතක්)

වැලිහකුරු-උකුකළ පැණි කොළ පත (පුවක් කොළය) කට වත් කර සාදා ගන්නා පැණි පට්ටය මාස කීපයක් දුම යට එල්ලා තැබීමෙන් පසු සූකිරි (ගල් කණ්ඩු) මෙන් මිදෙන වැලි හකුරු සැදෙයි.

වැලුක්-උක් (ඉක්ෂු) විශෙෂයක්

වැලුක්මල්-වැලුක් ගසෙහි මල්

වැලගු-වැලුක්

වැකොඳ-වල්පිච්ච(පිච්ච මල් වලට සමාන සුදු පාහැයෙන් යුක්ත ස ව ස ට පි පෙ න සු ග ඨ වත් මල් ඇති ගැටපිච්ච වලට සමාන වැල් වගීයකි. මේ වැල් ලපල්වල හා දිරු තල්, කොස් ආදී ගස්වල ද පැළ වී වැඩෙ සි.)

වැඟ-අරක්කු

---

sinhalaebooks.com

වි

විංගම්-නිප්පිලි
වික්‍රාන්තා-වලාවැන්න
වික්තිත-වරා
විකීර-වරා ගස
විකඩකට-ගොකටු
විකඩකත-උගුරුස්ස, මහබැවිල
විකඩකතා-ඇස් බැවිල, මහබැවිල, කටුකිරිය
විකට-සුදු හඳුන්, කටුකරඹු වෙසෙසක්
විකණටක-හින්ඛෙබර, යවාස
විකන්-කිහිරි
විකර්තන-වරා ගස
විකරණේ-වරා
විකලම්බක-ගොකටු
විකශ්වර-රතු සාරණ
විකශා-වැල්මදට
විකසිත-පුබුදුවීම
විකා-ගජතිප්පිලි, සිවිය
විකාර-ලෙඩ
විකාශී-දෙෂයන් වියලා ශරීර බල බිඳ සන්දිපත් අප්‍රාණික කරණ පුවක් වැනි විෂ ඵල වර්ගයක්
විකීරණ-වරාගස
විකීරණඵලා-වැල්තිබ්බටු, ඵළවරා
විකුන්තක-මයූරතුතු, (පල්මාණික්කම්) කොත්ත මල්ලි
විඥෙය-අමු ඉඟුරු
විඥෙයා-සේරු
විගන්ධක-නියඹරා
විගන්ධිකා-අතිවුඩයන්, මුඩමහණ
විගන්ධිනී-අතිවුඩයන්
විඝ්න-කරඹ
විඝ්නෙශානකාන්තා- සුදු ඊතණ
විඩගම්-නිප්පිලි,(වගපුල්)
විචර්ශිව-සුළුසාරණ
විචක්ෂණ-දැත්ත, කවෙළු
විචකිල-කුකුරුමාන්
විචර්චිත්‍රා-ඊණගස
විචර්චිකා-කුෂ්ඨ රෝගය
විචිත්‍ර-අසෝකා
විචිත්‍රා-මදට ගස
විචිත්‍රාඩිනී-දුම්මැල්ල
විජ්ජුල-පොත්ත, කුරුඳුපොතු
විජ්‍රනී-මාරාගස
විජ්‍රා-මුඩමහණ
විජෘම්භනී-බඳුල්ල ගස
විජය-ඉද්දගස, මදට ගස, කුඹුක්, අරලු
විජයා-ඉද්ද, සිනිද්ද,අරලු,ඊතණ, කන්සා, සේපාලිකා, වැල්මදට, හිඟුරුපියලි, මහමිදි, වදකහ තලා ,
විජයාර්ධා- මහ එන්සාල්,වඳුරුමැ
විජ්‍රල-ඉඹුල් කඳ
විට්-මල (අසුචි)
විට්ඛදිර-ඇපල, හිඟුරු
විටිහිද-කැකිරි
විට්ලවණ, විඩ } බළල් ලුණු
විට-නාරම්ගස, කිහිරි ප්‍රභෙදයක්-ලවණ
විටප-අත්ත, කොළ, ගස
විටපත්‍රී-සීත් ඛෙබර
විටපිත්-නුග ගස
විටපී-ගස
විටපො, විටභි } වෙලෙප්
විටි-රන්වන් සඳුන්
විඩ්ගන්ධ-බළල් ලුණු
විඩ්හිද-කැකිරි

sinhalaebooks.com

විඩිලවණ-බළල් ලුණු
විඩඩග-වලහසාල්
විඩත්තල්-අන්දර
විඩාල-ඇස්පිඩ, හිරියල්, කිරිබදු
විඩාල ලවණ-බළල් ලුණු
විඩාලා-තුන්පත් කුරුඳු
විඩුල-වේවැල්
විතණ්ඩා-නීතිවැල, කොමඩු
විතන්නක- වැළක්, සාතාවාරිය
විතශොක-අසෝකා
විතාන මූලක-සැවැන්න
විතැන-කොත්තමල්ලි
විතුඩ්ඩක-නවනැඹිලිය
විතුන්න- කොත්තමල්ලි, කිඹුල් වැන්න
විතුන්නක- පල් මානික්කම්, නව නැඹිලිය, කොත්තමල්ලි
විතුන්නය- කිඹුල්වැන්න (පතම් පෙති)
විතුන්‍ය-කලාඳුරු
විතුන-කොත්තමල්ලි
විතෙ-ඇට
විද්දුමො-පබළු
විද්දෝදර-උදර රෝග විශෙෂයක්
විඳ්ධකණී-දියමන්ත
විද්‍යද්‍රෝ-වී
විද්‍යමානක-සුදුදුරු
විඳ්‍ය-ගුගුල්, ගීත් මිදි
විඳ්‍යදල-කරගස
විද්‍යුල්ලතා-නීයඟලා
විද්‍රක-ගුරුකැට
විද්‍රධි-එනම් රෝගය
විද්‍රධිනාශක-ඇසල
විද්‍රධිනාසන-මුරුංගා
විද්‍රාවන-රිදී තුත්තන්
විද්‍රුම-පබළු
විද්‍රුම ලතා-පබළු වැල, ලියනඟලා වැල

විදග්ධ-විශෙෂයෙන් දැගිය
විදපා-ගුගුල්, සීත් මිදි
විදල-රත්රන්, ත්‍රසනවාළු, කළු ත්‍රසනවාළු
විදුක-ගුරුකැට
විදුරණ-කිණිහිරි ගස
විදුරි-බිම් පුසුල්, අස්වැන්න
විදුරිගන්ධා-අස්වැන්න
විදුරිණී-ඇත්දෙමට
විදුලිකා-කිරිබදු
විදි-බුලත්
විදිඵලත්තුව-බුලත් වැල
විදුම } පබළු
විදුමල }
විදුර-වජ්‍ර=(දියමන්ති), විදුරු
විදුරඹ-නරමුත්‍ර
විදුරු-දෙළුම්, කිඩාරම්, දියමන්ති,
විදුරුතෙල වැල-සීරුස්ස වැල
විදුරු මුව-පුඹැල්ලා
විදුල-ඇඹුල්වේ, සුවඳ තණ
විදුලා-මුඛමහණ
විධාතෘ-සුරා, තිප්පිලි
විධු-කපුරු
විනිපත්‍ර-කරගස
විනිය-ඒන්සාල්, ලාවළු, (ලාවුළු) ගස
විනියාග්ව-අමුක්කරා
විනමුක-තුවරලා මල
විනීතාකුල පුත්‍රක-කුකුරුමාන්
විපණිත කැල ගස
විපාතිකා-පතුල් පැලියාව, (පතුල් පැලෙන (පාත) රෝගය)
විපින-ආරණ්‍යය
විපුල-මුඛමහණ
විපුලා } මුඛමහණ
විපුෂා }
විඵල-වැටකේ
විඛණ්ඩ-මලබද්ධය, කොසඹ

sinhalaebooks.com

විභාකර-වරාගස, හෙළ නිටුල්
විභාවරී-කහ
විභාවසු-වරා ගස, රත් නිටුල්
විභීතක } බුළු ගස
විභීතකී }
විභීස-බුළු
විභීසතඃ-මිදි
විම්බ-කෙම් ගෙඩිය, (කෝවක්කා ගෙඩිය)
විම්බට-අබ
විම්බිකා-කෝවක්කා
විමල-දැසමන්, සවිඳව ලුණු
විමලා-නෙල්ලි, බැමිතිරිය
විමශ්‍රඞ්ගිකා-වැල් පෙතෙල
වියදුන්-කැවිලි
වියරු-උන්මාදය, (පිස්සුව) මීමස් මොරය (වස්මර)
වියලි ගැට වෙළුන්-වේලිච්ච ගැඩ වෙලුන්
විරඞ්ග-පීක් මල්
විරණ-සැවැන්ත
විරණාමූල-සැවැන්දරා
විරෂ-සැවැන්ත
විරහ-රති කෙළිය
විරාල-තිබ්බිරි,
විරාලිකා-කිරිකවෙලු
විරික්තා-වලාවැන්න
විරූඪ-උඩැත්ත
විරූප-කිප්පිලි මුල්, අතිවුඩයන්, ඇල් කසඹිලියා, කළුදුරු
විරූපා-නිල්මානෙල්, උඩැත්ත
විරෙක-මලාදිය පහතට යාම (මල පහවීම)
විරෙකී-රුකතුණ, යක්බේරිය
විරේචන-මොර ගස, මල පහවීම
විරේචනී-පීක්මැලි
විරෝචන- එරබදු, තොවිල, වරා ගස
විල්කොත්-කොන්ත
විල්තලා-තලා වගීයක්, විලකොළ
විල්දුම්මල-විල්වලින් හාරාගන්නා දුම්මල
විල්ලම්-බෙලි ගස
විල්ලමූලා-බින්තල්
විල්ව-බෙලි
විල්විකා-පත්‍රාභිංගු
විලංගත්-මිනිරත්
විලංබාදන-වලහසාල්
විලඟ-වලහසාල්
විලඳ-වී පොරි (ධාන්‍ය බැදි ලද මල් = ලාජා)
විලඳ පැන්-මල් රස, මල් වතුර
විලඳවැන්න-විලඳ වැනි මල් හට ගන්නා මුගුණු වැන්න වලට මදක් සමාණ වමන කාරක පැලැටියක්, (ඇතැම් අය සඞ්ඛ පුෂ්පි =(සඤ් මල්) වලට ද විලඳ වැන්න යයි කියති)
විලපලා-තනකිරි වැඩිවන කැමක් (පලා වගීයක්)
විලලා-සුදු බැවිල
විලාප්-දෙඩම්
විලාප පැගිරි-දෙඩම් පැගිරි
විලාමරම්-ගිවුලු ගස
විලාවරිසි-විලා අරිසි =(වලහසාල්)
විලාසිනී-කසා, සංකකුප්පි
විලි-ගෙඩිය, ඵල
විලිකුම්-පැසුණු
විලිකුම්කදලි-ඉදුන කෙසෙල්ගෙඩි
විලිකුම් පත්-පැසුන කොළ
විලිකුම්මිරිදිය-උනුවතුර
විලිමුවන්-රිලවුන්
විලෙපනය-සඳුන්, කසා, ගොරද, කොකුම්, මෙකී දේ
විලෙපී-තලප
විලෝචක-සත ගස, පැපිලිය
විලොඩී-මෝරු

sinhalaebooks.com

විවසවන්–වරා, රත්නිටුල්
විවිටප–හැමගස්
විවෘඩ–කිණදෙඹ
විශ්‍රගන්ධක–හිරියල්
විශ්‍රගන්ධා–මුඛමහණ
විශ්‍රා–මුඛමහණ
විශ්තාණ–වැළක්
විශ්‍ව–සිදකිඟුරු, අතිවුඩයන්, තිප්පිලි
විශ්‍වක–වැලඟුණ
විශ්‍වකෙෂණා–විෂ්ණුක්‍රාන්තී, බින්තල්, පුවඟු
විශ්‍වකෙෂණා–රැකඟුණ
විශ්‍වගන්ධ–ගෙන්දගම්, ලුණු, අඳු තලා
විශ්‍වගන්ධා–තලා, අඳු තලා
විශ්‍වග්‍රන්ථි–වලාවැන්න
විශ්‍වදෙවා–ගස්කැලිය, මහ බැවිල, ගොඩමානෙල්
විශ්‍වදෙවී–සිරිවැඩි බැවිල
විශ්‍වභෙෂජ–සිදකිඟුරු
විශ්‍ව රූපක–කළු අගිල්
විශ්‍ව රූපී–කලුවැල්, අගිල්
විශ්‍වසථා–සාතාවාරිය
විශ්‍වා–අතිවුඩයන්, වියලි ඉඟුරු .
විශ්‍වාමිත්‍ර ප්‍රිය–පොල්
විශ්වෞෂධ–ඉඟුරු
විශමවර්ජද–රුක්අත්තන
විශල්‍යකා–තුඹුරු වැල
විශල්‍යා–හෙළ නෙටුල්, මහ ගොන් සුතු කැකිරි, අසමොදගම්, නීය හලා, නිටුල් ගස, රසකිඳ, නීය ඔරා, කටුවැල් බටු
විශා–අතිවුඩයන්, කේශර බැවිල, වව්වනාවි, වෙල් මුඩ (මුඩමහණ)
විශාඛජ–නාරත් ගස
විශාඛා–කරිවිල, සාරණ මුල්
විශානී–මැඩහඟු
විශාල–රත් මහනෙල්, නීයඔරා, ඇත්බටු, (වම්බටු)
විශාලතවව–රුක් අත්තන
විශාල නලගන්ධී–පියා ගස
විශාල පත්‍ර–තල් ගස
විශාලා–මහ ගොන් සුතු කැකිරි, නීයඔරා
විශාලී–අසමොද
විශීර්ණපර්ණී–කොසඹ
විශුඩලවණ–සවිඳව ලුණු
විශුදධි–කසා
විශොදරී–කටුවෙලඟ
විශොධනී–දන්ත
විශොධින්–දන්ත
විශ්‍රගන්ධා–වෙල්මුඩ (මුඩමහණ)
විෂටර–ගස
විෂටරුහා–රන්වන් වැටකේ
විෂටා–මල, (අසූචි)
විෂ්ණුක්‍රාන්තා–කටරොලු
විෂ්ණුකාන්තා–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
විෂ්ණුගන්ධි–විෂ්ණුක්‍රාන්ති
විෂ්ණුප්‍රියා–තලා, කලුතලා
විෂ්ණුරූපවත්–කාඳ ගස
විෂ්ණුවල්ලභ–මලිත, තලා
විෂ්ණුවල්ලභා–විෂ්ණුක්‍රාන්ති,ගිනිසිළු, (මලිත) ගස
විෂ්ණුශයන–නුග ගස
විෂ්ණුහිතා–කළුතලා
විෂ්ඵජිනී–තිඹිරි ගස
විෂ්ඵුරනී–තිඹිරි ගස
විෂ්ඵෝට–පිලිකාව, පැපොල් හෝ මසූරිකා (වසූරි) රෝග
විෂ්වක්සෙෂණ–පුවඟු, රැකඟුණ
විෂ්වරිත්මර්ණප්‍රියා–බිම්තල්
විෂ–නෙළුම් රේණු, නෙළුම් අල, ගෙඳගම්, වව්වනාවි, ඊර්රු
විෂකණ්ටකිනී–මල්තුඹ

sinhalaebooks.com

විෂ කුම්බ

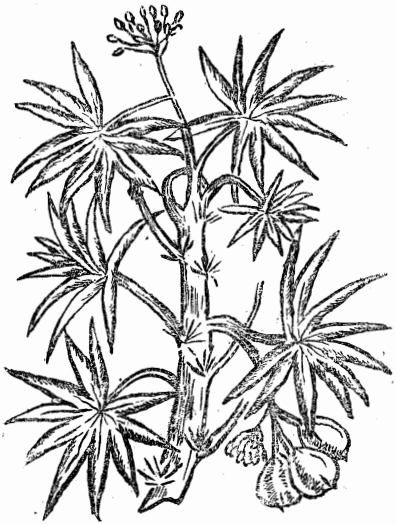

විෂ කුම්බ

මකෙසුසාක්කා කොළ වැනි කොළ හා රත් පාට මල් පොකුරු ත් රට එඩරු ගෙඩි වැනි ගෙඩි ත් ඇති මේ ගසට විෂ කුම්බ ය යි කියති. මෙය සපී විෂ නාසක විෂකුම්භ නමැති ඖෂධය ලෙස බොහෝ දෙනා කියත ත් හැඩ හුරු කමින් මෙය ලංකාවට මෑතක දී බෝ වූ න ගසක් බැව් පෙනේ.

අපේ පැරණි සිංහල වෙද පොත් වල විෂකුම්බා නමින් හැ දි න් වෙ න් නේ ක දෙ ත් මුල් වල ත් අත්තික්කා වැනි ගෙඩි හා බුව සහිත දිග කොළ ඇති ගසේ පට්ටාව දිගට ම ගැල වෙන කොටදිඹුලා = (කවුඩු අත් තික්කා = වායසෝදුම්බර) යන අපර නාමයන්ගෙන් හැඳින්වෙන (Ficus Hispida) නමැති කොට දිඹුලා ගස සි. ජයපාල වලට ද විෂකුම්බා ය යි කියති. විෂ සහිත වගීයක් නිසා එයට විෂ කුම්බ ය යි කියනවා විය හැක.

විෂ ගන්ධිකා-අතිවිඩයම්
විෂගන්ධි-රම්මානිස්ස
විෂගන්ධිනී-අතිවිඩයම්
විෂඝ්න-සියඹලා, පෙරුම්කායම්, බුලු
විෂඝ්නබීජ-මූනමල්
විෂඝ්නී-සියඹලා, මහ ඊක්, සස් සඳ, පෙරුම්කායම්, ගොඩ මේ රිය, මුඩමහණ, ඊතණ, දේව දැලි, සුදු (හෙළ) කටරොළු
විෂජිත්-මහරි
විෂජිහ්ව-දේවදැලි
විෂණ්ඩ-නෙළුම් අල
විෂතිඤ්ඩුක-කුපිළු, (ගොඩකදුරු)
විෂද-මල් කසිස්
විෂදූ-වම්බොටු
විෂදුර-සියඹලා
විෂදූෂණී-මුඩමහණ (වෑදෑ රෝග යට හා ග්‍රහණියට ගුණ දැයි ඖෂධයකි. 373 පිට බලන්න)
විෂද්‍රුම-වැල් මුරුංගා
විෂධවංසී-කලාදුරු
විෂධ-මහ කසිස්
විෂධා-රසකිඳ
විෂධාතින්-මාරා, කහඹිලියා, බුලු, සපු, කැකිරි, අඳුතලා, පිටවක් කා, රතු සාරණ, කහ, ඇත්සැ ටිය, මහ කරඳ, වදකසා, පිංඩා හිඟු, සියඹලා, ලෝලු

sinhalaebooks.com

විසනාසන-මාරා ගස (මෙය විෂ නාසක ඖෂධයකි)
විෂනාසනී-රසකිද, නියඳ·
විෂනුද්-තොටිල
විෂපහ- කටරොලු වැල්, තිත්ත ලබු
විෂපු-විසප්පු
විෂපුෂ්ප-නිල් නෙළුම්, කුකුරු මාත්
විෂපුෂ්පක-කුකුරුමාත්
විෂමවඡද-රුක් අත්තන
විෂමණ්ඩල-තොලබෝ(තොලබෝ ග්‍රන්ථි ශොථයට ප්‍රත්‍යක්ෂ බෙහෙතකි. 231 පිට බලන්න)
විෂමදල-රුක් අත්තන
විෂමදෙෂක-ලෙඩ ඇත්තෙක්
විෂමර්දනී-අරත්ත, ඒකාවේරිය
විෂමුෂ්ටික-ගොඩකදුරු
විෂමුෂ්ටි-රේරු, ගොඩකදුරු
විෂරු-නිබිරි
විෂරූප-අතිවුඩයන්
විෂරූපක-කළු අගිල්
විෂරූපා-අතිවුඩයන්
විෂලතා-කැකිරි වැල
විෂල්‍යා-ලියතහලා
විෂවහා-රේරු ගස්
විෂවාලකා-නෙළුම් අල
විෂවිනාසනී-නියඳ
විෂඝ්න-මාරා, සපු, බුලු, වේලා, ගොන් කැකිරි, යවාස, මහ කරඳ
විෂහනනි-කටරොලු
විෂහා-දේවදාලිය වැල
විෂා-අතිවුඩයන්, කෙසර බැවිල, ලියතහලා, රේරු
විෂාඛ-සුළු සාරණ
විෂාඛගුල-මැඩහඳු
විෂාණ- මුවන් ආදීන් ගේ අඟ, ඇත් දත, ඌරුදත, කොට්ටන්, කිරිකවෙළු
විශාණික-තෝර ගස
විශාණිකා-කකීටකශ්‍රිංගි, තෙල්ලි, පිත්මැලි, අඟ, මැඩහඳු
විෂාණිකා කුසුම - කෙහෙල් ගස
විෂාණී-සෞෂහක, මැඩහඳු, ඇත් සැටිය
විෂාද-මහ සාරණ
විෂාපහ-තිත්ත ලබු
විශාපහා-කටුවෙළඟ, ඇපල, කළු නික, දේවදාලිය, කටරොළු, තිත්ත ලබු
විෂායනා-රසකිද
විෂාරදා-අමුත්කරා
විෂාරාති-කළු අත්තන, මහ එරඬු
විෂාරි-දිය බෙරලිය, පුත්කරඤ්ජ
විෂාවහ-සස්සද, වරාමුල, ගොන් කැකිරි, නාගදමනී
විෂාස්‍ය-බදුල්ල
විෂෞෂධි-දැත්ත, (මහාදත්ති)
විස්ව-නිප්පිලි, ඉඟුරු
විස්වරූපක-කළු වැල්
විසවලක-වැලහුණ
විසවලා-වෙනිවැල්කෂායෙන් යුත් තුත්තත්
විසවණී-තලිස් පතුරු
විස්‍රගන්ධා-නිසඹරා
විස්‍රගන්ධි-හිරියල්
විස-නෙළඹුදැලි, නෙරිවිස, සර්පිවිස, වච්චනාවි
විසකුසුම-නෙළුම් මල
විසගද-ඉවද, අතිවිඩයම්
විසගන්ධි-රත්වන් වේලා
විසඛකට-වැලහුණ
විසද-සාරණ

sinhalaebooks.com

වී

විස දූවිලි–වදුරු මෑ හෝ උඩවැඩි යා වගීයට අයත් පැල වගීයක් මේ වගීයේ ගෙඩි වේලී පිපුරාන විට නික්මෙන ධූලි (දූවිලි) වැනි ඇට ඇගේ ගැවුනහොත් කැසී ම,දූවිල්ල, හා වේදනාව ගණ්සි.
විසනිරි–නෙරිවිස
විසබිජු–ජයපාල ඇට
විසමදල–රුක් අත්තන
විසල්–රුක්කත්තන ගස
විසල්‍ය–රසකිඳ,හියඹරා, අසමොද, මලිත,දූත්ත
විසලදල–රුක්අත්තන
විසවිහ–රේරු
විසවා–ඉවද
විසස්සන–ගම්සූරිය
විසා–ඉවද
විසාරින්–මස්වැන්න
විසාල–කුඹුරු වැල
විසාලා– පෙනෙල ගස, ගොන් කැකිරි
විසාලාක්ෂි–ලියනඟලා
විසාහ්වය–රේරු
විසි–මාරා ගස, මදට ගස
විසිනී–නෙළුම්, කෙරව
විසිවන–මාරා
විසිවනසු–මදට
විසූචිකා–අතිසාරය
විහිද–තණරද
විහිදි } පුබුදුවීම
විහිදුම් }
විළඟං–වලඟ සාල්

වීජ–අංකුරය, ඇට, ගෙඩි ආදිය
වීජක–නස්නාරන්
වීජකෝෂ–නෙළුම් බට්ටා
වීජගණ්–පතෝල
වීජගුප්ති–මුංවැන්න
වීජපාදප–බදුල්ල ගස
වීජ පුෂ්ප–කුකුරුමාන්
වීජපූර–දෙඩම් ප්‍රභේදයක්, ලප් නාරන්
වීජඵලක– දෙළුම්, කුකුරුමාන්, දෙඩම්
වීජමාතෘක–නෙළුම් ඇට
වීජරක්ත–මෑ, උඳු
වීජරෙචන–ජයපාල ඇට
වීජවෘක්ෂ–පියා ගස
වීජාඹල–සියඹලා
වීටිකා–බුලත් වැල
වීඩාල–තුන්පත් කුරුඳු
වීත්තු–අත්දර
වීථ්‍යා–තුරු පෙළ
වීර්‍ය්‍ය–ශුක්‍රධාතුව
වීර– කුඹුක්, තිඹිරි, ඍෂභක, උණකපුරු,මිරිස්, කාබ්, බදුල්ල ගස, නෙළුම් අල, සැවැන්න,
වීරක–කණේරු
වීරකන්‍යා–නරිඅල
වීරණ–සැවැන්න
වීරණ කටායක–සැවැන්න
වීරණ මූලිකා–සැවැන්න
වීරණී–සැවැන්න
වීරතර–සැවැන්න,අත්දර,කුඹුක්, බදුල්ල
වීරතරු–අත්දර, කුඹුක්, ඉකිරි, බදුල්ල
වීරතුරු–කුඹුක්
වීරදූ–අත්දර
වීරපත්‍ර–කංසා
වීරපත්‍රා–ඉද්ද, බළුදම්
වීරභද්‍ර–සැවැන්න
වීර වෘක්ෂ–අත්දර, බදුල්ල

sinhalaebooks.com

වු වෘ

වීරතරාදි ගණය-අන්දර, සිහින් මිදි, වැළුක්, පෝටා, හිතණ, බොරළු දමුණු, සාතාවාරිය, කොබෝවක්කා, තොටිල, ගොකටු, යාපුර, (නිරිල) රත් මල් ගස්, ඉළුප්, කටුකරඬු දෙවගය, පහණබෙය (පොල් පලා) යන මේ වීරතරාදි ගණය අශ්මරී - මූත්‍ර සර්කරා - මූත්‍ර කෘච්ඡ්‍රා හා වාතරෝග නසන්නේ යි.

වීර හනස්-බදුල්ල ගස
වීරා- කිරි කවෙලු, නෙල්ලි, එන් සාල්, කෙසෙල්, වරා, කිරිබදු, මහ හාතාවාරිය, කෝමාරිකා, අතිවුඩයන්, මුද්දරප්පලම්, ඉන් සළු, කිරිඳි, කිරිකවෙළු
වීරාම්ල-ඇඹුල්වේ
වීරාසිරා-කිරි අඟුණ ගස
වීරික්තා-වලාවැන්න
වීරු-කළුදුරු, පත්‍ර බොහෝ ඇති වැල
වීරුඩ-ඉඟුරු, උඩැත්ත, වරා
වීරුප-කසා, අතිවුඩයන්, හුණිද, වගපුල්
වීරුපා-උඩැත්තා, දුරාලභා
වීලී-ගෙන්දගම්
වීස-ඉඳු සල් ගස
වීසන-මැඩහඟු

වුදකිරොගො-වෘදකි රෝගය
වුන්ටෙ-තිබ්බටු
වුළුව-උළුවා
වුෂණා-කලාඳුරු
වුසඹල-සියඹලා ගස

වෘකක-වකුගඩුව
වෘකත පුෂ්පකා-මහරි
වෘක්ෂ-කෙළින්ද ගස
වෘක්ෂක-පියා ගස, ගස, කෙළින්ද
වෘක්ෂකන්ද-බින්තල්
වෘක්ෂකන්දු-කිරිබදු
වෘක්ෂගන්ධා-සීන් දුමැඩ
වෘක්ෂගන්ධිනී-ගැටතුඹ
වෘක්ෂධූප-හොර ගස
වෘක්ෂනාථ-නුග ගස
වෘක්ෂපර්ණී-රුක් කොළ
වෘක්ෂපාක-නුග ගස
වෘක්ෂභක්ෂා-පිළිල
වෘක්ෂභායර්‍යා-යක්බේරිය
වෘක්ෂමෘද්නි-දිය හොමුවහු
වෘක්ෂයායී-යක්බේරිය
වෘක්ෂරුහා-පිළිල, සීන්දුමැඩ
වෘක්ෂසාරක-ගැටතුඹ
වෘක්ෂාදන-ඇසටු, පියාගස, පිළිල
වෘක්ෂාදනී-පුවටා,සීන්දුමැඩ,පිළිල
වෘක්ෂාම්ල-සියඹලා, රටගොරක
වෘක්ෂෝත්පල- මිදිගස, කිණිහිරි ගස
වෘක-කෝවක්කා, දියමිත්ත
වෘකධූප-සිරිවටු, දශාඞ්ගාදි ධූප
වෘකධූම-තුරුක් තෙල්, ඇපල, ගුගුල්
වෘක ධූම-තුරුක් තෙල්, ඇපල, ගුගුල්
වෘකධූමක-ඇපල
වෘකවෘන්තා-දියමිත්ත
වෘණ-වණය, තුවාලය
වෘණකා-කලුතලා
වෘණකාරක-බදුල්ල ගස
වෘණඝ්න-මසේනිය
වෘණඝ්නී-ලියනහලා
වෘණරිපු-මසේනිය
වෘණසෝධන-කටුවෙළඳ

sinhalaebooks.com

වාණහා-එරඹු
වාණාලිකා-කිරිබඳු
වාණෙජිතා-අමුත්කරා
වාණෙහිතා-අමුත්කරා
වාතත-පිත්තල, ඇඹුල, වතුසුද්ද මල
වාතතකෝෂා-දේවදාලි
වාතතපත්‍රා-දියමිත්ත,දියබෙරලිය
වාතතපර්ණී-මහ හණමල්, දිය මිත්ත
වාතතපුෂ්ප-කොළොං, මාරා
වාතතපුෂ්පක-මාරා ගස
වාතතපුෂ්පා-කෙසෙල් ගස, බක්මී
වාතතඵල-දෙහි, මිරිස්, දෙළුම්, ඩෙබර, ජූල්, (දිවුල්) බටු, නෙල්ලි
වාතතමල්ලිකා-හෙළවරා
වාතතලෝහ-පිත්තල
වාතතවීජ-නාපිරිත්ත, ආඝකි
වාතතා-මස්වැන්න, පුවඟු
වාතතාඛිනි-පතුක්
වාතතාඤ්ජන-මස්වැන්න
වාතතික-හෙළදම්
වාතතිකා-හෙළදම්, සේපාලිකා
වාතෙතනදීවර-ඇඹුල
වාතතා-අරළු
වාතිඛකර-උගුරුස්ස
වාදධ-ගල්මද, ගල්සෙවෙල්, කප් පරවල්ලිය, නවනැඹිලිය, බඳුල්ලගස
වාදධජාත-බුළු ගස
වාදධදරිකා-මුගුණුවැන්න
වාදධඵල-දේවදාලිය, අන්දර ගස, විලිකුම් ගෙඩි
වාදධරාජ-ඇඹුල්වේ
වාදධවිජිතක-ඇම්බරැල්ල
වාදධි- ගල්වල හටගන්නා ද්‍රව්‍ය යක්. අනෝජා. ඇත්බැවිල
වාදධිකා- අඹටක වර්ගයෙ ඔසුවක්

වාදධදරා වැල්

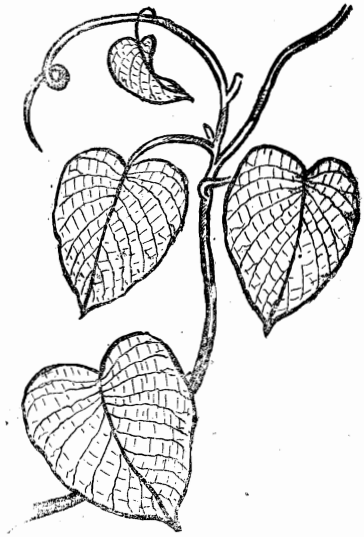

වාදධදරා වැල්
Argyreia Speciosa

ලඞ්කාවේ **ගිජිතිල්ල** වෙනු වට ඉන්දියාවේ ගන්නේ මේ වැල් ය. මෙහි කොළ රසකිඳ කොළ වලට මදක් සමාන ය. කොළ වල විල්ලූද වැනි දිළිසෙන සුදු ඛූවක් තිබේ. වැල් ද මුරුවා වැල් මෙන් සුදු පාට ය.

වාතත-නටු
වාතතඵල-රත්සැබෝ
වාතතා-රත් පළොල්
වාතතාකී-චම්බටු
වාතතිකා-කටුකරෝහිණී
වාතඳ-තලා, අබ
වාතී-රුක්මල්

sinhalaebooks.com

වෘශ්චාක- කෝවක්කා, මදනගස
වෘශ්චික-කුකුරුමාන්
වෘශ්චික කර්ණී-මීකන්පලා
වෘශ්චිකාදංෂ්ට්‍රා-ඇත්සැටිය
වෘශ්චිකාලී- වැල්කහඹිලියා (එළු අං මෙන් උඩට නැගි කරල් ඇති මදක් බුවසහිත දියමින්න වැනි පත්‍ර වලින් යුත් කටු සහිත දකුණට කරකැවෙන වැල් වර්ගයක් ය සි සුශ්‍රැත ටීකා වේ කියා නිබේ). වේලිපරිත්ති මේ ලකුණු වලින් යුක්ත සි.
වෘශ්චිපත්‍රී- ඇත්සැටිය, වැල්කස ඹිලියා
වෘශ්චිපර්ණී- ඇත්සැටිය, වෘශ්චි කාලී
වෘශ්චී-ඇත්සැටිය
වෘශ්චීර-සුදු සාරණ
වෘෂ්ටිඝ්නී-හීන් එන්සාල්
වෘෂ්‍ය-ශුක්ල වැඩි කරණ,නෙල්ලි, සාතාවාරිය. ඔඝබිය, මුද්‍රික ඵල
වෘෂකන්ධා-කිරිබඳු අල
වෘෂ්‍යගන්ධා- කිරිබඳු, කොටිකන් බැවිල
වෘෂ්‍යගන්ධිකා-මිහබැවිල
වෘෂ්‍යවල්ලී-කිරිබඳු
වෘෂ්‍යා-සාතාවාරිය
වෘෂ-පාංශු ලුණු, ඔඝබිය, ආඩා තෝඩා. මොණරපිල්
වෘෂක-පාංශු ලුණු, ආඩාතෝඩා
වෘෂකර්ණ්‍යා-මුගුණුවැන්න
වෘෂකපායී-බුලත්
වෘෂගද-රම්මානිස්ස
වෘෂගන්ධිකා-ගිරිතිල්ල
වෘෂද-ඊඳු
වෘෂදංශක-බළලා
වෘෂදංශවිට්-බළල් වසුරු
වෘෂධන්වාඩ්ක්ෂී- ඉඟුරු, කලාඳුරු
වෘෂනාශක-වළහසාල්
වෘෂපර්ණී-කොතුරුබැද්ද= (මීකන්පලා)
වෘෂපුෂ්පිකා-ගොඩමානෙල්
වෘෂහ-ඔඝබිය, ගොන්කැකිරි
වෘෂනාක්ෂී- තියඹරා, කටරොළු, කැකිරි
වෘෂනී-මිහ එන්සාල්
වෘෂවර්ජ-ළුඩරු
වෘෂා-වංඇපල, අමුක්කරා, හාතා වාරිය, ඊඳු, මකුණුවැන්න
වෘෂාඩ්‍ය-බඳුල්ල
වෘෂාඩ්‍රී-වඳුරු මෑ
වෘෂාදනී-කැකිරි
වෘෂාලී-ගිරිතිල්ල
වෘහච්චකුඩු-මිහ ළුරඹු
වෘහච්ඡාත-නස්නාරම්
වෘහන්ගලා-මිහබැවිල
වෘහත්තාල-කිතුල්
වෘහක්කිකතා-දියමින්න
වෘහත්තාණ-ළුණ ගස
වෘහන්පාටලී-අත්තන ගස
වෘහන්පාදප-නුග ගස
වෘහත්පාලින්-වල්දුරු
වෘහන්ලිලු-මිහමෝර
වෘහන්පුෂ්පී-යක්බේරිය
වෘහන්ළුලා-මාදම්, නිත්ත ලබු
වෘහන්බලා-මිහබැවිල
වෘහන්බානු-රන්නිටුල්
වෘහනිකා-බටු
වෘහතී-කටුවැල්බටු, වම්බටු, කුඩා බටු
වෘහද්දල-කිතුල්, පට්ටිකා ලොත්
වෘහද්ඛල-මහලියනහලා වැල
වෘහද්වල්ක-පට්ටිකා ලොත්
වෘහද්වාරණී-මිහනියඹරා
වෘහද්වීජ-ඇම්බරැල්ල

sinhalaebooks.com

ශ්‍ර

වෘහදම්ලා–කාමරංගා
වෘහදෙලා–මහ එන්සාල්
වෘහන්තල–මහ උක්
වෘහන්තලා–කුඹුක්

වෙගා–කටුවෙළඟ
වෙජයන්තිකා–තිටිඟ
වෙජානා–බෝදි ඇට
වෙඩිඋප්පු–වෙඩිලුණු
වෙඩිසන්නි–සන්නි රෝගයක්
වෙණි–දේවදාරු
වෙනිවැල්–වනුවැල්=මුරුවා කොළ වලට මදක් සමාන කහ පාටින් යුත් වැල් වර්ගයක්. තද තික්ත ගතියක් ඇතිමේ වැල් ජ්වර –වාතාබාධ හා ග්‍රන්ථි රෝගයට ගන්නා– බෙහෙත් වර්ග වලට එකතු කරති. ඖෂධ සඳහා ගන්නේ මේ වැල් වර්ගයේ මහත් වී තිබෙන පුරුක්(ගැට)ය. තැල් මට හා පිටගැස්මට ද වෙනි වැල් ගැට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. මිහරක් දිගිරි කිරීමට හා ඇඳී මට ගන්නා නිසා බාන් වැල් නමින් ද, කහ පාට නිසා කහ වැල් නමින් ද, ගම්වාසීන් අතර ප්‍රසිද්ධ මේ වැල් වර්ගය ඖෂධ වශයෙන් ගන්නේ **දරුහරිද්‍රා** නමැති ඉන්දියානු ගස් වර්ගය වෙනුවට ය.
වෙණීර–කොහොඹ
වෙණු–උණගස
වෙණුකර්ණ–කණේරු
වෙණුන–මිරිස්
වෙණුපත්‍රී– පිණ්ඩාතිංගු, දියබෙර ලිය
වෙණුයව–උණහාල්
වෙත්තිලෙ–බුලත්
වෙත්‍ර–වේවැල
වෙතස–ඇලවේවැල
වෙතසාම්ල–ඇඹුල්වේ
වෙතුම්පෙ–අතෝද ගස
වෙද–පෙරුම්කායම්, රසදිය, දිය පුඩාවා
වෙදමවු–වංඇපල
වෙදමුකධ්‍ය–කස්තුරි, හිඟුරුපියලි
වෙදමුකධ්‍යක–හිඟුරුපියලි
වෙදමුල්–වංඇපල මුල්
වෙදරාලගෙ මෝ– (වෛද්‍ය මාතා) වංඇපල(සර්ප වෙදකමේ රහස් වචනයක්)
වෙදවේ–වංඇපල
වෙදි–දියමිත්ත,ඇඹුලැඹිලිය, බැම් තිරිය
වෙධක–ඇඹුල්වේ,කොත්තමල්ලි, යකඩ, රසදිය
වෙධනී–කස්තුරි, උළුවා
වෙධස්–එළවරා
වෙධිනී–පුඩාවා
වෙන්කඩුහු–හෙළ අඹ
වෙන්කනලි–එළ ඔලිඳ වැල
වෙන්කරුන්කාලි–හෙළ කිහිරි
වෙන්කල්–ලෝකඩ
වෙන්කාඋල්ලි–සුදුලූනු අල
වෙන්කොලිවි–පිලගස, හෙළ පිල
වෙන්තාමරයි–හෙළ නෙළුම්
වෙන්තුලෙ–අඳුතලා
වෙන්තොඩි–නීයඟලා
වෙන්නාවල්–හැලිදඹ
වෙන්නීර–උණුවතුර
වෙන්නේ–එළ එඩරු
වෙනී–දේවදාලී

sinhalaebooks.com

වෙනු-උණගස, නිල්උණ
වෙනුරුස්-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
වෙප්පමරම්-කොසඹ ගස
වෙප්පාල් අරිසි-කෙළිදසාල්
වෙප්පාලෙසි-කෙළිද ගස
වෙපටි-ඉරිවේරිය
වෙපථු-කම්පාවීම,වෙවිලීම
වෙම්පු-කොසඹ
වෙම්පුමරම්-කොසඹ ගස
වෙම්බාඩම්-රත්නිටුල්
වෙයග බඩ-වේවැලෙහි අග බඩය හෙවත් මොලොක් කොටස
වෙයඟ-ක්ෂුද්‍ර රෝගයක්
වෙයඟනීලික-ක්ෂුද්‍ර රෝගයක්
වෙර්කොඹු-සිඳිඟුරු

වෙර- ශරීරය, බටු, කටුවැල්බටු, කොකුම්, කපුරු
වෙරළු-වෙරළු ගස
වෙරළුමිණි-වෛරෝඩි මැණික
වෙරා-යක්බේරිය
වෙල්එරක්කු-හෙළවරා
වෙල්නාවල්-හෙළදම්
වෙල්බිජු-කුඹුරුඇට
වෙල්මුඩ-මුඩමහණ
වෙල්ල-මිරිස්, මිණිරන්, වළහසාල්
වෙල්ලකානදි-මුස්සැන්ද
වෙල්ලකුණඩුමණි-හෙල ඔලිද
වෙල්ලජ-මිරිස්, වළහසාල්

වෙල්ලන්ගිරිය

වෙල්ලන්ගිරිය කඩකරු කළු (වල්) වෙල්ලන්ගිරිය

Paramignya Monophylla

sinhalaebooks.com

වේ

වෙල්ලන්ගිරිය **මැඩිය කොළ** වලට මදක් සමාන කටු සහිත පඳුරු වර්ගයකි. මෙහි සුදු පාට කොළ ඇති වර්ගයක් සහ තද නිල් (කළු) පාට කොළ ඇති වර්ගයක් දැකි දෙවර්ගයක් තිබේ. මෙයින් ඖෂධ වශයෙන් ගන්නේ මුලින් කී වර්ගය යි. ඒ වර්ගය සොයා ගන්ට බැරි වූ විට දෙවැනි ව කී කළු වෙල්ලන්ගිරිය ද ඖෂධ වශයෙන් ගණිති.

වෙල්ලන්ගිරිය කොළ-පොතු හා මුල් තෙල් වර්ග සෑදීමට කැඩුම්-බිඳුම් වෙදකමේ බෙහෙත් වලට හා සජි විෂට ත්, අවශ්‍ය වේ. අල්ප මූත්‍ර වහනය සිදු වූ විට එය වැඩි කොට මූත්‍ර පිරිසිදු කිරීම සඳහා ත්, ගවයින්ගේ ලේ සහිත මූත්‍ර යාම සඳහා ත් මේ වර්ගයේ සාරය යොදති.

මේ පඳුරුවල සෑදෙන වැල්දෙහි පමණ ලොකු ගෙඩි ඉදුන විට තද දුගඳක් නික්මෙ යි. මේ ගෙඩි ඉදී කුණු වූ විට ඒ ගෙඩි තුළින් ඇහැ වුල්ලන් උපදින බව වෘද්ධයෝ කියති.

වෙල්ලන්තර-අන්දර
වෙල්ලන-මල්ර්තණ
වෙල්ලප්පරිත්ති-මස්බැද්ද
වෙල්ලප්පාතිරි-හෙළ පළොල්
වෙල්ලප්පාසානම්-සුදු පාසානම්
වෙල්ලප්පුවත්පල-කෙළිදසාල්
වෙල්ලරි-කැකිරි
වෙල්ලරැක්කු-හෙළ වරා
වෙල්ලාපාමාගී- සුදු කරල්සැබෝ
වෙල්ලි-රිදී
වෙල්ලිකා-දියමිත්ත
වෙල්ලිප්පරිත්ති-මැඩහඟු
වෙල්ලියම්-සුදු තුඹ
වෙල්ලෙසිවසව්පු-එළ වදකසාඇල
වෙල්ලොත්තිරං- හෙළ ලොත්, ලුණුවරණ, පළිහු
වෙල්හැල්පිටි-වෙල්හැල්සාලේ පිටි
වෙලං-වෙලඟ ගස
වෙල-ලප්තාරං
වෙලඟ-වෙලන් ගස, (ලේවැරැල්ල කොළ වැනි කොළ ඇති ඍජුව වැවෙන විශාල ගසකි. මේ කොළවල යටි පැත්ත සහ ගෙඩි ත් කුඩු පාටින් (ලා රත් පැහැයෙන්) යුක්ත ය. කුඩු වෙළඟ ගැණ 119 පිටේ ලියා ඇති විස්තර ය බලන්න
වෙලවෘත-හෙළහිඹුරු
වෙලුප්පු-සුදු ලුණු (සුවස ලුණු)
වෙලුරියම්-වෙරළුමිණ්
වෙලෙප්-හැමිගස්
වෙෂ්ටක-සිරිවටු, ඉඹුල්ලාටු
වෙෂ්ටසාර-සිරිවටු
වෙෂණ-කොත්තමල්ලි

වේගා-කුරවිය
වේණු-උණගස
වේජය-තිවිහ
වේතුංපේ-අනෝදා ගස
වේද-රසදිය
වේදනී-වමී රෝගයක්
වේපටි--ඉරිවේරිය
වේපතු-වාත රෝගයක්(වෙව්ලීම)
වේබිජු-වේවැල් ඇටය
වේර්කොබු-සිඳඹිහුරු

sinhalaebooks.com

වෛ වෝ ව්‍ය

වේරි-ජල
වේරු-මුල්
වේලාවගීතුණ-සුදුමල් වේලා, ලා රත්මල් වේලා, රත්වන් පාට මල් (රත්මාතිස්ස) වේලා ය යි වගී තුනකි. මෙයින් මල් සුදු සහ රත්වන් මල් ඇති දෙව ගස පමණක් ඖෂධ සඳහා ගනිති.
වේලිප්පරිත්ති-මැඩහඳු, සුදුර්යම්
වේළු-උණගස
වේවැල්-චේත්‍ර ලතා= (මාවේවැල්, තම්බටුවැල්, (තුඩරුණ) ඇල වේවැල්, කුකුළු (කුඩා) වේ වැල් ය යි වේවැල් සතර වගී යකි)

වෛකඩ්කත-උගුරුස්ස
වෛකුණ්ට-අඳුතලා, ගැටතුඩ
වෛගන්ධ-ගෙන්දගම්
වෛජයන්ත-මිදි ගස
වෛජයන්ති-ඇටිකොසෙල්
වෛජයන්තිකා- සීන් මිදි ගස, තිටිඟ
වෛඩූර්යී-වෙරළුමිණි
වෛතස-ඇඹුල්වේ
වෛද්‍ය-වංඇපල, කවෙළු
වෛද්‍යබන්ධු-ඇසළ ගස
වෛද්‍යමාතා-වංඇපල
වෛද්‍යසිංහී-වංඇපල
වෛද්‍ය-කවෙළු
වෛදර්ධකෛශිකා-දූදු
වෛදල-මුං ආදී පියලි
වෛඩූර්යී-වෛරෝඩි
වෛදෙහිකා-බළුදම්
වෛදෙහී-තිප්පිලි,ඇල්කසබ්ලියා, කහ
වෛනවී-උණකපුරු
වෛරම්-වීදුරු
වෛරවාක්ෂ-කුඹුක්
වෛරාජී-මහ ජම්බු
වෛරාන්තක-කුඹුක්
වෛල්ව-බෙලි ගෙඩිය
වෛශ්වානර-ගින්දර, බදුල්ල, රත් නිවුල්, කටුකරෝහිණී,
වෛශ්‍රවනවාස-නුගගස
වෛශාඛ-සුළු සාරණ

වොන්කාරං-පුස්කර
වොන්තෙ-වෙඩරු
වොට-ඔටුවන්
වොර-ගෙන්දගම්
වොල-ගෙන්දගම්
වොෂ-ගෙන්දගම්, හොඳ මිරිස්
වොස-ආඩාතෝඩා

ව්‍යක්ත ගන්ධා-නිල් කටු කරඹු, හෝපළු
ව්‍යඩග-වඳුරුමැ
ව්‍යඩම්බක-එරඹු ගස
ව්‍යඩම්බර-එල එරඹු ගස
ව්‍යතිවාර-මැණික්වැන්න
ව්‍යථා-බැමිතිරිය, අරළු
ව්‍යථාන්තක-ඇසල
ව්‍යදිඝාත-වරණගස
ව්‍යවහාරිකසත්තා-වැලහුණ
ව්‍යවාසි-සකල ශරීරයේ වහා පැතිර යන අබිං, කාසා වැනි විෂ වගී

---

sinhalaebooks.com

ව්‍යා වූ

ව්‍යාකොඳ-වැකොඳ
ව්‍යාඝ්‍ර-එරඬු, රත්එරඬු, කරඳ
ව්‍යාඝ්‍රකර } රත්එරඬු
ව්‍යාඝ්‍රතර }
ව්‍යාඝ්‍රනල-දිවිපහුරු, පසුරුතලා, දළුක්
ව්‍යාඝ්‍රදනී-බින්තල්
ව්‍යාඝ්‍රදල-එරඬු, රත්නිටුල්
ව්‍යාඝ්‍රනඛ-දිවිපහුරු, වක්නිය
ව්‍යාඝ්‍රපද-කිහිරි
ව්‍යාඝ්‍රපර්ණිකා-හෙළ එරඬු
ව්‍යාඝ්‍රපාද-උගුරුස්ස
ව්‍යාඝ්‍රපාද සමාවාක්ෂ-උගුරුස්ස
ව්‍යාඝ්‍රපුච්ඡ-එරඬු
ව්‍යාඝ්‍රබල-රත්එරඬු
ව්‍යාඝ්‍රාදනී-ත්‍රාසනවාළු වැල
ව්‍යාඝ්‍රී-බටු, කටුවැල්බටු, වක්නිය
ව්‍යාඩම්බක්-එරඬු
ව්‍යාඩම්බක-එරඬු
ව්‍යාඩායුධ-දිවිපහුරු, වක්නිය
ව්‍යාධායුධ-වක්නිය
ව්‍යාධි-කොට්ටන්
ව්‍යාධිකොෂ්ටක-කොට්ටන්
ව්‍යාධිඝාත-ඇසල
ව්‍යාධිනාස-ඇසල
ව්‍යාධිහන්තු-බින්තල්
ව්‍යාධී-කොට්ටම්, ලෙඩ, උපුල් කොළ
ව්‍යාප්‍ය-කොට්ටම්
ව්‍යාල-රත්නිටුල්, එළ නිටුල්
ව්‍යාලගන්ධා-කබෙළු
ව්‍යාලජිහ්වා-මඟ වැල්මදට
ව්‍යාලදංෂ්ට්‍රා-ගොකටු
ව්‍යාලපත්‍රා-කැකිරි
ව්‍යාලප්‍රහරණ-වක්නිය
ව්‍යාලම්බ-රත් එරඬු
ව්‍යාලායුධ-වක්නිය
ව්‍යාවායො-මෛථුනය

ව්‍යෝපකුල්‍යා-තිප්පිලි
ව්‍යෝෂ-ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්පිලි, සිදඬිඟුරු, (තිකුළු)

ව්‍රක-දියමිත්ත
ව්‍රණකා-කළුතලා
ව්‍රණකාරක-බදුල්ල
ව්‍රණකෘත්-බදුල්ල
ව්‍රණස්නී--ලියනඟලා
ව්‍රණදවිෂ්-සිරිතේක්කු
ව්‍රණහ-එරඬු, රසකිඳ
ව්‍රණාශ-ගෙන්දගම්, නුග ගස
ව්‍රණෙජිතා-අමුක්කරා
ව්‍රධන-මූල
ව්‍රතී-රුක් මල
ව්‍රෂණ්‍යා-මීනුග
ව්‍රෂගද-රන්වන් වේලා, (රම්මා නිස්ස)
ව්‍රෂබ-ඔසබිය, ගොන් කැකිරි
ව්‍රෂඹ-ගොන් කැකිරි
ව්‍රෂඹල-විලිකුන් සියඹලා
ව්‍රසාවජිත්-එඬරු

ව්‍රීඩා-හොර ගස
ව්‍රීහිකාඤ්චන-ත්‍රාසනවාළු
ව්‍රීහි-වී

---

sinhalaebooks.com

ශ

ශංවර-වතුර, කඟ
ශංවරී-මීනුග, ම කු ණු වැ න් න, සාතාවාරිය
ශකෘත්-අසූචි, මල
ශකෘද්වාර-මල ද්වාරය, අපානස්ථානය
ශක්තව-අන්සුණු
ශක්ත්‍යා-කටුකරඹු
ශක්තිඛණ්ඩ-නිදිකුම්බා
ශක්තිපත්‍ර-නිදිකුම්බා
ශක්තිපණී-රුක් අත්තන
ශක්ති පණීව-නිදිකුම්බා
ශක්තු-බැදි හාල් ආදී සුණු, අත් සුණු
ශක්තු ඵල-ලෝලු, සැම ගස
ශක්තු ඵල (ලී)-සැම ගස
ශක්‍ර-කෙළින්ද ගස
ශක්‍රදරු-දේවදාර
ශක්‍රද්‍රුම-දේවදාර
ශක්‍රපයස්‍යය-කෙළිඳ
ශක්‍රප්‍රාදක-කෙළිඳ
ශක්‍රපාදප-කෙළින්ද ගස, දේවදාර
ශක්‍රපුෂ්ප-මලිත ගස
ශක්‍ර පුෂ්පී-නීවුල් ගස, ලියනගලා
ශක්‍රභූ භවා-කැකිරි
ශක්‍රභූ රුහ-කෙළින්ද
ශක්‍ර ලොධ්‍ර-සබර ලොත්
ශක්‍රවර්ණී-කළුතලා
ශක්‍රවල්ලී-කැකිරි වැල
ශක්‍ර වීජ-කෙළින්ද ඇට
ශක්‍ර වෘක්ෂ-කෙළින්ද ගස
ශක්‍ර ශාඛින්-කෙළින්ද ගස
ශක්‍රසුධා-පාලංගා
ශක්‍රසෘෂ්ටා-අරළු
ශක්‍රාශන-කන්සා, කෙළින්ද ගස,
ශක්‍රාහ්වය-කෙළින්ද
ශක්‍රාහ්වා-කෙළින්ද
ශකල-පොතු, කුරුඳු පොතු
ශකලින්-මත්ස්‍යයා
ශකාද්‍ව-කෙළිඳ
ශකුලාක්ෂී-ඵල ඊතණ, ගඩඊතණ
ශකුලාදනී-ජටාමාංශ, දියතිප්පිලි, කව්ඵල
ශඞ්කත-හිඟුරුපියලි
ශඞ්කරාවාස-කපුරු
ශඞ්කරාහ්වය-සැමගස
ශඞ්කිණිකා-හරංකසා
ශඞ්කු-ලිඟුව, වක්නිය, අඞ්ගුව
ශඞ්කුතරු-සල් ගස
ශඞ්කුඵල-සැමගස
ශඞ්කුලා-පුවක් කපන ගිරේ, මිහ නෙල් කොළ
ශඞ්ඛ-සඤ්ඤ, වැල්දෙහි, ඇන්සැටිය, සුදු පාෂාණම්
ශඞ්ඛ කුසුම-අඞ්කනහිරියා
ශඞ්ඛද්‍රාවින්-ඇඹුල් වේ
ශඞ්ඛනඛ-කුඩා සඤ්ඤ, සක්නැඹ
ශඞ්ඛනාභී-සක් නැඹ = සක් බෙලි කටුවෙහි නැඹ (මැද පෙදෙස= මැද පුරුක) මේ වෙනුවට සම් පූර්ණ සක් බෙලි කටුව ම ගන්නා නමුත් එය හරි නැත)
ශඞ්ඛනාම්නී-හඬන හිරියා
ශඞ්ඛපුෂ්පී-සක් මල් (සක් මල් ගැණ ඉදිරියෙහි ලියා ඇති ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න)
ශඞ්ඛවාත-ශීඝ්‍ර රෝගයක්.
ශඞ්ඛාහ්වා-අඞ්කනහිරියා, වැල්දෙහි, ඇන්සැටිය
ශඞ්ඛිනී- කටුකරෝහිණී, යක්බෙරිය, අඞ්කනහිරියා, සක්මල්,වැල් දෙහි, සුදු ඇඹුලැඹිලිය

sinhalaebooks.com

ශඩ්ඛිනී ඵල-ඉරා ගස
ශඩ්ඛිනී වාස-ගැට නෙටුල්
ශඩ්ඛී-වක්නිය
ශට-කාඩි, මුතමල් ගස, අත්තන
ශටී-ඇඹුලැඹිලිය, හිඟුරු පියලි
ශඨ-අත්තන
ශඨද්‍රුම-කුඹුක්
ශඩ-සමූහය, ලෙඩ
ශණකණ්ටකා-යක්බේරිය
ශණපත්‍ර-සුදු නෙළුම්
ශණපුෂ්පී-යක්බේරිය
ශණවණ්ටිකා-යක් බේරිය
ශණා-හණ
ශණාලූක-ඇසල ගස
ශණිකා-හණ මල්
ශතග්‍රන්ථි-ඊතණ
ශතඤ්ජී ඇත්සැටිය, කරඳ
ශතදනිකා- මහගොන් කැකිරි
ශතපත්‍ර-සුදු නෙළුම්
ශතපත්‍රිකා- ශතපුෂ්ප, සාතාවාරිය, මාදුරු, (මහ දුරු)
ශතපත්‍රී-සතපුෂ්ප, සාතාවාරිය
ශතපද්ම-හෙළ නෙළුම්
ශතපදී-සාතාවාරිය
ශතපර්ණී-උන ගස
ශතපර්ණී-වදකහ, ඊතණ, කටු කරෝහිණී, උණගස
ශතපර්ණා-හෙළ වද
ශතපර්ණිකා-ඊතණ, වදකසා
ශතපාං-සාතාවාරිය
ශතපාදිකා-කවෙලු
ශතපුෂ්පක-රත් කණේරු
ශතපුෂ්පා-සතකුප්ප
ශතප්‍රසූතා-ශතපුෂ්ප
ශතප්‍රාස-අලරිය (කණේරු)
ශතශීරු-සීනිද්ද
ශතමූල-සාතාවාරිය
ශතමූලි-ඊතණ, සාතාවාරිය

ශත පුෂ්ප — සත කුප්ප

ශත පුෂ්ප — ශත ප්‍රසූතා

Peucedanum Graveolens

ගස පුරාම සිය ගණන් පුබුදු වූ මල් වලින් පිරී වැසී යන මහ දුරු ගස වැනී මේ පැලටියට දෙමළෙන් කියන **සතකුප්ප** යන නාමය ම සිංහල යන් අතර ද වැඩි වසයෙන් ව්‍යවහාර වේ. මෙය ව්‍යඤ්ජන රසවත් කිරීමට කුළු බඩු වශයෙන් හා ඖෂධ වශයෙනුත් ඉන්දියාවේ යොදන නමුත් ලඞ්කාවේ වැඩි වශයෙන් යොදන්නේ ඖෂධයක් වශයෙන් පමණකි.

මේ වර්ගීය සූතිකා රුධිරය හා සූතිකා වේදනාව පහ කිරීමට ත්, දරුවන් ලැබීමෙන් පසු මහත් වන ගර්භ කොෂය පිඩු කිරීම (හැකිලීම) ට ත් ඖෂධයක් වශයෙන් පාවිච්චි කරති,

sinhalaebooks.com

ශතවීර්‍යා–එළ ඊතණ
ශතවෙධින්–ඇඹුල්වේ
ශතවෙධි–ඇඹුල්වේ
ශතවෝෂ–සතපුෂ්ප
ශතඝශ්‍රාංසී–මොර ගස
ශතසුතා–සාතාවාරිය
ශතා–සතපුෂ්ප
ශතාක්ෂී–ඊතණ, සතපුෂ්ප
ශතාඞ්ග–කෝන් ගස
ශතාවරී–සාතාවාරිය
ශතාහ්වා–සතපුෂ්ප, සාතාවාරිය
ශතෛකා–ඇම්බරැල්ල
ශතකාවලී– ගජ නිප්පිලි, සිවිය කරල්
ශතපර්ණී–බෙරැ
ශපර්විකා–හෙළ ඊතණ
ශඵ–ගවාදීන්ගේ කුරය, සක්නැබ, ගස මුල
ශබ්දබෝධන–යක්බේරිය
ශබ්දිකා–යක්බේරිය
ශමපාක–ඇසල
ශම්බර–රත් නිවුල්, ලොත්, කුඹුක්
ශම්බරකන්ද–බින්තල් අල
ශම්බරී– මකුණුවැන්න, මී නු ග, භාතාවාරිය
ශම්බා–දියමින්ත
ශම්බුකා–බෙල්ලෝ
ශම්භු–කොඛලීල
ශම්භුප්‍රියා–නෙල්ලි, ඊතණ
ශම්භුවල්ලභ–නෙළුම් මල
ශම්වර–වතුර
ශම්වරී–මීනුග
ශම්‍යා–ඊතණ
ශම්‍යාක–ඇසළ
ශමී–සැමගස, ලෝලු
ශමීගර්භ–ගින්න
ශමීධාන්‍ය– තෝර, මැ, මුං ආදී ධාන්‍ය
ශමීපත්‍රී–නිදිකුම්බා
ශමීර–වාතය, කටුවැල්බටු
ශමිසිකා–සියඹලා
ශර්කරක–මිහිරි පැණිදෙඩම්
ශර්කර ජා–ගල් කණ්ඩු
ශර්කරා–සීනි
ශර්වරී–රාත්‍රිය, කහ
ශර්ජ–සල් ගස, හල් දුම්මල
ශර්පාක්ෂී–දත්කැටියා ගස
ශර–බට ගස, යකඩ
ශරට–වතුක්
ශරණී–ආපසුමදු
ශරත්පද්මී–හෙළ නෙළුම්
ශරත්පුෂ්පී–බඳුවද
ශරදූ–මහ ඉරමුසු
ශරපුඛා–පිල ගස
ශරල–හොර ගස
ශරාව–නැඹිලිය, පැස, බඳුන
ශල්ක–ගස, පොතු
ශල්මලී–ඉඹුල්, කටුඉඹුල් ගස
ශල්ලක–තොටිල
ශල්ලකද්‍රව–තුරුක් තෙල්
ශල්ලකී–ඉන්සළු ගස
ශල්‍ය–කිහිරි, කුකුරුමාන්, බෙලි
ශල්‍යක–කුකුරුමාන්
ශල්‍යපර්ණී–මේවන්
ශල්‍යාක–කුකුරුමාන්
ශලාකා–කුකුරුමාන්
ශලාටු–බෙලි ගස, අමු ගෙඩි
ශලිල–වතුර
ශශධර–කපුරු
ශශභෘද්–කපුරු
ශශල්‍ය–කුකුරුමාන්
ශශශිම්බිකා–බුලත්
ශශාඞ්ක–කපුරු
ශශාඞ්ක ලෙඛා–බෝදි ඇට

sinhalaebooks.com

ශා

ශශි-කපුරු
ශශිකාන්ත-චන්ද්‍රකාන්ත
ශශින්-කපුරු
ශශිපර්ණි-පුවඟු
ශශිප්‍රභා-රත්මහනෙල්, සුදුනෙළුම්
ශශිප්‍රිය- රත් මහනෙල්, නිල් මහ
නෙල්, ඇඹුල
ශශිලෙඛා-රසකිඳ, බෝදි ඇට
ශශිවාටිකා-සාරණ
ශශිවාලක-කපුරු
ශශ්‍ය සංවරණ-මුරුත ගස
ශශ්‍ය සම්බර-ලෝලු, සල් ගස
ශශ්‍යාරු-සුළු සැමගස
ශෂ්ටික-වී,(ධාන්‍ය)
ශස්ත්‍ර-වානේ
ශස්ත්‍රක-යකඩ
ශස්ත්‍රකොෂතරු-මහකුකුරුමුවන්
ශස්ත්‍රවෘක්ෂ-වැලහුණ
ශස්ත්‍රහස්ත-සල්ගස
ශස්ථ-ලාතණකොළ
ශහශ්‍රවෙල්ලි-පෙරුම්කායම්
ශහශ්‍රවේධින්-පෙරුම්කායම්

ශාක්‍ය-කටුකරඹු
ශාක-කොළ මල් ආදි වෘක්ෂප්‍රභෙ
ද, අතු, අරළුගස, මාරාගස
ශාකචුක්‍රිකා-සියඹලා
ශාකජ-මහරි
ශාකජඵල-සාදික්කා
ශාකට-ලෝලුගස, දැවගස
ශාකපත්‍ර-මුරුංගා
ශාකබාලෙය-රසකිඳවැල
ශාකයොග්‍ය-කොත්තමල්ලි
ශාකරාජ-කුරතම්පලා
ශාකවාස්තුක-නිල්තම්පලා
ශාකවිල්ව-බටුගස
ශාකවීර-කුරතම්පලා
ශාකශ්‍රේෂ්ඨ- කුරතම්පලා, කිරි
පලා, බටු
ශාකා-අරළු
ශාකාඞ්ග-මිරිස්
ශාකාම්ල-සියඹලා
ශාකාම්ලභෙදන-සියඹලා
ශාකාලාවු-ලබු ප්‍රභෙද
ශාකිණ්-කුරතම්පලා
ශාඛ-වැල, අතු
ශාඛමාරා-කිරිපලා
ශාඛවරා-කිරිපලා
ශාඛවෘක්ෂ-ලුණුවරණ
ශාඛවෘක්ෂක-සල්ගස
ශාඛශ්‍රේෂ්ඨ-කිරිපලා
ශාඛාකර්ණ්ඨ-දළුක්, සීනුක්
ශාඛාඞ්ගපුෂ්ප-මාරාගස
ශාඛාම්ලා-සියඹලා
ශාඛාල-වේවැල
ශාඛාශිඛා-අතුවල මුල්
ශාඛිණ්-කුරතම්පලා, අලකිරිය
ශාඛින්-ගස
ශාඛී-ගස, කුඩාගස
ශාඛොට-ගැටනිවුල්
ශාඛගුප්ටා-ඊනිඳ,(ඔලිඳ)
ශාටක-වස්ත්‍රය
ශාණඩවලපර්ණි-පොණඩරු
ශාණඩිල්‍ය-බෙලිගස, අත්තන
ශාතකුම්භ-රත්රන්, අත්තන
ශාතකෞම්භ-කණේරු, රත්රන්,
අත්තන
ශාතන-තුනීකිරීම, විනාශය
ශාතශීරු-ඉද්ද විශෙෂයක්
ශාතලා-බැමිතිරිය
ශාද්වලා-ඊතණ, එළ ඊතණ
ශාද-මඩ, බැලතණ

sinhalaebooks.com

ශි

ශානී-කැකිරි
ශාම්බූක-සක්
ශාම්වලීපත්‍රක-රුක්අත්තන
ශාමර-ලොත්, වඳුරු මෑ
ශාමල-බෝගස, බෙලි
ශාමවාස්තුක-නිල්තම්පලා
ශාර්කර-සීනි,කිරෙන් තැගි පෙණ
ශාර්ඞග-අමුඉඟුරු
ශාර්ඞගෂ්ටා-හඟුළු, තැල්වැල්
ශාර-කපුරු පැහැය
ශාරඞග-කැඳැත්තා මුවා, ඇතා, මීමැස්සා, මොණරා
ශාරද-සුදු පියුම්, උක්ගස, මුතමල් ගස, රන්වන් මුං
ශාරදැ-ඉරමුසු, ලුණුවිල
ශාරදික-සරත් කාලයෙහි හටගන්නා රෝගය
ශාරදින්- රුක්අත්තන, ලුණුවිල
ශාරදී- ලියනහලා, රුක්අත්තන
ශාරිබා-හිරමුසු
ශාරිබාදිගණය- හිරමුසු, පද්මක, සුවඳහොට, මීපුප්, හෙළ-රත් හඳුන් දෙවර්ගය, ඇද්දෙමට, වැල්මී යන මේ ශාරිබාදි ගණය රත් පිත්, පිපාස, තියුණු පිත් උණ, වමනය හා මහත් දැවිල්ල නසන්නේ ය.
ශාරිවා-ඉරමුසු
ශාල්මලි-ඉඹුල් ගස
ශාල්මලික-ඉඹුල්
ශාල්මලීරස-ඉඹුල්ලාටු
ශාල්මලීවෙෂ්ට-ඉඹුල්ලාටු
ශාල-සල්ගස, ගස, මීඇඹ ගස
ශාලජ-දුම්මල, (හල්දුම්මල)
ශාලඤ්ච-මුගුණුවැන්න
ශාලද්‍රුම-සල්ගස
ශාලනිර්‍යාස-දුම්මල (හල්දුම්මල)
ශාලපර්ණී- සල්වැන්න, (සල්වැන්න ගැණ ඉදිරියෙහි ලියා ඇති ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න)
ශාලවෙෂ්ට-දුම්මල
ශාලසාර-පෙරුත්කායම්
ශාලාටු-බෙලි
ශාලානී-කිරිබඳු
ශාලාව-ලොත්
ශාලාවූක-බල්ලා, සිවලා, බළලා මුවා, වඳුරා
ශාලි-සැට ඳ, හැල් ආදී ධාන්‍ය
ශාලිකා-කිරිබඳු, ශාලිපර්ණී
ශාලිනී-ශාලිපර්ණී
ශාලී-ඇල්වී, උළුවා, කළුදුරු
ශාලීන-නෙළුඹල, උළුවා
ශාලූ-නෙළුඹල, කසට ද්‍රව්‍යය, හිගුරුපියලි
ශාලූක- නෙළුඹල, රතැඹුල මුල්, සාදික්කා
ශාලෙය-ශතපුෂ්ප, පැපිලිය
ශාවර-ලොත්, හෙළ ලොත්
ශාවරී-වඳුරු මෑ, ලොත් සුඹුළු

ශිංශපා-ඇට්ටේරිය ගස
ශික්තක-මී ඉටි
ශික්ථ-මී ඉටි, මී වද
ශිඛ(ඛා)ණ්ඩ-මොණර පිල්, මිණිරන්
ශිඛණ්ඩිකා-ඔලිඳ, බෝලිඳ
ශිඛණ්ඩින්-හුනිඳ, බෝලිඳ
ශිඛර-මුදුන, කරාබුනැවි, කුන්දුරුක්කන්
ශිඛරිකා-පිළිල

sinhalaebooks.com

ශිඛරින්-පිළිල,සැබෝ, කුන්දුරුක් කන්, යව, තල, ගෙන්දගම්, සීනිද්ද
ශිඛරී-මීනුග, දේවදලි, සැබෝ
ශිඛාග්‍ර-හිස් මුදුන
ශිඛානන්ද-රතුලූනු
ශිඛාමූල-රතුලූනු
ශිඛාලූ- මොණරකුඩුම්බිය, (දුටු සතුටු)
ශිඛාවත්-රත්නිටුල් ගස
ශිඛාවර-කොස් ගස
ශිඛාවල-මොණරකුඩුම්බිය
ශිඛාවාන්-හෙළ නිටුල්
ශිඛී-හෙළ නිටුල්
ශිඛීන්-උළුවා, රත්නිටුල්, මොණර කුඩුම්බිය, එලුලොම්
ශිඛිකණ්ට-මයූරතුතු, පල්මානික් කම්
ශිඛිග්‍රීව-මයූරතුතු
ශිඛිප්‍රිය-සීන්ඛෙබර
ශිඛිමණ්ඩල-ලුණුවරණ
ශිඛිමන්ථ-කිණිහිරි
ශිඛිමොදා-අසමොදගම්
ශිඛිවර්ධක-කොමඩු පුපුල්
ශිග්‍රු-මුරුංගා
ශිග්‍රුක-රත්මුරුංගා
ශිග්‍රුක-රතු මුරුංගා
ශිඩ්ඩාණ-ලෝකඩ පාත්‍රය, ශ්ලෙෂ්මාව, යකඩමල, හොටු
ශිත්කා-සීනි
ශිත-රත්මහනෙල්,ගල්මද, තකුල්
ශිතල-කැකිරි
ශිතශූක-යව
ශිතා- කටුවැල්බටු, අතිවුඩයන්, උණකපුරු
ශිතාක-සීනි
ශිතානත-බෙලි
ශිතාභ්‍ර-කපුරු
ශිතාජික-අඳුහලා
ශිතිසාරක-තිඹිරි
ශිතොපල-සීනි
ශිති-කරගස, බුජපත්
ශිඵ-ගස්වල ජටා වැනි මුල්
ශිඵාක-නෙළුම් මුල්
ශිඵාකන්ද-නෙළුම් මුල්
ශිඵාරුහ-නුග ගස
ශිම්‍යා-මුංවැන්න
ශිම්බිපර්ණී-මුංවැන්න
ශිම්බීජ-කොල්ලු
ශිර-තිප්පිලි මුල්, ඉස්මුදුන, හෙළ බටු
ශිරඃකපාල-ඉස්කබල
ශිරඃකම්ප-ඉස වෙව්ලීම
ශිරඃඵල-පොල්ගස
ශිරඃශූල-ඉස රදය
ශිරා-නහර
ශිරාපත්‍ර-කිතුල් ගස
ශිරාල-කාමරංගා
ශිරාවෘත්ත-ඊයම්
ශිරීෂ-මාරාගස, මහරිගස
ශිරීෂකා-සියඹලා
ශිරොධරා-ග්‍රීවය, බෙල්ල
ශිරෝර්ජි-ඉසේ වේදනාව
ශිරොවෘත්ත-මිරිස්
ශිරොවෘත්තාඵල-රතුසැබෝ
ශිරොසජි-ඉසේ ඇටය
ශිලා- ගල්සෙවෙල්, රත්හිරියල්, ගල්මද, මිනෝශිල
ශිලාකර්ණී-වැලගුණ, ශලලකී, එන්සලු
ශිලාජ-ගල්මද
ශිලාජතු- ගල්සෙවෙල්, උපධාතු වෙසෙසක්වූ මේවා ගල්වල ගට ගණී)
ශිලාත්මජ-යකඩ

sinhalaebooks.com

ශී

ශිලාදද්‍රු-ගල්සෙවෙල්
ශිලාධාතු-සුදුගල් (තිරිවානා), කසාවන් සිවංගුරු
ශිලාපතා-කොල්ලු
ශිලාපුෂ්ප-ගල්සෙවෙල්
ශිලාභිද්-පොල්පලා
ශිලාභිස්‍යන්ද-ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
ශිලාභෙද-පොල්පලා, අක්කාපාන
ශිලාව්‍යාධි-ගල්සෙවෙල්
ශිලාසන-ගල්සෙවෙල්
ශිලාසාර-යකඩ, (ලොහ)
ශිලාහ්වය- ගල්මද, ගල්සෙවෙල් හෝ ගල්නහර
ශිලින්ධ්‍ර-කෙසෙල් මල
ශිලීපද-බරපා (බරවා) රෝගය (ශ්ලීපද)
ශිලොද්භව-ගල්මද, ගල්සෙවෙල්
ශිව-නෙල්ලි, බෙලි, ගුගුල්, රසදිය, මිණිරන්, අගිල්, වතුර, සවින්දව, මුහුදු ලුණු, සුදුපුස්කර, කළුඅත්තන, පිටවක්කා
ශිවද්විෂ්ඨා-වැටකේ
ශිවදාරු-දේවදාර, රසකිද
ශිවද්‍රුම-බෙලිගස
ශිවධාතු-රසදිය
ශිවපුෂ්ප-ඛදුවද, වද
ශිවප්‍රිය-ගුගුල්, අත්තන
ශිවමල්ලක-කුඹුක්
ශිවමල්ලිකා-මූනමල් : 379 පිටේ ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න)
ශිවමල්ලී-වකපුෂ්ප, කෝවක්කා
ශිව වල්ලභ-නෙළුම්
ශිවවීජ-රසදිය
ශිවවෛෂ්ට-බෙලි
ශිවශෙඛර-අත්තන, කෝවක්කා
ශිවා-අරළු, නෙල්ලි, සැමගස, ඊතණ, ගෝරෝචන, පිටවක්කා, ඇත්දෙමට, මකුණුවැන්න, උළුවා, දියමිත්ත, මිණිරන්
ශිවාටිකා-පිණ්ඩාභිඛු
ශිවානාලි-පිටවක්කා
ශිවානී-මිදිගස
ශිවාළුලා-සැමගස
ශිවාලස-රතු තලා
ශිවාස්මෘති-මිදිගස
ශිවී-කරගස
ශිශිර-සඳුන්, සැවැන්දරා, තවන් -මැදින් දෙමස
ශිශිරා-ඉරමුසු, රුහැණිය

ශීගු } මුරුංගා
ශීග්‍රු }
ශීඝ්‍රජන්මන්-කරඳ ගස
ශීඝ්‍රාණුකූලක-දැත්ත
ශිත-පියාගස, උළුවා, ලෝලු, කපුරු, ගොමුවහු
ශිතක්ෂාර-සුදුපුෂ්කර
ශිතකර-කපුරු
ශිතකරී-ඊතණ
ශිතකා-සීනි
ශිතකුම්භ-කණේරු
ශිතගන්ධ-සුදු හඳුන්
ශිතගු-කපුරු
ශිතපර්ණී-වරාමල්
ශිතපාකිණී-කවෙලු
ශිතපාකී-සුළුබැවිල, කවෙලු
ශිතපුෂ්ප-මාරා, වරා, ගල්සෙවෙල්
ශිතපුෂ්පී-කරඹ
ශිතපුෂ්පා-කොටිකන්බැවිල
ශිතප්‍රභ-කපුරු

sinhalaebooks.com

ශ

ශීතප්‍රිය-පැපිලිය
ශීතඵල-දිඹුල්
ශීතබලා- මහවැල්මදට
ශීතභානු-කපුරු
ශීතභීරු-නික, ඉද්ද, සීනිද්ද,වැල් ඉද්ද
ශීතමඤ්ජරී-සේපාලිකා
ශීතමූලිත-අගිල්
ශීතමූලක-සැවැන්න
ශීතරජ-කපුරු
ශීතරශ්මි-කපුරු
ශීතල-මලයරට සඳුන්, පැපිලිය, කොසඹ
ශීතලක-සුදු උපුල්, නියඳ
ශීතලවර්ධ- සපුගස
ශීතල ජල-මහතෙල්
ශීතලා-සුදුබැවිල, කැකිරි, සඳුන්, සැවැන්න, අස්වැන්න, අන්දර, සපු, කපුරු, ගල්සෙවෙල්
ශීතලාරජ-කපුරු
ශීතලාලය-එළ ජම්බු
ශීතවල්කල-දිඹුල්
ශීත වල්ලභා-දිඹුල්, බලුදම්, පැපිලිය
ශීතවීර්‍ය්‍ය-පද්මකාෂ්ඨ
ශීතවීර්‍ය්‍යක-පුළිල
ශීතශිව-සවින්දව, උළුවා, කප්පර වල්ලිය, ලෝලු ගස, ශතපුෂ්ප
ශීතසහා- කෝමාරිකා පියා ගස, නිල් නික, සොහොඹු
ශීතා-ඊතණ, මුරුවා, මහ බැවිල
ශීතාංශු-කපුරු
ශීතාඛ්‍යී-වලාවැන්න
ශීතානන-බෙලි
ශීතාහ්‍ව-කපුරු
ශීතාර්ජ } අඳුනලා
ශීතාර්ජක }
ශීතාවලා-මහ වැල්මදට
ශීතිසාරක-නිඹිරි
ශිණිපත්‍ර- කොසඹ, පර්ටිකා ලොත්, කිණිහිරි ගස්
ශිණිපණි-කොසඹ
ශිණිපර්ණි-ඇත්දෙමට, කොසඹ, යොන් තුඹ
ශිණිපුෂ්පී-ශතපුෂ්ප, තුඹ මල්
ශිණිමාලා-පුස්වැන්න
ශිව-ගල්මද
ශිවශිව-සවින්දව ලුණු
ශිෂ } ඊයම්
ශිෂක }

ශුක්ත්‍ර-රත්නිවුල්, ගිනි
ශුක්ත-බෙල්ලා, කාඩ්
ශුක්ති-සක්නැබ, මුතු බෙලි කටු, අශීස් රෝගය, වක්නිය, තුරුක් තෙල්, අඩ පලම (කලං හය)
ශුක්තිකා-මුතු බෙල්ලා, ඇඹුලැඹිලිය
ශුක්තිජ-ලුහුනු, මාරා, මුතු
ශුක්තිස්සීල-තුරුක් තෙල්
ශුක්ති හනු-වක්නිය
ශුක්ත්‍රී-සක්නැබ, තුරුක් තෙල්, වක්නිය, මුතු, මුතුබෙලි කටු
ශුක්‍ර-ශුක්‍ල ධාතුව, රත් නිවුල්, ගින්න
ශුක්‍රප්‍රමාතා-සිරිතේක්කු
ශුක්‍රමේහ- ප්‍රමේහ රෝග විශෙෂ යක්
ශුක්‍රලා-ලූනු ගස, මාරා ගස, ඔලිඳ
ශුක්‍රශුද්ධා-අරළු ගස
ශුක්‍ල-වරා, එරඬු,කොඳ,වසාවාසි, රිදී, වෙඬරු, ශුක්‍ල ධාතුව
ශුක්‍රලක-ත්‍රිඝනවාළු, හෙළ ලුහුනු

sinhalaebooks.com

ශුක්ලකන්ද- අතිවුඩයන්, හෙළ ලුහුනු
ශුක්ලකන්ඩා- අතිවුඩයන්, හෙළ ලුහුනු
ශුක්ලගන්ධා- අතිවුඩයන්, හෙළ ලුහුනු
ශුක්ලගන්ධිකා-ත්‍රාසනවාළු
ශුක්ලදූර්ධා-ඉකිරි
ශුක්ලධාතු-ශුක්ල (ධාතු), එළබටු
ශුක්ලපුෂ්ප- කුකුරුමාන්, ම හ ගොන් සුතු කැකිරි, කොදගස, අරත්ත
ශුක්ලපුෂ්පා-අඩන හිරියා
ශුක්ලපුෂ්පිකා-ලියනහලා
ශුක්ලපෘෂ්ටක-නික ගස
ශුක්ලඵලා-වරා ගස
ශුක්ලමජාජී-සුදුදුරු
ශුක්ලලා-ඔලිඳ
ශුක්ලවචා-හෙළ වද, සුවඳ කසා
ශුක්ලවෘක්ෂ-දූව ගස
ශුක්ලශාල-කොසඹ ගස, තල් ගස
ශුක්ලා- සීනි, කවෙළු, කිරිබඳු, දළුක්, වැල් පෙනෙල
ශුක්ලාඩිනී-සේපාලිකා
ශුක්ලාජා } සුදුදුරු
ශුක්ලාජාජී }
ශුක්ලෝපලා-සීනි
ශුක-තොටිල
ශුකවර්ජ-විශ්ණුක්‍රාන්ති
ශුකතරු-මාරා ගස
ශුකතුණ්ඩ- ඉඟුල්, (හිඟුල් = සාදි ලිඩගම්)
ශුකනාස-දද, තොටිල
ශුකපිණ්ඩී-වඳුරු මෑ, (ප්‍රධාන වාජී කරණ ඖෂධයකි)
ශුකපුෂ්ප-මාරා ගස
ශුකප්‍රිය-මාරා ගස,ජම්බු, කොසඹ
ශුකඵල-වරා ගස
ශුකරකාන්තා-බිම්තල්, ඌරල
ශුකරෙෂ්ට-කෙකටිය අල
ශුකල-වරා ගස
ශුකවල්ලභ-දෙළුම් ගස
ශුකශිම්බා-වඳුරු මෑ
ශුකසිම්බි-වඳුරු මෑ
ශුකාක්‍රීඩා-මහරි, මදටිය
ශුකාදන-දෙළුම්
ශුකාශ-වැල්තුඹ
ශුකෝදර-තලිස් පතුරු
ශුචි-රත් නිටුල්, ඝකීටක ශ්‍රිංගී
ශුචිද්‍රුම-ඇසටු ගස
ශුචිපර්ණී-හෙළ තෙළුම්
ශුචිපර්ණික-සුදු තෙළුම්
ශුචි මල්ලිකා-සීනිද්ද
ශුණ්ඨී-සිඹිඟුරු
ශුණ්ඨ්‍යා-සිඹිඟුරු
ශුණ්ඩා-සුරා
ශුද්‍රරවර්ජ්‍ය-කොබෝලීල ගස
ශුඩ-සවිඳුව ලුණු, මිරිස්
ශුඩවල්ලී-රසකිඳ
ශුධා-අමෘතය, සුණු
ශුනී-කොමඩු පුසුල්
ශුභ-පද්මකාෂ්ඨ
ශුභද-ඇසටු ගස
ශුභපත්‍රිකා-ශාලිපර්ණී
ශුභා- ගෝරෝචන, පුවඟු, ඌණ කපුරු, සුදු ඊතණ
ශුභාඤ්ජන-මුරුංගා
ශුභ්‍ර-ඊයම්, මිනිරන්, රිදී, කසිස්, සඳුන්
ශුභ්‍රකර-කපුරු
ශුම්ඨා-කටරොලු
ශුරණ-කිඩාරම්
ශුල්බ } තඹ
ශුල්ල }
ශුල්ව }
ශුල්වාරි-ගෙන්දගම්

sinhalaebooks.com

ශු ශෘ

ශුලහෘත්-පෙරැම්කායම්
ශුලිනී-රසතැල්
ශුෂ්කගොමය-ගොම වැරටි
ශුෂ්කපයොබීජ-මූදුපෙණ
ශුෂ්ක ඵල-වියලි ගෙඩි
ශුෂ්කල-මස්
ශුෂ්ක වෘක්ෂ-යවගස
ශුෂ්කා-මූදු පෙණ
ශුෂ්කාඛ්‍ය-යව ගස, ගුරු
ශුෂ්කාද්‍ර-ඉඟුරු
ශුෂ්කාදී-වියලි ඉඟුරු
ශුෂ්මත්-රත්නිවුල්
ශුෂිරා-පබළු

ශුක ක්‍රීඩා-මාරා ගස
ශුකවර්ජ්‍ය-හරංකහ, විෂ්ණුක්‍රාන්ති
ශුකතරු-මාරා ගස
ශුකතුණ්ඩ-සාදිලිංගම්
ශුකධාන්‍ය-යවාදී ධාන්‍ය
ශුකනාර්ක්ෂ-තොටිල
ශුකපිණ්ඩී-වඳුරු මැ
ශුකපුච්ඡ-ගෙන්දගම්
ශුකපුෂ්ප-විෂ්ණුක්‍රාන්ති, මාරාගස
ශුකප්‍රිය-ජම්බු
ශුකප්‍රියා-දෙළුම්
ශුකර කන්ද-බිම්තල්
ශුකර මදීව-සූකර මද්දව (ඌරු හතු)
ශුකරක්‍රාන්තා } බිම්තල්
ශුකරී }
ශුකරෙෂ්ට-කෙකටිය අල
ශුකවතී-වඳුරු මැ
ශුකවර්ණී-හරන්කසා
ශුකවල්ලභා-දෙළුම්
ශුකවෘක්ෂ-මාරා ගස
ශුකශිම්බා } වඳුරු මැ
ශුකශිම්බී }
ශුකසන්තාන-වරා ගස
ශුකා-වඳුරු මැ
ශුකාදන-දෙළුම්
ශුකාස-වැල්තුඹ
ශුකාහ්වය-වැල් තුඹ
ශුකොදර-තලිස්පතුරු
ශුද්‍රප්‍රිය-ලුහුනු
ශුද්‍රාතී-පුවඟු
ශුන්‍යා-මහ කටුවැල් බටු
ශුර- රත්තෙටුල්, සල්, සල්ගස, මිදෙල්ල ගස
ශුරණ-තොටිල, කිඩාරම්
ශුලගන්ධි-මල් ඊතණ
ශුලඝ්න-කොත්තමල්ලි
ශුලඝාතන-යකඩ බොර
ශුලදවිස්-පෙරැම්කායම්
ශුලනාශන-සුවස ලුණු
ශුලශතෘ-එරඬු
ශුලහනතීය-අසමොද
ශුලහෘත්-පෙරැම්කායම්
ශුලිත-මාරා ගස
ශුලිනී-රසතැල්
ශුලොන්ඛා-බෝදි ඇට

ශෘගාලඝණ්ටි-ඉකිරි
ශෘගාල ජම්බු-මහ ගොත් කැකිරි
ශෘගාලවින්නා } පුස්වැන්න
ශෘගාලවෘන්නා }
ශෘගාලිකා-කිරිබදු
ශෘඞ්ග-අඟ, ජීවක, කදුරු ගස
ශෘඞ්ගක-දුරු ගස
ශෘඞ්ගකන්ද-ඉකිරි
ශෘඞ්ගජ-හොර ගස, අගිල්, සඳුන්
ශෘඞ්ගනාම්නී-ක්ෂකීටකශ්‍රිඞ්ගි
ශෘඞ්ගබෙර-අමු ඉඟුරු
ශෘඞ්ගමූල-ඉකිරි

sinhalaebooks.com

ශෙ ශෛ ශො

ශෘඞ්ගමෝහින්–සපු ගස
ශෘඞ්ගලා–මැඩහඟු
ශෘඞ්ගලී–ඉකිරි
ශෘඞ්ගවේර–අමු ඉඟුරු
ශෘඞ්ගාට–කිරිබඳු
ශෘඞ්ගාටක–ඉකිරි
ශෘඞ්ගාර–කුරුඳු, කළුවැල්, සින්දූරම්
ශෘඞ්ගාරභූෂණ–සින්දූරම්
ශෘඞ්ගාරින්–පුවක්
ශෘඞ්ගාලවින්නා–පුස්වැන්න
ශෘඞ්ගික–ජීවක
ශෘඞ්ගී– වෘෂභක, කර්කටකශ්‍රිංගී, අතිවුඩයන්, ගජතිප්පිලි
ශෘවාවෘක්ෂ–උගුරුස්ස

ශෙඛර–කරාබුනැටි
ශෙඛරික–ගෝරෝචන, කරල්සැබ
ශෙපාලිකා–සේපාලිකා
ශෙඵාලිකා–නික ගස, සේපාලිකා ගස
ශෙඵාලී–සේපාලිකා
ශෙලු–ලෝලු ගස
ශෙවල, ශෙවාල } පෙඳ (දිසසෙවෙල්)
ශෙෂණ–තොටිල
ශෙෂසම්භව–තිප්පිලි මුල්

ශෛඛරික, ශෛඛරස } සැබෝ
ශෛහාක්ෂීන–රතුමුරුංගා
ශෛයර්කික–කටුකරඬු
ශෛයර්කී–සාදික්කා
ශෛරීයක–කටුකරඬු
ශෛරී–ලියනහලා
ශෛල–ගල්සෙවෙල්
ශෛලක–පෙඳ
ශෛලගන්ධ–සබර, සඳුන්
ශෛලජ– ගල්සෙවෙල්, රසඳුන්, ගජතිප්පිලි
ශෛලනිර්යාස–ගල්සෙවෙල්
ශෛලපත්‍ර–බෙලිගස, කප්පරවල්ලිය
ශෛලපර්ණිකා–සීන්අරත්ත
ශෛලවීජ–බඳුල්ල
ශෛලසාර, ශෛලාජ } ගල්සෙවෙල්
ශෛලාට– බිම්කොසඹ, සුදුපාට ලෝකඹ
ශෛලික, ශෛලූ, ශෛලූක } ලෝලු ගස
ශෛලූෂ–බෙලිගස
ශෛලෙඤ්ජ–කරගස
ශෛලෙය– කප්පරවල්ලිය, ගල්සෙවෙල්, ගල්නහර
ශෛලෝත්භවා–නීන්පොල්පලා
ශෛව–පෙඳ, අත්තන
ශෛවල–පෙඳ, පොණ්ඩරු
ශෛවාල–පෙඳ, (දිසසෙවෙල්)

ශොකනාශ–නෝපළු, අශෝක
ශොකහර්තා–හෝපළු, අශෝක
ශොකහාරි–වල් අඳුතලා
ශොකා–කටුකරඬු
ශොකාරී–බක්මී, කොළොම්
ශොචිෂ්කේශ– ගින්න, රත්නිටුල්
ශොණ–වරා, සින්දූරම්, ලේ, රත් උක්. රත්නිටුල්, තොටිල
ශොණක–තොටිල
ශොණක්ෂිණ්ටිකා– රත් කටුකරඬු
ශොණක්ෂිණ්ටී–කටුවැල්බටු

sinhalaebooks.com

ශෞ ශ්‍යා

ශොණනාධිප-ජයපාල ගස
ශොණපත්‍ර-රතුසාරණ
ශොණ පුෂ්පක-කොබෝලිල
ශොණ පුෂ්පී-එරබදු ගස
ශොණඵලිනී-තැල්වැල්
ශොණාක-තොටිල
ශොණාලු-ඇසළ
ශොණිත-ලේ, හුරිර
ශොණිත චන්දන-රත්හඳුන්
ශොණිඵල-මැණික
ශොඨක්නී-ශාලිපර්ණී
ශොධන-බුලත්, බෙරැ, කොසඹ, කුරුඳු
ශොධනාධිප-ජයපාල
ශොඨ-ඉදිමුම
ශොඨකාරක-බදුල්ල ගස
ශොඨන-යක්බේරිය
ශොඨක්නී-සාරණ, මේවන්, අස් වැන්න
ශොඨජිත්-සාරණ
ශොඨජිහ්ව-සාරණ
ශොඨනාශන- බෙරැ, යක්බේරිය
ශොඨභෘත්-බදුල්ල ගස
ශොභන-නෙළුම්
ශොභනක-මුරුංගා
ශොභනා-කහ, ගෝරෝචන
ශොභාඤ්ජන-මුරුංගා, රත්මුරුංගා
ශොම්රාජ- බෝදිඇට, කපුරැවිල
ශොමරාජී-බෝදිඇට, (සන්නිනායන්)
ශොමලතා-බෝදි ඇට, මුවකිරිය
ශොමවල්කල-එළකිහිරි,බෝදිඇට
ශොමවල්ලී-මුවකිරිය
ශොමවෘක්ෂ-මාරාගස, මදටගස
ශොෂණ-රස අනුභව කිරීම
ශොෂසම්භව-තිප්පිලි මුල්

ශෞක්තිකෙය-මුතු
ශෞකරී-බින්තල්
ශෞඛ්‍යා-රසකිඳ
ශෞගන්ධික-ගෙන්දගම්
ශෞණ්ඩ-රත්හඳුන්
ශෞණ්ඩී-ගජතිප්පිලි

ශ්මශාන-සොහොන
ශ්මශ්‍රු-රැවුල

ශ්‍යන්දන-කෝන්ගස
ශ්‍යන්දනී-කෙල

ශ්‍යාම-අත්තන, නුග, මිරිස්, ගිරි තිල්ල, කුඹුක්, ඉහිනිඇට,බොඩ අමු, තණ, සවිඳුව ලුණු
ශ්‍යාමකන්දු-අතිවුඩයන්
ශ්‍යාමකණ්ඩා-ගඩර්තණ
ශ්‍යාමකාරක-කිහිරි
ශ්‍යාමඛණ්ඩා-අතිවිඩයන්
ශ්‍යාමග්‍රන්ථි-ගඩර්තණ
ශ්‍යාමදර්භ-ඉළුක්
ශ්‍යාමපත්‍ර-කොල්ලම් කොළ
ශ්‍යාමභව-දේවදාර
ශ්‍යාමභූෂණ-මිරිස්
ශ්‍යාමල-කලුතිප්පිලි, පුළිල, මඟ කපු, ජම්බු, කස්තූරි, අමුක්කරා
ශ්‍යාමලචූඩා-ඔලිඳ
ශ්‍යාමලතු-කළු හිරමුසු
ශ්‍යාමලිකා-බෙරැ (තෘණ විශෙෂ යකි)
ශ්‍යාමවර්ණ-මාරාගස

sinhalaebooks.com

ශ්‍ර ශ්‍රා ශ්‍රි ශ්‍රී

ශ්‍යාමා–මේවන්, රසකිඳ, කස්තුරි, බෙරු, ඉන්සලු, ඉරමුසු, ගුගුල්, බෝදිඇට, පිළිල, කළුත්‍රස්ත වාලු, වැල්පෙනෙල, නිල්සාරණ, තිප්පිලි, කඟ, නිල්තලා, නෙළුම් ඇට, ඇට්ටර, කිරිඳි, ත්‍රස්ත වාලු, පුවඟු, නිල්ර්තණ, නුග කොළ, මකුලුවැන්න

ශ්‍යාමාදිගණය–පෝටා, දැත්ත, මී නුග, සීනුක්, තිරස්තවාළු, රස කිඳ, දැසමන් හෝ දැමිතිරිය, වැල්දෙණ, එළකටරොළු, ඇසළ, නෙලකිරිය, කුඩුවෙළඟ, කරඳ, රන්කිරිගොකටු යන මේ ශ්‍යාමා දි ගණය තෙම උදාවර්ති–උදර–ඛඩපිපීම්–විෂ– ගුල්ම යන මේ රෝග නසන්නේ ය.

ශ්‍යාමාක–බොඩහමු

ශ්‍යාව–ඇසළ

ශ්‍යෙනඝණ්ටා–දැත්ත

ශ්‍යෙණක–තොටිල ගස

ශ්‍රංසන–පියාගස

ශ්‍රංහන–පියාගස

ශ්‍රඩ–රත්කණේරු

ශ්‍රබසනා–ගිරිතිල්ල

ශ්‍රමනාහ්වය, ශ්‍රමනී } මුඛමහණ, ජටාමාංශ

ශ්‍රව–කණ

ශ්‍රවණ–කණ, දැත්ත ගස

ශ්‍රවතී–නියඳ, ගෙඳ

ශ්‍රවන්දු–සුලුදඬකලන්

ශ්‍රවනා–සියඹලා ගස, දැත්ත ගස

ශ්‍රවනී–මුකුණුවැන්න, ගෙඳ

ශ්‍රවා–මුරුවා

ශ්‍රාණා–යවකැඳ

ශ්‍රාර්ධව නියර්‍යාස–ගුගුල්

ශ්‍රාර්ධවශාක–කරපිංචා ගස

ශ්‍රාව්හො–තුන්පත්කුරුඳු

ශ්‍රාවනශීර්ෂක–මුඛමහණ

ශ්‍රාවනී–මිදි ගස, මීනුග, සුලුදඬ කලන්

ශ්‍රිංසී–පියාගස

ශ්‍රිකර–ඉරිවේරිය

ශ්‍රිගාලඝණ්ට–ඉකිරි

ශ්‍රිඝාදචව–අඹ

ශ්‍රිඛගක–ජීවක

ශ්‍රිඛගිකා–අගිල්, අතිවුඩයන්, කකීට කශ්‍රිංගි

ශ්‍රිඛගිනී–පෙරැම්කායම්

ශ්‍රිඛගිබෙර–අමුඉඟුරු, යක්බේරිය

ශ්‍රිඛගිබෙරකමූල–ගණගස

ශ්‍රිඛ්ගී–ජීවක, වෘෂභක, අතිවුඩ යන්, කකීටකශ්‍රිඛගි, ඇසටු, (නුග)

ශ්‍රිඛ්ගිරිකා–කිරිපලා

ශ්‍රී–හඳුන්, බෙලි ගස, කරාබු නැටි, කොකුම්

ශ්‍රීකණ්ඨ–සඳුන්

ශ්‍රීකණ්ඨඃ–සඳුන්

ශ්‍රීකන්දු–ඊල් ඛෙබර

ශ්‍රීකර– රත් මහනෙල්, නෙලුම් මුරුත, නිල් මහනෙල්, බුලත්, රතුපුල්

ශ්‍රීකරී–හෙළ සැබෝ, බුලත්, ඉරි වේරිය

ශ්‍රීකාත්–සල් ගස

ශ්‍රීඛණ්ඩ–සුදු හඳුන්

sinhalaebooks.com

ශ්‍රීගෙහ-සුදු නෙළුම්
ශ්‍රීතලා-දුම්මැල්ල
ශ්‍රීද්‍රහ්වය } බෙලි ගස
ශ්‍රීද්‍රැම }
ශ්‍රීධර-තලා ගස
ශ්‍රීනිකෙත-රත් මහනෙල්
ශ්‍රීනිර්ගුණ්ඩී-කළුතලා
ශ්‍රීනිවාස-සිරිවටු
ශ්‍රීපණී-නෙළුම්, මිදි, තොටිල
ශ්‍රීපණීණ-නවසාරන්
ශ්‍රීපර්ණිකා-කරබෙඹිය ගස, පුස් වැන්න, ඇත්දෙමට
ශ්‍රීපර්ණී- ඇද්දෙමට, අස්වැන්න, ඉඹුල්, සීන් මිදි, තොටිල
ශ්‍රීපන්ව-කරාබු
ශ්‍රීපුෂ්ප-කරාබුනැටි, නෙළුම්බට්ටා
ශ්‍රී ප්‍රසූතක-කරාබු නැටි
ශ්‍රී ප්‍රිය-සුදු හඳුන්
ශ්‍රී ඵල-නෙල්ලි, ඇද්දෙමට, බෙලි, කිරිපළු, ඉඳි, බේරු
ශ්‍රී ඵලිකක්ෂිණ්ටි } බේරු, අවරිය
ශ්‍රී ඵලී }
ශ්‍රී භද්‍රා-කලාඳුරු
ශ්‍රීමත්-හෝපලු, සිඳුරම්,මදට ගස
ශ්‍රීමතී-මුඩමහණ, යොන්තුඹ
ශ්‍රීමලා පහා-දුම්කොළ
ශ්‍රී මහා ඵල-බෙලි ගස
ශ්‍රීමාන්- ගුගුල්, මාරා, වෘෂභක, තෙල ගස, සින්දූරම්, කහ
ශ්‍රී ලතා-මහ දූදු වැල
ශ්‍රී වාස-දේවදාරු, සිරිවටු, සල් දුම් මල
ශ්‍රී වාසක-ගුගුල්
ශ්‍රී විභූෂණ-සක්
ශ්‍රී විරෝ-සෘෂභක
ශ්‍රී වෘක්ෂ-ඇසටු
ශ්‍රී වෙෂ්ට- සි රි ව ටු = (සරලද්‍රව= වෘක්ෂධූප)
ශ්‍රී වෙෂ්ටක-ගුගුල්
ශ්‍රී සංඥ-බෙලි ගස
ශ්‍රී සාදව්ව-අඹ

ශ්‍රීහසනිනී—දික්තිඩිය

ශ්‍රී හසනිනී—ඇත්සොඬ
Heliotropium Indicum

රටල කොළ වලට සමාන කොළ හා ඇත් සොඬක් වැනි දිග කටුවක සුදු පැහැති මල් හට ගන්නා වැඩි වශයෙන් වෙල් වල වැවෙන අඩි එකහමාරක් පමණ උස ඇති පැලෑටියකි. මෙය **ඇත්සැවිය** නමින් ද ඇතැම් අය හඳුන්වති.

———

sinhalaebooks.com

ශ්‍රෙ ශ්‍රෝ ශ්ලෙ ශ්ලෝ ශ්වෙ

ශ්‍රෙණි-ඉදි ගස, දැත්ත
ශ්‍රෙය-රත්කැල
ශ්‍රෙයසී-අරත්ත, දියමිත්ත, අරළු, ගජතිප්පිලි
ශ්‍රෙෂ්ඨ-ජීවක, අමුකන
ශ්‍රෙෂ්ඨා- තිපල් (අරළු, බුළු, නෙල්ලි)
ශ්‍රෙෂ්ඨාම්ල-සියඹලා
ශ්‍රෙෂ්ඨ-සවිඳව ලුණු
ශ්‍රෙෂ්ඨගන්ධ-සඳුන්
ශ්‍රෙෂ්ඨමූලිකා-මැණික් වැන්න
ශ්‍රෙෂ්ඨා-අරළු, තිප්පිලි, මැණික් වැන්න, බැමිතිරිය, සීත්දුමැඩ
ශ්‍රෙෂ්ඨෝදක-හාල් දෙවුන් දිය

ශ්‍රෝණ-පියුම් මිණි
ශ්‍රෝණරකතක-පියුම්රාමිණි

ශ්ලක්ෂ්ණත්වච්-පොල්පලා
ශ්ලීපද-බර පා (බරවා) රෝගය
ශ්ලීපදප්‍රභව-අඹ ගස
ශ්ලීපදපහා-බුත්සරණ

ශ්ලෙෂ්ම-සෙම
ශ්ලෙෂ්මක-කිරිපළු ගස
ශ්ලෙෂ්මඝ්නා-බෝලිද්ද, වැටකේ, දීදු
ශ්ලෙෂ්ම ඵල-ලෝලු ගස
ශ්ලෙෂ්මහ-ඇදේදෙමට
ශ්ලෙෂ්මාත } ලෝලු ගස
ශ්ලෙෂ්මාතක }

ශ්වදංෂ්ට්‍රක } ගොකටු
ශ්වදංෂ්ට්‍රා }
ශ්වඵල-දෙළුම් ගස
ශ්වයථු-ඉදිමුම
ශ්වයෝනි-රැක්අත්තන
ශ්වර්භු-කොබලීල
ශ්වසන-කුකුරුමාන්
ශ්වසනශ්වර-ඉදි ගස, කුඹුක්
ශ්වාවුබන්ධා-කිරිපලු
ශ්වාස-කාශ රෝගයක්
ශ්වාසාරි-නෙළුම් අල
ශ්විත්‍ර-සෙවතකුෂ්ට (සුදු කබර)

ශ්වෙත-ලුණුවරණ, කවඩි, සඤ්, සුදු මිණිරන්, සුදුදුරු, රිදී
ශ්වෙතකණ්ටකාරි-සුදුකටුවැල්බටු
ශ්වෙතකන්දු-අතිවිඩයන්
ශ්වෙතකුබෙරාක්ෂි-හෙළ පළොල්
ශ්වෙතකුම්භී-හෙළ පළොල්
ශ්වෙතකුෂ්ඨ-සුදු කබර
ශ්වෙත කුසුම-නික ගස
ශ්වෙතකෙශ-රත් මුරුංගා
ශ්වෙත ගුඤ්ජා-සුදු ඔලිද
ශ්වෙත ජීරක-සුදුදුරු
ශ්වෙතතෙල-සිනින් එන්සාල්
ශ්වෙත දණ්ඩා-එළ ඊතණ
ශ්වෙත දූර්වා-සුදු ඊතණ
ශ්වෙතධාමන්-කපුරු, මුදුපෙණ
ශ්වෙත පණ්ඩිත-සුදු තලා
ශ්වෙත පාටල-හෙළ පළොල්
ශ්වෙත පිණ්ඩිතක - මහ කුකුරුමාන්
ශ්වෙත පුෂ්ප- හෙළ නික, සුදු කණේරු, දැත්ත, වැටකොළු, කියඹරා
ශ්වෙත පුෂ්පා-සුදු කටරොළු, මහ ගොන් සුතු කැකිරි, කණේරු,
ශ්වෙතඵලෙරුහා-හෙළ පළොල්
ශ්වෙතහණ්ඩා-සුදු ඊතණ

sinhalaebooks.com

ශ්‍ර ස

ශ්වෙතමථ-කිරිමෝරු
ශ්වෙතමඤ්ජර-යක් එරබදු
ශ්වෙතමරිච- සුදු මිරිස්, වැල් මුරුංගා
ශ්වෙත මූලා-මහ සාරණ
ශ්වෙත වචා-අතිවිඩයන්
ශ්වෙත වල්කල-දිඹුල් ගස
ශ්වෙත වාසර-උක් ගස
ශ්වෙත විසා-අතිවිඩයන්
ශ්වෙත වෘක්ෂ-ලුණුවරණ
ශ්වෙතවෘහතී-හීන් සුදු කටුවැල් බටු
ශ්වෙතවෘහතිකා-හෙළ බටු
ශ්වෙතශ්‍යඤු-සුදු කටරොලු
ශ්වෙත ශූරණ-වල් කිඩාරම්
ශ්වෙතස්ථූ-එළ ඊතණ
ශ්වෙතසජී-ලුණුවරණ
ශ්වෙතසර්ෂප-හෙළ අබ
ශ්වෙතසාර-එළ කිහිරි
ශ්වෙතසීස-සුදු ඊයම්
ශ්වෙතසුරසා-එළ සේපාලිකා
ශ්වෙතසූරණ-වල් කිඩාරම්
ශ්වෙතා-කවඩි, අඩනහිරියා, අතිවිඩයන්, මුවකිරිය, එළ ඊතණ, එළ කටුවැල් බටු, පොල්පලා, උණකපුරා, සීනි
ශ්වෙතාකී-එළ වරා
ශ්වෙතෙක්ෂු-එළ උක්
ශ්වෙතෙලා-හීන් එන්සාල්, කර්ද මුංගු

ෂට්කටුක-සිවිය, රත් නිටුල්, තිප්පිලි මුල්, ඉඟුරු, මිරිස්, තිප්පිලි යන කුළු සය වග
ෂට්කොණ-දියමන්ති
ෂට්ග්‍රන්ථ-මඟුල්කරඳ, වද
ෂට්ග්‍රන්ථි-තිප්පිලි මුල්, වදකහ
ෂට්ග්‍රන්ධ-කුණු කරඳ
ෂට්පදී-මීමැස්සෝ, බමරු
ෂට්පදප්‍රිය-යොන්තුඹ, තාකෙසරු
ෂට්පදු තිපි-අඹ ගස
ෂට්පදුනන්දවර්ධන-හෝපළු ගස
ෂට්පදුලය-දෙඹ ගස
ෂට්පදෙෂ්ට-බක්මී, කොළොම්
ෂට් රස- මිහිරි, ලුණු, තික්ත, කසට, කටුක, ඇඹුල් යන රස සය වගීය
ෂඨක-තුවරලා
ෂඩ්ග්‍රන්ථා- වද කසා, හරංකසා, හිඟුරුපියලි, මහ කරඳ
ෂඩ්ග්‍රන්ථි-හිඟුරු පියලි, වදකහ, තිප්පිලි මුල්
ෂඩ්ඩග-හීන් ගොකටු පැල
ෂඩාෂ්මය-තුන්බෝ අත්තන
ෂඩ්ගුණ- ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, තිප්පිලි, තිප්පිලි මුල්, සිවිය, රත් නිටුල්
ෂණ්ඩාකී-හිරිතිල්ල
ෂල්ලික්කොඩි-පණම්පෙති,කිඹුල් වැන්න
ෂෂ්ඨක-තුවරලා
ෂිල්ලික්කාසි-පුස් ඇට
ෂුරතාවරෙසි-සෙනෙහ කොළ
ෂුරෙසි-එරමිණියා
ෂෝන අවරෙසි-වඳුරු මෑ

සංවර්ජිකා-නවසාරම්
සංවර්ජික-බුලු ගස
සංවරිණී-වලාවැන්න
සංවිධාය-කසා
සංවිසා-අතිවුඩයන්
සංශිකත දුග්ධ-මහ උක්

sinhalaebooks.com

සංස්ඵිලී–වටැස්ස

සංහතපුෂ්පිකා–උළුවා

සක්–සඞ්ඛ (සක්බෙලි කටු)

සක් ඇට–සක් කටු

සක්කැබලි–සක්බෙලි කටු

සකඛරා–සකුරු

සකඛරා උදක–හකුරු මුසු ජලය

සක්තුරඟ–වරා ගස

සක්නැබ–සඞ්ඛනාභි, (සක් බෙලි කටුවේ මැද පෙදෙස = මැද පුරුක. මේ වෙනුවට සම්පූර්ණ සක්බෙලි කටුව ම ඖෂධසඳහා ගන්නා නමුත් එය හරි නැත)

සක්පුපල–ඉඟිනි ඇට

සක්මල්

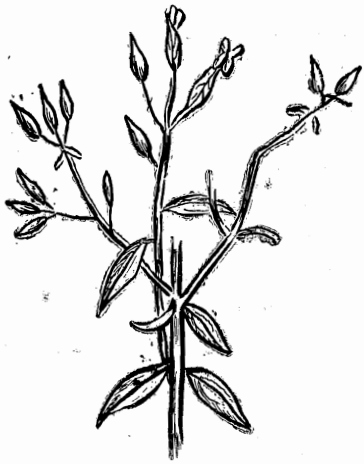

සක්මල්—ශඞ්ඛපුෂ්පී
Canscora Decussata

සක් ගෙඩියක ට සමාන කහ පාට කුඩා මල් හා අඟල් $1 \times \frac{1}{2}$ ක් පමණ දිග – පළල කොළ ඇති දිය සීරාව සහිත තෙත් බිම් වල වැවෙන ගිරා පලා වලට මදක් සමාන පැලැටිය කි.

සක්මල් අපස්මාර (ඕමස් මොර=වස් මර), මානසික රෝග, කුෂ්ට රෝග, සප්ත විධ අණ්ඩ වෘද්ධි හා දිවිමකුළු විෂ ඇතුළු විෂ ශරීර ගත වීමෙන් හට ගන්නා ආබාධ නසන, ධාරණ ශක්තිය දියුණු කරණ ප්‍රධාන පඩිකාතියේ විරේක ඖෂධය කි.

මේ පැලැටි යේ සම්පූර්ණ හැඩහුරු කම හා ඖෂධ ශක්ති යන් සසඳ බලන විට මෙය **විලදවැන්න** ප වුලට අයත් පැලැටියක් බැව් පෙනේ. එසේ ම **සඞ්ඛපුෂ්පී** (සක්මල්) **විලදවැන්න** ම යයි සිංහල නිඝණ්ටුවකට බැස ශඞ්ඛ පුෂ්පී වශයෙන් විලදවැන්න ම ඖෂධ වලට ගන්නා ප්‍රසිද්ධ වෛද්‍ය පරම්පරා ද ලක් දිව තිබේ.

අඞ්ගනහිරියා – වැල් දෙහි-හිඟුරු පියලි යන මේ වගී සක් මල් ලෙස ගැනීම හරි නැත.

සක්ලෙශ– මහදැත්ත

සක්වසන–නුග ගස

සක්ෂීර–කිරිකවෙලු

සකුසඳ }
සක්සොඳ } සප්සඳ= (සස්සඳ) සපී

විෂට ප්‍රත්‍යක්ෂ බෙහෙතකි. බාල යන්ගේ පණුගායට ද එ සේම හොඳ ය. (472 පිට බලන්න)

සකාන්ඵලා–කෙහෙල් ගස

sinhalaebooks.com

සකට-දුමැඩ
සකටලෝචන-ගුගුල්
සකණ්ටක-පෙඳ
සකද-කීකිරිඳිය
සකඳුරු-ඉඳිගස
සකන-මුතුබෙල්ලා
සකර-සීනි
සකල-කුරුඳුපොතු
සකලාක්ෂ-දැවගස
සකුණ-එළ නික
සකුරු-කිතුල්හකුරු
සකුරුපු-හකුරුඇප්ප
සකුල-කුළුරුණ
සකුලාක්ෂක-කලාඳුරු
සකුලාදනී-කටුකරෝහිණී
සකුලාදිනී-ලියනහලා
සකොදන-තලිස්පතුරු
සඛි-අරළු, කටුකරඹු, මුගුණුවැන්න
සගන්ධික-කරවිතලා
සඝකටාක්ෂ-දැවගස
සඝකාරු-පින්තල
සඝකි-මස්
සඝෙකාව-කොකුම්මල්
සඝෙකාවනී-නිදිකුම්බා
සඝපුස්පි-සක්මල්
සඝ්ඛමුකතා-සක්මුතු, (මුතු බෙල් ලන්ගේ මුතු)
සඝ්ඛිනී- වැල්දෙනි, යක්බේරිය, සක්මල්
සඝෙඛාණ්ඩ්-ගෙළ නික
සඝගමුලි-මුඛමහණ
සඝගර-සැමිගස
සඝගශෙයයී-ගෙඳගම්
සඝ්ග්‍රාහින්-කෙළිද ගස
සඝ්‍ස පුස්පි-සක්මල්
සඝ්‍ස්‍ර්තපත්‍රිකා-ශතපුෂ්ප

සවිමන-ලුණුවරණ
සවිව-කළු අත්තන
සවෙෂ්ට-අඹ
සජිජය-සල්
සජිජිය-දුම්මැල්ල
සජ්ජු-දුම්මල
සජ්ඣු-රිදී
සජරය-දුම්මල, සල්මැලියම්
සජාඛ්‍ය-දුම්මල
සජුරස-සල්දුම්මල
සජොවනතක-ඇත්තෝර
සඤ්ඣාරා-කහ
සඤ්ඣාලි-ඔලිද
සඤ්ජිකා-කැඳ, කාඩ්
සඤ්ජීව-කිරි
සටාළු-බෙලිපත, (බෙලි කොළ)
සඩ්ලෝ-යක්වනසු (යකුවනස්ස)
සණ්ඨකී-ගිරිතිල්ල, කිරිහඟුළු
සණ්ඩාකී-ගිරිතිල්ල
සණස්-ඇසතු
සත්ආකාර විෂ- දෂ්ට, ස්පෘෂ්ට, දෘෂ්ටි, අසිත, පීත, ඛාසිත, සාසිත යත සප්තවිධ විෂ.
සත්කට-උගුරුස්ස
සත්ත්‍ය-ඇසතු, බෝගස
සත්තපර්ණි-රුක්අත්තන
සත්තලා-සත් පෙනි දැ සමන්
සත්තුරහ-වරාගස
සත්ති-කලව
සත්‍රවණෙණ-රත්රන්
සත්දල-රුක්අත්තන
සත්පත්-රුක්අත්තන
සත්ඵල-දෙළුම්
සත්මැලි-ඉඹුල් මැලියම්
සත්මූලි-සාතාවාරිය
සත්සාර-කයිප්පු
සත්‍යනාමා-මකුණුවැන්න
සත්‍යඵල-බෙලි
සත්‍යාශ්ව-බැමිනිරිය

sinhalaebooks.com

සත-ශතපුෂ්ප
සතකුප්ප-යහවපු(ශතපුෂ්ප)
සතග්ගි-මුඛරෝගයක්
සතවඡ්ද-කළුනික
සතත්‍ය-තනකිරි
සතපත්‍ර-නෙළුම්, කළුතලා
සතපදී-මහකපු
සතපර්කා-ඊතණ, වදකහ
සතපුෂ්පික-රත්හඳුන්
සතප්‍රාස්‍ය-අලරිය
සතභෙද-පෙරුම්කායම්
සතමූල-ඇඹුල
සතමූලා-බින්තල්, සාතාවාරිය
සතමුලිකා-සාතාවාරිය
සතමුලී-සාතාවාරිය
සතරහුල්-ඇසළ
සතරත-සප්තපර්ණී වෘක්ෂය
සතරමධු-මී, දඹුවැල් (බෑ), බමර, කණවෙසියා පැණි
සතරමහාවිකට- මළ, මූත්‍ර, අළු, මැටි, (සර්පයන් දෂ්ට කළ විෂට මේ සතර වගීය ගෙන ඇල් දියෙන් දියකර පානය කිරීමෙන් විෂ බැස යනවා ඇත මෙය නාගයකු විසින් දෂ්ට කරණ ලද භික්ෂූන් වහන්සේ නමකට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් නියම කරණ ලද බෙහෙතකි. (විනය පිටක-මහා වගග පාලි -202. පිට)
සතාශ්‍රු-සාතාවාරිය
සතාවරී-සාතාවාරිය, කටුකරෝහිණී
සතිකතත-කොසඹ
සතිකාක-කොසඹ
සතිතත්වවිකා-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
සතිසක්කො-කෙළිද
සතුරුතෙල්-එරඬුතෙල්
සතුරුසම්මැට්ට-කරඬිඨනානෙයි= සිහින් දිග කොළ සහිත සර්ප විෂට ගන්නා පැලැටියක් (ස මැටි= හංමැටි=සම්මැට්ට)
සද්දලො-ඊතණ
සද්‍යඃශොථා-වඳුරු මැ
සද්‍යොහයෝනි-ගල්සෙවෙල්
සද-සැවැන්දරා
සදකා-හාල්
සදකැම්මිනි- දියතරිප්පු (චන්ද්‍ර කාන්ත පාෂාණ)
සදන-රසකිඳ
සදරාජ- හැඩහුරුකමින් ඉරරාජ වලට සමාන සුදු පාට රේඛා වලින් යුත් පැලැටියක්. (47 පිටේ ඉරරාජ ගැණ ලියා ඇති විස්තරය බලන්න)
සදවිහග-කොකුම්
සදශ්‍රා-ගොකටු
සදතොයා-එන්සාල් කොළ
සදපුෂ්ප-රතු වරා ගස, කොඳ, පොල්ගස
සදපුෂ්පඵල-බෙලිගස
සදපුෂ්පා-පුස්සමන්
සදපුෂ්පී-රතු වරා ගස, පොල්ගස
සදප්‍රසූන- එරබදු ගස, වරාගස, කොඳවැල
සදඵල-පොල්ගස, බෙලිගස, දිඹුල් ගස, පිටවක්කා
සදභද්‍රා-පුස්සමන්,ඇද්දෙමට
සදවශ්‍ය-තිබ්බටු ගෙඩි
සදසන්-ඉරිවේරිය
සදිවර්ධිත-බෙලි
සඳුන්-හඳුන්
සඳුන්කල්ක-චන්දන කල්කය
සදුල්-ඊතණ, දිවියා

sinhalaebooks.com

සදෙල

සදෙල-සල්. හල්
සදෙලමල-හල්දුම්මල
සන්තක- පියල්ගස, කිරිපළු
සන්තකද්දු-පියල්ගස
සන්තතොද්භව-ලොත්ගස
සන්දනිකා-හිඹුරු
සන්දීප්‍ය-මොණරකුඩුම්බිය
සන්ධිබන්ධ- බිම්කොසඹ, බින්සපු= (භූමිචම්පක= සව්කෙන්ද= යව කෙන්ද)
සන්ධ්‍යාපුෂ්පී-දැසමන්
සන්ධ්‍යාභ්‍ර-සිවංගුරු
සන්ධ්‍යාරාග-කෘෂ්ණකෝලි (සෙන්දිරික්කා)

සන්නිනායන්— බෝදිත (බෝදි ඇට)

සන්නිනායන්—ශ්විත්‍රාරි

Vernonia Anthelmintica

සනස්

වාකුවී - වවුවී- අවල්ගුජා- ශ්විත්‍රාරි-සොමරාජී-කෘෂ්ණඵලා - බෝදිත - බෝදි ඇට යන නම් වලින් හැඳින්වෙන සන්නිනායන් නමැති පැළැටියේ ඇට සුදු කබර, උපදංශ (පරංගි), සුදු ලාදුරු හා සමේ ඇතිවන නොයෙක් වගීවල කුෂ්ඨ රෝග වලට ත් ප්‍රත්‍යක්ෂ කෘමි නාශක ඖෂධයකි.

දිය සීරාව සහිත තෙත් බිම් වල හොඳින් වැවෙන අඹ තුනකට වඩා උස් නො වූ මේ පැළැටිය බොහෝ සෙයින් ම මළ බටු ගස කට සමාන ය. ඖෂධ සඳහ ගන්නේ දුඹුරු පාටින් යුත් මේ ගසේ හටගන්නා ඇට ය.

බෝදි ඇට

බෝදි ඇට ය සි කියා ඉන්දි යාවෙන් ගෙනෙන කොල්ලු ඇට මෙන් පැතළි ඊට මදක් කුඩා වූ කළු පාට ඇට වගීයක් ද මේ රටේ ඖෂධ සඳහා සන්නිනායන් වෙනුවට ගණිති.

බෝදි ඇට සොයා ගත නො හැකි වූ විට ප්‍රතිනිධි වශයෙන් **පරංගි තෝර ඇට** ඖෂධ සඳහා රැ ගෙන නිබෙන බව පැරැණි වෛද්‍යවරු වලින් පෙණේ.

සන්ති-රෝග විශෙෂයක්
සන්තිරුද්ද-ගුද රෝගයක්
සන්තිපාතනුත්- නේපාල බිම් කොසඹ
සනක-මහලුක්. පතුක්
සනන්තක-මහදෙඹ
සනස්-ඇසටු ගස

sinhalaebooks.com

සනානිකා-ඉන්සලු
සනොඝව්‍ය-යක්බේරිය
සප්ත-රුක්අත්තන
සප්තක-හිඟුරු ,සිව්ය
සප්තවර්ණද-රුක්අත්තන
සප්තධාතු-රස, ලේ, මස්, මේද තෙල්, ඇට, ඇටමිදුලු, ශුක්‍ර යන ධාතු හත
සප්තධාන්‍ය-ඇල්වී, අමු, තිරිඟු, කුරහන්, යව, තණ, ඉරිඟු යන ධාන්‍ය වගී හත
සප්තපත්‍ර-රුක්අත්තන
සපතපණී-නිදිකුම්බ, රුක්අත්තන
සප්තපර්ණී-රුක්අත්තන
සප්තභද්‍ර-මාරා
සප්තලා- දැසමන්, සීතිද්ද, මස් වැන්න, වී, බැමිතිරිය, ඔලිඳ, පළොල්,
සප්තවිධ ධාන්‍ය-ශාලි, ව්‍රීහි, යව, ගොදුම, තණ, වරක, කංගු
සප්තශිරා-බුලත්
සප්තසප්ති-වරාගස
සප්තසාර- ගිතෙල්, තලතෙල්, දී පෙරලි දිය, සුරා, සුදුලූණු, රත්නිටුල්, සීනි
සපතාවි-නිටුල්
සුප්තාහ්ව-රුක්අත්තන
සප්තාහ්ව වාහන-වරාගස
සප්දිව්-විෂවෙද්දු (සපිජිවී)
සප්පි-ගිතෙල්
සප්බැස්ස-ඔසුවැල්ල
සප්හැල-සජී හැවය
සපදංස-මුරුංගා
සපා-මීවදය
සපිණ්ඩා-යොන්ඉඳි
සපිමාරි-කලුකැම්මේරිය

සප්සද—යස්සද වැල්

සප්සද—අහිඝ්
Aristolochia Indica

සිප්නේක්කු කොළ වලට සමාන කොළ—**රුරුජිණ** මල් පොකුරු වලට සමාන මල් පොකුරු හා වඩු කුරුළුකූඩු වැනි සිහින් කෙඳි වැනි නටුවල එල්වී තිබෙන ගෙඩි වළු ඇති මොළය කිතිකවන තද සුවඳකින් යුත් වැලකි සප්සද වැල.

කරණ ලද පරීක්ෂණ අනුව ප්‍රධාන පඩිකාතියේ විෂ බීජ නාශක ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් පෙර-අපර දෙ දිග ම පිළිගෙණ ඇති මේ වැල සත්ව ජීවිතයේ පැවැත්මට ඉතා හිතකර ඖෂධයකි.

sinhalaebooks.com

ජ්වර-විෂමජ්වර - අතීසාර - ආමිශූල- යන රෝග වලට ත්, පිස්සු බළු-පිස්සු මී විෂ හා හැම වගීයක ම සර්පයින් දෂ්ට කිරීමෙන් ඇතිවන විෂට ත්, මේ වගීයේ කොළ-වැල් හා මුල් ඖෂධ වශයෙන් ගණිති.

මේ වැලේ මුල් කැල්ලක් ලඟ තබා ගත් විට වසංගත (විෂ බීජ ශරීරගත වීමෙන් බෝවෙන) රෝග බෝ නොවේ. එබඳු රෝගීන් ස්පර්ශ වුව ද ඒ රෝග නො වැළඳෙ යි. මේ මුල් වල පවත්නා තද සුවඳ නිසා සර්පයෝ කිට්ටුවට පවා නො එති.

බෝවෙන රෝග (රෝගබීජ) වලින් හා සර්පයන්ගෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා සප්සඳ මුල් කැල්ලක් ලඟ තබා ගැණීම පැරණි සිංහළ චාරිත්‍රයකි.

ලක්දිව මිනිසුන් තබා කටුසු-හීරළු ආදි කුඩා සතුන් පවා මේ වැලේ ඇති බලය ගැණ දන්නා බව පෙණේ. සර්පයන් ගෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා ඒ කුඩා සතුන් මේ වැල් ගොමු තුළ සැඟවී සිටින බැව් පරීක්ෂාවෙන් බැළුව හොත් දකින්නට පුලුවන.

සප්සඳ වස-විෂ නිසා ඇතිවන හදිසි විපත්ති වල දී රෑ දුවල් හෙදයක් නැති ව හදිසියෙන් ඊව මතා කරණ රාත්‍රි ඖෂධයක් නිසා හැම ගෙ මිදුලක ම අලඞ්කාරය-ආරක්ෂාව හා ඖෂධ පිණිස වවා ගත යුතු වැලකි.

සපිතක } මහවැටකොළු
සපිතිකා }
සපිනි-ආපසුමඳු
සපු- කිකිරිඳිය, මීවදය, චම්පක වෘක්ෂය
සඵල-ඇසටු ගස
සබර-දියමිදෙල්ල, පියාගස් (මොර ගස්)
සබරල-සබර + අල=සබරල
සබරලොඳ-මොරලොඳ
සබරි-මීනුග, (බිංනුග)
සබල- දියබෙරලිය, සැබෝකරල
සම්-සජ් හැවය
සම්පාක-ඇසළ
සම්ඵුල්ලිතො- මල් පිපී තිබෙන ගස
සම්පෙලිතත-සම්පිල්ල
සම්බරකඳුක-බිම්තල්
සම්බාරි-දුත්ත, මීකන්පලා, සාතා වාරිය
සම්භව-ශුක්‍රධාතුව
සම්හිතා-මයිල ගස
සම්වතී-බුලු ගස
සම්‍යක්ගවෙරණ-මුරුත
සම්‍යා-බුලත්
සම්‍යාක-ඇසළ
සමං-සමන්පිච්ච
සමංගා-වැල්මදට, සුලු බූ බැවිල
සමංමුතු-කලාඳුරු අල
සමංසාලෙ-රුක්අත්තත
සමංසූමං-සමන්පිච්ච වැල
සමඅත්-කරඳ, බුලු
සමගන්ධික-සැවැන්න
සමගර්භ-මරකත මාණික්‍යය
සමඞ්ගා-වැල්මදට, කලුතලා, සුළු බැවිල, කිරිඳි, නිදිකුම්බා
සමණ-බුරුත ගස
සමතස්-ලුණුවිල

sinhalaebooks.com

සමදරා — තික්ත සමදරා ගස්

සමදරා
Samadera Indica

තික්ති කොළ වලට මදක් සමාන ප්‍රමාණයෙන් එසට මදක් කුඩා වූ කාල වර්ණයෙන් යුත් ගසකි. මෙහි ගෙඩි තන්තන් ගෙඩි හෝ කට්ටකුමඤ්ජල් (දෙවධූප) ගෙඩි වැනි ය.

තද තික්ත ගතියකින් යුත් මේ ගසේ කොළ-පොතු හා ඇට හොරි-දද-කුෂ්ඨ- කඩුවේගන්ආදි හමේ රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ වෙති.

තද තික්ත ගතියකින් යුත් නිසා ගම්වාසීහු මේ වර්ගීය **තික්ත සමදරා** නමින් හඳුන්වති.

සමදෝෂ-නීරෝගී
සමන්-දෘඪමත්
සමන්ගා- වැල්මදට, සුලුබුබැවිල
සමන්තක-මහදෙඹ, ඉලුක්
සමන්තදුර්ගන්ධා-මහලක්, දළුක්ගස
සමන්තපුෂ්ප-සුවඳ ඇති අගිල්
සමන්පලා-සමන්පිච්ච කොළ
සමන-මුරුත, මුඛමහණ
සමපාකය-කල්කය ඉටිසේවී ලනු ඇඹරෙනු වැනි පදම
සමපාටලී-හෙළ පළොල්
සමතී-ඇටකෙසෙල්
සමරා-මුරුවා
සමල්ලිකා-කෝවක්කා
සමවාත-කිණිහිරි
සමස්ථිලා-පතුක්,වල්ලි අල
සමසත්-දදගස
සමාසො-සුළුබැවිල
සමාධි-වෘෂහක
සමාරොහා-ඉඳි, රටඉඳි
සමාහ්වා-ගැටනිටුල්
සමිද්-කැල
සමී-හිඟුරුපියලි, සැමගස්
සමිපත්‍රා-නිදිකුම්බා
සමීරණ-කුකුරුමාන්, වරා, හීන් තලා, කරව් තලා, මුරුවා
සමීරසා-බෙලි
සමීරොපසමී-සැමගස
සමුද්භව-මැසිදැ
සමුද්‍ර-මුදුලුණු, සක්නැබ
සමුද්‍රකට-දිවිපහුරු
සමුද්‍රකථා-මුදුපෙණ
සමුද්‍රපර්ණී-මීපැණි
සමුද්‍රඵේන-මුදුපෙණ
සමුද්‍රලවණ-මුදුලුණු
සමුද්‍රාන්ත-කහඹිලියා, සාදික්කා, කපු

sinhalaebooks.com

සමුද්‍රානනා

සමුද්‍රාන්තා-කඩල, පික්මල්, ඇල් කහඹිලියා, මහකපු, ම හ ඉ ර මුසු, ඊතණ
සමෝදක-කිරිමෝරු
සයං-රසදිය
සයථු-ඉදිමීම
සයාකාර අජීර්ණ-ආම, විදග්ධ, විෂටබ්ධ, විලම්බික, රසශෙෂ, උත්සුක යන අජීර්ණ සය
සයාකාර අතිසාරය-වාත, පිත්ත, ශ්ලෙෂ්ම, සන්නිපාත, භය, ශොක යන අතිසාර සය
සයාකාර රසය- (වෘක්ෂලතාවල) මුල්, කඳ, පොතු, කොළ, ගෙඩි, මල් යන මේවායේ රස
සයාකාර වායු- ඌර්ධවඩගමන, අධොගමන, කුක්ෂිසය, කොෂ්ඨ සය, අඩගමඩගානුසාරී, ආශ්වාස, ප්‍රශ්වාස යන සයාකාර වාතය
සයින්කෙ-බදුල්ල
සසිරයඃ-කටුකරඹු
සසිල-රසඳුන්
සකීර-හකුරු, (සක්කර) සීනි
සකීරා අර්බුද-රෝග විශෙෂයක්
සර්වරී-කහඅල
සර්ජ-දුම්මල, සල්ගස
සර්ජක-සල්ගස
සර්ජගන්ධා-අරත්ත, සස්සඳ
සර්ජය-දුම්මැල්ල
සර්ජරස-දුම්මල, සල්ගස
සර්ජා-සළල
සර්ජාහ්ව-දුම්මල, සල්ගස
සර්ජාහ්වය නිර්යාස-දුම්මල
සජ්ජිකා-, සජ්ජිකා } සුවසලුණු
සර්ජිකාක්ෂාර-සුවසලුණු

සර්ගුණිමූලක

සර්ප-සලුකරඹ, වැවරණ
සර්පගන්ධා-ඒකාවේරිය
සර්පගන්ධික-අරත්ත-සප්සඳ
සර්පවක්ත්‍ර-නයිහතු (භූමිපුෂ්ප)
සර්පදර්ව්ටි-කොළොම් ගස
සර්පදංෂ්ට්‍ර- දැත්ත, ඇත්සැටිය, දත්කැටියා
සර්පදංෂ්ට්‍රා-මැඩහඟු, සුළුසාරණ
සර්පදංෂ්ට්‍රිකා-මැඩහඟු,සුළුසාරණ
සර්පදන්තී-දැත්ත
සර්පදමනා-මල්වැටකොළු
සර්පනාලී-කිඩාරම්
සර්පප්‍රිය-සඳුන්
සර්පපුෂ්පී-දැත්ත
සර්පමාරී-කළුකැම්මේරිය
සර්පමෙදා-හිඹුරු ගස
සර්පලතා-බුලත්වැල
සර්පසංඥ-කොල්ලම් කොළ
සර්පසුගන්ධා-සප්සඳ
සර්පාක්ෂ-රත්ගොකටු, ඒකාවේරිය
සර්පාක්ෂි- අඩනහිරිය, අරත්ත, රත්ගොකටු, ගන්ධනාකුලී
සර්පාදනී-අරත්ත, ඒකාවේරිය
සර්පාරී-හෙළ හිඹුරු
සර්පාවාස-සුදුහඳුන්
සර්පිස්-ගිතෙල්
සර්පී-ගිතෙල්
සර්පීන්ද්‍ර-ගුගුල්
සර්පිෂ්ට, සර්පෙෂ්ට } සඳුන්
සර්වග-පුවහුරුක
සර්වගන්ධ-එන්සාල්, කුරුඳුපොතු, කොල්ලම් කොළ, තාම්ල්රේණු, කපුරු, අගිල්, කරාබුනැටි, තකුල්, කොකුම් මල්
සර්වග්‍රන්ථි, සර්වග්‍රන්ථික, සර්වග්‍රන්ථි මූලක } නිප්පිලි මුල්

sinhalaebooks.com

සර්වජනප්‍රිය–සුළුදඬකලත්
සර්වජයා–බුත්සරණ
සර්වනිඝ්නා–කළුකැම්මිරිය
සර්වතොභද්‍ර–ඇද්දෙමට, කොසඹ
සර්වද්‍රපුෂ්ප–රත්ගොකටු
සර්වපුෂ්පිකා–දැත්ත
සර්වභද්‍රා–ඇද්දෙමට
සර්වරස–ලුණු
සර්වරසා–දුම්මල
සර්වරසොත්තම–ලුණු
සර්වරොමතා–දැත්ත
සර්වරොස–රත්ගොකටු
සර්ව වර්ණිකා–ඇත්දෙමට
සර්වසාර–කෝන් ගස, මුරුත
සර්ව සිද්ධි–බෙලිගස
සර්වානුකාරිණී–අස්වැන්න, ශාලි පර්ණී
සර්වානුභූතී–සුදු ත්‍රස්තවාළු
සර්වානුභූතිකා–ත්‍රස්තවාළු
සර්වෞෂධී–කොට්ටම්, ජටාමාංශ, කහ, වදකහ, මුරාමාංශ, කලාඳුරු, කපුරු, ගල්සෙවෙල්, සඳුන්
සර්වෞෂධිගණ– ජටාමාංශ, වද කහ, කොට්ටම්, මුරාමාංශ, ගල් සෙවෙල්, කහ, බාන්වැල්ගැට, (වෙනිවැල්ගැට) හිඟුරුපියලි, සපුමල්, කලාඳුරු
සර්සප–අබ
සර–තලගස, ලුණුවතුර, යකඩ, නෙළුම් මල, වෙඩරු, පියුම්,
සරඝා–මීහකුරු, මිමැස්සා
සරජ–වෙඩරු
සරණ–යකඩමල, වැල්බැවිල, පිච්ච, සාරණ
සරණා–කටුපිල, ආපසුමඳු
සරණි–ආපසුමඳු=(ප්‍රශාරිණී)
සරත්පර්ණී–මුංවැන්න
සරත්ඵලා–මහඉරමුසු
සරත–මුරුවා
සරදී–රුක්අත්තන
සරපත්‍රිකා–නෙළුම් මල
සරපුඛ–කටු පිල
සරබිං–ඉරමුසු
සරල–දුම්මල, දේවදාරු,ත්‍රස්තවාළු, හොරගස
සරලද්‍රව–සිරිවටු, ත්‍රස්තවාළු, සල් මැලියම්
සරලදාරු–ගුගුල්, හොරගස
සරලම්–සිරිවටු
සරලා–ත්‍රස්තවාළු
සරලාඛග–දුම්මල
සරලී–හොරගස
සරලො–සරල
සරසවතී–බැම්තිරිය
සරස–එළ ත්‍රස්තවාළු, ඊයම්, කිරි මෝරු, මියුරුඇඹුල්, සොරස, (අමු බෙහෙත් කපා කොටා මිරිකාගත් ඉස්ම)කසට, තික්ත, මධුර, ලුණු
සරස–කසට, තික්ත, මධුර, ලුණු, ඇඹුල්, කටුක යන රස සය
සරසම්පත–ගොකටු
සරසාරි–ගුගුල්
සරසිජ } නෙළුම්
සරසීරුහ }
සරා–බෙරු, ආපසුමඳු
සරික–තල
සරිකා–පත්‍රාඟිංගු
සරිල–වතුර
සරුසපය–අබ
සරොජ } නෙළුම් මල
සරොජන්මන් }
සරොරුහ–නෙළුම්

sinhalaebooks.com

සල්—හල් ගස්

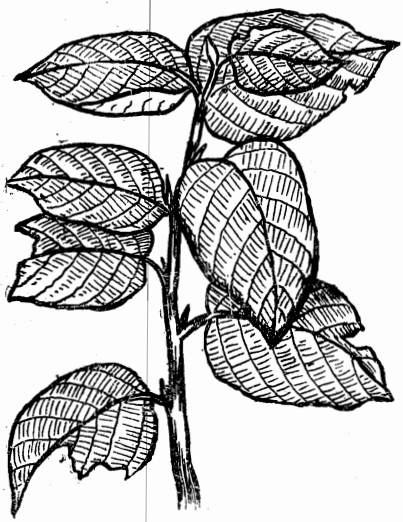

සල්—සාල (අශ්වකර්ණ)

Shorea Robusta

දැනට **සල්** නමින් තුන් වර්ගයක් ලඞ්කාවේ තිබේ. එයින් (Shorea Oblongifolia) ත මැ ති හල් ගස ලඞ්කාව ම ජන්ම භූමි කොට ඇති ගසක් ලෙස සැළකිය හැක. වෙන කිසිම රටක මේ වර්ගය මේතාක් සොයා ගෙන නැති හෙයිනි. මෙහි කඳ සුදු පාට යි. කොළ ගලිස් කොළ වලට ත් වඩා විශාල යි. තේක්ක කොළ මෙන් බොකුටු හැඩයෙන් යුක්ත යි. අතු මුදුන්වල සැදෙන මුරුත මල් වැනි මල් පොකුරු මනා සුවඳකින් යුක්ත යි. මෙහි සැදෙන ගෙඩි ලෙලි හැරි කුන්දිරු පොල් ගෙඩි පමණ විශාල යි. අඟල් බාගයක් පමණ ඝණ වූ ලෙල්ල අස්කළ විට ඉතිරි වන මදය තද තික්ත ගතියකින් යුක්ත යි.

වේරුන් වලින් හෝ බෙලෙක් කැල්ලකින් සාදා ගත් ඇණ පෝරුවකින් මේ මදය සිඟින් වෙන්ට සූරා ගෙණ මල්ලක දමා කට වසා බැඳ දියපාරක එක රැයක් බැඳ තබා තික්ත හැර මිරිකා ගත් හල්කිරි වලට හාල් පිටි හා කිතුල් පැණි මිශ්‍රකර හල් කැඳ ත්, මිරිකා ඉතිරිවන රොඩ්ඩට හාල් පිටි හා පොල් මිශ්‍ර කර හල් පිට්ටු ත්, සාදා ගත හැක.

මෙ සේ සාදා ගන්නා හල් කිරි කැඳ සහ පිට්ටු රක්තවාත, මූල වාත හා අර්ශස් රෝග වලට ත්, වස විෂ ශරීරගත වූවන්ට ත් නො වරදින ඔසුවකි. හල් ගෙඩි කිසිම සතෙකු නොකන නිසා "**සතුන් නොකන තික්ත ගෙඩිය**" යන තේරවිලි පදයක් ද හල් ගෙඩිය ගැණ ගම්වාසීන් අතර ව්‍යවහාරයෙහි පවතී.

හල්පොතු

තික්ත මිශ්‍ර කසට රසයකින් යුත් හල්පොතු අතීසාර රෝග යට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධයකි. තෙල් දිය රාවීම (පැසවීම) නැවැත්වීමට ත්, එයින් උණු කරණ පැණි වණිවත් කිරීමට හා සුගන්ධවත් කිරීමට ත්, හල්පොතු යොදති.

sinhalaebooks.com

හල්දුම්මල

තුවාල වල ඔඩු කැපීම සඳහා පැලැස්තර සෑදීමට ත්, විෂ බීජ නාශක ඖෂධයක් වශයෙන් දුම් ඇල්ලීමට ත් සල් ගසෙන් පිටවී වේලෙන දිළිසෙන ගතියකින් යුත් කිරි (හල්දුම්මල) ගණිති. මේ වගී යේ පිරිසිදු කැලි ගෙන කුඩුකර දෙරණ තෙලට මිශ්‍රකර හොඳින් උනුකර සකස් කර පෙරා ගන්නා වලිව්වි (වාර්නිස්) **ගල්ගුහා-භික්ති-සිව්ලින්-ඛනු** ආදියෙහි අඳින ලද සිතියම් දීප්තිමත් වීම හා ආරක්ෂා වීමත් සඳහා ඒ සිතියම් වලට උඩින් ගානි. අපේ රටේ අවුරුදු දහස් ගණත් පැරණි චිත්‍ර ආරක්ෂා වී තිබෙන්නේ මේ ගුප්ත වාර්නිස් වගීයේ පවතින පුදුම බලය නිසා ය.

මෙය ලංකාවේ පමණක් තිබෙන හල්ගස මිස ඉන්දියාවේ තිබෙන සල් ගස් වගීය නොවේ.

මේ රටේ සල් නමින් ව්‍යවහාර වන දෙවැනි වගීය දකුණු ඇමෙරිකාවෙන් ගෙනැවිත් 1881 දී බෝකරණ ලද (Cannon Ball Tree නමැති-කාලතුවක්කු උණඩ ගස) ගසකි. හොඬුපර ගසට මඳක් සමාන කොළ හා මල් ඇති විශාල ලෙස වැවෙන මේ ගසේ මිනිස් හිස් පමණ මහත ඇති ගෙඩි සෑදෙ යි. ඉර උදුවත් සමග මිහිරි සුවඳකින් යුක්තව පිපෙන මේ ගසේ මල් ඉර අවරවීමත් සමග අම්හිරි දුගඳක් පතුරවමින් පර වී ය යි. තද ඝණ කටුවකින් යුත් මේ ගසේ ගෙඩි ජූරියන් ඇට පමණ විශාල වූ ඇට හා ලා දුඹුරු පැහැයෙන් යුත් දුගඳ හමන මඳ වලින් පිරී තිබේ.

මෙය සල් ගසක් තඹා ආසියාතික වෙන ගසක් හෝ නො වේ. සල් ගසකට සමාන කිසිම ලක්ෂණයක් ද මෙහි නැත මීට අවුරුදු 78 කට පෙර දකුණු අමෙරිකාවෙන් ගෙනැවිත් ලඬකාවේ බෝකරණ ලද මේ ගස මීට පෙර ඉන්දියාවෙහි හෝ ලංකාවෙහි තිබුන බවට කිසිම ශාස්ත්‍රීයක් ද නැත.

සිද්ධාර්ථ කුමාරොත්පත්තිය සිදුවුන වේලෙහි අග සිට මුලට පිපී ගිය සල් ගසක අත්තක් ඇල්වූබව සඳහන්වන කථා ප්‍රවෘත්තිය නිසා කද දිගට මල් පිපෙන පමණින් මෙය එහි විස්තරවන සල් වගීය යි වරදවා තේරුම් ගැණීමෙන් මේ ගසට සල් යන වැරදි ව්‍යවහාරය භාවිත වී තිබෙන බව පෙණේ.

තුන්වැන්න (Shorea Robusta) නමින් උද්භිද විද්‍යඥයන් විසින් හඳුන්වනු ලබන නියම සල් වගීය යි මෙය ඉන්දියාවේ හා ජාවා දූපත්වල ත් වැවී තිබේ. මෙහි කද සුදු පාට ය. කොළ අසුන්ගේ කන්වලට සමාන ය. පේරාදෙණියේ උද්‍යානයේ වවා තිබෙන පැළ කිපය හැර මේ වගීය මීට කලින් ලඬකාවේ වැවී නැත

sinhalaebooks.com

සල් ගසේ කොළ හැඩහුරුකමින් අශ්වකර්ණ (අසුන්ගේ කන්) වලට සමාන නිසා සල් ගසට සංස්කෘත භාෂාවෙන් අශ්වකර්ණ යන නම ව්‍යවහාර වේ. ඉන්දියාව ජන්මභූමිකොට ඇති ගසක් වීම, හැඩ හුරුකමින් මෙ කි ලක්ෂණයන්ට සමාන වීම හා උද්භිද විද්‍යාඥයන් සල් වශයෙන් පිළිගැණීම යන මේ කරුණු අනුව සළකන විට සිද්ධාර්ථ කුමාරොත්පත්තිය සිදු වූ අවස්ථාවෙහි මහාමායා බිසවට ආධාර වූයේ මේ වර්ගයේ සල් ගසක් විය හැකි යි. ලඞ්කාවේ තිබෙන සල් (හල්) ගස ද මේ පවුලට ම අයත් ගසක් බැව් දෙවර්ගයට ම උද්භිද විද්‍යාඥ යන් තබා තිබෙන ලැටින් නාමයේ සමානකම හා ගසේ හැඩහුරුකමත් අනුව සැළකීමට ඉඩ තිබේ. දකුණු ඇමෙරිකාවෙන් ගෙනැවිත් මෑත කදී බෝකරණ ලද කාලතුවක්කු උණ්ඩ ගස-ශාල (සල්) වර්ගයට පවා අයත් ගසක් නොවේ.

මෙනි ඡායාරූපයෙන් දැක්වෙන්නේ ඉන්දියාවෙහි තිබෙන නියම සල් ගසේ අත්තක සිතියමකි. ලඞ්කාවේ තිබෙන හල් ගස හා කාල තුවක්කු උණ්ඩ ගස කවුරුත් පාහේ දැක පුරුදු නිසා ඒවායේ ඡායාරූප අවශ්‍ය ය සි නො සිතමි.

එ හෙත් මේ තුන්වර්ගයෙන් ඖෂධයක් වශයෙන් හා රසායන ද්‍රව්‍ය යක් වශයෙන් ප්‍රයෝජන ලැබෙන්නේ ලඞ්කාවේ තිබෙන හල් ගසෙන් පමණකි.

සල්මලී-ඉඹුල්
සල්මණිල-හල්මිල්ල ගස
සල්මැලි-ඉඹුල් මැලියම්
සල්ලකා-කලුකිහිරි, කුකුරුමුවන්
සල්ලක-තොටිල, කෙහෙල්
සල්ලකී-ඉන්සලු, කුන්දුරුක්කන්
සල-ඉත්තැවා, සරල වෘක්ෂය
සලගෙ-ඉත්තැකුරු
සලදල-බෝගස
සලපත්-බෝගස
සලල-ඉත්තැවා, සරල වෘක්ෂය
සලලා-ඉත්තැකුරු
සලස්ත-ලුණුවරණ
සලස්ම-ලුණුවරණ
සලිල-වතුර
සලිල කුන්තල- පෙද (දිය සෙ වෙල්)
සව්වව්ව ලුණු-සුවස ලුණු
සවිසිරි-සෞවීර
සවරා-වල්කෝමාරිකා
සවහා-ත්‍රිසතවාලු
සවිකා-සිවිය
සවිතු-වරා ගස
සවිඛ-සහිද ලුණු
සවිඳව } සෛන්ධව ලුණු
සවිදව }
සවිස-රත් කණේරු, වව්වනාවි

sinhalaebooks.com

සල්වැන්න

සල්වැන්න—ශාලිපර්ණී

Desmodicum Gangeticum

සුළු පස් මුල් ගණයට අයත් සල්වැන්න දිග-පළල අඟල් 2 × 1 පමණ කොළ – කුඩා මල් හා-දික් වූ කුඩා කරල් ඇති අඩිය කට වඩා උස් ව නො වැඩෙන පැළයකි. (ගසකි.). ඉන්දියානු වෛද්‍ය කොෂ ග්‍රන්ථවල සඳහන් ලක්ෂණ අනුව මේ පැළෑටිය නියම සල්වැන්න (ශාලිපර්ණී) බැව් සිරිරව ම කිව හැක.

එහෙත් මේ වෙනුවට අති දීර්ඝ කාලයක සිට ඖෂධ සඳහා **අස්වැන්න** නමැති දිග-පළලින් අඟල් 1 × ½ ක් පමණ ඇති කුඩා වැල් වර්ගයක් ගැණීමට අපේ රටේ පුරුදු වී තිබෙන බව පෙණේ.

මෙ දෙවර්ගය ම මේ රටේ සුලබව තිබිය දී ශාලිපර්ණී වෙනුවට අස්වැන්න නමැති කුඩා වැල් වර්ගය ම ගන්නේ මක්නිසා දැයි සළකා බැලිය යුතුව තිබේ.

මේ රටේ සුළුපස් මුල් කෂාය හෝ පේයාව පෙර සිට ම පිළියෙළ කර තිබෙන්නේ ශාලිපර්ණී(සල් වැන්න) වෙනුවට අස්වැන්න හා පෘශ්ණි පර්ණී (පුස්වැන්න) වෙනුවට පොල්පලා ක් ඇතුළත් කිරීමෙනි.

ලක්දිව පෙර විසූ වෛද්‍ය වරයන්ගේ මේ නිගමනය එක වරම ඉවත දැමීම සුදුසු නැත. ඒ විධියට පිළියෙළ කර දෙන ඖෂධ යෝග වලින් එහි සඳහන් නියම ගුණය ලැබී රෝග සුව වන හෙයිනි.

නුදුරු අනාගතයෙහි ඇති විය හැකි ආයුර්වේද රසායනාගාර මගින් මෙ බඳු මතභෙද සහිත දේ පරීක්ෂණ වලට භාජන වී සාවද්‍ය-නිරවද්‍ය භාවය එළිදරව් වනතෙක් ඉවසිය යුතු ය.

සවිසා–අතිවුඩයන්, වච්චනාවි
සවුක්කාරන් උප්පු–යවකාර ලුණු
සවුකෙන්ද } යවකෙන්ද
සවුගෙඳි } (භූමි චම්පක
සලුක–හෙළ උපුල් අල

sinhalaebooks.com

සව්කෙන්ද—යව්කෙන්ද

සව්කෙන්ද—භූමි චම්පක

Kaempferia Rotunda

ගස වැවෙන විට කොළ පමණකුත්, ගස මැරෙන විට මල් පමණකුත් ඇති මේ පුදුම පැලැටිය පැල වෙන්නේ එහි තිබෙන රටල පමණ මහත ඇති කුඩා අල පොකුරක් නිසා ය. මෙහි කොළ අඹ කහ හෝ හුලන්කිරිය කොළ වලට ත් මල් වෙසක් මල් වලට ත් සමාන ය. වැවී තිබෙන සම්පූර්ණ පඳුර පෙනුමෙන් අඹ කහ පඳුරක් බඳු ය. ගස මැරී මල් හටගන්නා කාලයෙහි දිනපතා එක බැගින් මසක් පමණ නොකඩවා පිපෙන මේ මල් මිහිරි සුවඳකින් හා මිනා පෙනුමකින් යුක්ත වෙයි.

සපු මිල් සුවඳ ට ම ද ක් සමාන නිසා **භූමිචම්පක** යන සංස්කෘත නාමයෙන් හැඳින්වෙන මේ වර්ගීය යවන (අරාබි) දේශය හෝ රොටන්ඩා දේශය ජන්ම භූමි කොට ඇති බැව් මෙයට ව්‍යවහාර වන යව කෙන්ද (යවන කෙන්ද) Kaempferia Rotunda යන නාම අනුව සැළකීම ට ඉඩ තිබේ. මේ වර්ගයේ අල උනු අළු පල්ලේ තම්බා එළ ගිතෙලෙන් අඹරා ලේ ගෙඩි පිට ගැමෙන් ඒ ගෙඩි මොළොක් වී හොඳින් පැසවා ලේ සාරය ඇදී යයි.

සවෝ–මල් ආදියෙන් කළ සුරා
සසත්‍ර–සසත්‍රවේදි
සස්‍යසංවර–සල් ගස
සස්‍ය සංවරණ–මුරුත
සස–මීගස
සසන්තිකා–ඉඳුක්
සසල්‍ය–රසකිඳ
සසි–නිල් මානෙල්
සසුගන්ධක–කිරිකවෙලු
සහකාර- ඉතා දුරට සුවඳ ඇති අඹ, මී අඹ
සහකාරක–අඹ
සහචර–නිල් කටුකරඹු, රන්වන් කටුකරඹු
සහදෙව– බැවිල, දඹු උපුල්, ඉර මුසු, අඬතහිරියා, රන්වන් දඹු උපුල්
සහදෙවි–මහ බැවිල, මහුල් කුඹුරු වැන්න, ගොඩමානෙල්
සහයුරු–අඹ ගස
සහරසා–මුංවැන්න

sinhalaebooks.com

සා

සහල් දෙවුන් දිය - හාල්පාණු =(සිංහල කැකුළු හාල් පානු (හාල් සේදූ වතුර) මේ රටේ පෙර සිට ගණිති, සහල් සලම් එකකට වතුර එක පතක් දමා සිංහල පැය 15 ක් තබා පෙරා ගත් ජලය සහල් දෙවුන් දිය (තණ්ඩුලාම්බු) වේ.

සහලෝකා-රසකිඳ
සහස්-පෙරුම්කායම්
සහස් දත්-මත්ස්‍යයා, (බලයා)
සහස් නෙත්-කෙළිඳ ගස්
සහස් පත්-නෙළුම්
සහස් රැස්-වරා ගස
සහස් වෙද-පෙරුම්කායම්
සහඹ්‍රකණ්ඩී-සුදු ඊතණ
සහස්‍ර පත්‍ර-රත් නෙළුම්
සහස්‍ර පාද-වරා ගස
සහස්‍ර වීර්‍යා-ඊතණ
සහස්‍ර වෙධී-ඇඹුල්වේ, පෙරුම්කායම්, කස්තූරි
සහස්‍රා-දියමිත්ත
සහස්‍රී-ඇම්බරැල්ල
සහසා-අරත්ත
සහා-මුංවැන්න, කෝමාරිකා, දඹු උපුල්,සුදු කටුකරඹු, අරත්ත, පික්මැලි, කටුකරඹු, සුලු ගෙලඩිය, මහ ගෙලඩිය
සහාචර-තෙල ගස, රන්වන් කටුකරඹු
සහාර-අඹ
සහිඤ්ඤ-දෙහි
සහිරි-පුස්කර

සා-සැම ගස්, අත්තන
සාක-මහරි, අතු
සාකය-වරණ ගස
සාකාපස-නීක, වරා, කුඹුරු, තොටිල, එරඬු යන මේ පස් වගීයේ ශාඛා
සාකුරුණ්ඩ-කටුකරඹු
සාකොට-ගැට නිටුල්
සාඛා-අතු
සාඛිණ-සැමගස
සාගර-මුහුදු ලුණු
සාගරක-මුදු ලුණු
සාගරගාමිණී-හින් එන්සාල්
සාගර'ජම්ල-මුදු පෙණ
සාගරොත්ථ-මුදුලුණු
සාගරොත්ථමල-මුදු පෙණ
සාචිවාටිකා-සුදු සාරණ
සාටක } රෙදි
සාටිකා }
සාඩහ චිටපී-කිහිරි ගස
සාතකුම්භ-අලරිය, රත්රන්
සාතලා-බෑමිතිරිය
සාතලාවර්තිනී-වී
සාතාවාරි- හාතාවාරිය (සාතාවාරිය
සාතාවාරිය-ජලමක්ෂී
සාද-කොකුම්
සාදනී-බෙරු
සාදරණ්‍ය- සම වූ දිය හා ගල් ඇති ප්‍රදෙශය
සාදික්කායි-ලමඟ පුවක් (සාදික්කා ගෙඩි)
සාදිලිංගම්-හිඟුල් (හිඬගුල)
සාදුකණ්ටො-කටු කිහිරි
සාධු පුෂ්ප-ගොඩ නෙළුම්
සාධුපුෂ්පී-මයිල ගස
සාධුවාක්ෂ-ලුණුවරණ, කොලොම් ගස

sinhalaebooks.com

සාන්ද්‍ර-ඝන වූ දෙය, සිනිඳු දෙය
සාන්ද්‍රපුෂ්ප-බුළු ගස
සාන-මදටිය 15 ක බර
සානය-සය අකක්
සානි-කොරාසානි
සානු-මහ සාරණ
සානුජ-කොත්තමල්ලි, පොණ්ඩරු
සාබරී-යක්ඛේරිය

සාම්බ්‍රාණි—කුන්දුරු (කුන්දුරුක්කන්)

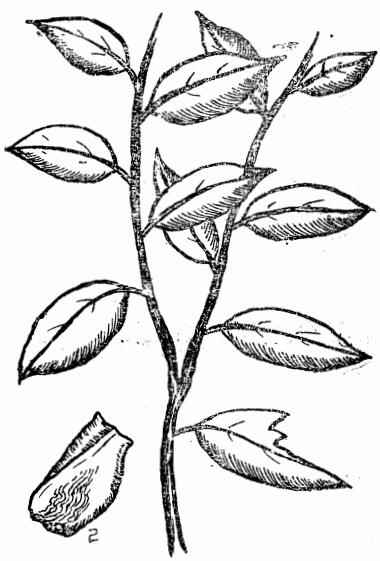

සාම්බ්‍රාණි—කුන්දුරුක්කන්

දවට කොළ වලට සමාන කොළ ඇති සුදු පාට කඳකින් යුත් අඩි පණහක් පමණ උසට වැවෙන ගසකි. මේ ගසේ ඇට හොර ගසේ ඇට වලට මදක් සමාන ය. පියාපත් බඳු ය.

ගසේ මුලින් සහ සන්ධිස්ථාන වලින් නික්මෙන දුම්මල වැනි මැලියම් සාම්බ්‍රාණි නමින් ගෙවල් සුගන්ධවත් කරණ, විෂබීජ නාසක ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් දුම් ඇල්ලීමට පාවිච්චි කරති.

සාම්භවා-රත් ලොත්
සාම්භාර-සාම්බර දෙශයෙහි ලුණු
සාම-රුක් ගස, ඉරමුසු
සාමං-පුවඟු, ඉරමුසු
සාමදූන-කොළය කඩා නැවත එකතු කළ විට පැස්සෙන සිංහ මුඛ කොළ වැනි කොළ ඇති කුඩා පැලැටියක්
සාමවල්ක } මාරා ගස
සාමවෘක්ෂ }
සාමා-පෝටා වැල, පුවඟු, කළු ත්‍රිඝනාවාළු, ඉරමුසු
සාමි වෘක්ෂ-කැල ගස
සාමුද්‍ර }
සාමුද්‍රක }
සාමුද්‍රජ } මුදු ලුණු
සාමුද්‍රලවන }
සාමුද්‍රික-මුහුදු ලුණු
සායපුඩ්ඛා-පිල ගස
සාර්ත්‍රා-කෝවක්කා
සාර-අරටු, වෙඩරු, යකඩ, සජිකෂාර, වතුර, රෝම ලුණු, මී ගස
සාරක-ජයපාල, ඇට්ටර
සාරඛදිර-හිඹුරු ගස
සාරගන්ධ-සඳුන්
සාරඝ-මීපැණි, මී ඉටි
සාරඛග-නෙළුම් මල, සක, සඳුන්, කපුරු, කලාදුරු
සාරජ-වෙඩරු

sinhalaebooks.com

සාරණ-අතීසාරය, වැල් බැවිල, ඇම්බරල්ල
සාරණී-සාරණ, යොහොඹු, ආපසු මදු
සාරණෙ-සාරණ
සාරතරු-කෙහෙල් ගස
සාරතෙල-ගෝසාල වැල
සාරදී-ලියනහලා, රුක් අත්තන, රණවරා, කටුකරෝහිණී
සාරදුම-කිහිරි
සාරපුෂ්ප-පියා ගස, සල් ගස
සාරමහා-බැවිල
සාරමූෂිකා-දේවදාලිය
සාරය-බට
සාරලජ්-අඹ
සාරවතී-සැමගස
සාරවීරතරු-අන්දර ගස
සාරස-සුදු නෙළුම්, සවිඳුව ලුණු, නෙළුම්, මීපැණි, ලුණු රස
සාරශ්‍රේෂ්ඨා-මාරා ගස
සාරා-කලු ත්‍රිඝනවාළු, ඊතණ, ලී මැ, දෙළුම්, බෝදි ගස, ලුණු වරණ
සාරාල-තල ගස (තිල)
සාරිණී-කපු ගස, මඟුල් කුඹුරු වැන්න, ඇල් කහඹිලියා, රන් වන් ඇට්ටර, ආපසු මදු, රතු සාරණ
සාරිබා-ඉරමුසු
සාරිබි-ඉරමුසු
සාරී-බැමිතිරිය
සාරී(තා)ණ-ගොඩමානෙල්, කහඹිලියා, ආපසු මදු, රතු සාරණ, කපු ගස
සාල්මලී-ඉඹුල් ගස
සාල්මලී නියර්‍යාස-හිඹුල් ලාටු
සාල්මාර-ඉඹුල් ලාටු
සාල-සල් ගස, දුම්මල
සාලත
සාලනීයර්‍යාස } දුම්මල
සාලපර්ණී-මේවන්, අස්වැන්න
සාලපුෂ්ප-ගොඩපියුම්
සාලය-අඹගස
සාලරස
සාලවෙෂ්ට } දුම්මල
සාලස්මා-තල් ගස
සාලසසර්ජ-මුරුත ගස
සාලස-සල් ගස
සාලසාරක-මුරුත ගස
සාලාදි ගණය - සල්, කොබු (කෝන්), රන්වන් කැල, (වෙනි වැල්), දැව ගස්, සදෙළ (රන් වන් සල්), කුඹුක්, පියා, මහරි, ඇට්ටර, රුක් බුරුද (සාරණ), කිහිරි හර, හෙළ - රත් හඳුන් දෙවගය, හිඹුරු, රත් මුරුත, කරඳ (සිරිල), නිඹිරි, කලු වැල් (අහිල්) යන මේ ශාලාදි ගණය සෙම්රෝග, කැසීම, ඡවි රෝග, කුෂ්ඨ, ප්‍රමෙහ යන මේ රෝග නසන්නේ ය.
සාලී-හැල් = (වී වර්ගයක්)
සාලුක- ඕළු, සාදික්කා, මානෙල් අල
සාලෙය-ශතපුෂ්ප, පද්මකාෂ්ඨ
සාලො-සල්ගස
සාව්හ-ලුණුවිල
සාවර-ලොත්
සාවරක-ලොත් ගස
සා වසුරු-හාබෙටි
සාවාසද-අසමොදගම්
සාවිත්‍ර-වරා
සාසප-අබ
සාසින්-වම්මුතු, (කලාඳුරු)

sinhalaebooks.com

සැ සි

සැඩරුස්-වරා
සැඩොල්-සාල්
සැති-මල්කැන
සැපිටි-(උරුලෑ) සව්ටම්
සැබෝ-කරල් සැබෝ
සැබෝ සාල්-කරල් සැබෝ ඇට
සැම-වෙලඟ
සැර-මලාව =(පැස=පෙට්ටිය)
සැලඹ-හැලඹ, (හැලි අඹ - ලොකු අඹ) බක්මී ගස් වලට බොහෝ සෙයින් සමාන හැලඹ නමැති වෙන ගස් වර්ගයක් ද තිබේ.
සැලලූහුනු-සුදු ලූනු අල
සැවැන්දට-සුවඳ හොට (සැවැන් දරා)
සැවැන්දන-සැවැන්න =(සැවැන් දරා)
සැවැන්දරා-සැවැන්න
සැවැන්දෙට-සුවඳහොට
සැවැන්න මුල්-බබුස් තණ
සැවුලු-කුකුලා
සැහැයුරු-අඹ
සැළඹ-සැලි අඹ, (ලොකු අඹ)

සිංගාටෝ-ගොකටු
සිංවුත-ආඩාතෝඩා
සිංශපා-ඉන්සළු ගස, ඇට්ටර ගස
සිංහ-රත් මුරුංගා ගස, මූනමල් ගස, වංඇපල
සිංහඝ-වංඇපල
සිංහකෙශර-මූනමල් ගස
සිංහතුණ්ඩ-දළුක්
සිංහනාදිකා-ඇල් කහබිලියා
සිංහපර්ණී-වංඇපල ගස
සිංහපුච්ඡී-මස්වැන්න, පුස්වැන්න, අස්වැන්න
සිංහපුච්ඡිකා-පුස්වැන්න
සිංහපුෂ්පා-පුස්වැන්න
සිංහමුඛ-ආඩාතෝඩා, (මෙහි සිංහ මුඛාකාර මල් පිපෙන හෙයින් සිංහමුඛ යයි කියති)
සිංහමුඛී-පුස්වැන්න, මස්වැන්න, වංඇපල
සිංහමූත්‍ර-වැලි
සිංහල-කුරුඳු ගස
සිංහලක-පින්තල, නිකා ගස
සිංහලාඞ්ගුලි-පුස්වැන්න
සිංහවින්නා-මස්වැන්න
සිංහා-යකඩ මල
සිංහාඛ්‍යා-වංඇපල
සිංහාන-යකඩ මල
සිංහාස්‍ය-වංඇපල
සිංහිකා-වංඇපල
සිංගී-එළ බටු, කටුවැල් බටු, වම් බටු, මුංවැන්න, වංඇපල
සිංහුණ්ඩි-මහ උක්. වැල් මුරුංගා
සික්ථ-මී ඉටි, බෙරු
සික්ථක-මී ඉටි
සිකතා මේහ - ප්‍ර මේ හ රෝ ග යක්
සිකතා-වැලි
සිකන්ඩි-කටුපිල
සිකා-කිරිබඳු වැල
සිකාපත්‍ර-රත්එරඬු
සිකි-පල්මානික්කන්
සිකිගීව-පල්මානික්කන්
සිකුරුපියලි-හිඟුරුපියලි
සිඛණ්ඩි-කටුපිල
සිඛණ්ඩිකා-කටුපිල
සිඛණ්ඩී-ඔලිද, පිච්ච වැල
සිඛර-යබොර, වසාවාසි
සිඛරා-බුලත්

sinhalaebooks.com

සිඛරී- කුන්දුරුක්කන්, ඇපල, තෙලගස
සිඛා-රත් එරඹු
සිඛී-රත් නිටුල්
සිගහු-මුරුංගා
සිහි-වංඇපල
සිහිවෙර-ඉඟුරු
සිඞ්ගි-දේවදාර
සිඞ්ගිලිකොඩි-හිඟුරු වැල්
සිඞ්ඝාටො-ගොකටු
සිඞ්ඝාණ-යඛොර
සිඤ්චිතා-නිප්පිලි
සිටටමල්ලි-අස්වැන්න
සිත්තමච්චි-බැවිල
සිත්තලෙලෙ-හීන් එන්සාල්
සිත්තලෙලෙප්පාවු-පුස්වැන්න
සිත්ථක-මී ඉටි, මිපැණි
සිත-රිදී, අලජාති, සඳුන්, හොඳු වඳු, කපුරු, මුඛ රෝගයක්, මැණික්වැන්න, සීනි, සුදු පාසා නම්, වී
සිතකර-කපුරු
සිතකර්ණී-වංඇපල
සිතකුලක-බැවිල
සිතඟ-එළ ඉඹුල් ගස
සිතගුජා-සීනි, සුදුහකුරු
සිතගුඤ්ජා-එළ ඔලිඳ
සිතවජිත්‍රා-ශතපුෂ්ප
සිතවජ්‍ර-එළ ඊතණ
සිතදර්භ-එළ කුසතණ
සිතදීප්‍ය-සුදු දුරු
සිතදුර්වා-එළ ඊතණ
සිතද්‍රොන-ගැටතුඹ, සොන්තුඹ
සිතධාතු-ඝටුවැල්බටු
සිතපණී-වරාගස
සිතපුඞ්ඛා-හෙල පිලගස
සිතපුෂ්ප- හෙළකටරොලු, හෙළ බටු, තුවරලා
සිතපුෂ්පා- කොටවියාමුරු, තුවරලා, කුසතණ, එළ ඊතණ බඳු, එළ ඊතණ, බෝලිදීද,
සිතප්‍රසූ-පුස්සමන්
සිතර්භට-සුදු හඳුන්
සිතමරිච-එළ මිරිස්
සිතමාස-මහ මැ
සිතඹු-කපුරු
සිතලා-තලා
සිතලෙඛා-කඩසකුරු
සිතවර්ෂාභු-එළ සාරණ
සිතසායක-එළ පිලගස
සිතසිම්බිකා-තිරිඟු
සිතශූරණ-වල් කිඩාරම්
සිතසර්ෂප-හෙළ අබ
සිතහිම-සුදු හඳුන්
සිතා-සුදු හඳුන්, සීනි, වදකසා
සිතාඛණ්ඩ-මිහකුරු
සිතාණ්ඩිකා- සුළුසාරණ, මහ සාරණ
සිතාබ්ජ-සුදු පියුම
සිතාභ-කපුරු, මෝරු
සිතාභු } කපුරු
සිතාභ්‍ර } කපුරු
සිතාභ්‍රක } කපුරු
සිතාම්බුජ-හෙළ නෙළුම්
සිතාර්ජක-සුදුතලා
සිතාර්ජුන-මුරුත
සිතාරත්න-හීන්අරත්ත
සිතාරුණ-කුෂ්ඨ රෝගයක්
සිතාලක-සුදු මදුරා
සිතාලතා-සුදු ඊතණ
සිතිවාර-කිඹුල්වැන්න
සිතු-පළොල් රුක
සිතුබන්-සුන්සාල් බන්
සිතුලා-තලා
සිතෙකාර-කොල්ලු, එළ ඊතණ
සිතොග්‍රා-හෙළ වදකසා

sinhalaebooks.com

සිතොපල-පබළු, එළබටු, සීනි
සිඳ-සවින්දව, කළුඅත්තහ, සීනි
සිඳක-නිකගස, සල්ගස
සිඳජල-කාඩි
සිඳතෙලා-අබ
සිඳධාතු-රසදිය
සිඳපුෂ්ප-කණේරු
සිඳප්‍රයොජන-සුදු අබ
සිඳම-කුෂ්ඨ රෝගයක්, (ලාදුරු)
සිඳමූලිකොළ-වරා කොළ
සිඳරස-රසදිය
සිඳසාධන-සුදු අබ
සිඳාජී-නුග ගස, අබ
සිඳි-සුළුදඬකලත්, පළුගස, වැට කොළ, කිතුල් ගස
සිඳිතුරු-වියලි ඉතුරු
සිදු-සෛන්ධව ලුණු
සිදුජල-ලුණු දිය හෝ මුදු ජලය
සිදුපෙන-මුහුදු පෙණ
සිදුබිජු-අබ
සිදුලුණු-සවිදලුණු
සිදුවර-නිකා, ලුණුවරණ
සිදුවරපත්-නිකකොළ
සිදුවරණ-නිකා
සිදුහත්-අබ
සිදුහත්සුණු-අබකුඩු
සිදුහතු-අබ
සිදුහතු තෙල්-අබ තෙල්
සිඩිම-කුෂ්ඨ රෝගයක්, (ලාදුරු)
සිධු-මීපැණි
සිධුපුෂ්පි-මුරුංගා
සින්සාටක-කොකටිය
සින්තල්-කිතුල්, (හින්තාල) රස කිද
සින්තිල්-රසකිද
සින්දු-සවිදලුණු, තොටිල ගස
සින්දු(ඛ්‍ය)ක-නිකගස
සිඳුකොඩි-ගිරිතිල්ල
සිඳුර-සින්දූරම්, රතු ඊයම්
සිඳුරකාරණ-ඊයම්
සිඳුවාර-නිකගස, නිකමල
සිඳුවාරිකා-නිකා ගස
සිඳුරම්-රසබෙහෙත, (රසභස්ම) චූර්ණය
සිඳුරී-එරබදු ගස, මලිතගස
සිඳු-සවින්දව, ඇත්මද, පළිහු, සුදු පුස්කර
සිඳුකර්ණ-මුහුදුපෙණ
සිඳුකර-සුදු පුෂ්කර
සිඳුජ-සවින්දව
සිඳුතළු-සවින්දව ලුණු
සිඳුති-සවින්දව ලුණු
සිඳුත්භව-සවින්දව ලුණු
සිඳුපල-සවින්දව ලුණු
සිඳුපුෂ්ප-කුසුමාඤ්ජන, සක්, මලිත
සිඳුමන්ථජ-අමාව,සවින්දවලුණු
සිඳුලවන-සවින්දව ලුණු
සිඳුවරිත-නිකගස
සිඳුවාර-නිකා, හෙළ නිකා
සිඳුවාරක-නිකා ගස
සිඳුවාරවර්ධ-නිකා, කළුනිකා
සිඳුවාරිකා-නිකගස
සිඳුවෙසන-ඇත්දෙමට
සිඳූර-සින්දූරම්
සින්තේලම්-සිහින් එන්සාල්
සින්ඛ-වම්මුතු
සින්ඛි- කටුවැල්බටු, එළබටු, වං ඇපල
සිනකාර-සීනක්කාරම්
සිනිකර-සීනක්කාරම්
සිනිද-අඹ
සිනිඛලා-සියඹලා
සිප්-හික්ගස, මුල
සිඵා-නුග ඇටුවන්, මුල
සිම්බකණ්ටිකා-කිරිඳි
සිම්බල-කොළ ඉඹුල්
සිම්බලී-ඉඹුල්
සිම්බා(ම්බි)-වඳුරු මෑ

sinhalaebooks.com

සිම්බිජා

සිම්බිජා-කොල්ලු
සිම්බිල-හිඹුල්, අවර
සිම්බී- මුංවැන්න,
සිම්බිධාන්‍ය-උඳු; මුං ආදිය
සියන්දුඹුලු-වියන්දුඹුලු
සියපත්-නෙළුම්
සියමිදි-මුද්දරප්පලම්
සියමිදිපැත්-මුද්දරප්පලම් මිරිකා පෙරා ගත් ජලය
සියමිර-ඉඟුරුපියලි
සිර-ඉස, තිප්පිලි මුල්, පළොල්ගස
සිරසනග්න-සුළුකරඹ
සිරසලොදු-කරපිංචා
සිරා-කිරිඅඟුණ
සිරි-බෙලි, ඉළුක්
සිරිකට-සඳුන්

සිරිතේක්කු—දම්දෙව්සුදු

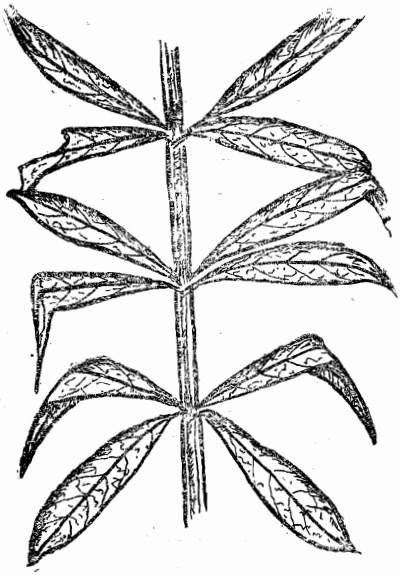

සිරිතේක්කු-බ්‍රාහ්මණ යෂ්ටිකා
Premna Tomentosa

සිරිවාසො

මුල් පැළවීමෙන් විශාල ලෙස බෝවී යන භාර්ඩකී ආදි නම් රාශියකින් හැඳින්වෙන සිරිතේක්කු ගස ඉන්දියාවෙහි මෙන් ම ලඞ්කාවෙහි ද මැනවින් වැවෙයි. ගස මේරුනවිට මුදුනෙහි රතු-සුදු පැහැයෙන් යුත් මල් පොකුරු පිපෙන මේ ගසේ ඖෂධ සඳහා ගන්නේ ගැට සහිත මුල් ය.)

මේ මුල් ඌණ-කැස්ස-ශ්වාස-ජලෝදර හා වාතාබාධ සඳහා ගන්නා ඖෂධ යොග වලට එකතු කරති.

සිරිකඩ-හඳුන්ගස
සිරිකමල-සඳුන්
සිරිකුම්ල්--කරබෙඹිය
සිරිඟානි-මදටිය
සිරිවි-අඩනහිරිය
සිරිජත්-ගල්මද
සිරිදල-ඇද්දෙමට
සිරිපර්ණී-ඇද්දෙමට
සිරිපල-බෙලි
සිරිමල්-වසාවාසි
සිරියල-හිරියල=හිරිතල (අල වර්ගයක්)
සිරියෙල්-හිරියල්
සිරිල-පණුකරඹු, කුණුකරඳ
සිරිවටු- ශ්‍රීවෙෂ්ටක=වෘකධූප= සරලද්‍රව=(සිරිවටු වශයෙන් හොර ඉටි(හොරදුම්මල) ගත යුතු බැව් පෙණෙන තමුත් වැඩි දෙනා ගන්නේ හොර අරටු ය.)
සිරිවාසො-සරලද්‍රව

sinhalaebooks.com

සිරි වැඩි බැවිල- ගිරිවැඩිබැවිල

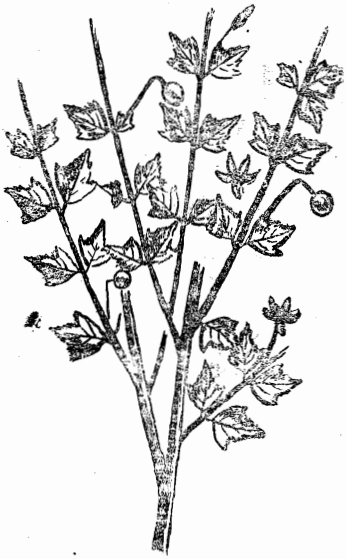

සිරිවැඩිබැවිල—නාගබලා

Sida Alba

දම්පාට මිශ්‍ර සුදු පාටින් යුත් මල් ගසපුරා ම පිපෙන අඩි හතරක් පහක් පමණ උසට වැවෙන බැවිල වර්ගයට අයත් ඉතාම ලක්ෂණ ගස **නාගබලා** නම් වූ සිරිවැඩි බැවිල ගස යි. නාගබලා වෙනුවට ගත යුත්තේ ගස්කැලිය නොව මේ සිරිවැඩි බැවිල ය. මෙය වා-පිත්-සෙම් සමණය හා සෞම්‍ය ධාතු වර්ධන ය කරණ වාජීකරණ ඖෂධයකි. බැවිල වර්ග ගැණ විස්තරයක් 332 පිටේ ඇත.

සිරිසලෝද්‍ර-සබරල
සිරීෂ-මාරාගස, මහරිගස
සිරුකිරෙ-සුළුකුර
සිරුත්ති-අගිල්
සිරුපයරු-හීන්මුංඇට
සිරුපිලෙ-පොල්පළා
සිරුපුන්නෙ-කිණදෙඹ
සිරුපුල්ලඩි-මුංවැන්න
සිරුමරම්-කුඩා ගස්
සිරුමුගස්ටෙ-සීන්දුමැඩ
සිරුවලුතිලෙ-හෙළ අබ
සිරෝමූර්තු-ශීර්ෂ රෝගයක්
සිරෝසූල-ඉසරැජාව
සිල්පි-සක්නැබ
සිල්ලකි-කෙහෙල් ගස
සිල-ඉඟුරු
සිලන්දු-ක්ෂුද්‍ර රෝගයක්
සිලා-ගල, වැටකොළු
සිලාජතු-ගල්මද
සිලාපහා-කොල්ලු
සිලාභෙද-පොල්පළා
සිලායනී-යක්බේරිය
සිලායු-"සිලායු" නම් මුඛරෝගය
සිලායීා-පොල්පළා
සිලිල්-ඉරිවේරිය, වතුර
සිලිල්දු-වම්මුතු
සිලිල්දත්-පියුම්
සිලිල-සීතල ජලය, දියපාර, (සිලිලාර) උල්පත,උල්පැන්
සිලිස්සන්-ඉරිවේරිය
සිලු-මොණරපිල්, මොණරකුඩුම්බිය
සිලුපැන්-ඇල්වතුර
සිළුමිණි-ඔලිඳ
සිලෙන්දි-මල්කුර
සිව්කරිස-දෙලොස් කලද, දෙලොස් කිරිය
සිව්කුඹුක්-කුඹුක් වර්ග හතර (දිය කුඹුක්,ගොඩකුඹුක්,රන්කුඹුක්, (අශ්වකර්ණ) කුඹුක්

sinhalaebooks.com

සිව්ගුල්-ඇසළ ගස
සිව්තුඹ-ගැටතුඹ, යොන්තුඹ, මල් තුඹ, ගෙඩි තුඹ,(තුඹකරිවිල)
සිව්දල-ඇසළ ගස
සිව්දැ- චතුර්ජාතක- (එන්සාල්, කරාබු, වසාවාසි, සාදික්කා)
සිව්රස්-හිරුස්ස
සිව්රස්පොතු-හිරුස්සපළු
සිව්සාතය-තුන්කලඳ
සිව-අරළු, මිණිරත්
සිවග්‍රංජන-අරළු, රතුලුනු
සිවන්ගුරු-සුවන්ගුරු
සිවන්තෙ-ත්‍රස්තවාළු
සිවන්දුප්පු-සිවසලුණු(සුවසලුණු)
සිවි--සම, සිවියවැල්

සිවිය—සිවියවැල්

සිවියවැල්—චව්‍ය (ශඹනාකුලි)

Piper Chaba

සිවිය බුලත් කොළ වලට සමාන ඊට වඩා මදක් සණ කොළ හා අඟල් අටක් පමණ දිග කරල් ඇති පිපළුලි ගණයට අයත් වැල් වර්ගයකි. මෙය ලඞ්කා වෙහි මෙන් ම ඉන්දියා-ජාවා-සුමාත්‍රා ඝන රට වල ද මැනවින් වැවෙ යි.

සිවිය- කාශ, ශ්වාස, ශ්ලෙෂ්ම, ජ්වර, වාත නාශක හා අග්නිදීපනය ඇති කරණ උෂ්ණ කාරක ඖෂධයකි. දේශීය වෛද්‍යකමේ බොහෝ ඖෂධ යොග වලට සිවිය මුල් ඇතුළත් කර තිබේ.

සිවෙල්-කුඹුරු ඇට
සිෂ්ටඤ්ඤ-මැණික්වැන්න
සිසක-ඊයම්
සිසපත්‍ර-ඊයම්
සිසි-කපුරු
සිසිපිය-නිල්මානෙල්
සිසිමෙලෙ-සියඹලා ගස
සිසිර-සැවැන්න, ඉරිවේරිය
සිසිරා-ඊතණ
සිසිල-සඳුන්
සිසුර-තලා
සිහ්නකි--කෙහෙල් ගස
සිහ්ල-තුරුක්තෙල්
සිහපුව්ඡි-පුස්වැන්න
සිහිකා-කාමරංගා
සිහින්අක්මැල්ල- හීන් අක්මැල්ල
සිහින්කස්-කුඩා දද නෝ කුෂ්ටය
සිහින්කසා-හීන් කසා ගස
සිහින්මැඩහහු-සිහින්මස්බැද්ද
සිහින්මිදි-හීන් මිදි ගස
සිහිනැටි-හීනටි වී
සිහිනිදි-හීන්ඉදි, සිනිද්ද
සිහිල්-ඉරිවේරිය, සඳුන්
සිහුණඩ-දළුක්

sinhalaebooks.com

සී

සී- සිංහයා- වෘක්ෂමසතක (ගස් මුදුන්)

සී අන්කා

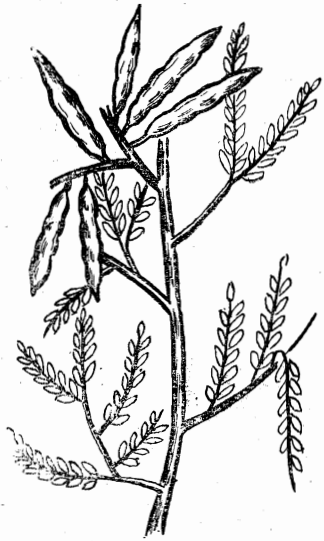

සී අන්කා

සිනිද්ද හෝ **සියඹලා** කොළ වැනි කොළ හා අඟල් 6 × ½ ක් පමණ දිග-පළල ඇති කරල් පොකුරු සැදෙන අඹ පහළොහන් පමණ උසට වැඩෙන දකුණු ඉන්දියාවෙන් ගෙනැවිත් මෙහි බෝකරණ ලද ගසකි.

මෙය වමී රෝග නාශක ඖෂධයකි සමේ පිට සැදෙන අළුහන්-ගොරි- දද- කුෂ්ඨ වලට මේ කරල්වල ඇට ඇල් දියෙන් අඹරා ඇඟේ ගා පැය බාගය කින් පමණ ඇල්වතුර නැම කර න්න. මෙසේ සතියකට තුන් වරක් පමණ සති කීපයක් නො කඩවා නැමෙන් සම්පූර්ණ සුවය ලබා ගත හැක. ඒ කාලය තුළ සබන් ගෑම සුදුසු නැත.

එක වරක් පමණක් මේ ඇට අඹරා ගැමෙන් පිට සමේ තිබෙන තෙල් ගතිය මගහැරී සම හොඳින් පිරිසිදු වෙයි.

සීකස-සිහින් කසා ගස
සීගෘ-මුරුංගා ගස
සීගෘකා-වැල් මුරුංගා

සීත-අඟිල්, කිහිරි, සඳුන්, කටු පිල, ලෝලු, තුන් පුළිල, හොමු වගු, පෝටා, (පුවටා)

සීත උද්දල-ලෝලු

සීතක-අඟිල්, කර ගස, සීනි, කළු ඊයන්

සීතකණ්‍යා-කහඹිලියා
සීත කුමහිකා-හෙළ පළොල්
සීතකූලක-සුළු බ.විල
සීතගන්ධි-සුදු හඳුන් ගස
සීතගාත්‍රා-සන්නිපාත ජ්වර රෝ ගයක්
සීතජාති-කටුපිල
සීතද්‍රෝණ-සොන්තුඹ
සීතපක්ව-කටුපිල
සීතපල්ලව-බළුදම්
සීතපාණී-කළිල වැල, කටුපිල
සීතපුෂ්ප-හෙළ නික, මහ කරඹ
සීතපුෂ්පී-ඇස් බැලිල
සීතප්‍රිය-පැපිලිය- ඇල්කහඹිලියා

sinhalaebooks.com

සීත ඵල-නෙල්ලි
සීතබ්හො-කපුරු
සීත බහුඵල-කිහිරි
සීතභීරු-ඉද්ද ගස
සීතමාලා-අත්මැල්ල
සීතල-කැකිරි, මහ කසිස්, ඇඹුල, ඕලු මල්, සුලු බැවිල, බැවිල
සීතලා-සුලු බැවිල, කැකිරි
සීතලාරඤ්ජ-කපුරු
සීතලාලය-එළ ජම්බු
සීත වල්ලභා-බළුදම්
සීතවර-ලෝලු
සීතවාරක-කිරිඳි
සීතවාරා-පුස්සමන්
සීතවීර්‍ය්‍ය-නිල් මහනෙල්, ඇඹුල
සීතසහා-කෝමාරිකා
සීත සිව-සවින්දව
සීත සෞගන්ධි-රත් මානෙල්
සීතා-කෝමාරිකා
සීතාර්ජක-අඳුතලා
සීතාලෝලිං-හී වැලෙහි ඇලෙන පස් (නගුලෙන් සී සාන විට පස කැපී යාම සඳහා සවිකර තිබෙන වානේ පතුරෙහි එකතු වන පස්, මේ පස් එකතු වන්නේ ඒ වානේ පතුර හා සම්බන්ධ වූ නගුලි'සේ මුල්ලෙහි ය. ඒ පස් රැගෙණ ඇල් දියෙන් දිය කර පෙරා වශී කරණ (ඉනා) බෙහෙත් කැවීමෙන් විෂ ශරීර ගතවූ රෝගීන් ට පෙවීමෙන් සම්පූර්ණ සුවය ලැබේ. මෙය බුදුරජානන් වහන්සේ වීසින් (විනය පිටක -මහාවග්ග පාලි - හෙසජ්ජ ක්ඛන්ධක) සරදිත්‍ය බාධය (ඉනා බෙහෙත් කැවීමෙන් ඇති වන රෝගය) ට නියම කර වදාරණ ලද බෙහෙතකි.
සීතිදරකා-තිඹිරි
සීතිද්‍රෝණ-යොන්තුඹ
සීතිසාරක-තිඹිරි
සීධු-මී පැණි, උක් පැණියෙන් කළ සුරා
සීධුගන්ධ-මුතමල් ගස
සීධුපුෂ්ප- මුතමල් ගස, මලිත, කොළොම්
සීධුපුෂ්පී-මුරුංගා
සීධුඵල-නෙල්ලි
සීධුරස-අඹගස
සීන්-වංඇපල
සීන් ගොඩ මෙනේරිය - සිහින් මෙනේරි (ධාන්‍ය වර්ගයක්)
සීනක්කාරම්- එනම් උප ධාතු (ලවණ) විශෙෂය
සීන් තඹල- කුඩා කොළ ඇති තඹල වර්ගය (ඡායාරූප සහිත විස්තරයක් ඉදිරියෙහි ඇත)
සීනව්වුඩම්-අමු කපුරු
සීනමූල්-චීන දේශයෙන් ගෙනෙන ලද බෙහෙත් අල වර්ගයක්=(වෝ බචිනි=ඡායාරූප සහිත විස්තරයක් 192 පිටේ ඇත)
සීනි-උක් ආදියෙහි පැණි උකු කර සාදා ගන්නා සිහින් කැට වර්ගයක්
සීනිදි-සීනිද්ද
සීනුක්- පතොක් වර්ගයට අයත් පැලැටියක්. මෙහි දඬු සිරුස්ස පළු වලට වඩා මදක් විශාල ය. හතරැස් ය, නාරටිය දිගේ සිහින් කොළ තිබේ. කිරි ඇති - නැති සීනුක් දෙවර්ගය කි. මෙයින් ඖෂධ සඳහා ගන්නේ කිරි සහිත වර්ගය පමණකි.

sinhalaebooks.com

සු

සිපද-ශ්ලිපද (බරපා = බරවා) රෝගය
සිමනතිනී-ඇසතු බෝ ගස
සිමී-ඉස, මහරි රැක
සිර-වරා ගස
සිරස්-හිරුස්ස වැල (පළු)
සිරුස්ස-විදුරු වැල් (සිරුස්ස පළු)
සිරි-ලියනහලා
සිල-මනෝසිල
සිවැල-නගුලේ වානේ පතුර හෝ නගුලෙන් සාත සී විට
සිස-කළු ඊයම්
සිසං-බළල් ලුණු, කළු තුඹ
සිසක-කළු ඊයම්
සිසපත්‍ර-කළු ඊයම්
සිසුර-තලා
සිහනාගා-සිහින් කැනැස්ස
සිහපුවඡි-පුස්වැන්න
සිහල-සිදසිඟුරු, කුරුඳු
සිහලප්‍රිය-පෙරුම්කායම්
සිහිකා-කාමරංගා
සිහුණ්ඩා-දළුක් ගස

සුං-පෙරුම්කායම්
සුක්‍ර-වරා ගස, ශුක්‍ර ධාතුව
සුක්‍රදු-වැටකේ ගස
සුක්‍රමේහ-ප්‍රමේහ රෝගයක්
සුක්‍රා-ගෝසාල වැල
සුකකං-සුක්ලය
සුකතං-වියලි කහ
සුකතා-වියලි කහ
සුකති-සක්නැබ, කලං හය (6)
සුක්‍රු-ශුක්‍ර ධාතුව
සුක්ල-කිරි අඟුන
සුක්ලකන්ද-සුදුලූනු
සුක්ලක-මුදු පෙණ
සුක්ලතා-හරංකසා
සුක්ලපිණ්ඩිතක-කටුකරඹු
සුක්ලප්‍රසමනී-කිරි අඟුණ
සුක්ල පුෂ්පා-අඩනහිරියා
සුක්ලා-ත්‍රසනවාලු, කවෙලු
සුක්ලාරි මේදක-හෙළ ඉඟුරු
සුක-පොණ්ඩරු
සුකණ්ටක-ඉදි
සුකන්ධ-රතු ලූනු
සුකන්ධක-හබරල
සුකන්ධික-ලුහුනු
සුකක්ෂින්-බිම්තල්, ලවණ, ඌරල
සුකක්ෂීරී-ඉදි
සුකර්ණිකා-මකුණුවැන්න, මිකන් පලා
සුකර්ණී-තියඹරා
සුකසස්ථාන-වරා ගස
සුකාණ්ඩ-ඊක් ගස, කරිවිල වැල
සුකාමා-බැම්තිරිය
සුකාෂ්ට-දේවදාර
සුකුන්දක-ලූනු
සුකුන්දන-අඳුතලා
සුකුමාරක-කොල්ලන් කොල
සුකුමාරා-සාදික්කා, සීනිද්ද, කෙසෙල්
සුකුරු-ශුක්‍රධාතුව
සුකෙශර-දෙළුම්, වනුක්
සුකොමලා-එරබදු
සුකොලී-කිරිකවෙළු
සුඛ-වී, මාදුරු, සුළු දඬ කලත්, රත් නෙළුම්
සුඛ ගන්ධක-රතු තලා, කැල
සුඛමොදු-කෙනෙල් ගස
සුඛවර්ධක } සර්කරාක්ෂාර
සුඛවර්ධස් } (සුවස ලුණු)
සුඛවර්ධක-සුවස ලුණු
සුඛවාස-කුකුරුමාන්

sinhalaebooks.com

සුඛසාබ්ද-ඟතු
සුඛාත්වය-කලාදුරු
සුඛුමාරක- උක් ගස්, කොල්ලම් කොළ
සුඛෝර්ජික-සර්ජිකක්ෂාර
සුඛෝද්භවා-කෝවක්කා
සුඛෝදය-තලිස් පතුරු
සුගන්ධ-අතිවිඩයම්, කළුදුරු
සුගන්ධි-අඹ
සුගන්ධ-තුරුක් තෙල්, හීන් දුරු, නීල් මහනෙල්, සඳුන්, කිණිහිරි, රත් මුරුංගා, හණ, සුවස ලුණු, ගෙන්දගම්, කිණිදෙඹ,වී, රතු ලූනු, කොල්ලම් කොළ, ගැටතුඹ,
සුගන්ධ- දුරු, නිලුපුල්, සඳුන්, ග්‍රන්ථිපර්ණී, රතු මුරුංගා. ගෙන්දගම්, තඹල, සේර
සුගන්ධක- රතු තලා, ගෙන්දගම්, නාරම්
සුගන්ධ කුසුමා-දැසමන්
සුගන්ධ ප්‍රියඟු-සුවඳ පුවඟු
සුගන්ධ මුද්ග-උළුවාහාල්
සුගන්ධමූලා-අරත්ත. හිඟුරු පියලි, ඉරමුසු, ගොඩ පියුම්, (මී තඹර)
සුගන්ධා- ගොකටු, කඩල, හිඟුරු පියලි, අරත්ත, මල් තුඹ. අකි වුඩයම්, ශතපුෂ්ප, මහ ඉරමුසු, කරපිංචා, ජාතණ, සීනිද්ද, නස් නාරම්, තලා, මහළුන්සාල්, රන් බෝලිද්ද, කළුදුරු
සුගන්ධාඛ්‍යා-සුවස ලුණු
සුගන්ධා ගරු-සුවඳ අගිල්
සුගන්ධාමලක- සමේෂධි ගණය හා සංයොග කොට ගත් නෙල්ලි
සුගන්ධි-කලාදුරු,එන්සාල්,කොක පිය, සුවඳ තණ, එළ නෙළුම්, කොත්තමල්ලි, සුවස ලුණු
සුගන්ධිකා- සුවස ලුණු, කොත්ත මල්ලි, කළුදුරු, නීල් මහනෙල්, නෙළුම් අල, ජූල් (දිවුල්)
සුගන්ධිකා-වැටකේ ගස, කළුනික, ගිවුල්
සුගන්ධි කුසුම-රත් කනේරු
සුගන්ධි කුසුමා-දැසමන්
සුගන්ධිවන්ද්‍රිකා-සිහින් එන්සාල්
සුගන්ධිත්‍රිඵලා-සාදික්කා ගෙඩි, පූග ඵල (පුවක් ගෙඩි), කරාබු ගෙඩි
සුගන්ධිනී-රන්වන් වැටකේ, රන් වන් කනේරු
සුගන්ධිමූලා-සැවැන්ත
සුගන්ධි- සුවස ලුණු, එන්සාල්, කිණිහිරි, කුණු කරඳ, එළ නෙළුම්, ඊප්පිලි මුල්, කෙකටිය, සුවඳ තණ
සුගිණ-පෙරුම්කායම්
සුග්‍රන්ථි-හිඟුරුපියලි
සුඟු-පෙරුම්කායම්
සුව--- යවකාර ලුණු
සුවක්ෂුස්-අත්තික්කා
සුවක්ෂුඩුකා-මහ තුඩු පලා = (මහා වක්ෂුඩ්‍රාකා)
සුවන්වල-රසදිය
සුවවර්ක්ෂ-සුවස ලුණු
සුවර්චන්-කර ගස
සුවි-කකීටකශ්‍රිංගී
සුවිත්‍ර බීජා-වලඟසාල්
සුවිත්‍රා-නියඹරා
සුවිපත්‍ර-ඉළුක්
සුවිපත්‍රා- මහ සාරණ, නිදිකුම්බා
සුවිපුෂ්ප-කැල ගස
සුජල-නෙළුම්
සුණිසී-සිදකිඟුරු
සුත්-ඳුල
සුත්කට-වසාවාසි

sinhalaebooks.com

සුත-ඇල්කහඹිලියා, බුත්සරණ
සුතක-රසදිය
සුතජීව-බුත්සරණ
සුතජීවක } බුත්සරණ
සුතඤ්ජීව }
සුතපාදික-වලාවැන්න
සුතකීරි-දේවදලිය
සුතශ්‍රෙනි- මකුණුවැන්න, නුග, මිනුග
සුතිකාන-එරබඳ ගස, බිම්කොසඹ, කොසඹ
සුතීක්ෂණ-මුරුංගා, වැල් මුරුගා
සුතුඩග-පොල් ගස
සුතුරු-නූල
සුත්‍රපුෂ්පික-කපු ගස්
සුතෙලා-ඹහ දූදු
සුදදඨා-ඇද්දෙමට
සුදණ්ඩ-වේවැල
සුදණ්ඩිකා-නාරම් ගස
සුදන්තිකා-රත් පළොල්
සුදබින්දීම- ප්‍රමේහ රෝග භෙද යක් (ධාතු උණුකරවා යාම)
සුදශීනා-කංසා, බූ කිඳ
සුදල-අස්වැන්න
සුදු අබ-හෙළ අබ
සුදු උක්-සුදු පැහැති උක්
සුදු කඳ-කිරිබඳු
සුදු තුඩ-සුදු ඊයම්
සුදු දුරු-ශ්වෙත ජීරක (සුදුරු)
සුදු මහනෙල්-එළ මානෙල්
සුදු වැටකොලු-සුතු වැටකොලු
සුදු වෙල්ලන්ගිරිය - බෙහෙතට ගන්නා වෙල්ලන් ගිරිය වර්ගය. සුදු - කළු භෙදයෙන් වෙල්ලන් ගිරිය දෙවර්ගයකි. මේ වැල් ගැන විස්තරයක් 448 පිටේ ඇ ත.
සුදුසුරමෙත්තා-සුදු හඳුන්

සුදු හඳුන්—සුදු හඳුන් ගස

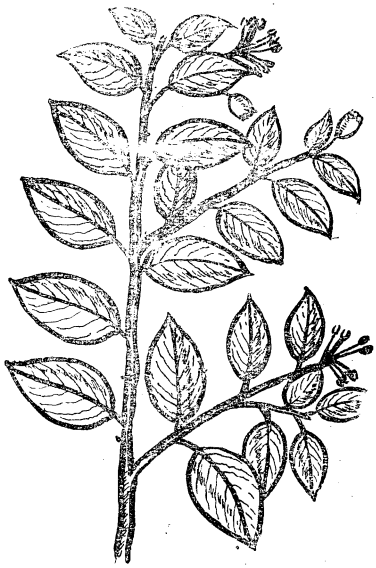

සුදු හඳුන්—ශ්වෙත චන්දන (ගොසීර්ෂ)

Santalum Album

කටරොළු වැල් කොළ වැනි ඕවාල හැඩයෙන් යුත් කුඩා කොළ - වැරණියා මල් පොකුරු වැනි සිහින් මල් පොකුරු හා බෝල කඳල ඇට පමණ කුඩා ගෙඩි (ඇට) පොකුරු ඇති සුදු හඳුන් ගස පෙර-අපර දෙ දිගට ම අයත් ඕස්ට්‍රේලියා - පර්සියා-ජාවා - සුමාත්‍රා-ඉන්දියා - ලඞ්කා යන රට වල මැනවින් වැවෙයි.

මේ ගසේ සුගන්ධවත් වූ මල් හා හර (අරටු) පෙර - අපර දෙ දිග ම ඖෂධ සඳහා ගණිති. එසිනුත් අනාදිමත් කාලයක සිට පෙර දිග රට වල මේ වර්ගය ඖෂධයක් වශයෙන් යොදති.

sinhalaebooks.com

ඒ ඒ රට වල දේශගුණය අනුව මේ වර්ගයේ සුවඳ - රස ගුණ - ඕජා හා වර්ණය න් වෙනස් වන බව පෙනේ. ඕස්ට්‍රේලියාවේ හා උතුරු ඉන්දියාවේ වැවෙන සුදු හඳුන් හර දුඹුරු සුදු වර්ණයෙන් යුක්ත යි. සුගන්ධය ද අධික යි.

මයිසූර් රාජ්‍යයේ ප්‍රසිද්ධ පාර වල සෙවන සඳහා දෙපේලි ය ට අතරින් අතර සිටුවා තිබෙන්නේ සුදු හඳුන් සහ හොඳ අඹ වර්ගත් ය. අඹ ගස් වලින් මග යන එන්නන්ට තාළ කාලික ප්‍රයෝජනයකුත්, සුදු හඳුන් ගස් වලින් සහ අඹ ලි වලින් රජයට විශාල ජාතික ආදායමකුත් නො දැනුවත්ව ම වාගේ ලැබෙයි. එහෙත් අපේ රටේ පාර දෙපස හෙවනට සිටුවා තිබෙන්නේ රට මාරා ගස් ය.

සුදු හඳුන් ප්‍රමෙහ රෝග නාසක ඖෂධයකි. මෙහි ඇති සිසිල් ගුණය මනුෂ්‍ය ශරීරය ට හිතකර ය. මේ පිළිබඳ කෂායය, අරිෂ්ට, ආසව, ගුලි, කල්ක, ශීත කෂායය ආදී හැම එකකට ම සුදු හඳුන් අවශ්‍ය වේ. හඳුන් තෙල් ඖපසර්ගික මෙහය (සුදබින්දිම) ට දෙන ප්‍රධාන ඖෂධ යකි. සුදු හඳුන් - ජාතික සුවඳ ද්‍රව්‍යයකි. ආගමික ශුද්ධ වස්තුවකි.

සුඛ මූත්‍ර-එළ මූත්‍ර

සුඛශිර-කපෝතාඤ්ජන (කොබෙ සිවන් මැටි=හොයඳුන්) ඉදිරි යෙහි ඇති හොයඳුන් විස්තරය බලන්න.

සුඛශිලා-පළිඟු

සුධා-හුනු, වතුර, තෙල්ලි, මුරුවා, දළුක්, මහ උක්, අරළු, මීපැණි, අස්වැන්න

සුධාංශු-කපුරු

සුධාංශුතෛල-කපුරු තෙල්

සුධාංශුරත්න-මුතු

සුධාඛග-කපුරු

සුධාජීවින්-ලුණු

සුධාධාර } කපුරු
සුධානිධි }

සුධාපයස්-දළුක් ගස

සුධාපාෂාණක-හුණු ගල්

සුධාභූ (සූ) ති-කපුරු

සුධාමූලි-තරි අල, (ශාලාමිශ්‍රී-මෙය රසායන බෙහෙතකි)

සුධාමොදක } කපුරු, ඉඹුල්
සුධාශීත් }
සුධාවාස }

සුධාශ්‍රවා-දූත්ත

සුධොත්භවා-අරළු

සුන්-පෙරුම්කායම්

සුන්සී-සිදහිඟුරු

සුන්දර-ගෝමේද, තිල් මානෙල්

සුන්මුරුන්කෙ-මුරුංගා

සුනංතාරි-ඉරමුසු වැල

සුනක-රසදිය

සුනකට-කුරුඳු පොතු

සුනන්ද-ගෝරෝචන

සුනනු-සප්සද, අකීපත්‍රී වෘක්ෂ

සුනන්තාරි-ඉරමුසු

සුනඹ-දිඹුල්

සුනා-වේලා ගස

සුනාලක-මූහමල් ගස

සුනිර්‍යාස-බඳුවද

සුනිර්ගුණ්ඩී-කළුතලා, නීක

සුනිර්‍යාස-අලරිය, කණේරු

සුනිල-දෙළුම් ගස, කටරොලු වැල

sinhalaebooks.com

සුනිසා-කිඹුල්වැන්න
සුනිසන්-කිඹුල්වැන්න
සුනිසන්න-කිඹුල්වැන්න
සුනිසණ්ණක-කිඹුල්වැන්න,(පලා පෙති)ඇඹුල්ඇඹිලිය
සුනිසන්නපත්‍රක- ඇඹුල් ඇඹිලිය මෙය හොඳ ශාක විශෙෂයකි. ග්‍රහණී අතිසාරාදි රෝග වලදී ආහාර සමග දෙනු ලබති.
සුනිසඝ්ව-කුණුකරඳ
සුනීල-දෙළුම්
සුනීලක-නිල්කිකිරිඳිය
සුනුසන්-කිඹුල්වැන්න
සුප්-මල්
සුප්ත-පලම් දහසය
සුප්තිය-කලං හය
සුප්‍රපර්ණී-මුංවැන්න
සුපත්කාර-හෙළ නෙළුම්
සුපත්‍ර-හෙළ නෙළුම්, සාතාවාරිය, පාලංගා
සුපත්‍රක-මුරුංගා, ආපසුමිදු
සුපත්‍රාඩ-හෙළ කිඹුරු
සුපර්ණී-නාමල්රේණු, ඇසළ, රුක් අත්තන, හරේනුක, කැල, රන් වන් කිරිපලා
සුපර්ණී-සුදු ඊතණ
සුපරි-පුවක්
සුපල-මුද්‍රිකඵල (මිදිඵල)
සුපවිත්‍ර-විෂ්ණුක්‍රාන්ති
සුපාක්‍ය-බළල් ලුණු
සුපාක-වැල්තුඹ
සුපාර්ශ්ව-තෙලැසටු, පුළිල, තුන් දුළිල
සුපාර්ශ්වක-කරබෙඹිය
සුපිඹලා-දුදු, ඛ්‍රලත්
සුපුත්‍රිකා-ආපසුමිදු
සුපුෂ්කරා-ගොඹතෙළුම්,(මීතඹර)
සුපුෂ්කලා-මැණික්වැන්න
සුපුෂ්ප-පළොල්
සුපුෂ්පක-හෝපළු, පොණ්ඩරු
සුපුෂ්පී-සුදු කටරොළු, ශතපුෂ්ප, ඊළුවා, ගැටතුඹ
සුපූර-දෙළුම්, ලප්නාරත්
සුපූරක-මූනමල් ගස
සුප්‍රතිෂ්ඨ-මාදම්, දිඹුල්
සුප්‍රපර්ණී-මුංවැන්න
සුප්‍රභ-පද්මකාෂ්ඨ
සුප්‍රසරා-ආපසුමිදු
සුප්‍රසස්‍ය-සාදික්කා
සුප්‍රියා-ගොටුකොළ
සුඵල-දෙළුම්, ඩෙබර, මුං, කිණිහිරි, ජූල්, නියඹරා, කොමඩු පුහුල්, කෙසෙල්
සුඵලා-ඇද්දෙමට
සුබන්ධ-තලගස
සුභ-කසිස්, පළගස
සුභග-හෝපළු, සපුගස, රතු උදු පියලි, පුෂ්කර, කොටවියාමුරු, අස්වැන්න, කහ, නිල්ඊතණ, පුවඟු, තලා, කස්තුරි, රත් කෙහෙල්, සීනිදිද
සුභඞ්ග-පොල්ගස
සුභඞ්ගා-පුවඟු
සුභද්‍ර-ත්‍රස්තවාලු, බෙලි, බැමිතිරිය, දේවදාර
සුභද්‍රා-කොසඹ, කළුඉරමුසු, ඇත් දෙමට
සුභා- හරංකහ, ඊණකපුරු, සාතාවාරිය
සුභි-කඳඹ, බක්මී
සුභික්ෂා-මයිල ගස
සුභීරක-කැලගස
සුභූති-බෙලි ගස

sinhalaebooks.com

සුඹුළු-පොතු
සුම-කපුරු, මල්
සුමං-සපු, පිච්ච
සුමඹලා-කිරිපලා
සුමති-පුස්වැන්න
සුමදන-අඹගස
සුමන-තිරිඟු, අත්තන, සමන්, සාදික්කා, බඳුවද, නුග, වසාවාසි, මාදම්, කරඳ, සිරිල, කොල්ලු
සුමනං-පිච්ච
සුමනඃපත්‍රිකා-වසාවාසි
සුමනඃඵල-ජූල්ගස, (දිවුල්ගස) සාදික්කා, ලප්නාරම්
සුමනඃපලම්-ලප්නාරම්
සුමනපත්-වසාවාසි, දැසමන්
සුමනඵල-ලප්නාරම්
සුමනස්-දැසමන් මල්
සුමනස-කරබෙඹිය
සුමනා-දැසමන්, තිරිඟු
සුමනාඵල-ලප්නාරන්
සුමලී-බින්තල්
සුමලෙර්ෂ-බඳුවද
සුමුඛ-අඳුතලා
සුමූල-අස්වැන්න, පුස්වැන්න
සුමෙධස්-දූදු
සුර්ප- දෝණ 2 ක්, (පත 128, ලාස් 2)
සුර්පපර්ණී-මුංවැන්න
සුයෂ්ටි-වැළුක්
සුභක්තා-කොබෝවක්කා
සුරක්ත-ඇසටු
සුරක්තක-කොහු අඹ, සිවංගුරු
සුරකාඃ-කොසඹ, මදටිය
සුරකාඃසුව-කොඩි-ගස් කසඹිලියා
සුරඹග-සාදිලිංගම්
සුරඹගක-පතඟි, වැල්මදට
සුරඹගධාතු-සිවංගුරු
සුරඹගා-කොටදිඹුලා
සුරඹගිකා-මුරුවාවැල්
සුරඹගී-රත්මුරුංගා
සුරඤ්ජන-පුවක්
සුරණා-කිඩාරන්
සුරත්හර-රත්හඳුන්, දේවදාර
සුරතංචය-රසදිය
සුරතඹගපූ- මදනකාමපූ (349 පිටේ මදනකාමපූ ගැණ ලියා ඇති විස්තරය බලන්න)
සුරතාරන්-දේවදාර
සුරති-කරබෙඹිය, මාදම්, හිරමුසු,
සුරදාර } දේවදාර
සුරදාරු }
සුරදුනුසී-තලා
සුරද්‍රුම-දේවදාර
සුරධූප-දුම්මල
සුරපර්ණික-දෙඹ
සුරපර්ණී-කැල
සුරපුණ්ණාග- දෙඹ ගස, කීන දෙඹ, කීන
සුරප්‍රිය-කතුරු, සාදික්කා, කෙහෙල්
සුරබි-මාදම්ගස, ඉරමුසු වැල, කරපිංවා
සුරභි-සාදික්කා, සැමගස, කෙහෙල්, තලා, මුනමල්, දුම්මල, සීනිද්ද
සුරභිඃ-කට්ටකුමන්ජල්
සුරභිගන්ධිකා-ගිවුල්
සුරභිවජ්‍ද-කරබෙඹිය, ජූල්
සුරභිත්වච්-මහ එන්සාල්
සුරභිදුරු-හොරගස
සුරභිපත්‍රා-ජම්බු, මහ ජම්බු
සුරභිපත්‍රිකා-මාදම්
සුරභිපුණ්ණාග-කීණදෙඹ

sinhalaebooks.com

සුරභිභූෂණ-ගොකටු
සුරභිමුද්ගකා-උළුවා
සුරභිවල්කල-කුරුඳුපොතු
සුරභිශ්වල-සපුගස
සුරභිශ්‍රවා-කෙහෙල්
සුරභී-කළුතලා
සුරභිරසා-ඉන්සළු
සුරමාතා-කඩල
සුරමෘත්තිකා-සුදු පාසාතම්,තගර, වණිවත් මැටි
සුරමෙද සමුද්භව-මේවන්
සුරමෙදා-මහමේවන්
සුරරාජක-පියාගස
සුරලතා-මහදුදු
සුරලුරාම්-මීවැල
සුරවජා-නාවිරිය (නෙරිවිස)
සුරවර්ණිකා-දෙඹ
සුරවෘක්ෂ } කැලගස
සුරවෘත්ත }
සුරවල්ලභා-සුදු ඊතණ
සුරවල්ලී-තලා
සුරශ්‍රේෂ්ඨා-ලුණුවිල
සුරස-පොත්ත, හෙළ නික, වසා වාසි, නික, සුවඳතණ, ඉඹුල් ලාටු, තලා, අරත්ත, උළුවා, බැම්තිරිය, මහ හාතාවාරිය, බැවිල
සුරසා-තලා, අරත්ත
සුරසාදිගණය-තලා, හෙළ තලා දෙක, තුවර, අඳුතලා, රතු අක් මැල්ල, බැලතණ, (කරවිතලා= වෙණුතණ)නික,උඩැත්ත,(රිය කොළ) දුම්ඩ. කොළොම්, සුවඳ තලා, (හිරමුසු) අඹ, කළුඅක් මැල්ල, රේරු, සිහින්අක්මැල්ල, වළහසාල්, කළු කැම්මේරිය, මුරුවා, කොතුරුබැද්ද, (මීකන් පලා) ඇත්දෙමට යන මේ සුර සාදි ගණය. පණ්ඩුරෝග, සෙම් රෝග, කැස්ස, අරුචි, ප්‍රතිශ්‍යා, ශ්වාස හා වෘණ රෝග නසන් නේ ය.
සුරස්‍යා-කළුතලා
සුරසොද්භව-මසිල ගස
සුරා-රා, ආපසුමදු, අරක්කු
සුරාග-සැවැන්න
සුරාජක-කීකිරිඳිය
සුරාහ්‍වයී-රත්හඳුන්
සුරාල-මනෝසිල
සුරාශ්‍රය-යොහොඹු
සුරාෂ්ට්‍රජ-කලුමුං, තුවර
සුරාෂ්ට්‍රජා-කටුකරෝහිණී
සුරාහ්‍වය- දේවදාර, කුකුරුමාන්, හීන්තලා, කහ
සුරුඬග-මුරුංගා
සුරුස-අස්වැන්න, සිසිතේක්කු
සුරුහක-තෙලැසටු
සුරෙ-එරමිණියා
සුරොජක-දේවදාර
සුරොත්තර-සඳුන්
සුලන්සිප්-හුලන්හික්ගස්
සුලභ-අඹ, මුංවැන්න, දුම්කොළ
සුලශ්වල-තල්ගස
සුළුඅංකෙන්ද- හීන් අන්කෙන්ද ගස
සුළුකරඹ-හීන්කරඹ
සුළුකුඹුක්-හීන් කුඹුක්ගස
සුළුකුර-හීන්කුරතම්පලා
සුළුගත-අස්වැන්න, පුස්වැන්න
සුළුගෙලඩිය- මුංවැන්න, (කුඩා කොල්ලු)

sinhalaebooks.com

සුළුනයි—කුඩා පැළෑටියක්

සුළුනයි

නයි පෙණයක හැඩහුරු කමින් යුත් තණකොළ සමග වැවෙන මුගුණවැන්න වැනි පැළෑටියකි. අඳුන් කිකිරිඳිය වල මෙන් පුරුක් මුල දෙපසට විහිදී ගිය කොළ ඇත. මුදුනෙහි උඳු පියලි කොළයකට ත් වඩා කුඩා රත් ඉරි වලින් යුත් මල් හට ගණී යි.

මේ පැළෑටිය කුඩා ය. හැම තැන ම තිබෙන නිසා සුලභ ය. එහෙත් මෙය ඇස පිළිබඳ කරුණු වලදී පුදුම දේවල් කළ හැකි පැළෑටියකි.

මේ කොළ විකා හකුදෙකේ තබා ගෙණ කැමති ප්‍රමාණක් වැලි දෙ ඇස් වල පුරවා ගත හැකි යි. ඇස් වලට කිසිම තුවාලයක් හෝ වේදනාවක් නැති ව ඒ වැලි පිටවී යයි. එසේ ම ඇසේ ගල්-වැලි ආදියක් තිබියදී මේ කොළ ඉස්ම සවල්පයක් ඇසට වත්කළොත් ඒ වැලි ඇස කපා ගෙණ ඇතුළට කාවදී යි. ඒවා අස්කළ හැක්කේ ශල්‍යකර්මයකින් පසු ව ය.

එසේ ම තුවාලයකින් ඇස ඇතුළේ ලේ පිටවී යේ නම් අමු කහ සවල්පයක් සමග මේ කොළ කොටා ගත් ඉස්ම ඇසට මිරිකී මෙන් දින තුනකින් සම්පූර්ණ සුවය ලැබේ.

සුළුනික-හීන්නික ගස

සුළුපස්මුල්ගණය-(සුළුපහ) එළ බටු, කටුවැල්බටු, අස්වැන්න, පොල්පලා, ගොකටු,(තෙරෙංචි) (අප රටේ පෘෂ්ණිපර්ණී (පුස් වැන්න)වෙනුවට පොල්පලා ද, ශාලිපර්ණී (සල්වැන්න) වෙනුවට අස්වැන්න ද සුළු පස් මුල ට පෙර සිට ම යොදන බව පෙනේ.) මේ ගණයෙන් වා, පිත්, නසන්නේ ය.

සුළුපෝටා-හීන් පුවටා වැල

සුළුබුරුද-සාරණ

සුළුම්-කණවෙයියා පැණි

සුළු මැ-හීන්මැවැල

සුළුමුරුත-හීන්මුරුත ගස

සුළුමෙවන්-කුඩාශාලාමිශ්‍රී (මේදා)

සුළුරත්ත-හීන්අරත්ත

සුලොමශා-කොටදිඹුලා, අක්මැල්ල, මුරුවා

සුලොමා-වැල්මදට

sinhalaebooks.com

සුලෝහිතා- ලියනහලා හෙවත් ගිනිදිව් වැල
සුව-යොහොඹු
සුවගුරු-සිවංගුරු
සුවණණං-රත්‍රං
සුවතුරු-මහරි, මාරා, මදටගස
සුවඳ-හීන්ගෙඳ
සුවඳ අගිල්-ඕඝල්‍යා

සුවඳ අගිල්—අගරු

සුවඳඅගිල්—විශ්වරූප (රාජාහී)
Aquilarca Agallocha

අගිල් දිග - පළල අඟල් $3\frac{1}{2} \times \frac{3}{4}$ ක් පමණ ඇති නා කොළ වලට නැතහොත් කොරකහ කොළ වලට සමාන කොළ ඇති ගසකි.

මේ ගසෙන් කෘෂ්ණාගරු, කාෂ්ඨාගරු, දහාගරු, ඕඝල්‍යා

ගරු, අගරු ය යි මැලියම් වගී පසක් ලැබෙන බව ඉන්දියානු නිඝණ්ටුවල විස්තර කර තිබේ.

මේ මැලියම් ආසියාතික රටවල පෙර සිට ම භාවිත වන ශුද්ධ වූ සුවඳ ද්‍රව්‍යයකි. අගිල් ගර (අරටු) රත්කිහිරි ගර මෙන් තද ය. ගෞර වර්ණයෙන් (ගුරු පාටින්) යුක්ත ය. මේ ගර ඖෂධ සඳහා ගණිති.

සුවඳතලා-හිරමුසු
සුවඳපස-කපුරු, සඳුන්, කස්තුරි, කොකුම්, පිනිදිය
සුවඳහොට-සැවැන්දරා
සුවඳාල්-සුවඳහාල්, (ධාන්‍ය)
සුවඳාල් (කෙසෙල්)
සුවන්ගුරු- සවණිගෛරික නම් උපධාතු විශෙෂය
සුවර්චක-ආපසුම්දු, සුවසලුණු
සුවර්චල-කොබෝවක්කා
සුවර්චිකා-යවකරලුණු, සුවසලුණු
සුවර්චින්-සර්ජිකක්ෂාර
සුවර්චිලා-කෝවක්කා, සුවසලුණු
සුවණී-රත්හඳුන්, සිවන්ගුරු, නාමල්රේණු, අත්තන, යොහොඹු, රත්‍රන්, රන්ගුගුල්, සෙන්කොට්ටම්, කලඳ
සුවණීක- පිත්තල, ඇසළ, රැක් අත්තන
සුවණීකය-තුන් කලඳ
සුවණීගෛරික-සුවංගුරු
සුවණීනාකුලී-මහදඳු
සුවණීපුෂ්පී-ඇසළගස
සුවර්ණප්‍රසව-එන්සාල්
සුවර්ණවර්ණ-කහ
සුවර්ණා-කළු අගිල්, බැවිල, කහ, මුගුණුවැන්න
සුවර්ණාඛ්‍ය-නාමල්රේණු
සුවරා-අරත්ත
සුවල්ලී-(සොම්වල්ලී) බෝදිඇට

sinhalaebooks.com

සු

සුවර්චල-රත්ගොකටු
සුවස-සුවසලුණු
සුවහ-සේපාලිකා
සුවහා-ඉන්සලු, ඒලාවතී(එල්වලු) හීන්අරත්ත, සේපාලිකා, ත්‍රසනාවාළු, වලාවැන්න, බින්තල්, මහ අරත්ත
සුවීර්‍ය්‍ය-වල්කපු, ඩෙබරගෙඩි
සුවීරක-සෞවීර අඳුන්
සුවීරාම්ල-කාඩි
සුවෘන්ත-කිඩාරම්, නෙළුම්, ඇත් සැටිය, මුද්දරප්පලම්
සුවෘන්තී-හිඟුරු පියලි
සුශවී-කරිවිල, හීන් කරිවිල, කළු දුරු, තෝවැල්ල, සිරිල, දුම් මැල්ල
සුශාක-කුරතම්පලා
සුශිඛ-රත්නිටුල් ගස
සුශීක-කෙසෙල් ගස
සුෂ්ටි-කරවිල වැල්
සුෂ්ටුකාෂ්ඨ-බෙරු
සුසක-වියලි දේ, ලාකඩ
සුසකමාංස-වියලි මස්
සුසකර-පුස්කර
සුසමාපූ- ආස්මී
සුස්‍රාව-කෙසෙල් ගස
සුසාර-සඳුන්, රත් කිහිරි
සුසාරක-හෙළ හිඟුරු
සුසිඛ-කළුකිහිරි, රත් නිටුල්, මොනරකුඩුම්බිය
සුසිර-කොට්ටම්, කරාබුනැටි
සුසීඵල-කකීටකශ්‍රිංගි
සුසෙන-කරඹ
සුසෙනිකා-වැල් පෙනෙල, කළු ත්‍රසනවාළු
සුසේන-කරඹ

සුක්ෂම-හීන් එන්සාල්, ශරීරයේ සියුම් කූප වල පවා පැතිර යන වත්සනාභ වැනි විෂ වර්ග
සුක්ෂම තණ්ඩුල-තිප්පිලි
සුක්ෂමදලා-දුරාලභා
සුක්ෂම පත්‍ර- පැපිලිය, කොත්ත මල්ලි, වල්දුරු, හීන් ඩෙබර, වල් අඳුකලා, රත් උක්, ශත පුෂ්ප, සාතාවාරිය, හීන් බැමිති රිය, ඇල් කහඹිලියා, උණ ගස
සුක්ෂම පත්‍රා-රසකිඳ, ඇල්කහඹිලියා, කංසා. සාතාවාරිය
සුක්ෂම පත්‍රිකා- රසකිඳ, සාතාවාරිය, පැපිලිය
සුක්ෂමපත්‍රී- භාතාවාරිය, පැපිලිය
සුක්ෂම පිප්පලී-වල් තිප්පිලි
සුක්ෂමපුෂ්පා-යක්බේරිය
සුක්ෂම ඵලා-පිටවක්කා, සීන් මැඩ හඳු
සුක්ෂම මූලා-මිදි
සුක්ෂමවල්ලී-වැල්මදට, පැපිලිය
සුක්ෂම වීජා-කසකසා ගස
සුක්ෂමා-හීන් එන්සාල්, බෝලිද්ද
සුක්ෂ්මෛලා-හීන් එන්සාල්
සූක-යවාදියෙහි බූව, මහනෙල්
සූකතුණ්ඩ-සාදිලිංගම්
සූකපාක්‍ය-යවකර
සූකර-හෙළ වරා, බිම්තල්, ඌරල
සූකවල්ලභ-දෙළුම්
සූකාලූ-කිඩාරම්
සූකාවෘකා-වඳුරු මෑ
සූකිරි-ගල්කණ්ඩු = (වැලි හකුරු වැනි ද්‍රව්‍යයක්) සුදු පැහැති හකුරු වෙසෙසක්
සූකෞෂට-දෙළුම්

sinhalaebooks.com

සෙ

සූචිකර්ණී
සූචිකර්ණික } එළ නෙළුම්
සූචිකා පුෂ්ප
සූචිකා පුෂ්පි } වැටකේ
සූචිකාමුඛ-සක්
සූචිත්‍ර-වලහසාල්
සූචිපුෂ්ප-වැටකේ
සූචිවක්ත්‍ර-දියමන්ති
සූචිවක්ත්‍රක-සුදු අඳුතලා
සූචිශාලී-අමු ආදී හීන් ධාන්‍ය
සූචීග්‍ර-ඉළුක්
සූත්කටා-කුරුඳු පොතු
සූතපාදිකා-වලාවැන්න
සූතිකා-සීනිද්ද
සූතිකාතක-බිම් කොසඹ
සූතිකෂණ-හෙළ මුරුංගා
සූත්‍ර-නූල
සූත්‍ර පුෂ්ප
සූත්‍ර පුෂ්පිකා } කපු ගස
සූධා-අරළු
සූධොධභවා-අරළු
සූනාක
සූනාකාරි } යොන් තුඹ
සූනක-පතුක්
සූනු-වරා ගස
සූපධ්‍වජ-පෙරුම්කායම්
සූප පර්ණී-මුං වැන්න
සූපභූෂණ-පෙරුම්කායම්
සූපශ්‍රේෂ්ඨ-මුං
සූපාඛ්‍ය-පෙරුම්කායම්
සූප්‍රියා-මකුළුවැන්න
සූඵලා-ඇද්දෙමට
සූයවී-වරා ගස, හෙළනික, වැළුක්, ඉරමුසු
සූයවීකාන්ත-පළිඟු, සූයවීකාන්ත මල් ගස
සූයවීකාන්තා-කෝවක්කා
සූයවීදාස-වරා ගස
සූයවීපර්ණී-මුංවැන්න
සූයවීප්‍රිය-තඹ
සූයවීපුත්‍රා-ලෝලු ගස, සෑම ගස
සූයවීබන්ධු- ඇඹුල, නෙළුම්, නිල් මඟනෙල්, (නිළුපුල්)
සූයවීභක්ත-බඳු වද
සූයවීභක්තා
සූයවීලතා } කෝවක්කා
සූයවීවර්තා-වේලා ගස
සූයවීවල්ලභ-කිකිරිදිය
සූයවීවල්ලභා-නෙළුම්
සූයවීවල්ලී-වරා ගස
සූයවීසම්ම-වැල්තිබ්බටු
සූයවීා-ලෝලු
සූයවීක්ෂ - සූරියකාන්ත මැණික්.
සූයවීාවතීය-ඉරුවාරදය (ඉර වරා දය = ඉරුවාරුදුව)
සූයවීාවතීා-වේලා, කෝවක්කා
සූයවීාහ්ව
සූයෙවීාදය } වරා ගස
සූර-වරා ගස
සූරණ-කිඩාරම්
සූරිකාන්ත-සූරියකාන්ත ගස
සූරිභක්තා-කෝවක්කා
සූරී-වරා ගස. මිහ අබ
සූලකාත්-හුල් මස්
සූලවිදූරිණී-මුංවැන්න
සූසත්‍ර මධ්‍යා-ත්‍රසතවාලු

සෙංකොට්ටම්-සෙංකල නිරිකොට්ටම්
සෙංගමාල-කාමිලා රෝගය
සෙකර-කරල් සැබෝ
සෙඛරිකා-සැබෝ
සෙචක-කලාඳුරු
සෙතඹ-ඇටඹ

sinhalaebooks.com

සෙතාවහා-කුඹුක්
සෙතු-ලුණුවරණ
සෙතුහෙදින්-දුත්ත
සෙතුවෘක්ෂ-ලුණුවරණ
සෙන්කරුන්කාලි-රත් කිහිරි
සෙන්කල නිරි කොට්ටම්- සෙන් කොට්ටම් (නදී හලලාතක)
සෙන්කිරෙ-රත් තම්පලා

සෙන්කොට්ටම්
සෙන්කල නිරි කොට්ටම්

සෙන්කොට්ටම්-නදී හලලාතක
Semicarpus Anacarium

සෙන්කල නිරි කොට්ටම් නමින් පැරණි සිංහල වට්ටෝරු වෙද පොත් වල සඳහන් වන මේ ගසේ දිග - පළල අඟල් $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ පමණ ඇති උඩු පැත්ත කොළ පාට සහ යටි පැත්ත මදක් සුදු පාටින් යුත් තිබිරි කොළ වැනි කොළ තිබේ.

මේ කොළ නුග කොළ ප්‍රමාණ විශාල ය. මේ ගසේ කකීටකශ්‍රිඛිගි වැනි පැතලි ගෙඩි (ඇට) සැදෙයි. මේ ගෙඩි තුළ අඹින් පමණ තද කළු පැහැ යෙන් යුත් සාරමක් තිබේ. රජකයෝ මේ සාරම අල්පෙ නෙත්ති තුඩින් ගෙන රෙදි ලකුණු දැමීමට පාවිච්චි කරති. මේ සාරම තද කළු පාටින් යුක්ත ය. රෙදි වල දමන ලකුණු කිසි දිනක මැකිය නොහැක. මේ ගසේ කොළ ද මෙබඳු කසට ගතියකින් යුක්ත ය.

මේ ගෙඩි අග්නි මාන්ද්‍යය, ආමවාතය, ලාදුරු, කෘමි රෝග හා නහර ගත ආබාධ වලට ත් දෙන ඖෂධ යෝග වලට ඇතුළත් කර තිබේ.

(නදී)හලලාතක වෙනුවට ඖෂධ සඳහා ගත යුත්තේ බඳුල්ල නොව සෙන්කොට්ටම් ය. බඳුල්ල කොළ ද ගැඹුරු කමින් සෙන් කොට්ටම් වලට මදක් සමාන නමුත් එය වෙන වර්ගය කි. එහි ඇට ද සෙන්කොට්ටම් ඇට වලට වඩා වෙනස් ය.

සෙන්කොඩිවෙල්-රත් නිටුල්
සෙන්වන්දනම්-රත්හඳුන්
සෙන්තාමරම්-රත් තෙළුම්
සෙන්ද්‍රික්කා-සඤ්ඤාරාග
සෙන්තයුරුවි-රත් කරල් සැබ
සෙන-වෙලන් ගස, (වෙලඟ)
සෙනරත්-මොණරකුඩුම්බිය

sinhalaebooks.com

සෝ

සෙනා-අබ
සෙනාහ්ව-මුරුංගා
සෙනෙන්-තරණ ගස
සෙනේහ-ගිතෙල්
සෙප්පුටිය-කැප්පිටිය (කැප්පෙට්ටියා ගස)
සෙපන්නි-ඇද්දෙමට ගස
සෙපාලිකා-කලුතලා, සේපාලිකා
සෙබ්බ-ඉරිවේරිය
සෙඹු-තඹ, ලොකු
සෙම්පරිත්තෙ-වද ගස්
සෙම්පරිත්තම්පූ-වද මල්
සෙම්පුනෙරෙන්චි- මහ තෙරෙංචි
සෙම්බකාමරම්-සපු ගස
සෙම්බකාමුට්ටු-සපු කැකුළු
සෙම්බුනෙරෙංචි-මහ ගොකටු(මහ තෙරෙංචි)
සෙමද-ඉඟුරුපියලි
සෙර්පාදට-වලාවැන්න
සෙරුප්පාඩි-වලාවැන්න
සෙරෙය්‍යකො-කටුකරඹු
සෙලු-ලෝලු ගස
සෙළුකැන්-වැල්මදට (දඬ ඉදින් නරු)
සෙලෙය්‍යා-ගල්මද
සෙලෝ-උගුරුස්ස
සෙලෝදරු-බොරුදම් ගස
සෙව්‍ය-ඉරිවේරිය, සැවැන්න, ඇසටු, දියමිදෙල්ල, සුදු හඳුන්
සෙව්වගත්ති-රත් කතුරු
සෙව්වන්දි-පින් මල්ලි (පික් මල්)
සෙව්වරලි-රත් කණේරු
සෙව්වාමනක්කු-රත් එඩරු
සෙව්වෙලලි-වැල්මදට
සෙවාලො-සෙවෙල
සෙවි-ජීවක
සෙවුන්දරං-කටුකරඹු
සෙවුපිලල-එළ වරා
සෙවුවල්ලි-කටුකරඹු
සෙවෙදි-ත්‍රසතාවලු
සෙවෙල්-පෙඳ (දිය සෙවෙල්)
සෙලඹ-හැලඹ = හැලි අඹ (මහ අඹ හෝ සුදු අඹ)

සේතනී-ඉහිනි ඇට
සේතු-ලුණුවරණ
සේනය-කරඹ
සේපාල මරම්-බදුල්ල ගස
සේම-මිරිස් වැල, ගම්මිරිස්
සේයසි-දියමිත්ත
සේව්‍ය-සිවිය
සේරල- සේර මුල්, දීයෙහි හට ගන්නා අල වර්ගයක්

සේරු — රේරු ගස්

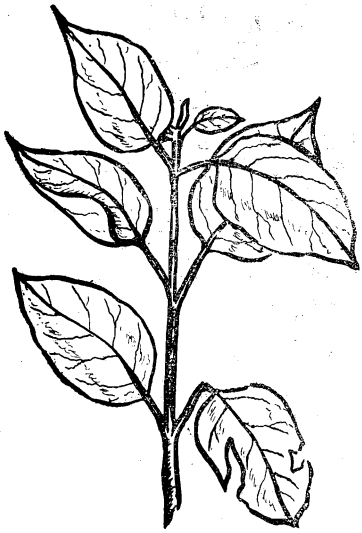

සේරු — සෙඬිත මුළුවි (විෂ මුළුවි)

sinhalaebooks.com

සෛ සෝ

සේරු (රේරු) කොළ තරමක කළු අත්තන කොළ පමණ ඇත. බෝ කොළයේ මෙන් මේ කොළයේ අග ද මදක් උල් ව තිබේ. මේ ගසේ කොළ බෙහෙවින් ම ඉන්දියානු ගොඩ කදුරු කොළ වලට සමාන ය.

අවුරුදු පතා මේ ගසේ පිට සිවිය (පිට පොත්ත) ගැලවී අළුත් වෙයි. එම නිසා සේරු ගසේ කද නිතර ම සුදු පැහැ යෙන් දිලිසෙන පිරිසිදු ගතියෙන් යුක්ත වෙයි. මේ ය මද්‍ය කාරක ඖෂධය කි. මේ ගසේ කොළ හා පොතු වල යුෂ ප්‍රධාන කොට ඇති ඉතා ප්‍රත්‍යක්ෂ තුවාල තෙලක් තිබේ.

හැඩහුරු කමින් හා ගුණ යෙන් මේ රේරු ගස ත් ඉන්දියානු ගොඩ කදුරු ගස ත් එකක් ම බැව් සිතිය හැක. මේ දෙ වගය ම විෂමුෂ්ටි නාමයෙන් හැඳින් වීම ද මෙහි ලා සැලකිය යුතු තවත් කරුණකි.

සේවන්දි-සෙව්වන්දි
සේවාල-සෙවෙල්

සෛංහල-කුරුඳු
සෛක-මදටිය, ඔලිඳ
සෛකණෝෂ්ට-අමු ඉඟුරු
සෛකත-වැලි, සාදිලිංගම්
සෛකතෛෂ්ට-අමු ඉඟුරු අල
සෛකබාලී-ඔලිඳ වැල
සෛකරී-ගිරිතිල්ල
සෛඛරික-හෙළ කරල් සැබෝ
සෛඛව-සිදු ලුණු
සෛගීය-කටුකරඬු
සෛරීය-රත්වන් කටුකරඬු
සෛරීයක-ගිරිතිල්ල, කටුකරඬු
සෛරෙය-කටුකරඬු
සෛල-ගල්මද, නීත් එන්සාල්
සෛලජ-ගල්මද, සඳුන්
සෛලෝත්භව-හෙළ සඳුන්, ගල් තගර
සෛව-වැලිද්ද
සෛවල-දියසෙවෙල්, මහ පොණ්ඩරු
සෛවාල-පෙද, (සෙවෙල්)

සොකනාසක-හෝපළු
සොකරොහිනී-කටුකරෝහිණී
සොග්ගරගඳනී-කෙළිද
සොගන්ධික-හෙල්මැලි
සොට්ටා-එළ බටු
සොණ්ඩී-තිප්පිලි
සොණණං-රත්රන්
සොණිතං-ලේ
සොතඝාති-සුලු බුරුද, මහසාරණ
සොඳනොට-සුවඳ නොට (සැවැන් දරා)
සොදක-තෙරිවිෂ
සොධ්‍යා-ලුණුවිල, ශාලිපර්ණී
සොධන-කසිස්
සොනකො-තොටිල
සොනන-ලුණු
සොනා-එරබදු
සොනික්කං-රත්නිටුල්
සොළු-ඉදිමුම
සොළුක } බදුල්ල
සොළුකදැම }
සොළුස්නී-මහසාරණ, සුළුසාරණ

sinhalaebooks.com

සෝ සෞ

සොහස්ඛණ්ඩ-හෙළ හිඹුරු
සොහාඤ්ජන-මුරුංගා
සොම්‍යා-ලුණුවිල
සොම-මාරා, යාපුර, බෝදි ඇට, මුවකිරිය, රත්හඳුන්, බැමිතිරිය
සොමක්ෂීර-මුවකිරිය
සොමනස-සාදික්කා
සොමපාදප-ඇද්දෙමට
සොමරාජිකා } බෝදි ඇට
සොමරාජී }
සොමලතා-රසකිඳ
සොමවක්ක-මදට ගස, මුවකිරිය
සොමවකෙකා-හෙළ කිහිරි
සොමවල්ක- කරඳ, හෙළ කිහිරි, ඇද්දෙමට, මදටිය
සොමවල්ලරී-බැමිතිරිය
සොමවලලිකා-බෝදි ඇට
සොමවලලී-මුවකිරිය, බෝදි ඇට, කංසා, රසකිඳ, මුහුණවැන්න, ලුණුවිල
සොමවෘක්ෂ- එළ කිහිරි, ඇත්දෙමට
සොමසති-දුම්මල
සොමසත්‍රී-දුම්මල
සොම සම්භවා-හිඟුරු පියලි
සොමසාර-එළ කිහිරි
සොම හරීතකී-බෙලි
සොමා-බැමිතිරිය
සොමි-කපුරු
සොමිද්‍ය-ශුක්‍රධාතුව
සොමොචරඟ-කෙළිඳ
සොර-හොර ගස, (සරල) හිඟුරු පියලි,
සොරස-යුෂ, (ඉස්ම)
සොරහර-හොර අරටු
සොවීරං-කාඩි
සොස-වියලීම = ක්ෂය රෝගය
සොසන-මිරිස්
සොසා-කකීටක ශ්‍රිංගි
සොසො-ක්ෂය රෝගය
සොලොසඟා - සො ලො ස ඟු ල් (අඟල් 16)

සෝ-කණ
සෝද-නෙරිවිස
සෝදක-උනුදිය
සෝදිය-ඔහදිය
සෝනක-සුදු ලූනු, තොටිල ගස
සෝනා-තොටිල, එරබදු ගස
සෝනිස්කන්-රත්නිටුල්
සෝම-කළු කිහිරි, මුවකිරිය, ප්‍රමේහ රෝගයක්
සෝමකණ්ටක-ඩෙබර ගස
සෝමරාජී-බෝධි ඇට
සෝමවලලික- මදටිය, මුවකිරිය, සන්නිනායන්
සෝමවැල්-මුවකිරිය
සෝමෝචරයා-කෙළිඳ සාල්
සෝවල්කය-මදටිය
සෝස-සවාස නම් රෝගය
සෝසා-කකුළු සුඟු

ස්‍යන්දන-නිබිරි

ස්‍යාමාක-ඇසළ

සෞඛ්‍යමාරක-පිත්තල
සෞගන්ධ- මූනමල්, ගෙන්දගම්, රාමකපුරු
සෞගන්ධික- ගෙන්දගම්, හෙල් මැලි
සෞගන්ධිපත්‍රක-අඳුතලා
සෞගන්ධික-හෙල්මැලි, සුවඳතණ, ඊතණ
සෞණ්ඩී-ගජතිප්පිලි

sinhalaebooks.com

ස්ඛ සෂ සති

සෞඛභුෂණ-හුණු
සෞභාග්‍ය-සිඳුරම්, පුස්කර
සෞභාඤ්ජන-මුරුංගා
සෞම්‍ය-දිඹුල් ගස, අත්තික්කා, සිවංගුරු, අස්වැන්න
සෞම්‍යගන්ධි-තෙළුම් මල
සෞම්‍යතස්‍යායනී-දැසමන්, සමන් කැකුල
සෞම්‍යලතා- සොමලතා, සොම වල්ලි, ලුණුවිල
සෞම්‍යා- අස්වැන්න, සුවංගුරු, ඔලිඳ
සෞර-දිඹුල් ගස
සෞර ගන්ධික-ඇඹුල
සෞරජ-කොත්තමල්ලි
සෞරභ-කොකුම්
සෞරාෂ්ට්‍රක-ලෝකඩ
සෞරාෂ්ට්‍ර සමභව- සුදු පාසානම්
සෞරෙය-සුදු කටු කරඬු
සෞවර්චල-කළු ලුණු, සුවස ලුණු
සෞවර්ණ- සිදඩිහුරු
සෞවර්ණ භෙදනී-පුවඟු
සෞවීර-ඩෙබර, තළ ගස, කාඩි, (යව සාලින් පිළියෙළකර ගන්නා ජලය)
සෞවීරක- කාඩි ආදී අම්ල වර්ග
සෞවීරසාර-තොයදුත්
ස්‍යෙනාක-තොවිල

ස්ඛණ්ඩජ-නුග ගස
ස්ඛණ්ඩතරු-පොල්ගස
ස්ඛණ්ඩඵල-දිඹුල්ගස, පොල්ගස
ස්ඛණ්ඩබණ්ඩිතා-ශතපුෂ්ප
ස්ඛණ්ඩමූල-තුන්පුළිල
ස්ඛණ්ඩරුහ-නුග ගස

සතාන්‍ය-කිරි
සෙනාක-ගිරිතිල්ල

සත්‍රියොරජ-ගෙන්දගම්
සත්‍රිවිත්‍තහාරී-රත්මුරුංගා
සත්‍රිනිරීක්ෂණදෙහද-හෝපළු

සථන්‍ය-තනකිරි
සථන්‍යක්ෂීරාවක-හුණුගල්
සථලකමල- ගොඩපියුම්(මීතඹර =එක්පෙති පියුම්)
සථලකුමුද-කණේරු
සථලමඤ්ජරී-සැබෝ
සථලශෘඞ්ගාට-ගොකටු
සථලෙරුහ-කෝමාරිකා
සථවිර-ගල්සෙවෙල්

සථානකර්ණී-කටරොලු
සථානවඤ්චලා-වේලාගස
සථාපනක-මහරි
සථාපනී-දියමිත්ත
සථාලි-පළොල්, රත්පළොල්
සථාවරු-හෙළනික

සතිර-යකඩ, සල්ගස
සතිරක-කරබෙඹිය
සතිරගන්ධ-සපු, පළොල්, වැටකේ
සතිරවඡද-කරගස, භූජපත්‍ර,බුරුද, (සාරණ)
සතිරජීවිතා-ඉඹුල් ගස
සතිරද්‍රුම-මීගස
සතිරපත්‍ර-කිතුල් ගස
සතිරපුෂ්ප-සපුගස, මූහමල් ගස
සතිරපුෂ්පින්-මාරාගස
සතිරඵලා-කොමඩු පුසුල්
සතිරරඛගා-බෙරු

sinhalaebooks.com

සථ ස්නි

සම්පිරරාශා-වනුවැල්,(වෙනිවැල්)
සම්පිරරාශ්‍යා-දාරුහරිද්‍රා
සම්පිරසාදනක-තිත
සම්පිරසාර-මාරාගස
සම්පිරා- අස්වැන්න, කිරිකවෙලු, ඉඹුල්
සම්පිරාදිගණය-අස්වැන්න, සුළුබුරු ද (සාරණ), එඩරු, ගස්කැලිය, (නාගබලා), ඔසබිය, ජීවක අල, ගොකටු, (නෙරෙංචි) සාතාවාරිය,පුස්වැන්න,කිරිබදු අල,වලාවැන්න, (හංසපාදි) එළබටු. කටුවැල්බටු, ඇත්සැටිය, සුළු ගෙලඩිය, (සුළු මුංවැන්න) මහ ගෙලඩිය,(මහමුංවැන්න) වඳුරුමැ, මඟුල්කුඹුරුවැන්න යන මේ සම්පිරාදිගණය, වියළුම - ගුල්ම- වාත- කැසි- මුස- පිත යන මේ දේ නසන්නේ යි.
සම්පිරාඩ්‍රිප-කිතුල්ගස
සම්පිරායුස්-ඉඹුල් ගස
සම්පිරායු-ඉඹුල්ගස

සථුල-කොස්, ගජකිප්පිලි,කැකිරි, මහළුන්සාල්
සථුලකඩු-කුරහන් (කුරක්කන්)
සථුලකණා-මාඳුරු(මහඳුරු)
සථුලකණ්ටක-තලා, ඉඹුල්
සථුලකණ්ඩා-බටුගස
සථුලකන්ද-රතුලූනු, කිඩාරම්
සථුලකන්ඩාකී-වම්බටු
සථුලවඤ්චු-මහළුරඹු
සථුලජීරක-සුදු දුරු, කළුදුරු
සථුලදළී-මුඤ්ජ තාණ (මුදුතණ)
සථුලදලා-කෝමාරිකා
සථුලපිට-කපුගස
සථුලපුෂ්ප-ගලේ උපන් කටරොලු
සථුලඵල-ඉඹුල්ගස, සනගස
සථුලබ්‍රහති } වම්බොටු
සථුලහණ්ඩාකී }
සථුලමරිච-තකුල්
සථුලවල්කල-රත්ලොත්
සථුලවෙදෙහී-ගජකිප්පිලි
සථුලශාඛාට-ගොකටු
සථුලා-මහළුන්සාල්
සථුලාජාජී-මාඳුරු
සථුලෙලා-මහ ළුන්සාල්

සෛථනෙයක-හරංකසා
සෛථාකද්‍රව-තලප
සෛථාටක-රත්නිවුල්
සෛථෙනෙය-ඝන්වන්ටි (ග්‍රන්ථි පර්ණී)
සෛථෙනෙයක-පොණ්ඩරු

ස්නිග්ධ- ඛෙඛර, ගොරද, සීත් ඛෙඛර, රත්එඩරු, හොරගස, ගෝරෝචන
ස්නිග්ධ කරඤ්ජක-කරඳ
ස්නිග්ධතණ්ඩුල-සැට දැහැල්
ස්නිග්ධදාරු-දේවදාරු, හොරගස
ස්නිග්ධනඳජ-දේවදාරු
ස්නිග්ධපර්ණී-මුරුවා, ඇද්දෙමට
ස්නිග්ධපත්‍ර-ඛෙඛර, සිරිල, දිඹුල්
ස්නිග්ධ පත්‍රක-දේවදාරු, ඛෙඛර, පාලඛහා, කොකුම්
ස්නිග්ධඵලා-අරත්ත,ඒකාවේරිය
ස්නිග්ධා- ගෝරෝචන, තලප, ඛෙඛර ගෙඩි, රත්එඩරු
ස්නිග්ධාවජ්‍රදු-මුරුවා
ස්නිග්ධාවජ්‍රවි-ඛෙඛර

---

sinhalaebooks.com

සෙනි සෝ

ස්නුක්
ස්නුෂා } දළුක්
ස්නුහ්(ඟා)
ස්නුක්ෂිද- සිනුක්, ක්ෂීරකංචුකි වෘක්ෂය
ස්නුහි-පතුක්, දළුක්

සෙනහ-තලතෙල්, ගිතෙල්
සෙනහ පිණ්ඩිතක-කටුකරඹු
සෙනහඵල-දේවදාර
සෙනහබිජු-රුකහුණ
සෙනහබීජ-රුකහුණ, බදුල්ල
සෙනහරඹග-තල
සෙනහවිඩ-දේවදාරගස
සෙනහවීජ-පියල්ගස
සෙනහවෘක්ෂ-දේවදාර ගස

සපෘක්-පික්මල්
සපෘක්තා- පික්මල්, උණකපුරු, නිදිකුම්බා
සපෘශා
සපෘශි } කටුවැල්බටු
සපෘනී

සඵට-නසිපෙණ
සඵටික- පළිඟු, කපුරු, සුදුපාසානම්
සඵටිකාඛ්‍ය-සුදුපාසානම්
සඵටිකාර-සීනක්කාරම්
සඵටිකාහ්‍ව-කපුරු
සඵටිකොපල-පළිඟු
සඵන්දන-තෝන්ගස, තිඹිරි
සඵශීලජතා-නිදිකුම්බා
සඵශීශුඩා-සාතාවාරිය
සඵලා-ලාපල,(ගැට=මැලසී)

සඵුට-මහදැත්ත
සඵුටි-කැකිරි
සඵුජ්‍ය } තිඹිරි
සඵුජික

සෞටක } රත්නිවුල්
සෞටද
සෞටවීජක-බදුල්ල
සෞටිකා-තිඹිරි, ඉඹුල්
සෞතන-වරාගස
සෞතා-වැලිද්ද(වල්ඉද්ද)

සමරදුති-තලගස, පළොල් ගස
සමරාධිපාස-අශොක (හෝපළු)

ස්ලක්ෂණ-ඇඟුල
ස්ලක්ෂණවක්-කරගස

ස්ලෙෂ්ම-සෙම
ස්ලෙෂ්මක- කිරිපලු, කිරිකවෙලු
ස්ලෙෂ්මාතක-ලෝලුගස

ස්‍යාමා-මකුණවැන්න, නාගස,ඵල රිතණ, කළු ත්‍රස්තවාලු, වැල් පෙනෙල, ඉරමුසු, පෝටා වැල

ස්‍රංසින්-පියාගස
ස්‍රංසී-මොරගස
ස්‍රංඝාට-කොකටිය, (දියඉකිරිය)
ස්‍රතජල-උණු දිය
ස්‍රන්-උළුකැඳ
ස්‍රව-කෝවක්කා
ස්‍රවා-මුරුවා
ස්‍රාවක-මිරිස්
ස්‍රිඩ්‍ගී-නුග ගස, කකීටකශ්‍රිඩගි
ස්‍රෙෂ්ඨා-ඔලිඳ

sinhalaebooks.com

ස්‍රො සව

ස්‍රොතඝ්නී–සුවසලුණු
ස්‍රොතජ
ස්‍රොතොඤ්ජන } නොයඳුන්

ස්‍රග්දරු–උගුරැස්ස
ස්‍රඤ්ජන–සර්ජිකක්ෂාර
ස්‍රෙත–පත්‍රාභිංගු
ස්‍රෙව–මුරුවා

සවගුප්තා–නිදිකුම්බ, වඳුරු මැ
සවචජ–එළ ඊතණ, මිණිරන්
සවචජපත්‍ර–මිණිරන්
සවතීතරො–යක්බේරිය
සවදංෂ්ට්‍රා–ගොකටු
සවදීප්ති–ලුණුවරණ
සවධාප්‍රිය–කළුතලා
සවනනක–දෙඹගස
සවපද–මුරාංගා
සවපිණ්ඩා–පිණ්ඩඛර්ජුර, (රටඉඳි)
සවයඛගුප්තා–වඳුරුඳැ
සවයම්භු–කළුතලා
සවර්චල–ලුණුවිල
සවර්ජිකා
සවර්ජිකාපාක්‍ය } යවකර ලුණු
සවර්ණ– ඇසළ, රත්‍රන්, හරන් කසා, අත්තන, නාමල්රේණු
සවර්ණක්ෂීරි–රන්කිරිගොකටු(396 පිටේ ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න)
සවර්ණකෙතකී–රන්වන් වැටකේ
සවර්ණගන්ධා–පික්මැලි
සවර්ණඥජඛග–ඇසළගස
සවර්ණජ–ඊසම්
සවර්ණද්‍රවා–රන්කිරි ගොකටු
සවර්ණදි–ඇත්සැටිය
සවර්ණදීමිති–රත්නිවුල්
සවර්ණඳ්‍ර } ඇසළ
සවර්ණඳ්‍රැම
සවර්ණපත්‍රී–සෙනෙහ කොළ
සවර්ණපාටක–පුෂ්කර
සවර්ණපුෂ්ප– සපු, ඇසළ, රත් වැටකේ, බැමිතිරිය, කිණිහිරි
සවර්ණපුෂ්පිකා– රන්වන් බෝ ලිද්ද, ඇසළ
සවර්ණපුෂ්පී–වල් අබ
සවර්ණඵලා–රන්කෙසෙල්
සවර්ණවල්කල–තොටිල
සවර්ණවීජ–හෙළ නෙලුම්
සවර්ණභූෂිත–කොල්ලම් කොළ
සවර්ණභාණ්ඩගාර– රන්වන් කිකිරි දිය
සවර්ණමාක්ෂික–රන්මැසිඳ
සවර්ණලතා–දුදු
සවර්ණවර්ණා–කහ, වනුවැල්
සවර්ණවල්කල–තොටිල
සවර්ණසෙපාලිකා–ඇසළ
සවර්ණසෙඵාලිකා–රන්වන් සේපාලිකා
සවර්ණර්සඵාලප–ඇසළ
සවර්ණාඛ්‍ය–නාමල් රේණු
සවර්ණාඛගි–ඇසළ
සවර්ණාට–ඇසළ
සවර්ණාරි–ගෙන්දගම්
සවර්ණි–හරංකසා
සවරකත–අඳුතලා
සවරත–රැකහුණ
සවරධාතක–නාමල්රේණු, නාකෙසුරු
සවරල–රත්‍රන්
සවරස–යුෂ, තලාගස, රැකහුණ
සවරුහද්‍රා–ඇද්දෙමට
සවලපකෙශරින්–කොබෝලිල

sinhalaebooks.com

සවා සෙව

සවලපත්‍රක-වැල්මී
සවලපමෙධා-පළොල්
සවලපවණවා-යක්බේරිය
සවශක්තු-අත්සුණු
සවසනික-ගින්සාතාවාරිය, කිඹුල් වැන්න
සවසද-පුෂ්කර
සවසන-කුකුරුමාන්
සවසම්භූම්-ලුණුවිල
සවසාන-සක්, (සඞ්ඛ) සොහොන

සවාඤ්ජමල-දෙළුම්
සවාදවී-මුද්දරප්පලම්
සවාදු-ජීවක, කිරිකවෙලු, මුද්දරප්පලම්
සවාදුකණ්ටක- උගුරුස්ස, ගොකටු
සවාදුකතු-කිරිබඳු
සවාදුකා-දූත්ත(නාගදන්ති)
සවාදුඛණ්ඩ-උක්සකුරු
සවාදුගන්ධා-කෝවක්කා, රත්මුරුංගා
සවාදුගරු-කලුඅගිල්
සවාදුතික්තක-දුම්මැල්ල
සවාදුතික්තඵල-කටුවෙලඟ
සවාදුත්‍රිඵල- යොන්ඉඳි, (රටඉඳි) මුද්දරප්පලම්, ඇද්දෙමට ගෙඩි (මේවා මිහිරි ඵලයෝයි)
සවාදුපත්‍ර-ජූල් (දිවුල්)
සවාදුපර්ණී-වරාගස
සවාදුපාකා-කලුකැම්මේරිය
සවාදුපිණ්ඩා-යොන්ඉඳි
සවාදුපුෂ්ප-මීගස
සවාදුපුෂ්පිකා-වරාගස
සවාදුපුෂ්පී-මයිලගස
සවාදුපොදකී-වැල්නීති (නිවිති වැල්)
සවාදුඵල-වැලගුණ, කැකිරි, කොබෝලීල, මුද්‍රික
සවාදුඵලා- රසකිඳ, නෙල්ලි, මිදි වැල්
සවාදුබ්‍රහති-වම්බටු
සවාදුමජ්ජක-මුද්දරප්පලම්
සවාදුමජ්ජන්-ගල්පියල්ගස
සවාදුමධුරා-කිරිකවෙලු
සවාදුමාසා-මස්වැන්න
සවාදුමාංසී-කවෙලු
සවාදුර-කැකිරි
සවාදුරස-කවෙලු
සවාදුරසා- සුරා, සාතාවාරිය, කවෙලු, මුද්දරප්පලම්, ඇම්බරැල්ල, මුරුවා
සවාදුරෝමසා-කැකිරි
සවාදුලතා-කිරිබඳු
සවාදූ-කිරිකවෙලු
සවානජිහ්වා- පතුක්, බලුදලුවා වැල්, (බළුදිව් වැල්)
සවානජිහ්වාදල-පතුක් ගස්
සවාමී-රසදිය
සවාසානිබෝධනී-සුළුදඬකලත්

සෙවත- මුවකිරිය, සුදු පාසානම්, රිදී, වරාගස, සුදුහඳුන්, සුළුදඬකලත්, සුදුඹිලු
සෙවතඅම්බොජ-හෙළ නෙළුම්
සෙවතක-හෙළ පළොල්
සෙවතකා-කපු, සුදු ඉඹුල්
සෙවතකාමෙබාජී-කටුපිල
සෙවතකුසුම-වැල්තිබ්බොටු
සෙවතඛදිර-හෙළ කිහිරි
සෙවතගුඤ්ජා-එළ ඔලිඳ
සෙවතචන්දන-සුදු හඳුන්
සෙවතචාමර පුෂ්ප-වැළුක්

sinhalaebooks.com

හ

සෙවත ජම්බු–එළ ජම්බු
සෙවත ජීරක–සුදු දුරු
සෙවතදෂ්–ඉළුක්
සෙවතදුම–ලුණුවරණ
සෙවතනාමා–සුළුදඹකලත්
සෙවතනීය–ඉගිනි
සෙවතපත්‍ර–මහ සාරණ
සෙවත පත්‍රා–මහ සාරණ
සෙවතපාකි–කටුපිල
සෙවතපාටලී–හෙළ පළොල්
සෙවත පාෂාණ– එලිමරිඳු, සුදු පාසානම්
සෙවත පිණ්ඩිතක–සුදු කටුකරඬු, මදන ඵල
සෙවතපුඛ–හෙළ පිල ගස
සෙවතපුෂ්ප–හෙළනික, මිසේනිය, අලරිය, ලුණුවරණ, මැඩහඟු
සෙවතපුෂ්පි–මැඩහඟු
සෙවතමධුරා–වැල් මුරුංගා
සෙවතමරිව–වැල් මුරුංගා
සෙවතමුෂ්ටි–රේරු ගස
සෙවතමූල–සුළුසාරණ, මහසාරණ
සෙවත මූලිකා–උඳු
සෙවතයෝනි–සුදුහඳුන්
සෙවතලෝධ්‍ර–හෙළ ලොත්
සෙවතලෝහ–ලෝකඬ
සෙවතවචා–(හෙළ වද) සුදුවදකහ
සෙවතවාහ } කුඹුක්
සෙවතවාහන }
සෙවතවිෂා–අතිවිඩයම්
සෙවතශිඛ්‍රක–හෙළ නික
සෙවතශීෂ–සුදු ඊයම්
සෙවතස්කන්ධා–දැත්ත
සෙවතසර්ෂප–හෙළ අබ
සෙවතසුතා–කපු
සෙවතසුරසා–සුදු තලා
සෙවතා–මහ සාරණ, රේරු
සෙවතාකී–හෙළ වරා
සෙවතාර්ජක–අඳුතලා

හංස කකුල්– වලාවැන්න, සාදිලිඬගම්
හංසපදි–වලාවැන්න, (හංසපාදි)
හංසපාද–සාදිලිංගම්
හංසපාදි–වලාවැන්න
හංසපුච්ඡ–මිස්වැන්න
හංසඵෙන–අබින්
හංසමාංසා–මිස්වැන්න
හංසමාලා–බක්මී
හංසලොමශ–කසිස්
හංසාවතී–වලාවැන්න
හංසාඛ්‍රි–වලාවැන්න
හකුරු–ශකීරා (පැණි උකු කොට සාදන ද්‍රව්‍යයක්)
හඟාරත්–හිරියල්
හඟුදු–කහ
හඟුළු– අඟුණ වැල, කැල් වැල, සිරිල
හජිනද–වනුවැල්, (වෙනිවැල්)
හට්ටවිලාසිනී–කහ
හටපර්ණි–පෙඳ, දියපරඬලා
හටාලූ–දිය පරඬලා
හටී–දියපරඬලා
හණ්ඩා–බටු ගස
හත්පත්–රැන්කැත්තන
හත්වන්–අත්තන ගස
හත්වැන්න– පුස්වැන්න, කිඹුල් වැන්න, අස්වැන්න, විලඳවැන්න, මකුණුවැන්න, වලාවැන්න, මුගුණවැන්න
හදවත්–හෘදය මාංශය

sinhalaebooks.com

හන්සපා–වලාවැන්න
හන්සපාද–සාදිලිංගම්
හන්සපේන–අබිත්
හනීල–වැටකෙයියා
හනු–කහ, සක්නැබ
හනුව–හක්ක
හපු–සපු ගස
හපුෂා–ගම්මිරිස් වැනි පෙනුමක් ඇති කළු පාටින් යුත් හපුෂා නම් වූ සුගන්ධ ද්‍රව්‍යය
හපුස්රා–වෙල්මුඩ (මුඩමහණ)
හබ–අබ
හඹු–කැඳ
හම්පිල්ල–කම්පිල්ල (ක) = සම්පිලින්න, සම්පෙලිත්ත, (සම්පිල්ල – ඇතැම්) ඇඹිල්ල ගණයට අයත් ලදරු කෘමි රෝග වලට ප්‍රත්‍යක්ෂ, මදක් විරේක කාරක ගුණයෙන් යුත් ගසකි
හම්පිලින්න–හම්පිල්ල
හමුදළු–අමු ගොම
හයඃකර්ණී–මුරුන්ත
හයගන්ධ–අමුක්කරා, කාව ලුණු, අසමෝදගම්
හයනාසිනී–බැමිතිරිය
හයපුච්ඡ–උඳුපියලි, ඔස්වැන්න
හයපුච්ඡිකා–ඔස්වැන්න
හයප්‍රිය–අමුක්කරා, ඉඳි
හයමාර } අලරිය
හයමාරක }
හයමාරණ–ඇසටු
හයසිංහ–අලරිය
හයා–අමුක්කරා
හයානන්ද–මුං
හයාරි–කණේරු
හයාසනා–කෙසෙල් ගස
හමී–රත්රන්
හර්නීෂි–අරළු, කංසා
හරකල්–හිරියල්
හරතෙජස්–රසදිය
හරන්කහ–වතකසා (හරංකහ = අරණකසා)
හරපුෂ්පා–වේලා ගස
හරප්‍රිය–බදුල්ල
හර රත–රත්සඳුන්
හර වල්ලභ–අත්තන
හරවීජ–රසදිය
හරා–කන්සා
හරි–පිහුවන් පැහැය, ගුගුල්, අගිල්, රත්රන්
හරිගන්ධිකා–කෙසර බැවිල
හරිචන්දන–සුදු සඳුන්, ගෝසීසඳුන්, කොකුම්, කස්තුරි, රන්වන් සඳුන්
හරිඩ කසා–අරළු
හරිඩබයා–අරළු ගෙඩි
හරිණී–රන්වන් බෝලිද්ද, වැල්ම දට, ලියනහලා
හරිත්–මුං
හරිත්ශාඛ–මුරුංගා
හරිත–ඊතණ, ම්දි, මුද්දරප්පලම්, නිල් ඊතණ, මහ මුං, සීන් මුං, පලාවන් පාට
හරිතකී–අරළු
හරිතපුෂ්ප–බෙරු
හරිතමඤ්ජරී–කේසර බැවිල
හරිතශාක–මුරුංගා
හරිතාල } හිරියල්
හරිතාලක }
හරිතාලිකා–ඊතණ, හිරියල්
හරිභාශ්ම–තුත්තන්
හරිදර–වනුවැල්
හරිද්‍රමෙහ–ප්‍රමෙහ රෝගයක්

sinhalaebooks.com

හරිද්‍රව-නාමල්රේණු, සුණු
හරිද්‍රා-කහ, වනුවැල්, දරුහරිද්‍රා
හරිද්‍රාණය-වනුවැල් = (බාන්වැල්, වෙනිවැල්)
හරිද්‍රාදි ගණය- වියලි කසා, පුස් වැන්න (පෘෂ්ණිපර්ණී) දරුනි ශා, වැල්මී, කෙළිඳ හාල්, යන මේ හරිද්‍රාදි ගණය ඉස් පැසවීම, ආම අතීසාර සමනය හා තන කිරි දෙස් ශුඛ කිරීම ද කෙරේ.
හරිද්‍රා-වනුවැල්
හරින්මුද්ග-සරත් කල්හි පැසුන මුං ඇට
හරිනාමන්-මුං
හරිනෙත්‍ර-සුදු නෙළුම්
හරිප්‍රිය-කීකිරිඳිය, සඳුන්, සැවැන්න, කොළොම්, රන්වන් කීකිරිඳිය, කණේරු, සක්, බඳුවද, තලා
හරිමඤ්ජරී-කුප්පමේනිය
හරිමන්ථ-කිණිහිරි ගස, හත
හරිමන්ථක-කඹල
හරිමන්ථජ-හත, කළු මුං
හරිවල්ලභ-අත්තන
හරිවාලුක-එන්සාල්, නොකටු
හරිවාස-පුලිළ ගස
හරිවසුක-ඒලවාලුක
හරිවාහ-කීකිරිඳිය
හරිවීජ-හිරියල්
හරිශෘඞ්ගී-කලු නික
හරිසඳුන්-සුදු හඳුන්, ගෝසීසඳුන්
හරි-රත්රන්
හරීතකාදි ගණය- අරළු, බුලු, නෙල්ලි, යන හරීතකාදි ගණය, විෂම හුණ නසයි, දෘෂ්ටිය දෙයි. බඩගින්න, ප්‍රමේහය, කුෂ්ටය, පීත හා සෙම් රෝග නසයි.
හරීතකී-අරළු
හරීතශොක-මුරුංගා
හරුතෙල්-හිරියල්
හරෙණව-හත
හරෙණු-කොල්ලු, රුහැණිය
හරෙණුක-රුහැණිය, වල්ගාමිරිස්
හරෙණුකා-වට රුහැණිය
හලලක-රතු මහනෙල්, (රතුහෙල් මැලි)
හල-වච්චනාවි
හලදැ-කසා
හලධරප්‍රිය-බක්මී, කොළොම්
හලා-වච්චනාවි
හලාහල විෂ-වච්චනාවි
හලි-සළල
හලිද්දී-කහ
හලිද්‍රැම-සල් ගස
හලිනී-ලියනහලා
හලීන-සල් ගස
හලීප්‍රිය-බක්මී
හළු-අල
හළුදු-කහ අල
හවරි පලා-එනම් වැල් විශෙෂය = මේවායේ කොළ දිනවි ය, කුඩා ය, දලුව නිතර ම ආපසු හැරී යයි. පැරණි වෙද වරු මෙය ආපසු මදු යනුවෙන් ද හඳුන්වති.
හවි-රත්නිවුල්, ගිතෙල්
හවිමන්ථ-කිණිහිරි ගස, ගිතෙල්
හවිඃපාවී-රත්නිවුල්
හසතක-එරඬු ගස
හසතපර්ණී-රත් එරඬු
හසතපර්ණිකා-සක් නැබ
හසතපයෝදර-අත්තන
හසතසුවලලභ- වල්ලි අල (වැල් ලල)
හසතානතී-ගිරිතිල්ල
හසනි-අත්තන

sinhalaebooks.com

හා හැ හි

හස්තිකර්ණී-එරඬු, රත් එරඬු, හබරල
හස්තිකර්ණී පලාස-ඇත්කැලිය
හස්තිකර්ණී-හබරල
හස්තිකරඤ්ජ-මහකරඳ
හස්තිකොලී-ඛෙබර
හස්තිකෝල-ගජතිප්පිලි
හස්තිගන්ධ-වේලා ගස
හස්තිදන්ත-තියඹරා, ඇත්දත්
හස්තිදන්ත ඵලා-තියඹරා, කැකිරි
හස්තිපර්ණී-සබරල (හබරල)
හස්තිපර්ණික-සත්නැබ
හස්තිපර්ණිකා-මහ වැටකොළු
හස්තිපර්ණී- මුරුවා, මහ වැටකොළු
හස්තිපිප්පලී-ගජ තිප්පිලි (ඇත් වගපුල්)
හස්තිපුෂ්ප-නාමල් රේණු
හස්තිමිසූරක-අසමෝදගම්
හස්තිමාගධ-ගජතිප්පිලි
හස්තිරෝහනක-මහ කරඳ
හස්තිවාරුණී-මහ කරඳ
හස්තිවිෂාණී-කෙසෙල් ගස
හස්තිශුණ්ඩී-ඇත් සොඬක් මෙන් අග නැමී තිබෙන දණ්ඩක සුදුමල් හට ගන්නා කුඩා පාලැටි වගී යක්. ඇත් තොඬ=(ඇත්සැටිය) 465 පිටේ ශ්‍රී හස්තිනී ගැණ ලියූ ඡායාරූප සහිත විස්තරය බලන්න.
හස්තිශුණ්ඩා-ඇත්සොඬ
හස්තී-දන්ත, සිවිය, කෙසෙල්
හසු-අස්වැන්න

හාටක-රත්රන්
හාතවරා-හාතාවාරිය වැල
හාතාවාරිය-සාතාවාරිය වැල
හායක-යක්බේරිය
හායනී-බුළු ගස
හායනීවෘක්ෂ-රන්වන් සඳුන්
හාර-අරටුව (හර)
හාරදුරා-මුද්‍රික ඵල
හාරිද්‍ර-වච්චනාවි, කොළොම් ගස, මිදිගස
හාරිද්‍රක-කහ, වනුවැල්
හාලා-සුරා
හාස-කුරුඳු

හැඳි-ආහාරාදිය
හැඩකන්සා- කන්සා වගීයට ම අයත් ගසකි
හැමරස පල-තෙල්ලි
හැල්වීය-ඇල් වී
හැල්සිදුහතු-හෙළ අබ
හැලිදඹ-මහ දඹ

හිංසා-කටුවෙළඟ
හිංසි-කාමරංගා
හිංසු-ඔලිඳ, ජටාමාංශ, ගස්කැලිය
හිංසුකාරිකා-කටුවෙලඟ
හිංහාදශ්‍ය-අත්තන
හිඟු-මුරුංගා
හිඟගස-හික් ගස
හිඟිනිය-එරමිණියා වැල්, ඉගිනි
හිඟු-පෙරුම්කායම්
හිඟුරු-ඉඟුරු, හිඟුරු වැල්
හිඟුරුපට- හිඟුරු වැල් සුඹුලු (පට්ටා)මෙනි සුෂ සන්නි රෝග වලට හා සර්ප විෂට නශ්‍ය කිරීමට ගණිති)

sinhalaebooks.com

හිඟුල් — හිඟුල් ගස

හිඟුල් — රොහිතක

Amoor Rohitaka

මෙය ගුරු පාට කඳක් හා බෙදී ගිය අතු පතර ඇති විශාල ගසකි. මේ ගස ලඞ්කාවේ මාවනැල්ල - හිඟුල යන ප්‍රදේශවල වන ගතව වැවී තිබේ. ඉන්දියාවේ බොහෝ පලාත් වලද මේ ගස මනාව වැවෙයි. මෙහි කොළ ගල් මොර කොළ වැනියි. ගෙඩි ලා රත් පැහැයෙන් යුක්ත ය. ඒවා මුද්‍රප් පලම් වැනි අලඞ්කාර වළු ය. මේ ගෙඩි වල යුෂ සහපත් විරේචනීය ඖෂධයකි.

ප්ලීහා රෝග නාසක ඖෂධයක් නිසා මේ ගසට ප්ලීහ ඝ්න යන නාමය සංස්කෘත භාෂාවෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ.

ග්‍රන්ථි මහත් වීමට, අක්මාව මහත් වීමට හා තරබාරු ගතිය අඩු කිරීමට ත් හිඟුල් සාරය යොදති.

මේ ගසේ පොතු තද තික්ත රසයෙන් යුක්ත ය. ඒවා මැලේරියා රෝගීන්ට ත් මැලේරියාව නිසා පීලාව මහත් වූ රෝගීන්ට ත් ප්‍රතිකාර සඳහා ගණිති.

විශෙෂයෙන් හිඟුල් සාරය මැලේරියාවෙන් ඇලදිව මහත් වන අයට දිය හැකි ප්‍රත්‍යක්ෂ තම ඖෂධයකි.

හිඟුලං - සාදිලිංගම්
හිඟුලැලි - සාදිලිංගම්
හිඟුළු - සාදිලිංගම්
හිඩඟු - පෙරුම්කායම්
හිඩඟුජතු - පෙරුම්කායම් ගසේ පතුරු වලින් ගන්නා ලහටු (පෙරුන්කායම්)
හිඩඟුතකං - පෙරුම්කායම් ගසේ කරටියෙන් ගන්නා ලහටු (පෙරුන්කායම්)
හිඩඟුනියාස - පෙරුම්කායම් ගසේ මැලියම් (ලහටු) (පෙරුම්කායම්)
හිඩඟුනියාස මාලක - කොසඹ
හිඩඟුපත්‍රා - පත්‍රාහිඩඟු
හිඩඟු පත්‍රිකා - දිය බෙරළිය
හිඩඟුපත්‍රී - පත්‍රාහිඩඟු, දියබෙරළිය
හිඩඟුල - බටු ගස, සාදිලිංගම්, හිඟුල්
හිඩඟුලී - එළබටු ගස
හිඩඟුසිපාටිකා - පෙරුම්කායම් කොළ වලින් ගන්නා ලහටු (පෙරුන්කායම්)

sinhalaebooks.com

හිජ්ජල-දිය මිදෙල්ල
හිණ්ඩිර-මුදුපෙණ
හිතුල්-කිතුල් ගස, හිඳිගස
හිදමිස්-හෘදයමාංශය
හිඳ-හඳවත
හිඳි-තණරුක්
හින්තාල-කිතුල්ගස
හින්සලු-සිංසපා, (ඇල්බේරිය)ඉඳු සල් ගස
හින්සා-සඳුන්
හිප්පෘ-දීකිරි
හිබට-බට ජාතියක්
හිඹුරු-ගුරුන්ද, රුක්බුරුද,ඉඹුරු
හිඹුල්-ඉඹුල්
හිම-හින්එන්සාල්, කපුරු,සඳුන්, විලඳ, ඉරිවේරිය, හරේනුක, කලාඳුරු, ඉඟුරු හෝ බෙහෙත් වගී කපා තලා තබා ඇල්දියෙහි රැයක් බහා පෙරා ගන්නා ජලය. (හිමකෂාය)
හිමක-උගුරුස්ස
හිමකර-කපුරු
හිමජා- හිනුරුපියලි, රන්කිරි ගොකටු, අරළු
හිමතුන- සැවැන්න, සුදුහඳුන්, රත් හඳුන්
හිමතුලසුණු-සුදුහඳුන් සුණු හෝ කපුරු
හිමදුග්ධා-කිරිකවෙළු
හිමදුම-කොසඹගස
හිමපුෂ්ප-ඇසළ ගස
හිමවාලුක-කපුරු
හිමහාසක-කිතුල් ගස
හිමා-සඳුන්, දෙඹ
හිමාංශවනිඛ්‍ය-රිදී
හිමාංශු-කපුරු
හිමාද්‍රිජ-රන්කිරිගොකටු
හිමාබ්ජ-මහනෙල්
හිමාඛතී-පික්මැලි
හිමාහ්‍ර-කපුරු
හිමාරාති-වරාගස, රත්නිටුල්
හිමාලය- එළකිහිරි, කටුකරෝ
හිණි, තලිස් පතුරු, පිටවක්කා
හිමාවතී-රන්කිරිගොකටු
හිමාවාලක-කපුරු
හිමාශ්‍රයා-රන්වන් බුලත්
හිමාසුකා-කෙම්පළා
හිමාහ්වය-කපුරු
හිමාහ්වා-රුහැණිය, වල්ගාමිරිස්
හිමොත්තර- කිඹුල්වන් මුද්දරප් පලම්
හිමෝද්භවා-හිනුරුපියලි, රන්කිරි ගොකටු
හිමොපල-කපුරු
හිය-ඉයවැල්
හිර-කෙම්පලා
හිරටු-ඉරටු
හිරණ්‍ය-රත්රන්, අත්තන, රිදී
හිරණ-කවඩ
හිරණ්‍යපුෂ්පී-බින්තල්
හිරණ්‍යරේතස්-රත් නිටුල්
හිරවේරිය- ශ්‍රීවේර= ලක්දිව ශ්‍රී වේර වෙනුවට ගන්නේ ඉන් තල වලට සමාන කප්පර වල්ලි ගණයට අයත් පැළැටියකි.
හිරිකොළ-දුනුකේ සමාන කොළ ඇති එයට කුඩා ගසක්
හිරිබි-හිරියල්, රත්හිරියල්
හිරිබෙරක-ශ්‍රීවේර
හිරියල්-සිරියල්
හිරිවේර-ශ්‍රීවේර
හිල්වළු-හීනවලු
හිලමොචිකා- නීතිවැල්, මුතුණ වැන්න

sinhalaebooks.com

හි හු

හිළු-හීනවළු
හිස්බිජු-පුස්ඇට
හිස්‍යා-වදකසා
හිස්සා-වදකහ අල
හිසල්-හින්සලු, හින්ළන්සාල්

හින්තඹල

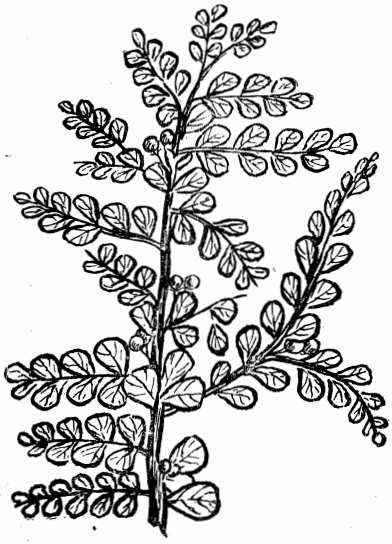

හින්තඹල

Ehretia Buxipolia

තඹල ගැණ විස්තරයක් 211 පිටේ ඇත. එයින් එක් වගී යක් වූ හින්තඹල ගස අඩි අටක් පමණ උසට වැවේ. කටුපිළ කොළ වලට ත් වඩා කුඩා කැට යම් (දැති) සහිත සණසැරේට තිබෙන මේ ගසේ කොළ හා ඉදුන විට ලා රෝස පැහැයෙන් යුත් බෝල කඩලඇට පමණ ගෙඩි නිසා මෙය ගෙ මිදුල්වල අලඩකා රය පිණිස ත්, ඖෂධ පිණිස ත් වවා ගත හැක.

මේ ගසේ කොළ වල හා මුල් වල සාරය බහු මූත්‍ර රෝගය (දියවැඩියාව)ට ප්‍රත්‍යක්ෂ ඖෂධ යකි.

හින්අරත්ත-කුඩා අරත්ත
හින්මැඩහකු-වේලිප්පරිත්ති
හිනි-සීනි
හිර-ඇත්දෙමට
හිරක-විදුරු (දියමන්ති)
හිරි-ඇත්දෙමට, ලේ
හිරුස්ස-සිරුස්ස,(පළු) දික්තිඩිය)
හිවලු-හීනවළු ගස
හිස්සා-වදකහ අල

හුක්ගස්-උක්ගස
හුණ-උණගස
හුණකපුරු-උණකපුරු
හුතාවහා, හුතාශ, හුතාශන } රත්නිවුල්
හුන්කිරි-මිටිකිරි, දෙවුන්කිරි
හුන-කලං තුනක්
හුනක්-කලං තුනක්
හුනකිළිල්බඩ-උණගොබඩු
හුනග-තනරද
හුනන්ග-නෝමයට අඩගවන දිඹුල් ගස
හුනමකුල්-වංශරොවනා (උණකපුරු)
හුනපුපුළු-උණහපුළුවා
හුනලු-හුලුකැන්, ලුණුකැඳ
හුනිද-ඔලිඳවැල්

sinhalaebooks.com

හා හෝ

හුඹස්දළු-හුඹස්වල මුදුන් කැලි (බැඳ ගෙන එන හුඹස්)
හුරල-අල වර්ගයක්, බිම්තල්

හුලන්ගින්

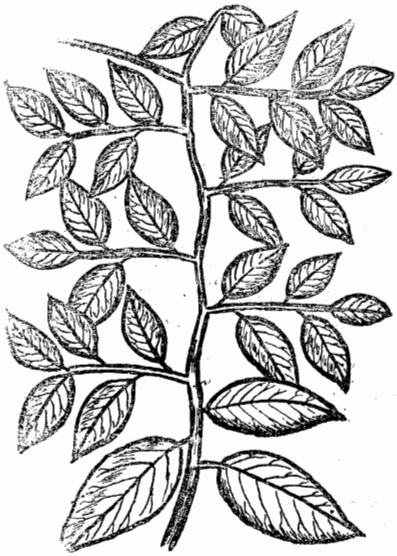

හුලන්ගින්—ජීඛගිනී

Odina Wodier

මෙය හැඩහුරුකමින් හිත් කොළ වලට හා ප්‍රමාණයෙන් නාඉඹුල් කොළ වලට සමාන කොළ ඇති ඉතා උස් ව වැවෙන සුදු පැහැති කදකින් යුත් විශාල ගසකි.

මේ ගසේ පොතු තැල්මට-ඉදිමුමට හා කැඩුම්-බිඳුම් වෙද කමේ ඖෂධ යොග වලට ත් ගණිති.

හුරිලු-ලේ, ලෙය
හුරුහැල්-ඇල්වී වර්ගයක්
හුල්-කබ
හුළුකැන්-ලුණුකැද

හෘද්‍ය-අසමෝද, දෙඹ, කුරුඳුපොතු
හෘද්‍යගන්ධ-හිත්දුරු, බෙලිගස
හෘද්‍යගන්ධික-සුවසලුණු
හෘද්‍යගන්ධා-කොත්තමල්ලි, බෙලි
හෘද්‍ය-බුලත්, සුදු දුරු
හෘද්‍යගවෛරිණ-කුඹුක්
හෘල්ලාස-කටින් පණුදිය වැහීම

හෙවි-නටුව
හෙතු-ඇඹුලැඹිලිය
හෙන්දිරික්කා ගස්- සන්ධ්‍යාරාග (කෘෂ්ණබේලි)
හෙප්පැන්-දිය නොබස්නා ජලාශ යන්හි ජලය (හෙබදිය)
හෙම්දල-රණවරා ගස
හෙම්බිරිස්සා-සෙම්ප්‍රතිශ්‍යාව
හෙම්වත-අරළු
හෙම්වද-හේමවතී, (සුදු) වදකහ
හෙම-නාමල්රේණු, බින්කොසඹ, රත්රන්, අත්තන
හෙම්ක්ෂීරි-රැක්ගොකටු, පික්මැලි
හෙමකන්දල-පබලු
හෙමකාන්තා-දුරුහරිද්‍රා
හෙමකාන්ති-වෙනිවැල්, දුරුහරිද්‍රා
හෙමකිඤ්ජල්කා-නාමල්රේණු
හෙමකෙතකී-රන්වැටකේ
හෙමක්‍රාන්තා-දුරුහරිද්‍රා
හෙමතාර-තුත්තත්
හෙමනික්තා-නාමල් රේණු, බින් කොසඹ

sinhalaebooks.com

හෙ

හෙමදුග්ධ–දිඹුල්
හෙමදුග්ධක–දිඹුල්, පික්මැලි
හෙමදුග්ධා–ගොකටු,පික්මැලි
හෙමදුග්ධින්–දිඹුල්
හෙමදුත්තුර–රන්වන් අත්තන
හෙමදුඹ–සිහින්දුරු
හෙමද්‍රුම–රණවරා
හෙමද්‍රිජ රණ–පික්මැලි
හෙමන්–නාමල්රේණු
හෙමත්‍ය–රන්වන් අත්තන
හෙමන්ථනාථ–ජූල්ගස (දිවුල්ගස)
හෙමනිධි–රසදිය
හෙමපද්මක–මහපොණ්ඩරු
හෙමපුෂ්ප–සපු, හෝපළු, නාමල් රේණු
හෙමපුෂ්පක–සපු
හෙමපුෂ්පිකා–බින්තල්, කසාවන් පියාගස
හෙමපුෂ්පී–රන්වන් බුලත්, වැල් මදට, කැකිරි, බින්තල්, කටු වැල්බටු, රන්වන් ඉද්ද
හෙමඵලා–රන්වන් කෙසෙල්
හෙමයූතිකා–රන්වන් බෝලිද්ද
හෙමරසා–පික්මැලි
හෙමරාගිනී–කහ
හෙමලතා–රන්වන් බුලත්
හෙමවතී–සුදු වදකහ, අරළු
හෙමවා–රන්කිරි ගොකටු
හෙමසංඥ–නාමල්රේණු
හෙමසංඥක–මහපොණ්ඩරු
හෙමශිකා–පික්මැලි, රන්කිරි ගොකටු
හෙමහරිතකී–රන්වන් පැහැති අරළු,වනුවැල්
හෙමොත්මත්ත–රන්වන් අත්තන ගස
හෙරබදු–එරබදු
හෙරලි–පැසුන කොස්ගෙඩි
හෙල්කිරි–එළකිරි
හෙල්මැලි–කල්හාර
හෙළ අල–සුදුලූනු අල
හෙළඇඹුල–සුදුනෙළුම්
හෙලජීරක–සුදුලුහුනු අල
හෙලනික– සුදු පාට කඳ – කොළ හා මල් ඇති නික වර්ගය.(හෙල නික-කළුනික-(ලා නිල්පැහැය ඇති) නික ය යි නික වර්ග තුණක් තිබේ. එයින් සුලභ ලා නිල් පැහැය ඇති නික වර්ග ය පමණකි).
හෙලසිරිවැඩිබැවිල– සුදු සිරිවැඩි බැවිල
හෙලි–වරාගස
හෙලිවජ–සුදු වදකහ
හෙසීහනු–සක්තැබ
හෙළ–ලෝලුගස
හෙළකලවැල්–සුදු කලවැල්
හෙළකිලි–කුෂ්ඨ රෝගයක්
හෙළගිරිතිල්ල–සුදු ගිරිතිල්ල (සුදු මාබණ්ඩා)
හෙළැඹුල්–සුදු මානෙල්

———

හෙම–බිංකොසඹ
හෙමවතී–අරළු, හෙළවද, පික් මැලි, දරුහරිද්‍රා, රන්කිරි ගොකටු
හෙමී–රන්කිරිගොකටු
හෙයඹගවීන– ඊයේ කිරි වලින් ගත් වෙඩරු
හෙල මොචිකා–නීතිවැල (නිවිති වැල)
හෙවව–උගුරුස්ස

———

sinhalaebooks.com

හේ හො

හේම-රත්‍රන්, නාමල්රේණු
හේමත්-උදුවප්-දුරුතු දෙමස
හේමදුම-රණවරා
හේමපුෂ්ප-නාමල්රේණු

හොඩල

හොඩල
Modecca Palmata

හොඩල වැල ගුරුල්ල කොළ වැනි ඇඟිලි බේරී තිබෙන කොළ හා පෙනෙල වැල්වල මෙන් ලක්ෂණ රැන් ඇදී ඇති විශාල වැලකි.

මේ වැලේ සැදෙන ගෙඩි ප්‍රමාණයෙන් ලොකු හිඹුටු හෝ පැෂන්ෆෘට් ගෙඩි පමණ ඇත. අමුගෙඩි නිල් පාටිනු ත් ඉදුණ ගෙඩි තද කහ පාටිනු ත් යුක් තය. ඉදුණවිට අධික ශොභා මත් ගතියක් දැක්වෙන තමුදු මාරාන්තික වස ද්‍රව්‍යයක් වූ මේ ගෙඩි හිඹුටු ගෙඩි ය සි වරදවා කෑම නිසා අවුරුදු පතා බොහෝ දෙනෙකුගේ ජීවිත විනාශ වේ.

මෙය අල සහිත වැලකි. මේරූ වැල්වල රාජ අල (ලොකු වැල් අල) පමණ විශාල අල බසි සි.

චීන අල මේ රටට එන්ට මත්තෙන් උ ප ද ං ශ (පරංගි) රෝගීන්ගේ වණ (තුවාල) වල පිට ගෑම සඳහා මේ හොඩල අල රැගෙන තිබෙන බව පැරණි බෙහෙත් වට්ටෝරුවලින් පෙණේ.

හොඩපර– මහපර = (ගොඩපර– හොඩපර යසි පරවගී දෙකකි. එසින් ගොඩපර ගෙඩි ප්‍රමාණ සෙන් කුඩා ය. තද ඇඹුලකින් හා සිසිල් ගුණයකින් යුකත ය. වැඩි වශයෙන් දිය නාත පොකුණු අසල ම වැවී තිබෙන ගොඩපර ගසේ ගෙඩි ඉස සිසිල් කරණ, ඉසේ කුණු හා උකුණන් පහ කරණ පහසු ම ඉසකුඩිච්චි ය සි.

නාන්නට සුදනම් වී අසල තිබෙන ගොඩපර ගහක් යටින් ඉදී වැටී තිබෙන ගොඩපර ගෙඩි කීපයක් අවුලා රෙදි සෝදන ගල උඩ ම තබා තවත් ගලක් ගෙණ

sinhalaebooks.com

හෝ

තලා ඉසට දමා පැය කාලක් පමණ තිබෙන්නට හැර එයින් ඉස සෝදා නැවිට ඉහත සඳහන් සම්පූර්ණ ගුණ ම ලබා ගත හැක.

හොඬපර කොළ කාලතුවක්කු උණ්ඩ ගසේ කොළ වලටි සමාන ය. කොරස කොළවල මෙන් රළු බුවක් තිබේ මේ ගසේ තද සෙවෙල් ගතියකින් යුත් රාත්තල් අට දක්වා බර ගෙඩි සෑදෙ යි. තො මේරූ මේ (ලපටි=නැට) ගෙඩි ගෙණ පෙනි ගසා කහ-ලුණු-ගොරක දමා තම්බා දිය පෙරා හැර අනිකුත් කුළුබඩු හා පොල්කිරි දමා ඉස්ම හිඳෙන්ට උයා තෙම්පරාදු කර ගත් කළ රසවත් ව්‍යඤ්ජනයකි.

මේරූ ගෙඩිවල දියර අවුන්ස දෙක දක්වා වත්කළ හැකි පතුරු ගැලවෙ යි. උත්සව අවසරවන්හි ගොක්කොළ වලින් සෑදූ පුහුල් පහන් දැල් වූ කාලයෙහි ඒවා තුළ මැටි පහන් වෙනුවට වැඩි වශයෙන් ම තබන්නේ පොල්තෙල් වත්කළ මේ හොඬ පර ලෙලි ය.

අඳුරු සහිත-ගං ඉවුරු-දිය පාර අසබඩ හා කුඹුරු අස් වනාන්වල වැවෙන මේ ගස යක් ආධිගාහිත වෘක්ෂයක් ලෙස හැඳ කන ඇතැම් යකැදුරෝ තොවිල් පොළ වල දී දැරූහැ, පිදේනි, තටු ආදියෙහි පහන් දැල්වීම සඳහා හොඬපර ලෙලි ම ගණිති.

හොඬරවාලු-බාල වී වර්ගයක්, ඇඹුල් රසැති කෙසෙල් වර්ගයක්
හොම්ධාන්‍ය-තල
හොමුගු-හෝපළු =(අශෝක) දිය පරණලා
හොමුදමුණු-අශෝක ගස
හොයඳුන්-යාමින, නද්‍යශ්‍රිත, ශ්‍රෝතොඤ්ජන, ශෛවීර, කපොතාඤ්ජන - යන නම් වලින් හැඳින්වෙන කොබෙයි පැහැයෙන් යුත් මැටි වර්ගය (සෞවීර දේශයෙහි වූ යමුනා ගංඉවුරෙහිදී සොයාගත හැකි ද්‍රව්‍යයකි.
හොරණ-රත්තඹල, රත්මල්
හොරණ්මා(වා)ළු-හොඬරවාලු
හොළු-ඕළු නම් ජලජ පුෂ්ප විශෙෂය

හෝ-හෝපළු ගස
හෝතලා-හෝ ගද ගසන තලා වර්ගය
හෝදඹු-කරාබුනැටි
හෝපළු-අශෝක ගස
හෝපැන්-ඔය(ගංගා)වල ජලය
හෝමී-ඕමී ගස
හෝවැල්තලා-හෝතලා
හෝරණ-රත්මල් ගස
හෞම-ගොරක

හ්‍රස්වගවෙධුකා- කොටිකන්බැවිල, සිරිවැඩිබැවිල
හ්‍රස්වජම්බු-නින්ජම්බු
හ්‍රස්වතාලුකා-ඇසටු
හ්‍රස්වපුෂ්ප-මීගස
හ්‍රස්වඵලා-පිටවක්කා

sinhalaebooks.com

ත්‍රසවමූල-රතුඋක්ගස
ත්‍රසෛවරණ්ඩ-රත්එරඬු
ත්‍රසවා-ගස්කැලිය, තිබ්බටු
ත්‍රසවාඛග-ජීවක
ත්‍රසවාග්නි-වරාගස, රත්නිටුල්
ත්‍රසවාහ්ව-ජීවක

ත්‍රිඛගි-ත්‍රිඛගි

ශ්‍රීවේර-ශ්‍රීබේර පැළැටිය (මෙය රතුපාට මල් සහ ගසේ සෑම තැන ම සිහින් ඛූවක් ඇති, කස්තූරි වැනි මනා සුවඳකින් යුත් බැවිල ගණයට අයත් පැළැටියකි. මේ වෙ නු ව ට පෙර සිට ලඞ්කාවේ ගන්නේ දියසිරාව සහිත තැන්වල මැනවින් වැවෙන කප්පරවල් ලිය ගණයට අයත් ඉරිවේරිය නමැති පැළැටි ය යි.

මේ ඉරිවේරිය පැළැටියෙහි ද ආම-අජීර්ණ-ජ්වර- ප්‍රතිශ්‍යා ආදි රෝග නාශක ශක්තියක් තිබෙන බව ප්‍රකට කරුණකි.

දේශීය වෛද්‍ය ශබ්දකෝෂය

නි මි.

sinhalaebooks.com

උපග්‍රන්ථය

අම්ලෙඩ්-කැකිරි ඇට

අල්සෙරෙප්පාඩි- (සෙරැප්පාඩි) සිහින් වලාවැන්න (හංශපාදී) මෙය සර්ප විෂට භාවිත කරණ **විෂනීල තෙල** යෙහි වට්ටෝරුවට ඇතුළත් තේරුම් ගන්ට දුෂ්කර ව තිබුන ඖෂධ ය යි.

උරුබිත්තුකොළ- කැකිරි (ඒර්වා රුක) කොළ

කටුකීන-තුම්බුරු (කීන වර්ගයක්)

කබරතෙල්-විෂ සහිත සර්පයන් ගේ හිස් සහ පාසානම් පස් වර්ගය එකට මිශ්‍ර කර සිඳ ගන්නා විෂ තෙලක්.

කැඳැත්ත-?

කිරබේරිය- වනගතව වැවෙන ගසක්. එළබටු ගෙඩි පමණ වූ මේ ගසේ සුදුපාටඇට වලින් සිඳ ගන්නා තෙල් ආහාර වශයෙන් ගණිති. මෙයින් තෙල් සවල් පයක් ලිප තබා රත් කළ විට භාජනයපුරා උතුරාසිටින නිසා මේ තෙල් සවල්පයකින් කැවුම්-කොකිස්-ආස්මි-පප්පඩම් ආදි දේවල් මහත් රාශියක් බැද ගත හැක. මෙය හොඩපර කොළ වැනි විශාල කොළ ඇති අඩි පණහක් පමණ උසට වැවෙන ලොකු ගසකි.

කිරිමකුළු-මකුල්ල ගස් වර්ගයක්. මේ ගසේ කඳ සහ කොළ මදක් සුදු පාටින් යුක්තයි.

කිළි-රෝගබීජ (විෂබීජ) අතීත ලඞ්කාවෙහි විසූ විද්‍යාඥ යන්, වෛද්‍යවරයන් හා සනීපාරක්ෂක උපදේශකයන් පමණක් නොව සාමාන්‍ය ජනයා ද රෝගබීජ ගැණ දැනීමක් ඇතුව සිටි බව පෙණේ. සාමාන්‍ය වශයෙන් හැම රෝග බීජයකට ම **කිළි** යන නාමය එ කල ව්‍යවහාර ව තිබුණ ත් වෙන් වෙන් වූ රෝගබීජ ගැණ වෙන් වෙන් වශයෙන් දැන සිටිය බැව් වෙන් වෙන් වූ රෝග බීජ නාශක ක්‍රම පිළිපැදීමෙන් සිතිය හැක.

1. **මහුල් කිළි**
2. **මාස් කිළි**
3. **මරණ කිළි**
4. **රෝග කිළි**

වශයෙන් කිළි වර්ග හතරකි.

1. මහුල් කිල්ලට හා මාස් කිල්ලට භාජන වූ තැනැත්තියන් ගෙට යාබදව සෑදූ කුඩා කුටියක නතරකර පිටතින් ආරක්ෂා තබා නියමිත දිනයෙහි ඉස් සෝදා නහවා සමාජයට ගණිති.

3. මරණ කිල්ලක් ඇති වූ විට මළ සිරුර පිළිබඳ කටයුතු අවසාන කර එයට සහභාගී වූ අය අමුකහ-දෙහි මිශ්‍ර ජලය ඇඟ ගල්වා (ඉස් සෝදා) නහා පිරුවටු හැඳ ඉන් පසු

sinhalaebooks.com

අමු කහ – අමු ගොම මිශ්‍ර ජලය ඉස සුවඳ දුම් අල්වා ගෙය ද පිරිසිදු කරති. මේ තුන් වර්ගයේ ම කිළි පවත්නා ස්ථාන වලින් හොරි- කුෂ්ඨ- සරම්ප- පැපොල් ආදි සමේ රෝග ඇති අය ඇත්කරති. ඔවුන් ඒ තැන් වලින් ඇත් කරන්නේ ඒ කිළි (විෂබීජ) ශරීරගත වී මෙන් ඔවුන්ගේ ඒ රෝග වැඩි වන හෙයිනි.

4. අතිසාර-කොළරා-ඌණ සන් නිපාත-සරම්ප-පැපොල් ආදි රෝගීන් සිටින කාමර වලට කිළි නැසීම සඳහා අමු කහ- අමු ගොම මිශ්‍ර ජලය- විට්බදිර (ගුරුන්ද,ජලය හා පැහිරි තෙල් ආදි විෂබීජ නාශක බෙහෙත් වර්ග ඉසීම. රෝග ස්පර්ශ වූ වන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා, ගුරුන්ද හර-ඉකම් කළ කවුඩු බෝ පොතු හෝ මැතුරු නො පැගුන ගල්කැට ඇඟ බැඳීම ත් කරති.

කුකුළුපිඬිය-?

කෙහෙල් සාළුව- ක්ෂය රෝගය සඳහා ඉදුන සුවඳැල් කෙසෙල් ගෙඩි, එළහිතෙල්, මී පැණි ඇතුළු ඖෂධ වර්ග යොදා සකස් කරණ මොව රසායනය. (මෙය කෙසෙල්පට්ටා වලින් විසූ සාලුවක් (තුවායක්) හෝ කෙසෙල් අළුවා නො වේ).

කෙහෙලඬි (කෙහෙලඬි)?

කොරසැඬියා වැල්- කොරස වැල් (ඇඟේ ගැවුනොත් සීරෙන පමණ රළු කොළ ඇති වැට වල් ආදිය බැඳීමට ගන්නා ගොරහැඩි ගතියකින් (තද ගතියකින්) යුත් වැල් වර්ගයක්)

කොරාසානි-(පාර්ශිකයව) පර්සියානු අසමෝදගම්

කොළදර-නඹ නම් සුවඳ ද්‍රව්‍යය (නියගස්)

ගොනුකැවැල්- හැඩහුරු කමින් බඳුල්ල කොළ වලට හෝ බළු දිව් (පතොක්) කොළ වලට සමාන අත්කාපාන කොළ පමණ ඝණකම ඇති කිරි ගොප්ප වැල් වර්ගයට අයත් වැලකි. මෙය ද කිරි ගොප්ප මෙන් ම ඇට පැස් සෙන බෙහෙතකි කකුලක් කැඩීම නිසා ඇවිදගන්ට නො හැකි වීමෙන් නිරාහාර ව සිටි ගොනෙක් කෑමට කිසි දෙයක් නැතිකමට අසල තිබුන මේ වැල් පඳුරක කොළ කෑවේලු. එසින් ම උගේ කැඩී තිබුණ කකුල පැස්සුනෙන් මෙයට **ගොනුකැ වැල්** යන නම් ව්‍යවහාර වූ බැව් ගැමියෝ කියති. (කිරිගොප්ප ගැණ 112 පිටේ තිබෙන ඡායාරූපය සහිත විස්තාරය බලන්න.)

ගොයඳුන්-ගෝපීචන්දන

ගෝසාල වැල්-?

නිත්තයින්කුඩ-නිත්තයින් (කුඩා මත්ස්‍යයන්) ගේ සහ විෂ සහිත වෙනත් සර්පයන්ගේ හිස් (ඔළු) එකට දමා වියලා කුඩු කර සාදා ගන්නා විෂ වර්ගයක්.

තුම්පත් කුරුදෙහි-තුම්පත්කුරුඳු (තුම්පත්කුරුඳු-)කුරුඳුවර්ගයක් නොව දෙහි වර්ගයකි. එක නැට්ටේ කොළ තුන බැගින්

sinhalaebooks.com

ඇති කොළ හා කුඩා රවුන් (කුරු) දෙහි ගෙඩි සෑදෙන මේ ගසට මුල දී ව්‍යවහාර කර තිබෙන්නේ **තුම්පත් කුරුදෙහි** යන නාම යයි. පැරණි සිංහල වෙද පොත්වල තුම්පත්කුරුදෙහි නමින් ලියා තිබුණ වචනය මෑතකදී පිටපත් වූ ඒ පොත්වල ම තුම්පත් කුරුඳු කියා තිබෙන නිසා මේ ගැණ කිසි ම සැකයක් නැත. එහෙත් මේ ලිපි දෝෂය අවුරුදු තුන් සියය කට නො අඩු කාලයක සිට ම ව්‍යවහාරයෙහි ආ බව පැරණි පොත් වලින් පෙණේ. මෙය කුරුඳු වර්ගයක් නොව පැහිරි වර්ගයක් ම බැව් මෙයට තබා තිබෙන (Limonia Alata) යන ලැටින් වචනයෙනුත් සිතියහැක. තුම්පත්කුරුඳු ගැණ ලියූ ඡායාරූප සහිත විස්තරයක් 223 පිටේ ඇත.)

දත්මරුමුල්-(නශ්‍ය බෙහෙතකි)?

දලගිරි අඳුන-ලඞ්කාවේ එක් පළාතක සකස් කරණ හලාහල විෂයක් වැනි විෂ වර්ගයක්.

නරවැල්-ලඝුකර්ණි=උඩරට පළාත් වල වැවෙන උණට හා ලේ විෂ වීමට පසස්තා ලද වැල් වර්ගයක්

කාවිරිය-තෙරිවිෂ

පින්වල්ලි-පික්මල්

පොළව කණමැදිරියා- මූවකිරිය (අහස කණමැදිරියා උඩවැඩියා ලෙසත්, පොළව කණමැදිරියා මූවකිරිය ලෙසත් පැරණිබෙහෙත් වදුලු පොත්වල නියමකර ඇතත් ඇතැම් අය අහස කණමැදිරියා වශයෙන් මූවකිරිය ත්, පොළව කණමැදිරියා වශයෙන් උඩවැඩියා ත්, ගණිති)

රත්කැලිය-එරබඳු වර්ගයට අයත් විශාල ගසක්. (Butea Monos Perma) මෙහි කොළ රත් කැන්ද කොළ වලට ප්‍රමාණයෙන් හා හැඩහුරුකමින් සමාන ය. එක නැටිවේ කොළ තුණ බැගින් ඇත. මල් රත් කතුරුමුරුංගා මල් වලට සමාන යි. විල්ලුද පැහැයෙන් යුක්ත යි. පොතු තද රත් පැහැයෙන් යුක්ත යි. කඳ සුදු පාට යි. අඩි හැටක් පමණ උසට වැවෙ යි.

මේ ගසේ පොතු **විෂකපාල** නමැති හැම සර්පී විෂයකට ම ගන්නා ගුලිය සෑදීමට යොදන ප්‍රධාන ඖෂධ කිපයෙන් එක කි. ගසේ සම්පූර්ණ සාරය ම විෂ නාශක බලයෙන් යුක්ත වෙ යි.

රියකොළ-උඩැත්ත (උඩත්තා)

ලකදුරුදඬු-ලා කදුරු දඬු?

ලාමාරුක්ඇට-ලා මහරුක් ඇට?

ලුණුමිදෙල්ල- මහ (වල්) කොසඹ (මහානිම්බ) මෙය මිදෙල්ල නාමයෙන් හැඳින් වුව ද මිදෙල්ල වර්ගයට අයත් ගසක් නොවේ. කඳ- ගෙඩි- මල් හා කොළ ද හැම අතින් ම සමාන වන්නේ කොසඹ ගසට ය. මෙහි හැම කොටසක් ම කොසඹ වලට ත් වඩා තික්ත ය.

sinhalaebooks.com

එම නිසා ප්‍රමාණයෙන් විශාලවූ මේ ගසට මහ(වල්)කොසඹ යන නාමය අන්වර්ථ වූවකි. කොසඹ මෙන් ම මෙය ද ජ්වර නාශක ඖෂධයකි. සත්‍රී පක්ෂයට මෙය ඖෂධයක් වශයෙන් දීමේ දී සළකා බැලිය යුතු වෙනත් බෝහෝ කරුණු ඇත.

වනමී-වනගත ව වැවෙන මීගස් වර්ගයක්, මේ ගස් විශාල ය. කොළ මී කොළ වලට වඩා කුඩා ය. එපමණ උල් නැත. ගෙඩි මී ගෙඩි පමණ ඇත. එහෙත් මීගෙඩි වල මෙන් ඇතුලේ ඇට කීපයක් නැත. ඇත්තේ එක ඇටයක් පමණකි. මේ ඇට වලින් සිද ගන්නා තෙල් ද ආහාර පිණිස හා වාතාබාධ සඳහා ත් ගණිති.

වනුත්-ජලධර

වල්ගා මිරිස්-වාල්මොලගු

සඞ්ඝාසරණ-මුඩමහණ (වෙල්මුඩ)

සමසක් පිපෙනා මල්-මුඩමහණ (වෙල්මුඩ)

රත්නපුර — මාරපණ

ශාස්ත්‍රෝදය පරිවෙණාධිපති

රාජකීය පණ්ඩිත

කිරිඇල්ලේ ගුණවිමල ස්ථවිර පාදයන් වහන්සේ

විසින්

අතිරේක උපග්‍රන්ථ ය

සහිත මෙම

දේශීය වෛද්‍ය ශබ්දකෝෂ ය

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂයෙන් දෙදහස් පන්සිය දෙකට පැමිණි දුරුතු පුර පසළොස්වක් ලත් පොහෝ දින

(**1959- ජනවාරි 24 සෙනසුරාදා**)

රැවූ පසළොස් පැය වේලාවෙහි

ලියා නිම කරණ ලදී

sinhalaebooks.com

ශුද්ධි පත්‍රය

අශුද්ධ	ශුද්ධ	පිට	කොටස	පෙළ
උරබුක	උරුබුක	55	1	11
කරඹිනෙයි	කරඹිනෙයි	86	2	24
කාතතාවරණදෙහද	කාතතාවරණදෙහද	100	2	37
කමබු	කාමබු	101	2	3
කජීාටිකාපාටි	කාජීාටිකාපාටි	102	2	25
කජීාසස්තුලක	කාජීාසස්තුලක	102	2	28
කාලලොහක	කාලලොහක	104	2	31
කලශාලි	කාලශාලි	105	1	6
කිරහනුලු	කිරිහනුලු	113	1	24
කුලිඳිලි	කිලිඳිලි	113	2	12
මපිකලලක	කමපිලලක	119	1	3
කොෂක	කෝෂක	143	1	18
ක්ෂුද්‍රජ	ක්ෂෞද්‍රජ	150	2	17
ඛණහහාරා	ඛණ්ඩහාරා	151	1	32
ගණඩාලි	ගණ්ඩාලි	155	1	30
ගුරක්න	ගුරුක්න	169	1	22
ගුරන්ද-ගිරිමේද	ගුරන්ද-අරිමේද	177	1	16
වල	වල	188	1	33
විත්‍රංශු	විත්‍රාංශු	191	2	9
ජීවප්‍රියා	ජීවප්‍රියා	205	1	22
දුහහනී	දුහනී	242	2	28
දිව්ඔසධිය	දිව්ඔසබිය	245	1	13
දිව්‍යපුෂ්බක	දිව්‍යපුෂ්පක	246	1	15
ධඤ්ඤබිල	ධඤ්ඤමබිල	261	2	9
නිස්ස්නේහඵලා	නිඃස්නෙහඵලා	280	1	16
නීපතිලා	නීතිපලා	280	2	7
පත්තොට්ටික්කායි	පක්කොට්ටික්කායි	284	1	31

sinhalaebooks.com

අශුද්ධ	ශුද්ධ	පිට	කොටස	පෙළ
පර්තිව	පාර්තිව	299	2	15
පිකන්කායි	පිකන්කායි	306	2	26
බදුන	බඳුන	327	2	30
බඹමුල්	බඹමුල්	328	1	34
බීජඵල	බීජඵල	334	1	29
ත්‍රිනි	හිත්‍රී	341	2	22
මෝ	මේලා	381	2	28
ලඛකරි	ලඛකාරි	410	2	31
වශ	වංශ	418	2	32
වකපුෂ්ප	වක්‍රපුෂ්ප	419	1	32
වෙණි	වෙණී	447	1	11
ශ්‍රීකණ්ඨ	ශ්‍රීකණ්ඨ	464	2	26
ශ්‍රීමාන්	ශ්‍රීමාන්	465	1	29
සුප්තාහ්ව	සප්තාහ්ව	472	1	29
සූච්‍යග්‍ර	සූචාග්‍ර	503	1	11
සවණර්සථාලප	සවර්ණසථාලප	511	2	23
හිම්දුග්ධා	හිම්දුග්ධා	518	1	29

ශුද්ධි පත්‍ර ය නිමි.

sinhalaebooks.com

sinhalaebooks.com